Евангелието според
Матей

Родословието на Исус

(Лука 3:23б–38)

1 Това е родословието на Исус Христос. Той беше потомък на Давид†, а Давид—потомък на Авраам.

2Авраам беше баща на Исаак. Исаак беше баща на Яков. Яков беше баща на Юда и братята му. 3Юда беше баща на Фарес и Зара, чиято майка беше Тамар. Фарес беше баща на Есрон. Есрон беше баща на Арам. 4Арам беше баща на Аминадав. Аминадав беше баща на Наасон. Наасон беше баща на Салмон. 5Салмон беше баща на Вооз, чиято майка беше Раав. Вооз беше баща на Овид, чиято майка беше Рут. Овид беше баща на Есей. 6Есей беше баща на цар Давид.†

Давид беше баща на Соломон, чиято майка беше Уриевата жена. 7Соломон беше баща на Ровоам. Ровоам беше баща на Авия. Авия беше баща на Аса. 8Аса беше баща на Йосафат. Йосафат беше баща на Йорам. Йорам беше баща на Озия. 9Озия беше баща на Йотам. Йотам беше баща на Ахаз. Ахаз беше баща на Езекия. 10Езекия беше баща на Манасия. Манасия беше баща на Амон. Амон беше баща на Йосия. 11Йосия беше баща на Ехония и братята му. Това беше по времето, когато юдейският народ беше изселен във Вавилон.

12След преселението във Вавилон Ехония беше баща на Салатиил. Салатиил беше баща на Зоровавел. 13Зоровавел беше баща на Авиуд. Авиуд беше баща на Елиаким. Елиаким беше баща на Азор. 14Азор беше баща на Садок. Садок беше баща на Ахим. Ахим беше баща на Елиуд. 15Елиуд беше баща на Елеазар. Елеазар беше баща на Матан. Матан беше баща на Яков. 16Яков беше баща на Йосиф, мъжа на Мария, която роди Исус, наречен Христос.[1]

17И така, от Авраам до Давид† е имало четиринадесет поколения, четиринадесет поколения—от Давид до преселението във Вавилон и четиринадесет поколения—от преселението във Вавилон до раждането на Месията.†

---

[1]**Христос** „Помазаникът“ (Месията) или Божият избраник.

Раждането на Исус Христос

(Лука 2:1–7)

18 Ето как се роди Исус Христос: майка му, Мария, беше сгоде-
на за Йосиф, но преди сватбата разбра, че е бременна от Святия
Дух. 19 Йосиф, бъдещият й съпруг, беше праведен човек. Той не
искаше да я опозори пред хората и реши да развали годежа, без
да повдига обвинения срещу нея. 20 Но докато обмисляше това,
един ангел, изпратен от Господа, му се яви насън и каза:
„Йосифе, сине Давидов, не се страхувай да вземеш Мария за
своя жена, защото детето, което очаква, е от Святия Дух. 21 Тя
ще роди син и ти ще го наречеш Исус,[1] защото той ще спаси
своя народ от греховете му.“

22 Всичко това стана, за да се изпълни казаното от Господа чрез
пророка: 23 „Ето, девицата ще зачене и ще роди син. Ще го наре-
кат Емануил,“[2] което означава „Бог с нас“.

24 Когато Йосиф се събуди, той постъпи така, както Господният
ангел му беше заповядал и се ожени за Мария, 25 но нямаше
интимна близост с нея, докато тя не роди сина си. И Йосиф го
нарече Исус.

Мъдреци идват при Исус

2 Исус се роди във Витлеем, град в провинция Юдея, по време-
то на цар Ирод.† След това в Ерусалим дойдоха мъдреци[3] от
изток. 2 Те попитаха: „Къде е новороденият цар на юдеите?
Искаме да знаем, защото видяхме звездата му, когато изгря от
изток, и сме дошли да му се поклоним.“

3 Когато цар Ирод† чу това, бе много обезпокоен, а заедно с
него и цял Ерусалим. 4 Ирод събра всички главни свещеници и
законоучители на народа и ги попита къде е трябвало да се роди
Месията.† 5 Те му отговориха: „Във Витлеем, провинция Юдея,
защото така е писано от пророка:

6 «А ти, Витлееме, в земята на Юда,
никак не си най-маловажен сред Юдовите владетели,
защото от теб ще излезе владетел,
който ще бъде пастир на моя народ Израел.»“ *Михей 5:2*

7 Тогава Ирод† повика мъдреците на тайна среща и разбра от
тях кога точно се е появила звездата. 8 След това ги изпрати във
Витлеем, като им каза: „Идете и внимателно потърсете детето. А
когато го намерите, докладвайте ми, за да мога и аз да отида и
да му се поклоня.“

---

[1] **Исус** Името означава „спасение“. [2] **„Ето, девицата … Емануил“** Ис. 7:14. [3] **мъдреци** Хора, които изучават звездите.

9Мъдреците изслушаха царя и тръгнаха. А звездата, която бяха
видели да изгрява от изток, се движеше пред тях и се спря над
мястото, където беше детето. 10Така се зарадваха, когато я видя-
ха! 11Влязоха в къщата и видяха детето с майка му Мария. Те
коленичиха пред него и му се поклониха, а след това отвориха
своите ковчежета и му поднесоха дарове—злато, ливан и смир-
на. 12И тъй като Бог ги бе предупредил в сън да не се връщат при
Ирод,† те си тръгнаха за своята страна по друг път.

Родителите на Исус го отвеждат в Египет

13След като отпътуваха, един Господен ангел се яви на Йосиф
в сън и каза: „Стани! Вземи детето и майка му и избягай в
Египет. Остани там, докато ти кажа, защото Ирод† ще търси
детето, за да го убие.“
14И така, Йосиф стана, взе детето и майка му и през нощта
тръгна за Египет. 15Той остана там до смъртта на Ирод,† за да се
изпълни казаното от Господа чрез пророка: „Повиках от Египет
сина си.“[1]

Ирод избива момченцата във Витлеем

16Когато Ирод† разбра, че е надхитрен от мъдреците, се разяри
и разпореди да бъдат убити всички момченца до двегодишна
възраст във Витлеем и цялата околност, основавайки се на вре-
мето, което беше научил от мъдреците. 17Тогава се изпълни
казаното от пророк Еремия†:

18 „Глас се чу в Рама, плач и горчиво ридание.
Рахил оплакваше децата си и отказваше да бъде утешавана,
защото те вече не са сред живите.“ *Еремия 31:15*

Йосиф и Мария се връщат от Египет

19След смъртта на Ирод† един Господен ангел се яви в сън на
Йосиф в Египет. 20Ангелът каза: „Стани! Вземи детето и майка
му и иди в израелската земя, защото тези, които се опитваха да
отнемат живота на детето, са мъртви.“
21И така, Йосиф стана, взе детето и майка му и се върна в
израелската земя. 22Но когато чу, че Архелай управлява като цар
на Юдея на мястото на баща си Ирод,† той се уплаши да отиде
там. Но след като беше предупреден от Бога в сън, Йосиф тръг-
на към Галилейската област. 23Той отиде и се засели в един град,

---

[1]**„Повиках … Египет“** Ос. 11:1.

наречен Назарет, за да се изпълни казаното чрез пророците, че
Месията† ще бъде наречен Назарянин.[1]

Делото на Йоан Кръстител

(Марк 1:1–8; Лука 3:1–9, 15–17; Йоан 1:19–28)

3 По онова време Йоан Кръстител дойде и започна да проповяд-
ва в Юдейската пустиня. [2]Той казваше: „Покайте† се, защото
небесното царство наближава.“ [3]Йоан е този, за когото говори
пророк Исая, казвайки:

„Един човек вика в пустинята:
«Подгответе пътя за Господа,
очертайте прави пътеките за него.»“ *Исая 40:3*

[4]Йоан носеше дрехи от камилска козина и беше препасан с
кожен колан. Хранеше се със скакалци[2] и див мед. [5]Идваха да го
слушат хора от Ерусалим, от цяла Юдея и цялата област около
река Йордан. [6]И те изповядваха греховете си, а той ги кръщава-
ше† в река Йордан.

[7]Когато Йоан видя, че много фарисеи† и садукеи† идват при
него, за да се кръстят, им каза: „Рожби на ехидни†! Кой ви пре-
дупреди да бягате от идващия Божий гняв? [8]Ако наистина сте се
покаяли,† докажете това чрез делата си. [9]И не мислете, че ви е
достатъчно да си кажете: «Авраам е нашият баща.» Казвам ви:
Бог може и от тези камъни да създаде потомци на Авраам!
[10]Брадвата е вече при корена на дърветата. Всяко дърво, което не
дава добър плод, ще бъде отсечено и хвърлено в огъня.

[11]Колкото до мен, аз ви кръщавам с вода, което показва, че сте
решили да се покаете.† Този, който идва след мен, е по-силен от
мен и аз не съм достоен и сандалите му да събуя. Той ще ви кръсти
със Святия Дух и с огън. [12]Лопатата, с която отсява зърното от
плявата, е вече в ръката му и той ще изчисти хармана си. Ще събе-
ре зърното си в хамбара, а плявата ще изгори в неугасим огън.“

Кръщението на Исус

(Марк 1:9–11; Лука 3:21–22)

[13]По това време Исус дойде от Галилея при река Йордан. Той
отиде при Йоан, за да бъде кръстен† от него. [14]Но Йоан се опита
да го възпре, като каза: „Аз имам нужда да бъда кръстен от теб,
защо ти идваш при мен?“

---

[1]**Назарянин** Трудно е да се каже на кого принадлежи този цитат, но е възможно Матей да прави паралел между Самсон, който е бил „Назорей“—човек, „посветен“ на Бога (Съд. 13:5,7), и Исус „Назарянина“. Назарянин се нарича този, който живее в Назарет. Вероятно Матей е имал предвид и думите на пророк Исая (11:1), който нарича бъдещия цар „клонка“ (евр.: „нецер“). [2]**скакалци** Вид прелетни пустинни скакалци, които Моисеевият закон разрешава да се ядат. Вж. Лев. 11:21–22.

15Исус му отговори: „Нека бъде така сега. Редно е за нас по
този начин да извършим всичко, което Бог изисква.“ Тогава
Йоан се съгласи да кръсти† Исус.
16Исус беше кръстен† и веднага щом излезе от водата, небесата
се отвориха и той видя Божия Дух да се спуска като гълъб и да
каца на него. 17Тогава глас от небесата каза: „Това е моят възлю-
бен Син. Той е избраникът ми.“

Дяволът изкушава Исус

(Марк 1:12–13; Лука 4:1–13)

4 После Духът отведе Исус в пустинята, за да бъде изкушаван
от дявола. 2След като пости четиридесет дни и нощи, Исус
много огладня. 3Тогава изкусителят дойде при него и каза: „Ако
си Божият Син, заповядай на тези камъни да станат хлябове!“
4А Исус му отговори: „Писано е:

«Никой не може да живее само с хляб.
Животът на човека зависи от всичко, което Бог казва.»“

Второзаконие 8:3

5Тогава дяволът го отведе в святия град, постави го на
най-високото място на храма 6и му каза: „Ако си Божият Син,
хвърли се долу! Защото е писано:

«Той ще заповяда на ангелите си да бдят над теб
и те ще те носят на ръце,
за да не удариш крака си в камък.»“ *Псалм 91:11–12*

7Исус му каза: „Но писано е също:

«Не поставяй на изпитание Господа, твоя Бог!»“

Второзаконие 6:16

8После дяволът заведе Исус на един много висок хълм, показа
му всички царства на света и тяхното великолепие 9и му каза:
„Ще ти дам всички тези неща, ако коленичиш и ми се поклониш.“
10Тогава Исус му каза: „Иди си, Сатана! Писано е:

«Покланяй се на Господа, твоя Бог, и само на него служи!»“

Второзаконие 6:13

11След това дяволът го остави и ангели дойдоха и се грижиха
за Исус.

Исус започва делото си в Галилея

(Марк 1:14–15; Лука 4:14–15)

12Когато чу, че Йоан е хвърлен в затвора, Исус се върна в
Галилея. 13Той не остана в Назарет, а отиде да живее в

Капернаум—град, близо до Галилейското езеро, в областта на
Завулон и Нефталим. 14Това стана, за да се изпълни казаното
чрез пророк Исая:

15 „Земята на Завулон и земята на Нефталим,
по пътя към морето, отвъд река Йордан,
Галилея, дом на езичници†—
16 хората, които живеят в тъмнина,
ще видят ярка светлина
и светлина ще изгрее над онези,
които живеят в земя, мрачна като смъртта.“ *Исая 9:1–2*

17Оттогава Исус започна да проповядва, като казваше:
„Покайте† се, защото небесното царство наближава.“

Исус призовава първите си ученици

(Марк 1:16–20; Лука 5:1–11)

18Както си вървеше край Галилейското езеро, Исус видя двама
братя—Симон, наречен Петър, и брат му Андрей, които бяха
рибари и в този момент хвърляха мрежата си в езерото. 19Исус
им каза: „Последвайте ме и аз ще ви науча как да ловите хора.“
20Те веднага оставиха мрежите си и го последваха.

21После Исус продължи нататък и видя още двама братя—Яков
и Йоан, синовете на Зеведей. Те бяха в лодката с баща си
Зеведей и кърпеха мрежите си. Исус ги извика 22и те веднага
оставиха лодката и баща си и го последваха.

Исус поучава и лекува хората

(Лука 6:17–19)

23Исус обикаляше цяла Галилея, поучаваше в синагогите† им,
проповядваше Благата вест за царството и лекуваше всякакви
болести и немощи сред хората. 24Новината за Исус се разнесе из
цяла Сирия и доведоха при него всички болни, страдащи от раз-
лични болести и силни болки, обладани от демони, епилептици и
парализирани. И той ги излекува. 25След него вървяха огромни
тълпи от хора от Галилея и Декаполис,† Ерусалим, Юдея и от
земите отвъд река Йордан.

Исус поучава хората

(Лука 6:20–23)

5 Когато видя тълпите, Исус се качи на един хълм и седна.
Учениците му дойдоха при него 2и той започна да говори и да
ги поучава:

3 „Благословени са хората, които знаят, че са духовно бедни,
защото небесното царство им принадлежи.

4 Благословени са хората, които скърбят,
защото Бог ще ги утеши.
5 Благословени са хората, които са кротки,
защото те ще наследят земята.[1]
6 Благословени са хората, които гладуват и жадуват
да вършат Божията воля,
защото Бог напълно ще ги насити.
7 Благословени са хората, които са милостиви към другите,
защото Бог ще се смили над тях.
8 Благословени са хората, които имат чисти сърца,
защото те ще видят Бога.
9 Благословени са миротворците,
защото Бог ще ги нарече свои деца.
10 Благословени са хората, които са преследвани
за това, че вършат Божията воля,
защото небесното царство им принадлежи.

11 Благословени сте, когато ви оскърбяват, преследват и злослово-
вят неоснователно за това, че сте мои последователи. 12 Радвайте
се и се веселете, защото голяма ще бъде наградата ви в небесата.
Така преследваха и пророците, живели преди вас.“

Вие сте солта и светлината

(Марк 9:50; Лука 14:34–35)

13 „Вие сте солта за земята, но ако солта изгуби вкуса си, вече
няма как да се направи солена и не става за нищо друго, освен да
се изхвърли навън и хората да я тъпчат. 14 Вие сте светлината за
света. Град, разположен на хълм, не може да се скрие. 15 Нито пък
палят лампа, за да я сложат под дълбок съд. По-скоро я слагат на
поставка и тя дава светлина на всички в къщата. 16 По същия начин
и вашата светлина трябва да сияе пред хората така, че те да могат
да видят добрите ви дела и да прославят вашия Баща в небесата.“

Исус и старозаветните писания

17 „Не мислете, че съм дошъл да унищожа закона на Моисей
или писанията на пророците. Не съм дошъл да ги унищожа, а да
ги изпълня. 18 Истина ви казвам: докато съществуват земята и
небето, нито една точка или запетая[2] няма да изчезне от закона,
докато всичко не се сбъдне. 19 И така, който наруши една от тези
най-маловажни заповеди и учи другите да постъпват така, ще
бъде считан за най-маловажен в небесното царство. Но който им
се подчинява и учи другите на това, ще бъде считан за велик в

[1] **Благословени … земята** Пс. 37:11. [2] **точка или запетая** Букв.: „yod“—най-малката буква в еврейската азбука, и „чертичка“—знак, който се добавя при някои букви.

небесното царство. [20]Защото казвам ви: ако не вършите това,
което Бог изисква, по-добре от законоучителите и фарисеите,†
няма да влезете в небесното царство.“

Учението на Исус за гнева

[21]„Чули сте, че на прадедите ни е било казано: «Не убивай![1]
Всеки, който убие, ще трябва да отговаря в съда.» [22]Но аз ви казвам, че всеки, който се ядоса на брат си, ще трябва да отговаря в
съда. И който обиди брат си,[2] ще трябва да отговаря пред Синедриона.† А който нарече брат си «идиот», ще трябва да отговаря в огнения пъкъл.

[23]Така че, ако принасяш своя дар при олтара и там си спомниш, че брат ти има нещо против теб, [24]остави дара си пред олтара. Първо иди и се помири с брат си, а след това се върни и принеси своя дар.

[25]Бързо се сдобрявай с този, който е завел дело против теб, докато си все още с него на път за съда. Иначе той ще те предаде на съдията, а съдията ще те предаде на стражата и ще бъдеш хвърлен в затвора. [26]Истина ти казвам: няма да излезеш оттам, докато не платиш и последния кодрант,† който дължиш.“

Учението на Исус за сексуалния грях

[27]„Чули сте, че е било казано: «Не прелюбодействай!»[3] [28]Но аз
ви казвам, че всеки, който погледне жена похотливо, вече е
извършил прелюбодейство с нея в сърцето си. [29]Ако дясното ти
око те кара да вършиш грях, извади го и го хвърли. По-добре е да загубиш една част от тялото си, отколкото цялото ти тяло да
бъде хвърлено в пъкъла. [30]И ако дясната ти ръка те кара да вършиш грях, отсечи я и я хвърли. По-добре е да загубиш една част от тялото си, отколкото цялото ти тяло да отиде в пъкъла.“

Учението на Исус за развода

(Мат. 19:9; Марк 10:11–12; Лука 16:18)

[31]„Било е казано: «Всеки, който се развежда с жена си, трябва
да й даде писмено удостоверение за развод»[4]. [32]Но аз ви казвам,
че всеки, който се разведе с жена си по причина, различна от тази, че тя му е изневерила, я тласка към прелюбодейство и кара мъжа, който се ожени за тази разведена жена, също да бъде прелюбодеец.“

---

[1]**«Не убивай»** Изх. 20:13; Втор. 5:17. [2]**който обиди брат си** Букв.: „каже на брат си «Рака»“. „Рака“ е обидна дума, означаваща „глупак“ или „простак“. [3]**«Не прелюбодействай»** Изх. 20:14; Втор. 5:18. [4]**«Всеки … развод»** Втор. 24:1.

Учението на Исус за клетвите

33„Чули сте още, че на прадедите ни е било казано: «Не наруша-
вай клетвата си, а спазвай клетвите, които си дал пред Господа!»[1]
34Но аз ви казвам изобщо да не се кълнете: нито в небето, защото
то е Божият престол, 35нито в земята, защото тя е Божието подно-
жие, нито в Ерусалим, защото той е градът на великия Цар. 36Не
се кълни и в главата си, защото не можеш нито косъм от нея да
направиш бял или черен. 37Когато имате предвид «да», трябва про-
сто да казвате «да» и когато имате предвид «не», просто да казва-
те «не». Всичко в повече е от лукавия.“

Учението на Исус за отмъщението

(Лука 6:29–30)

38„Чули сте, че е било казано: «Око за око и зъб за зъб»[2]. 39Но
аз ви казвам: не се съпротивявайте на злия човек. Ако някой ти
удари плесница по дясната буза, обърни му и лявата. 40Ако
някой иска да те съди, за да ти вземе ризата, остави му и връх-
ната си дреха. 41Ако някой те застави да вървиш с него един
километър, измини с него два. 42Ако някой те помоли за нещо,
дай му го. Не отказвай на този, който иска назаем от теб.“

Обичайте всички хора

(Лука 6:27–28, 32–36)

43„Чули сте, че е било казано: «Обичай ближния си[3] и мрази
врага си!» 44Но аз ви казвам: обичайте враговете си и се молете за
онези, които ви преследват, 45за да бъдете деца на своя Баща,
който е в небесата. Той кара слънцето си да изгрява и за злите
хора, и за добрите, и изпраща дъжд и на праведните, и на непра-
ведните. 46Защото, ако обичате само онези, които ви обичат, каква
награда очаквате да получите? Дори и бирниците правят това,
нали? 47И ако поздравявате само братята си, какво повече правите
от другите? Дори и езичниците† правят това, нали? 48Затова, бъде-
те съвършени, както вашият небесен Баща е съвършен.“

Учението на Исус за даването

6 „Внимавайте да не вършите добри дела пред хората, за да ви
видят. В противен случай няма да получите награда от своя
Баща в небесата.
2И така, когато даваш на нуждаещите се, не тръби за това пред
себе си, както правят лицемерите в синагогите† и по улиците, за

---

[1]**«Не нарушавай … Господа»** Вж. Лев. 19:12; Числ. 30:2; Втор. 23:21. [2]**«Око … зъб»** Изх. 21:24; Лев. 24:20; Втор. 19:21. [3]**«Обичай ближния си»** Лев. 19:18.

да бъдат похвалени от хората. Истина ви казвам: това е цялата
награда, която някога ще получат. [3]Но, когато ти даваш на нуж-
даещите се, не позволявай лявата ти ръка да узнае какво прави
дясната, [4]за да остане милостинята ти в тайна. Тогава твоят
Баща, който вижда какво се върши тайно, ще те възнагради.“

Учението на Исус за молитвата

(Лука 11:2–4)

[5]„А когато се молите, не бъдете като лицемерите. Те обичат да
стоят и да се молят в синагогите† и по ъглите на улиците, за да ги
виждат хората. Истина ви казвам: това е цялата награда, която
някога ще получат. [6]Но, когато ти се молиш, иди в стаята си,
затвори вратата и се помоли на своя Баща, който е невидим. Тогава
твоят Баща, който вижда какво се върши тайно, ще те възнагради.

[7]Когато се молите, не говорете празни приказки като езичници-
те,† които си мислят, че ще бъдат чути поради многословието си.
[8]Не бъдете като тях, защото вашият Баща знае от какво имате
нужда още преди да сте го помолили. [9]Затова, молете се така:

«Отче наш, който си в небесата,
да се почита името ти,
[10] да настъпи царството ти,
да се изпълни волята ти
както на небето, така и на земята.
[11] Дай ни днес хляба, от който се нуждаем.
[12] Прости греховете ни
така, както и ние сме простили на онези,
които са ни сторили зло.
[13] И не ни изправяй пред изкушение,
а ни избави от лукавия.»[1]

[14]Защото, ако вие прощавате на хората греховете им, то и ваши-
ят небесен Баща ще ви прощава. [15]Но ако вие не прощавате на
хората, тогава и вашият Баща няма да прощава греховете ви.“

Учението на Исус за поста

[16]„Когато постите, не се правете на печални като лицемерите,
които нарочно занемаряват външния си вид, за да покажат на
хората, че постят. Истина ви казвам: това е цялата награда,
която някога ще получат. [17]Но, когато ти постиш, спретни се и
измий лицето си, [18]така че не хората да забележат, че постиш, а

---

[1]**Стих 13** Някои гръцки ръкописи добавят: „Защото на теб принадлежат и царството, и силата, и славата, завинаги. Амин.“

само твоят Баща, който е невидим. Тогава твоят Баща, който вижда какво се върши тайно, ще те възнагради.“

Съкровища в небето

(Лука 12:33–34)

19„Не трупайте съкровища на земята, където молците и ръжда-
та ще ги унищожат, а и крадци могат да се вмъкнат и да ги
откраднат. 20По-добре трупайте съкровища в небето, където нито
молци, нито ръжда ще ги унищожат и където крадци не могат
да се вмъкнат и да ги откраднат. 21Защото където е съкровището
ти, там ще бъде и сърцето ти.“

Светлина и тъмнина

(Лука 11:34–36)

22„Очите са светлината за тялото, така че ако очите ти са здра-
ви, цялото ти тяло ще е изпълнено със светлина. 23Но ако очите
ти са болни, цялото ти тяло ще тъне в мрак. А ако единствената светлина, която имаш, е в действителност тъмнина, тогава тъмнината наистина ще е голяма!“

Може ли човек да служи на двама господари

(Лука 16:13)

24„Никой не може да служи едновременно на двама господари, защото или ще мрази единия и ще обича другия, или ще бъде предан на единия и ще презира другия. Не можете да служите и на Бога, и на парите.[1]“

Поставяйте Божието царство на първо място

(Лука 12:22–34)

25„Затова ви казвам: не се безпокойте за живота си—какво ще
ядете и какво ще пиете; нито се безпокойте за тялото си—какви
дрехи ще носите. Не е ли животът по-важен от храната и тяло-
то—по-важно от дрехите? 26Погледнете птиците в небето! Те не
сеят и не жънат, нито събират зърно в хамбари, но небесният ви
Баща ги храни. Не сте ли вие по-ценни от тях? 27Кой от вас
може с безпокоене да удължи живота си с един единствен ден?
28И защо се тревожите за дрехите? Помислете си за полските
кремове и вижте как растат. Те не работят и не си правят дрехи.
29Но казвам ви: дори Соломон, при цялото си великолепие, не се
е обличал като нито един от тях. 30И ако Бог облича така пол-
ската трева, която днес я има, а утре ще я хвърлят в пещта, няма
ли много повече да облече вас? Много малка ви е вярата. 31И

---

[1]**парите** Букв.: „*Мамона*“, семитска дума, означаваща пари или богатства.

така, не се тревожете и не казвайте «Какво ще ядем?» или
«Какво ще пием?», или «Какво ще облечем?» 32Езичниците тър-
сят всичко това. Но вашият небесен Баща знае, че имате нужда
от всички тези неща. 33Затова, преди всичко друго търсете
Божието царство и това, което Бог изисква от вас, и всички
тези неща ще ви бъдат дадени в добавка. 34Не се тревожете за
утрешния ден, защото утрешният ден ще си има свои тревоги.
Всеки ден си има достатъчно свои проблеми.“

Не съдете другите

(Лука 6:37–38, 41–42)

7 „Не съдете и няма да бъдете съдени. 2Защото както съдите
вие, така ще съдят и вас. Каквато мярка използвате за други-
те, такава ще бъде използвана и за вас. 3Защо забелязваш трес-
чицата в окото на брат си, а не обръщаш внимание на гредата в
своето око? 4Как можеш да кажеш на брат си: «Нека да извадя
тресчицата от окото ти», когато в собственото ти око има греда?
5Лицемер! Първо изкарай гредата от своето око. Тогава ще виж-
даш ясно, за да извадиш тресчицата от окото на брат си.
6Не давайте на кучетата това, което е свято. Те само ще се
обърнат и ще ви разкъсат. Не хвърляйте перлите си пред свине-
те. Те само ще ги стъпчат с краката си.“

Искайте от Бога всичко, от което се нуждаете

(Лука 11:9–13)

7„Искайте и ще ви се даде. Търсете и ще намерите. Хлопайте и
ще ви се отвори. 8Понеже всеки, който иска, получава; който
търси, намира; на който хлопа, му отварят.
9Кой от вас би дал на детето си камък, ако то поиска хляб? 10И
ако поиска риба, няма да му дадете змия, нали? 11Щом вие,
въпреки че сте зли, знаете как да давате добри дарове на децата
си, то колко повече вашият Баща в небесата ще даде добри неща
на онези, които поискат от него!“

Най-важното правило

12„Затова, постъпвайте с другите така, както искате те да
постъпват с вас. Това е същността на Моисеевия закон и писани-
ята на пророците.“

Пътят към небето и пътят към ада

(Лука 13:24)

13„Влезте през тясната порта, защото широка е портата и просто-
рен—пътят, който води към гибел, и много са хората, които

вървят по него. 14Но колко тясна е портата и стеснен—пътят,
който води към живот, и малко са хората, които го намират.“

Дървото се познава по плода

(Лука 6:43–44)

15„Пазете се от лъжепророците! Те идват при вас преоблечени
като овчици, но отвътре са свирепи вълци. 16По плодовете им ще
ги разпознаете. Човек не бере грозде от тръни или смокини от
репеи, нали? 17По същия начин, всяко добро дърво ражда добри
плодове, а лошото дърво ражда лоши плодове. 18Едно добро
дърво не може да даде лоши плодове, нито едно лошо дърво
може да даде добри плодове. 19Всяко дърво, което не ражда
добри плодове, се отсича и се хвърля в огъня. 20Така че, ще раз-
познаете лъжепророците по плодовете им.“

Никога не съм ви познавал

(Лука 13:25–27)

21„Не всеки, който ми казва «Господи, Господи», ще влезе в
небесното царство. Там ще влезе само този, който върши волята
на моя Баща в небесата. 22Много хора ще ми кажат в онзи Ден†:
«Господи, Господи, нима не в твоето име пророкувахме? Нима
не в твоето име прогонвахме демони? Нима не в твоето име
направихме много чудеса?» 23Тогава открито ще им заявя:
«Никога не съм ви познавал. Махнете се от мен вие, които не
зачитате Божия закон!»“

Благоразумният и глупавият

(Лука 6:47–49)

24„Всеки, който чува тези мои думи и им се подчинява, е като
благоразумния човек, който построил къщата си върху скала.
25Дъждът завалял и реките придошли; ветровете задухали и
заблъскали по тази къща. Но тя не се срутила, защото основата й
била върху скала. 26Обаче всеки, който чува тези мои думи и не
им се подчинява, е като глупавия човек, който построил къщата си
върху пясък. 27Дъждът завалял и реките придошли; ветровете заду-
хали и заблъскали по тази къща и тя се срутила с голям грохот.“

28Когато Исус престана да говори, хората бяха удивени от уче-
нието му, 29защото той ги поучаваше не като техните законо-
учители, а като някой, който има власт.

Исус излекува прокажен човек

(Марк 1:40–45; Лука 5:12–16)

8 Когато Исус слезе от хълма, огромни тълпи от хора го
последваха. 2Тогава един прокажен човек се приближи, коле-

ничи пред него и каза: „Господи, ти имаш власт и стига да поис-
каш, можеш да ме излекуваш.“
3Исус протегна ръката си, докосна го и каза: „Искам—бъди
здрав!“ И проказата му беше излекувана незабавно. 4Тогава Исус
му каза: „Гледай да не кажеш на никого за това. Но иди и се
покажи на свещеника,[1] а после принеси дара, който Моисей е
заповядал. Така всички ще знаят, че сега си излекуван.“

Исус излекува слугата на стотник

(Лука 7:1–10; Йоан 4:43–54)

5Когато Исус влезе в Капернаум, един стотник† се приближи
към него и го помоли за помощ, 6казвайки: „Господи, слугата ми
лежи вкъщи парализиран и страда от непоносими болки.“
7Исус му каза: „Ще дойда и ще го излекувам.“
8Стотникът† отговори: „Господи, аз не съм достоен да влезеш в
къщата ми. Нужно е само да заповядаш и слугата ми ще оздра-
вее. 9Знам това, защото аз самият съм подвластен на началници,
а имам и войници, които са ми подчинени. Като кажа на един:
«Иди!», той отива. На друг казвам: «Ела тук!» и той идва.
Казвам на слугата си: «Направи това!» и той го прави.“
10Като чу тези думи, Исус се удиви и каза на хората, които го
следваха: „Истина ви казвам: не съм виждал такава вяра у нико-
го в Израел. 11Казвам ви, че много хора ще дойдат от изток и от
запад и наред с Авраам, Исаак и Яков ще заемат местата си на
празненството в небесното царство. 12А законните наследници на
царството ще бъдат изхвърлени вън, в тъмнината, и там ще пла-
чат и скърцат със зъби.“
13Тогава Исус каза на стотника†: „Върви си у дома. Нека стане
така, както си повярвал.“ И в същия миг слугата му оздравя.

Исус излекува много хора

(Марк 1:29–34; Лука 4:38–41)

14Исус пристигна в къщата на Петър и видя, че тъщата му
лежи с треска. 15Той докосна ръката ѝ и треската я напусна.
Тогава тя стана и започна да му прислужва.
16Когато настъпи вечерта, доведоха при Исус много хора, обла-
дани от демони, и само с една своя дума той прогони духовете и
излекува всички болни. 17Това се случи, за да се изпълни казано-
то чрез пророк Исая:

„Той отне от нас болестите ни
и пое върху себе си страданията ни.“ *Исая 53:4*

---

[1]**иди … свещеника** Според закона на Моисей свещеник трябва да засвидетелства, че болен от проказа е оздравял.

По стъпките на Исус

(Лука 9:57–62)

18Когато видя насъбралия се около него народ, Исус нареди на
учениците си да отидат на отсрещната страна на езерото.
19Тогава един законоучител се приближи до него и му каза:
„Учителю, ще те следвам, където и да отидеш.“

20Исус му отвърна: „Лисиците си имат леговища и небесните
птици—гнезда, а Човешкият Син† няма къде да подслони гла-
вата си.“

21Друг ученик му каза: „Господи, позволи ми първо да отида да
погреба баща си.“

22Но Исус му отговори: „Последвай ме и остави мъртвите сами
да погребват своите мъртъвци.“

Исус укротява буря

(Марк 4:35–41; Лука 8:22–25)

23Исус се качи в една лодка и учениците му го последваха.
24Тогава над езерото се надигна такава силна буря, че вълните
заливаха лодката. А Исус спеше. 25Учениците се приближиха до
него и го събудиха, казвайки: „Господи, спаси ни! Ще загинем!“

26Исус им отговори: „Защо се страхувате? Много малка ви е
вярата.“ После стана, смъмри ветровете и езерото и настъпи
мъртва тишина.

27Хората бяха изумени и казаха: „Какъв е този човек? Дори
ветровете и езерото му се подчиняват!“

Исус прогонва демони от двама мъже

(Марк 5:1–20; Лука 8:26–39)

28Когато Исус стигна до Гадаринската страна[1] на другия бряг
на езерото, към него се приближиха двама обладани от демони,
които идваха откъм гробниците. Тези мъже така буйстваха, че
никой не можеше да мине по този път. 29„Какво искаш от нас,
Божий Сине? —крещяха те.— Да ни измъчваш преди определе-
ното време ли си дошъл тук?“

30На разстояние от тях пасеше голямо стадо свине. 31Демоните
молеха Исус: „Ако ни прогониш от тези хора, изпрати ни в ста-
дото свине!“

32Исус им каза: „Вървете!“ И те излязоха и се вселиха в свине-
те. Тогава цялото стадо се втурна надолу по стръмната урва към
езерото и свинете се издавиха във водата. 33Мъжете, които се
грижеха за стадото, избягаха. Те отидоха в града и разказаха на
хората всичко, което се беше случило със свинете и с обладани-

---

[1]**Гадаринската страна** Област на югоизток от Галилейското езеро.

те от демони. 34Тогава целият град отиде да посрещне Исус и
като го видяха, помолиха го да напусне тяхната област.

Исус излекува парализиран човек

(Марк 2:1–12; Лука 5:17–26)

9 Исус се качи в една лодка, прекоси езерото и се върна в своя
град. 2Няколко души доведоха при него един парализиран,
който лежеше на рогозка. Като видя вярата им, Исус каза на
парализирания: „Смело, синко! Греховете ти се прощават!“
3Някои от законоучителите чуха това и си казаха: „Този човек
богохулства!“
4Исус знаеше какво мислят и им каза: „Защо таите зли мисли?
5Кое е по-лесно: да кажа «Греховете ти се прощават» или да
кажа «Стани и ходи»? 6Но аз ще ви покажа, че Човешкият Син†
има власт на земята да прощава грехове.“ След това каза на
парализирания: „Стани! Вземи рогозката си и си върви вкъщи!“
7И човекът стана и си отиде. 8Като видяха това, тълпите се
изпълниха със страхопочитание и прославиха Бога, че бе дал
такава власт на хората.

Исус призовава Матей

(Марк 2:13–17; Лука 5:27–32)

9Когато Исус си тръгваше, видя един бирник на име Матей,
който седеше на работното си място. Исус му каза: „Последвай
ме!“ И той стана и го последва.
10Докато Исус се хранеше в къщата, дойдоха много бирници и
грешници и ядоха с него и учениците му. 11Като видяха това,
фарисеите† запитаха учениците му: „Защо вашият учител яде с
бирници и грешници?“
12Исус ги чу и им каза: „Не здравите се нуждаят от лекар, а
болните. 13Затова идете и научете какво означава това писание:
«Милост искам, а не жертва.»[1] Понеже дойдох да призова не
праведните хора, а грешниците.“

Исус не е като другите религиозни юдеи

(Марк 2:18–22; Лука 5:33–39)

14Тогава учениците на Йоан дойдоха при Исус и го попитаха:
„Защо ние и фарисеите† постим често, а твоите ученици не
постят?“
15Исус им отговори: „Сватбарите не скърбят, докато младоженецът е с тях, нали? Но ще дойдат дни, когато младоженецът ще
им се отнеме и тогава те ще тъгуват и ще постят.

---

[1]**«Милост … жертва»** Ос. 6:6.

16Никой не зашива кръпка от нов плат върху стара дреха,
защото кръпката ще се свие, ще съдере плат от дрехата и скъса-
ното ще стане още по-голямо. 17Така също никой не налива ново
вино в стари мехове, защото ще се спукат, виното ще изтече, а
меховете ще се похабят. Ново вино се налива в нови мехове.
Така и виното, и меховете се запазват.“

Исус съживява мъртво момиче и излекува болна жена

(Марк 5:21–43; Лука 8:40–56)

18Докато Исус им говореше тези неща, един управител на сина-
гогата† дойде при него, поклони му се и каза: „Дъщеря ми току-що
умря, но ела и положи ръката си† върху нея и тя ще оживее.“
19Исус стана и го последва заедно с учениците си. 20Една
жена, която от дванадесет години страдаше от кръвотечение, се
приближи до Исус в гръб и докосна края на дрехата му,
21защото непрекъснато си повтаряше: „Ако само докосна дреха-
та му, ще оздравея.“
22Исус се обърна, видя я и каза: „Смело, дъще! Вярата ти те
излекува.“ И в същия миг жената оздравя.
23Когато Исус пристигна в къщата на управителя и видя сви-
рачите и тълпата покрусени хора, 24каза: „Излезте! Момичето
не е умряло, а само спи.“ Но всички започнаха да му се присми-
ват. 25След като отпратиха хората, Исус влезе в стаята на моми-
чето, взе ръката му и то стана. 26Новината за това се разнесе из
цялата област.

Исус излекува още хора

27Когато Исус си отиваше от това място, двама слепи тръгнаха
след него и викаха: „Смили се над нас, Сине Давидов†!“
28Исус влезе в една къща и слепите се приближиха към него.
Той ги попита: „Вярвате ли, че мога да направя така, че да про-
гледнете?“ Те отговориха: „Да, Господи!“
29Тогава Исус докосна очите им и каза: „Нека стане така, както
сте повярвали.“ 30И зрението им се възстанови. Исус строго ги
предупреди: „Гледайте никой да не научи за това!“ 31Но те изля-
зоха и разпространиха вестта за него из цялата област.
32Когато двамата мъже си тръгваха, няколко души доведоха
при Исус друг човек, който не можеше да говори, защото беше
обладан от демон. 33След като демонът беше прогонен, немият
човек проговори. Струпалите се хора бяха удивени и казаха:
„Никога не сме виждали подобно нещо в Израел!“
34Но фарисеите† казваха: „Главатарят на демоните му дава
власт да прогонва демони!“

Работниците са малко

35Исус пътуваше из всички градове и села. Той поучаваше в
синагогите† им, проповядваше Благата вест за царството и леку-
ваше всякаква болест и немощ. 36Когато видя тълпите хора, Исус
ги съжали, защото бяха измъчени и безпомощни като овце, които
нямат пастир. 37Тогава каза на учениците си: „Жътвата е изобил-
на, но работниците са малко. 38Затова, молете се на Господаря на
жътвата да изпрати работници на своята жътварска нива.“

Исус изпраща апостолите си да проповядват

(Марк 3:13–19; 6:7–13; Лука 6:12–16; 9:1–6)

10 Исус повика дванадесетте си ученика и им даде власт да
прогонват злите духове и да лекуват всякаква болест и вся-
какво заболяване. 2Ето имената на дванадесетте апостола: първо,
Симон (наречен Петър) и брат му Андрей; Яков, синът на
Зеведей, и брат му Йоан; 3Филип и Вартоломей; Тома и Матей
бирникът; Яков, синът на Алфей, и Тадей; 4Симон Зилотът† и
Юда Искариотски, който предаде Исус.

5Исус изпрати тези дванадесет мъже със следните наставления:
„Не отивайте сред езичниците† и не влизайте в самарянски† град,
6а идете сред народа на Израел, който е като стадо изгубени
овце. 7Идете и проповядвайте така: «Небесното царство набли-
жава.» 8Изцелявайте болните, съживявайте мъртвите, лекувайте
прокажените и прогонвайте демоните. Даром сте получили,
затова и даром давайте. 9Не се запасявайте със злато, сребро или
мед в поясите си, 10нито с торба за из път, нито с две ризи, обув-
ки или тояга, защото работникът заслужава прехраната си.

11Когато влезете в някой град или село, потърсете там достоен
човек и останете в къщата му, докато си тръгнете от това място.
12Като влизате в някое семейство, поздравявайте го. 13Ако
семейството е достойно, помолете се Бог да го благослови. Но
ако не е достойно, вземете обратно молитвата си за благослове-
ние. 14И ако някой не ви приема или не слуша думите ви, напус-
нете тази къща или град и изтърсете праха от краката си.[1]
15Истина ви казвам: в деня на съда ще е по-поносимо за Содом и
Гомор,† отколкото за този град.“

Исус предупреждава за гонения

(Марк 13:9–13; Лука 21:12–17)

16„Чуйте! Изпращам ви като овце сред вълци. Затова бъдете
прозорливи като змиите и чисти като гълъбите. 17Пазете се от
хората, защото те ще ви предават на съдилища и ще ви бичуват в

[1]**изтърсете праха от краката си** Израз на презрение. Предупреждение за прекратяване на всякакви връзки с тях.

синагогите† си. [18]Ще ви изправят пред управници и царе заради
мен. Така ще свидетелствате за мен на тях и на езичниците.†
[19]Когато ви арестуват, не се тревожете за това какво ще кажете
или как ще го кажете, защото в този час Бог ще ви даде нужни-
те думи. [20]Всъщност не вие ще говорите, а Духът на вашия Баща
ще говори чрез вас.

[21]Брат ще предава своя брат на смърт и баща—детето си. Деца
ще въстават против собствените си родители и ще ги изпращат
на смърт. [22]Заради мен ще ви намразят всички, но който издър-
жи докрай, ще бъде спасен. [23]Когато ви преследват в един град,
бягайте в друг. Истина ви казвам: няма да сте минали през всич-
ки градове на Израел, преди да дойде Човешкият Син.†

[24]Ученикът не превъзхожда своя учител, нито слугата превъз-
хожда господаря си. [25]На ученика му стига да бъде като учите-
ля си, а на слугата—като господаря си. Щом главата на семей-
ството са нарекли Веелзевул,† то колко повече членовете на
семейството му!“

От кого трябва да се страхувате

(Лука 12:2–7)

[26]„И така, не се страхувайте от тези хора, защото няма нищо
скрито, което да не се открие, и нищо тайно, което да не се узнае.
[27]Каквото ви говоря на тъмно, кажете го на светло и каквото ви
шепна на ухо, разгласете го на всеослушание. [28]Не се страхувайте
от онези, които убиват тялото, но не могат да убият душата.
По-скоро се страхувайте от Онзи, който може и душата, и тялото
да погуби в пъкъла. [29]Не се ли продават две врабчета само за един
асарий†? И все пак никое от тях не пада на земята без знанието на
вашия Баща. [30]Дори и космите на главата ви са преброени. [31]Така
че не се страхувайте! Вие сте по-ценни от много врабчета!“

Признавайте открито вярата си

(Лука 12:8–9)

[32]„Ако някой открито заяви пред хората, че вярва в мен, и аз
ще заявя пред своя Баща в небесата, че този човек ми принадле-
жи. [33]Но всеки, който се отрече от мен пред хората, ще се отре-
ка и аз от него пред своя Баща в небесата.“

Разногласия заради Исус

(Лука 12:51–53; 14:26–27)

[34]„Не мислете, че дойдох да донеса мир на земята. Не дойдох
да донеса мир, а меч. [35]Защото съм дошъл да настроя

«син против баща му, дъщеря против майка ѝ
и снаха против свекърва ѝ.

36 Врагове на човека ще бъдат собствените му роднини.»

Михей 7:6

37Който обича баща си или майка си повече от мен, не е досто-
ен за мен. Който обича сина си или дъщеря си повече от мен, не
е достоен за мен. 38Който не вземе своя кръст и не ме следва, не
е достоен за мен. 39Който се опитва да спечели живота си, ще го
загуби; но който загуби живота си заради мен, ще го спечели."

Награди

(Марк 9:41)

40„Който приема вас, приема мен, а който приема мен, приема
Онзи, който ме изпрати. 41Който приема пророк заради това, че
е пророк, ще получи наградата на пророк и който приема правед-
ник заради това, че е праведник, ще получи наградата на правед-
ник. 42Който даде чаша студена вода на един от тези най-скром-
ни мои последователи заради това, че е мой последовател,
истина ви казвам: той със сигурност ще получи наградата си."

Исус и Йоан Кръстител

(Лука 7:18–35)

11 След като даде тези наставления към дванадесетте си уче-
ника, Исус си замина оттам и отиде да поучава и проповяд-
ва в градовете им.

2Когато чу в затвора за делата на Христос, Йоан прати извес-
тие по учениците си, 3за да го попита: „Ти ли си Онзи, който
трябваше да дойде, или да очакваме някой друг?"

4Исус им отговори: „Идете и разкажете на Йоан това, което чува-
те и виждате—5слепи проглеждат, сакати прохождат, прокажени
оздравяват, глухи прочуват, мъртви възкръсват и бедните чуват
Благата вест. 6Благословен е онзи, който може да ме приеме.[1]"

7Докато Йоановите ученици си тръгваха, Исус започна да гово-
ри на тълпите за Йоан: „Какво излязохте да видите в пустинята?
Тръстика, разлюляна от вятъра ли? Не? 8Тогава какво излязохте
да видите? Човек, облечен в хубави дрехи ли? Чуйте! Тези, които
носят хубави дрехи, живеят в царски дворци. 9Така че какво
излязохте да видите? Пророк ли? Да, и казвам ви: този човек е
много повече от пророк. 10Той е онзи, за когото Писанието казва:

«Чуй! Пред теб изпращам пратеника си,
който ще подготви пътя за теб.»

Малахия 3:1

11Истина ви казвам: от всички хора, родени някога, не е имало
по-велик човек от Йоан Кръстител. Но дори и най-незначител-

---

[1]**може да ме приеме** Букв.: „не намира в мен повод да съгреши".

ният в небесното царство е по-велик от него. 12От времето на
Йоан Кръстител досега небесното царство търпи яростни атаки
и насилниците се опитват да го завземат със сила. 13Защото
всички пророци и законът пророкуваха до идването на Йоан. 14И
ако желаете да приемете това, което казват законът и пророци-
те, тогава ще повярвате, че Йоан е Илия,† чието идване беше
предсказано. 15Който има уши да чува, да слуша!

16С кого да сравня днешните хора? Те са като деца, които
седят на пазара и едните подвикват на другите:

17 «Свирехме ви весели песни, а вие не играхте!
Пяхме погребални песни, а вие не ридахте!»

18Дойде Йоан, който не ядеше и не пиеше като другите, но хората
казаха: «Той е обладан от демон!» 19После дойде Човешкият Син,†
който яде и пие като всички останали, но хората казват: «Вижте го
този! Лакомник и пияница! Приятел на бирници и грешници!» Но
правотата на мъдростта се доказва от действията й.“

Предупреждение към невярващите

(Лука 10:13–15)

20След това Исус започна да укорява градовете, в които беше
извършил повечето от чудесата си, защото хората там не се
покаяха.† 21„Горко ти, Хоразине! Горко ти, Витсаидо! Защото,
ако чудесата, които станаха във вас, се бяха случили в Тир и
Сидон, хората там отдавна щяха да са се покаяли. Щяха да
носят власеници[1] и да посипят главите си с пепел, за да покажат
колко съжаляват за греховете си. 22Но казвам ви: в деня на съда
ще бъде по-поносимо за Тир и Сидон, отколкото за вас! 23А ти,
Капернауме, да не мислиш, че ще бъдеш издигнат до небето? В
ада ще слезеш! Защото, ако чудесата, които станаха в теб, се
бяха случили в Содом,† този град щеше да съществува и днес!
24Но казвам ви: в деня на съда ще бъде по-поносимо за хората на
Содом, отколкото за теб.“

Исус предлага покой на своя народ

(Лука 10:21–22)

25След това Исус каза: „Благодаря ти, Отче, Господи на небето
и земята, за това, че скри тези неща от мъдрите и учените и ги
разкри на неуките. 26Да, Отче, защото такава бе волята ти.

27Всичко ми е предадено от моя Баща и никой освен Отец не
познава Сина; както и никой не познава Отца, освен Сина и
тези, на които Синът избере да го открие.

---

[1]**власеница** Груба дреха, направена от животинска козина. Понякога хората я обличат, за да покажат, че тъгуват или оплакват някого.

28Елате при мен всички вие, които сте уморени и натоварени с
грижи, и аз ще ви успокоя. 29Поемете моето иго върху себе си и
се научете от мен, защото съм кротък и със смирено сърце, и ще
намерите покой за душите си. 30Защото игото, което ви давам,
лесно се носи и товарът, който слагам върху вас, е лек.“

Исус е Господар на съботата

(Марк 2:23–28; Лука 6:1–5)

12 Почти по същото време, в един съботен ден Исус излезе да
се разходи из житните полета. Учениците му огладняха и
започнаха да късат житни класове и да ядат. 2Но когато фарисе-
ите† видяха това, казаха на Исус: „Виж! Твоите ученици вършат
нещо, което законът забранява да се върши в съботния ден.“
3Тогава Исус ги попита: „Не сте ли чели какво направи Давид,†
когато той и хората с него бяха гладни? 4Той влезе в Божия дом
и яде от хлябовете, принесени в дар на Бога, въпреки че беше
против закона Давид и другите с него да ядат от тях. Това беше
позволено само на свещениците. 5И не сте ли чели в закона, че в
съботния ден свещениците в храма нарушават съботата, но
никой не ги счита за виновни? 6Но аз ви казвам: тук има нещо
по-велико от храма. 7Ако знаехте какво означават думите:
«Милост искам, а не жертва»[1], не бихте осъждали невинните.
8Понеже Човешкият Син† е Господар на съботния ден.“

Исус излекува човек с изсъхнала ръка

(Марк 3:1–6; Лука 6:6–11)

9Исус си тръгна от това място и отиде в синагогата† им. 10Там
имаше един човек с изсъхнала ръка. Няколко юдеи търсеха при-
чина да обвинят Исус, че върши грях и го попитаха: „Позволено
ли е да се лекува в съботен ден?“
11Исус им отговори: „Ако някой от вас има овца и тя падне в
яма в съботен ден, няма ли да я хване и да я извади? 12А един
човек е много по-ценен от една овца! Така че, позволено е да се
върши добро в съботен ден.“
13След това Исус каза на човека с изсъхналата ръка: „Протегни
ръката си!“ Той я протегна и тя отново стана здрава като друга-
та му ръка. 14Тогава фарисеите† излязоха и започнаха да кроят
планове как да убият Исус.

Исус е Божият избран служител

15Исус разбра това и си замина оттам. Огромни тълпи от хора
го последваха и той ги излекува всичките, 16но ги предупреди да

---

[1]**«Милост … жертва»** Ос. 6:6.

не разгласяват кой е. 17Това стана, за да се изпълни казаното
чрез пророк Исая:

18 „Ето моят служител, когото съм избрал,
този, когото обичам и в когото намирам голяма радост.
Ще положа Духа си върху него
и той ще провъзгласи справедливост за народите.
19 Няма да се кара или да вика,
нито хората ще чуят гласа му по улиците си.
20 Повалена тръстика няма да пречупи
и мъждукащ фитил няма да угаси.
Няма да спре, докато справедливостта не възтържествува.
21 И в него ще бъде надеждата на всички народи.“ *Исая 42:1–4*

Силата на Исус е от Бога

(Марк 3:20–30; Лука 11:14–23; 12:10)

22След това доведоха при Исус един човек, който беше сляп и
ням поради това, че бе обладан от демон. Исус го излекува, така
че човекът и проговори, и прогледна. 23Всички хора бяха смаяни
и заговориха: „Възможно ли е този да е Давидовият Син†?“
24Фарисеите† чуха това и казаха: „Той прогонва демоните само
защото използва силата на Веелзевул†—главатаря на демоните.“

25А Исус знаеше какво си мислят и им каза: „Всяко царство,
разединено от вътрешни борби, рухва, и всеки град или семейство,
раздирано от разпри, няма да оцелее. 26Ако Сатана прогонва своите
демони,[1] той воюва против себе си. Как тогава ще оцелее царство-
то му? 27И ако аз използвам силата на Веелзевул,† за да прогонвам
демоните, то чия сила използват вашите възпитаници, за да ги про-
гонват? Следователно те самите ще опровергаят думите ви. 28Но
ако прогонвам демоните, като използвам силата на Божия Дух,
това доказва, че Божието царство вече е дошло при вас.

29Може ли някой да влезе в къщата на силен човек и да го
обере, ако преди това не го завърже? Само тогава ще може да
ограби дома му.

30Който не е с мен, е против мен и който не събира заедно с
мен, разпилява. 31Така че, казвам ви: на хората може да им се
прости всеки грях, който извършват, и всяко богохулство, което
изричат. Но ако някой говори срещу Духа, няма да му се про-
сти. 32На всеки, който говори против Човешкия Син,† може да
му се прости, но на онзи, който говори против Святия Дух, няма
да му се прости нито в сегашния свят, нито в бъдещия.“

---

[1]**Ако Сатана … демони** Букв.: „Ако Сатана прогонва Сатана“.

Дървото се познава по плода

(Лука 6:43–45)

33„Ако искате добри плодове, трябва да имате добро дърво.
Ако дървото ви не е добро, то и плодовете му ще са лоши.
Дървото се познава по плодовете, които дава. 34Рожби на ехид-
ни†! Как бихте могли да кажете нещо добро, ако вие самите сте
лоши? Устата говори това, с което е пълно сърцето. 35Добрият
човек говори добри неща, които идват от доброто, събрано в
сърцето му. Злият човек говори лоши неща, които идват от
злото, събрано в сърцето му. 36Но казвам ви: в деня на съда
хората ще трябва да дават отчет за всяка необмислено казана
дума. 37Въз основа на думите си ще бъдеш оправдан и въз основа
на думите си ще бъдеш осъден.“

Дай ни доказателство!

(Марк 8:11–12; Лука 11:29–32)

38Тогава някои от фарисеите† и законоучителите отговориха на
Исус с думите: „Учителю, искаме да те видим да извършваш
знамение.“

39Но Исус им отвърна: „Лукаво и неверно поколение иска зна-
мение, но никакво знамение няма да му бъде дадено освен зна-
мението с пророк Йона. 40Както Йона беше в корема на огром-
ната риба три дни и три нощи, точно така Човешкият Син† ще
бъде в гроба три дни и три нощи. 41А в деня на съда жителите на
Ниневия[1] ще се изправят срещу това поколение и ще го осъдят,
защото когато Йона им проповядва, те се покаяха.† А тук има
нещо по-велико от Йона! 42В деня на съда Южната царица[2] ще се
изправи срещу това поколение и ще го осъди, защото тази жена
дойде от другия край на света, за да чуе мъдрите думи на
Соломон. А тук има нещо по-велико от Соломон!“

Връщането на злия дух

(Лука 11:24–26)

43„Когато един зъл дух излезе от човек, той се скита по без-
водни места да търси покой, но не може да намери. 44Тогава
казва: «Ще се върна обратно в дома си, който напуснах.» Когато
се върне там, намира дома празен, почистен и подреден. 45Тогава
излиза и довежда със себе си други седем духа, по-зли и от него.

---

[1]**Ниневия** По времето на Йона този град е столицата на Асирийската империя, най-големия враг на Израел. Въпреки това Йона е изпратен там да проповядва, за да могат хората да се обърнат към Бога и да се спасят. [2]**Южната царица** Царицата на Сава или Савската царица, която пропътува 1600 км, за да чуе мъдрите думи на Соломон. Вж. III Цар. 10:1–13.

Всички те влизат и заживяват там. Така положението на този
човек тогава става по-лошо, отколкото е било преди. Същото ще
се случи и с днешното лукаво поколение.“

Истинското семейство на Исус

(Марк 3:31–35; Лука 8:19–21)

46Докато Исус приказваше на хората, навън стояха майка му и
братята му и искаха да говорят с него. 47Един човек му каза:
„Майка ти и братята ти те чакат навън и искат да говорят с теб.“
48Исус отвърна на този, който му каза това: „Коя е майка ми и
кои са братята ми?“ 49След това посочи учениците си и каза:
„Ето моята майка и моите братя. 50Който изпълнява волята на
моя Баща в небесата, е мой брат, сестра и майка.“

Притча за семената

(Марк 4:1–9; Лука 8:4–8)

13 Същия ден Исус излезе от къщата и седна край езерото.
2Около него се събраха огромни тълпи и затова той се
качи на една лодка и седна, а хората останаха на брега. 3Тогава
Исус им каза много неща, като използваше притчи: „Един земе-
делец излязъл да сее. 4Докато хвърлял семената, някои паднали
край пътя. Дошли птици и ги изкълвали. 5Други паднали върху
камениста почва, където нямало достатъчно пръст. Те покълна-
ли много бързо, защото почвеният слой бил тънък. 6Но когато
слънцето изгряло, изгорило растенията и те изсъхнали, защото
нямали дълбоки корени. 7Други семена паднали сред трънливи
плевели, които избуяли и ги задушили. 8Някои от семената пад-
нали върху добра почва. Те поникнали и дали плод. Едни родили
сто, други—шестдесет, а трети—тридесет пъти повече зърно,
отколкото било засято. 9Който има уши да чува, да слуша!“

Целта на притчите

(Марк 4:10–12; Лука 8:9–10)

10Учениците дойдоха при Исус и го попитаха: „Защо използ-
ваш притчи, за да поучаваш хората?“
11Исус им отговори: „Само на вас бе дадено да узнаете тайните
истини на небесното царство. На другите хора това не е дадено.
12На имащия ще му бъде дадено още и той ще има предостатъч-
но, но на този, който няма, ще му бъде отнето и малкото, което
има. 13Затова използвам притчи, за да поучавам хората, защото
те гледат, но не виждат; слушат, но не чуват и не разбират.
14Тези хора потвърждават, че е вярно казаното за тях от пророк
Исая:

«Непрестанно ще слушате, но няма да разбирате.
Непрестанно ще гледате, но няма да проумявате това,
което виждате.
15 Сърцата на тези хора са закоравели.
Те са запушили ушите си и са затворили очите си,
за да не видят с очите си,
нито да чуят с ушите си и разберат със сърцата си,
и се обърнат към мен, за да ги излекувам.» *Исая 6:9–10*

16Но вие сте благословени, защото разбирате това, което виждате с очите си, и това, което чувате с ушите си. 17Истина ви казвам: много пророци и праведни хора искаха да видят нещата, които вие сега виждате, но не ги видяха, искаха да чуят нещата, които вие сега чувате, но не ги чуха.“

Исус обяснява притчата за семената

(Марк 4:13–20; Лука 8:11–15)

18„И така, чуйте смисъла на притчата за земеделеца.
19Семената, паднали край пътя, са като човек, който слуша божието слово за царството, но не го разбира. Тогава идва лукавият и грабва посятото в сърцето му.
20Семената, паднали на каменистата почва, са като човек, който чува словото и веднага с радост го приема.
21Но тъй като той не му позволява да пусне корен в живота му, то остава в него само за кратко време. А когато дойдат неприятности или гонения заради словото, той веднага се предава.
22Семената, паднали сред тънливи плевели, са като човек, който чува словото, но грижите на този свят и лъжливият блясък на богатствата не позволяват на словото да се развие и даде плодове.
23Семената, паднали върху добра почва, са като човек, който чува словото и го разбира. Той произвежда сто, шестдесет или тридесет пъти повече плод от засятото.“

Притча за пшеницата и плевелите

24След това Исус им разказа друга притча: „Небесното царство е като човек, засял нивата си с добри семена.
25Но през нощта, докато хората спели, дошъл врагът му, засял плевели сред пшеницата и си отишъл.
26Пшеницата покълнала и изкласила, но плевелите също пораснали.
27Тогава слугите на този човек дошли при него и му казали: «Господарю, ти пося добри семена в нивата си. Откъде са дошли тези плевели?»

28Стопанинът отговорил: «Някой враг е направил това.»

Слугите попитали: «Искаш ли да отидем и да изкореним плевелите?»

29Стопанинът отвърнал: «Не, защото когато изкоренявате плевелите, може да изкорените и пшеницата.
30Нека растат заедно, докато дойде време за жътва. Тогава ще кажа на жътварите: Първо

съберете плевелите и ги завържете на снопи, за да бъдат изгорени. След това съберете пшеницата и я приберете в хамбара ми.»“

Исус поучава с още притчи

(Марк 4:30–34; Лука 13:18–21)

31Исус разказа на хората още една притча: „Небесното царство
е като синапеното зрънце, което един човек посял в нивата си.
32То е най-малкото от всички семена, но когато порасне, става
най-голямото градинско растение. Превръща се в дърво, в чиито
клони небесните птици могат да свият гнездата си.“
33След това Исус разказа на хората друга притча: „Небесното
царство е като маята, която една жена взела и разбъркала в
голяма купа брашно, докато цялото тесто втаса.“
34Исус говореше на хората с притчи. Той никога не ги поучава-
ше, без да използва притчи, 35за да се сбъдне казаното от пророка:

„Ще говоря с притчи и ще разкажа неща,
които са били тайна, откакто е сътворен светът.“

Псалм 78:2

Исус обяснява притчата за плевелите

36Тогава Исус отпрати хората и си отиде вкъщи. Учениците му
дойдоха при него и казаха: „Обясни ни смисъла на притчата за
плевелите в нивата.“
37Исус отговори: „Този, който посял добрите семена в нивата, е
Човешкият Син.† 38Нивата е светът, добрите семена са всички
Божии деца в царството, а плевелите са хората, които принадле-
жат на лукавия. 39Врагът, който посял лошите семена, е дяволът.
Времето за жътва е краят на света,[1] а жътварите, които приби-
рат реколтата, са ангелите.
40Както плевелите се изскубват и изгарят в огъня, така ще бъде
и когато дойде краят на света. 41Човешкият Син† ще изпрати анге-
лите си да приберат от царството му всички, които са изкушавали
другите да съгрешават, и всички, които вършат зло. 42Ангелите
ще хвърлят тези хора в огнената пещ и там те ще плачат и скър-
цат със зъби. 43Тогава праведните ще светят като слънцето в цар-
ството на своя Баща. Който има уши да чува, да слуша!“

Притчи за съкровището, перлата и рибарската мрежа

44„Небесното царство е като съкровище, скрито в нива. Един
човек го намерил и така се зарадвал, че пак го заровил и продал
всичко, което имал, за да купи тази нива.

---

[1]**света** Букв.: „века“ или „времето“. Отнася се също до 13:40, 49.

45Небесното царство е също и като търговец, който търсел
хубави перли. 46Когато намерил една много ценна перла, отишъл
и продал всичко, което имал, за да я купи.

47Небесното царство е също и като хвърлена в езеро рибарска
мрежа, в която се хванали много различни риби. 48Мрежата се
напълнила и рибарите я изтеглили на брега. След това седнали,
подбрали хубавата риба и я сложили в кошници, а лошата изхвър-
лили. 49Така ще бъде и когато настъпи краят на света. Ангелите
ще дойдат и ще отделят злите хора от праведните. 50Ще хвърлят
злите в огнената пещ и там те ще плачат и скърцат със зъби.“

51Исус попита учениците си: „Разбирате ли всички тези неща?“

Те отговориха: „Да, разбираме.“

52След това Исус им каза: „Така всеки законоучител, станал
ученик в небесното царство, е като собственик на къща, който
изважда от събраното в нея и нови, и стари неща.“

Исус отива в родния си град

(Марк 6:1–6; Лука 4:16–30)

53След като разказа тези притчи, Исус напусна това място 54и
отиде в града, където беше израснал. Там започна да поучава
хората в синагогата† им и те удивени казаха: „Откъде е взел
тази мъдрост и властта да върши чудеса? 55Не е ли той синът на
дърводелеца? Майка му не се ли казва Мария, а братята му—
Яков, Йосиф, Симон и Юда? 56И сестрите му—не са ли всички
те тук, сред нас? Откъде е взел всичко това?“ 57И хората отказа-
ха да го приемат. Исус им каза: „Единственото място, където не
уважават един пророк, е родният му град и собственият му дом.“
58И защото нямаха вяра, той не извърши много чудеса там.

Ирод е объркан

(Марк 6:14–29; Лука 9:7–9)

14 По това време Ирод,† управителят на Галилея, чу това,
което хората говореха за Исус 2и каза на слугите си: „Този
човек е Йоан Кръстител. Сигурно е възкръснал от мъртвите и
затова може да върши тези чудеса.“

Убийството на Йоан Кръстител

3Ирод† бе заповядал да арестуват Йоан и бе накарал да го оковат
във вериги и хвърлят в затвора. Причината за това бе Иродиада—
съпругата на брат му Филип. 4Йоан непрекъснато му повтаряше:
„Не е редно ти да живееш с нея“, 5затова Ирод искаше да го убие,
но се страхуваше от тълпата, защото тя считаше Йоан за пророк.

6На празненството по повод рождения ден на Ирод† дъщерята на
Иродиада танцуваше за него и гостите му и той бе толкова доволен

от нея, [7]че обеща с клетва да ѝ даде каквото тя пожелае. [8]Иродиада
я подучи какво да поиска и тя каза на Ирод: „Дай ми главата на
Йоан Кръстител на този поднос.“ [9]Царят се наскърби, но заради
клетвите, които бе дал пред гостите си, заповяда да изпълнят мол-
бата. [10]Той изпрати хора в затвора да обезглавят Йоан. [11]Те донесо-
ха главата му на поднос и я дадоха на момичето, а то я отнесе на
майка си. [12]Учениците на Йоан дойдоха да приберат тялото му и го
погребаха, а после отидоха и съобщиха на Исус.

Исус нахранва повече от 5000 души

(Марк 6:30–44; Лука 9:10–17; Йоан 6:1–14)

[13]Когато чу какво се е случило с Йоан, Исус седна в една
лодка и се отправи към безлюдно място, за да остане сам. Но
когато хората разбраха това, излязоха от градовете си и го
последваха по суша до мястото, към което се беше отправил.
[14]Когато слезе на брега, Исус видя огромна тълпа от хора, съжа-
ли ги и излекува болните им.

[15]Вечерта учениците дойдоха при него и му казаха: „Вече е
много късно, а мястото е необитавано. Отпрати хората, за да
могат да отидат по селата и да си купят храна.“

[16]Исус отвърна: „Няма нужда да си отиват. Вие ги нахранете.“

[17]Учениците отговориха: „Но ние имаме само пет хляба и две риби.“

[18]Той им каза: „Донесете ми ги!“ [19]След това нареди на хората
да насядат върху тревата и като взе петте хляба и двете риби,
погледна към небето и благодари на Бога. После разчупи хляба и
го даде на учениците, а те го раздадоха на хората. [20]Всички
ядоха до насита, а след това учениците събраха останалата храна
и напълниха дванадесет кошници. [21]Тези, които ядоха, бяха
около пет хиляди души, без да се броят жените и децата.

Исус върви по водата

(Марк 6:45–52; Йоан 6:15–21)

[22]Веднага след това Исус накара учениците да се качат в лодка-
та и им каза да отидат на другия бряг на Галилейското езеро, а
той остана, за да отпрати хората. [23]След като се сбогува с тях,
Исус се изкачи на хълма сам да се моли. С настъпването на
вечерта той все още беше там сам. [24]По това време лодката вече
се бе отдалечила от брега, люшкана от силни вълни и насрещен
вятър. [25]Между три и шест часа сутринта Исус дойде при учени-
ците си, като ходеше по водата. [26]Когато го видяха да върви по
водата, те се ужасиха и казваха: „Призрак!“, викайки от страх.

[27]Но Исус бързо им заговори: „Смело! Аз съм! Не се страхувайте!“

[28]Тогава Петър каза: „Господи, ако това си ти, кажи ми да
дойда при теб по водата.“

29„Ела!“—каза Исус и Петър слезе от лодката и тръгна по вода-
та към него. 30Но когато видя силния вятър, се изплаши, започна
да потъва и извика: „Господи, спаси ме!“
31Веднага Исус протегна ръка, хвана го и му каза: „Много
малка ти е вярата. Защо се усъмни?“
32След като Петър и Исус влязоха в лодката, вятърът утихна.
33Тогава учениците в лодката паднаха на колене пред Исус и
казаха: „Ти наистина си Божият Син!“

Исус излекува много болни хора

(Марк 6:53–56)

34След като пресякоха езерото, стигнаха до брега при Генисарет.
35Когато местните жители познаха Исус, разгласиха вестта за
пристигането му из цялата област. Хората доведоха при него
всички болни 36и го молеха да им позволи само да докоснат края
на дрехата му. И всички болни, които я допряха, бяха излекувани.

Божият закон е по-важен от установените от хората правила

(Марк 7:1–23)

15 След това няколко фарисеи† и законоучители от Ерусалим
дойдоха при Исус и го попитаха: 2„Защо твоите ученици
нарушават традицията на нашите предци? Защо не си мият ръце-
те преди ядене?“
3Исус им отговори: „А защо вие нарушавате Божията заповед
заради своята традиция? 4Защото Бог е казал: «Уважавай баща
си и майка си!»[1] и «Който обиди баща си или майка си, трябва
да бъде убит!»[2] 5А вие учите, че човек може да каже на баща си
или майка си: «Всичко, което имам, ще принеса в дар на Бога.»
6Вие учите този човек да не уважава баща си и така заради своя-
та традиция пренебрегвате Божията заповед. 7Лицемери! Прав е
бил Исая, когато е пророкувал за вас:

8 «Тези хора ме почитат само на думи,
но в сърцата им няма място за мен.
9 Няма никакъв смисъл да ми се покланят,
щом това, което поучават,
са само измислени от хора правила.»“

Исая 29:13 (Септуагинта)

10Исус извика хората при себе си и им каза: „Слушайте и раз-
берете какво ви казвам. 11Човек не се осквернява от това, което
влиза в устата му, а от това, което излиза от нея.“

---

[1]**«Уважавай … майка си»** Изх. 20:12; Втор. 5:16. [2]**«Който … убит»** Изх. 21:17.

12Тогава учениците дойдоха при Исус и попитаха: „Знаеш ли,
че фарисеите† са обидени от това, което каза?“
13Исус отговори: „Всяко растение, което не е посадено от моя
Баща в небесата, ще бъде изкоренено. 14Оставете ги. Те са слеп-
ци, които водят други слепци. А ако един слепец води друг, тога-
ва и двамата ще паднат в ямата.“
15Петър му каза: „Обясни ни това, което по-рано каза на хората.“
16Исус отговори: „Нима и вие все още не разбирате? 17Не знае-
те ли, че храната, която влиза в устата, отива в стомаха и след
това се изхвърля от тялото? 18А лошите думи, които изрича
устата, идват от сърцето. Те са, които оскверняват човека. 19Зли
помисли, убийства, прелюбодейства, сексуални грехове, кражби,
лъжи и хули—всички тези злини идват от сърцето. 20Те осквер-
няват човека, а не това, че не си мие ръцете преди ядене.“

Исус помага на една езичница

(Марк 7:24–30)

21Исус напусна това място и отиде в областта на Тир и Сидон.
22Една ханаанка от този край дойде при него и извика: „Господи,
Сине Давидов,† смили се над мен! Демон се е вселил в дъщеря
ми и тя ужасно страда!“
23Но Исус не й отговори. Учениците му дойдоха и го замоли-
ха: „Отпрати жената, защото върви след нас и вика.“
24Исус отвърна: „Бог ме изпрати само при изгубените овце от
народа на Израел.“
25Тогава жената отиде при Исус, падна в краката му и каза:
„Господи, помогни ми!“
26Исус й отговори: „Не е правилно да се вземе хляба на децата
и да се даде на кучетата.“
27Жената каза: „Вярно е, Господи, но даже и кучетата ядат
трохите, които падат от масата на господарите им.“
28Тогава Исус й отговори: „Ти си жена с голяма вяра! Ще
направя това, което искаш.“ И в същия миг дъщеря й оздравя.

Исус излекува много хора

29После Исус напусна това място и отиде на брега на
Галилейското езеро. Изкачи се на хълма и седна там. 30Огромни
тълпи започнаха да се стичат при него. Хората водеха със себе
си куци, слепи, сакати, глухонеми и много други болни.
Сложиха ги при нозете на Исус и той ги излекува. 31И народът
бе удивен, виждайки как глухонемите проговарят, сакатите
оздравяват, куците прохождат и слепите проглеждат. Всички
прославяха Бога на Израел.

Исус нахранва повече от 4000 души

(Марк 8:1–10)

32Исус извика учениците си и им каза: „Жал ми е за тези хора, защото са с мен вече трети ден и сега нямат нищо за ядене. Не искам да ги отпратя гладни, за да не припаднат по пътя към къщи.“

33Учениците го попитаха: „Откъде да намерим достатъчно хляб в това необитавано място, за да нахраним толкова много хора?“

34Исус ги попита: „Колко хляба имате?“

Те отговориха: „Седем, и няколко рибки.“

35Исус нареди на хората да насядат на земята. 36Взе седемте
хляба и рибата и благодари на Бога. След това разчупи хляба и
го даде на учениците, а те го раздадоха на хората. 37След като
всички ядоха до насита, учениците му напълниха седем кошници с храната, която беше останала. 38Тези, които ядоха, бяха
четири хиляди души, без да се броят жените и децата. 39След
като хората се разотидоха, Исус се качи в една лодка и се отправи към Магаданската област.

Юдейските водачи изпитват Исус

(Марк 8:11–13; Лука 12:54–56)

16 Фарисеите† и садукеите† дойдоха при Исус и за да го изпитат, поискаха от него да извърши знамение като доказателство, че е дошъл от Бога.

2Исус им отговори: „Когато видите залеза, вие знаете какво ще
бъде времето. Ако небето е червено, казвате, че времето ще е хубаво. 3А сутрин гледате изгрева и ако небето е червено и мрачно, казвате, че денят ще е дъждовен. Знаете да различавате знаците на
небето, а не знаете да тълкувате знаците на времената! 4Лукаво и
неверно поколение търси знамение, но няма да получи друго знамение освен това с Йона.[1]“ После Исус ги остави и си тръгна оттам.

Предупреждение относно юдейските водачи

(Марк 8:14–21)

5Когато пресякоха езерото, учениците видяха, че са забравили
да вземат със себе си хляб. 6Исус им каза: „Внимавайте! Пазете
се от маята на фарисеите† и садукеите†!“

7Учениците започнаха да обсъждат какво значи това и казаха: „Сигурно казва така, защото забравихме да вземем хляб.“

8Исус знаеше какво си мислят и им каза: „Защо говорите за това,
че нямате хляб? Много малка ви е вярата. 9Нима все още не разбирате? Помните ли петте хляба, които нахраниха пет хиляди души,

[1]**знамението с Йона** Прави се паралел между трите дни, които Йона прекарва в корема на рибата, и трите дни, които Исус прекарва в гроба. Вж. Йона.

и кошниците, които напълнихте? [10]А помните ли седемте хляба,
които нахраниха четири хиляди души, и кошниците, които напъл-
нихте? [11]Защо не можете да разберете, че не ви говорех за хляб?
Казвам ви да се пазите от маята на фарисеите† и садукеите.†“
[12]Тогава учениците разбраха, че Исус не им казва да се пазят
от маята за хляб, а от учението на фарисеите† и садукеите.†

Исус е Месията

(Марк 8:27–30; Лука 9:18–21)

[13]Когато отиде в областта на Кесария Филипова, Исус попита
учениците си: „Кой според хората е Човешкият Син†?“
[14]Те отговориха: „Едни казват, че е Йоан Кръстител, други—
че е Илия,† трети—че е Еремия† или някой друг пророк.“
[15]Тогава Исус каза: „А според вас кой съм?“
[16]Симон Петър отговори: „Ти си Месията,† Синът на живия Бог.“
[17]Исус му отвърна: „Благословен си, Симоне, сине Йонов, защото
не човешко същество ти е разкрило това, а моят Баща в небесата.
[18]Казвам ти също, че ти си Петър[1] и върху този камък ще построя
църквата си и силите на смъртта[2] няма да могат да я победят.“
[19]Ще ти дам ключовете от небесното царство и каквото вържеш на
земята, ще бъде вързано и в небесата; а каквото развържеш на
земята, ще бъде развързано и в небесата.“ [20]След това Исус строго
предупреди учениците си да не казват на никого, че той е Месията.†

Исус казва, че трябва да умре

(Марк 8:31–9:1; Лука 9:22–27)

[21]Оттогава Исус започна да обяснява на учениците си, че тряб-
ва да отиде в Ерусалим и че юдейските старейшини, главни
свещеници и законоучители ще му причинят много страдания, и
че трябва да бъде убит, а на третия ден—да възкръсне.
[22]Петър го отведе настрана и започна да го укорява, като казва-
ше: „Бог да те пощади, Господи! Това никога няма да ти се случи.“
[23]Тогава Исус се обърна и каза на Петър: „Махни се от мен,
Сатана! Ти ме изкушаваш да съгреша, защото мислиш не както
мисли Бог, а както мислят хората.“
[24]След това Исус каза на учениците си: „Ако някой иска да ме
последва, трябва да каже «Не!» на собствените си желания, да
вземе своя кръст и да ме следва. [25]Който иска да спаси живота
си, ще го загуби, а който загуби живота си заради мен, ще го
намери. [26]Защото каква полза има човек, ако спечели целия
свят, а изгуби живота си? И какво може да плати, за да си го

[1]**Петър** Гръцкото име „Петър“, както и арамейското „Кифа“ означават „камък“. В този стих има очевидна игра на думи. [2]**силите на смъртта** Или: „силите на злото“. Букв.: „портите на ада“.

върне? 27Човешкият Син† ще дойде в славата на своя Баща заед-
но с ангелите си и тогава ще възнагради всеки за делата му.
28Истина ви казвам: тук има хора, които няма да умрат, преди да
видят Човешкия Син да идва като цар.“

Исус с Моисей и Илия

(Марк 9:2–13; Лука 9:28–36)

17 Шест дни по-късно Исус взе Петър, Яков и брат му Йоан и
ги отведе на един висок хълм, където бяха съвсем сами.
2Докато учениците го гледаха, Исус се промени. Лицето му
засия като слънце, а дрехите му станаха ослепително бели.
3Внезапно там се появиха Моисей и Илия† и започнаха да разго-
варят с него. 4Петър каза на Исус: „Господи, хубаво е, че сме
тук. Ако искаш, ще вдигна три шатри—една за теб, една за
Моисей и една за Илия.“

5Докато Петър говореше, сияен облак се спусна над тях и от
него се разнесе глас, който каза: „Това е моят възлюбен Син.
Той е избраникът ми. Него слушайте!“

6Като чуха това, учениците така се изплашиха, че паднаха по
очи. 7Но Исус се доближи до тях, докосна ги и им каза:
„Станете! Не се страхувайте!“ 8Те вдигнаха поглед и не видяха
никого освен Исус.

9Когато слизаха от хълма, Исус им нареди: „Не казвайте на
никого за това, което видяхте, преди Човешкият Син† да въз-
кръсне от мъртвите.“

10Учениците го попитаха: „Защо законоучителите казват, че
първо трябва да дойде Илия†?“

11Исус отговори: „Илия идва и той ще внесе отново ред във
всичко. 12Но казвам ви: Илия вече дойде, ала хората не го позна-
ха и се отнесоха с него така, както им бе угодно. По същия
начин ще накарат да страда и Човешкия Син.†“

13Тогава учениците разбраха, че Исус им говори за Йоан
Кръстител.

Исус излекува болно момче

(Марк 9:14–29; Лука 9:37–43а)

14Когато Исус и учениците му се върнаха при хората, към него
се приближи един човек и падна на колене, 15казвайки:
„Господи, смили се над сина ми! Той има епилепсия и ужасно
страда. Често пада в огъня или във водата. 16Водих го при учени-
ците ти, но те не можаха да го излекуват.“

17Исус отвърна: „Поколение без никаква вяра и заблудено от
правия път! Докога трябва да бъда с вас? Докога трябва да про-

дължавам да ви търпя? Доведете момчето тук при мен!“ 18Исус
заповяда на демона да излезе и той напусна тялото на момчето.
В същия миг то оздравя.
19Когато Исус остана сам, учениците му се приближиха към него
и го попитаха: „Защо не успяхме да прогоним демона от момчето?“
20Исус отговори: „Защото вярата ви е малка! Истина ви каз-
вам: ако имате вяра колкото едно синапено зрънце, можете да
заповядате на тази планина: «Премести се оттук там!» и тя ще се
премести. И нищо няма да е невъзможно за вас. [21][1]

Исус говори за своята смърт

(Марк 9:30–32; Лука 9:43б–45)

22По-късно учениците се събраха в Галилея и Исус им каза:
„Човешкият Син† ще бъде предаден на хора, 23които ще го
убият, но на третия ден той ще възкръсне.“ Учениците му много
се наскърбиха.

Учението на Исус за плащането на данъци

24Когато Исус и учениците му отидоха в Капернаум, към Петър
се приближиха тези, които събираха данъка от две драхми[2] за
храма и попитаха: „Вашият учител не плаща ли двете драхми?“
25„Плаща“—отговори Петър и влезе в къщата. Още преди той
да си отвори устата, Исус му каза: „Как мислиш, Симоне, от
кого царете по света събират данъци и такси? От своите деца
или от децата на другите хора?“
26Петър отговори: „От децата на другите хора.“
Тогава Исус му каза: „Значи децата на царя не трябва да пла-
щат данъци. 27Но за да не разгневим тези бирници, иди на езеро-
то, хвърли въдицата и отвори устата на първата риба, която уло-
виш. В нея ще намериш един статир.† Вземи го и им го дай, за да
платиш таксата за себе си и за мен.“

Най-великият в небесното царство

(Марк 9:33–37; Лука 9:46–48)

18 По това време учениците дойдоха при Исус и го попитаха:
„Кой е най-великият в небесното царство?
2Тогава Исус извика при себе си едно детенце, изправи го пред
тях 3и каза: „Истина ви казвам: докато не се промените и не ста-
нете като малки деца, никога няма да влезете в небесното цар-
ство. 4Който се смири като това детенце, той е най-великият в

---

[1]**Стих 21** Някои гръцки ръкописи добавят стих 21: „Този вид дух излиза само чрез молитва и пост.“ [2]**данък от две драхми** Еднократен годишен данък, който всеки евреин трябва да плаща за храма.

небесното царство. 5Който приеме едно такова детенце в мое
име, приема мен.“

Исус предупреждава за изкушенията

(Марк 9:42–48; Лука 17:1–2)

6„Но който изкуши едно от тези малките, които вярват в мен,
да извърши грях, за него би било по-добре да окачат воденичен
камък на шията му и да се удави в дълбокото море. 7Горко на
хората по света заради нещата, които ги изкушават да извършат
грях, защото такива неща винаги ще има, но горко на този, чрез
когото идват. 8Ако ръката ти или кракът ти те изкушават да
извършиш грях, отрежи ги и ги хвърли. По-добре е за теб да
влезеш в живота без ръка или крак, отколкото да имаш две ръце
и два крака, но да бъдеш хвърлен във вечния огън. 9Ако окото
ти те изкушава да извършиш грях, извади го и го хвърли.
По-добре е за теб да влезеш в живота с едно око, отколкото да
имаш две очи, но да бъдеш хвърлен в огнения пъкъл.“

Притча за изгубената овца

(Лука 15:3–7)

10„Внимавайте да не презирате нито едно от тези малките,
защото техните ангели в небесата винаги гледат лицето на моя
Баща в небесата. [11][1]

12Ако човек има сто овце и една от тях се изгуби, той ще оста-
ви другите деветдесет и девет на хълма и ще отиде да търси
изгубилата се, нали? 13Истина ви казвам: щом я намери, той е
по-щастлив за нея, отколкото за онези деветдесет и девет, които
не са се отделяли от стадото. 14Така и вашият Баща в небесата не
иска да се изгуби нито едно от тези малките.“

Когато човек извърши грях

(Лука 17:3)

15„Ако твоят брат или сестра извърши грях спрямо теб, иди и
кажи на този човек в какво е сгрешил. Но го направи насаме,
между вас двамата. Ако човекът се вслуша в думите ти, значи
си му помогнал отново да бъде твой брат. 16Но ако откаже да те
слуша, иди отново при него и вземи със себе си още един или
двама души, за да може всичко да се потвърди от двама или
трима свидетели.[2] 17Ако човекът откаже да ги слуша, тогава
кажете на църквата.† Ако и нея откаже да слуша, тогава се отна-
сяй към него като към езичник или като към бирник.

---

[1]**Стих 11** Някои гръцки ръкописи добавят стих 11: „Човешкият Син дойде да спаси изгубените.“ [2]**Всичко … свидетели** Втор. 19:15.

18Истина ви казвам: каквото вържете на земята, ще бъде вър-
зано и в небето; и каквото развържете на земята, ще бъде раз-
вързано и в небето.
19Казвам ви също, че ако двама от вас са единодушни за това, за
което се молят, то моят Баща в небесата ще го изпълни. 20Защото
ако двама или трима са се събрали в мое име, аз съм там с тях.“
21Тогава Петър дойде при Исус и попита: „Господи, когато брат
ми продължава да върши грях спрямо мен, колко пъти трябва да
му прощавам? Да му прощавам ли, ако съгреши седем пъти?“
22Исус му отговори: „Казвам ти, че трябва да му прощаваш не
само седем, а седемдесет и седем пъти.[1]
23Така небесното царство е като царя, който решил да събере
парите, които слугите му дължали. 24Когато започнал да събира
парите, при него довели един слуга, който му дължал десет
хиляди таланта.† 25Но понеже слугата не бил в състояние да
върне тази сума, господарят заповядал да го продадат заедно с
жена му, децата му и цялото му имущество за изплащане на
дълга. 26Тогава слугата паднал на колене пред господаря и му се
примолил: «Имай търпение към мен и ще ти изплатя всичко,
което ти дължа!» 27Господарят съжалил слугата, опростил му
дълга и го пуснал да си върви.
28По-късно същият този слуга намерил друг слуга, който му
дължал сто динария.† Сграбчил го за гърлото и казал: «Върни ми
парите, които ми дължиш!» 29Човекът паднал на колене и му се
примолил: «Имай търпение към мен и ще ти изплатя
дължимото!» 30Но слугата отказал да чака и го хвърлил в затво-
ра, докато изплати дълга си. 31Другите слуги видели какво стана-
ло и много се натъжили, затова отишли при господаря си и му
разказали всичко, което се случило.
32Тогава господарят извикал слугата и му казал: «Ти си зъл
слуга! Аз ти опростих целия дълг, понеже ме помоли. 33Не тряб-
ваше ли и ти да проявиш милост към другия слуга така, както аз
проявих милост към теб?» 34Разгневен, господарят му го пратил
да бъде наказан, докато не върне всичко, което дължал. 35Ето как
моят небесен Баща ще се отнесе към вас, ако всеки един не про-
сти на своя брат или сестра от цялото си сърце.“

Учението на Исус за развода

(Марк 10:1–12)

19 След като каза всичко това, Исус напусна Галилея и отиде
в областта Юдея отвъд река Йордан. 2Огромни тълпи го
следваха и той ги излекува там.

---

[1]**седемдесет и седем пъти** Или: „седемдесет пъти по седем“. Вж. Бит. 4:24.

3При него дойдоха няколко фарисеи† и за да го подведат да
каже нещо грешно, го попитаха: „Позволено ли е човек да се
разведе с жена си независимо по каква причина?“
4Исус отговори: „Не сте ли чели, че при сътворението «Бог ги
създаде мъжки и женски пол»[1] 5и каза: «Затова човек ще остави
баща си и майка си и ще се привърже към жена си, и двамата
ще станат едно»[2]? 6Така че те вече са не двама души, а едно
цяло. Бог ги е свързал и никой не трябва да ги разделя!“
7Фарисеите† попитаха: „Защо тогава Моисей е заповядал: «Дай
й документ за развод и се разведи с нея!»[3]?“
8Исус отговори: „Моисей ви позволи да се развеждате с жените
си, защото отказахте да приемете Божието учение. Но в началото
разводът не е бил позволен. 9Казвам ви, че всеки, който се разве-
де с жена си и се ожени за друга жена, върши прелюбодейство.
Мъжът може да се разведе с жена си само ако тя му изневери.“
10Тогава учениците казаха на Исус: „Ако това е единствената
причина, поради която един мъж може да се разведе с жена си,
тогава по-добре да не се жени.“
11Той им отговори: „Не всеки може да приеме това учение, а само
тези, на които е дадено от Бога. 12Има мъже, които не могат да се
женят, защото са се родили без способността да създават деца. Има
и такива, които други хора са направили неспособни да създават
деца, както и мъже, които са се отказали от брака заради небесното
царство. Който може да приеме това учение, трябва да го приеме.“

Исус благославя децата

(Марк 10:13–16; Лука 18:15–17)

13Тогава хората доведоха децата си при Исус, за да положи
ръце† на главите им и да се помоли за тях, но учениците му се
скараха на близките им. 14Тогава Исус каза: „Оставете децата и
не ги спирайте да дойдат при мен, защото небесното царство
принадлежи на хора като тях.“ 15И след като положи ръцете си
върху децата, напусна това място.

Богат човек отказва да последва Исус

(Марк 10:17–31; Лука 18:18–30)

16Един човек дойде при Исус и го попита: „Учителю, какво
добро трябва да извърша, за да получа вечен живот?“
17Исус му каза: „Защо питаш мен какво е добро? Един един-
ствен е Онзи, който е добър! Но ако искаш да влезеш в живота,
изпълнявай заповедите.“

---

[1]**«Бог … пол»** Бит. 1:27; 5:2. [2]**«Затова … едно»** Бит. 2:24. [3]**«Дай й … с нея»** Втор. 24:1.

18Човекът попита: „Кои заповеди?“
Исус отговори: „«Не убивай, не прелюбодействай, не кради, не
лъжесвидетелствай, 19уважавай баща си и майка си!»[1], «Обичай
ближния си както себе си!»[2]“
20Младият човек му каза: „Изпълнил съм всички тези неща.
Какво още трябва да направя?“
21Исус отговори: „Ако искаш да бъдеш съвършен, иди и продай
всичко, което притежаваш, и раздай парите на бедните. Ако го
направиш, ще имаш съкровище в небесата. След това ела и ме
последвай.“
22Но като чу това, младежът си тръгна наскърбен, защото при-
тежаваше огромно състояние.
23Тогава Исус се обърна към учениците си: „Истина ви казвам:
трудно ще бъде за богатия да влезе в небесното царство. 24Да,
казвам ви: по-лесно е камила да мине през иглено ухо, отколко-
то богат човек да влезе в Божието царство.“
25Когато учениците чуха това, много се учудиха и попитаха:
„Кой тогава може да се спаси?“
26Исус ги погледна и каза: „За хората това е невъзможно, но за
Бога няма невъзможни неща.“
27Тогава Петър му каза: „Виж! Ние оставихме всичко и те
последвахме. Каква ще бъде нашата награда?“
28Исус им каза: „Истина ви казвам: в новия свят, който Бог ще
установи, Човешкият Син† ще седне на своя славен престол и всич-
ки вие, които ме последвахте, също ще седнете на дванадесет пре-
стола и ще съдите дванадесетте племена на Израел. 29И всеки,
който е оставил дом, братя, сестри, баща, майка, деца или ниви, за
да ме последва, ще получи сто пъти повече от това, което е оставил,
и ще наследи вечен живот. 30Много хора, които сега са първи, ще
станат последни, а тези, които сега са последни, ще станат първи.“

Притча за лозарите

20 „Небесното царство е като стопанин, който излязъл рано една
сутрин, за да наеме работници за лозето си. 2Той се уговорил
с работниците да им плаща по един динарий† на ден и ги изпратил
на лозето си. 3Около девет часа стопанинът минал край пазара и
видял там хора да стоят без работа. 4Казал им: «Идете и вие на
лозето ми, а аз ще ви платя каквото ви се полага.» 5И те отишли.
Около дванадесет часа по обяд и после около три часа, стопанинът
отново наел работници. 6Към пет часа той пак излязъл и като
видял и други мъже да стоят там, ги попитал: «Защо цял ден стои-

[1]**«Не убивай … майка си»** Изх. 20:12–16; Втор. 5:16–20. [2]**«Обичай … себе си»** Лев. 19:18.

те тук, без да вършите нищо?» 7Те му отговорили: «Защото никой
не ни наема.» А той им казал: «Тогава и вие идете на лозето ми.»

8В края на деня стопанинът на лозето казал на надзирателя на
работниците: «Извикай работниците и им плати надниците, като
започнеш от хората, които наех последни и свършиш с онези,
които наех първи.»

9И така, дошли работниците, наети в пет часа, и всеки получил
по един динарий.† 10Когато дошли наетите първи, те си мислили,
че ще им се плати повече, но също получили по един динарий.
11Като си го взели, те зароптали против стопанина на имота,
12казвайки му: «Тези хора бяха наети последни и работиха само
един час, но ти им плати толкова, колкото и на нас, а ние рабо-
тихме цял ден под жаркото слънце!»

13Той на свой ред казал на един от недоволните: «Приятелю, аз
не съм несправедлив към теб. Нали се съгласи да работиш за
един динарий†? 14Тогава вземи си парите и си върви. Искам да
платя на човека, когото наех последен, същата сума, каквато
получи и ти. 15Нямам ли право да правя с парите си каквото
поискам? Или ти просто завиждаш, че съм щедър?»

16Така последните сега ще станат първи, а тези, които сега са
първи, ще станат последни.“

Исус говори за смъртта си

(Марк 10:32–34; Лука 18:31–34)

17Исус отиваше в Ерусалим заедно с дванадесетте си ученика.
По пътя той ги отведе настрана и им каза: 18„Отиваме в
Ерусалим, където Човешкият Син† ще бъде предаден на
главните свещеници и законоучителите и те ще го осъдят на
смърт. 19Ще го предадат на езичниците,† които ще му се подиг-
рават, ще го бичуват и ще го разпънат на кръст. Но на третия
ден след смъртта си той ще възкръсне.“

Една майка моли Исус за услуга

(Марк 10:35–45)

20Тогава жената на Зеведей се приближи до Исус заедно със
синовете си, поклони му се и го помоли за една услуга. 21Исус я
попита: „Какво искаш?“

Тя отговори: „Обещай ми, че единият ми син ще седи от дяс-
ната, а другият—от лявата ти страна в твоето царство.“

22Исус каза на синовете й: „Вие не разбирате за какво ме моли-
те. Можете ли да изпиете чашата, която аз трябва да изпия?“

Те му отговориха: „Можем.“

23Исус им каза: „Наистина ще изпиете чашата, която ще
изпия, но не аз мога да избирам кой да седи от дясната или от

лявата ми страна. Тези места са за онези, за които ги е пригот-
вил моят Баща."
24Останалите десет ученика чуха това и възнегодуваха срещу
двамата братя. 25Исус събра всички и каза: „Знаете, че управници-
те на езичниците† обичат да показват властта си над тях, а вода-
чите им господстват над тях. 26Но сред вас не трябва да е така!
Ако някой иска да стане велик сред вас, трябва да ви бъде слуга.
27Ако някой иска да бъде пръв сред вас, трябва да ви бъде роб—
28също както Човешкия Син,† който не дойде, за да му слугуват, а
за да слугува и да даде живота си като откуп за много хора."

Исус излекува двама слепци

(Марк 10:46–52; Лука 18:35–43)

29Когато Исус и учениците му напускаха Ерихон, го последва
огромна тълпа. 30Край пътя седяха двама слепци и като чуха,
че Исус минава, извикаха: „Господи, Сине Давидов†! Смили се
над нас!"
31Хората ги смъмриха и им казаха да мълчат, но те завикаха
още по-силно: „Господи, Сине Давидов! Смили се над нас!"
32Тогава Исус спря, извика ги и ги попита: „Какво искате да
направя за вас?"
33Слепите отговориха: „Господи, искаме да прогледнем!"
34Исус ги съжали и докосна очите им. В същия миг те проглед-
наха и го последваха.

Исус влиза в Ерусалим като цар

(Марк 11:1–11; Лука 19:28–38; Йоан 12:12–19)

21 Като наближиха Ерусалим, Исус и учениците му спряха
във Витфагия при Елеонската планина.† Исус изпрати
напред двама от учениците си 2с думите: „Идете в селото, което
виждате пред вас и там ще намерите една вързана магарица
заедно с малкото й магаренце. Отвържете ги и ми ги доведете.
3Ако някой ви попита защо ги взимате, кажете му: «Господ има
нужда от тях и веднага ще ги върне.»"
4Това се случи, за да се изпълни казаното от пророка:

5 „Кажете на Сион[1]:
«Виж! Твоят цар идва при теб,
кротък и възседнал магаре
и магаренце—малкото на магарица.»" *Захария 9:9*

6Учениците отидоха и направиха това, което им каза Исус.
7Доведоха магарицата и магаренцето, сложиха връхните си
дрехи върху тях и той седна отгоре им. 8Много хора от тълпата

[1]Сион Ерусалим, градът на Божия избран народ.

постилаха връхните си дрехи пред него, а други режеха клони от
дърветата и ги постилаха на пътя му. 9Пред него и зад него
вървяха тълпи от хора. Всички викаха:

„Осанна† на Давидовия Син†!
«Благословен да бъде този,
който идва в името на Господа!» *Псалм 118:26*

Осанна† във висините!“

10Когато Исус влезе в Ерусалим, в целия град цареше оживле-
ние. Хората се питаха: „Кой е този човек?“
11От тълпите, които го следваха, отговаряха: „Това е Исус, про-
рокът от град Назарет в Галилея.“

Исус отива в храма

(Марк 11:15–19; Лука 19:45–48; Йоан 2:13–22)

12Исус влезе в храма и изгони всички, които купуваха и прода-
ваха там. Той преобърна масите на онези, които обменяха пари,
и скамейките на продавачите на гълъби 13и им каза: „Писано е:
«Моят дом ще бъде наречен дом на молитва»[1], а вие го превръ-
щате в «свърталище на разбойници»[2].“
14Някои от намиращите се в храма слепи и сакати хора се при-
ближиха до Исус и той ги излекува. 15Когато главните свещеници
и законоучителите видяха чудесата, които извърши, и чуха въз-
клицанията на децата в храма: „Осанна† на Давидовия Син†!“, те
се разгневиха 16и го попитаха: „Чуваш ли какво казват тези деца?“
Исус им отговори: „Чувам. А вие никога ли не сте чели:
«Научил си децата и бебетата да те прославят»[3]?“
17След това ги остави и отиде във Витания, където пренощува.

Исус показва силата на вярата

(Марк 11:12–14, 20–24)

18Рано на другата сутрин, когато се връщаше в града, Исус усети
глад. 19Той видя едно смокиново дърво край пътя и отиде до него,
но там нямаше нищо друго освен листа. Тогава Исус му каза:
„Никога вече да не дадеш плод!“ И дървото веднага изсъхна.
20Учениците му видяха това и удивено го попитаха: „Как смо-
киновото дърво изсъхна толкова бързо?“
21Исус им отговори: „Истина ви казвам: ако имате вяра и не се
съмнявате, не само ще можете да направите същото, което аз
направих с това дърво, но и ако кажете на тази планина: «Стани
и скочи в морето!», така и ще стане. 22Ако вярвате, ще получите
всичко, което искате в молитвите си.“

---

[1]**«Моят дом … молитва»** Ис. 56:7. [2]**«свърталище на разбойници»** Ер. 7:11. [3]**«Научил … прославят»** Пс. 8:3 (Септуагинта).

Откъде идва властта на Исус

(Марк 11:27–33; Лука 20:1–8)

23Исус отиде в храма и докато проповядваше там, главните свещеници и старейшините на народа дойдоха при него и му казаха: „Кажи ни, с чия власт вършиш тези неща? Кой ти я даде?“

24Исус отвърна: „Аз също ще ви задам един въпрос. Ако ми отговорите, ще ви кажа с чия власт върша тези неща.
25Кажете ми: кръщението на Йоан от Бога ли дойде или от хората?“

Главните свещеници и старейшините започнаха да се съветват помежду си: „Ако отговорим: «От Бога», той ще ни попита: «Защо тогава не му повярвахте?»
26Ако кажем: «От хората», има защо да се страхуваме от народа, понеже той вярва, че Йоан е пророк.“
27Затова му отговориха: „Не знаем.“

Тогава Исус им каза: „И аз няма да ви кажа с чия власт върша тези неща.“

Притча за двамата сина

28„Кажете ми какво мислите за това: Един човек имал двама сина. Той отишъл при по-големия и казал: «Сине, иди днес да работиш на лозето ми.»

29Синът отговорил: «Няма да отида», но по-късно размислил и отишъл.

30След това бащата отишъл и казал същото и на другия син. Той отговорил: «Ще отида», но не удържал на думата си.

31Кой от двамата сина изпълнил волята на баща си?“

Старейшините отговориха: „Първият син.“

Исус им каза: „Истина ви казвам: бирниците и блудниците ще отидат в Божието царство преди вас,
32защото Йоан дойде да ви покаже как да живеете праведно, но вие не му повярвахте. А бирниците и блудниците му повярваха! Но дори и след като видяхте това, не размислихте и не му повярвахте.“

Бог изпраща своя Син

(Марк 12:1–12; Лука 20:9–19)

33„Чуйте още една притча: Един човек имал нива, която засадил с лози. Оградил земята с плет, изкопал трап, в който да мачка гроздето, и построил кула. След това дал лозето под наем на земеделци и отпътувал.
34Когато дошло времето за гроздобер, собственикът изпратил слугите си при земеделците, за да приберат неговия дял от реколтата.
35Но земеделците хванали слугите, набили единия, убили другия, а третия пребили с камъни.
36Тогава стопанинът изпратил други слуги при земеделците, но те се разправили с тях по същия начин.
37Най-накрая човекът решил да изпрати сина си, като си мислел, че към него земеделците ще проявят ува-

жение. 38Но когато видели сина, те си казали: «Това е наследни-
кът. Хайде да го убием и да вземем наследството му!»
39Сграбчили го, извели го извън лозето и го убили.
40Когато се върне собственикът на лозето, как ще постъпи с
тези земеделци?“
41Юдейските главни свещеници и старейшини му отговориха:
„Сигурно е, че ще убие тези зли хора, а след това ще даде лозето
на други земеделци, които ще му дават неговия дял от реколта-
та, когато я приберат.“
42Исус им каза: „Никога ли не сте чели в Писанията:

«Камъкът, който зидарите отхвърлиха,
стана крайъгълен камък.
Господ извърши това и то е чудесно в нашите очи»?

Псалм 118:22–23

43Затова ви казвам, че Божието царство ще ви се отнеме и ще
се даде на народ, който живее по начин, подобаващ за това цар-
ство. 44Който падне върху този камък, ще се разбие, а този,
върху когото падне камъкът, ще бъде смазан.“[1]
45Когато чуха тези притчи, главните свещеници и фарисеите†
разбраха, че Исус говори за тях 46и искаха да го арестуват, но се
страхуваха от тълпите, защото те вярваха, че той е пророк.

Притча за сватбеното празненство

(Лука 14:15–24)

22 Исус започна да говори на хората, като отново използваше
притчи. Той каза: 2„Небесното царство е като царят, който
приготвил сватбено празненство за своя син. 3Поканил много
хора и когато всичко било готово, изпратил слугите си да кажат
на поканените, но те не пожелали да отидат. 4Тогава царят отно-
во изпратил други слуги да кажат на поканените: «Всичко е
готово за празненството. Биволите и угоените ми говеда са
заклани. Всичко е приготвено, елате на сватбеното празненство!»
5Но те не проявили интерес и се разотишли—един на работа в
полето, друг по своите дела. 6Останалите хванали слугите, пору-
гали се с тях и ги убили. 7Царят се разгневил. Изпратил войни-
ците си и те убили онези, които се разправили със слугите, и
опожарили града им. 8След това царят казал на слугите си:
«Сватбеното празненство е готово, но тези, които поканих, се
оказаха недостойни. 9Затова излезте по ъглите на улиците и
поканете всички, които видите. Кажете им да дойдат на празнен-
ството.» 10Слугите излезли на улиците и събрали всички хора,
които срещнали—добри и лоши—и залата се напълнила с гости.

---

[1]**Стих 44** Някои гръцки ръкописи не съдържат стих 44.

11Тогава царят влязъл да огледа гостите и видял един човек,
който не бил облечен в сватбарски дрехи. 12Попитал го:
«Приятелю, как влезе тук, като не носиш сватбарски дрехи?»
Човекът не отговорил нищо. 13Тогава царят казал на слугите:
«Вържете ръцете и краката му и го хвърлете навън, в тъмнина-
та, където хората ще плачат и скърцат със зъби.»
14Да, много са поканените, но малко са избраните.“

Някои юдейски водачи се опитват да подведат Исус

(Марк 12:13–17; Лука 20:20–26)

15Тогава фарисеите† си тръгнаха и се събраха, за да решат как
да хванат Исус в капана на собствените му думи. 16Те изпратиха
при него свои ученици и иродиани,† които му казаха: „Учителю,
знаем, че си честен и поучаваш истината за Божия път. Ти не се
страхуваш от това, което другите мислят, защото за теб всички
хора за равни. 17Кажи ни, какво мислиш: справедливо ли е да се
плащат данъци на цезаря или не?“
18Но като знаеше лукавото намерение на тези хора, Исус им
каза: „Лицемери! Защо се опитвате да ме хванете натясно?
19Покажете ми монета, с която се плащат данъците.“ Донесоха
му един динарий.† 20Тогава Исус ги попита: „Чий е образът на
монетата и чие име е изписано на нея?“
21Те отговориха: „На цезаря.“
Тогава Исус им каза: „Давайте цезаровото на цезаря, а
Божието—на Бога!“
22Когато чуха това, което им каза, те се удивиха. След това го
оставиха и си отидоха.

Някои садукеи се опитват да подведат Исус

(Марк 12:18–27; Лука 20:27–40)

23Същия ден няколко садукеи† дойдоха при Исус (садукеите не
вярват във възкресението) и му зададоха такъв въпрос:
24„Учителю, Моисей ни учеше, че ако един женен мъж умре, без
да е имал деца, тогава неговият брат трябва да се ожени за вдо-
вицата му и да създаде потомство за брат си.[1] 25При нас имаше
седем братя. Първият се ожени, но умря, без да има деца, и брат
му се ожени за вдовицата. 26После умря и вторият брат. Същото
се случи с третия и с всички останали братя. 27Жената умря
последна. 28Чия съпруга ще бъде тя при възкресението, след като
всичките седем братя бяха женени за нея?“
29Исус отговори: „Вие се заблуждавате, защото не познавате нито
Писанията, нито Божията сила. 30При възкресението хората няма
да се женят и омъжват, а ще бъдат като ангелите в небето. 31А що

---

[1]**Ако … брат си** Втор. 25:5; Бит. 38:8.

се отнася до възкресението на мъртвите, нима не сте чели какво ви
е казал Бог? Той каза: [32]«Аз съм Богът на Авраам, Богът на Исаак
и Богът на Яков.»[1] Той е Бог на живи, а не на мъртви хора.“
[33]Тълпите чуха това и бяха поразени от учението му.

Най-важната заповед

(Марк 12:28–34; Лука 10:25–28)

[34]Но когато научиха, че Исус е накарал садукеите† да замъл-
чат, фарисеите† се събраха [35]и един от тях, който познаваше
добре закона, му зададе въпрос с цел да го изпита: [36]„Учителю,
коя заповед от закона е най-важна?“

[37]Исус отговори: „«Обичай Господа, твоя Бог! Обичай го с цяло-
то си сърце, с цялата си душа и с целия си разум!»[2] [38]Това е първа-
та и най-важна заповед. [39]И втората най-важна заповед е като пър-
вата: «Обичай ближния си както себе си!»[3] [40]Всичко в закона и
писанията на пророците е основано на тези две заповеди.“

Давидов син ли е Месията

(Марк 12:35–37; Лука 20:41–44)

[41]Тогава Исус се обърна с въпрос към събралите се фарисеи†:
[42]„Какво мислите за Месията†? Чий син е той?“

Те отговориха: „На Давид.†“

[43]Исус им каза: „Защо тогава, вдъхновен от Духа, Давид го
нарича «Господ», като казва:

[44] «Господ каза на моя Господ:
Седни от дясната ми страна,
докато сложа твоите врагове в краката ти.» *Псалм 110:1*

[45]Щом Давид го нарича «Господ», как може той да е негов син?“
[46]Нито един от фарисеите† не можа да му каже нещо в отговор и
от този ден никой не се осмели да му задава други въпроси.

Исус порицава религиозните водачи

(Марк 12:38–40; Лука 11:37–52; 20:45–47)

23 След това Исус започна да говори на народа и учениците
си, [2]казвайки: „Законоучителите и фарисеите† имат правото
да тълкуват закона на Моисей. [3]Затова правете и спазвайте всич-
ко, което ви наставляват, но не се учете от делата им, защото те
говорят, без да вършат. [4]Налагат върху плещите на хората тежки
товари, а самите те и пръста си не помръдват да ги преместят.

[5]Вършат добри дела само за да ги видят хората. Наистина, те все
уголемяват филактериите[4] си и удължават полите на дрехите си.

[1]**«Аз съм … Яков»** Изх. 3:6,15,16. [2]**«Обичай … разум»** Втор. 6:5. [3]**«Обичай … себе си»** Лев. 19:18. [4]**филактерии** Малки кожени кутийки, които се носят върху челото или ръцете и съдържат стихове от Писанията.

6Обичат да заемат най-почетните места при празненствата и
най-предните столове в синагогите.† 7Ласкаят се, когато ги поздра-
вяват с уважение по пазарите и обичат да ги наричат «Учителю».

8Но вие не трябва да позволявате да ви наричат «Учителю»,
защото всички сте братя и сестри и имате само един Учител. 9И
не наричайте никого на земята «Отче», защото имате само един
Баща—небесния. 10И не позволявайте да ви наричат «Господарю»,
защото един е вашият Господар—Месията.† 11Най-великият сред
вас трябва да ви бъде слуга. 12Всеки, който въздига себе си, ще
бъде смирен, а всеки, който смирява себе си, ще бъде въздигнат.

13Горко ви, лицемерни законоучители и фарисеи†! Вие затваря-
те за хората вратите на небесното царство. Нито вие влизате,
нито пускате вътре другите, които се опитват да влязат. [14][1]

15Горко ви, лицемерни законоучители и фарисеи†! Вие кръсто-
свате морета и държави, за да намерите един прозелит,† а когато
го намерите, го правите двойно по-лош и от самите вас, които
заслужавате да отидете в пъкъла.

16Горко ви, слепи водачи, които казвате: «Ако някой се закълне
в храма, това не означава нищо. Но ако се закълне в златото в
храма, трябва да изпълни клетвата си.» 17Слепи глупци! Кое е
по-важно: златото или храмът, който прави златото свещено?
18Вие казвате също: «Ако някой се закълне в олтара, това не
означава нищо. Но ако се закълне в дара върху олтара, трябва да
изпълни клетвата си.» 19Слепци! Кое е по-важно: дарът или олта-
рът, който прави дара свещен? 20Който се кълне в олтара, се
кълне както в него, така и във всичко, което е върху него. 21И
който се кълне в храма, се кълне както в него, така и в Онзи,
който живее в него. 22Който се кълне в небето, се кълне и в
Божия престол, и в Онзи, който седи на него.

23Горко ви, лицемерни законоучители и фарисеи†! Вие давате
на Бога една десета от всичко, което имате, дори от джоджена,
копъра и кимиона. Но не спазвате онова, което е наистина
важно в закона—да сте справедливи, милостиви и честни. Тези
неща трябваше да спазвате, като не забравяте и другите. 24Слепи
водачи! Вие сте като човек, който изважда от чашата си мушич-
ка, поглъщайки междувременно камила.

25Горко ви, лицемерни законоучители и фарисеи†! Вие измива-
те чашите и чиниите отвън, но вътре те са пълни с неща, които
сте получили с измама и задоволяване на собствените си страс-
ти. 26Слепи фарисеино! Първо изчисти вътрешността на чашата
и тогава външността й също ще бъде чиста.

---

[1]**Стих 14** Някои гръцки ръкописи добавят стих 14: „Горко ви, лицемерни законоучители и фарисеи! Отнемате имуществото на вдовици, а после за пред хората казвате дълги молитви. Затова ще получите по-сурово наказание.“ Вж. Марк 12:40; Лука 20:47.

[27]Горко ви, лицемерни законоучители и фарисеи! Вие сте като
варосани гробници—хубави отвън, но вътре пълни с кости на
мъртъвци и всякакви нечистотии. [28]Така и вие—отвън изглеждате
като праведници, но отвътре сте пълни с лицемерие и грехове.

[29]Горко ви, лицемерни законоучители и фарисеи†! Вие строите
гробници за пророците и украсявате гробовете на праведните, [30]и
казвате: «Ако бяхме живели по времето на нашите предци, няма-
ше да им помагаме да убият пророците.» [31]С това потвърждавате,
че сте потомци на тези, които са убили пророците. [32]Хайде,
довършете онова, което предците ви са започнали! [33]Змии и
рожби на ехидни†! Как мислите, че ще избегнете осъждението на
пъкъла? [34]Затова изпращам при вас пророци, мъдреци и учители.
Някои от тях ще убиете, други ще разпънете на кръст, трети ще
бичувате в синагогите† си и ще ги преследвате от град на град.
[35]Ваша ще бъде вината за невинно пролятата на земята кръв—от
тази на праведника Авел до тази на Захария,[1] Верахиевия син,
когото убихте между храма и олтара. [36]Истина ви казвам: нака-
занието за всичко това ще дойде върху сегашното поколение.“

Исус предупреждава хората в Ерусалим

(Лука 13:34–35)

[37]„Ерусалиме, Ерусалиме! Ти, който избиваш пророците и с
камъни посрещаш онези, които Бог ти изпраща! Колко пъти
исках да събера децата ти, както кокошката събира своите
пиленца под крилата си! Но вие отказахте. [38]Вижте! Сега домът
ви ще остане пуст. [39]Казвам ви: няма да ме видите вече, докато
не дойде времето да кажете: «Благословен да бъде този, който
идва в името на Господа!»[2]“

Исус предрича разрушаването на храма

(Марк 13:1–27; Лука 21:5–28)

24 Исус излезе от храма и си тръгваше, когато учениците му
дойдоха при него, за да му покажат храмовите сгради.
[2]Исус им каза: „Виждате ли всички тези неща? Истина ви каз-
вам: камък върху камък няма да остане тук—всичко ще бъде
сринато до основи.“

[3]По-късно Исус седеше на Елеонската планина† и учениците
му дойдоха там, за да останат сами с него. Те го попитаха:
„Кажи ни, кога ще се случат тези неща? Какъв ще бъде знакът
за твоето връщане и за края на света?“

[4]Исус отговори: „Внимавайте и не позволявайте на никого да
ви заблуди! [5]Много хора ще дойдат в мое име и ще кажат: «Аз

---

[1]**Авел, Захария** В еврейския Стар Завет Авел е първата, а Захария—последната жертва на убийство. [2]**«Благословен … Господа»** Пс. 118:26.

съм Месията!†» и ще измамят много хора. 6Ще чуете грохота на
битки и вести за войни. Но не се страхувайте—тези неща трябва
да се случат, но това все още няма да е краят. 7Народи ще се
вдигнат срещу други народи, царства ще воюват срещу други
царства. Ще има глад и земетресения на различни места по
земята. 8Но всичко това е само като първите родилни болки.

9По онова време хората ще ви предават на изтезания и ще ви уби-
ват, и ще бъдете мразени от всички народи заради това, че сте мои
последователи. 10По онова време мнозина ще обърнат гръб на вяра-
та и ще се предават един друг на властите, и ще се мразят взаимно.
11И много лъжепророци ще се появят и ще заблудят мнозина. 12Тъй
като злото в света ще се разрасне, любовта на повечето хора ще
изстине. 13Но този, който издържи докрай, ще бъде спасен.
14Благата вест за царството ще бъде провъзгласена по целия свят
като свидетелство за всички народи, а след това ще настъпи краят.

15Затова, когато видите да стои на Святото Място «мерзостта,
която причинява разорение»[1] и за която говори пророк Даниил
(нека читателят да разбира), 16хората в Юдея да бягат в планините.
17Ако някой е на покрива, да не слиза да вземе нещата от къщата
си. 18Ако някой е на полето, да не се връща назад, за да вземе дре-
хите си. 19Горко на бременните и на кърмещите в онези дни!
20При това, молете се да не се наложи да бягате през зимата или в
съботен ден, 21защото тогава ще има голяма скръб, каквато не е
имало никога от началото на света досега и каквато никога няма
да има. 22И ако Бог не бе решил да съкрати онези дни, никой не
би оцелял. Но заради своите избрани той ще съкрати онези дни.

23Ако през онова време някой ви каже: «Виж! Месията† е
тук!» или «Той е там!», не му вярвайте. 24Казвам ви това, защо-
то ще се появят лъжемесии и лъжепророци и ще извършат вели-
ки знамения и чудеса, за да заблудят, ако е възможно, дори и
избраните от Бога. 25Ето, предупредих ви!

26Така че, ако ви кажат: «Ето, Месията† е в пустинята!», не оти-
вайте там. Или ако кажат: «Ето, той е във вътрешните стаи!», не
вярвайте. 27Защото както светкавицата блясва от изток и прорязва
небето до запад, така ще бъде и когато дойде Човешкият Син.†
28Където е мършата, там ще се съберат лешоядите.

29Веднага след скръбта на онези дни

«Слънцето ще стане тъмно,
луната няма да излъчва светлината си,
звездите ще падат от небето
и небесните сили ще се разклатят.» *Исая 13:10; 34:4–5*

---

[1]**«мерзостта … разорение»** Дан. 9:27; 11:31; 12:11.

30Тогава на небето ще се появи знамението на Човешкия Син.†
Всички народи по земята ще заридаят и ще видят Човешкия
Син като идва на небесните облаци със сила и велика слава.
31Със звук от гръмогласна тръба той ще изпрати своите ангели
да съберат неговите избрани отвсякъде, от единия край на небе-
сата до другия.“

Поуката от смокиновото дърво

(Марк 13:28–31; Лука 21:29–33)

32„Вземете поука от смокиновото дърво: когато клоните му
омекнат и листата му напъпят, вие знаете, че лятото е близо.
33По същия начин, когато видите всички тези събития, ще знае-
те, че завръщането на Човешкия Син† е близо, на прага на врата-
та. 34Истина ви казвам: това поколение няма да премине, докато
не се сбъдне всичко това. 35Небето и земята ще преминат, но
моите думи никога няма да преминат.“

Само Бог знае определения час

(Марк 13:32–37; Лука 17:26–30, 34–36)

36„Никой не знае кога ще бъде този ден и час—нито небесните
ангели, нито Синът, а само Отец. 37Когато Човешкият Син†
дойде, ще бъде същото както в дните на Ной. 38Тогава, преди
потопа, хората ядели, пиели, женели се и се омъжвали до деня, в
който Ной влязъл в кораба. 39Тези хора не подозирали нищо,
докато не дошъл потопът и не ги унищожил. Така ще бъде и
когато дойде Човешкият Син. 40Двама души ще работят на поле-
то: единият ще бъде взет, а другият—оставен. 41Две жени ще
мелят на мелницата: едната ще бъде взета, а другата—оставена.

42Така че, бъдете готови, защото не знаете деня, в който ще
дойде вашият Господ. 43Помнете това: ако стопанинът на къщата
знаеше кога ще дойде крадецът, щеше да остане буден и нямаше
да позволи да му влязат в къщата. 44Затова и вие трябва да сте
готови. Човешкият Син† ще дойде, когато не го очаквате.“

Кой е довереният слуга

(Лука 12:41–48)

45„Кой е довереният и благоразумен слуга? Този, на когото
господарят поверява другите си слуги, за да им раздава храната
в определеното време. 46Благословен ще бъде този слуга, когато
господарят дойде и го завари да върши онова, което му е възло-
жил. 47Истина ви казвам: господарят ще му повери грижата за
целия си имот. 48Но какво ще се случи, ако слугата е лош човек
и си мисли, че господарят му няма да се върне скоро? 49Той ще
започне да бие другите слуги и да яде и пие с другите пияници.
50Господарят на такъв слуга ще дойде в ден, когато той не го

очаква, и в момент, който той не знае. 51Ще го подложи на
ужасна смърт[1] и ще определи мястото му да е при лицемерите,
където хората ще плачат и скърцат със зъби.“

Притча за десетте девойки

25„В онзи Ден† небесното царство ще бъде като десетте девой-
ки, които взели светилниците си и отишли да посрещнат мла-
доженеца. 2Пет от тях били глупави, а пет—благоразумни. 3Петте
глупави девойки взели светилниците си, но не взели със себе си
допълнително масло. 4Благоразумните девойки обаче заедно със
светилниците си взели и допълнително масло в съдовете си. 5Тъй
като младоженецът се бавел, на всички им се додрямало и заспали.

6В полунощ някой извикал: «Младоженецът идва! Излезте да
го посрещнете!»

7Тогава всички онези девойки станали и приготвили светилни-
ците си. 8Глупавите девойки казали на благоразумните: «Дайте
ни от вашето масло. Нашите светилници угасват.»

9Но благоразумните отговорили: «Маслото, което имаме, може
да не стигне нито за нас, нито за вас. По-добре идете при търгов-
ците и си купете.»

10Докато те отивали да купят масло, младоженецът пристигнал
и готовите девойки влезли с него на сватбеното празненство.
После вратата била заключена.

11По-късно дошли и другите девойки и казали: «Господине!
Господине! Отвори ни!»

12Но младоженецът отвърнал: «Истина ви казвам: не ви познавам!»

13Винаги бъдете готови, защото не знаете нито деня, нито часа,
когато Човешкият Син† ще дойде.“

Притча за тримата слуги

(Лука 19:11–27)

14„Небесното царство е като човека, който преди да напусне
дома си, извикал слугите си и им казал да се грижат за имота
му, докато той е в чужбина. 15Дал на всеки според способности-
те: на единия—пет таланта,† на другия—два, а на третия—един,
и тръгнал. 16Слугата, който получил пет таланта, отишъл бързо
да търгува с тях и така спечелил още пет. 17По същия начин и
слугата, който имал два таланта, спечелил още два. 18А слугата,
който получил един, отишъл и изкопал дупка в земята, където
скрил парите на господаря си.

19След много време господарят се върнал и попитал слугите
какво са направили с парите му. 20Слугата, който бил получил пет

---

[1]**подложи на ужасна смърт** Букв.: „разсече на две“ или „насече на парчета“.

таланта,† му донесъл още толкова и казал: «Господарю, ти ми пове-
ри грижата за пет таланта. Аз ги използвах, за да спечеля още пет.»
21Господарят отговорил: «Добре си направил. Ти си добър
слуга и може да ти се има доверие. Справи се с малкото пари,
затова ще ти дам да се грижиш за по-големи неща. Влез и споде-
ли радостта на господаря си!»
22След това дошъл слугата, който бил получил два таланта,† и
казал: «Господарю, ти ми даде два таланта. Аз ги използвах, за
да спечеля още два.»
23Господарят отговорил: «Добре си направил. Ти си добър
слуга и може да ти се има доверие. Справи се с малкото пари,
затова ще ти дам да се грижиш за по-големи неща. Влез и споде-
ли радостта на господаря си!»
24Тогава дошъл слугата, който бил получил един талант,† и
казал: «Господарю, знаех, че си суров човек, който жъне онова,
което не е садил, и прибира онова, което не е посял. 25Затова се
изплаших и отидох да скрия парите ти в земята. Ето, вземи как-
вото ти принадлежи.»
26Господарят отговорил: «Ти си зъл и ленив слуга! Казваш, че
си знаел, че жъна каквото не съм садил и прибирам каквото не
съм сял. 27Затова трябваше да сложиш парите ми в банката, за
да мога като се върна, да си ги получа обратно с лихвите.
28Затова вземете таланта† от този слуга и го дайте на онзи,
който има десет таланта. 29Всеки, който има, ще получи още и
ще има повече, отколкото му е необходимо. Но на онзи, който
няма, ще се отнеме и малкото, което има.» 30След това господа-
рят казал: «Изхвърлете този безполезен слуга навън, в тъмнина-
та, където хората ще плачат и скърцат със зъби.»“

Човешкият Син ще съди всички хора

31„Когато Човешкият Син† дойде с цялото си величие, заедно с
всичките си ангели, той ще седне на славния си престол. 32Тогава
всички народи на земята ще се съберат пред него и той ще ги раз-
дели на две групи, също както овчарят отделя овцете от козите.
33Овцете ще постави от дясната си страна, а козите—от лявата.
34След това царят ще каже на тези от дясната му страна:
«Елате, вие, благословени от моя Баща! Наследете царството,
подготвено за вас от сътворението на света. 35Това царство е
ваше, защото бях гладен и ме нахранихте. Бях жаден и ми
дадохте да пия. Бях странник и ме поканихте в дома си. 36Нямах
дрехи и ме облякохте. Бях болен и се погрижихте за мен, бях
затворник и дойдохте да ме навестите.»
37А праведните хора ще отговорят: «Господи, кога те видяхме
гладен и те нахранихме? Кога те видяхме жаден и ти дадохме да

пиеш? 38Кога те видяхме да минаваш като странник и те пока-
нихме в дома си? Кога те видяхме без дрехи и те облякохме?
39Кога те видяхме болен или затворник и се погрижихме за теб?»
40Тогава царят ще им отговори: «Истина ви казвам: когато сте
правили това за един от тези най-маловажни мои братя, за мен
сте го правили.»
41После той ще каже на тези от лявата му страна: «Махнете се
от мен, вие, прокълнати, и вървете във вечния огън, приготвен за
дявола и неговите ангели! 42Идете си, защото бях гладен, но не ме
нахранихте. Бях жаден, но не ми дадохте да пия. 43Бях странник,
но не ме поканихте в дома си. Нямах дрехи, но не ме облякохте.
Бях болен и в затвор, но не се погрижихте за мен.»
44Тогава тези хора ще отвърнат: «Господи, кога те видяхме
гладен или жаден? Кога те видяхме странник? И кога те видях-
ме без дрехи, болен или в затвор? Кога видяхме всичко това и
не ти помогнахме?»
45А царят ще им отговори: «Истина ви казвам: когато сте отка-
зали да помогнете на един от тези най-маловажни мои братя, на
мен не сте помогнали.»
46И тогава тези хора ще отидат във вечно наказание, а правед-
ните—във вечен живот.“

Юдейските водачи кроят планове да убият Исус

(Марк 14:1–2; Лука 22:1–2; Йоан 11:45–53)

26 След като изрече всички тези думи, Исус каза на учениц-
те си: 2„Знаете, че след два дни е Пасха† и на този ден
Човешкият Син† ще бъде предаден, за да го разпънат на кръст.“
3Тогава главните свещеници и юдейските старейшини се събра-
ха в двора на първосвещеника Каяфа 4и се наговориха да хванат
Исус чрез измама и да го убият. 5Но си казваха: „Не трябва да го
арестуваме по време на празника, за да не се разбунтува народът.“

Една жена прави нещо специално

(Марк 14:3–9; Йоан 12:1–8)

6Исус беше във Витания, в къщата на Симон прокажения,
7когато една жена се приближи до него с алабастров съд, пълен
със скъпо миро, и го изля на главата му, докато той се хранеше.
8Учениците видяха това, ядосаха се и говореха помежду си:
„Защо беше нужно такова прахосничество? 9Това миро можеше
да се продаде за много пари, които да се раздадат на бедните.“
10Но Исус знаеше какво си мислят и им каза: „Защо тревожи-
те жената? Тя извърши нещо прекрасно за мен. 11С вас винаги
ще има бедни, но аз няма да съм винаги с вас. 12Тя изля това
миро върху тялото ми, за да ме приготви за моето погребение.

13Истина ви казвам: където и да се провъзгласява тази Блага
вест по целия свят, ще се разказва също и за това, което тя
извърши, за да я помнят хората.“

Юда се съгласява да предаде Исус

(Марк 14:10–11; Лука 22:3–6)

14Тогава един от дванадесетте ученика, наречен Юда
Искариотски, отиде при главните свещеници 15и каза: „Колко ще
ми дадете, ако ви предам Исус?“ Те му предложиха тридесет
сребърника 16и от този момент Юда зачака най-подходящото
време, за да им предаде Исус.

Пасхалната вечеря

(Марк 14:12–21; Лука 22:7–14, 21–23; Йоан 13:21–30)

17В първия ден на празника на безквасните хлябове† учениците
дойдоха при Исус и казаха: „Къде искаш да ти приготвим да
ядеш пасхалната вечеря?“

18Исус отговори: „Идете в града при един човек, когото позна-
вам, и му кажете: «Учителят заръча: Определеното време набли-
жава. Ще празнувам Пасха† с учениците си в твоя дом.»“

19Учениците направиха както им каза Исус и приготвиха пас-
халното ядене.

20Вечерта Исус седеше на масата с дванадесетте си ученика.
21Докато се хранеха, той каза: „Истина ви казвам: един от вас
ще ме предаде!“

22Учениците много се наскърбиха и един след друг започнаха
да го питат: „Господи, не съм аз, нали?“

23Исус отговори: „Ще ме предаде този, който е натопил ръка-
та си в блюдото заедно с мен. 24Човешкият Син† ще си иде,
точно както казват Писанията за него, но горко на онзи, който
го предаде. За този човек щеше да бъде по-добре никога да не
се беше раждал.“

25Юда, който щеше да го предаде, попита: „Не съм аз, нали,
Учителю?“

Исус отговори: „Сам го каза.“

Господната вечеря

(Марк 14:22–26; Лука 22:15–20, 1 Кор. 11:23–25)

26Докато се хранеха, Исус взе хляба, благодари на Бога и го
разчупи. После го даде на учениците си и каза: „Вземете и яжте.
Това е моето тяло.“

27След това взе чашата, благодари на Бога и я даде на ученици-
те, като им каза: „Нека всеки от вас пие, 28защото това е моята
кръв на завета, който Бог сключва с вас. Тя се пролива за много

хора, за да бъдат простени греховете им. 29Казвам ви: няма вече
да пия от това вино до онзи ден, в който ще пия с вас ново вино
в царството на моя Баща.“

30След това изпяха един химн и отидоха на Елеонската планина.†

Исус предсказва, че всичките му ученици ще го изоставят

(Марк 14:27–31; Лука 22:31–34, Йоан 13:36–38)

31Исус каза на учениците: „Заради това, което ще ми се случи,
тази нощ всички вие ще се разбягате и ще ме изоставите, защото
Писанието казва:

«Ще убия овчаря и овцете ще се разбягат.» *Захария 13:7*

32Но след като бъда възкресен, ще отида в Галилея преди вас.“

33Петър каза: „Дори всички останали да те изоставят заради
това, което ще ти се случи, аз никога няма да те изоставя.“

34Исус отвърна: „Истина ти казвам: тази нощ, преди да пропее
петелът, три пъти ще си се отрекъл от мен.“

35Но Петър му каза: „Никога няма да се отрека от теб, дори
ако трябва да умра заедно с теб.“ Същото заявиха и всички
останали ученици.

Исус се моли сам

(Марк 14:32–42; Лука 22:39–46)

36Тогава Исус отиде с тях на едно място, наречено Гетсимания,
и им каза: „Поседете тук, докато отида там да се помоля.“
37После взе със себе си Петър и двамата Зеведееви синове и
започна да тъгува и да се терзае. 38Каза им: „Душата ми се раз-
дира от скръб. Останете тук и бъдете нащрек заедно с мен.“

39След това Исус се отдалечи малко от тях, падна по очи и
започна да се моли: „Отче, ако е възможно, нека тази чаша ме
отмине. Но направи така, както искаш ти, а не както искам аз.“
40След това се върна при учениците си и ги завари заспали. Той
каза на Петър: „Нима не можахте един час да останете нащрек
заедно с мен? 41Бъдете нащрек и се молете, за да не се поддадете
на изкушение. Духът ви иска да извърши онова, което е правил-
но, но тялото ви е слабо.“

42За втори път Исус се отдалечи и започна да се моли: „Отче,
ако не е възможно тази чаша да ме отмине, без да я изпия, моля
се волята ти да се изпълни.“

43След това се върна при учениците си и отново ги завари
заспали, защото клепачите им бяха натежали. 44Той ги остави и
отиде да се моли за трети път, като каза същите думи.

45След това се върна при учениците си и каза: „Още ли спите и
си почивате? Дойде времето Човешкият Син† да бъде предаден в

ръцете на грешни хора. 46Станете! Да вървим. Ето—идва този,
който ще ме предаде!“

Исус е арестуван

(Марк 14:43–50; Лука 22:47–53; Йоан 18:3–12)

47Докато Исус казваше това, дойде Юда—един от дванадесетте
ученика. С него имаше много хора с ножове и сопи, изпратени
от главните свещеници и старейшините на народа. 48Този, който
щеше да го предаде, се беше уговорил с тях да им даде знак:
„Когото целуна, той е. Него хванете!“ 49Юда се приближи до
Исус и му каза: „Здравей, Учителю!“ И го целуна.

50Исус отговори: „Приятелю, направи това, за което си дошъл.“

Тогава мъжете се приближиха, сграбчиха Исус и го арестува-
ха. 51Когато се случи това, един от учениците му изтегли ножа
си, удари с него слугата на първосвещеника и му отряза ухото.

52Исус му каза: „Прибери ножа си на мястото му. Който вади
нож, от нож умира. 53Нима мислиш, че не мога да помоля моя
Баща и той незабавно да изпрати повече от дванадесет легиона†
ангели да ми помогнат? 54Но как тогава ще се изпълни казаното
в Писанията, че всичко трябва да стане по този начин?“

55След това Исус каза на тълпите хора: „Идвате да ме хванете
с ножове и сопи, сякаш съм престъпник. Всеки ден седях в
храма и поучавах, но не ме арестувахте. 56Всичко това обаче
става, за да се изпълни писаното от пророците.“ Тогава всички
ученици го оставиха и избягаха.

Исус пред юдейските водачи

(Марк 14:53–65; Лука 22:54–55, 63–71; Йоан 18:13–14, 19–24)

57Хората, които арестуваха Исус, го отведоха в дома на
първосвещеника Каяфа, където се бяха събрали законоучители-
те и старейшините. 58Петър следваше Исус на разстояние и влезе
след него в двора на първосвещеника, където седна със стражи-
те, за да види какво ще стане.

59Главните свещеници и целият Синедрион† се опитваха да
намерят лъжесвидетели срещу Исус, за да могат да го убият.
60Много хора дойдоха и дадоха лъжливи показания, но въпреки
това съветът не можеше да намери причина да го убие. Накрая
дойдоха двама души 61и заявиха: „Този човек каза: «Мога да раз-
руша Божия храм и да го построя отново за три дни.»“

62Тогава първосвещеникът се изправи и каза на Исус: „Тези
хора свидетелстват срещу теб. Няма ли да кажеш нещо за това, в
което те обвиняват?“ 63Но Исус не отговори.

Първосвещеникът отново му каза: „Заклевам те в живия Бог!
Кажи ни, ти ли си Месията,† Божият Син?“

64Исус отговори: „Сам го каза. Но казвам ви: отсега нататък
ще виждате Човешкия Син† да седи от дясната страна на
Всемогъщия и да идва на небесните облаци.“
65Тогава първосвещеникът разкъса дрехите си[1] и каза: „Този
човек богохулства! Нима ни са нужни други свидетели?
Току-що чухте богохулството. 66Какво отсъждате?“
Юдеите отговориха: „Той е виновен и трябва да умре.“
67И започнаха да го заплюват в лицето, да го бият с юмруци и
да му удрят плесници. 68„Покажи ни, че си пророк, ти, който
твърдиш, че си Месията†! Отгатни кой те удари!“—казваха те.

Петър се отрича от Исус

(Марк 14:66–72; Лука 22:56–62; Йоан 18:15–18, 25–27)

69През това време Петър седеше в двора. Една прислужница се
приближи до него и каза: „Ти също беше с Исус от Галилея.“
70Но Петър отрече пред всички с думите: „Не зная за какво
говориш.“
71След това излезе от двора, а на вратата го видя друга при-
служница, която каза пред хората там: „Този човек беше с Исус
от Назарет.“
72И още веднъж Петър отрече, като се закле: „Не познавам
този човек!“
73Малко след това няколко души, които стояха там, се прибли-
жиха до Петър и му казаха: „Ти наистина си един от онези, които
го следваха. Начинът, по който говориш, те издава.“
74Тогава той започна да се проклина и да им се кълне: „Не
познавам този човек!“ Точно тогава пропя петел. 75Петър си спом-
ни какво му беше казал Исус: „Преди да пропее петелът, ще си се
отрекъл от мен три пъти.“ После излезе навън и горчиво заплака.

Исус пред Пилат

(Марк 15:1; Лука 23:1–2; Йоан 18:28–32)

27 Рано на другата сутрин всички главни свещеници и старей-
шини на народа свикаха съвет, на който решиха да убият
Исус. 2Вързаха го и го отведоха при губернатора Пилат.†

Юда се самоубива

(Дела 1:18–19)

3А Юда, който го беше предал, видя, че Исус е осъден и се раз-
кая за стореното. Той върна тридесетте сребърника на главните

[1]**разкъса дрехите си** Разкъсването на дрехите често означава, че се скърби или се оплаква някого. Тук това е знак, че първосвещеникът е разгневен и смята тези думи за богохулство, заслужаващо смъртно наказание.

свещеници и старейшините 4и каза: „Извърших грях, като преда-
дох на смърт невинен човек!“
Те отговориха: „Че какво ни е на нас? Ти му мисли.“
5Тогава Юда захвърли парите в храма, излезе навън и се обеси.
6Главните свещеници взеха сребърните монети и казаха:
„Нашият закон не позволява да сложим тези пари в храмовата
кутия за дарения, защото с тях е платена смъртта на човек.“ 7И
решиха да купят с тях едно място, наречено „Грънчарова нива“,
за да погребват там чужденците. 8Ето защо тази нива и до ден
днешен е известна като „Кръвна нива“. 9Така се изпълни проро-
чеството, казано от Еремия†:

> „Те взеха тридесетте сребърника—цената, която израелтя-
> ните решиха да платят за него—10и купиха с тях грънчарова-
> та нива, както Господ ми заповяда.“[1]

Пилат разпитва Исус

(Марк 15:2–5; Лука 23:3–5; Йоан 18:33–38)

11Исус застана пред губернатора Пилат,† който го попита: „Ти
ли си царят на юдеите?“
Исус отговори: „Сам го казваш.“
12Но когато главните свещеници и старейшините го обвинява-
ха, той мълчеше.
13Тогава Пилат му каза: „Не чуваш ли в колко много неща те
обвиняват?“
14Но Исус не отговори на нито едно обвинение и Пилат остана
много изненадан.

Исус е осъден на смърт

(Марк 15:6–15; Лука 23:13–25; Йоан 18:39–19:16)

15Всяка година на празника Пасха† управникът освобождаваше
по един затворник, когото хората посочваха. 16По това време в
затвора се намираше един известен престъпник на име Варава.[2]
17Когато тълпата се събра, Пилат† ги попита: „Кого искате да ви
освободя: Варава или Исус, наречен Месията†?“ 18Той знаеше, че
хората бяха предали Исус, защото му завиждаха.
19Докато Пилат седеше в съда, жена му му изпрати съобщение,
в което казваше: „Остави този невинен човек на мира. Снощи
сънувах сън за него, който много ме разтревожи.“
20Но главните свещеници и старейшините убедиха тълпите да
поискат Варава да бъде освободен, а Исус—убит.

---

[1]**„Те взеха … заповяда“** Вж Зах. 11:12–13; Ер. 32:6–9. [2]**Варава** В някои гръцки ръкописи името е „Исус Варава“.

21Пилат каза: „При мен са Варава и Исус. Кого искате да ви освободя?“
„Варава!“—отвърнаха хората.
22Пилат попита: „А какво да правя с Исус, наречен Месията†?“
Всички отговориха: „Разпъни го на кръст!“
23„Защо искате да го убия?—попита Пилат.—Какво престъпление е извършил?“
Хората започнаха да викат още по-силно: „Разпъни го на кръст!“
24Пилат видя, че няма смисъл да продължава и че се надигат размирици. Тогава взе вода, изми ръцете си пред тълпата и каза: „Не съм виновен за смъртта на този човек. Вие сте тези, които я искат.“
25Тълпата отговори: „Нека кръвта му тежи на нас и нашите деца.“
26Тогава Пилат им освободи Варава и нареди да накажат Исус с бой с камшик, след което го предаде, за да бъде разпънат на кръст.

Войниците на Пилат издевателстват над Исус

(Марк 15:16–20; Йоан 19:2–3)

27След това войниците на Пилат† отведоха Исус в двореца на
губернатора и целият полк се събра около него. 28Свалиха дре-
хите му и го наметнаха с алена мантия. 29После сплетоха венец
от тръни и го сложиха на главата му, а в дясната му ръка поста-
виха тръстика. След това коленичиха пред него и подигравател-
но казваха: „Да живее царят на юдеите!“ 30Те го заплюваха, а
след това взеха тръстиката и го заудряха с нея по главата.
31Когато се поругаха с него, свалиха мантията, облякоха го
отново в неговите дрехи и го отведоха да бъде разпънат на
кръст.

Исус е разпънат на кръст

(Марк 15:21–32; Лука 23:26–43; Йоан 19:17–27)

32По пътя видяха един човек от Киринея на име Симон и го
накараха да носи кръста на Исус. 33Когато стигнаха до мястото,
наречено Голгота, което означава „Лобно място“, 34войниците
дадоха на Исус да пие вино, смесено с жлъчка, но след като го
опита, той отказа да го изпие. 35Приковаха го на един кръст,
после си поделиха дрехите му, като хвърлиха жребий, 36и седна-
ха там, за да го пазят. 37Над главата му сложиха надпис с отпра-
веното срещу него обвинение: „ТОВА Е ИСУС, ЦАРЯТ НА ЮДЕИТЕ.“
38Заедно с него бяха разпънати двама разбойника—единият от
дясната, а другият от лявата му страна. 39Хората, които минава-
ха оттам, го обиждаха, поклащаха глави 40и казваха: „Ти, който
щеше да събаряш храма и да го строиш отново за три дни, я
спаси себе си сега! Слез от кръста, ако си Божият Син!“

41Главните свещеници, законоучителите и юдейските старейши-
ни също бяха там и се присмиваха на Исус: 42„Другите спасява-
ше, а себе си не може да спаси! Нали е царят на Израел? Нека
сега слезе от кръста и ще му повярваме! 43Като толкова уповава-
ше на Бога, нека сега Бог го избави, ако наистина му е скъп.
Нали сам казваше: «Аз съм Божият Син!»“ 44Разбойниците, раз-
пънати заедно с него, също го обсипваха с обиди.

Исус умира

(Марк 15:33–41; Лука 23:44–49; Йоан 19:28–30)

45По обяд над цялата страна се спусна мрак, който не се вдиг-
на три часа. 46Около три часа Исус извика високо: *„Или, Или,
лама савахтани?*“,[1] което значи: „Боже мой, Боже мой, защо си
ме изоставил?“

47Някои от онези, които стояха там, чуха това и казаха: „Вика
Илия.“[2]

48Един от тях веднага изтича, напои с оцет една гъба и като я
набучи на тръстикова пръчка, даде на Исус да пие от нея. 49Но
другите хора казаха: „Остави го! Нека да видим дали Илия† ще
дойде да го спаси.“

50Исус извика високо още веднъж и след това издъхна.

51В този момент завесата в храма[3] се раздра на две от горе до
долу. Земята се разтърси и скалите се напукаха. 52Гробовете се
отвориха и много от Божиите хора, които бяха умрели, възкръс-
наха. 53Те излязоха от гробовете и след като Исус възкръсна,
отидоха в святия град и се явиха на много хора.

54Стотникът† и войниците, които пазеха Исус, видяха земетре-
сението и всичко, което стана. Те много се изплашиха и казаха:
„Той наистина бе Божий Син!“

55Много жени стояха там и гледаха отдалеч. Това бяха жени-
те, които бяха следвали Исус от Галилея, за да се грижат за
него. 56Там бяха Мария Магдалина, Мария—майката на Яков и
Йосиф, и майката на Зеведеевите синове.

Погребението на Исус

(Марк 15:42–47; Лука 23:50–56, Йоан 19:38–42)

57Същата вечер в Ерусалим дойде един богат човек от
Ариматея на име Йосиф, който също беше ученик на Исус.
58Той отиде при Пилат† и поиска тялото на Исус. Пилат нареди
на войниците да му го дадат. 59Тогава Йосиф взе тялото, зави го

[1]*Или … савахтани* Пс. 22:1. [2]**„Вика Илия.“** Обръщението „Боже мой“ („*Или*“ на еврейски или „*Елои*“ на арамейски) прозвучава на хората като името на Илия, известния Божий пророк от 850 г. пр. Хр. [3]**завесата в храма** Завесата разделя „Най-Святото Място“ от останалата част на храма.

в ново ленено платно 60и го положи в своята нова, наскоро изсе-
чена в скалата гробница. 61Мария Магдалина и другата Мария
останаха да седят пред гробницата.

Гробницата на Исус се охранява

62На другия ден, който беше събота, главните свещеници и
фарисеите† се срещнаха с Пилат† 63и му казаха: „Господарю,
спомняме си, че докато беше още жив, този самозванец каза:
«След три дни ще възкръсна.» 64Дай заповед да пазят гробница-
та, докато минат три дни, защото учениците му може да дойдат
и да откраднат тялото, а след това да кажат на хората: «Той въз-
кръсна от мъртвите.» Тази последна лъжа ще бъде по-лоша от
онова, което говореха за него по-рано.“
65Пилат им каза: „Вземете няколко войника и идете да пазите
гробницата както знаете.“ 66Те отидоха на гробницата, запечата-
ха входа и поставиха там стража.

Възкресението на Исус

(Марк 16:1–8; Лука 24:1–12; Йоан 20:1–10)

28 Денят след съботата беше първият ден от седмицата и на
зазоряване Мария Магдалина и другата Мария отидоха да
видят гробницата. 2В този момент стана много силно земетресе-
ние. Един Господен ангел слезе от небето, отиде до гробницата,
отмести камъка от входа и седна върху него. 3Ангелът блестеше
ярко като светкавица, а дрехите му бяха бели като сняг.
4Войниците, които пазеха гробницата, толкова се изплашиха от
него, че се разтрепериха и заприличаха на мъртъвци.
5Ангелът каза на жените: „Вие не се страхувайте! Зная, че
търсите Исус, който беше разпънат на кръст. 6Но той не е тук, а
възкръсна, както беше казал. Елате да видите мястото, където
лежеше тялото му. 7После бързо идете и кажете на учениците
му: «Той е възкръснал от мъртвите и сега отива в Галилея преди
вас. Там ще го видите.» Това дойдох да ви кажа.“
8Жените—изплашени, но и изпълнени с голяма радост—бързо
се отдалечиха от гробницата и се завтекоха да кажат на ученици-
те. 9И изведнъж по пътя ги срещна Исус и каза: „Здравейте!“ Те
се приближиха до него, обгърнаха нозете му и му се поклониха.
10Тогава Исус им каза: „Не се страхувайте! Идете и кажете на
братята ми да отидат в Галилея. Там ще ме видят.“

Войниците докладват на юдейските водачи

11Когато жените отидоха да кажат на учениците, няколко вой-
ника, които пазеха гробницата, дойдоха в града и разказаха на
главните свещеници всичко, което се беше случило. 12Главните

свещеници се срещнаха със старейшините и измислиха план. Те
дадоха на войниците голяма сума пари 13и им заръчаха: „Кажете
на хората, че учениците му са дошли през нощта и са откраднали тялото му, докато сте спали. 14Ако губернаторът чуе за това,
ще го убедим, че сте невинни и ще ви избавим от неприятности.“ 15Войниците взеха парите и направиха така, както им бе
наредено. И така, тази история се разнесе сред юдеите и до ден
днешен продължава да се разказва.

Исус говори на учениците си

(Марк 16:14–18; Лука 24:36–49; Йоан 20:19–23; Дела 1:6–8)

16Единадесетте ученика отидоха в Галилея и се качиха на хълма,
на който Исус им беше казал да отидат. 17Там го видяха и му се
поклониха, но някои от тях не повярваха, че това наистина е той.
18Тогава Исус се приближи до тях и каза: „Дадена ми е цялата
власт в небето и на земята. 19Затова идете при всички народи и ги
направете мои ученици, като ги кръщавате† в името на Отца и
Сина, и Святия Дух. 20Учете ги да изпълняват всичко, което съм
ви заповядал. И помнете: аз ще бъда винаги с вас до края на света.“

Евангелието според
Марк

Идването на Исус
(Мат. 3:1–12; Лука 3:1–9, 15–17; Йоан 1:19–28)

1 Благата вест за Исус Христос, Божия Син, започва 2с думите
на пророк Исая:

„Чуй! Пред теб изпращам пратеника си,
който ще подготви пътя за теб.“ *Малахия 3:1*

3 „Един човек вика в пустинята:
«Подгответе пътя за Господа,
очертайте прави пътеките за него.»“ *Исая 40:3*

4Тогава дойде Йоан, който кръщаваше† хората в пустинята и
проповядваше да се покаят† и да се кръстят, за да прости Бог гре-
ховете им. 5Жителите на цяла Юдея и Ерусалим отиваха при него,
изповядваха греховете си и Йоан ги кръщаваше в река Йордан.
6Той носеше дрехи от камилска козина и беше препасан с кожен
колан. Хранеше се със скакалци[1] и див мед. 7Ето какво проповяд-
ваше: „След мен идва друг, който е по-силен от мен. Не съм досто-
ен дори да коленича и да развържа връзките на сандалите му. 8Аз
ви кръщавам с вода, а той ще ви кръсти със Святия Дух.“

Кръщението на Исус
(Мат. 3:13–17; Лука 3:21–22)

9В онези дни при него дойде Исус от галилейския град Назарет
и Йоан го кръсти в река Йордан. 10Веднага щом излезе от вода-
та, Исус видя небесата да се разтварят и Духът да слиза върху
него в образа на гълъб. 11От небесата се чу глас, който каза: „Ти
си моят възлюбен Син. Ти си избраникът ми.“

Дяволът изкушава Исус
(Мат. 4:1–11; Лука 4:1–13)

12Веднага след това Духът заведе Исус в пустинята. 13Той оста-
на там четиридесет дни, изкушаван от Сатана. Живя сам с диви-
те животни и ангелите се грижиха за него.

---

[1]**скакалци** Вид прелетни пустинни скакалци, които Моисеевият закон разрешава да се ядат. Вж. Лев. 11:21–22.

Исус призовава първите си ученици

(Мат. 4:12–22; Лука 4:14–15; 5:1–11)

14След като Йоан беше хвърлен в затвора, Исус дойде в
Галилея и започна да проповядва Благата вест от Бога. 15Той
казваше: „Времето дойде. Божието царство наближава. Покайте†
се и повярвайте в Благата вест!“

16Като вървеше край Галилейското езеро, Исус видя Симон и
брат му Андрей, които бяха рибари, да хвърлят мрежите си в
езерото. 17Той им каза: „Последвайте ме и аз ще ви науча как да
ловите хора.“ 18Те веднага оставиха мрежите си и го последваха.

19Малко по-нататък Исус видя сина на Зеведей—Яков и брат му
Йоан, които седяха в лодката си и подготвяха мрежите за улов.
20Като видя братята, Исус веднага ги повика при себе си. Те оставиха баща си и наемните работници в лодката и го последваха.

Исус излекува човек, обладан от зъл дух

(Лука 4:31–37)

21Исус и учениците му отидоха в Капернаум. В събота Исус
влезе в синагогата† и започна да поучава. 22Хората бяха удивени от неговото учение, защото той ги поучаваше с власт, а не
като законоучителите. 23В синагогата им имаше един човек,
обладан от зъл дух, който започна да вика: 24„Какво искаш от
нас, Исусе от Назарет? Да ни погубиш ли дойде? Аз зная кой
си—Святият на Бога.“

25Исус строго заповяда на злия дух: „Млъкни и излез от
него!“ 26Тогава злият дух разтърси тялото на човека и със
силен вик излезе от него.

27Всички бяха смаяни и се питаха един друг: „Какво е това?
Що за ново учение е? Той проповядва с власт и дори злите духове се подчиняват на заповедите му!“ 28И мълвата за него се разнесе бързо из цяла Галилея.

Исус излекува много хора

(Мат. 8:14–17; Лука 4:38–41)

29Щом излязоха от синагогата,† заедно с Яков и Йоан те веднага отидоха в дома на Симон и Андрей. 30Тъщата на Симон
лежеше болна с треска и веднага казаха на Исус за нея. 31Той отиде
до леглото й, хвана я за ръката и й помогна да стане. Треската
изчезна, тя оздравя и започна да им прислужва.

32Когато настъпи вечерта, след залез слънце хората доведоха
при Исус всички болни и обладани от демони. 33Целият град се
събра пред вратата на къщата. 34Исус излекува много хора, страдащи от различни болести, и прогони много демони, но не
позволяваше на демоните да говорят, защото те знаеха кой е.

Исус се подготвя да проповядва Благата вест

(Лука 4:42–44)

35На сутринта Исус се събуди много рано, излезе още по тъмно
от къщата и отиде да се моли на едно необитавано място.
36Симон и приятелите му тръгнаха да го търсят 37и като го наме-
риха, му казаха: „Всички те търсят."
38А той им каза: „Нека идем из селата и градовете наоколо, за
да мога да проповядвам и на други места. Нали затова съм тук!"
39И тръгна из цяла Галилея, проповядваше в синагогите† им и
прогонваше демони от хората.

Исус излекува прокажен човек

(Мат. 8:1–4; Лука 5:12–16)

40При Исус дойде един болен от проказа, коленичи пред него
и започна да го моли: „Ти имаш власт и стига да поискаш,
можеш да ме излекуваш."
41Исус го съжали, протегна ръката си, докосна го и каза:
„Искам—бъди здрав!" 42Проказата веднага напусна човека и
той оздравя.
43Исус го прати да си върви и като го предупреди строго, 44му
заръча: „На никого не казвай какво направих за теб, а иди и се
покажи на свещеника[1] и принеси за оздравяването си каквото е
заповядал Моисей. Това ще засвидетелства на хората, че си изле-
куван." 45Но човекът си тръгна и започна да разказва на всички,
че Исус го е излекувал. И така мълвата за Исус се разнесе и той
вече не можеше да влезе открито в някой град, затова оставаше
в необитавани места, но въпреки това при него се стичаха хора
отвсякъде.

Исус излекува парализиран човек

(Мат. 9:1–8; Лука 5:17–26)

2 След няколко дни Исус се върна в Капернаум и новината, че
си е у дома, се разнесе. 2Толкова много хора се бяха събрали
да го чуят, че къщата се препълни и нямаше място дори отвън
пред вратата. Исус им проповядваше Божието слово. 3В това
време дойдоха няколко души, четирима от които носеха един
парализиран човек. 4Тъй като беше невъзможно да стигнат до
Исус, те се качиха на покрива и направиха отвор над мястото,
където беше седнал. После спуснаха носилката, на която лежеше
парализираният. 5Като видя вярата им, Исус каза на парализира-
ния: „Синко, греховете ти се прощават."

---

[1]**иди … свещеника** Според закона на Моисей свещеник трябва да засвидетелства, че болен от проказа е оздравял.

6Там седяха някои от законоучителите и си помислиха: 7„Как
може да говори така? Той богохулства! Единствено Бог може да
прощава грехове.“

8Исус веднага прозря в духа си какво си мислеха те и им каза:
„Защо таите такива мисли? 9Кое е по-лесно: да кажа на този
парализиран човек «Греховете ти се прощават» или да му кажа
«Стани, вземи си носилката и ходи»? 10Но аз ще ви покажа, че
Човешкият Син† има власт на земята да прощава грехове.“ И
като се обърна към парализирания, каза: 11„Казвам ти, стани!
Вземи си носилката и си върви вкъщи.“ 12И човекът се изправи,
веднага си взе носилката и излезе от стаята пред очите на всич-
ки. Хората бяха смаяни и славеха Бога, казвайки: „Това е
най-изумителното нещо, което сме виждали!“

Исус призовава Левий

(Мат. 9:9–13; Лука 5:27–32)

13Исус отново отиде край езерото и поучаваше всички, които
го бяха последвали там. 14И като вървеше по брега, видя бирни-
ка Левий, сина на Алфей, седнал на работното си място. Исус
му каза: „Последвай ме!“ И Левий стана и го последва.

15По-късно на същия ден Исус отиде да вечеря в къщата на
Левий. Много бирници и грешници седяха на трапезата с Исус
и учениците му, тъй като доста такива хора го следваха.
16Някои законоучители, които бяха фарисеи,† като видяха Исус
да яде с бирници и грешници, попитаха учениците му: „Защо
яде с бирници и грешници?“

17Той чу това и им каза: „Не здравите се нуждаят от лекар, а
болните. Дойдох да призова не праведните хора, а грешниците.“

Исус не е като другите религиозни водачи

(Мат. 9:14–17; Лука 5:33–39)

18Учениците на Йоан и фарисеите† постеха. При Исус дойдоха
хора, които го попитаха: „Защо Йоановите ученици и учениците
на фарисеите постят, а твоите—не?“

19Исус им отговори: „Нима очаквате сватбарите да постят,
когато младоженецът е сред тях? Докато е там, те няма да
постят. 20Но ще дойде време, когато той ще им се отнеме и тога-
ва ще постят.

21Никой не зашива кръпка от нов плат върху стара дреха. Ако
зашие, новият плат ще се свие, ще съдере дрехата и скъсаното ще
стане още по-голямо. 22Никой не налива ново вино в стари мехо-
ве, защото новото вино ще ги спука и тогава и виното, и мехове-
те ще се похабят. Затова ново вино се налива в нови мехове.“

Исус е Господар на съботата

(Мат. 12:1–8; Лука 6:1–5)

23Случи се в съботен ден Исус да минава с учениците си през
една житна нива и учениците му късаха житни класове.
24Фарисеите† ги видяха и казаха на Исус: „Защо учениците ти
вършат това в съботен ден? Нали е против закона?“
25Исус им отговори: „Никога ли не сте чели какво направи
Давид,† когато той и хората с него бяха гладни и имаха нужда
от храна? 26По времето на първосвещеника Авиатар той влезе в
Божия дом и яде от хлябовете, принесени в дар на Бога, които
според закона на Моисей никой освен свещениците не може да
яде, и даде даже и на онези, които бяха с него.“
27После им каза: „Съботният ден беше създаден за хората, а
не хората—за съботния ден. 28Така че Човешкият Син† е господар и на съботата.“

Исус излекува човек с изсъхнала ръка

(Мат. 12:9–14; Лука 6:6–11)

3 Друг път, влизайки в синагогата,† Исус видя един човек с
изсъхнала ръка. 2Някои хора внимателно го наблюдаваха, за
да видят дали ще излекува сакатия в съботен ден, за да го обвинят след това. 3Исус каза на човека с изсъхналата ръка:
„Изправи се пред всички!“
4После попита: „Какво трябва да се прави в събота—добро или
зло? Кое е правилно—да се спаси един живот или да се погуби?“ Но те мълчаха.
5Исус ги изгледа с гняв и, наскърбен от тяхната жестокосърдечност, каза на сакатия: „Протегни си ръката!“ Човекът я протегна и тя оздравя. 6Тогава фарисеите† излязоха и заедно с иродианите† веднага започнаха да заговорничат как да убият Исус.

Много хора тръгват след Исус

7Исус и учениците му се отправиха към езерото. Множество
хора от Галилея, Юдея, 8Ерусалим, Идумея, от земите отвъд река
Йордан и от околностите на Тир и Сидон го следваха. Те отиваха
при него, защото бяха чули за нещата, които той вършеше. 9Като
видя целия този народ, Исус накара учениците си да му намерят и
приготвят малка лодка, така че тълпата да не се блъска в него.
10Той беше излекувал много хора и затова сега всички, които бяха
болни от нещо, се бутаха напред да го докоснат. 11Имаше и такива, в които се бяха вселили зли духове. Щом видеха Исус, злите
духове падаха в краката му и викаха: „Ти си Божият Син!“ 12Но
Исус строго им заповядваше да не разкриват пред хората кой е.

Исус избира своите дванадесет апостола

(Мат. 10:1–4; Лука 6:12–16)

13След това се качи на един хълм и повика при себе си онези,
които искаше. Те отидоха при него. 14От тях Исус избра двана-
десет души, които нарече апостоли, за да бъдат с него и да ги
изпраща да проповядват 15и да имат власт да прогонват демони.
16Ето имената на дванадесетте, които Исус избра: Симон, когото
нарече Петър; 17Яков и Йоан, синовете на Зеведей, които нарече
Воанергес или „Синове на гръмотевицата“; 18Андрей, Филип,
Вартоломей, Матей, Тома, Яков—синът на Алфей, Тадей, Симон
Зилотът† 19и Юда Искариотски, който го предаде.

Силата на Исус е от Бога

(Мат. 12:22–32; Лука 11:14–23; 12:10)

20После Исус влезе в една къща и наоколо отново се събраха
толкова много хора, че той и учениците му не можаха дори да се
нахранят. 21Като чуха къде е, близките му отидоха да го прибе-
рат, защото хората говореха, че е луд. 22А дошлите от Ерусалим
законоучители казваха: „Веелзевул† живее в него. Той прогонва
демоните, защото използва силата на главатаря на демоните.“

23Тогава Исус ги събра и започна да им говори с притчи. Той
каза: „Как може Сатана да прогонва своите демони[1]? 24Царство,
което е разединено от вътрешни борби, не може да оцелее.
25Семейство, което е раздирано от разпри, не може да оцелее.
26Ако Сатана се изправи и воюва против себе си, не може да оце-
лее. Това ще е краят му. 27Никой не може да влезе в къщата на
силен човек и да задигне вещите му, ако първо не го вържe. Само
тогава ще може да го ограби. 28Истина ви казвам: всички грехове
на хората и всички богохулства, които са изрекли, могат да им се
простят. 29Но ако някой богохулства срещу Святия Дух, за него
прошка никога няма да има—той е извършил вечен грях.“

30Исус каза всичко това, защото говореха, че в него се е вселил
зъл дух.

Истинското семейство на Исус

(Мат. 12:46–50; Лука 8:19–21)

31Тогава дойдоха майка му и братята му и пратиха някакъв
човек да го извика, а те останаха отвън. 32Около Исус седяха
много хора, които му казаха: „Майка ти, братята ти и сестрите
ти[2] са вън и те търсят.“

33Той попита: „Коя е майка ми? Кои са братята ми?“ 34И като
огледа насядалите наоколо, каза: „Ето ги моята майка и моите

[1]**Сатана … демони** Букв.: „Сатана да прогонва Сатана”. [2]**и сестрите ти** Някои гръцки ръкописи не съдържат тези думи.

братя. 35Който изпълнява Божията воля, е мой брат, сестра и майка.“

Притча за сеяча

(Мат. 13:1–9; Лука 8:4–8)

4 Исус започна отново да проповядва на брега на езерото и огромна тълпа от хора се събра около него. Тогава той се качи на една лодка и навлезе в езерото, а всички други останаха на брега, близо до водата. 2И като ги поучаваше за много неща в притчи, той каза: 3„Слушайте! Един земеделец излязъл да сее 4и докато сеел, някои семена паднали край пътя. Долетяли птици и ги изкълвали. 5Някои семена паднали върху камениста почва, където нямало достатъчно пръст. Те скоро поникнали, защото почвеният слой бил тънък. 6Но слънцето изгряло, изгорило растенията и те изсъхнали, защото нямали достатъчно дълбоки корени. 7Някои от семената пък паднали сред трънливи плевели, които избуяли и задушили растенията, пречейки им да дадат зърно. 8А някои паднали на добра почва, поникнали, израснали и дали плод. Едни родили тридесет, други—шестдесет, а трети—сто пъти повече зърно, отколкото било засято.“

9След това Исус им каза: „Който има уши да чува, да слуша!“

Целта на притчите

(Мат. 13:10–17; Лука 8:9–10)

10Когато остана насаме с дванадесетте апостола и другите си ученици, те го попитаха за притчите. 11Исус им каза: „На вас е дадено да узнаете тайната на Божието царство, а на онези отвън всичко се дава в притчи. 12Защото

«Непрестанно слушат, но не разбират.
Непрестанно гледат, но не проумяват това, което виждат.
Иначе щяха да се обърнат към Бога
и той щеше да им прости.»“ *Исая 6:9–10*

Исус обяснява притчата за сеяча

(Мат. 13:18–23; Лука 8:11–15)

13После каза на учениците си: „Нима не разбирате смисъла на тази притча? Как тогава ще разберете която и да било друга притча? 14Сеячът сее Божието слово. 15Някои хора са като семената, паднали край пътя. Те чуват Божието слово, но Сатана веднага идва и грабва словото, посято в душите им. 16Други са като семената, попаднали върху каменистата почва. Когато чуят Божието слово, те веднага с радост го приемат. 17Но то не прониква дълбоко в сърцата им и не остава задълго в тях. Щом дойдат неприятности или започнат преследвания заради него, те

бързо се предават. [18]Някои хора са като семената, паднали сред
тръпливите плевели—те слушат Божието слово, [19]но после
житейските грижи, измамата на богатствата и желанията за
други неща навлизат и го задушават, и то не дава плод. [20]Други
пък са като семената, засяти върху добрата почва. Това са хората,
които чуват Божието слово, приемат го и дават плод—понякога
тридесет, понякога шестдесет, а понякога и сто пъти повече.“

Използвайте онова, което имате

(Лука 8:16–18)

[21]Исус им каза: „Нима някой внася лампа, за да я сложи под дълбок
съд или да я скрие под леглото? Не я ли внася, за да я сложи
на поставка? [22]Защото всичко скрито ще излезе наяве и всяко
тайно нещо ще се разкрие. [23]Който има уши да чува, да слуша!“

[24]Той им каза също: „Внимателно помислете върху това, което
чувате. С каквато мярка мерите, с такава ще мерят и вас; от вас
даже ще изискват повече. [25]На имащия ще му бъде дадено още, а
на този, който няма, ще му бъде отнето и малкото, което има.“

Притча за семето

[26]После Исус каза: „Божието царство прилича на човек, който
посява в земята семе. [27]Семето започва да расте. Расте ден и
нощ, независимо дали човек е буден или спи. То си расте, без
той да знае как става това. [28]Земята сама отглежда зърното—
първо пониква стъблото, после изкласява и класът се налива.
[29]Щом зърното узрее, човекът веднага започва да жъне, защото
е дошло време за прибиране на реколтата.“

Притча за синапеното зрънце

(Мат. 13:31–32; 34–35; Лука 13:18–19)

[30]После той каза: „С какво да сравня Божието царство? С
каква притча да го опиша? [31]То е като синапеното зрънце, което
по време на сеенето е най-малкото от всички семена на земята.
[32]Но веднъж засято, избуява и става най-голямото от всички
градински растения—с големи клони, под чиято сянка небесните
птици могат да свиват гнезда.“

[33]И с много подобни притчи Исус проповядваше словото и им
казваше толкова, колкото можеха да разберат. [34]Той винаги им
говореше с притчи, но когато оставаше насаме с учениците си,
им обясняваше всичко.

Исус укротява буря

(Мат. 8:23–27; Лука 8:22–25)

[35]Същия този ден вечерта Исус каза на учениците си: „Да отидем
на отсрещния бряг.“ [36]Те оставиха тълпата от хора и се

качиха в лодката при Исус. С тях имаше още няколко лодки.
37Забушува силна буря, вълните се разбиваха в лодката и тя
почти се напълни с вода. 38Исус спеше на кърмата, положил гла-
вата си на възглавница. Учениците му го събудиха и казаха:
„Учителю, не те ли е грижа за нас? Ще загинем!“

39Исус стана, заповяда на вятъра да стихне и каза на езерото:
„Тихо! Замълчи!“ Вятърът утихна и настъпи мъртва тишина.

40После Исус се обърна към учениците си и каза: „Защо се
страхувате? Все още ли не вярвате?“

41Но те бяха много изплашени и се питаха един друг: „Кой е
този човек, че дори вятърът и езерото му се подчиняват?“

Исус освобождава човек от зли духове

(Мат. 8:28–34; Лука 8:26–39)

5 Исус и учениците му пристигнаха на другия бряг на езерото в
страната на герасините. 2Веднага щом Исус слезе от лодката,
към него се приближи един човек, който идваше откъм гробни-
ците и беше обладан от зъл дух. 3Този човек живееше в гробни-
ците и никой вече не можеше да го върже, даже и с вериги.
4Много пъти бяха оковавали ръцете и краката му, но той късаше
веригите и чупеше оковите на парчета, и никой не беше в състо-
яние да го усмири. 5Ден и нощ постоянно скиташе из гробници-
те и по хълмовете, крещеше и се нараняваше с камъни.

6Той видя Исус още отдалеч, спусна се към него и падна в кра-
ката му. 7-8Исус каза на злия дух в човека: „Излез от него!“ А
той изкрещя с висок глас: „Какво искаш от мен, Исусе, Сине на
Всевишния Бог? Заклевам те в Бога, недей да ме мъчиш!“

9Тогава Исус го попита: „Как се казваш?“

Той отговори: „Името ми е Легион,† защото сме много.“ 10А
злите духове в човека отново и отново молеха Исус да не ги
прогонва вън от тази област.

11На близкия хълм пасеше голямо стадо свине. 12Злите духове
молеха Исус и казваха: „Прати ни в свинете, нека влезем в тях!“
13Исус им разреши и те излязоха от човека и се вселиха в свине-
те. Тогава стадото—около две хиляди животни—се втурна надо-
лу по склона към езерото и цялото се издави.

14Мъжете, които пасяха свинете, избягаха и разказаха всичко
в града и околността и хората наизлязоха да видят какво се
беше случило. 15Те дойдоха при Исус и когато видяха човека,
който преди беше обладан от демоните, да седи облечен и със
здрав разум, се изплашиха. 16Тези, които бяха видели как стана
всичко, разказваха за случилото се с обладания от зли духове и
със свинете. 17И тогава хората започнаха да молят Исус да
напусне тяхната област.

[18]Когато Исус се качваше в лодката, освободеният от зли духо-
ве го молеше да му разреши да тръгне с него. [19]Но Исус не му
позволи и му заръча: „Иди си у дома при своите хора и им разка-
жи какво Господ направи за теб и как се смили над теб.“
[20]Човекът си тръгна и разказваше на хората в Декаполис† какво
направи Исус за него. И всички се удивляваха.

Исус съживява мъртво момиче и излекува болна жена

(Мат. 9:18–26; Лука 8:40–56)

[21]Исус отново прекоси езерото и се върна на другия му бряг.
Около него се насъбра огромна тълпа. [22]Дойде един от начални-
ците на синагогата† на име Яир. Като видя Исус, той падна в
краката му [23]и настоятелно започна да го моли: „Дъщеричката
ми умира. Моля те, ела и положи ръцете си† върху нея, за да
оздравее и да живее!“

[24]И така, Исус тръгна с Яир. Огромна тълпа от хора го следва-
ше и го притискаше отвсякъде.

[25]Сред множеството имаше една жена, която от дванадесет
години кървеше. [26]Тя беше изстрадала много при различни лечи-
тели, които се бяха опитали да й помогнат, беше похарчила
всичките си пари без резултат и състоянието й все повече се
влошаваше. [27]Като чу за Исус, тя се приближи зад него в тълпа-
та и докосна дрехата му, [28]защото непрекъснато си повтаряше:
„Ако само докосна дрехите му, ще оздравея.“ [29]Щом го докосна,
кървенето й спря и тя почувства, че тялото й е излекувано от
страданието. [30]Исус веднага усети, че от него излезе сила, и като
се обърна към тълпата, попита: „Кой докосна дрехите ми?“

[31]Учениците му казаха: „Виждаш колко хора се блъскат край
теб и още питаш кой те е докоснал!“

[32]Но Исус продължи да се оглежда, като търсеше да намери
онази, която го беше докоснала. [33]Тогава жената дойде и падна в
краката му. Тя вече знаеше, че е излекувана и, треперейки от
страх, му призна цялата истина. [34]Исус й каза: „Дъще, вярата ти
те излекува. Иди си в мир и повече няма да страдаш.“

[35]Той още говореше, когато от къщата на началника дойдоха
пратеници и казаха на Яир: „Дъщеря ти умря. Не безпокой
повече Учителя.“

[36]Но Исус дочу тези думи и му каза: „Не се страхувай! Само
вярвай.“

[37]Исус не позволи на никого да го последва с изключение на
Петър, Яков и брат му Йоан. [38]Те отидоха в къщата на начални-
ка на синагогата† и видяха голяма суматоха и много хора, които
ридаеха и оплакваха момичето на висок глас. [39]Исус влезе и им
каза: „Защо е тази суматоха и плач? Детето не е мъртво, а е

заспало.“ 40Хората му се присмяха. Исус накара всички да изля-
зат, извика при себе си бащата и майката на детето, както и
онези, които бяха с него, и влезе там, където беше то. 41После
взе ръката му и каза: „*Талита, куми!*“, което значи: „Момиченце,
казвам ти: Стани!“ 42Момиченцето веднага се изправи и започна
да върви. (То беше на 12 години.) Родителите му и учениците на
Исус бяха напълно изумени. 43Той строго им заръча да не казват
на никого за това и им каза да дадат на детето нещо за ядене.

Исус отива в родния си град

(Мат. 13:53–58; Лука 4:16–30)

6 Исус излезе от къщата и отиде в родния си град, следван от
учениците си. 2Когато настъпи съботният ден, той започна да
поучава в синагогата† и много хора бяха удивени от думите му.
„Откъде е получил това учение?—казваха те.—Каква е тази
мъдрост и кой му я даде? Как ръцете му имат такава сила да
вършат чудеса? 3Нима той не е дърводелецът—синът на Мария и
братът на Яков, Йосия, Юда и Симон? И тези тук сред нас не са
ли сестрите му?“ И хората отказаха да го приемат.

4Исус им каза: „Пророкът навсякъде е на почит освен в родния
си град, между роднините си и в собствения си дом.“ 5И той не
можа да извърши там никакво чудо с изключение на това, че
излекува няколко болни, като положи ръцете си† върху тях.
6Исус беше удивен, че хората нямаха вяра.

Исус изпраща апостолите си да проповядват

(Мат. 10:1, 5–15; Лука 9:1–6)

След това отиде да проповядва из околните села. 7Той извика
при себе си дванадесетте апостола и започна да ги изпраща по
двама, като им даваше власт над злите духове. 8Нареди им: „Не
взимайте нищо за из път освен тояга—нито хляб, нито торба,
нито пари в поясите си. 9Обуйте сандали и вземете само дрехите,
които са на вас. 10Като влезете в някоя къща, останете там,
докато си тръгнете от онзи град. 11Ако някъде не ви приемат или
не искат да ви слушат, тръгнете си и на излизане оттам изтърсе-
те праха от краката си.[1] Това ще им бъде като предупреждение.“

12Апостолите тръгнаха и започнаха да проповядват на хората
да се покаят.† 13Те прогониха много демони, помазаха много
болни със зехтин и ги излекуваха.

---

[1]**изтърсете праха от краката си** Израз на презрение. Предупреждение за прекратяване на всякакви връзки с тях.

Ирод е объркан

(Мат. 14:1–12; Лука 9:7–9)

14Цар Ирод† чу за Исус, тъй като името му стана широко
известно. Някои хора казваха: „Той е Йоан Кръстител, който е
възкръснал от мъртвите и затова може да извършва тези чуде-
са.“ 15Други разправяха: „Той е Илия†“, а трети приказваха: „Той
е пророк, като пророците от древността.“
16Но когато Ирод† чу за това, каза: „Йоан, когото аз обезгла-
вих, е възкръснал от мъртвите.“

Убийството на Йоан Кръстител

17Самият Ирод† беше заповядал на войниците си да заловят
Йоан и да го хвърлят в затвора заради жена си Иродиада, която
преди да се омъжи за него, беше жена на брат му Филип.
18Йоан непрекъснато повтаряше на Ирод: „Не е редно да живе-
еш с жената на брат си.“ 19Иродиада го намрази и искаше да го
убие, но не можеше, 20защото Ирод се страхуваше от Йоан,
понеже знаеше, че е праведен и свят човек, и го пазеше. Ирод
обичаше да слуша проповедите на Йоан, макар че думите му
силно го смущаваха.
21Най-накрая Иродиада издебна удобен момент. По случай
рождения си ден Ирод† устрои пир за своите висши управници,
хилядниците† и най-видните хора в Галилея. 22На тържеството
дойде и дъщерята на Иродиада, която танцува пред всички. Ирод
и гостите му бяха много доволни и царят й каза: „Искай от мен
каквото си пожелаеш и аз ще ти го дам.“ 23И обеща тържестве-
но: „Ще ти дам каквото и да ме помолиш, дори и това да е поло-
вината ми царство.“
24Девойката излезе и попита майка си: „Какво да поискам?“
„Поискай главата на Йоан Кръстител“—отговори майка й.
25Девойката бързо се върна при царя и му каза: „Искам ведна-
га да ми донесат на поднос главата на Йоан Кръстител.“
26Царят много се натъжи, но заради клетвите си, които беше
дал пред присъстващите, не искаше да й откаже 27и веднага
изпрати един войник със заповед да донесе главата на Йоан. Той
отиде в затвора, отсече главата му, 28после я донесе на поднос и я
подаде на девойката, а тя я даде на майка си. 29Когато научиха за
това, учениците на Йоан дойдоха, взеха тялото му и го погребаха.

Исус нахранва повече от 5000 души

(Мат. 14:13–21; Лука 9:10–17; Йоан 6:1–14)

30Апостолите се върнаха, наобиколиха Исус и му заразказваха
всичко, което бяха извършили и поучавали. 31Те се бяха събрали

на едно много оживено място и нямаха време дори да се нахра-
нят, затова той им каза: „Елате да идем някъде на необитавано
място, където ще сме сами и ще си починете малко.“
32Качиха се на една лодка и отидоха сами на необитавано
място. 33Докато пътуваха обаче, много хора ги видяха и като ги
разпознаха, хукнаха пеша по брега от всички градове и пристиг-
наха там преди тях. 34Когато слезе от лодката, Исус видя огром-
ната тълпа и му дожаля за хората, понеже приличаха на овце без
пастир. И започна да ги поучава за много неща.
35Тъй като вече ставаше късно, учениците на Исус дойдоха при
него и му казаха: „Мястото е необитавано, а вече е късно.
36Отпрати хората да отидат в близките стопанства и села, за да
си купят нещо за ядене.“
37Исус им отговори: „Вие ги нахранете.“
Те му казаха: „Ще ни трябват двеста динария,† за да купим
достатъчно хляб за всички тези хора!“
38Той ги попита: „Колко хляба имате? Идете и вижте.“
Те преброиха хляба и казаха: „Имаме пет хляба и две риби.“
39Тогава Исус нареди на учениците си да кажат на хората да
седнат на групи върху зелената трева. 40И те насядаха на групи
от петдесет и сто души. 41Исус взе петте хляба и двете риби,
вдигна поглед към небето и благодари на Бога. След това разчу-
пи хляба и го даде на учениците да го раздадат на хората. А
също раздели двете риби между всички. 42Всички ядоха и се
нахраниха, 43а с останалите къшеи хляб и риба напълниха двана-
десет кошници. 44Тези, които ядоха, бяха пет хиляди мъже.

Исус върви по водата

(Мат. 14:22–33; Йоан 6:15–21)

45След това веднага Исус накара учениците си да се качат в
лодката и докато той отпрати тълпата, те да тръгнат за
Витсаида, на отсрещния бряг на езерото. 46След като изпрати
всички, Исус се качи на хълма да се помоли.
47С настъпването на вечерта лодката беше все още по средата
на езерото, а Исус стоеше сам на брега. 48Той видя, че учениците
му трудно гребат, защото духаше насрещен вятър. Някъде
между три и шест часа сутринта Исус ги настигна, ходейки по
водата с намерение да ги отмине. 49Учениците му, като го видя-
ха да върви по водата, го помислиха за призрак и завикаха от
страх. 50Всички го видяха и бяха ужасени. Исус веднага се обър-
на към тях и каза: „Смело! Аз съм! Не се страхувайте!“ 51После
се качи в лодката при тях и вятърът веднага утихна. А ученици-
те му бяха напълно слисани, 52защото не бяха проумели чудото с
хляба и сърцата им бяха закоравели.

Исус излекува много болни хора

(Мат. 14:34–36)

53Прекосявайки езерото, те пристигнаха в Генисарет и завърза-
ха лодката на брега. 54Щом слязоха от нея, хората веднага
познаха Исус. 55Те се разтичаха из цялата околност и започнаха
да водят при него болните на носилки навсякъде, където чуеха,
че се намира. 56Където и да отидеше—в села, градове или сто-
панства—навсякъде хората изнасяха болните по пазарите и се
молеха на Исус да им позволи да докоснат поне края на дрехата
му. И всеки, който се допираше до него, оздравяваше.

Божият закон е по-важен от установените от хората правила

(Мат. 15:1–20)

7 Около Исус се събраха фарисеите† и няколко законоучители,
дошли от Ерусалим. 2Те видяха, че някои от учениците му
ядат с нечисти, тоест неизмити ръце. 3Фарисеите и всички юдеи
не ядат, докато не си измият ръцете до лактите, спазвайки тради-
цията, оставена от предците им. 4И като се върнат от пазара, не
ядат нищо от това, което са купили, преди да го измият по спе-
циален начин. Те спазват и много други традиции, като например
миенето на чашите и стомните, медните съдове и пейките.

5Затова фарисеите† и законоучителите попитаха Исус: „Защо
твоите ученици не спазват традицията, оставена от предците ни,
и ядат с неизмити ръце?“

6Исус им отговори: „Вие сте лицемери! Прав е бил Исая, кога-
то е пророкувал за вас:

«Тези хора ме почитат само на думи,
но в сърцата им няма място за мен.
7 Няма никакъв смисъл да ми се покланят,
щом това, което поучават,
са само измислени от хора правила.»

Исая 29:13 (Септуагинта)

8Вие отхвърлихте Божиите заповеди и спазвате традиции,
измислени от хората.“

9И после им каза: „Мислите, че постъпвате умно, като прене-
брегвате Божиите заповеди, за да следвате собствените си тради-
ции. 10Моисей е казал: «Уважавай баща си и майка си!»[1] и
«Който обиди баща си или майка си, да бъде наказан със смърт!»[2]
11А вие учите, че ако човек каже на баща си или майка си: «Това,
което имам и може да ти е от полза, е Курбан, тоест отделено

---

[1] **«Уважавай … майка си»** Изх. 20:12; Втор. 5:16. [2] **«Който … смърт»** Изх. 21:17.

като дар за Бога», [12]то на него вече му е позволено да не върши
нищо повече за баща си и майка си. [13]Така с традицията си, която
предавате от поколение на поколение, и с много други неща,
които вършите, вие зачерквате онова, което Бог е казал.“

[14]Исус отново събра народа при себе си и каза: „Слушайте ме
всички и разберете това: [15]нищо, което влиза в човека отвън, не
може да го оскверни. Човек се осквернява от нещата, които
излизат от него.“ [16][1]

[17]След това Исус остави хората и влезе в къщата. Там учени-
ците му го попитаха за смисъла на тази притча. [18]Той им каза:
„И вие ли не разбирате? Нима не знаете, че нищо, което влиза в
човека отвън, не може да го оскверни? [19]Нали не отива в ума, а
в стомаха му, и после се изхвърля навън?“ (По този начин Исус
обяви, че няма храна, която е грешно да се яде.)

[20]И каза: „Онова, което излиза от човека, го прави осквернен,
[21]защото вътре в него, в ума му, там се зараждат зли помисли,
сексуални грехове, кражби, убийства, [22]изневери, алчност, злоба,
измама, разврат, завист, клевета, високомерие и глупост.
[23]Всички тези злини излизат отвътре и оскверняват човека.“

Исус помага на една езичница

(Мат. 15:21–28)

[24]Исус напусна това място и отиде в земите край Тир. Влезе в
една къща и не искаше никой да узнае, че е там, но не можа да
запази в тайна присъствието си. [25]Случи се така, че една жена,
чиято дъщеря беше обладана от зъл дух, чу за Исус, веднага
дойде при него и падна в краката му. [26]Тази жена беше гъркиня,
родом от Финикия, провинция в Сирия. Тя започна да моли Исус
да прогони демона от дъщеря й.

[27]Исус й каза: „Първо децата трябва да се нахранят, защото не
е редно да им вземеш хляба и да го хвърлиш на кучетата.“

[28]Жената отговори: „Господи, дори и кучетата под масата ядат
трохите, паднали от децата.“

[29]Тогава Исус й каза: „Добре отговори, затова можеш да си
вървиш—демонът е излязъл от дъщеря ти.“

[30]Като се прибра, жената завари дъщеря си да лежи на леглото,
освободена от демона.

Исус излекува глух човек

[31]Исус напусна земите край Тир, мина през Сидон и земите на
Декаполис† и стигна до Галилейското езеро. [32]Там няколко души

---

[1]**Стих 16** Някои гръцки ръкописи включват стих 16: „Който има уши да чува, да слуша!“

доведоха при него един глух, който почти не можеше да говори, и го помолиха да положи ръцете си† върху него.

33Исус отведе човека настрана от хората и сложи пръстите си в ушите му. После плю, докосна езика му, 34вдигна поглед към небето и като въздъхна дълбоко, каза: „*Еффата!*“ (което значи „Отвори се!“) 35И веднага човекът започна да чува, езикът му се освободи и той проговори ясно.

36Тогава Исус заповяда на хората да не разказват на никого за случилото се, но колкото повече им забраняваше, толкова повече те го разгласяваха. 37Всички бяха напълно смаяни и казваха: „Исус всичко върши добре—той прави дори глухите да чуват и немите да говорят.“

Исус нахранва повече от 4000 души

(Мат. 15:32–39)

8 При друг случай по това време, при Исус се бяха събрали много хора, които нямаха нищо за ядене. Той извика учениците си и им каза: 2„Жал ми е за тези хора—от три дни вече са с мен, а нямат какво да ядат. 3Ако ги изпратя да си тръгнат гладни, ще припаднат по пътя, защото някои живеят много далеч.“

4Учениците му отговориха: „Къде тук, в това необитавано място, можем да намерим достатъчно хляб, за да нахраним всички тези хора?“

5А Исус ги попита: „Колко хляба имате?“

„Седем“—отвърнаха те.

6Тогава Исус нареди на хората да седнат на земята, после взе седемте хляба, благодари на Бога, разчупи ги и даде на учениците си да ги разпределят на народа и те ги раздадоха. 7Имаха и няколко рибки, за които той отново благодари на Бога и каза да раздадат и тях. 8Всички ядоха до насита, а с това, което остана от храната, напълниха седем кошници. 9Там имаше около четири хиляди души. После Исус ги отпрати, 10а веднага след това се качи с учениците си в една лодка и отпътува за Далманутанската област.

Фарисеите изпитват Исус

(Мат. 16:1–4)

11При Исус дойдоха фарисеите,† които започнаха да му задават въпроси. За да го изпитат, те поискаха от него да извърши знамение като доказателство, че е дошъл от Бога. 12Исус въздъхна тъжно и каза: „Защо това поколение иска за доказателство небесно знамение? Истина ви казвам: никакво знамение няма да му бъде дадено.“ 13След това остави фарисеите и като се качи в лодката, мина на отсрещната страна.

Предупреждение относно юдейските водачи

(Мат. 16:5–12)

14Учениците му имаха в лодката само един хляб, защото бяха забравили да вземат повече. 15Исус ги предупреди: „Внимавайте! Пазете се от маята на фарисеите† и маята на Ирод!†“

16Те започнаха да разискват помежду си за смисъла на неговите думи. „Той каза това, защото нямаме хляб“—говореха те.

17Исус знаеше за какво разговарят и им каза: „Защо разисквате за това, че нямате хляб? Още ли не схващате и не разбирате? Толкова ли са затъпели умовете ви? 18Като имате очи—не виждате ли? Като имате уши—не чувате ли? Не помните ли какво
направих? 19Когато разделих пет хляба на пет хиляди души, колко кошници напълнихте с къшеите, които останаха?“

„Дванадесет“—отвърнаха те.

20„А когато разчупих седем хляба за четири хиляди души, колко кошници напълнихте с къшеите, които останаха?“

„Седем“—отвърнаха те.

21Тогава Исус ги попита: „Нима все още нищо не разбирате?“

Исус излекува сляп човек във Витсаида

22Исус и учениците му стигнаха Витсаида. Няколко души доведоха при него един сляп човек и помолиха Исус да го
докосне. 23Той хвана слепия за ръка, изведе го от селото и като плюна на очите му, положи ръце† върху него и го попита: „Виждаш ли нещо?“

24Слепият вдигна поглед и каза: „Виждам хора като дървета, които ходят наоколо.“

25Исус отново положи ръце† върху очите му и тогава човекът разтвори широко очи, зрението му се възвърна и започна всичко да вижда ясно. 26Исус го изпрати вкъщи, като му каза: „Не отивай в селото.“

Исус е Месията

(Мат. 16:13–20; Лука 9:18–21)

27Исус и учениците му тръгнаха към селата около Кесария Филипова и по пътя Исус ги попита: „Кой съм аз според хората?“

28Те отговориха: „Някои казват, че си Йоан Кръстител; други—че си Илия†; а трети—че си един от пророците.“

29Тогава Исус ги попита: „А според вас кой съм?“

Петър отговори: „Ти си Месията.†“

30Тогава Исус ги предупреди да не казват на никого за него.

Исус казва, че трябва да умре

(Мат. 16:21–28; Лука 9:22–27)

31И започна да ги учи: „Човешкият Син† трябва много да
изстрада и да бъде отхвърлен от старейшините, главните
свещеници и законоучителите. После ще бъде убит, а след три
дни ще възкръсне.“ 32Исус открито им каза какво ще се случи, а
Петър го дръпна настрана и започна да го укорява. 33Но Исус се
обърна и като огледа учениците си, строго отвърна на Петър:
„Махни се от мен, Сатана! Защото мислиш не както мисли Бог,
а както мислят хората.“

34После събра край себе си всички хора и учениците си и им
каза: „Ако някой иска да ме последва, трябва да каже «Не!» на
собствените си желания, да вземе своя кръст и да ме следва.
35Който иска да спаси живота си, ще го загуби, а който загуби
живота си заради мен и заради Благата вест, ще го спаси.
36Каква полза има човек, ако спечели целия свят, а изгуби живо-
та си? 37И какво може да плати, за да си го върне? 38Ако някой
се срамува от мен и учението ми в това неверно и грешно поко-
ление, то и Човешкият Син ще се срамува от него, когато дойде
в славата на Баща си със святите ангели.“

9 И Исус им каза: „Истина ви казвам: някои от хората, които
сега стоят тук, няма да умрат, преди да видят Божието цар-
ство да идва със сила.“

Исус с Моисей и Илия

(Мат. 17:1–13; Лука 9:28–36)

2Шест дни по-късно Исус взе със себе си Петър, Яков и Йоан.
Те се качиха на един висок хълм, където бяха сами. Там пред
очите им Исус се преобрази. 3Дрехите му станаха ослепително
бели, по-бели, отколкото земен човек би могъл да ги избели.
4Тогава се появиха двама души—Илия† и Моисей—които започ-
наха да разговарят с Исус.

5Петър каза на Исус: „Учителю, хубаво е, че сме тук. Хайде да
вдигнем три шатри: една за теб, една за Моисей и една за
Илия.†“ 6Петър не знаеше какво да каже, тъй като той, както и
останалите двама ученика бяха много изплашени.

7Тогава над тях се спусна облак и ги обгърна в сянката си, а от
облака се чу глас: „Това е моят възлюбен Син. Него слушайте!“

8Петър, Яков и Йоан се огледаха наоколо, но не видяха
никой друг освен Исус.

9Като слизаха от хълма, Исус заповяда на учениците си да не
разказват на никого за това, което са видели, докато Човешкият
Син† не възкръсне от мъртвите.

10Те запазиха това събитие в тайна, но помежду си обсъждаха
смисъла на думите „да възкръсне от мъртвите“ 11и го попитаха:
„Защо законоучителите казват, че първо трябва да дойде Илия†?“
12Исус им отговори: „Прави са, като казват, че Илия† ще
дойде пръв, за да възстанови всичко, но защо е писано, че
Човешкият Син† трябва много да страда и че ще се отнасят към
него с презрение? 13Но казвам ви: Илия вече дойде и с него се
отнесоха така, както им бе угодно—точно както Писанията
казваха, че ще се случи.“

Исус излекува болно момче

(Мат. 17:14–20; Лука 9:37–43а)

14Те се върнаха при останалите ученици и ги намериха заоби-
колени от огромна тълпа. Законоучителите спореха с тях. 15Като
видяха Исус, хората се удивиха и се втурнаха да го поздравят.
16Той ги попита: „За какво спорите със законоучителите?“
17Един човек от тълпата му отговори: „Учителю, доведох сина
си при теб, защото в него се е вселил зъл дух и не му позволява
да говори. 18Всеки път, когато го завладее, духът го тръшва на
земята, от устата на сина ми започва да излиза пяна, той скърца
със зъби и се вцепенява. Помолих учениците ти да прогонят
духа, но те не успяха.“
19Исус отвърна: „Поколение без никаква вяра! Докога трябва
да бъда с вас? Докога трябва да продължавам да ви търпя?
Доведете момчето при мен!“
20Доведоха го и щом видя Исус, злият дух разтресе момчето,
то падна на земята и започна да се търкаля наоколо, като от
устата му излизаше пяна.
21Исус попита баща му: „Откога има такива пристъпи?“
„От дете“—отговори той.— 22Духът често го хвърля в огън
или във вода, за да го погуби. Ако можеш да направиш нещо,
смили се над нас и ни помогни!“
23Исус отвърна: „«Ако можеш» ли каза? За онзи, който вярва,
всичко е възможно.“
24Веднага бащата на детето извика: „Вярвам! Помогни на вяра-
та ми да стане по-силна.“
25Като видя, че край тях започнаха да се събират много хора,
Исус се обърна към злия дух и му каза: „Душе, пречещ на това
момче да чува и говори, заповядвам ти да излезеш от момчето и
никога вече да не влизаш в него!“
26Злият дух изкрещя, сгърчи силно момчето и излезе от него.
То лежеше като мъртво и много от хората си помислиха, че е
умряло. 27Тогава Исус го хвана за ръка, помогна му да се изпра-
ви и то стана.

28После, когато влезе в къщата и остана насаме с учениците
си, те го попитаха: „Защо ние не можахме да прогоним духа?“
29Исус им отговори: „Този вид може да бъде прогонен само
чрез молитва.“

Исус говори за своята смърт

(Мат. 17:22–23; Лука 9:43б–45)

30После напуснаха това място и тръгнаха през Галилея. Исус
не искаше никой да знае къде са, 31за да може да бъде сам с уче-
ниците си и да ги учи. Той им каза: „Човешкият Син† ще бъде
предаден в ръцете на хора, които ще го убият, но три дни след
това ще възкръсне.“ 32Те не разбраха думите му, но не смееха да
го попитат какво означават.

Най-великият в небесното царство

(Мат. 18:1–5; Лука 9:46–48)

33Когато стигнаха в Капернаум и влязоха в една къща, Исус
попита учениците: „За какво спорехте по пътя?“ 34Но те мълчаха,
защото спорът помежду им беше за това кой от тях е най-велик.
35Исус седна, извика дванадесетте при себе си и им каза:
„Който иска да бъде пръв, трябва да бъде последен от всички и
слуга на всички.“ 36И като взе едно детенце, изправи го пред
тях, прегърна го и им каза: 37„Който приеме едно от тези
малки дечица в мое име, приема мен; а който приеме мен, при-
ема също и Онзи, който ме е изпратил.“

Който не е против нас, е с нас

(Лука 9:49–50)

38Тогава Йоан му каза: „Учителю, видяхме един човек, който
използваше името ти, за да прогонва демони от хората, но поне-
же не е един от нас, ние му забранихме.“
39Но Исус каза: „Не го спирайте. Всеки, който в мое име
извършва чудеса, няма да може скоро след това да говори зле за
мен. 40Който не е против нас, е с нас. 41Истина ви казвам: който
ви подаде чаша вода заради това, че принадлежите на Христос,
със сигурност ще бъде възнаграден.“

Исус предупреждава за изкушенията

(Мат. 18:6–9; Лука 17:1–2)

42„Но който изкуши едно от тези малките, които вярват в мен,
да извърши грях, за него би било по-добре да го хвърлят в море-
то с воденичен камък на шията. 43Ако ръката ти те изкушава да
извършиш грях—отсечи я. По-добре да влезеш в живота сакат,
отколкото да имаш две ръце, но да отидеш в пъкъла, в неугаси-

мия огън. [44][1] 45Ако кракът ти те изкушава да извършиш грях—
отсечи го. По-добре да влезеш в живота куц, отколкото да имаш
два крака, но да те хвърлят в пъкъла. [46][2] 47Ако окото ти те изку-
шава да извършиш грях—извади го. По-добре да влезеш в
Божието царство с едно око, отколкото да имаш две очи, но да
те хвърлят в пъкъла, 48където червеите, които разяждат хората,
не умират, а огънят не угасва. 49Защото всеки ще се осоли с огън.
50Солта е хубаво нещо, но ако стане безсолна, няма как да се
направи отново солена. Затова трябва да имате сол в себе си и да
живеете в разбирателство помежду си.“

Учението на Исус за развода

(Мат. 19:1–12)

10 Исус напусна това място и дойде в областта Юдея и отвъд
река Йордан. Отново много хора идваха при него и той ги
поучаваше както винаги.
2Приближиха се няколко фарисеи,† които искаха да го подве-
дат да каже нещо грешно, и затова го попитаха: „Позволено ли е
от закона мъж да се разведе с жена си?“
3Исус им отговори: „Какво ви е заповядал Моисей?“
4Фарисеите† казаха: „Моисей позволи на мъжа да напише доку-
мент за развод и така да се разведе.“[3]
5Исус им отговори: „Той ви написа тази заповед, защото отка-
захте да приемете Божието учение. 6Но от сътворението на
света «Бог ги създаде мъжки и женски пол»[4]. 7«Затова човек ще
остави баща си и майка си и ще се привърже към жена си, 8и
двамата ще станат едно»[5], така че са вече не двама души, а едно
цяло. 9Бог ги е свързал и никой не трябва да ги разделя!“
10По-късно в къщата учениците пак го попитаха за това. 11Исус
им каза: „Всеки, който се разведе с жена си и се ожени за друга,
прелюбодейства спрямо нея. 12Всяка жена, която се разведе с
мъжа си и се омъжи за друг, също извършва прелюбодейство.“

Исус благославя децата

(Мат. 19:13–15; Лука 18:15–17)

13Хората водеха невръстните си деца при Исус, за да ги докос-
не, но учениците им се скараха. 14Когато видя това, Исус се
ядоса и им каза: „Нека децата идват при мен, не ги спирайте,
защото Божието царство принадлежи на такива като тях.
15Истина ви казвам: който не приеме Божието царство така,

---

[1]**Стих 44** Някои гръцки ръкописи включват стих 44, който е еднакъв със стих 48.
[2]**Стих 46** Някои гръцки ръкописи включват стих 46, който е еднакъв със стих 48.
[3]**Моисей … разведе** Втор. 24:1,3. [4]**«Бог … пол»** Бит. 1:27. [5]**«Затова … едно»** Бит. 2:24.

както го приема едно дете, никога няма да влезе в него.“ 16И
като прегръщаше децата, Исус полагаше ръцете си† върху тях.

Богат човек отказва да последва Исус

(Мат. 19:16–30; Лука 18:18–30)

17Исус тъкмо тръгваше, когато при него дотича един човек,
коленичи в краката му и го попита: „Добри ми Учителю, какво
трябва да направя, за да наследя вечен живот?“

18Исус му отговори: „Защо ме наричаш «добър»? Никой не е
добър освен един единствен—Бог. 19Нали знаеш заповедите: «Не
убивай, не прелюбодействай, не кради, не лъжесвидетелствай, не
отнемай с измама, уважавай баща си и майка си!»[1] “

20Човекът отвърна: „Учителю, от дете спазвам тези заповеди.“

21Исус го погледна с обич и му каза: „Има още едно нещо,
което трябва да направиш—иди и продай всичко, което притежа-
ваш, раздай парите на бедните и ще имаш съкровище в небето.
След това ела и ме последвай.“

22При тези думи лицето на човека посърна и той си тръгна
наскърбен, защото притежаваше огромно състояние.

23Исус погледна наоколо и каза на учениците си: „Колко труд-
но ще е за богатите да влязат в Божието царство!“

24Тези негови думи смаяха учениците му, но Исус повтори:
„Деца, трудно е да се влезе в Божието царство. 25По-лесно е
камила да мине през иглено ухо, отколкото богат човек да
влезе в Божието царство.“

26Учениците му се учудиха още повече и се питаха един друг:
„Кой тогава може да се спаси?“

27Исус ги погледна и каза: „За хората това е невъзможно, но
не и за Бога, защото за него няма невъзможни неща.“

28А Петър започна да му говори: „Виж! Ние оставихме всич-
ко и те последвахме.“

29Исус отвърна: „Истина ви казвам: няма човек, който да е
оставил къща или братя, или сестри, или майка, или баща, или
деца, или ниви заради мен и заради Благата вест 30и който да не
получи стократно повече сега, в настоящето—къщи и братя, и
сестри, и майки, и деца, и ниви, както и гонения, а в идващия
свят—вечен живот. 31Много хора, които сега са първи, ще ста-
нат последни, а онези, които сега са последни, ще станат първи.“

Исус отново говори за смъртта си

(Мат. 20:17–19; Лука 18:31–34)

32Бяха на път за Ерусалим и Исус вървеше начело. Учениците му
бяха изпълнени с възхищение, а хората отзад ги следваха уплаше-

---

[1]**«Не убивай … майка си»** Изх. 20:12–16; Втор. 5:16–20.

ни. Исус отново извика настрана дванадесетте и започна да им раз-
казва какво ще се случи с него: 33„Чуйте! Отиваме към Ерусалим,
където Човешкият Син† ще бъде предаден на главните свещеници и
законоучителите. Те ще го осъдят на смърт и ще го предадат на
езичниците,† 34които ще му се подиграват и ще го заплюват, ще го
бият с камшик и ще го убият. Три дни по-късно той ще възкръсне.“

Яков и Йоан молят Исус за услуга

(Мат. 20:20–28)

35Яков и Йоан—синовете на Зеведей—се приближиха към
Исус и му казаха: „Учителю, ще те помолим за нещо, което
искаме да изпълниш за нас.“

36Исус ги попита: „Какво искате да направя за вас?“

37Те отговориха: „Нека седнем до теб—единият отдясно, а дру-
гият отляво, тогава, когато дойдеш в славата си.“

38Исус им каза: „Вие не разбирате за какво ме молите. Можете
ли да изпиете чашата, която аз трябва да изпия, и да се кръстите
с кръщението, с което аз трябва да се кръстя?“[1]

39„Можем“—отговориха братята.

Тогава Исус им каза: „Вие ще изпиете чашата, която аз пия, и
ще се кръстите с кръщението, с което аз се кръщавам, 40но не аз
мога да избирам кой да седи от дясната или от лявата ми страна.
Тези места са за онези, за които са приготвени.“

41Като чуха това, останалите десет ученика възнегодуваха
срещу Яков и Йоан. 42Тогава Исус извика всички при себе си и
им каза: „Знаете, че езичниците† имат признати управници,
които обичат да показват властта си над тях, а водачите им гос-
подстват над тях. 43Но сред вас не трябва да е така! Ако някой
иска да стане велик сред вас, трябва да ви бъде слуга. 44Ако
някой иска да бъде пръв сред вас, трябва да стане роб на всички.
45Самият Човешки Син† не дойде, за да му слугуват, а за да слу-
гува и да даде живота си като откуп за много хора.“

Исус излекува слепия Вартимей

(Мат. 20:29–34; Лука 18:35–43)

46След това пристигнаха в Ерихон. На излизане от града ги
последва голяма тълпа хора. Край пътя беше седнал един слепец,
който просеше. Той се казваше Вартимей и беше син на Тимей.
47Като чу, че това е Исус от Назарет, слепецът се развика:
„Исусе, Сине Давидов†! Смили се над мен!“

---

[1]**кръщението, с което аз трябва да се кръстя** Вж. „кръщавам“ в Речника. Тук тези думи имат особено значение: „кръстен“ или „потопен“, „погребан“ в скърби и страдания.

48Много хора го смъмриха и му казаха да мълчи, но той се
развика още по-силно: „Сине Давидов†! Смили се над мен!“
49Исус се спря и каза: „Извикайте го.“
Извикаха слепия и му казаха: „Смело! Стани! Той те вика.“
50Слепият хвърли връхната си дреха, скочи на крака и отиде
при Исус.
51Исус го попита: „Какво искаш да направя за теб?“
„Учителю, искам пак да виждам!“—отговори му слепият.
52Тогава Исус му каза: „Върви си, твоята вяра те излекува.“ И
човекът веднага прогледна и го последва по пътя.

Исус влиза в Ерусалим като цар

(Мат. 21:1–11; Лука 19:28–40; Йоан 12:12–19)

11 Като наближиха Ерусалим, недалеч от Витфагия и
Витания—близо до Елеонската планина,† Исус изпрати двама
от учениците си напред 2и им каза: „Идете в града, който се про-
стира пред вас. Веднага щом влезете там, ще намерите едно вързa-
но магаренце, което никой още не е възсядал—отвържете го и го
доведете. 3Ако някой ви попита защо правите това, отговорете му
така: «Господ има нужда от него и веднага ще го върне.»“
4Те влязоха в града и намериха на улицата едно магаренце,
вързано до една врата, и го отвързаха. 5Наблизо стояха няколко
души, които ги попитаха: „Какво правите? Защо отвързвате
магарето?“ 6Учениците им отговориха така, както им беше
казал Исус, и хората им разрешиха да го вземат. 7Те го откараха
при Исус и като метнаха връхните си дрехи на гърба на магаре-
то, той го възседна. 8Много хора постилаха връхните си дрехи
на пътя му, други слагаха пред него клонките, които бяха счупи-
ли в полето, и ги постилаха на пътя. 9Някои вървяха пред Исус,
други—зад него и всички викаха:

„«Осанна†!»
«Благословен да бъде този, който идва в името на Господа!»
Псалм 118:25–26

10 Благословено да е идващото царство на нашия баща Давид†!
Осанна† във висините!“

11Исус влезе в Ерусалим и отиде в храма. Огледа всичко вътре,
но тъй като вече беше късно, излезе и отиде във Витания с два-
надесетте апостола.

Исус казва, че смокиновото дърво ще изсъхне

(Мат. 21:18–19)

12На другия ден, когато излизаха от Витания, Исус усети глад.
13В далечината видя едно разззеленено смокиново дърво и отиде

да провери дали по него има някакъв плод. Когато се приближи,
видя само листа, защото още не беше дошло времето на смоки-
ните. 14Тогава Исус каза на дървото: „Вече никой да не вкуси от
плода ти!“ И учениците му чуха това.

Исус отива в храма

(Мат. 21:12–17; Лука 19:45–48; Йоан 2:13–22)

15После пристигнаха в Ерусалим. Исус влезе в храма и започна
да гони хората, които продаваха и купуваха там. Той преобърна
масите на онези, които обменяха пари, и скамейките на продава-
чите на гълъби, 16и не разреши на никого да пренася свои неща
през храма. 17След това започна да учи хората, като им говоре-
ше: „Писано е: «Моят дом ще бъде наречен дом на молитва на
всички народи»[1], а вие сте го превърнали в «свърталище на раз-
бойници»[2]. “

18Главните свещеници и законоучителите чуха тези думи и
започнаха да търсят начин да убият Исус. Те се страхуваха от
него, защото целият народ беше удивен от учението му. 19С
идването на вечерта Исус и учениците му напуснаха града.

Исус показва силата на вярата

(Мат. 21:20–22)

20На сутринта, минавайки покрай смокиновото дърво, те видя-
ха, че то е изсъхнало до корен. 21Петър си спомни за него и каза
на Исус: „Учителю, виж! Вчера ти прокле тази смокиня и сега
тя е суха и мъртва.“

22Исус отговори: „Вярвайте в Бога. 23Истина ви казвам: ако
заповядате на тази планина: «Стани и скочи в морето!», без да
допускате в сърцето си никакво съмнение и вярвате, че каквото
казвате, ще се сбъдне, то ще бъде изпълнено за вас. 24Затова ви
казвам: вярвайте, че всичко, което поискате в молитвите си, сте
го получили—и то ще бъде ваше. 25А когато заставате да се
молите, прощавайте, ако имате нещо против някого. Тогава
вашият Баща в небесата също ще прости греховете ви.“ [26][3]

Откъде идва властта на Исус

(Мат. 21:23–27; Лука 20:1–8)

27Исус и учениците му отново дойдоха в Ерусалим. Когато
влязоха в храма, главните свещеници, законоучителите и юдей-
ските водачи се приближиха до Исус 28и му казаха: „С чия власт
вършиш тези неща? И кой ти я даде да ги вършиш?“

---

[1]**«Моят дом … народи»** Ис. 56:7. [2]**«свърталище на разбойници»** Ер. 7:11. [3]**Стих 26** Някои ранни гръцки ръкописи включват стих 26: „Но ако не прощавате на другите, то и вашият Баща в небесата няма да прости греховете ви.“

29Исус им каза: „Ще ви задам един въпрос и ако ми отговори-
те, ще ви кажа с чия власт върша всичко това. 30Откъде беше
Йоановото кръщение†—от Бога или от хората? Отговорете ми!“
31Те взеха да обсъждат това помежду си, разсъждавайки: „Ако
отговорим «От Бога», той ще каже: «Защо тогава не му повяр-
вахте?» 32А как да му кажем: «От хората»?“ Те се страхуваха от
народа, тъй като всички вярваха, че Йоан действително е бил
пророк. 33Затова отговориха: „Не знаем.“

Исус им каза: „Тогава и аз няма да ви кажа с чия власт върша това.“

Бог изпраща своя Син

(Мат. 21:33–46; Лука 20:9–19)

12 Исус използваше притчи, за да поучава хората: „Един човек
засадил лозе, оградил го с плет, изкопал трап, в който да
мачка гроздето, и построил кула. След това дал лозето под наем на
няколко земеделеца и заминал. 2Дошло време за гроздобер и сто-
панинът на лозето изпратил при земеделците един от слугите си,
за да си вземе от тях своя дял от реколтата. 3Но земеделците хва-
нали слугата, набили го и го върнали с празни ръце. 4Стопанинът
пак изпратил друг слуга, но и него удряли по главата и обиждали.
5След това изпратил още един, когото убили. Изпратил още много
слуги, някои от които земеделците били, а други—убили.
6Останал само още един: неговият любим син. Той бил послед-
ният човек, когото стопанинът можел да изпрати при земедел-
ците. «Не могат да не покажат уважение към сина ми», мислел
си той. 7Но лозарите си казали: «Това е наследникът. Ако го
убием, лозето ще бъде наше.» 8Хванали го, убили го и изхвърли-
ли трупа извън лозето.
9Какво ще направи тогава господарят на лозето? Ще дойде, ще
убие земеделците и ще даде лозето на други да го работят.
10Нали сте чели Писанието:

«Камъкът, който зидарите отхвърлиха,
стана крайъгълен камък.
11 Господ извърши това и то е чудесно в нашите очи.»“

Псалм 118:22–23

12Юдейските водачи разбраха, че Исус разказа тази притча за тях. Те започнаха да търсят начин да го арестуват, но се страхуваха от народа. Затова го оставиха и си тръгнаха.

Юдейските водачи се опитват да подведат Исус

(Мат. 22:15–22; Лука 20:20–26)

13По-късно изпратиха при Исус няколко фарисеи† и иродиани,† за
да го подведат да каже нещо грешно. 14Те отидоха при него и му

казаха: „Учителю, знаем, че си честен и не се страхуваш от това,
което другите мислят. За теб всички хора са равни и ти поучаваш
истината за Божия път. Кажи ни: справедливо ли е да се плащат
данъци на цезаря или не? Длъжни ли сме да плащаме или не?“
15Но като знаеше лицемерието им, Исус им каза: „Защо се
опитвате да ме хванете натясно? Донесете ми да видя един дина-
рий.†“ 16Дадоха му монета и Исус попита: „Чий е този образ и
чие име е написано върху нея?“ „На цезаря“—отговориха те.
17Тогава Исус им каза: „Давайте цезаровото на цезаря, а
Божието—на Бога.“ Хората се удивиха на отговора му.

Някои садукеи се опитват да подведат Исус

(Мат. 22:23–33; Лука 20:27–40)

18Тогава при Исус дойдоха няколко садукеи† (садукеите не вярват
във възкресението) и го попитаха: 19„Учителю, Моисей е написал
за нас, че ако нечий брат умре, без да е оставил деца, тогава него-
вият брат трябва да се ожени за вдовицата, за да създаде потомство
за брат си.[1] 20И така, имало седем братя. Първият се оженил, но
умрял, без да остави деца. 21Вторият се оженил за вдовицата на
брат си, но също умрял, без да остави потомство. Същото се случи-
ло и с третия брат. 22Никой от седемте братя не оставил деца. След
всички починала и жената. 23Тогава, чия съпруга ще бъде тя при
възкресението—нали и седемте са били женени за нея?“
24Исус им каза: „Затова се заблуждавате: защото не познавате
нито Писанията, нито Божията сила. 25Когато хората възкръснат,
те няма да се женят или омъжват—всички ще бъдат като ангели-
те в небесата. 26А за възкръсването не сте ли чели в книгата на
Моисей, където Бог му казва при горящия храст: «Аз съм Богът
на Авраам, Богът на Исаак и Богът на Яков.»[2] 27Той е Бог на
живи, а не на мъртви хора. Вие много се заблуждавате!“

Най-важната заповед

(Мат. 22:34–40; Лука 10:25–28)

28Един законоучител, който чу спора му с фарисеите† и садуке-
ите† и забеляза как добре им отговори, се приближи до Исус и
го попита: „Коя от всички заповеди е най-важна?“
29Исус отговори: „Най-важна от всички е тази заповед: «Слушай,
Израеле! Господ, нашият Бог, е един. 30Обичай Господа, твоя Бог,
с цялото си сърце, с цялата си душа, с целия си разум и с цялата
си сила!»[3] 31Втората най-важна заповед е тази: «Обичай ближния
си както себе си!»[4] Няма друга заповед, по-важна от тези.“

---

[1]**Ако … брат си** Вж. Втор. 25:5–6. [2]**«Аз съм … Яков»** Изх. 3:6. [3]**«Слушай … сила»** Втор. 6:4–5. [4]**«Обичай … себе си»** Лев. 19:18.

32Законоучителят каза на Исус: „Добре отговори, Учителю.
Прав си, че Бог е един и няма друг Бог освен него. 33И човек
трябва да го обича с цялото си сърце, с целия си разум и с цяла-
та си сила, и да обича ближния си, както себе си. Това е
по-важно от всички всеизгаряния и жертвоприношения.“

34Като чу този мъдър отговор, Исус каза на човека: „Не си
далеч от Божието царство.“ След това никой вече не се осмели
да му задава други въпроси.

Давидов син ли е Месията

(Мат. 22:41–46; Лука 20:41–44)

35Когато поучаваше в храма, Исус попита: „Защо законоучите-
лите казват, че Месията† е Давидов син†? 36Самият Давид, вдъх-
новен от Святия Дух, каза:

«Господ каза на моя Господ:
Седни от дясната ми страна,
докато сложа твоите врагове в краката ти.» *Псалм 110:1*

37Сам Давид го нарича «Господ». Тогава как може той да е негов
син?“ Огромната тълпа го слушаше с удоволствие.

Исус изобличава законоучителите

(Мат. 23:1–36; Лука 20:45–47)

38Исус продължи да поучава и каза: „Пазете се от законоучи-
телите! Те обичат да се разхождат пременени с дългите си
роби. Обичат да ги поздравяват с уважение по пазарите, 39да
заемат най-предните столове в синагогите† и най-почетните
места при празненствата. 40Отнемат имуществото на вдовици, а
после за пред хората казват дълги молитви. Те ще получат
по-сурово наказание.“

Дарението на бедната вдовица

(Лука 21:1–4)

41Седнал срещу кутията за събиране на дарения, Исус наблюда-
ваше как хората пускаха пари в нея. Мнозина богати пускаха
много. 42Тогава дойде една бедна вдовица и пусна две лепти† на
стойност един кодрант.†

43Исус събра учениците си и им каза: „Истина ви казвам: тази
бедна вдовица даде повече от всички, които пуснаха нещо в
кутията за дарения, 44защото те имат много и дадоха от това,
което им е излишно, а тази бедна жена пожертва всичко, което
имаше и с което трябваше да преживее.“

Исус предрича разрушаването на храма

(Мат. 24:1–31; Лука 21:5–28)

13 На излизане от храма един от учениците каза на Исус:
„Учителю, погледни! Какви чудесни камъни! Какви краси-
ви сгради!“

2А Исус му отговори: „Виждаш ли тези величествени сгради?
Камък върху камък няма да остане—всичко ще бъде сринато
до основи.“

3По-късно, когато Исус стоеше на Елеонската планина† срещу
храма, останалите насаме с него ученици Петър, Яков, Йоан и
Андрей го попитаха: 4„Кажи ни, кога ще стане това и какво зна-
мение ще ни покаже, че е дошло времето да се сбъднат всички
тези неща?“

5Исус започна да им говори: „Внимавайте и не позволявайте на
никого да ви заблуди! 6Ще дойдат много хора, които ще използват
името ми, ще се представят за мен и ще измамят мнозина. 7Ще
чуете за войни и новини за сражения, но не се страхувайте, защо-
то тези неща трябва да се случат, но това още не е краят. 8Народи
ще се вдигнат срещу други народи, царства ще воюват срещу
други царства. На различни места ще има земетресения, ще настъ-
пи глад. Всички тези неща ще бъдат като първите родилни болки.

9Вие бъдете нащрек и се пазете, защото ще ви предават на съд
и ще ви бият в синагогите.† Заради мен ще ви изправят пред
царе и управници, за да им свидетелствате. 10Но първо трябва
Благата вест да бъде проповядвана на всички народи. 11А когато
ви арестуват и предадат на съд, не обмисляйте предварително
какво ще говорите, а кажете онова, което в този час ви бъде
внушено—защото не вие ще говорите, а Святият Дух.

12Брат ще предаде брат си на смърт и баща—детето си, и деца
ще се изправят срещу родителите си и ще ги изпратят на смърт.
13Заради мен ще ви намразят всички, но който издържи
докрай, ще бъде спасен.

14И когато видите «мерзостта, която причинява разорение»[1] да
стои там, където не трябва (нека читателят да разбира), тогава
онези, които са в Юдея, да бягат в планините. 15Който е на покри-
ва на къщата си, да не губи време да слиза долу и да влиза да си
вземе нещо от къщата. 16Който е на полето, да не се връща за дре-
хата си. 17Горко на бременните и на кърмещите през онези дни!
18Молете се всичко това да не се случи през зимата. 19Защото
онези дни ще бъдат изпълнени с такива страшни беди, каквито
досега не е имало от началото, когато Бог създаде света, а и нико-
га вече няма да има. 20И ако Господ не бе решил да съкрати онези

---

[1]**«мерзостта … разорение»** Дан. 9:27; 11:31; 12:11.

дни, никой не би оцелял. Но той ги съкрати заради избраните от
него. 21Ако тогава някой ви каже: «Вижте! Тук е Месията†!» или
«Вижте! Ето го там!», не му вярвайте. 22Ще се появят лъжехрис-
ти и лъжепророци и ще извършат знамения и чудеса, за да изма-
мят, ако е възможно, дори и избраните. 23Затова внимавайте—
предупредих ви за всичко, което ще се случи.
24В дните след тези нещастия

«Слънцето ще стане тъмно,
луната няма да излъчва светлината си,
25 звездите ще падат от небето
и небесните сили ще се разклатят.» *Исая 13:10; 34:4*

26Тогава хората ще видят Човешкия Син† да слиза в облаците с
голяма власт и слава. 27Той ще изпрати ангели по цялата земя и
ще събере избраниците си от всички краища на света, от края на
земята до края на небето.“

Поуката от смокиновото дърво

(Мат. 24:32–35; Лука 21:29–33)

28„Вземете поука от смокиновото дърво: щом клоните му
омекнат и се покрият с листа, вие знаете, че лятото е близо. 29По
същия начин, когато видите, че всички неща, за които говорих,
се сбъдват, знайте, че той е близо, на прага на вратата. 30Истина
ви казвам: това поколение няма да премине, докато не се сбъдне
всичко това. 31Небето и земята ще преминат, но моите думи
никога няма да преминат.“

Само Бог знае определения час

(Мат. 24:36–44)

32„Никой не знае кога ще бъде този ден или час—нито ангели-
те в небето, нито Синът, а само Отец. 33Внимавайте! Стойте
будни, защото не знаете кога ще дойде това време. 34По същия
начин, когато човек тръгва на път, поверява своя дом на слугите
си и възлага на всеки определена работа, а на пазача заповядва
да бъде нащрек. 35Така и вие трябва да бъдете нащрек, защото не
знаете кога ще се върне господарят на къщата—вечерта или в
полунощ, когато пропеят петлите или при изгрев слънце. 36Ако
той дойде, когато не очаквате, гледайте да не ви завари заспали.
37На вас и на всички казвам: «Бъдете нащрек!»“

Юдейските водачи кроят планове да убият Исус

(Мат. 26:1–5; Лука 22:1–2; Йоан 11:45–53)

14 До Пасха† и празника на безквасните хлябове† оставаха
само два дни. Главните свещеници и законоучителите тър-

сеха начин да хванат Исус чрез измама и да го убият. 2Те казва-
ха: „Не трябва да го арестуваме по време на празника, за да не
станат размирици сред хората.“

Една жена прави нещо специално

(Мат. 26:6–13; Йоан 12:1–8)

3Когато Исус беше във Витания и седеше на масата в къщата
на Симон прокажения, при него дойде една жена, която носеше
алабастров съд, пълен с миро от чист нард.[1] Тя счупи съда и изля
благоуханното масло върху главата на Исус.
4Някои от присъстващите се възмутиха и си казаха помежду
си: „Защо беше нужно да се прахоса това миро? 5То можеше да
се продаде за повече от тридесет динария,† които да се раздадат
на бедните.“ И строго ѝ се скараха.
6Но Исус каза: „Оставете жената на мира. Защо я тревожите?
Тя извърши нещо прекрасно за мен. 7С вас винаги ще има бедни
и можете да им помагате, когато пожелаете, но аз няма да бъда
винаги с вас. 8Тя направи каквото можа—предварително изля
миро върху тялото ми, за да го приготви за погребение. 9Истина
ви казвам: навсякъде по света, където се проповядва Благата
вест, ще се разказва за това, което тази жена направи, и хората
винаги ще я помнят.“

Юда се съгласява да предаде Исус

(Мат. 26:14–16; Лука 22:3–6)

10Тогава Юда Искариотски, един от дванадесетте апостола,
отиде при главните свещеници, за да им предаде Исус. 11Като
чуха това, те се зарадваха и обещаха да му дадат пари. Юда
зачака удобен момент да го предаде.

Пасхалната вечеря

(Мат. 26:17–25; Лука 22:7–14, 21–23; Йоан 13:21–30)

12В първия ден от празника на безквасните хлябове,† когато се
принася в жертва пасхалното агне, учениците попитаха Исус:
„Къде искаш да отидем и да приготвим за теб пасхалната вечеря?“
13Той изпрати двама от тях в града и им каза: „Влезте в града.
Там ще ви посрещне един човек, който носи стомна с вода.
Последвайте го. 14Където влезе, влезте и вие и кажете на стопа-
нина на къщата: «Учителят пита: Къде е стаята, където мога да
се събера с учениците си за пасхалната вечеря?» 15И той ще ви
покаже една голяма стая на горния етаж, подредена и готова.
Там пригответе храната за нас.“

---

[1]**миро от чист нард** Много скъпо благоуханно масло от корените на едноименното растение в Индия.

16 Те тръгнаха и влязоха в града. Там намериха всичко така,
както им беше казал Исус, и приготвиха пасхалната вечеря.

17 Когато мръкна, Исус дойде в тази къща с дванадесетте апос-
тола. 18 Докато бяха на масата и се хранеха, той им каза: „Истина
ви казвам: един от вас, които сега ядете с мен, ще ме предаде.“

19 Те много се натъжиха и започнаха да го питат един след
друг: „Не съм аз, нали?“

20 Исус им отговори: „Това ще бъде един от дванадесетте—
този, който топи хляба си в блюдото заедно с мен. 21 Човешкият
Син† ще си иде, точно както казват Писанията за него, но горко
на онзи, който го предаде. За този човек щеше да бъде по-добре
никога да не се беше раждал.“

Господната вечеря

(Мат. 26:26–30; Лука 22:15–20; 1 Кор. 11:23–25)

22 И докато ядяха, Исус взе хляба, благодари на Бога, разчупи го и
като го раздаде на учениците си, каза: „Вземете, това е моето тяло.“

23 После взе чашата и като благодари на Бога, я подаде на уче-
ниците си и всички пиха от нея. 24 Исус им каза: „Това е моята
кръв на завета, който Бог сключва с вас. Тя се пролива за много
хора. 25 Истина ви казвам: няма вече да пия вино до онзи ден, в
който ще пия ново вино в Божието царство.“

26 Те изпяха един химн и отидоха на Елеонската планина.†

Исус предсказва, че всичките му ученици ще го изоставят

(Мат. 26:31–35; Лука 22:31–34; Йоан 13:36–38)

27 Исус им каза: „Всички вие ще ме изоставите, защото
Писанието казва:

> «Ще убия овчаря и овцете ще се разбягат.» *Захария 13:7*

28 Но след като бъда възкресен, ще отида в Галилея преди вас.“

29 А Петър му каза: „Дори всички останали да те изоставят, аз
няма да те изоставя.“

30 Тогава Исус му отговори: „Истина ти казвам: днес, още тази
нощ, преди да е пропял петелът повторно, ти три пъти ще се
отречеш от мен.“

31 Но Петър каза още по-настойчиво: „Дори ако трябва да умра
с теб, никога няма да се отрека от теб.“ Същото заявиха и оста-
налите.

Исус се моли сам

(Мат. 26:36–46; Лука 22:39–46)

32 Когато стигнаха до мястото, наречено Гетсимания, Исус
каза на учениците си: „Седнете тук, докато се помоля.“ 33 Той

взе със себе си Петър, Яков и Йоан и започна да се мъчи и да се
терзае. 34Каза им: „Душата ми се раздира от скръб. Останете
тук и бъдете нащрек.“

35И като се отдалечи малко, Исус падна на земята и започна да се
моли ако е възможно, този час на страдания да го отмине. 36Той
каза: „*Авва*,[1] Отче! За теб всичко е възможно. Махни тази чаша от
мен. Но направи така, както искаш ти, а не както искам аз.“

37Като се върна при учениците си, Исус ги завари заспали и каза
на Петър: „Спиш ли, Симоне? Не можа ли да останеш буден един
час? 38Стойте будни и се молете да не бъдете изкушени. Духът ви
иска да извърши това, което е правилно, но тялото ви е слабо.“

39Исус отново се отдалечи и се помоли със същите думи. 40А
когато пак се върна, те отново спяха, защото клепачите им бяха
натежали. И не знаеха какво да му кажат.

41Когато дойде за трети път след молитвата си, Исус им каза:
„Все още ли спите и почивате? Стига толкова! Часът дойде!
Човешкият Син† се предава в ръцете на грешници. 42Станете! Да
вървим. Ето—моят предател идва!“

Исус е арестуван

(Мат. 26:47–56; Лука 22:47–53; Йоан 18:3–12)

43В същия миг, докато Исус още говореше, се появи Юда, един
от дванадесетте. С него имаше много хора с ножове и тояги,
изпратени от главните свещеници, законоучителите и старейшини-
те.

44Предателят им беше определил знак: „Когото целуна, той е.
Заловете го и го отведете под стража.“ 45Затова веднага щом
пристигна, Юда се приближи до Исус, каза му: „Учителю!“ и го
целуна. 46Тогава хората сграбчиха Исус и го арестуваха. 47Един
от учениците му, който стоеше наблизо, извади ножа си и като
удари слугата на първосвещеника, отряза ухото му.

48Исус им каза: „Нима сте дошли да ме заловите с ножове и
тояги, сякаш съм престъпник? 49Всеки ден бях с вас и поучавах
в храма, и не ме арестувахте. Но казаното в Писанията трябва да
се сбъдне.“ 50Тогава всички ученици го изоставиха и избягаха.

51Сред онези, които вървяха с Исус, имаше един младеж,
загърнат само с ленено наметало. Опитаха се да го хванат, но
той се отскубна, 52остави наметалото и избяга гол.

Исус пред юдейските водачи

(Мат. 26:57–68; Лука 22:54–55, 63–71; Йоан 18:13–14, 19–24)

53Отведоха Исус в къщата на първосвещеника, където се бяха
събрали всички главни свещеници, старейшините и законоучите-

[1]***Авва*** Арамейската дума за „баща“ или „татко“.

лите. [54]Петър тръгна след Исус, вървейки на известно разстоя-
ние, влезе в двора на първосвещеника и седна със стражите да се
сгрее край огъня.

[55]Главните свещеници и всички членове на Синедриона†
напразно се опитваха да намерят доказателство срещу Исус, за
да го осъдят на смърт. [56]При все че много хора лъжесвидетел-
стваха срещу него, показанията им винаги се разминаваха.

[57]Тогава някои станаха и започнаха да лъжесвидетелстват срещу
Исус, като казваха: [58]„Чухме го да говори: «Ще разруша този храм,
изграден от човешка ръка, и за три дни ще издигна друг—нерък-
отворен.»“ [59]Но дори в това свидетелствата им се различаваха.

[60]Тогава първосвещеникът се изправи пред всички и попита Исус:
„Нищо ли няма да отговориш? Какво ще кажеш за обвиненията на
тези хора срещу теб?“ [61]Но Исус мълчеше и не отговаряше.

Първосвещеникът отново го попита: „Ти ли си Месията,†
Синът на Благословения Бог?“

[62]Исус отговори: „Аз съм. И ще видите Човешкия Син,† седнал
отдясно на Всемогъщия, да идва на небесните облаци.“

[63]Като чу това, първосвещеникът разкъса дрехите си[1] и каза:
„Нима имаме нужда от повече свидетели? [64]Чухте богохулство-
то. Какво ще кажете?“

И те всички решиха, че е виновен и трябва да бъде изпратен на
смърт. [65]Някои започнаха да го заплюват, закриваха очите му,
удряха го с юмруците си и му казваха: „Нали си пророк, познай
кой е!“ После стражите го отведоха настрана и също го биха.

Петър се отрича от Исус

(Мат. 26:69–75; Лука 22:56–62; Йоан 18:15–18, 25–27)

[66]Докато Петър беше още на двора, дойде една от прислужни-
ците на първосвещеника [67]и като видя Петър, който се грееше
край огъня, втренчено се загледа в него и каза: „Ти също беше с
онзи Назарянин, Исус.“

[68]Но Петър отрече и каза: „Не зная и не разбирам за какво
говориш.“ После излезе в предния двор и тогава пропя петел.

[69]Но прислужницата го видя и отново каза на хората наоколо:
„Този човек е един от тях.“ [70]А Петър пак отрече.

След малко онези, които стояха там, казаха на Петър: „Ти със
сигурност си един от тях, защото също си галилеец.“

[71]Тогава Петър започна да се проклина и се закле: „Не позна-
вам човека, за когото говорите!“

---

[1]**разкъса дрехите си** Разкъсването на дрехите често означава, че се скърби или се оплаква някого. Тук това е знак, че първосвещеникът е разгневен и счита тези думи за богохулство, заслужаващо смъртно наказание.

72В същия миг петелът пропя за втори път. Петър си спомни
думите, които Исус му беше казал: „Преди петелът да пропее
повторно, ти три пъти ще се отречеш от мен“ и горчиво заплака.

Пилат разпитва Исус

(Мат. 27:1–2, 11–14; Лука 23:1–5; Йоан 18:28–38)

15 Рано сутринта главните свещеници, старейшините, законо-
учителите и всички членове на Синедриона† скроиха план
и като вързаха Исус, изведоха го и го предадоха на Пилат.†
2Той го запита: „Ти ли си царят на юдеите?“
„Сам го казваш“—отговори Исус.
3Тъй като главните свещеници го обвиняваха в много неща,
4Пилат пак го попита: „Нищо ли няма да отговориш? Не виждаш
ли в колко много неща те обвиняват?“
5Но Исус продължи да мълчи и това удивляваше Пилат.

Исус е осъден на смърт

(Мат. 27:15–26; Лука 23:13–25; Йоан 18:39–19:16)

6Всяка година на празника Пасха† Пилат† имаше обичай да
освобождава по един затворник, когото хората поискат. 7По това
време в затвора имаше един човек на име Варава, хвърлен там
заедно с други бунтовници, които бяха извършили убийство по
време на метежа. 8И народът се събра и започна да иска от
Пилат да направи това, което обикновено правеше за тях.
9Пилат ги попита: „Искате ли да ви освободя царя на юдеите?“
10Той каза това, защото видя, че главните свещеници бяха преда-
ли Исус от завист. 11Главните свещеници пък подстрекаваха тъл-
пата да иска от Пилат да освободи Варава вместо Исус.
12Пилат ги попита втори път: „Тогава какво искате да направя
с този, когото наричате царя на юдеите?“
13„Разпъни го на кръст!“—извикаха те.
14Пилат ги запита: „Защо? Какво престъпление е извършил?“
Но хората закрещяха още по-силно: „Разпъни го на кръст!“
15Пилат искаше да угоди на тълпата и затова им освободи Варава,
а Исус нареди да набият с камшици и после го предаде да бъде раз-
пънат на кръст.

Войниците на Пилат издевателстват над Исус

(Мат. 27:27–31; Йоан 19:2–3)

16Войниците го отведоха във вътрешния двор, наречен
Претория, и събраха там целия полк. 17Облякоха му пурпурна
мантия, сплетоха венец от тръни и го сложиха на главата му.
18После започнаха да го поздравяват, като крещяха: „Да живее

царят на юдеите!“ 19И го биеха по главата с тръстика, заплюваха
го, коленичеха и му се покланяха. 20Когато се поругаха с него,
те му свалиха пурпурната мантия, облякоха го в неговите дрехи
и го поведоха да го разпънат.

Исус е разпънат на кръст

(Мат. 27:32–44; Лука 23:26–43; Йоан 19:17–27)

21По пътя срещнаха един човек от Киринея, който се връщаше
от полето. Това бе Симон—бащата на Александър и Руфа.
Войниците го накараха да носи кръста, предназначен за Исус.
22Отведоха Исус до мястото, наречено Голгота, което означава
„Лобно място“. 23Дадоха му да пие вино със смирна,[1] но Исус
отказа. 24Тогава войниците го разпънаха и си разделиха дрехите
му, като хвърлиха жребий да видят кой какво ще вземе.

25Разпънаха го в девет сутринта. 26Надписът с обвинението
срещу него гласеше: „ЦАРЯТ НА ЮДЕИТЕ“. 27Заедно с Исус разпънаха
и двама разбойника—единия от дясната, а другия от лявата
му страна. [28][2]

29Минаващите покрай него го обиждаха и като клатеха глави,
казваха: „Ей! Ти, който щеше да събаряш храма и да го строиш
отново за три дни, 30я сега спаси себе си и слез от кръста!“

31Главните свещеници и законоучителите също му се подиграваха,
като говореха помежду си: „Другите спасяваше, а себе си
не може да спаси! 32Нека сега видим как този Месия,† царят на
Израел, слиза от кръста и ще повярваме!“ Онези, които бяха разпънати
с него, също го обсипваха с обиди.

Исус умира

(Мат. 27:45–56; Лука 23:44–49; Йоан 19:28–30)

33По обяд мрак покри цялата земя и не се вдигна до три следобед.
34В три часа Исус извика високо: *„Елои, Елои, лама савахтани?“*[3],
което означава: „Боже мой, Боже мой, защо си ме изоставил?“

35Някои от онези, които стояха наоколо, чуха това и казаха:
„Слушайте! Вика Илия.“[4]

36И един човек се затича, натопи една гъба в оцет, прикрепи я
на пръчка и като даде на Исус да пие, каза: „Почакайте да видим
дали ще дойде Илия† да го свали.“

37А Исус, като извика силно, издъхна.

---

[1]**вино със смирна** Използва се като лекарство за облекчаване на болките. [2]**Стих 28** Някои гръцки ръкописи включват стих 28: „И се изпълни казаното в Писанието: «Поставиха го наравно с престъпниците.»“ [3]**„Елои … савахтани“** Пс. 22:1. [4]**„Вика Илия.“** Обръщението „Боже мой“ („*Или*“ на еврейски или „*Елои*“ на арамейски) прозвучава на хората като името на Илия, известния Божий пророк от 850 г. пр. Хр.

38И в този миг завесата в храма[1] се раздра на две от горе до
долу. 39Когато стотникът,† стоящ срещу Исус, го чу да извиква и
видя как издъхна, каза: „Този човек наистина бе Божий Син!“
40Там имаше няколко жени, които наблюдаваха от разстояние.
Сред тях бяха Мария Магдалина, Мария—майката на по-малкия
Яков и Йосия—и Саломия. 41Те следваха Исус и му помагаха,
когато той бе в Галилея. Там имаше и много други жени, дошли
заедно с него в Ерусалим.

Погребението на Исус

(Мат. 27:57–61; Лука 23:50–56; Йоан 19:38–42)

42Беше Подготвителен ден, тоест денят преди съботата, и вече
се бе стъмнило. 43Тогава дойде Йосиф от Ариматея, уважаван
член на Съвета и един от онези, които очакваха идването на
Божието царство. Той смело влезе при Пилат† и поиска тялото на
Исус. 44Пилат се учуди, че Исус така бързо е умрял, и затова
повика стотника† да го пита дали е мъртъв отдавна. 45След като чу
отговора на стотника, Пилат разреши на Йосиф да вземе тялото.
46Тогава Йосиф купи ленено платно, свали Исус от кръста, уви го
в платното и го положи в гробница, изсечена в скалите. После
изтъркoли един камък и затвори входа й. 47Мария Магдалина и
Мария, майката на Йосия, видяха къде го положиха.

Възкресението на Исус

(Мат. 28:1–8; Лука 24:1–12; Йоан 20:1–10)

16 Когато съботният ден свърши, Мария Магдалина, Мария—
майката на Яков—и Саломия купиха благоухания, за да
отидат и помажат тялото на Исус. 2Рано сутринта на първия ден
от седмицата, още при изгрев слънце, те се отправиха към гроб-
ницата 3и говореха помежду си: „Кой ще ни отмести камъка от
входа на гробницата?“
4Жените погледнаха и видяха, че камъкът е отместен, въпреки
че беше много голям. 5Влязоха вътре и видяха един младеж,
облечен в бяла роба, който седеше отдясно. Те се слисаха.
6А той им каза: „Не се удивлявайте! Вие търсите Исус от
Назарет, разпънатия, но той възкръсна! Не е тук. Ето мястото,
където беше положен. 7Идете и кажете на учениците му и на
Петър: «Той отива в Галилея преди вас. Там ще го видите, точно
както ви каза.»“

---

[1]**завесата в храма** Завесата разделя „Най-Святото Място“ от останалата част на храма.

8Жените излязоха от гробницата и побягнаха, обзети от ужас и вълнение. Те бяха толкова уплашени, че не казаха нищо на никого.

[В някои от най-старите гръцки ръкописи евангелието според Марк свършва тук.]

Някои ученици виждат Исус

(Мат. 28:9–10; Йоан 20:11–18; Лука 24:13–35)

9Исус възкръсна рано сутринта на първия ден от седмицата и
се яви най-напред на Мария Магдалина, от която беше прогонил
седем демона. 10Тя отиде и разказа за това на учениците му,
които дълбоко скърбяха и плачеха. 11Като чуха от нея, че е жив
и че го е видяла, те не повярваха.

12След това Исус се яви в друг образ на двама от учениците си
по пътя им към селата. 13Те се върнаха и разказаха на останали-
те, но и на тях не повярваха.

Исус говори на апостолите

(Мат. 28:16–20; Лука 24:36–49; Йоан 20:19–23; Дела 1:6–8)

14След известно време Исус се яви на единадесетте ученика, когато вечеряха. Той им се скара за тяхното неверие и коравосърдечност, защото не бяха повярвали на онези, които го бяха видели възкръснал.

15После им каза: „Идете по целия свят и проповядвайте
Благата вест на всеки човек. 16Който повярва и се кръсти,† ще
бъде спасен, а който не повярва, ще бъде осъден. 17И тези знаме-
ния ще придружават повярвалите: в мое име ще прогонват демо-
ни, ще говорят нови езици, 18ще хващат змии с голи ръце и ако
изпият нещо отровно, то няма да ги засегне, ще полагат ръцете
си† върху болни и те ще оздравяват.“

Исус се възнася в небето

(Лука 24:50–53; Дела 1:9–11)

19И след като разговаря с учениците си, Господ Исус се възне-
се в небето и седна отдясно на Бога. 20Учениците му тръгнаха и
проповядваха навсякъде, а Господ им помагаше и потвърждава-
ше посланието със знаменията, които го придружаваха.

Евангелието според
Лука

Въведение

1 Много хора са се опитвали да съставят описание на събитията, случили се сред нас: 2точно както ни бяха предадени от хора, които от самото начало са били техни очевидци и служители на Божието послание. 3Така и аз, след като внимателно проучих всичко от началото му, сметнах за добре да запиша последователно изложение за теб, почтени Теофиле, 4за да си уверен в достоверността на нещата, на които си бил поучаван.

Предсказание за раждането на Йоан Кръстител

5По времето, когато Ирод† беше цар на Юдея, имаше един свещеник на име Захарий, който беше от рода на Авия.[1] Жената на Захарий беше от рода на Аарон и се казваше Елисавета. 6Захарий и Елисавета бяха праведни пред Бога и изпълняваха безукорно всички Господни заповеди и предписания. 7Но те нямаха деца, защото Елисавета беше безплодна, а и двамата бяха вече доста възрастни.

8Веднъж, когато Захарий изпълняваше задълженията си на свещеник, по времето, когато неговата група служеше пред Бога, 9на него се падна жребият да влезе в храма, за да запали тамян. 10Докато той кадеше, всички хора се бяха събрали навън и се молеха. 11И тогава на Захарий се яви Господен ангел и застана отдясно на олтара с тамяна. 12Виждайки ангела, Захарий се обърка и доста се уплаши. 13Но ангелът му каза: „Не се страхувай, Захарий! Молитвата ти е чута. Жена ти Елисавета ще ти роди син и ще го наречеш Йоан. 14Той ще ти донесе радост и щастие и много хора ще се радват на неговото раждане. 15Той ще бъде велик пред Господа; не трябва да пие вино или спиртно питие и още от зачатието си ще бъде изпълнен със Святия Дух. 16Йоан ще върне много израелтяни към Господа, техния Бог. 17В силата и духа на Илия† той ще върви пред Господа, за да обърне сърцата на бащите към децата им и мислите на непокорните—към мъдростта на праведните, и така да представи на Господа един приготвен народ.“

[1]**рода на Авия** Еврейските свещеници са разделени на 24 рода. Вж I Лет. 24.

18Тогава Захарий каза на ангела: „Как да се уверя, че това е
истина? Аз съм стар, а и жена ми вече не е млада.“
19Ангелът му отговори: „Аз съм Гавриил и стоя в присъствието
на Бога. Той ме изпрати да разговарям с теб и да ти предам тази
радостна вест. 20Но тъй като не повярва на думите ми, които ще
се сбъднат, когато настъпи времето за това, ти ще онемееш и ще
мълчиш до деня, в който стане казаното от мен.“
21Хората отвън чакаха появяването на Захарий и се чудеха
защо се бави толкова дълго в храма. 22А когато излезе, той не
можеше да им продума и те разбраха, че е имал видение, защото
им правеше знаци, а оставаше безмълвен. 23Когато свършиха
дните на службата му в храма, Захарий се прибра у дома.
24След известно време жена му Елисавета забременя и пет
месеца се криеше, като говореше: 25„Най-накрая Господ се
смили над мен и премахна моя срам сред хората.“

Предсказание за раждането на Исус

26Когато Елисавета беше в шестия месец, Господ изпрати
ангел Гавриил в един град в Галилея, наречен Назарет, 27при
една девойка, сгодена за мъж на име Йосиф от Давидовия† род.
Девойката се казваше Мария. 28Ангелът дойде при нея и я поз-
драви: „Ти наистина си благословена! Господ е с теб!“
29Но Мария много се смути от думите му и недоумяваше
какво означава това приветствие.
30Ангелът й каза: „Не се страхувай, Мария! Божието благово-
ление е с теб. 31Чуй! Ще заченеш в утробата си и ще родиш син,
когото ще наречеш Исус. 32Той ще бъде велик и хората ще го
нарекат Син на Всевишния. Господ Бог ще му даде престола на
неговия праотец Давид.† 33Той завинаги ще царува над Якововия
дом и царуването му няма да има край.“
34Мария попита ангела: „Как ще стане това? Нали съм още
девица!“
35Ангелът й отговори: „Святият Дух ще дойде върху теб и
силата на Всевишния ще те осени. Затова и святото дете, което
ще родиш, ще се нарича Божий Син. 36Чуй и това—твоята род-
нина Елисавета е бременна въпреки възрастта си. Всички мисле-
ха, че е безплодна, но тя е бременна вече шести месец и ще роди
син. 37За Бога няма невъзможни неща.“
38Тогава Мария каза: „Аз съм слугиня на Господа. Нека бъде
така, както ти рече.“ И ангелът се отдалечи от нея.

Мария посещава Захарий и Елисавета

39Мария се приготви и забързано се отправи към един град в
хълмистата част на Юдея. 40Тя влезе в къщата на Захарий и поз-

драви Елисавета. 41Когато Елисавета чу поздрава на Мария,
детето се развълнува в утробата й, Святият Дух я изпълни 42и тя
възкликна: „Няма друга сред жените, благословена като теб! И
Бог ще благослови детето, което ще родиш. 43Но коя съм аз, че
да заслужа подобно щастие—майката на моя Господ да дойде
при мен! 44Ето, веднага щом като поздравът ти прозвуча в ушите
ми, детето в утробата ми заигра от радост. 45Благословена си,
защото повярва, че ще се сбъдне казаното от Господа.“

Мария възхвалява Бога

46Тогава Мария каза:

47 „Душата ми възхвалява Господа.
Духът ми се радва в Бога, моя Спасител.
48 Той погледна милостиво на своята смирена слугиня.
Да, отсега нататък всички ще ме наричат благословена,
49 защото Всемогъщият извърши велики неща за мен!
Свято е неговото име.
50 От поколение на поколение
Бог е милостив към хората, които се боят от него.
51 Той е показал силата на ръката си
и е разпръснал горделивите със самохвалните им мисли.
52 Свалил е тирани от престолите им
и е въздигнал смирените.
53 Наситил е гладните с блага,
а богатите е отпратил с празни ръце.
54 Бог е помогнал на народа на Израел, който му служи,
и не забрави да покаже милост,
55 точно както бе обещал на нашите деди,
на Авраам и потомците му за вечни времена.“

56Мария остана при Елисавета около три месеца и после се
върна у дома си.

Раждането на Йоан Кръстител

57Дойде време Елисавета да ражда и тя роди син. 58Нейните
съседи и роднини научиха колко милостив е бил Господ към нея
и споделиха радостта й.

59Когато детето стана на осем дни, дойдоха да го обрежат. Те
искаха да го нарекат Захарий, на името на баща му, 60но майка-
та възрази: „Не! Той ще се казва Йоан.“

61Хората й казаха: „Никой от вашия род не носи това име.“
62Тогава със знаци попитаха бащата как той желае да го нарекат.

63Захарий поиска плочка за писане и за изненада на всички напи-
са: „Името му е Йоан.“ 64В този момент говорът му се възстанови

и той започна да слави Бога. 65Страх обзе всичките им съседи и за
това се заговори по цялата хълмиста част на Юдея. 66Хората, които
чуха за станалото, се питаха с удивление: „Какво ли ще бъде това
дете?“ Защото наистина силата на Господа беше с него.

Захарий възхвалява Бога

67Бащата на Йоан, Захарий, се изпълни със Святия Дух и изрече следното пророчество:

68 „Благословен да бъде Господ, Богът на Израел,
защото дойде да помогне и освободи своя народ.
69 Той ни даде могъщ Спасител
от рода на слугата си Давид,†
70 както беше обещал преди много време
чрез думите на святите си пророци
71 да ни избави от враговете ни
и от властта на всички, които ни мразят.
72 Бог обеща да показва милост на дедите ни
и не забравя своя свят завет—
73 клетвата, която даде пред нашия праотец Авраам
74 да ни освободи от властта на враговете ни,
за да можем да му служим без страх
75 и да сме святи и праведни пред него
през всичките дни на живота си.

76 А ти, дете мое, ще бъдеш наречен
пророк на Всевишния,
защото ще вървиш пред Господа,
за да приготвиш пътя за него
77 и да кажеш на неговия народ,
че ще бъдат спасени чрез опрощаването на греховете им,
78 заради нежната милост на нашия Бог,
която ще дойде при нас от висините
като изгряващо слънце,
79 за да даде светлина на живеещите
в мрачната сянка на смъртта
и да насочи стъпките ни в пътя на мира!“

80Момчето растеше и укрепваше по дух и живееше в пустинята
до деня, когато се появи пред народа на Израел.

Раждането на Исус

(Мат. 1:18–25)

2 По това време император Август издаде заповед за преброяване на населението в цялата Римска империя. 2Това беше пър-

вото преброяване, откакто Квириний управляваше Сирия. 3Всеки
пътуваше до своя роден град, за да се запише.

4Йосиф беше от рода на Давид† и затова се отправи от галилей-
ския град Назарет към юдейския град Витлеем, родното място на
Давид, 5за да се запише там заедно с годеницата си Мария. Тя беше
бременна 6и докато бяха във Витлеем, дойде време да ражда. 7Там
Мария роди първородния си син. Тя го пови и го сложи да легне в
една ясла, тъй като в хана нямаше място за тях.

Овчари научават за раждането на Исус

8Недалеч в полето имаше няколко овчаря, които живееха
навън и пазеха стадата си през нощта. 9Един Господен ангел
застана пред тях и Божията слава засия около тях. Овчарите
изтръпнаха от страх. 10Ангелът им каза: „Не се страхувайте!
Нося ви добра вест, която ще зарадва всички хора. 11Днес в града
на Давид† се роди вашият Спасител—Христос[1] Господ. 12Ето как
ще го познаете: ще намерите бебе, повито и положено в ясла.“

13Внезапно към ангела се присъедини многобройно небесно
войнство, което славеше Бога с думите:

14 „Слава на Бога във висините,
а на земята мир между хората,
в които Бог намира голяма радост!“

15Когато ангелите се възнесоха обратно в небето, овчарите си
казаха: „Да отидем във Витлеем и видим това, което се е случи-
ло и което Господ ни извести.“

16И така, овчарите бързо отидоха там и намериха Мария,
Йосиф и бебето, което лежеше в яслата. 17Като видяха новороде-
ното, те разказаха всичко, което ангелът им беше съобщил за
детето. 18И всички, които слушаха, се удивляваха на разказа на
овчарите. 19Мария скъта тези думи в сърцето си и непрестанно
мислеше за тях. 20А овчарите се върнаха при стадата си, славеха
Бога и му благодаряха за всичко чуто и видяно; беше станало
точно както ангелът им каза.

21Когато детето навърши осем дни, то бе обрязано и го нарекоха
Исус. Това име беше дадено от ангела още преди Мария да зачене.

Посвещаването на Исус

22Когато дойде време за очистването им, както се изискваше
от Моисеевия закон, Мария и Йосиф заведоха Исус в Ерусалим,
за да го представят пред Господа, 23понеже според Господния
закон: „Всеки първороден син трябва да бъде посветен на

---

[1]**Христос** Месията, „Помазаникът“ или Божият избраник.

Господа."[1] 24Йосиф и Мария трябваше съгласно закона да „направят жертвоприношение от две гълъбици или два млади гълъба."[2]

Симеон вижда Исус

25В Ерусалим живееше човек на име Симеон, който беше праведен и благочестив. Той очакваше Бог да спаси Израел и
Святият Дух беше с него 26и му беше разкрил, че няма да умре,
преди да е видял Господния Месия.† 27Подбуден от Духа, Симеон
отиде в храма точно когато Мария и Йосиф доведоха малкия Исус там, за да изпълнят предписанията на Моисеевия закон.
28Симеон прегърна детето и благодари на Бога:

29 „Господи, сега слугата ти може да умре в мир,
както му обеща.
30 Защото очите ми видяха спасението ти,
31 което си приготвил пред всички народи.
32 Той е светлина, която ще просвети езичниците†
и ще прослави твоя народ Израел."

33Бащата и майката на Исус бяха смаяни от това, което чуха за
сина си. 34Тогава Симеон ги благослови и каза на Мария: „Това дете ще бъде причина за падането и въздигането на много хора в
Израел и знамение, което ще бъде отхвърлено. 35Мисли, скътани
дълбоко в сърцата на хората, ще излязат наяве, а твоята душа ще бъде като пронизана с меч."

Пророчеството на Анна

36Имаше една пророчица Анна, дъщеря на Фануил от рода на Асир, която беше много възрастна. Тя живя със съпруга си седем
години след като се омъжи, 37а после остана вдовица до осемдесет и четиригодишна възраст. Тя никога не напускаше храма и
ден и нощ служеше на Бога с пост и молитва. 38Точно в този миг
Анна се приближи и започна да благодари на Бога и да разказва за Исус на тези, които очакваха Бог да освободи Ерусалим.

Йосиф и Мария се връщат у дома си

39Когато Йосиф и Мария изпълниха всичко, което Господният закон изискваше, те се върнаха в Галилея, в родния си град Назарет. 40Детето растеше, ставаше все по-силно и по-мъдро и Божиите благословения бяха върху него.

Детството на Исус

41Всяка година родителите на Исус ходеха в Ерусалим за празника Пасха.† 42Когато той беше на дванадесет години, те отидоха

---

[1]**„Всеки … Господа"** Изх. 13:2. [2]**„направят … гълъба"** Лев. 12:8.

там за празника, както обикновено. 43Когато празничните дни
свършиха, те си тръгнаха за вкъщи, но момчето Исус, незабеля-
зано от родителите си, остана в Ерусалим. 44Като си мислеха, че
Исус е в групата на пътниците, Йосиф и Мария вървяха цял ден,
преди да започнат да го търсят сред роднини и познати. 45Когато
не го откриха, те се върнаха да го търсят в Ерусалим. 46След три
дни го намериха в храма. Той седеше между учителите, слуша-
ше какво говорят и им задаваше въпроси. 47Всички, които го
чуха, се удивиха на начина, по който разсъждаваше и отговаря-
ше. 48Родителите му се смаяха, като го видяха. Майка му го
попита: „Сине, защо постъпи така с нас? Баща ти и аз бяхме
много разтревожени и те търсехме.“

49Исус им отговори: „Защо трябваше да ме търсите? Нима не
знаехте, че трябва да бъда там, където е работата на моя Баща?“
50Но те не разбраха значението на отговора му.

51Исус се върна с родителите си в Назарет и им се подчинява-
ше. А майка му съхраняваше в сърцето си всички тези неща.
52Исус израстваше, ставаше все по-мъдър и печелеше одобрение-
то на Бога и хората.

Йоан проповядва

(Мат. 3:1–12; Марк 1:1–8; Йоан 1:19–28)

3 Беше петнадесетата година от управлението на император
Тиберий, когато Пилат Понтийски† беше губернатор на Юдея,
Ирод†—управител на Галилея, брат му Филип—управител на облас-
тите Итурея и Трахонития, а Лисаний—управител на Авилиния.
2По това време първосвещеници бяха Анна и Каяфа. Бог говори на
живеещия в пустинята Йоан, сина на Захарий. 3И Йоан тръгна по
земите край река Йордан да призовава хората да се покаят† и да се
кръстят, за да бъдат простени греховете им. 4Всичко беше точно
така, както е записано в книгата на пророк Исая:

„Един човек вика в пустинята:
«Подгответе пътя за Господа,
очертайте прави пътеките за него.
5 Всяка долина ще се запълни.
Всяка планина и възвишение ще се заравнят.
Кривините ще се изправят.
Неравностите ще се изгладят.
6 И всеки човек ще види Божието спасение.»“ *Исая 40:3–5*

7Много хора идваха при Йоан да бъдат кръстени, а той им каз-
ваше: „Рожби на ехидни†! Кой ви предупреди да бягате от идва-
щия Божий гняв? 8Ако наистина сте се покаяли,† докажете това
с делата си. И не започвайте да се успокоявате с думите:

«Авраам е нашият баща.» Казвам ви, че Бог може и от тези
камъни да създаде потомци на Авраам. 9Брадвата е вече при
корена на дърветата. Всяко дърво, което не дава добър плод, ще
бъде отсечено и хвърлено в огъня.“

10Хората попитаха Йоан: „Какво да правим тогава?“

11Йоан им отговори: „Ако някой има две ризи, да даде едната
на онзи, който няма. Ако някой има повече храна, да я раздели
по същия начин.“

12Бирници също дойдоха при Йоан и поискаха да бъдат кръсте-
ни. Те го попитаха: „Какво трябва да правим, учителю?“

13Йоан им отговори: „Не карайте хората да плащат повече
данъци, отколкото ви е наредено.“

14После няколко войника също го запитаха: „А ние какво да
правим?“

Йоан им каза: „Не принуждавайте хората да ви дават пари. Не
клеветете. Бъдете доволни от заплатите си.“

15Хората живееха в очакване и всички се чудеха дали пък
самият Йоан не е Месията.†

16Йоан отговори на всички така: „Аз ви кръщавам† с вода, но идва
друг, който е по-силен от мен. Аз не съм достоен дори сандалите
му да развържа. Той ще ви кръсти със Святия Дух и с огън.
17Лопатата, с която отсява зърното от плявата, е вече в ръката му,
за да изчисти хармана си и да прибере зърното в хамбара си, а пля-
вата ще изгори в неугасим огън.“ 18Така с много други думи Йоан
убеждаваше хората и им съобщаваше Благата вест.

19А когато Йоан изобличи местния управител Ирод† за това,
че живее с Иродиада—жената на брат му, и за всички други
злини, които беше извършил, 20Ирод прибави към тях още
една—хвърли Йоан в затвора.

Кръщението на Исус

(Мат. 3:13–17; Марк 1:9–11)

21Когато всички хора се кръщаваха,† Исус също отиде при Йоан.
След като беше кръстен и се молеше, небето се отвори. 22Святият
Дух слезе върху него в телесен образ на гълъб и от небето се чу
глас: „Ти си моят възлюбен Син. Ти си избраникът ми.“

Родословието на Йосиф

(Мат. 1:1–17)

23Исус беше на около тридесет години, когато започна своето
дело. Хората мислеха, че той е син на Йосиф. Йосиф беше син
на Илия. 24Илия беше син на Матат. Матат беше син на Левий.
Левий беше син на Мелхи. Мелхи беше син на Янай. Янай беше

син на Йосиф. 25Йосиф беше син на Мататия. Мататия беше син
на Амос. Амос беше син на Наум. Наум беше син на Еслий.
Еслий беше син на Нагей. 26Нагей беше син на Маат. Маат беше
син на Мататия. Мататия беше син на Семеин. Семеин беше син
на Йосех. Йосех беше син на Йода.

27Йода беше син на Йоанан. Йоанан беше син на Риса. Риса
беше син на Зоровавел. Зоровавел беше син на Салатиил.
Салатиил беше син на Нирий. 28Нирий беше син на Мелхий.
Мелхий беше син на Адий. Адий беше син на Косам. Косам
беше син на Елмадам. Елмадам беше син на Ир. 29Ир беше син
на Йосий. Йосий беше син на Елиезер. Елиезер беше син на
Йорим. Йорим беше син на Матат. Матат беше син на Левий.

30Левий беше син на Симеон. Симеон беше син на Юда. Юда
беше син на Йосиф. Йосиф беше син на Йонам. Йонам беше син
на Елиаким. 31Елиаким беше син на Мелеа. Мелеа беше син на
Мена. Мена беше син на Матата. Матата беше син на Натан.
Натан беше син на Давид.† 32Давид беше син на Есей. Есей беше
син на Овид. Овид беше син на Вооз. Вооз беше син на Салмон.
Салмон беше син на Наасон.

33Наасон беше син на Аминадав. Аминадав беше син на Арний.
Арний беше син на Есрон. Есрон беше син на Фарес. Фарес беше
син на Юда. 34Юда беше син на Яков. Яков беше син на Исаак.
Исаак беше син на Авраам. Авраам беше син на Тара. Тара беше
син на Нахор. 35Нахор беше син на Серух. Серух беше син на
Рагав. Рагав беше син на Фалек. Фалек беше син на Евер. Евер
беше син на Сала.

36Сала беше син на Каинан. Каинан беше син на Арфаксад.
Арфаксад беше син на Сим. Сим беше син на Ной. Ной беше син
на Ламех. 37Ламех беше син на Матусал. Матусал беше син на
Енох. Енох беше син на Яред. Яред беше син на Малелеил.
Малелеил беше син на Каинан. 38Каинан беше син на Енос. Енос
беше син на Сит. Сит беше син на Адам. Адам беше син на Бога.

Дяволът изкушава Исус

(Мат. 4:1–11; Марк 1:12–13)

4 Исус беше изпълнен със Святия Дух и когато се върна от
река Йордан, Духът го заведе в пустинята. 2Там прекара чети-
ридесет дни, изкушаван от дявола. През цялото това време той
не яде нищо и накрая почувства силен глад.

3Тогава дяволът му каза: „Ако си Божият Син, заповядай на
този камък да стане хляб!“

4Исус му отговори: „Писано е:

«Никой не може да живее само с хляб.»“ *Второзаконие 8:3*

5Дяволът го заведе на едно високо място и за миг му показа
всички царства на света, 6като му каза: „Ще ти дам цялата тази
власт и слава, защото тя е дадена на мен и аз я давам на когото
поискам. 7Ако ми се поклониш, всичко това ще бъде твое.“
8Исус му отвърна: „Писано е:

«Покланяй се на Господа, твоя Бог, и само на него служи!»“
Второзаконие 6:13

9Тогава дяволът заведе Исус в Ерусалим, качи го на най-висо-
кото място в храма и му каза: „Ако си Божият Син, хвърли се
оттук долу! 10Нали е писано:

«Той ще заповяда на ангелите си да бдят над теб.»
Псалм 91:11

11И още:

«Те ще те носят на ръце,
за да не удариш крака си в камък.»“ *Псалм 91:12*

12Исус му отговори: „Но е казано също:

«Не поставяй на изпитание Господа, твоя Бог!»“
Второзаконие 6:16

13Когато дяволът свърши всички изкушения, той го остави до
следващата възможност.

Исус започва делото си в Галилея
(Мат. 4:12–17; Марк 1:14–15)

14Исус се върна в Галилея, изпълнен със силата на Духа, и мъл-
вата за него се разпространи из цялата околност. 15Той започна
да поучава в синагогите† и всички хора го хвалеха.

Исус отива в родния си град
(Мат. 13:53–58; Марк 6:1–6)

16После Исус отиде в Назарет, където бе отраснал. Както обик-
новено в съботен ден, той влезе в синагогата† и се изправи да
чете. 17Дадоха му свитъка с думите на пророк Исая. Исус разгъ-
на свитъка и намери мястото, където пишеше:

18 „Духът на Господа е върху мен, защото ме е помазал
да съобщя на бедните Благата вест.
Изпратил ме е да провъзглася
освобождение на пленниците,
проглеждане на слепите,
избавление на подтиснатите

19 и да възвестя годината на Господното благоволение.“

Исая 61:1–2

[20]Исус нави свитъка, върна го на служителя и седна.
Погледите на всички в синагогата† бяха приковани в него.
[21]Той започна да им говори: „Днес тези думи се сбъднаха пред
вас, които слушахте.“

[22]Всички го хвалеха, удивляваха се на красноречието му и се
питаха: „Не е ли това синът на Йосиф?“

[23]Исус отвърна: „Сигурно ще ми припомните поговорката:
«Лекарю, изцели сам себе си!» Ще ми кажете: «Чухме за това,
което си извършил в Капернаум. Направи същото и тук, в род-
ния си град!»“ [24]Истина ви казвам: никой пророк не е признат в
родния си град. [25]Това, което говоря, е вярно. По времето на
Илия,† когато не валя три години и половина и голям глад настъ-
пи по цялата земя, в Израел имаше много вдовици. [26]Но Илия не
беше изпратен при нито една от тях, а само при вдовицата от
Сарепта, град в Сидон. [27]А по времето на пророк Елисей в
Израел имаше много прокажени, но никой от тях не беше изле-
куван, а само Нееман сириеца.“

[28]Като чуха това, всички в синагогата† се разгневиха. [29]Те ста-
наха, повлякоха Исус извън града и го заведоха при стръмния
склон на хълма, на който бе построен градът им, за да го хвърлят
долу. [30]Но Исус премина през тълпата и си отиде по своя път.

Исус излекува човек, обладан от зъл дух

(Марк 1:21–28)

[31]После Исус отиде в галилейския град Капернаум и в съботата
поучаваше хората. [32]Неговото учение ги смайваше, защото гово-
реше с власт. [33]В синагогата† имаше един човек, обладан от зъл
дух. Той изкрещя: [34]„Хей! Какво искаш от нас, Исусе от
Назарет? Да ни погубиш ли дойде? Аз зная кой си—Святият на
Бога.“ [35]Исус строго заповяда на злия дух: „Млъкни и излез от
човека!“ Злият дух повали мъжа на земята пред всички и излезе
от него, без да му стори нищо лошо.

[36]Всички хора бяха изумени и се питаха един друг: „Какво
значи това? С власт и сила той заповядва на злите духове и те
излизат!“ [37]И новината за Исус се разнесе из цялата област.

Исус излекува болна жена

(Мат. 8:14–17; Марк 1:29–34)

[38]Исус напусна синагогата† и отиде в дома на Симон. Тъщата
на Симон гореше от треска и помолиха Исус да й помогне. [39]Той
се наведе над нея и заповяда на треската да я напусне. И веднага
жената се вдигна на крака и започна да им прислужва.

Исус излекува още много хора

40При залез слънце всички, които имаха близки, болни от вся-
какви болести, ги доведоха при Исус, а той, като полагаше ръце-
те си† върху всеки от тях, ги излекува. 41От много от тях излиза-
ха демони, които викаха: „Ти си Божият Син!“ Но Исус им
забраняваше да говорят, защото те знаеха, че той е Месията.†

Исус отива в други градове

(Марк 1:35–39)

42На разсъмване той напусна града и се усамоти в едно безлюд-
но място. А хората го търсеха и когато го намериха, се опитаха
да го задържат, за да не си отива от тях. 43Но Исус им каза:
„Трябва да съобщя Благата вест за Божието царство и в другите
градове, защото за това съм изпратен.“
44После продължи да проповядва в синагогите† в Юдея.

Исус призовава първите си ученици

(Мат. 4:18–22; Марк 1:16–20)

5 Един ден Исус стоеше на брега на Генисаретското езеро,[1] а
около него хората се тълпяха, за да чуят Божието послание.
2Той забеляза две лодки на брега. Рибарите бяха отвън и перяха
мрежите си. 3Исус се качи в една от лодките, която беше на
Симон, и го помоли да я отблъсне леко от брега. После започна
да поучава народа от лодката.
4Когато свърши да говори, Исус се обърна към Симон и каза:
„Откарай лодката навътре в езерото и хвърлете мрежите си за улов.“
5Симон отвърна: „Учителю, цяла нощ се мъчихме и нищо не
уловихме. Но щом ти казваш, ще хвърля мрежите.“ 6Рибарите
хвърлиха мрежите си, а когато ги изтеглиха, те бяха толкова
пълни, че започнаха да се късат. 7Затова дадоха знак на съдружни-
ците си от другата лодка да дойдат и да им помогнат. Те дойдоха и
двете лодки така се напълниха, че започнаха да потъват.
8Когато видя това, Симон Петър падна в краката на Исус и
каза: „Върви си от мен, Господи, защото аз съм грешен човек.“
9И той, и всички рибари с него се смаяха от богатия улов.
10Синовете на Зеведей—Яков и Йоан—които работеха заедно
със Симон, също бяха удивени.
Тогава Исус се обърна към Симон: „Не се страхувай! Отсега
нататък хора ще ловиш.“
11Рибарите изкараха лодките на брега, оставиха всичко и
последваха Исус.

---

[1]**Генисаретското езеро** Друго име на Галилейското езеро.

Исус излекува прокажен човек

(Мат. 8:1–4; Марк 1:40–45)

12В един от градовете, където беше Исус, живееше човек,
болен от проказа. Когато видя Исус, той падна в краката му и
го помоли: „Господи, ти имаш власт и стига да поискаш,
можеш да ме излекуваш.“

13Исус протегна ръката си, докосна го и каза: „Искам—бъди
здрав!“ И проказата веднага го напусна. 14А Исус му заръча: „На
никого не разказвай за случилото се. Иди и се покажи на свеще-
ника,[1] а после принеси за оздравяването си каквото е заповядал
Моисей. Това ще засвидетелства на хората, че си излекуван.“

15Но вестта за Исус се разнасяше все повече и огромни тълпи от
хора се събираха, за да го слушат и да бъдат излекувани от болести-
те си. 16Исус често се усамотяваше в безлюдни места, за да се моли.

Исус излекува сакат човек

(Мат. 9:1–8; Марк 2:1–12)

17Един ден, когато Исус поучаваше хората, сред слушателите
седяха също фарисеи† и законоучители, дошли от всички градове
на Галилея, Юдея и Ерусалим. Господ даваше сила на Исус да
лекува. 18Няколко души донесоха на постелка един парализиран
и се опитаха да го внесат и сложат пред Исус. 19Наоколо обаче се
бяха струпали толкова много хора, че носачите не можеха да си
пробият път. Тогава те се качиха на покрива и като разкриха
керемидите, спуснаха постелката с парализирания в средата на
стаята точно пред Исус. 20Като видя вярата им, Исус каза на бол-
ния: „Приятелю, греховете ти са простени!“

21Законоучителите и фарисеите† си помислиха: „Кой е този,
който така богохулства? Кой освен Бог може да прощава грехове?“

22Но Исус знаеше мислите им и ги попита: „Защо таите такива
мисли? 23Кое е по-лесно: да кажа «Греховете ти се прощават»
или да кажа «Стани и ходи»? 24Но аз ще ви покажа, че
Човешкият Син† има власт на земята да прощава грехове.“ И
Исус каза на парализирания: „Казвам ти, стани! Вдигни си
постелката и си върви вкъщи.“

25В същия миг човекът се изправи пред тях, взе си постелката
и си тръгна, славейки Бога. 26Всички се удивляваха и славеха
Бога. Изпълнени със страхопочитание, те казваха: „Днес видях-
ме изумителни неща!“

---

[1]**Иди … свещеника** Според закона на Моисей свещеник трябва да засвидетелства, че болен от проказа е оздравял.

Исус призовава Левий

(Мат. 9:9–13; Марк 2:13–17)

27След това Исус излезе и видя един бирник на име Левий, сед-
нал на работното си място. Исус му каза: „Последвай ме!“
28Левий остави всичко, стана и тръгна след Исус.

29Той устрои в дома си голямо тържество в чест на Исус. На
масата седяха много бирници и други хора. 30А фарисеите† и
законоучителите негодуваха и казваха на Исусовите ученици:
„Защо ядете и пиете с бирници и грешници?“

31Исус им отговори: „Не здравите се нуждаят от лекар, а бол-
ните. 32Дошъл съм да призова да се покаят† не праведните хора, а
грешниците.“

Въпрос относно поста

(Мат. 9:14–17; Марк 2:18–22)

33Тогава му казаха: „Учениците на Йоан често постят и се
молят, учениците на фарисеите†—също, а твоите ученици
винаги ядат и пият.“

34Исус им отговори: „Нима можете да накарате сватбарите да
постят, докато младоженецът е с тях? 35Но ще дойде време,
когато младоженецът ще им се отнеме и тогава те ще постят.“

36После им разказа притчата: „Никой не откъсва парче от нова
дреха, за да закърпи старата. Иначе и новата дреха ще бъде скъ-
сана, а и старата няма да е с подходяща кръпка. 37Никой не
налива ново вино в стари мехове. Иначе новото вино ще спука
меховете и ще изтече, а меховете ще се похабят. 38Ново вино се
налива в нови мехове. 39И никой не иска ново вино, след като е
пил старо, защото казва: «Старото е по-добро.»“

Исус е Господар на съботата

(Мат. 12:1–8; Марк 2:23–28)

6 Един съботен ден Исус вървеше през едни житни полета.
Учениците му късаха класове, стриваха ги с длани и ядяха
зърната. 2Някои от фарисеите† им казаха: „Защо правите това,
което законът забранява да се върши в съботен ден?“

3Исус им отвърна: „Нима не сте чели какво направи Давид,† кога-
то той и хората с него бяха гладни? 4Давид влезе в Божия дом, взе
присъствените хлябове[1] и яде от тях, като даде и на другите с него
да ядат, въпреки че законът на Моисей разрешава това само на све-
щениците.“ 5И им каза: „Човешкият Син† е Господар на съботата.“

---

[1]**присъствените хлябове** 12 безквасни хляба, дар за Бога, поставяни в храма в Ерусалим всяка събота. Само свещениците имат право да ядат този хляб. Вж. Лев. 24:5–9.

Исус излекува човек с изсъхнала ръка

(Мат. 12:9–14; Марк 3:1–6)

6Веднъж, пак в събота, Исус отиде в синагогата† да поучава.
Там имаше един човек с изсъхнала дясна ръка. 7Законоучителите
и фарисеите† търсеха повод да обвинят Исус, затова внимателно
го наблюдаваха дали ще излекува някого в събота или не. 8Исус
обаче знаеше мислите им и каза на човека с изсъхналата ръка:
„Изправи се и застани пред всички!“ Човекът се изправи и заста-
на там. 9Тогава Исус се обърна към тях: „Питам ви, какво изиск-
ва законът да се прави в събота—добро или зло? Да се спасява
живот или да се погубва?“ 10Исус обиколи всички с поглед и каза
на човека: „Протегни си ръката!“ Той си протегна ръката и тя
оздравя. 11Гняв обзе фарисеите и законоучителите и те започнаха
да обсъждат помежду си какво да сторят на Исус.

Исус избира своите дванадесет апостола

(Мат. 10:1–4; Марк 3:13–19)

12През онези дни Исус се качи на хълма, за да се моли, и пре-
кара цялата нощ в молитва към Бога. 13На сутринта той събра
учениците си, избра дванадесет от тях и ги нарече апостоли:
14Симон, на когото даде името Петър, брат му Андрей, Яков,
Йоан, Филип, Вартоломей, 15Матей, Тома, Яков—синът на
Алфей, Симон, наречен Зилот,† 16Юда—синът на Яков, и Юда
Искариотски, който по-късно го предаде.

Исус поучава и лекува хората

(Мат. 4:23–25; 5:1–12)

17Исус слезе от хълма заедно с апостолите си и застана на едно
равно място сред голяма група свои ученици. Там имаше и
много хора от цяла Юдея, от Ерусалим и от крайбрежните гра-
дове Тир и Сидон. 18Те бяха дошли да чуят Исус и да бъдат изле-
кувани от болестите си. Измъчваните от зли духове също бяха
излекувани. 19Всеки се опитваше да се докосне до Исус, защото
от него излизаше сила, която лекуваше всички.
20Исус погледна учениците си и каза:

„Благословени сте вие, бедните,
  защото ваше е Божието царство.
21 Благословени сте вие, които сега сте гладни,
  защото ще бъдете наситени.
Благословени сте вие, които сега плачете,
  защото ще се смеете от радост.

22Благословени сте, когато хората ви ненавиждат, отлъчват от
обществото, обиждат и злословят името ви заради Човешкия

Син.† 23Ликувайте, когато това стане, и скачайте от радост,
защото наградата ви в небето е голяма! Та нали по същия начин
предците им се отнасяха с пророците!

24 Но горко на вас, богатите,
  защото вече сте имали лесен живот.
25 Горко на вас, които сега сте сити,
  защото ще гладувате.
Горко на вас, които сега се смеете,
  защото ще скърбите и ще плачете.

26Горко ви, когато всички говорят за вас само добро, защото
по същия начин предците им говореха за лъжепророците.“

Обичайте враговете си

(Мат. 5:38–48; 7:12а)

27„На вас, които ме слушате, казвам: обичайте враговете си.
Отвръщайте с добро на онези, които ви мразят. 28Благославяйте
онези, които ви проклинат. Молете се за онези, които ви причиня-
ват зло. 29Ако някой те удари по едната буза, предложи му и дру-
гата. Ако ти отнеме връхната дреха, остави му и ризата си.
30Давай на всеки, който те помоли. Ако някой ти отнеме нещо
твое, не си го искай обратно. 31Отнасяйте се с другите така, както
искате те да се отнасят с вас. 32Ако обичате само онези, които ви
обичат, нима заслужавате да ви похвалят за това? Та нали и греш-
ниците обичат онези, които ги обичат! 33Ако отвръщате с добро
само на онези, които ви правят добро, нима заслужавате да ви
похвалят за това? Та нали и грешниците правят същото! 34И ако
давате назаем само на онези, които очаквате да ви се издължат,
нима заслужавате да ви похвалят за това? Та нали и грешниците
си дават един друг назаем, като очакват заемът да им бъде върнат.
35Вие обаче обичайте враговете си, правете им добро и давайте
назаем, без да очаквате някаква отплата. Тогава наградата ви ще
бъде голяма и вие ще бъдете деца на Всевишния. Защото Бог е
добър дори към неблагодарните и злите хора. 36Бъдете състрада-
телни, както вашият Баща е състрадателен.“

Не съдете другите

(Мат. 7:1–5)

37„Не съдете, за да не съдят и вас. Не осъждайте и няма да ви
осъждат. Прощавайте, за да прощават и на вас. 38Давайте и ще ви
се дава. В ръцете ви ще се излее повече, отколкото можете да
държите. Ще получите толкова много, че то ще прелива в скута
ви. Защото каквато мярка използвате за другите, такава ще бъде
използвана и за вас.“

39Исус им разказа следната притча: „Нима може слепец да
води друг слепец? Нали и двамата ще паднат в ямата!
40Ученикът не превъзхожда своя учител, но всеки, когато е
напълно обучен, ще бъде като учителя си.

41Защо забелязваш тресчицата в окото на брат си, а не виждаш
гредата в собственото си око? 42Нима можеш да кажеш:
«Братко, нека извадя тресчицата от окото ти», когато не виж-
даш гредата в своето? Лицемер! Първо извади гредата от соб-
ственото си око. Едва тогава ще виждаш достатъчно ясно, за да
извадиш тресчицата от окото на брат си.“

Два вида плодове

(Мат. 7:17–20; 12:34б–35)

43„Доброто дърво не ражда лоши плодове, както и лошото
дърво не ражда добри. 44Всяко дърво се познава по плодовете му.
Хората не берат смокини от тръни, нито пък грозде—от къпинов
храст. 45От сърцето на добрия човек излиза добро, а от сърцето
на злия—зло. Устата говори това, с което е пълно сърцето.“

Два вида хора

(Мат. 7:24–27)

46„Защо се обръщате към мен с думите «Господи, Господи!», а
не вършите това, което говоря? 47Ще ви дам пример на кого при-
лича всеки, който идва при мен, чува думите ми и им се подчиня-
ва. 48Такъв човек е като строителя, който направил дълбок изкоп
и положил основите върху скала. Когато станало наводнение и
реката връхлетяла върху къщата, тя не помръднала, защото била
здраво построена. 49А този, който чува думите ми, но не се под-
чинява, прилича на човека, който построил къща направо върху
земята, без основи. Когато реката я връхлетяла, къщата се сгро-
молясала и била напълно разрушена.“

Исус излекува слугата на стотник

(Мат. 8:5–13; Йоан 4:43–54)

7 Когато свърши да говори на хората, Исус влезе в Капернаум.
2Там живееше един стотник,† чийто слуга бе смъртно болен.
Стотникът много обичаше слугата си. 3Затова като чу за Исус,
той изпрати при него няколко юдейски старейшини да го помо-
лят да дойде и спаси живота на слугата му. 4Старейшините оти-
доха при Исус и настойчиво го замолиха: „Стотникът заслужава
да направиш това за него. 5Той обича нашия народ и дори ни
построи синагога.†“

6Исус тръгна с тях и вече бяха недалеч от къщата, когато стотни-
кът† изпрати при него приятели да му кажат: „Господи, не си прави

труда, защото аз не съм достоен да влезеш под моя покрив. 7Не дой-
дох лично при теб, защото считам себе си за недостоен, но ти само
кажи и слугата ми ще оздравее. 8Самият аз съм подвластен на
други, а на мен са подчинени войниците ми. Като кажа на някой:
«Иди!», той отива. Като заповядам на друг: «Ела!», той идва. На
слугата си казвам: «Направи това!» и той го прави.“

9Като чу тези думи, Исус се смая. Той се обърна и каза на
множеството, което го следваше: „Казвам ви: такава вяра не съм
срещал даже и в Израел.“

10А хората, изпратени от стотника,† се върнаха в къщата и
видяха, че слугата е оздравял.

Исус съживява младеж от Наин

11На следващия ден Исус се запъти към град Наин. С него вървяха
учениците му и огромна тълпа хора. 12Когато наближиха градската
порта, изнасяха мъртвец, единствен син на майка-вдовица.
Придружаваше я голямо множество от града. 13Когато Господ я
видя, сърцето му се изпълни със състрадание и той й каза: „Не
плачи!“ 14После се приближи и докосна ковчега. Носачите спряха, а
Исус каза: „Младежо, казвам ти: Стани!“ 15Мъртвият се надигна,
седна и започна да говори. И Исус го върна на майка му.

16Всички се изпълниха със страхопочитание и славеха Бога,
като казваха: „Велик пророк се появи сред нас! Бог дойде да
помогне на своя народ!“

17Новината за Исус се разпространи из цяла Юдея и всички
околни места.

Исус отговаря на Йоан

(Мат. 11:2–19)

18Когато учениците на Йоан му разказаха всички тези неща,
той повика при себе си двама от тях 19и ги изпрати при Господа
да попитат: „Ти ли си Онзи, който трябваше да дойде, или да
очакваме някой друг?“

20Двамата дойдоха при Исус и му казаха: „Йоан Кръстител ни
изпрати при теб да те питаме: «Ти ли си Онзи, който трябваше
да дойде, или да очакваме някой друг?»“

21Точно тогава Исус излекува много хора от болести, недъзи и
зли духове и върна зрението на много слепи. 22Той отговори на
Йоановите ученици: „Вървете и разкажете на Йоан това, което
видяхте и чухте: слепи прогледждат, сакати прохождат, прокажени
оздравяват, глухи прочуват, мъртви възкръсват и бедните чуват
Благата вест. 23Благословен е онзи, който може да ме приеме.[1] “

---

[1] **може да ме приеме** Букв.: „не намира в мен повод да съгреши“.

24След като пратениците на Йоан си тръгнаха, Исус започна да
говори на тълпите за Йоан: „Какво излязохте да видите в пусти-
нята? Тръстика, полюшвана от вятъра ли? Не? 25Тогава какво
излязохте да видите? Човек, облечен в хубави дрехи ли? Чуйте!
Онези, които се обличат скъпо и живеят в разкош, ще намерите
в дворците. 26Така че какво излязохте да видите? Пророк ли? Да,
и казвам ви: този човек е много повече от пророк. 27Той е онзи,
за когото е писано:

«Чуй! Пред теб изпращам пратеника си,
който ще подготви пътя за теб.» *Малахия 3:1*

28Казвам ви: сред всички хора, родени някога, няма по-велик от
Йоан. Но дори и най-незначителният в Божието царство е
по-велик от него.“

29Всички, които чуха Исус, дори и бирниците, се съгласиха, че
Божието учение е добро, като се кръстиха† с кръщението на
Йоан. 30Но фарисеите† и законоучителите отхвърлиха Божията
воля за тях, като отказаха да бъдат кръстени от него.

31Исус продължи: „Какво да кажа за хората от това поколе-
ние? С какво да ги сравня? 32Те са като деца, които седят на
пазара и си подвикват едно на друго:

«Свирехме ви весели песни, а вие не играхте!
Пяхме погребални песни, а вие не плакахте!»

33Дойде Йоан Кръстител, който не яде хляб и не пие вино, а вие
казвате: «Той е обладан от демон!» 34Дойде Човешкият Син,†
който яде и пие, а вие казвате: «Вижте го този! Лакомник и
пияница! Приятел на бирници и грешници!» 35Но Божията мъд-
рост се доказва с постъпките на тези, които я следват.[1] “

Симон Фарисеят

36Един от фарисеите† покани Исус да обядва с него. Исус влезе
в къщата му и седна на масата. 37Една грешница, която живееше
в същия град, научи, че Исус се храни в къщата на фарисея и
донесе алабастров съд с миро. 38Тя застана зад Исус, в краката
му, и заплака, обливайки краката му със сълзи. След това ги
избърса с косите си, целуна ги и изля мирото върху тях. 39Като
видя това, фарисеят, който беше поканил Исус, си каза: „Ако
този човек наистина беше пророк, щеше да знае коя го докосва
и що за жена е; щеше да знае, че е грешница.“

40Исус се обърна към фарисея: „Симоне, искам да ти кажа нещо.“

[1]**Но Божията … следват** Букв.: „Но мъдростта се доказва от всичките ѝ деца.“

Симон отвърна: „Говори, Учителю.“
41Исус започна: „Двама души бяха длъжници на един и същи
лихвар. Единият дължеше петстотин динария,† а другият—петде-
сет. 42И двамата обаче нямаха пари да си изплатят дълговете и
затова лихварят благосклонно им ги опрости. Кой от тях ще
обикне лихваря повече?“
43Симон отговори: „Предполагам този, на когото е опростил
по-голямата сума.“
„Прав си“—каза му Исус. 44След това, обръщайки се към
жената, каза на Симон: „Виждаш ли тази жена? Когато влязох в
дома ти, ти не ми даде вода да си измия краката. А тя изми кра-
ката ми със сълзите си и ги изсуши с косите си. 45Ти не ме целу-
на, докато тя не престана да целува краката ми от момента, в
който влязох тук. 46Ти не помаза главата ми със зехтин, а тя
помаза краката ми с миро. 47Затова ти казвам: многобройните й
грехове са простени. Ето защо тя обикна много. Този, на когото
се прости малко, след това и обича малко.“
48Исус се обърна към жената: „Греховете ти са простени.“
49Гостите започнаха да говорят помежду си: „Кой е този, че
и грехове да прощава?“
50А Исус каза на жената: „Вярата ти те спаси. Върви си в мир.“

Исус проповядва из цялата страна

8 На другия ден Исус тръгна из градове и села да проповядва и
съобщава на хората Благата вест за Божието царство. С него
бяха дванадесетте апостола, 2както и няколко жени, които той
беше излекувал от зли духове и болести. Една от тях беше Мария
от град Магдала, от която Исус бе прогонил седем демона. 3Сред
жените бяха още и Йоана, жената на иконома на Ирод†—Хуза,
Сусана и много други. Всички те помагаха на Исус и учениците
му, като ги поддържаха със свои собствени средства.

Притча за семената

(Мат. 13:1–17; Марк 4:1–12)

4Когато около Исус се събра голяма тълпа хора, които се сти-
чаха при него от всеки град, той им разказа следната притча:
5„Един земеделец излязъл да сее. Докато сеел, някои семена
паднали край пътеката. Хората ги стъпкали и небесните птици ги
изкълвали. 6Други семена паднали върху камениста почва. Те
покълнали, но после изсъхнали, защото им липсвала влага. 7Някои
семена паднали сред трънливи плевели, които избуяли заедно с
тях и ги задушили. 8Останалите семена паднали на добра почва,
пораснали и дали сто пъти повече зърно от засятото.“

Исус разказа притчата, като завърши с думите: „Който има уши да чува, да слуша!“
9Учениците му започнаха да го разпитват какво означава тази притча.
10А той им каза: „На вас е дадена привилегията да знаете тайните на Божието царство, но на останалите хора говоря с притчи, така че «да гледат, но да не виждат; да слушат, но да не разбират».“[1]

Исус обяснява притчата за семената

(Мат. 13:18–23; Марк 4:13–20)

11„Ето какво означава тази притча: Семената са Божието слово.
12Тези, които падат край пътеката, са хората, които чуват
Божието слово, но след това идва дяволът и го грабва от сърцата
им, за да не могат да повярват в чутото и да се спасят. 13Семената,
паднали върху каменистата почва, са хората, които чуват
Божието слово, приемат го с радост и за известно време имат
вяра. Но нямат корени и щом дойдат изпитания, губят вярата си
и обръщат гръб на Бога. 14Семената, паднали сред трънливите
плевели, са хората, които чуват Божието слово, но грижите,
богатствата и удоволствията на живота ги задушават и спират
растежа им и плодът им никога не узрява. 15А семената, паднали
върху добрата почва, са хората, които чуват Божието слово с
добри, искрени сърца, пазят го и търпеливо принасят плод.“

Използвайте онова, който имате

(Марк 4:21–25)

16„Никой, който запалва лампа, не я покрива със съд, нито пък
я слага под леглото. Вместо това я слага на поставка, така че
хората, които влизат, да виждат светлината. 17Защото всичко
скрито ще излезе наяве. Всяка тайна ще бъде разкрита. 18Затова
внимавайте как слушате. Защото който има, ще получи още, а
който няма, ще загуби и това, което мисли, че има.“

Истинското семейство на Исус

(Мат. 12:46–50; Марк 3:31–35)

19Майката и братята на Исус дойдоха да го видят, но наоколо
имаше толкова много хора, че не можаха да се доберат до
него. 20Тогава някой му каза: „Майка ти и братята ти чакат
отвън и искат да те видят.“
21А Исус отговори: „Майка и братя ми са тези, които чуват
Божието слово и му се подчиняват.“

---

[1]**«да гледат … разбират»** Ис. 6:9.

Исус укротява буря

(Мат. 8:23–27; Марк 4:35–41)

22Един ден Исус и учениците му се качиха в една лодка. Исус
им каза: „Да прекосим езерото и да отидем на отсрещния бряг.“
И те потеглиха. 23По време на пътуването Исус заспа. Над езерото
се изви буря и лодката започна да се пълни с вода. Всички бяха в
опасност. 24Тогава учениците се приближиха до Исус и го събуди-
ха с думите: „Господарю, господарю, ще се удавим!“

Исус стана и заповяда на вятъра и вълните да утихнат.
Вятърът спря и езерото се успокои. 25Исус каза на учениците
си: „Къде ви е вярата?“

Те бяха изплашени и удивени и се питаха един друг: „Какъв е
този човек, който заповядва дори на вятъра и водата и те му се
подчиняват?“

Исус прогонва зъл дух от болен

(Мат. 8:28–34; Марк 5:1–20)

26Исус и учениците му доплаваха до областта на герасините,
която се намираше от другата страна на езерото срещу Галилея.
27Когато Исус стъпи на брега, към него се приближи един мес-
тен човек, обладан от демони. Той от дълго време не беше obли-
чал дреха и не беше живял в къща, а обитаваше гробищата.
28–29Демонът често го завладяваше. Тогава оковаваха ръцете и
краката на човека и го държаха затворен. Но той късаше вери-
гите и демонът го принуждаваше да отива по необитаеми места.
Тогава Исус заповяда на злия дух да излезе от човека. Той се
хвърли в краката на Исус и извика: „Какво искаш от мен, Исусе,
Сине на Всевишния Бог? Умолявам те, не ме измъчвай!“

30Исус го попита: „Как се казваш?“

Той отвърна: „Легион“,[†] защото в него се бяха вселили много
демони. 31Те молеха Исус да не ги прогонва в бездната.[1] 32Там на
хълма пасеше голямо стадо свине и демоните молеха Исус да им
позволи да влязат в свинете. Той им разреши. 33Тогава те излязо-
ха от човека и се вселиха в свинете. Стадото се втурна по стръм-
ния склон към езерото и всички животни се издавиха.

34Като видяха какво се случи, свинарите избягаха и разказаха
за това в града и околностите. 35Много хора наизлязоха навън,
за да видят станалото. Те дойдоха при Исус и намериха човека,
от когото бяха прогонени демоните, да седи в краката му—
облечен и със здрав разум. И се уплашиха. 36Онези, които видя-
ха това, разказваха на другите как обладаният от демони е бил

---

[1]**бездната** Смятало се е, че това е мястото, където злите духове са затворени и ще бъдат наказани.

излекуван. 37Населението на цяла Герасиния започна да моли
Исус да си върви, защото всички бяха страшно уплашени. Исус
се качи в лодката и се върна в Галилея. 38А човекът, от когото
бяха излезли демоните, го молеше да го вземе със себе си.

Но Исус го отпрати с думите: 39„Върни се у дома си и разкажи
всичко, което Бог стори за теб.“

И човекът тръгна из града и разказваше навсякъде за това,
което Исус направи за него.

Исус съживява мъртво момиче и излекува болна жена

(Мат. 9:18–26; Марк 5:21–43)

40Когато Исус се върна в Галилея, хората го посрещнаха
радостно, защото всички го очакваха. 41Точно тогава дойде един
човек на име Яир, който беше началник на местната синагога.†
Той падна в краката на Исус и го помоли да отиде в къщата му,
42защото единствената му дъщеря—момиче на около дванадесет
години—беше на смъртно легло.

Хората се тълпяха около Исус по пътя му към дома на Яир.
43Една жена, която от дванадесет години кървеше и беше похарчила
целия си имот по лечители, без никой да може да я излекува, 44се
приближи зад Исус и докосна края на дрехата му. В същия миг кър-
венето й спря. 45Тогава Исус попита: „Кой ме докосна?“

Всички наоколо отричаха и Петър каза: „Господарю, толкова
много хора са те наобиколили и се блъскат в теб!“

46Но Исус отговори: „Някой ме докосна, защото почувствах
как от мен излезе сила.“ 47Като видя, че не може да остане неза-
белязана, треперейки, жената пристъпи напред и падна в краката
на Исус. След това разказа пред всички защо го е докоснала и
как веднага след това е оздравяла. 48Исус й рече: „Дъще, вярата
ти те излекува. Върви си в мир.“

49Докато Исус все още говореше, от къщата на Яир дойде
един човек и му каза: „Дъщеря ти умря. Недей повече да безпо-
коиш Учителя.“

50Исус дочу тези думи и каза на Яир: „Не се страхувай! Само
вярвай и дъщеря ти ще оздравее.“

51Когато стигнаха до къщата, Исус на никого не позволи да
влезе вътре с него освен на Петър, Йоан и Яков, както и на
бащата и майката на детето. 52Всички плачеха и скърбяха за нея.
Исус каза: „Не плачете! Тя не е умряла, а просто заспала.“

53Хората му се присмяха, защото знаеха, че момичето е мърт-
во. 54Но Исус взе ръката й и каза: „Дете, стани!“ 55Духът й се
върна и в същия миг тя се изправи. Исус нареди: „Дайте й нещо
за ядене.“ 56Родителите й бяха изумени, но Исус им забрани да
разказват за случилото се.

Исус изпраща апостолите си да проповядват

(Мат. 10:5–15; Марк 6:7–13)

9 Исус събра дванадесетте апостола и им даде сила и власт да
прогонват демони и да лекуват болести. 2След това ги изпрати
да провъзгласяват Божието царство и да лекуват болните, 3като
им каза: „Не взимайте нищо за из път—нито тояга, нито торба,
нито хляб, нито пари. Излезте само с дрехата, която е на гърба
ви. 4Когато влезете в нечия къща, останете там дотогава, докато
дойде време да си тръгвате. 5А ако хората не ви посрещнат с
«добре дошли», напуснете града, като изтърсите праха от крака-
та си[1] като знак на предупреждение към тях.“

6Апостолите тръгнаха от село на село, като навсякъде съобща-
ваха Благата вест и лекуваха хората.

Ирод е объркан

(Мат. 14:1–12; Марк 6:14–29)

7Губернаторът Ирод† чу за всичко, което ставаше, и беше
объркан, тъй като едни казваха, че Йоан е възкръснал от мърт-
вите, 8други твърдяха, че се е появил Илия,† трети пък говореха,
че е възкръснал някой древен пророк. 9Ирод каза: „Аз лично
заповядах да обезглавят Йоан. Кой е тогава човекът, за когото
чувам такива неща?“ И той търсеше възможност да го види.

Исус нахранва повече от 5000 души

(Мат. 14:13–21; Марк 6:30–44; Йоан 6:1–14)

10След като се върнаха, апостолите разказаха на Исус за всич-
ко, което са извършили. После заедно с него отидоха в град
Витсаида, където можеха да бъдат сами. 11Но хората научиха за
това и го последваха. Исус ги посрещаше с радост, говореше им
за Божието царство и лекуваше онези, които бяха болни.

12Към залез слънце дванадесетте апостола дойдоха при него и
му казаха: „Пусни хората да се разотидат, за да си намерят
подслон и храна в околните села и стопанства, защото това
място е необитавано.“

13Исус им отговори: „Вие ги нахранете.“

А те отвърнаха: „Имаме само пет хляба и две риби. Ще трябва
да отидем и купим храна за всички тези хора.“ 14(Там имаше
около пет хиляди мъже.)

Исус каза на учениците си: „Накарайте хората да седнат на
групи, всяка от около петдесет души.“

---

[1]**изтърсите праха от краката си** Израз на презрение. Предупреждение за прекратяване на всякакви връзки с тях.

15Те направиха както им бе наредено. Всички хора насядаха.
16Тогава Исус взе петте хляба и двете риби, вдигна поглед към небето и благодари на Бога. След това раздели храната, даде я на апостолите и им каза да я раздадат на хората.
17Всички ядоха до насита, а с това, което остана, напълниха дванадесет кошници.

Исус е Месията

(Мат. 16:13–19; Марк 8:27–29)

18Веднъж Исус се беше усамотил и се молеше. При него дойдоха учениците му и той ги попита: „Кой съм аз според хората?“
19Те му отговориха: „Някои казват, че си Йоан Кръстител, други—че си Илия,† а трети—че си възкръснал древен пророк.“
20Тогава Исус ги попита: „А според вас кой съм?“
Петър му отговори: „Ти си Месията,† изпратен от Бога.“
21Исус ги предупреди да не казват на никого за това.

Исус казва, че трябва да умре

(Мат. 16:20–28; Марк 8:30–9:1)

22После им каза: „Човешкият Син† трябва да понесе много страдания. Той ще бъде отхвърлен от юдейските старейшини, главните свещеници и законоучителите. Ще бъде убит, но на третия ден ще възкръсне.“
23Исус продължи да говори, този път на всички: „Ако някой иска да ме последва, трябва да каже «Не!» на собствените си желания, да носи своя кръст всеки ден и да ме следва.
24Който иска да спаси живота си, ще го загуби, но който загуби живота си заради мен, ще го спаси.
25Каква полза има човек да спечели целия свят, ако унищожи или погуби сам себе си?
26Ако някой се срамува от мен и моите думи, то и аз ще се срамувам от него, когато дойда в своята слава и славата на Отца и на святите ангели.
27Истина ви казвам: някои от тези, които сега стоят тук, няма да умрат, преди да видят Божието царство.“

Моисей, Илия и Исус

(Мат. 17:1–8; Марк 9:2–8)

28Около осем дни след като каза това, Исус взе със себе си Петър, Йоан и Яков и се качи на хълма да се моли.
29Докато се молеше, изразът на лицето му започна да се променя, а дрехите му станаха ослепително бели.
30Внезапно двама мъже започнаха да разговарят с него. Това бяха Моисей и Илия,†
31които се появиха в слава. Те говореха на Исус за смъртта му в Ерусалим, през която той предстоеше да премине.
32Петър и другите спяха, а когато се събудиха, видяха славата на Исус и двамата мъже,

които стояха до него. 33А когато Моисей и Илия се отдалечаваха
от Исус, Петър, без да съзнава какво говори, му каза:
„Господарю, хубаво е, че сме тук. Хайде да вдигнем три шатри—
една за теб, една за Моисей и една за Илия.“

34Докато изричаше това, над тях се спусна облак, който ги
обгърна. Учениците се изплашиха, когато навлязоха в него. 35От
облака се чу глас, който каза: „Това е моят Син. Той е избрани-
кът ми. Него слушайте!“

36Когато гласът заглъхна, Исус беше отново сам. Петър, Яков
и Йоан запазиха мълчание за известно време и не разказаха на
никого за това, което бяха видели.

Исус излекува момче, обладано от зъл дух

(Мат. 17:14–18; Марк 9:14–27)

37На другия ден, когато слязоха от хълма, огромна тълпа
посрещна Исус. 38Изведнъж от тълпата се разнесе мъжки вик:
„Моля те, Учителю, ела и виж сина ми! Той е единственото ми
дете. 39Зъл дух внезапно влиза в него и той изведнъж закрещява.
Духът го кара да се гърчи и на устата му излиза пяна. Не си
отива от него, докато напълно не го е изтощил. 40Аз молих твои-
те ученици да го прогонят, но те не успяха.“

41Тогава Исус отговори: „Поколение без никаква вяра и заблу-
дено от правия път! Докога трябва да бъда с вас и да ви търпя?“
И заповяда на човека: „Доведи сина си тук!“

42Докато момчето се приближаваше, демонът го повали на
земята и го накара да се гърчи. Но Исус смъмри злия дух,
излекува момчето и го върна на баща му. 43Всички бяха смая-
ни от Божието величие.

Исус говори за своята смърт

(Мат. 17:22–23; Марк 9:30–32)

Докато хората все още се чудеха на това, което Исус направи,
той се обърна към учениците си и им каза: 44„Чуйте внимателно
това, което сега ще ви кажа: Човешкият Син† скоро ще бъде
предаден в ръцете на хората.“ 45Но те не разбраха думите му,
тъй като смисълът им беше скрит за тях, за да не могат да го
проумеят, а се страхуваха да попитат Исус за това, което каза.

Най-великият в небесното царство

(Мат. 18:1–5; Марк 9:33–37)

46Учениците на Исус започнаха да спорят за това кой е
най-великият сред тях. 47Но Исус, знаейки мислите им, взе едно
детенце и го изправи до себе си. 48Тогава им каза: „Който приеме

това детенце в мое име, приема мен. А който приеме мен, приема Онзи, който ме е изпратил. Най-смиреният сред вас е най-велик."

Който не е против вас, е с вас

(Марк 9:38–40)

49Йоан отговори: „Господарю, видяхме един човек, който използваше твоето име, за да прогонва демони от хората. Опитахме се да го спрем, защото не е един от нас, твоите ученици."
50А Исус му каза: „Не го спирайте. Който не е против вас, е с вас."

Град в Самария

51Наближаваше денят, когато Исус щеше да се възнесе на
небето. Той твърдо реши да тръгне към Ерусалим 52и изпрати
напред вестители, които отидоха в едно село в Самария, за да
подготвят всичко за пристигането му. 53Но хората там не искаха
да го приемат, защото се беше запътил към Ерусалим. 54Когато
видяха това, учениците му Яков и Йоан казаха: „Господи, да
заповядаме ли да се изсипе огън от небето и да ги унижощи?"[1]
55Но Исус се обърна и ги смъмри.[2] 56И те се отправиха към
друго село.

По стъпките на Исус

(Мат. 8:19–22)

57Докато вървяха по пътя, някой каза на Исус: „Ще те последвам, където и да отидеш."
58Исус отвърна: „Лисиците си имат леговища, небесните птици— гнезда, а Човешкият Син† няма къде да подслони главата си."
59На друг човек той каза: „Последвай ме."
А човекът отговори: „Господи, нека първо отида да погреба баща си."
60Но Исус му отвърна: „Остави мъртвите сами да погребват мъртъвците си. Ти тръгни и възвестявай Божието царство."
61Друг човек каза: „Аз ще те последвам, Господи, но нека първо се сбогувам със семейството си."
62А Исус отвърна: „Човек, който е сложил ръката си на ралото, но погледът му е все назад, е безполезен за Божието царство."

Исус изпраща 72 ученика

10 След това Господ определи още седемдесет и двама[3] души
и ги изпрати напред по двама във всеки град и място, което

---

[1]**Стих 54** Някои гръцки ръкописи добавят: „както направи Илия". [2]**Стих 55** Някои гръцки ръкописи добавят: „И Исус каза: «Вие не знаете на какъв дух принадлежите. 56Човешкият Син не дойде, за да унищожи душите на хората, а за да ги спаси.»" [3]**седемдесет и двама** В някои гръцки ръкописи: „седемдесет".

той самият възнамеряваше да посети. 2Исус им каза: „Жътвата е
изобилна, но работниците са малко. Затова молете се на
Господаря на жътвата да изпрати работници на своята жътвар-
ска нива. 3Вървете! Но знайте: пращам ви като агнета сред
вълци. 4Не си носете нито кесия, нито торба, нито обувки и не се
спирайте да поздравявате никого по пътя. 5И като влезете в
някоя къща, първо казвайте: «Мир на този дом!» 6Ако там
живее миролюбив човек, вашето благославяне с мир ще почива
върху него; ако ли не—ще се върне при вас. 7Останете в този
дом и яжте и пийте каквото ви предложат. Всеки работник
заслужава заплатата си. Не се местете от къща в къща. 8Ако вле-
зете в град, където хората ви посрещат с радост, яжте каквото
ви предложат. 9Лекувайте болните там и казвайте на хората:
«Божието царство се е приближило до вас.» 10Но ако влезете в
град, където не ви посрещнат с «добре дошли», излезте по ули-
ците му и кажете: 11«Дори праха на вашия град, който лепне по
краката ни, изтърсваме срещу вас.[1] Но запомнете, че Божието
царство се е приближило.» 12Казвам ви: в деня на съда ще бъде
по-поносимо за Содом,† отколкото за този град.“

Предупреждение към невярващите

(Мат. 11:20–24)

13„Горко ти, Хоразине! Горко ти, Витсаидо! Защото ако всички
чудеса, които извърших във вас, бяха станали в Тир и Сидон,
хората там отдавна да са се покаяли,† да са се облекли с власени-
ци[2] и да са посипали главите си с пепел. 14И затова в деня на съда
ще бъде по-поносимо за Тир и Сидон, отколкото за вас. 15А ти,
Капернауме, нима ще се издигнеш до небето? В ада ще слезеш!

16Който слуша вас, слуша мен. Който отхвърля вас, отхвърля
мен. А който отхвърля мен, отхвърля Онзи, който ме изпрати.“

Падането на Сатана

17Седемдесет и двамата[3] ученика се върнаха радостни и казаха
на Исус: „Господи, дори демоните ни се подчиняваха, щом
използвахме името ти.“ 18Исус каза: „Видях Сатана да пада от
небето като мълния. 19Чуйте! Дал съм ви власт да стъпвате
върху змии и скорпиони. Дал съм ви власт по-голяма от тази на
врага. Нищо няма да ви нарани. 20Да, духовете ви се подчиняват.
Радвайте се! Но не затова, че ви се подчиняват, а защото имена-
та ви са записани в небесата.“

---

[1]**праха … срещу вас** Израз на презрение. Предупреждение за прекратяване на всякакви връзки с тях. [2]**власеница** Груба дреха, направена от животинска козина. Понякога хората я обличат, за да покажат, че тъгуват или оплакват някого. [3]**седемдесет и двамата** В някои гръцки ръкописи: „седемдесетте“.

Исус се моли на Отца

(Мат. 11:25–27; 13:16–17)

21В този миг Святият Дух изпълни Исус с радост и той каза:
„Благодаря ти, Отче, Господи на небето и земята, за това, че скри
тези неща от мъдрите и учените и ги разкри на неуките. Да, Отче,
защото това ти достави голяма радост. 22Моят Баща ми предаде
всичко. Никой не знае кой е Синът освен Отец и никой не знае кой
е Отец освен Сина и тези, на които Синът пожелае да го разкрие.“

23Останал сам със своите ученици, Исус се обърна към тях и
каза: „Благословени са очите, които виждат онова, което вие
виждате. 24Защото, казвам ви: много пророци и царе искаха да
видят нещата, които вие сега виждате, но не ги видяха; искаха
да чуят нещата, които вие сега чувате, но не ги чуха.“

Притча за добрия самарянин

25Тогава един законоучител, който искаше да изпита Исус, се
изправи и каза: „Учителю, какво да направя, за да наследя
вечен живот?“

26Исус го попита: „Какво пише в закона? Какво четеш там?“

27Той отговори: „«Обичай Господа, твоя Бог! Обичай го с
цялото си сърце, с цялата си душа, с цялата си сила и с целия си
разум!»“[1] И също: «Обичай ближния си както себе си!»[2]

28„Правилно отговори“—каза Исус. „Постъпвай така и ще
живееш.“

29Но законоучителят искаше да се оправдае и затова попита:
„Но кой е моят ближен?“

30В отговор Исус каза: „Един човек слизал от Ерусалим към
Ерихон, когато бил нападнат от разбойници. Те го обрали и пре-
били. После избягали и го оставили да лежи полумъртъв.
31Случайно оттам минал един юдейски свещеник, но като видял
човека, отишъл на отсрещната страна на пътя. 32След това се
приближил един левит.† Той видял пребития, но също отишъл на
отсрещната страна на пътя. 33После по пътя се задал един сама-
рянин.† Той стигнал до мястото, където лежал пребитият, видял
го и му дожаляло за него. 34Отишъл при човека, промил раните
му с вино и зехтин и после ги превързал. След това го качил на
магарето си, откарал го в един хан и се погрижил за него. 35На
другия ден самарянинът извадил два динария† и ги дал на хан-
джията. «Грижи се за него—поръчал му той,—а каквото похар-
чиш в повече, ще ти платя на връщане.»“

36Тогава Исус попита: „Според теб кой от тези тримата се е
отнесъл като ближен на човека, нападнат от разбойниците?“

---

[1]**«Обичай … разум»** Втор. 6:5. [2]**«Обичай … себе си»** Лев. 19:18.

37Законоучителят отговори: „Този, който е постъпил милости-
во с него."
Исус му каза: „Тогава върви и постъпвай и ти по същия начин."

Мария и Марта

38По пътя Исус и учениците му влязоха в едно село, където
жена на име Марта радушно ги посрещна в дома си. 39Тя имаше
сестра, която се казваше Мария. Мария седна в краката на
Господа и слушаше какво говори. 40А Марта, притеснена за всич-
ко, което трябваше да направи, дойде при Исус и каза: „Господи,
все едно ли ти е, че сестра ми ме остави сама да върша цялата
домакинска работа? Кажи ѝ да ми помогне!"
41А Господ ѝ отговори: „Марто, Марто, ти се тревожиш и безпо-
коиш за толкова много неща, 42а важно е само едно. Мария направи
верния избор и това, което избра, никога няма да ѝ бъде отнето."

Учението на Исус за молитвата

(Мат. 6:9–15)

11 Веднъж Исус се молеше на едно място. След като свърши,
един от учениците му каза: „Господи, научи ни да се
молим, както Йоан научи своите ученици."
2Исус им каза: „Когато се молите, казвайте:

«Отче, да се почита името ти,
да настъпи царството ти.
3 Давай ни всеки ден хляба, от който се нуждаем.
4 Прости греховете ни,
защото и ние прощаваме на всеки,
който ни причинява зло.
И не ни изправяй пред изкушение.»"

Искайте настойчиво

(Мат. 7:7–11)

5Тогава Исус им каза: „Да предположим, че един от вас отиде
посред нощ в дома на приятеля си и каже: «Приятелю, дай ми,
моля те, три хляба назаем, 6защото един приятел пристигна у
дома от път, а нямам с какво да го нахраня.» 7А вашият приятел
отговори отвътре: «Не ме безпокой! Вратата вече е залостена, а
аз и децата ми сме си легнали. Не мога да стана сега, за да ти
дам хляб.» 8Казвам ви: дори и да не стане заради приятелството
ви, то заради вашата настойчивост той ще стане и ще ви даде
каквото ви е нужно. 9Затова ви казвам: искайте и ще ви се даде.
Търсете и ще намерите. Хлопайте и ще ви се отвори. 10Защото
всеки, който иска, получава; който търси, намира; на който
хлопа, му отварят. 11Има ли сред вас баща, който да даде на

детето си змия, когато то му поиска риба? 12Или пък скорпион,
когато поиска яйце? 13Щом вие, колкото и да сте зли, знаете как
да давате добри дарове на децата си, то колко повече небесният
Баща ще даде Святия Дух на онези, които поискат от него!“

Силата на Исус е от Бога

(Мат. 12:22–30; Марк 3:20–27)

14Веднъж Исус прогонваше демон от един ням човек. Щом
демонът излезе, човекът проговори. Хората бяха удивени. 15Но
някои казаха: „Той прогонва демоните, защото използва силата
на Веелзевул†—главатаря на демоните.“
16Други се опитаха да подложат Исус на изпитание и поискаха
от него небесно знамение. 17Но Исус знаеше за какво мислят и
затова им каза: „Всяко царство, разединено от вътрешни борби,
рухва, и семейство, раздирано от разпри, се разпада. 18Но ако
Сатана воюва против себе си, как тогава ще оцелее царството му?
Вие казвате, че използвам силата на Веелзевул,† за да прогонвам
демоните. 19Но ако аз използвам силата на Веелзевул, за да ги
прогонвам, то чия сила използват вашите възпитаници, за да ги
прогонват? Следователно те самите ще опровергаят думите ви.
20Но ако прогонвам демоните, като използвам силата, дадена ми
от Бога, това доказва, че Божието царство вече е дошло при вас.
21Когато един силен човек е добре въоръжен и пази своя дом,
тогава имотът му е в безопасност. 22Но когато друг, по-силен от
него, го нападне и победи, той взима оръжието, на което чове-
кът е разчитал, и разграбва имота му.
23Който не е с мен, е против мен и който не събира заедно с
мен, разпилява.“

Връщането на злия дух

(Мат. 12:43–45)

24„Когато един зъл дух излезе от човек, той се скита по без-
водни места да търси покой, но не може да намери и казва: «Ще
се върна обратно в дома си, който напуснах.» 25Когато се върне
там, намира дома почистен и подреден. 26Тогава излиза и довеж-
да други седем духа, по-зли от него. Всички те влизат и заживя-
ват там. Така положението на този човек тогава става по-лошо,
отколкото е било преди.“

Истински благословените хора

27Когато Исус каза това, една жена от тълпата високо възкликна:
„Благословена е майката, която те е родила и откърмила!“
28Но Исус ѝ отговори: „Още по-благословени са тези, които
чуват Божието слово и му се подчиняват.“

Дай ни доказателство!

(Мат. 12:38–42; Марк 8:12)

29 Все повече хора се тълпяха около Исус и той започна да
говори: „Това поколение е лукаво. То иска знамение, но никакво
знамение няма да му бъде дадено освен знамението с Йона.[1]
30 Както Йона беше знамение за онези, които живееха в
Ниневия,[2] така ще бъде и Човешкият Син† за това поколение.
31 В деня на съда Южната царица[3] ще се изправи срещу хората от
това поколение и ще ги осъди, защото тази жена дойде от дру-
гия край на света да чуе мъдрите думи на Соломон. А тук има
нещо по-велико от Соломон! 32 В деня на съда жителите на
Ниневия ще се изправят срещу това поколение и ще го осъдят,
защото когато Йона им проповядва, те се покаяха.† А тук има
нещо по-велико от Йона!“

Бъдете светлина за света

(Мат. 5:15; 6:22–23)

33 „Никой не поставя запалена лампа в килер или под дълбок
съд, а я слага на поставка, за да могат тези, които влизат, да
виждат светлината. 34 Очите ти са светлина за тялото. Ако са
здрави, цялото ти тяло е изпълнено със светлина. Ако са болни,
тялото ти тъне в мрак. 35 Затова внимавай да не би светлината в
теб да е тъмнина. 36 Ако цялото ти тяло е изпълнено със светлина
и няма нито една тъмна част, тогава то ще свети, както когато
лампата те осветява със сиянието си.“

Исус порицава фарисеите

(Мат. 23:1–36; Марк 12:38–40; Лука 20:45–47)

37 Когато Исус свърши да говори, един фарисей† го покани да
обядва заедно с него. И така, Исус влезе и седна на масата.
38 Фарисеят остана много изненадан, като видя, че Исус не си изми
ръцете преди ядене. 39 Но Господ му каза: „Вие, фарисеите, измива-
те чашата и чинията отвън, а отвътре сте пълни с алчност и лукави
намерения. 40 Колко сте глупави! Нали Онзи, който е направил
външността, е направил и вътрешността? 41 Така че давайте на бед-
ните онова, което е вътре в чашите и чиниите ви, и тогава ще
бъдете напълно чисти. 42 Горко ви, фарисеи! Вие давате една десета
от джоджена, седефчето и всяко растение в градината ви, а забра-
вяте да бъдете справедливи и да обичате Бога. Тези неща трябваше

---

[1] **знамението с Йона** Прави се паралел между трите дни, които Йона прекарва в корема на рибата, и трите дни, които Исус прекарва в гроба. Вж. Йона. [2] **Ниневия** По времето на Йона този град е столицата на Асирийската империя, най-големия враг на Израел. Въпреки това Йона е изпратен там да проповядва, за да могат хората да се обърнат към Бога и да се спасят. [3] **Южната царица** Царицата на Сава или Савската царица, която пропътува 1600 км, за да чуе мъдрите думи на Соломон. Вж. III Цар. 10:1–13.

да правите, като не забравяте и останалите. 43Горко ви, фарисеи! Вие обичате да заемате най-почетните места в синагогите† и да ви поздравяват по пазарите. 44Горко ви! Вие сте като небелязани гробове, по които хората стъпват, без да го знаят.“

Исус разговаря със законоучители

45Един от законоучителите каза на Исус: „Учителю, с тези думи обиждаш и нас.“

46Исус отговори: „Горко и на вас, законоучители! Вие измисляте строги закони, които са непосилно бреме за хората. Карате другите да ги спазват, а вие даже пръста си не мръдвате да им облекчите товара. 47Горко ви! Вие строите гробници за пророците, а същите тези пророци бяха убити от предците ви. 48Така показвате на всички, че одобрявате това, което предците ви извършиха—те убиха пророците, а вие строите гробници за тях. 49Затова и Божията мъдрост казва: «Ще им изпратя пророци и апостоли. Някои от тях ще убият, а други ще преследват.» 50А вие, които живеете сега, ще трябва да отговаряте за кръвта на всички пророци, пролята след сътворението на света—51от кръвта на Авел до кръвта на Захария,[1] който бе убит между олтара и храма. Да, казвам ви: вие, които живеете сега, ще трябва да отговаряте за тях.

52Горко ви, законоучители! Вие скрихте ключа към познанието за Бога. Не само че самите вие не пожелахте да се сдобиете с това познание, но попречихте и на други да учат.“

53Когато Исус си тръгваше, озлобените законоучители и фарисеи† започнаха да го обсипват с различни въпроси, 54за да могат да го поставят натясно чрез собствените му думи.

Не бъдете като фарисеите

12 Междувременно, когато събралата се многохилядна тълпа стана толкова голяма, че хората започнаха да се настъпват един друг, Исус се обърна първо към учениците си и им каза: „Пазете се от маята на фарисеите†! Имам предвид тяхното лицемерие. 2Всичко скрито ще се разкрие. Всяка тайна ще стане явна. 3Това, което сте казали на тъмно, ще се чуе на светло. Всичко, казано шепнешком на тайно място, ще бъде разгласено от покривите.“

От кого трябва да се страхувате

(Мат. 10:28–31)

4Тогава Исус каза на хората: „Но на вас, приятели мои, казвам: не се страхувайте от тези, които убиват тялото, защото те не могат да направят нищо повече след това. 5Ще ви кажа от кого

[1]**Авел, Захария** В еврейския Стар Завет Авел е първата, а Захария—последната жертва на убийство.

да се страхувате: страхувайте се от Онзи, който има власт не
само да погуби тялото ви, но и да изпрати душата ви в пъкъла.
Да, казвам ви, от него трябва да се страхувате.

6Нима не се продават пет врабчета само за два асария†? И
въпреки това Бог не забравя нито едно от тях! 7Той знае дори
колко косъма имате на главите си. Не се страхувайте! Вие сте
по-ценни от много врабчета.“

Признавайте открито вярата си

(Мат. 10:32–33; 12:32; 10:19–20)

8„Казвам ви: който открито признае пред хората, че вярва в
мен, тогава и Човешкият Син† ще го признае пред Божиите
ангели. 9Но ако някой се отрече от мен пред хората, тогава и
Човешкият Син ще се отрече от него пред Божиите ангели.

10Ако някой говори против Човешкия Син,† може да му се про-
сти. Но ако богохулства срещу Святия Дух, няма да му се прости.

11Когато ви отведат в синагогите† пред управителите и влас-
тите, не се притеснявайте как ще се защитите или какво ще
кажете, 12защото в онзи момент Святият Дух ще ви научи
какво трябва да кажете.“

Притча за глупавия богаташ

13Някакъв човек от тълпата се обърна към Исус: „Учителю,
кажи на брат ми да раздели с мен бащиното ни наследство.“

14Но Исус отговори: „Човече, кой е казал, че трябва да ви
стана съдия или да решавам как да разделите бащиното си
наследство?“ 15След това каза на хората: „Внимавайте и се пазе-
те от всяка алчност, защото животът на човека не се състои в
голямото му богатство.“

16После Исус им разказа следната притча: „Един богаташ
събрал богата реколта от земята си 17и се замислил: «Какво да
направя? Няма къде да прибера реколтата си.» 18Тогава решил:
«Ето какво ще направя: ще разруша старите хамбари и ще
построя по-големи, където ще складирам всичкото си зърно и
имущество. 19Тогава ще си кажа: запасил си се добре за години
наред. Почивай, яж, пий и се весели!» 20Но Бог му казал:
«Глупако, тази вечер ти ще умреш. Какво ще стане с това, което
си натрупал? На кого ще го оставиш?»

21Така е с всеки, който трупа богатства за себе си, а не богатее
с това, което Бог иска.“

Поставяйте Божието царство на първо място

(Мат. 6:25–34; 19–21)

22Исус се обърна към учениците си: „Затова ви казвам: не се
тревожете за живота си—какво ще ядете, нито пък за тялото си—

какво ще облечете. 23Защото животът е по-важен от храната, а
тялото—по-важно от дрехите. 24Вижте враните! Те не сеят, нито
жънат, нямат нито склад, нито хамбар, но Бог ги храни. А колко
по-ценни сте вие от птиците! 25Кой от вас може с безпокоене да
удължи живота си с един единствен ден? 26Щом не сте в състоя-
ние да направите такова малко нещо, защо тогава да се безпокоите
за останалото? 27Вижте как растат кремовете. Те не работят и не
си правят дрехи. Но казвам ви: дори Соломон, в цялата си слава,
не се е обличал както тези цветя. 28Ако Бог облича така полската
трева, която днес я има, а утре ще я хвърлят в пещта, колко
по-хубаво ще облече вас! Колко малко вяра имате! 29Ето защо, не
мислете постоянно какво ще ядете и пиете и не се тревожете. 30За
всичко това се безпокоят онези, които не се доверяват на Бога, но
вашият Баща знае, че се нуждаете от тези неща. 31Затова търсете
неговото царство и останалото също ще ви бъде дадено.“

Съкровище в небето

(Мат. 6:19–21)

32„Не се страхувай, малко стадо, защото вашият Баща иска да
ви даде царството. 33Продайте имота си и раздайте парите на
бедните. Направете си кесии, които не овехтяват. Събирайте си
съкровище в небесата, което не се изчерпва. Него нито крадци
го достигат, нито молци го изяждат. 34Защото където е съкрови-
щето ви, там ще бъде и сърцето ви.“

Бъдете готови

(Мат. 24:45–51)

35„Бъдете готови, с облечени дрехи и запалени лампи. 36Бъдете
като слуги, които чакат господарят им да се върне от сватбено
празненство и да му отворят веднага, щом дойде и почука на врата-
та. 37Благословени са тези слуги, които останат будни и дочакат
господаря си. Истина ви казвам: той ще запретне ръкави, ще ги
настани на масата и ще им прислужва. 38Може да се наложи слуги-
те да стоят до полунощ или до по-късно, но ще бъдат благословени,
когато господарят им се върне и ги завари да го чакат. 39Помнете,
че ако стопанинът знаеше кога в къщата му ще влезе крадец, няма-
ше да позволи да му я ограбят. 40Вие също бъдете готови, защото
Човешкият Син† ще дойде тогава, когато не го очаквате.“

Кой е довереният слуга

41Тогава Петър попита: „Господи, само на нас ли разказваш
тази притча или и на останалите?“

42Господ отговори: „Кой е довереният и благоразумен иконом?
Този, на когото стопанинът поверява другите си слуги, за да им

раздава храната в определеното време. 43Благословен е този
слуга, когато господарят му се върне и го завари да върши
онова, което му е възложил. 44Истина ви казвам: господарят ще
му повери целия си имот. 45Какво обаче ще стане, ако този слуга
си помисли, че господарят му няма да се върне скоро и започне
да бие другите слуги и слугини, да яде, да пие и да пиянства?
46Господарят му ще се върне в ден, когато той не го очаква, и в
час, който той не знае. Ще го подложи на ужасна смърт[1] и ще го
хвърли там, където са невярващите.

47Слугата, който знае какво иска господарят му, но не се под-
готвя и не го прави, ще бъде наказан сурово. 48А онзи, който не
е знаел какво иска господарят му и е извършил нещо, което
заслужава наказание, ще бъде наказан по-малко. От този, на
когото е дадено много, ще се очаква много и от този, на когото
е поверено повече, ще се изисква повече.“

Хората ще имат разногласия заради Исус

(Мат. 10:34–36)

49„Дойдох да запаля огън на земята и как бих искал вече да се
е разгорял! 50Но ми предстои да бъда кръстен[2] и колко се терзая,
докато това се изпълни! 51Да не мислите, че съм дошъл да
донеса мир на земята? Не! Дойдох, за да донеса разделение. 52От
днес нататък семейство от пет души ще бъде разделено: трима
срещу двама и двама срещу трима.

53 Бащата ще бъде против сина
и синът—против бащата.
Майката ще бъде против дъщерята
и дъщерята—против майката.
Свекървата ще бъде против снахата
и снахата—против свекървата.“

Разбирайте времената

(Мат. 16:2–3)

54Тогава Исус каза на хората: „Когато видите облаци, идващи
от запад, веднага си казвате: «Ще вали дъжд.» И наистина скоро
започва да вали. 55Като задуха южнякът, казвате: «Ще бъде
горещо.» Така и става. 56Лицемери! Можете да разбирате време-
то,[3] а как не можете да разберете това, което става сега?“

---

[1]**подложи на ужасна смърт** Букв.: „разсече на две“ или „насече на парчета“. [2]**кръстен** Вж. „кръщавам“ в Речника. Тук тези думи имат особено значение: „кръстен“ или „потопен“, „погребан“ в скърби и страдания. [3]**Можете да разбирате времето** Букв.: „Знаете как да тълкувате лицето на земята и на небето.“

Разрешавайте споровете си

(Мат. 5:25–26)

57„Защо не можете сами да решите кое е правилно? 58Когато
някой те призове на съд, постарай се още по пътя натам да раз-
решиш спора с него. Иначе той ще те даде под съд, съдията ще
те предаде на стражата и стражата ще те хвърли в затвора. 59И
казвам ти: няма да излезеш оттам, докато не си платиш всичко
до последната лепта.†“

Покайте се!

13 По това време там присъстваха няколко души, които разка-
заха на Исус за галилейците, които Пилат† убил, докато те
се покланяли на Бога, и смесил кръвта им с тази на животните,
принесени в жертва. 2Исус им отговори: „Нима мислите, че тези
хора са пострадали така, защото са били по-грешни от всички
останали галилейци? 3Не, не са били. Но казвам ви: ако не се
покаете,† всички вие ще умрете по същия начин. 4Ами онези
осемнадесет души, които загинали, когато Силоамската кула
паднала върху тях? Да не мислите, че са били по-грешни от
всички останали жители в Ерусалим? 5Не, не са били. Но казвам
ви: ако не се покаете, всички вие ще умрете по същия начин.“

Притча за безплодното дърво

6После Исус им разказа следната притча: „Един човек посадил
смокиново дръвче в лозето си. Отишъл да набере плод, но като
не намерил нищо, 7казал на лозаря си: «Вече три години идвам
да набера плод от тази смокиня, но още не съм намерил нито
един. Отсечи я! Само заема място.» 8Но лозарят отговорил:
«Господарю, остави дръвчето още една година. Ще го прекопая и
наторя. 9Ако на следващата година даде плод, добре. Ако ли не,
тогава ще го отсечеш.»“

Исус излекува болна жена в събота

10В събота Исус поучаваше в една от синагогите.† 11Там имаше
прегърбена жена, която от осемнадесет години не можеше да се
изправи, защото в нея се беше вселил зъл дух. 12Когато я видя,
Исус я повика при себе си и й каза: „Жено, освободена си от
недъга си.“ 13После положи ръцете си† върху нея и тя веднага се
изправи и започна да слави Бога.

14Тогава началникът на синагогата,† разгневен, че Исус е изле-
кувал в събота, каза на хората: „Шест дни в седмицата са отреде-
ни за работа, така че тогава идвайте да ви лекуват, а не в събота.“

15Господ му отговори: „Лицемери! Нима в събота всеки от вас
не отвързва от яслите вола или магарето си, за да го заведе на
водопой? 16Тази жена е дъщеря на Авраам и Сатана я е държал
вързана осемнадесет години. Грешно ли е да бъде освободена от
недъга си в съботен ден?“ 17С тези думи Исус засрами всички,
които го критикуваха, а останалите хора се радваха на всички
чудесни неща, които той правеше.

Притчи за Божието царство

(Мат. 13:31–33; Марк 4:30–32)

18Исус продължи да говори: „Как изглежда Божието царство?
С какво да го сравня? 19То е като синапеното зрънце, което един
човек засадил в градината си и то пораснало, станало дърво и
небесните птици свили гнезда в клоните му.“

20И каза още: „С какво да сравня Божието царство? 21То е като
маята, която една жена взела и разбъркала в голяма купа браш-
но, докато цялото тесто втаса.“

Тясната врата

(Мат. 7:13–14, 21–23)

22Исус поучаваше в села и градове по пътя си към Ерусалим.
23Някой го попита: „Господи, нима само малцина ще бъдат
спасени?“

Исус отговори: 24„Направете всичко възможно да влезете през
тясната врата, защото казвам ви: много хора ще се опитат да
минат през нея, но няма да успеят. 25Ако човек залости вратата
на дома си, вие можете да стоите отвън и да хлопате, но той
няма да ви отвори. Вие ще кажете: «Господи, отвори ни!», а той
ще ви отвърне: «Не зная откъде сте.» 26Тогава ще започнете да
говорите: «С теб сме яли и пили. Ти поучаваше по улиците на
нашия град.» 27А той ще каже: «Не зная откъде сте. Махнете се
всички вие, които вършите зло!» 28И ще заплачете и заскърцате
със зъби, когато видите в Божието царство Авраам, Исаак, Яков
и всички пророци, а вас изгонят навън. 29Ще идват хора от изток
и запад, от север и юг и ще седнат на масата в Божието царство.
30Има такива, които сега са последни, но ще станат първи, а има
и такива, които сега са първи, но ще станат последни.“

Исус ще умре в Ерусалим

(Мат. 23:37–39)

31В този момент няколко фарисеи† дойдоха при Исус и му
казаха: „Напусни това място и върви другаде, защото Ирод† иска
да те убие.“

32Исус им каза: „Идете и кажете на онази лисица: «Днес и утре
ще прогонвам демони и лекувам хора, а на третия ден ще завър-

ша делото си.» [33]След това трябва да тръгна, защото е немислимо пророк да умре вън от Ерусалим.

[34]Ерусалиме, Ерусалиме! Ти, който избиваш пророците и с камъни посрещаш онези, които Бог ти изпраща! Колко пъти исках да събера децата ти, както кокошката събира своите пиленца под крилата си! Но вие отказахте. [35]Виж! Сега домът ви ще бъде изоставен и казвам ви: няма да ме видите, докато не дойде времето да кажете: «Благословен да бъде този, който идва в името на Господа!»[1] “

Правилно ли е да се лекува в съботен ден

14 Една събота Исус отиде да яде в къщата на виден фарисей.† Всички го наблюдаваха много внимателно. [2]Срещу него седеше човек, страдащ от воднянка. [3]Исус попита законоучителите и фарисеите: „Позволено ли е да се лекува в съботен ден или не?“ [4]Но те мълчаха. Тогава Исус хвана болния, излекува го и го изпрати да си върви. [5]После се обърна към законоучителите и фарисеите: „Ако синът ви или волът ви падне в кладенец, няма ли незабавно да го извадите оттам, дори денят да е събота?“ [6]Те нищо не можаха да отговорят на това.

Не се дръжте високомерно

[7]Когато забеляза, че гостите се настаняват на най-почетните места, Исус им разказа следната притча: [8]„Когато те поканят на сватба, не сядай на най-почетното място, защото ако някой от поканените е по-важен от теб, [9]тогава домакинът, който е поканил и двама ви, ще дойде и ще ти каже: «Отстъпи мястото си на този човек.» И ти, засрамен, ще станеш, за да се преместиш на последното място. [10]Ето защо, когато те поканят на сватба, седни на най-скромното място. Когато дойде домакинът, той ще ти каже: «Приятелю, премести се по-напред, на по-добро място.» Така ще ти бъде оказана чест в присъствието на всички гости. [11]Защото всеки, който величае себе си, ще бъде смирен, а всеки, който смирява себе си, ще бъде възвеличан.“

Ще бъдете възнаградени

[12]Тогава Исус каза на фарисея, който го беше поканил: „Когато даваш обяд или вечеря, не кани приятелите, братята, роднините и богатите си съседи, защото и те на свой ред ще те поканят. [13]Вместо това покани бедните, сакатите, недъгавите и слепите [14]и ще бъдеш благословен, понеже тези хора нямат с

---

[1]**«Благословен … Господа»** Пс. 118:26.

какво да ти се отплатят, но Бог ще те възнагради, когато правед-
ните хора възкръснат от мъртвите.“

Притча за голямото празненство

(Мат. 22:1–10)

15Като чу това, един от седящите на масата заедно с Исус му
каза: „Благословен е всеки, който участва в празненството в
Божието царство!“
16Исус му отговори: „Един човек устроил голямо празненство,
на което поканил много гости. 17Когато дошъл уреченият час,
човекът изпратил слугата си да каже на поканените: «Елате,
всичко е готово.» 18Но всички поканени започнали да се изви-
няват. Първият казал: «Току-що си купих нива и трябва да
отида да я огледам. Моля те, приеми моите извинения.» 19Друг
се заоправдавал: «Току-що си купих пет чифта волове и отивам
да ги изпробвам. Моля те, приеми моите извинения.» 20Трети
казал: «Току-що се ожених и не мога да дойда.» 21Слугата се
върнал и разказал всичко на господаря си. Господарят се раз-
гневил и му казал: «Бързо обиколи всички улици и пътеки на
града и доведи тук бедните, сакатите, слепите и куците.»
22Малко след това слугата казал: «Господарю, изпълних всичко,
което ми нареди, но има още място.» 23Тогава господарят казал
на слугата си: «Тръгни по пътищата и покрай оградите и убеж-
давай всички, които срещнеш, да дойдат тук, за да се напълни
къщата ми. 24Казвам ти: нито един от онези, които първо бях
поканил, няма да участва в празненството ми.»“

Не постъпвайте прибързано

(Мат. 10:37–38)

25Заедно с Исус вървяха много хора. Обръщайки се към тях,
той им каза: 26„Ако някой дойде при мен, но обича баща си и
майка си, жена си и децата си, братята, сестрите си и даже соб-
ствения си живот повече от мен, не може да бъде мой ученик.
27Който не носи кръста си и не ме следва, не може да бъде мой
ученик. 28Ако някой от вас иска да построи кула, няма ли първо
да седне да си направи сметка за разходите, за да види има ли
достатъчно средства да завърши работата? 29Иначе, ако положи
основите, но не е в състояние да завърши строежа, тогава всич-
ки, които го гледат, ще му се присмеят 30и ще кажат: «Този
човек започна да строи, но не можа да завърши.»
31Ако един цар има намерение да воюва срещу друг цар, нима
няма първо да седне и прецени може ли с десет хиляди души да
победи идващия срещу него с двадесет хиляди? 32Ако види, че не
може, тогава много преди другият цар да се приближи, той ще

изпрати посланици да преговарят за мир. 33По същия начин
всеки един от вас трябва да се откаже от всичко, което има,
иначе не може да бъде мой ученик.“

Не изгубвайте влиянието си

(Мат. 5:13; Марк 9:50)

34„Солта е хубаво нещо, но дори тя, изгуби ли вкуса си, за нищо
не става. Няма как да се направи отново солена. 35Дори за почвата
или за наторяване не може да се използва. Хората я изхвърлят.
Който има уши да чува, да слуша!“

Радост в небето

(Мат. 18:12–14)

15 Всички бирници и грешници се тълпяха да чуят Исус.
2Тогава фарисеите† и законоучителите започнаха да мър-
морят неодобрително: „Този човек посреща с радост грешници и
даже яде с тях!“
3Тогава Исус им разказа следната притча: 4„Ако някой от вас
има сто овце и изгуби една от тях, няма ли да остави другите
деветдесет и девет на пасището, за да тръгне след изгубената
овца, докато я намери? 5Щом я намери, с радост ще я сложи на
раменете си 6и като пристигне у дома, ще събере съседите и при-
ятелите си и ще им каже: «Радвайте се с мен, защото намерих
изгубената си овца.» 7Казвам ви: по същия начин и в небето ще
има повече радост за един грешник, който се е покаял,† отколкото
за деветдесет и девет праведници, които нямат нужда от това.
8Или ако една жена има десет сребърни монети и изгуби една
от тях, няма ли да запали лампа, да премете къщата и да търси
внимателно, докато не я намери? 9И щом я намери, тя ще събере
съседите и приятелите си и ще им каже: «Радвайте се с мен,
защото намерих изгубената си монета.» 10По същия начин се
радват Божиите ангели, когато един грешник се покае.†“

Притча за блудния син

11След това Исус каза: „Един човек имал двама сина. 12По-мал-
кият казал на баща си: «Татко, дай ми моя дял от имота.» И баща-
та разделил имота между синовете си. 13Не след дълго по-малкият
син си събрал нещата и заминал за далечна страна. Там прахосал
всичките си пари в разгулен живот. 14Скоро след като пропилял
всичко, в страната настъпил глад и момъкът изпаднал в нужда.
15Тогава се наел да работи при един от местните жители, който го
изпратил да пасе свине в полята му. 16Той така гладувал, че с
радост би напълнил стомаха си дори с рожковите, с които хране-
ли свинете, но никой нищо не му давал. 17Накрая момчето се вра-

зумило и си казало: «Всички слуги на баща ми имат храна в изобилие, а аз тук умирам от глад. 18Ще стана, ще отида при баща ми и ще му кажа: «Татко, съгреших пред Бога и пред теб. 19Не съм достоен да се наричам повече твой син. Позволи ми да бъда един от слугите ти.»“ 20И така, той станал и тръгнал към баща си.

Блудният син се завръща

„Баща му го зърнал още отдалеч и сърцето му се изпълнило с умиление. Той се затичал към сина си, прегърнал го и го разцелувал. 21Синът казал: «Татко, съгреших пред Бога и пред теб. Не съм достоен да се наричам повече твой син.» 22Но бащата казал на слугите си: «Бързо донесете най-хубавата дреха и го облечете. Сложете му пръстен на ръката и обувки на краката. 23Изведете угоеното теле и го заколете, ще направим пиршество и ще празнуваме. 24Този мой син беше мъртъв, а сега отново е жив. Беше изгубен, а сега се намери.» И започнали да се веселят.“

По-големият син се прибира

25„През това време по-големият син бил на полето. Когато се приближил до къщата, той чул музика и танци. 26Извикал един от слугите и го попитал какво означава всичко това. 27Слугата отговорил: «Брат ти се върна. Баща ти закла угоеното теле за това, че си го получи обратно здрав и читав.» 28По-големият брат се ядосал и отказал да влезе в къщата. Тогава баща му излязъл и започнал да го моли да влезе у дома. 29Синът отговорил: «С години ти служих като роб, подчинявах се на всяка твоя заповед, а ти дори една коза не закла заради мен, за да се повеселя с приятели. 30А когато се върна този твой син, който пропиля парите ти по жени, за него закла угоеното теле!» 31А бащата казал: «Синко, ти си винаги с мен. Всичко, което имам, е и твое. 32Но сега трябваше да празнуваме и да се веселим, защото брат ти беше мъртъв, а сега е жив. Беше изгубен, а сега се намери.»“

Истинското богатство

16 Исус каза на учениците си: „Един богаташ имал иконом, за когото му докладвали, че пилее парите му. 2Той го извикал при себе си и му казал: «Какви са тези неща, които чувам за теб? Направи ми отчет за своята работа, защото повече не можеш да останеш на тази длъжност.» 3Икономът си помислил: «Какво да правя? Господарят иска да ме уволни. Не съм достатъчно силен да отида да копая земята, а да прося ме е срам. 4Знам какво ще направя, за да накарам хората да ме приемат в домовете си, след като изгубя работата си.» 5Той повикал всички длъжници на своя господар и попитал първия: «Колко дължиш

на господаря ми?» [6]«Сто мерки[1] зехтин»—отговорил той. Тогава
икономът му казал: «Вземи си обратно разписката. Седни и
бързо напиши петдесет!» [7]След това попитал друг: «А ти колко
дължиш?» Човекът отговорил: «Сто крини[2] жито.» Управителят
му казал: «Вземи си разписката и напиши осемдесет.» [8]По-късно
господарят похвалил недобросъвестния служител за неговата
находчивост. Светските хора са по-находчиви със себеподобните
си, отколкото духовните хора.

[9]Казвам ви: спечелете си приятели чрез земното си богатство,
така че когато то свърши, да ви приемат във вечните домове.
[10]Който е верен в малките неща, верен е и в големите; а който е
нечестен в малките неща, ще бъде нечестен и в големите.
[11]Затова, ако не могат да ви поверят земното богатство, кой
тогава ще ви повери истинското? [12]И щом като не може да ви се
разчита за чуждия имот, кой ще ви даде вашия?“

Може ли човек да служи на двама господари

(Мат. 6:24)

[13]„Никой не може да бъде едновременно слуга на двама господари, защото или ще мрази единия и ще обича другия, или ще е предан на единия и ще презира другия. Не можете да служите и на Бога, и на парите.[3] “

Божият закон не може да бъде променен

(Мат. 11:12–13)

[14]Фарисеите,[†] които обичаха парите, чуха всичко това и се
присмяха на Исус. [15]Той им каза: „Вие се правите на праведни
пред хората, но Бог познава сърцата ви. Онова, което хората
ценят, Бог презира.

[16]До идването на Йоан бяха в сила законът на Моисей и
писанията на пророците. След него се проповядва Благата вест за
Божието царство и всеки се стреми да влезе в него. [17]Но
по-лесно ще бъде небето и земята да преминат, отколкото дори
една точка от закона да бъде променена.

[18]Ако един мъж се разведе с жена си и се ожени за друга,
извършва прелюбодейство. Всеки, който се жени за разведена
жена, също извършва прелюбодейство.“

Богаташът и Лазар

[19]Исус каза: „Живял един богаташ, който винаги се обличал в
скъпи дрехи и всеки ден устройвал разточителни пиршества.
[20]Пред вратата му често донасяли един бедняк на име Лазар,

---

[1]**Сто мерки** Прибл. 3600 л. [2]**Сто крини** Прибл. 2700 кг. [3]**парите** Букв.: „*Мамона*“, семитска дума, означаваща пари или богатства.

целия покрит с рани. [21]Той копнеел да се насити с трохите, които
падали от масата на богатия. Даже кучетата идвали да ближат
раните му. [22]След време беднякът умрял и ангелите го завели при
Авраам. Богатият също умрял и го погребали. [23]В ада, където го
измъчвали, богаташът вдигнал поглед и видял в далечината
Авраам да държи Лазар в обятията си. [24]Богаташът извикал:
«Отче Аврааме, смили се над мен! Изпрати Лазар да натопи
върха на пръста си във вода и да ми разхлади езика, защото стра-
дам ужасно в този огън!» [25]Но Авраам отговорил: «Синко, спом-
ни си, че приживе ти получи само хубаво, а Лазар—само лошо.
Сега той се утешава, а ти страдаш. [26]Освен това помежду ни зее
пропаст, за да не може никой оттук да премине отсреща и никой
оттам да не може да дойде тук при нас.» [27]Богатият казал: «Моля
те тогава, отче, прати Лазар в бащината ми къща. [28]Аз имам пети-
ма братя. Нека ги предупреди, за да не дойдат и те в това място
на страдания.» [29]А Авраам отговорил: «Те имат писаното от
Моисей и пророците—да се вслушат в думите им.» [30]Но богата-
шът отвърнал: «Не, отче Аврааме, ако при тях дойде някой въз-
кръснал от мъртвите, те ще повярват и ще се покаят.[†]»“ [31]Авраам
му отговорил: «Ако братята ти не слушат Моисей и пророците,
даже и да възкръсне някой от мъртвите, пак няма да повярват.»“

Исус поучава за греха и прошката

(Мат. 18:6–7, 21–22; Марк 9:42)

17 Исус каза на учениците си: „Неща, които изкушават хора-
та да извършат грях, неизбежно ще дойдат, но горко на
онзи, чрез когото дойдат. [2]За него би било по-добре да му ока-
чат воденичен камък на шията и да го хвърлят в морето, откол-
кото да изкуши някого от тези малките да съгреши. [3]Затова вни-
мавайте какво правите!

Ако брат ти съгреши, порицай го и ако съжали, прости му. [4]И
ако в един ден ти причини зло седем пъти и след това седем
пъти ти каже: «Съжалявам», прости му.“

Колко голяма е вярата ви

[5]Тогава апостолите казаха на Господа: „Дай ни повече вяра.“

[6]Господ им отговори: „Ако имате вяра колкото синапено зрън-
це, можете да заповядате на тази черница: «Изкорени се и се
засади в морето!» и тя ще ви се подчини.“

Служете предано

[7]„Ако някой от вас има слуга, който му оре земята или пасе
овцете, ще му каже ли веднага като се върне от полето: «Влизай
и сядай да ядеш»? [8]Не, разбира се! По-скоро ще му каже:

«Приготви ми вечерята, сложи си престилката и ми прислужвай,
докато ям и пия. След това можеш и ти да ядеш и пиеш.» 9Нима
ще благодари на слугата за това, че е изпълнил заповедта му?
10Същото е и с вас. Когато изпълните всичко, което ви е било
заповядано, кажете: «Ние сме само едни слуги. Не заслужаваме
благодарност. Просто изпълнихме дълга си.»“

Бъдете благодарни

11На път за Ерусалим Исус минаваше по границата между
Самария и Галилея. 12Когато влизаше в едно село, го срещнаха
десет души, болни от проказа. Те стояха на разстояние 13и вика-
ха: „Исусе! Господарю! Смили се над нас!“

14Когато ги видя, Исус им каза: „Идете и се покажете на све-
щениците.“[1]

Докато вървяха към свещениците, те оздравяха. 15Но един от
тях, веднага щом видя, че е излекуван, се върна при Исус, въз-
хвалявайки Бога със силен глас, 16хвърли се в краката му и му
благодари. Този човек беше самарянин.† 17Исус отговори: „Десет
души бяха излекувани. Къде са останалите девет? 18Единствено
този чужденец ли се върна да благодари на Бога?“ 19После му
каза: „Стани и си върви. Вярата ти те излекува.“

Божието царство е във вас

(Мат. 24:23–28, 37–41)

20Веднъж фарисеите† попитаха Исус: „Кога ще дойде Божието
царство?“

Исус отговори: „Божието царство не идва по видим начин.
21Хората няма да кажат «Виж, тук е!» или «Там е!», защото
Божието царство е във вас.“

22А на учениците си Исус каза: „Ще дойде време, когато ще
копнеете да видите поне един от дните на Човешкия Син,† но
няма да можете. 23Хората ще ви казват: «Виж, там е!» или
«Виж, тук е!», но не отивайте и не ги следвайте.“

Второто идване на Исус

24„Защото в деня на своето завръщане Човешкият Син† ще бъде
като светкавицата, която блясва и озарява небето от край до
край. 25Но преди това той трябва да понесе много страдания и да
бъде отхвърлен от това поколение. 26Когато дойде Човешкият
Син, ще бъде както беше по времето на Ной: 27хората ядяха,
пиеха, женеха се и се омъжваха до деня, в който Ной влезе в

---

[1]**Идете … свещениците** Според закона на Моисей свещеник трябва да засвидетелства, че болен от проказа е оздравял.

кораба. После дойде потопът и унищожи всички. 28Същото беше
и по времето на Лот—хората ядяха и пиеха, купуваха и продава-
ха, засаждаха и строяха. 29Но в деня, в който Лот напусна
Содом,† от небето се изсипа огън и жупел и погуби всички.
30Така ще бъде и в деня, в който Човешкият Син дойде отново.“

31„В онзи Ден,† ако човек е на покрива на къщата си, не тряб-
ва да слиза, за да си прибере отвътре вещите. Който е на поле-
то, не трябва да се връща—32спомнете си какво се случи с
жената на Лот![1] 33Който се опита да запази живота си, ще го
изгуби, а който изгуби живота си, ще го съхрани. 34Казвам ви,
че тогава двама души ще споделят едно легло през нощта: еди-
ният ще бъде взет, а другият—оставен. 35Две жени ще мелят
зърно заедно: едната ще бъде взета, а другата—оставена.“ [36][2]

37Учениците попитаха Исус: „Къде ще стане това, Господи?“

Той им отговори: „Където е трупът, там ще се съберат и
лешоядите.“

Притча за вдовицата и съдията

18 Тогава Исус разказа на учениците си притча, за да ги научи
винаги да се молят и да не губят надежда: 2„Живеел в един
град съдия, който нито се страхувал от Бога, нито уважавал хора-
та. 3В същия град живеела и една вдовица, която непрекъснато
ходела при съдията и казвала: «Отсъди в моя полза срещу против-
ника ми!» 4Но съдията не искал и да чуе за това. След време обаче
си помислил: «Не ме е страх от Бога и не уважавам хората. 5Но
тъй като тази вдовица не ме оставя на мира, ще отсъдя в нейна
полза, защото иначе ще ме умори с безкрайните си молби.»“

6Тогава Господ каза: „Обърнете внимание на думите на неспра-
ведливия съдия. 7Нима Бог няма да отсъди в полза на своите
избрани, които викат към него ден и нощ? Нима ще се бави с отго-
вора си? 8Казвам ви: Бог начаса ще отсъди в тяхна полза. Но кога-
то Човешкият Син† дойде, ще намери ли вяра на земята?“

Бъдете праведни пред Бога

9На тези, които бяха убедени в своята праведност и гледаха с
презрение на всички останали, Исус разказа следната притча:
10„Двама души отишли в храма да се помолят. Единият бил
фарисей,† а другият—бирник. 11Фарисеят застанал настрана и
започнал да се моли: «О Боже, благодаря ти, че не съм като дру-
гите хора—крадци, измамници, прелюбодейци. Благодаря ти, че

---

[1]**жената на Лот** Историята за жената на Лот се намира в Бит. 19:15–17,26. [2]**Стих 36** Някои гръцки ръкописи включват стих 36: „Двама ще работят на полето: единият ще бъде взет, а другият—оставен.“

не съм като онзи бирник там. 12Аз постя два пъти седмично и
давам една десета от всичко, което спечеля.»

13Бирникът стоял на разстояние и не смеел даже очите си да
вдигне към небето. Удрял се в гърдите и се молел: «Боже, смили
се над мен, грешника!» 14Казвам ви, че този човек, а не другият,
след молитвата си се прибрал вкъщи оправдан пред Бога. Защото
всеки, който величае себе си, ще бъде смирен, а всеки, който
смирява себе си, ще бъде възвеличан.“

Кой ще влезе в Божието царство

(Мат. 19:13–15; Марк 10:13–16)

15Някои хора водеха при Исус децата си, за да ги докосне. Но
когато видяха това, учениците им се скараха. 16Исус обаче изви-
ка децата при себе си и каза на учениците си: „Пуснете децата да
дойдат при мен и не ги спирайте, защото Божието царство при-
надлежи на такива като тях. 17Истина ви казвам: който не при-
еме Божието царство така, както го приема едно дете, никога
няма да влезе в него.“

Богат човек отказва да последва Исус

(Мат. 19:16–30; Марк 10:17–31)

18Един юдейски водач попита Исус: „Добри ми Учителю,
какво трябва да направя, за да наследя вечен живот?“

19Исус му отговори: „Защо ме наричаш «добър»? Никой не е
добър освен един единствен—Бог. 20Нали знаеш заповедите: «Не
прелюбодействай, не убивай, не кради, не лъжесвидетелствай,
уважавай баща си и майка си!»“[1]

21Водачът отвърна: „От дете спазвам тези заповеди.“

22Като чу това, Исус му каза: „Има само едно нещо, което ти
липсва. Продай всичко, което имаш, раздай парите на бедните и
ще имаш съкровище в небесата. След това ела и ме последвай.“
23Но като чу това, човекът се натъжи, защото беше много богат.

24Исус видя, че се е натъжил и каза: „Колко трудно е за богатите
да влязат в Божието царство! 25По-лесно е камила да мине през
иглено ухо, отколкото богат човек да влезе в Божието царство.“

26Щом чуха това, хората попитаха: „Кой тогава може да се спаси?“

27Исус отговори: „Невъзможното за хората за Бога е възможно.“

28Тогава Петър каза: „Виж! Ние оставихме всичко, което
имахме, за да те последваме.“

29Исус им каза: „Истина ви казвам: всеки, който е оставил
дом, жена, братя, родители или деца заради Божието царство,

---

[1]**«Не прелюбодействай … майка си»** Изх. 20:12–16; Втор. 5:16–20.

30ще получи многократно повече в настоящето, а в бъдещия
свят—вечен живот.“

Исус ще възкръсне от мъртвите

(Мат. 20:17–19; Марк 10:32–34)

31Исус отведе настрана дванадесетте апостола и им каза:
„Чуйте! Отиваме в Ерусалим и всичко писано от пророците за
Човешкия Син† ще се сбъдне. 32Той ще бъде предаден на езични-
ците.† Над него ще издевателстват, ще му се подиграват, ще го
заплюват. 33Ще го бият с камшик, а след това ще го убият. Но на
третия ден след смъртта си той ще възкръсне.“

34Но апостолите не разбраха нищо от думите на Исус. Смисълът
им беше скрит от тях и те недоумяваха за какво говори той.

Исус излекува сляп човек

(Мат. 20:29–34; Марк 10:46–52)

35Когато се приближаваше до Ерихон, Исус видя един сляп
човек, който бе седнал край пътя и просеше. 36Като чу шума от
минаващите край него хора, слепият попита какво става.

37Отговориха му: „Исус от Назарет минава.“

38Тогава слепият завика: „Исусе, Сине Давидов†! Смили се над мен!“

39Онези, които вървяха отпред, му казаха да мълчи, но слепият
се развика още повече: „Сине Давидов†! Смили се над мен!“

40Исус спря и нареди да доведат слепия. Когато човекът при-
ближи, Исус го попита: 41„Какво искаш да направя за теб?“

„Господи, искам да прогледна“—отвърна той.

42Исус му каза: „Прогледни! Твоята вяра те излекува.“

43И зрението му веднага се възвърна и той тръгна след Исус,
славейки Бога. И всички видяха това и отдадоха хвала на Бога.

Закхей

19 Исус минаваше през Ерихон. 2В този град имаше един
богат човек на име Закхей. Той беше началник на бирни-
ците. 3Закхей се опитваше да зърне Исус, но не можеше поради
ниския си ръст и насъбралата се тълпа. 4Затова изтича напред до
място, откъдето Исус щеше да мине, и се покатери на едно смо-
киново дърво, за да го види. 5Когато стигна до това място, Исус
погледна нагоре, видя Закхей и му каза: „Закхей, слизай бързо,
защото днес трябва да отседна в дома ти.“

6Закхей бързо слезе от дървото и с радост прие Исус в къщата
си. 7Всички хора видяха това и започнаха да роптаят: „Вижте
само къде ще отседне— при един грешник!“

8Тогава Закхей се изправи и каза на Господа: „Ето, Господи!
Половината от имота си ще дам на бедните. Ако съм ограбил
някого, ще му заплатя четирикратно.“

9Исус му каза: „Днес този дом получи спасение, понеже и този
човек е син на Авраам. 10Защото Човешкият Син† дойде да
търси и спаси изгубеното.“

Притча за тримата слуги

(Мат. 25:14–30)

11Исус наближаваше Ерусалим. Някои хора мислеха, че
Божието царство ще настъпи веднага. 12Затова Исус им разказа
следната притча: „Един благородник отишъл в далечна страна, за
да бъде коронясан за цар, след което да се върне и управлява
народа си. 13Той извикал десет от слугите си, дал им десет
мнаси† и им заръчал: «Търгувайте с парите, докато се върна.»
14Гражданите мразели този човек и изпратили след него прате-
ници да кажат, че не го искат за цар.

15Но той станал цар, върнал се в страната си и повикал слугите
си, на които бил дал пари, за да узнае кой какво е спечелил.
16Дошъл първият слуга и казал: «С твоята мнаса,† господарю,
спечелих още десет.» 17«Браво!»—отговорил царят. «Ти си добър
слуга. И понеже си бил верен в малкото, поверявам ти управле-
нието на десет града.» 18Тогава дошъл вторият слуга и казал: «С
твоята мнаса, господарю, спечелих още пет.» 19«Поверявам ти
управлението на пет града»—отвърнал царят. 20Дошъл и третият
слуга и казал: «Господарю, ето твоята мнаса. Аз я увих в кърпа
и я скрих, 21защото се страхувах от теб. Знаех, че си суров
човек и взимаш каквото не си спечелил, и жънеш каквото не си
сял.» 22Тогава царят му отговорил: «Със собствените ти думи ще
те съдя. Ти си зъл слуга! Казваш, че си знаел, че съм суров, че
взимам каквото не съм спечелил и жъна каквото не съм сял.
23Защо тогава не вложи парите ми в банката, за да си ги получа
сега с лихвите?» 24А на стоящите наоколо хора царят казал:
«Вземете му мнасата и я дайте на онзи слуга, който е спечелил
десет мнаси.» 25Те му казали: «Но, господарю, той вече има
десет мнаси.» 26Царят отвърнал: «Казвам ви: всеки, който има,
ще получи още, а на онзи, който няма, ще се отнеме и малкото,
което има. 27А сега, къде са хората, които не ме искаха за цар?
Доведете ги и ги убийте пред очите ми!»“

Исус влиза в Ерусалим като цар

(Мат. 21:1–11; Марк 11:1–11; Йоан 12:12–19)

28След като каза тези неща, Исус тръгна напред, изкачвайки се
към Ерусалим. 29Когато наближи градовете Витфагия и Витания
недалеч от хълма, наречен Елеонска планина,† Исус изпрати
напред двама от учениците си. 30Той им каза: „Идете в онова
село отсреща. Като влезете в него, ще намерите едно вързано

магаренце, което никой още не е възсядал. Отвържете го и го
доведете тук. 31Ако някой ви попита защо отвързвате магарето,
отговорете така: «Господ има нужда от него.»“

32Учениците влязоха в града и намериха всичко така, както им
беше казал Исус. 33Когато отвързваха магаренцето, стопаните
му попитаха: „Защо отвързвате магаренцето?“

34Тогава учениците отговориха: „Господ има нужда от него.“ 35Те
отведоха магаренцето при Исус, метнаха връхните си дрехи на
гърба на животното и качиха Исус отгоре. 36Докато той яздеше,
хората постилаха пред него връхните си дрехи. 37Виждайки го да
се приближава, цялото множество ученици се събра в подножието
на Елеонската планина† и всички радостни започнаха гръмогласно
да прославят Бога за всички чудеса, които бяха видели:

38„«Благословен да бъде царят,
който идва в името на Господа!» *Псалм 118:26*

Мир на небето и слава във висините!“

39Някои от намиращите се сред тълпата фарисеи† казаха на
Исус: „Учителю, заповядай на учениците си да престанат.“

40А Исус им отговори: „Казвам ви: ако те млъкнат, камъните
ще завикат!“

Исус плаче за Ерусалим

41Когато наближи и видя града, Исус заплака за него 42и каза:
„Как бих искал днес да узнаеш какво ще ти донесе мир! Но
сега това е скрито от очите ти. 43Ще дойдат дни, когато враго-
вете ти ще издигнат стена около теб и ще те обградят от всич-
ки страни. 44Те ще те сринат до основи и ще избият жителите
ти. Камък върху камък няма да остане, защото не позна време-
то, когато Бог те посети.“

Исус отива в храма

(Мат. 21:12–17; Марк 11:15–19; Йоан 2:13–22)

45Исус влезе в храма и започна да гони хората, които търгуваха
вътре. 46Той каза: „Писано е: «Моят дом ще бъде дом на молит-
ва»,[1] а вие го превърнахте в «свърталище на разбойници».“[2]

47Всеки ден Исус поучаваше в храма. Главните свещеници,
законоучителите и водачите на народа търсеха начин да го
убият, 48но не знаеха как да го направят, защото хората възтор-
жено поглъщаха всяка негова дума.

---

[1]**«Моят дом … молитва»** Ис. 56:7. [2]**«свърталище на разбойници»** Ер. 7:11.

Откъде идва властта на Исус

(Мат. 21:23–27; Марк 11:27–33)

20 Един ден Исус беше в храма, поучаваше хората и им съоб-
щаваше Благата вест за Божието царство. Главните
свещеници заедно със законоучителите и старейшините дойдоха
при него 2и го попитаха: „Кажи ни, с чия власт вършиш всичко
това? Кой ти я даде?“

3Исус им отговори: „Аз също ще ви задам един въпрос. Кажете
ми: 4Йоановото кръщение от Бога ли беше или от хората?“

5Те започнаха да обсъждат помежду си: „Ако отговорим: «От
Бога», той ще каже: «Защо тогава не му повярвахте?» 6Ако пък
кажем: «От хората», целият народ ще ни убие с камъни, защото
вярва, че Йоан е пророк.“ 7Затова отговориха: „Не знаем.“

8Тогава Исус им каза: „И аз няма да ви кажа с чия власт
върша всичко това.“

Бог изпраща своя Син

(Мат. 21:33–46; Марк 12:1–12)

9После Исус започна да разказва следната притча: „Един
човек засадил лозе, дал го под наем на лозари и заминал за
дълго. 10Когато дошло време за гроздобер, той изпратил един
от слугите си при лозарите, за да получи своя дял от реколтата.
Но те го набили и го изгонили с празни ръце. 11Тогава изпра-
тил друг слуга. Но и към него лозарите се отнесли грубо, наби-
ли го и го изгонили с празни ръце. 12Изпратил трети слуга,
когото лозарите също наранили и изхвърлили. 13Тогава стопа-
нинът на лозето си казал: «Какво да правя? Ще изпратя своя
любим син. Може би към него ще се отнесат с уважение.» 14Но
когато видели сина му, лозарите си казали: «Това е наследни-
кът. Да го убием, за да стане лозето наше!» 15И те изхвърлили
сина от лозето и го убили.

След всичко това какво ще направи с тях собственикът на
лозето? 16Ще дойде и ще убие тези лозари, а след това ще даде
лозето на други.“

Като чуха това, хората казаха: „Дано това никога да не се случи!“
17Но Исус ги погледна и каза: „Какво тогава означава Писанието:

> «Камъкът, който зидарите отхвърлиха,
> стана крайъгълен камък»? *Псалм 118:22*

18Който падне върху този камък, ще се разбие на парчета и ако
този камък падне върху някого, ще го смаже.“

19Законоучителите и главните свещеници искаха да хванат
Исус още в този момент, защото разбраха, че тази притча се
отнася за тях, но се страхуваха от народа.

Юдейските водачи се опитват да подведат Исус

(Мат. 22:15–22; Марк 12:13–17)

20Затова изчакваха удобен момент да го заловят. Те изпратиха
при него шпиони, които се преструваха на искрени, за да се хванат
за някоя негова дума и да го предадат на пълномощията и властта
на губернатора. 21И така, тези хора попитаха Исус: „Учителю,
знаем, че това, което казваш и поучаваш, е правилно, че си безпри-
страстен към хората и вярно поучаваш истината за Божия път.
22Кажи ни, редно ли е да плащаме данък на цезаря или не?“

23Но Исус знаеше, че се опитват да го подведат и им каза:
24„Дайте ми един динарий.† Чии са това изображение и това
име?“ Те отговориха: „На цезаря.“

25Исус им каза: „Тогава давайте цезаровото на цезаря, а
Божието—на Бога.“

26Те не можаха с хитрост да накарат Исус да каже нещо пред
хората, което би могло да се използва против него, и смаяни от
отговора му, млъкнаха.

Някои садукеи се опитват да подведат Исус

(Мат. 22:23–33; Марк 12:18–27)

27Няколко садукеи† (садукеите отричат възкресението) дойдо-
ха при Исус 28и го попитаха: „Учителю, Моисей е написал, че
ако женен мъж умре, без да е имал деца, тогава брат му трябва
да се ожени за вдовицата и те трябва да имат деца, за да продъл-
жат рода на умрелия брат.[1] 29Имало седем братя. Първият се
оженил, но умрял бездетен. 30След това вторият, 31после третият
от братята се оженили за тази жена. Същото се случило и с
останалите—всички те умрели, без да оставят деца. 32Последна
умряла жената. 33Всеки един от седемте братя бил женен за нея.
Тогава, чия жена ще бъде тя след възкръсението?“

34Исус им отговори: „В този свят хората се женят и омъжват.
35Но онези, които бъдат счетени за достойни да възкръснат от
мъртвите и да живеят в онзи свят, няма да се женят или омъжват.
36Те ще бъдат като ангели и за тях вече няма да има смърт. Те са
деца на Бога, защото са били възкресени от мъртвите. 37А че
мъртвите възкръсват, го каза ясно още Моисей, когато говореше
за горящия храст[2] и нарече Господа «Бога на Авраам, Бога на
Исаак и Бога на Яков»[3]. 38Той не е Бог на мъртвите, а на живите,
защото всички хора, които принадлежат на Бога, са живи.“

39Някои от законоучителите казаха: „Добре отговори, Учителю.“
40Оттогава никой вече не се осмели да му задава други въпроси.

---

[1]**Ако … брат** Вж. Втор. 25:5–6. [2]**горящия храст** Вж. Изх. 3:1–12. [3]**«Бога … Яков»** Изх. 3:6.

Давидов син ли е Месията

(Мат. 22:41–46; Марк 12:35–37)

41Тогава Исус каза: „Защо хората говорят, че Месията† е
Давидов† син? 42Самият Давид казва в книгата на Псалмите:

«Господ каза на моя Господ:
Седни от дясната ми страна,
43 докато подчиня твоите врагове на властта ти.»[1]

Псалм 110:1

44И тъй, Давид го нарича «Господ». Тогава как може Месията да
е негов син?“

Исус изобличава законоучителите

(Мат. 23:1–36; Марк 12:38–40; Лука 11:37–54)

45Докато всички хора го слушаха, Исус каза на учениците си:
46„Пазете се от законоучителите! Те обичат да се разхождат пре-
менени с дългите си роби, за да изглеждат важни. Обичат да ги
поздравяват по пазарите, да заемат най-предните столове в сина-
гогите† и най-почетните места при празненствата. 47Отнемат
имуществото на вдовици, а после за пред хората казват дълги
молитви. Те ще получат по-сурово наказание.“

Дарението на бедната вдовица

(Марк 12:41–44)

21 След това Исус се огледа и като наблюдаваше как богатите
пускат даренията си в кутията за събиране на пари, 2той
видя една бедна вдовица, която пусна в нея две лепти.† 3Исус
каза: „Истина ви казвам: тази бедна вдовица даде повече от дру-
гите. 4Всички останали дадоха даренията си от парите, които не
им бяха нужни, а тя в немотията си даде всичко, което имаше,
за да преживее.“

Разрушаването на храма

(Мат. 24:1–14, Марк 13:1–13)

5Някои от учениците разговаряха за храма: „Този храм е кра-
сив, построен е от най-добрия камък и е украсен с много дарове,
принесени на Бога.“ Но Исус им каза: 6„Ще дойде време, когато
всичко, което виждате тук, ще бъде разрушено. Камък върху
камък няма да остане.“

7„Учителю, кога ще се случат тези неща?“—попитаха те. „И
какъв ще бъде знакът, че те предстоят?“

---

[1]**докато … властта ти** Букв.: „докато направя враговете ти столче за краката ти“.

8Исус отговори: „Внимавайте! Не се оставяйте да ви заблудят,
защото много хора ще дойдат, използвайки името ми, и ще ви
кажат: «Аз съм Месията†!» и «Времето дойде!» Но не ги следвай-
те! 9Не се плашете, когато чуете за войни и бунтове. Тези неща
трябва да се случат първо, но краят няма да последва веднага.“

10Тогава Исус им каза: „Ще се изправят народ срещу народ и
царство срещу царство. 11Ще има големи земетресения, глад и
епидемии на различни места. Ще се случат ужасни неща, а от
небето ще дойдат велики знамения.

12Но преди да се случи всичко това, ще ви заловят и ще ви пре-
следват. Ще ви отведат на съд в синагогите† и ще ви хвърлят в
затвори. Ще ви изправят пред царе и управници заради моето
име. 13Но това ще ви даде възможност да свидетелствате за мен.
14Решете в себе си да не се тревожите предварително как ще се
защитите. 15Ще ви дам мъдрост да говорите така, че всичките ви
противници да бъдат безсилни да ви противостоят или опровер-
гаят. 16Ще ви предават даже вашите родители, братя, роднини и
приятели. Някои от вас ще бъдат убити. 17Всички ще ви мразят,
защото сте мои последователи. 18Но дори и косъм няма да падне
от главите ви. 19Останете твърди и ще се спасите.“

Разрушаването на Ерусалим

(Мат. 24:15–21; Марк 13:14–19)

20„Когато видите Ерусалим обсаден от войски, ще знаете, че
неговото унищожение наближава. 21Тогава онези, които са в Юдея,
да бягат в планините, онези, които са в града, да го напуснат, а
намиращите се наоколо да не влизат в него. 22Защото това са дни
на наказание, за да се изпълни всичко, което е било писано. 23Горко
на бременните и кърмещите през онези дни, защото на земята ще
има голямо бедствие и гняв върху този народ. 24Някои ще загинат,
посечени от меч, други ще бъдат отведени в плен по всички народи.
Езичници† ще тъпчат Ерусалим, докато не изтече времето им.“

Не се страхувайте

(Мат. 24:29–31; Марк 13:24–27)

25„Знамения ще се случат със слънцето, луната и звездите.
Народите по земята ще изпаднат в отчаяние и недоумение от
грохота и вълнението на морето. 26Те ще припадат от страх и
ужас пред онова, което ще сполети света, защото небесните сили
ще се разклатят. 27И тогава ще видят Човешкия Син† да идва в
облак със сила и славно величие. 28Когато всичко това започне
да се случва, изправете се и вдигнете главите си, защото осво-
бождението ви наближава“.

Поуката от смокиновото дърво

(Мат. 24:32–35; Марк 13:28–31)

29Тогава Исус им разказа следната притча: „Погледнете смоки-
нята и другите дървета. 30Когато се раззеленят, знаете, че лятото
наближава. 31Така ще бъде и с нещата, за които ви говорих: щом
видите, че се сбъдват, ще знаете, че Божието царство е близо.
32Истина ви казвам: това поколение няма да премине, докато
всичко не се сбъдне. 33Небето и земята ще преминат, но моите
думи никога няма да преминат.“

Бъдете готови по всяко време

34„Бъдете внимателни! Не притъпявайте ума си с пиянство,
гуляи и житейски грижи, да не би онзи Ден† да ви изненада вне-
запно като клопка. 35А той ще дойде за всички, които живеят по
лицето на земята. 36Затова винаги бъдете нащрек и се молете да
можете да избегнете всичко, което ще се случи, и да застанете
пред Човешкия Син.†“

37Всеки ден Исус поучаваше в храма, а вечер излизаше да пре-
нощува на хълма, наречен Елеонска планина.† 38И още призори
всички хора отиваха в храма, за да го слушат.

Юдейските водачи искат да убият Исус

(Мат. 26:1–5, 14–16; Марк 14:1–2, 10–11; Йоан 11:45–53)

22 Наближаваше празникът на безквасните хлябове,† наречен
Пасха.† 2Главните свещеници и законоучителите търсеха
някакъв начин да убият Исус, защото се страхуваха от народа.

Юда се съгласява да предаде Исус

3Тогава Сатана влезе в един от дванадесетте апостола, който се
казваше Юда Искариотски. 4Юда отиде при главните свещеници
и храмовата стража, за да се уговори с тях как да им предаде
Исус. 5Те бяха много доволни и обещаха да му дадат за това
пари. 6Той се съгласи и зачака удобен момент да им предаде
Исус, когато наоколо няма хора.

Подготовка за пасхалната вечеря

(Мат. 26:17–25; Марк 14:12–21; Йоан 13:21–30)

7Дойде денят на безквасните хлябове,† когато трябваше да се
принесе в жертва пасхално агне. 8Исус каза на Петър и Йоан:
„Идете и пригответе за нас пасхалната вечеря.“

9„Къде искаш да я приготвим?“—попитаха те.

10Исус им отговори: „Чуйте! Щом влезете в града, ще ви срещ-
не човек, който носи стомна с вода. Тръгнете след него и в

която къща влезе, влезте и вие. [11]Кажете на стопанина:
«Учителят те пита: Къде е стаята, където ще ям пасхалната
вечеря с учениците си?» [12]Тогава той ще ви покаже голяма под-
редена стая на горния етаж. Там я пригответе.“

[13]Петър и Йоан тръгнаха и намериха всичко така, както им
беше казал Исус, и приготвиха пасхалната вечеря.

Господната вечеря

(Мат. 26:26–30; Марк 14:22–26; 1 Кор. 11:23–25)

[14]Когато настъпи часът, Исус седна на масата заедно с апостоли-
те [15]и им каза: „От сърце желаех да ям с вас тази пасхална вечеря,
преди да умра! [16]Казвам ви: вече няма да я вкуся, докато тя не
намери истинското си значение в Божието царство.“

[17]После Исус взе чаша вино и като благодари на Бога, каза:
„Вземете тази чаша и я разделете помежду си. [18]Отсега нататък
няма да пия вино, докато не дойде Божието царство.“

[19]После взе хляб и като благодари на Бога, го разчупи, раздаде
го на всички и каза: „Това е моето тяло, което се дава за вас.
Правете това, за да ме помните.“ [20]По същия начин след вечеря-
та Исус взе чашата и каза: „Тази чаша е новият завет, запечатан
с кръвта ми, която се пролива за вас.[1]

[21]Но вижте! Един от вас скоро ще ме предаде. Ръката му е на
масата до моята ръка. [22]Човешкият Син[†] ще извърви пътя, който
му е определен, но горко на онзи, който го предаде.“

[23]Тогава апостолите започнаха да се питат: „Кой от нас би
могъл да стори това?“

Бъдете като слуги, не като господари

[24]После апостолите започнаха да спорят кой от тях трябва да
бъде считан за най-велик. [25]А Исус им каза: „Царете на езични-
ците[†] господстват над тях, а управниците им ги принуждават да
ги наричат «благодетели на народа». [26]Но вие не бъдете като
тях. Напротив, най-великият сред вас трябва да стане като
най-малкия, а този, който управлява—като този, който служи.
[27]Кой е по-велик—този, който е седнал на масата, или този,
който прислужва? Този, който е седнал на масата, нали? Но сред
вас аз съм като този, който прислужва.

[28]Вие бяхте до мен по време на изпитанията ми. [29]Също както
моят Баща ми даде царска власт, така и аз ви я давам, [30]за да
ядете и пиете на моята маса в царството ми, да седите на престо-
ли и да съдите дванадесетте племена на Израел.“

---

[1]**Стих 20** В някои гръцки ръкописи последната част от стих 19 и целият стих 20 липсват.

Не губете вярата си
(Мат. 26:31–35; Марк 14:27–31; Йоан 13:36–38)

31„Симоне, Симоне, слушай! Сатана поиска разрешение да ви
пресее всички като жито. 32Но аз се молих за теб да не загубиш
вярата си. И когато се върнеш при мен, укрепвай братята си.“
33А Петър отговори: „Господи, готов съм да ида с теб и в
затвора, и на смърт!“
34Но Исус му каза: „Казвам ти, Петре: преди петелът да пропее
днес, ти три пъти ще отречеш, че ме познаваш.“
35Тогава Исус им каза: „Когато ви изпратих без кесия, без
торба, без обувки, липсваше ли ви нещо?“
„Не“—отговориха апостолите.
36Исус им каза: „Сега обаче, ако имате пари или торба, носете
ги със себе си. Който няма нож, да продаде връхната си дреха и
да си купи. 37Писано е:

«Поставиха го наравно с престъпниците.» *Исая 53:12*

Казвам ви, че това трябва да се изпълни в мен. Всичко, което е
писано за мен, сега се изпълнява.“
38Учениците му казаха: „Ето, Господи, два ножа.“
„Достатъчно“—отговори Исус.

Исус казва на апостолите да се молят
(Мат. 26:36–46; Марк 14:32–42)

39Той излезе от Ерусалим и отиде, както обикновено, на
Елеонската планина.† Учениците му отидоха с него. 40Когато стиг-
на до мястото, той им каза: „Молете се да не бъдете изкушени.“
41След това се отдалечи на разстояние от около един хвърлей
камък, коленичи и започна да се моли: 42„Отче, ако желаеш,
махни тази чаша от мен. Но нека бъде твоята воля, а не моята.“
43Тогава се появи ангел от небето, изпратен да вдъхне сила на
Исус. 44Изпълнен с терзания, Исус се молеше още по-усърдно.
Потта му се стичаше на земята като капки кръв.[1] 45Като свърши
молитвата си, Исус отиде при своите ученици и ги завари заспа-
ли, изтощени от печал. 46„Защо спите?“—попита ги той.
„Станете и се молете да не бъдете изкушени.“

Исус е арестуван
(Мат. 26:47–56; Марк 14:43–50; Йоан 13:3–11)

47Исус още не беше свършил да говори, когато се появи тълпа
от хора. Водеше ги Юда, един от дванадесетте апостола. Той се
приближи към Исус, за да го целуне.

---

[1]**Стихове 43–44** Някои гръцки ръкописи не съдържат стихове 43 и 44.

48Но Исус му каза: „Юда, нима с целувка искаш да предадеш
Човешкия Син† на враговете му?“ 49Учениците на Исус, които
бяха около него, видяха какво щеше да стане и казаха:
„Господи, да използваме ли ножовете си?“ 50И един от тях удари
слугата на първосвещеника и отряза дясното му ухо.
51Но Исус каза: „Спрете! Достатъчно!“ После докосна ухото на
слугата и го излекува.
52След това каза на главните свещеници, храмовата стража и
старейшините, които бяха дошли да го заловят: „Защо сте излез-
ли срещу мен с ножове и тояги, сякаш съм престъпник? 53Всеки
ден бях с вас в храма. Защо не ме арестувахте тогава? Но сега е
вашият час, когато царува мракът.“

Петър се отрича от Исус

(Мат. 26:57–58, 69–75; Марк 14:53–54, 66–72; Йоан 18:12–18, 25–27)

54Те хванаха Исус и го отведоха под стража. Докараха го в
къщата на първосвещеника. Петър ги следваше на разстояние.
55Запалиха огън в средата на двора и насядаха около него. Петър
седна с тях. 56Една слугиня го видя в светлината на огъня и взи-
райки се в него, каза: „Този човек също беше с него.“
57Но Петър отрече: „Жено, не го познавам.“ 58Малко след това
друг човек видя Петър и каза: „И ти си един от тях.“
„Човече, не съм“—отвърна му Петър.
59След около час един друг започна да настоява: „Със сигур-
ност този човек е бил с него, защото също е галилеец.“
60Но Петър каза: „Човече, не зная за какво говориш.“
В този миг, докато той още говореше, пропя петел. 61Господ се
обърна и погледна Петър. И тогава Петър си спомни думите му:
„Преди да пропее днес петелът, ти ще се отречеш от мен три
пъти“, 62излезе навън и горчиво заплака.

Хората се подиграват на Исус

(Мат. 26:67–68; Марк 14:65)

63Хората, които държаха Исус, започнаха да му се подиграват и
да го бият. 64Те завързаха очите му и му казваха: „Нали си пророк!
Познай кой те удари!“ 65И го обиждаха по много други начини.

Исус пред юдейските водачи

(Мат. 26:59–66; Марк 14:55–64; Йоан 18:19–24)

66На другия ден народните старейшини, главните свещеници и
законоучителите се събраха и отведоха Исус в Синедриона,†
67където му казаха: „Ако ти си Месията,† кажи ни.“
Исус им отговори: „Ако ви кажа, няма да ми повярвате 68и ако
ви попитам, няма да ми отговорите. 69Но от днес нататък
Човешкият Син† ще седи отдясно на Всемогъщия Бог.“

70Те всички казаха: „Значи ти си Божият Син, така ли?“ Исус
отговори: „Вие сами казвате, че съм.“
71Тогава те казаха: „Нима ни е нужно друго свидетелство?
Сами го чухме от устата му!“

Пилат разпитва Исус

(Мат. 27:1–2, 11–14; Марк 15:1–5; Йоан 18:28–38)

23 Тогава всички станаха и отведоха Исус при Пилат.† 2Там
започнаха да го обвиняват: „Хванахме този човек да
заблуждава народа ни, като му казва да не плаща данък на цеза-
ря и нарича себе си Месията,† цар.“
3Тогава Пилат го попита: „Ти ли си царят на юдеите?“
Исус отговори: „Сам го казваш.“
4Пилат се обърна към главните свещеници и тълпите: „Не виж-
дам нищо лошо в този човек.“
5Но те продължиха да настояват, като казваха: „С учението
си той всява смут сред народа на цяла Юдея. Започна в
Галилея, а сега дойде и тук.“

Пилат изпраща Исус при Ирод

6Като чу това, Пилат† попита дали този човек е от Галилея. 7Щом
научи, че е от областта на Ирод,† той го изпрати при Ирод, който
също беше в Ерусалим по това време. 8Като видя Исус, Ирод много
се зарадва. Той беше чувал за него и от дълго време искаше да го
види, защото се надяваше Исус да извърши някакво чудо пред
очите му. 9Ирод му задаваше много въпроси, но Исус мълчеше.
10Главните свещеници и законоучителите стояха наоколо и яростно
сипеха обвинения срещу него. 11Ирод и войниците му също се отна-
сяха към Исус с презрение и му се подиграваха. Те го облякоха в
царска мантия и го изпратиха обратно при Пилат. 12В този ден
Ирод и Пилат, които преди бяха врагове, станаха приятели.

Исус е осъден на смърт

(Мат. 27:15–26; Марк 15:6–15; Йоан 18:39–19:16)

13Пилат† събра главните свещеници, водачите и народа 14и им
каза: „Доведохте този човек при мен с обвинения, че заблуждава
народа. Аз го разпитах тук, във ваше присъствие, и не открих
никакви основания за обвиненията ви срещу него. 15Ирод† също
го счита за невинен, защото го изпрати обратно при нас. Както
виждате, той не е извършил нищо, което да заслужава смъртно
наказание. 16Затова ще го накажа и ще го пусна на свобода.“ [17][1]

---

[1]**Стих 17** Някои гръцки ръкописи включват стих 17: „Всяка година на празника Пасха Пилат бе длъжен да им освобождава по един затворник.“ Вж. Мат. 27:15; Марк 15:6.

18Но всички в един глас се развикаха: „Убий го! Освободи ни
Варава!“ 19(Варава беше хвърлен в затвора за повдигане на бунт
в града и за убийство.)

20Пилат още веднъж се обърна към тях, защото искаше да
освободи Исус. 21Но те продължаваха да крещят: „Разпъни го на
кръст! Разпъни го на кръст!“

22За трети път Пилат им каза: „Какво престъпление е извър-
шил? Не намирам никакво основание да го убия. Ще го накажа
и после ще го освободя.“

23Но хората продължиха да викат силно и да настояват Исус да
бъде разпънат на кръст. Виковете им надделяха 24и Пилат реши да
изпълни молбата им. 25Той освободи човека, когото искаха—този,
който бе хвърлен в затвора за повдигане на бунт и за убийство—и
им даде Исус да постъпят с него както намерят за добре.

Исус е разпънат на кръст

(Мат. 27:32–44; Марк 15:21–32; Йоан 19:17–27)

26Докато водеха Исус, войниците видяха един човек от Киринея
на име Симон, който се връщаше от полето. Те го хванаха, сложи-
ха кръста на гърба му и го накараха да го носи зад Исус.

27След него вървеше голяма тълпа, сред която имаше жени, които
се удряха в гърдите и го оплакваха. 28Исус се обърна и им каза: „Не
плачете за мен, дъщери на Ерусалим! Плачете за себе си и за децата
си, 29защото идва времето, когато хората ще кажат: «Благословени
са тези, които не са раждали, и тези, които не са кърмили!» 30След
това ще кажат на планините: «Сринете се над нас!», а на хълмовете:
«Скрийте ни!»[1] 31Щом хората постъпват така, когато живеят добре,
какво ли ще стане, когато настъпят трудни дни?“[2]

32Изведоха и двама престъпници, които щяха да бъдат убити с
Исус. 33Когато стигнаха мястото, наречено Лобно, войниците го
разпънаха заедно с престъпниците. Единия изправиха от дясната,
а другия—от лявата му страна. 34Исус каза: „Отче, прости им,
защото не знаят какво вършат.“[3]

А войниците хвърлиха жребий, за да си разделят дрехите му.
35Хората стояха и гледаха, а водачите се подиграваха на Исус,
като казваха: „Нали спасяваше другите! Нека спаси и себе си,
ако е Месията,† Божият избраник!“

36Войниците също му се присмиваха. Приближиха се към него,
предложиха му винен оцет 37и казаха: „Ако ти си царят на юдеи-
те, спаси себе се!“ 38А над него имаше надпис: „ТОВА Е ЦАРЯТ НА
ЮДЕИТЕ.“

---

[1]**ще кажат … «Скрийте ни!»** Ос. 10:8. [2]**Щом хората … трудни дни** Букв.: „Ако правят тези неща, когато дървото е зелено, какво ще стане, когато то изсъхне?“ [3]**Исус каза: „Отче … вършат.“** Някои ранни гръцки ръкописи не съдържат тези думи.

39Единият от престъпниците, увиснали на кръста, го обижда-
ше: „Нали си Месията†? Спаси себе си и нас!“
40Но другият го смъмри и каза: „Страх от Бога нямаш ли! Та
ти си със същата присъда. 41Ние обаче сме наказани справедливо
и си получаваме заслуженото, а той не е направил нищо лошо.“
42А после се обърна към Исус: „Исусе, спомни си за мен, когато
дойдеш в своето царство.“
43Исус му каза: „Истина ти казвам: днес ще бъдеш с мен в рая.“

Исус умира

(Мат. 27:45–56; Марк 15:33–41; Йоан 19:28–30)

44Беше около пладне, но мрак покри цялата земя до три часа
следобед. 45Слънцето спря да свети. Завесата в храма[1] се раздра
на две. 46Исус извика високо: „Отче, в твоите ръце предавам
духа си!“[2] и издъхна.
47Когато стотникът† видя станалото, той прослави Бога и каза:
„Този човек наистина бе праведен!“
48А всички хора, струпали се да наблюдават зрелището, видяха
какво стана и започнаха да се разотиват покрусени. 49Всички
познати на Исус, както и жените, които го следваха от Галилея,
стояха на разстояние и наблюдаваха.

Йосиф от Ариматея

(Мат. 27:57–61; Марк 15:42–47; Йоан 19:38–42)

50–51Там беше и един човек от юдейския град Ариматея, който
се казваше Йосиф. Той беше добър и благочестив човек, който
очакваше Божието царство. Йосиф беше член на Съвета, но не
беше съгласен с тяхното решение и действие. 52Той отиде при
Пилат† и поиска тялото на Исус. 53Свали го от кръста, пови го в
ленено платно и го положи в една гробница, изсечена в скала,
където още никой не беше погребван. 54Това стана в петък и
съботата наближаваше.
55Жените, които бяха дошли с Исус от Галилея, тръгнаха след
Йосиф. Те видяха гроба и как беше положено тялото. 56След
това си отидоха и приготвиха благоухания и миро.
В събота почиваха според заповедта.

Възкресението на Исус

(Мат. 28:1–10; Марк 16:1–8; Йоан 20:1–10)

24 Рано сутринта в първия ден на седмицата жените донесоха
при гробницата благоуханията, които бяха приготвили. 2Те
видяха, че камъкът е отместен от гробницата, 3и влязоха, но не

[1]**Завесата в храма** Завесата разделя „Най-Святото Място“ от останалата част на храма.
[2]**„Отче … духа си!“** Пс. 31:5.

намериха тялото на Господ Исус. 4Докато стояха там озадачени, изведнъж до тях се изправиха двама мъже в ослепителни дрехи. 5Обзети от страх, жените сведоха лица до земята, а мъжете им казаха: „Защо търсите живия сред мъртвите? 6Той не е тук, той възкръсна! Спомнете си какво ви говореше, докато беше още в Галилея: 7«Човешкият Син† ще бъде предаден в ръцете на грешници, ще бъде разпънат на кръст, а на третия ден ще възкръсне.»“ 8И тогава жените си спомниха думите на Исус.

9Те се върнаха от гробницата и разказаха всичко това на единадесетте апостола и на всички останали. 10Тези жени бяха Мария Магдалина, Йоана и Мария—майката на Яков. Заедно с другите жени те разказваха на апостолите за случилото се, 11а те сметнаха думите им за празни приказки и не им повярваха. 12Петър обаче стана и хукна към гробницата. Той погледна вътре, но там бяха само ленените платна за повиване на тялото. После си тръгна, като се чудеше на станалото.

По пътя за Емаус

(Марк 16:12–13)

13Същия ден двама от учениците отиваха към Емаус—село на около дванадесет километра от Ерусалим. 14Те си говореха помежду си за всичко, което бе станало. 15И както си говореха и обсъждаха тези неща, самият Исус се приближи и тръгна заедно с тях. 16Те го видяха, но не можаха да го разпознаят. 17Той им каза: „За какво си говорите, докато вървите?“

Двамата спряха с натъжени лица. 18Този, който се казваше Клеопа, отговори: „Ти трябва да си единственият посетител в Ерусалим, който не знае какво се случи там тези дни.“

19Исус попита: „Какво?“

„Това с Исус от Назарет—казаха те.—Той беше човек, който чрез делата и думите си показа, че е велик пророк пред Бога и хората. 20Но нашите главни свещеници и водачи го предадоха, за да бъде осъден на смърт, и го разпънаха на кръст. 21А ние се надявахме, че той е този, който ще освободи Израел! И отгоре на всичко сега има и още нещо: изминаха три дни, откакто го разпънаха, 22а днес няколко жени от нашата група ни разказаха нещо удивително: рано тази сутрин отишли при гробницата, 23но не намерили тялото му. Върнаха се и ни разказаха как им се явили ангели, които им казали, че той е жив. 24Тогава някои от нас също отидоха на гробницата и намериха всичко точно така, както бяха казали жените, но него не видели.“

25Тогава Исус им каза: „Колко сте глупави и колко трудно ви е да повярвате на всичко, което са говорили пророците! 26Нали Месията† трябваше да мине през всички тези страдания, преди да

влезе в славата си!“ 27И като започна от Моисей и продължи с
всичките пророци, Исус им обясни казаното за него в цялото
Писание.

28Когато наближиха селото, където отиваха, Исус даде вид,
че ще продължи нататък. 29Те настойчиво го замолиха:
„Остани с нас! Вечерта наближава и денят вече свърши.“ И той
влезе, за да остане с тях.

30Исус седна с тях на масата, взе хляба и като благодари на
Бога, разчупи го и им го даде. 31Тогава очите им се отвориха и
те го познаха, но той изчезна от погледа им. 32Те си казаха:
„Нима не горяха сърцата ни, когато той ни говореше по пътя и
ни обясняваше Писанията?“

33И двамата веднага станаха и се върнаха в Ерусалим. Там
намериха единадесетте апостола и останалите, събрани заедно,
34които им казаха: „Господ наистина е възкръснал! Той се е
явил на Симон.“

35Тогава двамата разказаха за случилото им се по пътя и как са
разбрали, че това е той, когато разчупил хляба.

Исус се явява на учениците си

(Мат. 28:16–20; Марк 16:14–18; Йоан 20:19–23; Дела 1:6–8)

36Докато двамата още говореха, Исус се изправи сред тях и
им каза: „Мир на вас!“

37Те се стреснаха и се изплашиха, защото помислиха, че виж-
дат дух. 38Но Исус им каза: „Защо се плашите? И защо се про-
крадват съмнения в ума ви? 39Погледнете ръцете и нозете ми—
това наистина съм аз. Докоснете ме и ще се уверите. Нима
духът има плът и кости, както виждате, че имам аз?“

40Като каза това, Исус им показа ръцете и нозете си. 41Но уче-
ниците му от радост и изумление още не можеха да повярват.
Затова Исус ги попита: „Имате ли нещо за ядене?“ 42Дадоха му
парче печена риба. 43Той я взе и я изяде пред тях.

44После им каза: „Още когато бях с вас, ви говорех, че трябва
да се сбъдне всичко писано за мен в закона на Моисей, книгите
на пророците и псалмите.“

45И той им отвори умовете да разберат Писанията. 46След
това им каза: „Писано е, че Месията† трябва да страда и да въз-
кръсне от мъртвите на третия ден. 47Вие трябва да проповядва-
те на всички хора в моето име, започвайки от Ерусалим.
Кажете им, че трябва да се покаят† и Бог ще прости греховете
им. 48Вие сте свидетели на тези неща. 49Чуйте! Аз ще ви пратя
това, което моят Баща обеща. Останете в града, докато получи-
те тази сила от горе.“

Исус се възнася в небето

(Марк 16:19–20; Дела 1:9–11)

50Исус изведе учениците си от Ерусалим почти до Витания,
вдигна ръце и ги благослови. 51И докато ги благославяше, се
отдели от тях и се възнесе в небето. 52Те му се поклониха и
после с огромна радост се върнаха в Ерусалим. 53И бяха посто-
янно в храма, възхвалявайки Бога.

Евангелието според
Йоан

Идването на Месията

1 В началото беше Словото. И Словото беше с Бога. Това,
което бе Бог, беше Словото. 2Словото беше с Бога в началото.
3Всичко бе създадено чрез него и нищо не бе създадено без него.
4В него бе животът и този живот донесе светлина на хората.
5Светлината свети в тъмнината и тъмнината не можа да я угаси.
6Бог изпрати човек на име Йоан. 7Той дойде като свидетел да
изяви кой е светлината, за да могат всички да повярват чрез
неговото послание. 8Самият той не беше светлината, но дойде, за
да свидетелства за светлината. 9В света идваше истинската свет-
лина, която осветлява всеки човек.
10Той бе в света и светът бе създаден чрез него, но светът не го
позна. 11Той дойде в собствения си свят, но народът му не го прие.
12На тези обаче, които го приеха и повярваха в него, той даде право-
то да станат Божии деца—13деца, родени не по естествения начин,
нито по човешко желание или съпружеска воля, а родени от Бога.
14Словото стана човек и живя между нас. И видяхме славата
му—слава на единствения син на Отца. Той бе пълен с благодат
и истина. 15За него свидетелства Йоан, като провъзгласяваше:
„Ето този, за когото казвах: «Този, който идва след мен, ме пре-
възхожда във всичко, защото е съществувал преди мен.»“
16Поради всичко, което е Синът,[1] ние всички получихме от
него благословение след благословение. 17Законът беше даден
чрез Моисей, но благодатта и истината дойдоха чрез Исус
Христос. 18Никой никога не е виждал Бога. Единственият Син,
който е Бог и стои най-близо до Отца, ни го разкри.

Свидетелството на Йоан Кръстител

(Мат. 3:1–12; Марк 1:2–8; Лука 3:15–17)

19Ето какво бе свидетелството на Йоан, когато юдеите в
Ерусалим изпратиха при него няколко свещеници и левити† да
го попитат: „Кой си ти?“

---

[1]**всичко, което е Синът** Букв.: „От неговата пълнота“, вероятно „пълнотата на неговата благодат и истина.“ Вж. стих 14.

20Той им отговори открито, без да отрече:
„Аз не съм Месията.†“
21„Тогава кой си?—попитаха те.—Илия†?“
„Не“—отговори той.
„Пророкът,[1] когото очакваме?“
„Не“—отвърна Йоан.
22Тогава те го попитаха: „Кой си ти? Отговори ни, за да кажем
на онези, които ни изпратиха. Как ще наречеш себе си?“
23Йоан им отвърна с думите на пророк Исая:

„Аз съм гласът на човек, който вика в пустинята:
«Прокарайте прав път за Господа.»“ *Исая 40:3*

24Тези хора бяха изпратени от фарисеите.† 25Те го попитаха:
„Ако не си Месията,† Илия† или Пророкът, когото очакваме,
защо тогава кръщаваш† хората?“
26Йоан отговори: „Аз кръщавам† с вода, но сред вас има Един,
когото не познавате. 27Той идва след мен и аз не съм достоен
дори връзките на сандалите му да развържа.“
28Това се случи във Витания, на другия бряг на река Йордан,
където Йоан кръщаваше.
29На следващия ден Йоан видя запътилия се към него Исус и
каза: „Вижте, това е Божието Агне, което премахва греховете на
света! 30За него говорих, когато казах: «След мен ще дойде
човек, който ме превъзхожда във всичко, защото е съществувал
преди мен.» 31Самият аз не знаех кой е, но дойдох да кръщавам†
с вода, за да може Израел да го познае.“
32Тогава Йоан даде това свидетелство: „Видях Духа да се спус-
ка от небето като гълъб и да остава върху него. 33Самият аз все
още не знаех кой е той, но Онзи, който ме изпрати да кръщавам†
с вода, ми каза: «Ще видиш Духа да се спуска и да остава върху
някого. Той е този, който кръщава със Святия Дух.» 34Аз видях
това и свидетелствам, че той е Божият Син.“

Първите ученици на Исус

35На следващия ден Йоан отново беше там с двама от ученици-
те си. 36Когато видя Исус да минава, той каза: „Вижте! Това е
Божието Агне.“
37Двамата ученика чуха думите му и тръгнаха след Исус.
38Исус се обърна, видя ги как вървят след него и ги попита:
„Какво търсите?“

---

[1]**Пророкът** Споменат още в 1:25; 6:14; 7:40. Вероятно се има предвид пророка, когото Бог казва на Моисей, че ще изпрати. Вж. Втор. 18:15–19.

Те му казаха: „*Рави* (което в превод означава „Учителю“),
къде живееш?“
39„Елате и ще видите“—отговори им той. Беше около четири
часа. Те тръгнаха с Исус, видяха къде живее и останаха с него
през този ден.
40Единият от двамата мъже, които чуха думите на Йоан и
последваха Исус, беше Андрей, братът на Симон Петър. 41Той
веднага намери брат си Симон и му каза: „Намерихме
Месията.†“ (което в превод означава „Христос“[1])
42След това доведе Симон при Исус, който го погледна и каза:
„Ти си Симон, синът на Йоан. Ще се наричаш Кифа.“ (което в
превод означава „Петър“[2])
43На следващия ден Исус реши да отиде в Галилея. Намери Филип
и му каза: „Последвай ме!“ 44Филип беше от Витсаида, града, в
който бяха родени Андрей и Петър. 45Филип откри Натанаил и му
каза: „Намерихме онзи, за когото Моисей пише в закона и за кого-
то са писали пророците. Това е Исус от Назарет, синът на Йосиф.“
46Натанаил попита: „Нима може нещо добро да дойде от
Назарет?“
Филип отговори: „Ела и сам ще видиш.“
47Исус видя запътилия се към него Натанаил и каза за него: „Този
човек е истински израелтянин и в него няма нищо неискрено.“
48Натанаил попита: „Откъде ме познаваш?“
Исус отговори: „Видях те, когато беше под смокиновото
дърво, преди Филип да те повика.“
49Тогава Натанаил каза: „Учителю, ти си Божият Син. Ти си
царят на Израел.“
50Исус отговори: „Ти повярва, само защото ти казах, че съм те
видял под смокиновото дърво? Ще видиш още по-удивителни
неща от това!“ 51После добави: „Уверявам ви: ще видите небето
да се разтваря и Божиите ангели да се издигат и спускат[3] върху
Човешкия Син.†“

Сватбата в Кана

2 Два дни по-късно в галилейския град Кана имаше сватба. И
майката на Исус беше там. 2Исус и учениците му също бяха
поканени на сватбата. 3Когато виното се свърши, майката на
Исус му каза: „Нямат повече вино.“
4Исус й отговори: „Мила жено, защо ми казваш това? Моето
време още не е настъпило.“
5Майка му каза на слугите: „Направете каквото той ви каже.“

---

[1]**Христос** „Помазаникът“ или Божият избраник. [2]**Петър** Гръцкото име „Петър“, както и арамейското „Кифа“ означават „камък“. [3]**Божиите … спускат** Вж. Бит. 28:12.

6Там имаше шест каменни делви с вода, подобни на тези, използвани от юдеите за обредното измиване. Всяка от тях побираше от осемдесет до сто и двадесет литра.

7Исус каза на слугите: „Напълнете тези делви с вода.“ И те ги напълниха догоре.

8След това им каза: „Сега гребнете малко и занесете на този, който отговаря за празненството.“ И те занесоха.
9Управителят опита водата, превърнала се във вино. (Той не знаеше откъде е дошло виното, но слугите, които бяха наливали водата, знаеха.) Управителят извика младоженеца
10и му каза: „Всеки дава на гостите си първо най-хубавото вино. По-късно, когато те се напият, се сипва по-евтиното, а ти си запазил най-хубавото вино досега.“

11Това беше първото от знаменията,[1] които Исус извърши и то стана в галилейския град Кана. Така той изяви славата си и учениците му повярваха в него.

12След това заедно с майка си, братята си и учениците си той отиде в Капернаум, където остана няколко дни.

Исус в храма

(Мат. 21:12–13; Марк 11:15–17; Лука 19:45–46)

13Тъй като наближаваше юдейският празник Пасха,† Исус отиде в Ерусалим.
14В храма той намери хора, които продаваха добитък, овце и гълъби, а други, седнали на маси, обменяха пари.
15Исус сплете камшик от няколко въжета и изпъди от храма всички, заедно с овцете и добитъка. Преобърна масите на сарафите и разпиля парите им.
16След това каза на продавачите на гълъби: „Изнесете ги вън оттук! Не превръщайте дома на моя Баща в пазар!“

17Когато се случи това, учениците на Исус си спомниха записаното в Писанията:

> „Ревността за твоя дом ще ме изяде.“ *Псалм 69:9*

18Юдеите на свой ред попитаха: „Какво знамение ще ни покажеш, за да докажеш, че имаш право да вършиш тези неща?“

19Исус отвърна: „Разрушете този храм и аз ще го издигна отново за три дни.“

20Юдеите казаха: „Ще го издигнеш отново за три дни? Та този храм е строен четиридесет и шест години!“

21(Но храмът, за който Исус говореше, бе тялото му.
22След като възкръсна от мъртвите, учениците му си спомниха, че беше казал това, и повярваха на Писанието и на думите на Исус.)

---

[1]**знамение** В евангелието според Йоан думата „знамение“ се използва за самото чудотворно действие и като начин да се покаже, че Исус е Божият Син.

23Докато беше в Ерусалим за празника Пасха,† много хора
повярваха в него, защото виждаха знаменията, които вършеше.
24Но Исус не им се доверяваше, защото познаваше хората. 25Не
беше нужно някой да му казва за природата на човека, защото
сам знаеше кой какво таи в ума си.

Исус и Никодим

3 Сред фарисеите† имаше един човек на име Никодим, който
беше юдейски водач. 2Една нощ Никодим дойде при Исус и
му каза: „Рави, знаем, че Бог те е изпратил да ни учиш, защото
никой не би могъл да извърши знаменията, които ти вършиш,
ако Бог не е с него.“
3Исус отговори: „Уверявам те: само този, който се роди отно-
во, може да види Божието царство.“
4Никодим му каза: „Как е възможно да се роди човек, който
е стар? Нима може втори път да влезе в утробата на майка си
и отново да се роди?“
5Исус отговори: „Уверявам те: ако човек не се роди от вода и
Дух, не може да влезе в Божието царство. 6Това, което се ражда
от плътта, е плът, а това, което се ражда от Духа, е дух. 7Не се
учудвай, че ти казах: «Трябва да се родите отново.» 8Вятърът
духа където си иска. Можеш да го чуеш, но не знаеш откъде
идва и къде отива. Същото е с всеки, който е роден от Духа.“
9„Как е възможно всичко това?“—попита Никодим.
10Исус отговори: „Ти си учител на Божия народ и не знаеш
това? 11Уверявам те: ние говорим каквото знаем и разказваме
каквото сме видели. Но вие не приемате нашето свидетелство.
12Разказах ви за земни неща, но вие не ми вярвате. Как тогава
ще ми повярвате, ако ви разкажа за небесни неща? 13Никой не се
е издигнал на небето освен Този, който слезе от небето—
Човешкият Син.† [1]
14Както Моисей издигна змията в пустинята,[2] точно така тряб-
ва да бъде издигнат Човешкият Син,† 15за да може всеки, който
вярва в него, да има вечен живот.
16Защото Бог толкова обикна света, че даде своя единствен
Син, за да може всеки, който повярва в него, да не умре, а да
има вечен живот. 17Бог не изпрати Сина в света да съди света, а
да спаси света чрез него. 18Който повярва в Божия Син, не е
осъден, но който не повярва, е вече осъден, защото не е

---

[1]**Стих 13** Някои гръцки ръкописи добавят: „който е в небето“. [2]**Моисей … пустинята** По време на скитането в пустинята, когато много хора от израелския народ умират от ухапвания на змии, Бог заповядва на Моисей да постави на прът бронзово изображение на змия, така че всеки, който го погледне, да бъде излекуван. Вж. Числ. 21:4–9.

повярвал в единствения Божий Син. 19Хората ще бъдат съдени
за това, че светлината дойде на света, но те предпочетоха тъмни-
ната пред светлината, защото делата им бяха зли. 20Всеки, който
върши зло, мрази светлината и я избягва, за да не излязат наяве
постъпките му. 21Но този, който следва истината, се стреми към
светлината, за да покаже, че делата му са извършени в покор-
ство към Бога.[1]“

Исус и Йоан Кръстител

22След това Исус отиде с учениците си в областта Юдея, къде-
то остана известно време с тях и кръщаваше.† 23Йоан пък кръща-
ваше в Енон, близо до Салим, защото там имаше много вода.
Хората отиваха при него и се кръщаваха. 24(Това стана преди
Йоан да бъде хвърлен в затвора.)

25Някои от Йоановите ученици завързаха спор с един от юдеи-
те относно обредното измиване. 26Те отидоха при Йоан и му
казаха: „Учителю, помниш ли човека, който беше с теб на дру-
гия бряг на Йордан, този, за когото свидетелства? Сега той кръ-
щава† и всички отиват при него.“

27Йоан отговори: „Човек има само това, което Бог му дава.
28Вие сами сте свидетели, че казах: «Аз не съм Месията,† а само
изпратеният да подготви пътя за него.» 29Младоженецът е този,
на когото принадлежи невестата, а приятелят на младоженеца
стои редом, слуша и се радва, когато чуе гласа на младоженеца.
По същия начин и моята радост сега е пълна. 30Той трябва да
расте, а аз—да се смалявам.“

Този, който идва от небето

31„Този, който идва от горе, превъзхожда всички останали.
Който е от земята, е земен и говори за земни неща. Но Този,
който идва от небето, превъзхожда всички останали. 32Той сви-
детелства за това, което е видял и чул, но никой не иска да при-
еме неговото свидетелство. 33Който приема свидетелството му,
потвърждава, че Бог е истинен. 34Този, когото Бог е изпратил,
говори Божиите думи и Бог му дава Духа неограничено. 35Отец
обича Сина и му е дал власт над всичко. 36Който повярва в Сина,
има вечен живот, а който отхвърли Сина, никога няма да има
този живот и Божият гняв ще тегне върху него.“

Исус говори с жена от Самария

4 Фарисеите† узнаха, че Исус приобщава към себе си и кръща-
ва† повече ученици от Йоан. 2(Въпреки че в действителност

[1]**Стихове 16–21** Според някои учени тези думи принадлежат на Йоан, а не на Исус.

не самият Исус, а учениците му кръщаваха.) Когато чу какво се
говори, 3Исус напусна Юдея и отново се върна в Галилея. 4На
път за там трябваше да мине през Самария.

5И така, той пристигна в един град в Самария на име Сихар,
близо до нивата, която Яков беше дал на сина си Йосиф. 6Там се
намираше кладенецът на Яков и Исус, уморен от пътуването, седна
край него. Беше около обяд. 7Една самарянка† дойде на кладенеца
да извади вода. Исус й каза: „Дай ми да пийна малко вода!“ 8(В
същото време учениците му бяха отишли в града да купят храна.)

9Самарянката† го попита: „Как така ти, който си юдеин, искаш
вода от мен, самарянката?“ (Юдеите не общуват със самаряните.[1])

10Исус й отговори: „Ако знаеше какво дава Бог и кой те моли
за малко вода, щеше да поискаш от него и той щеше да ти даде
жива вода.“

11Жената каза: „Господине, откъде ще вземеш тази жива вода?
Кладенецът е дълбок, а ти нямаш дори ведро. 12Нима си
по-велик от Яков, нашия праотец, който ни е дал този кладенец?
Самият той е пил от него, синовете и животните му—също!“

13Исус й отговори: „Всеки, който пие от тази вода, ще ожаднее
отново. 14Но този, който пие от водата, която аз ще му дам, нико-
га повече няма да е жаден. Водата, която аз ще му дам, ще се
превърне вътре в него в извор, от който ще блика вечен живот.“

15Жената му каза: „Господине, дай ми тази вода, за да не изпит-
вам никога повече жажда и за да не трябва да идвам тук за вода.“

16Той й каза: „Иди, извикай съпруга си и се върни тук.“

17Жената отговори: „Аз нямам съпруг.“

Исус й каза: „Права си, като казваш, че нямаш съпруг. 18Пет
пъти си се омъжвала, а мъжът, с когото живееш сега, дори не ти
е съпруг. Това, което каза, е истина.“

19Жената отвърна: „Господине, виждам, че си пророк.
20Нашите деди са се покланяли на Бога на този хълм, а вие, юде-
ите, твърдите, че трябва да се покланяме в Ерусалим.“

21„Повярвай ми, жено!—каза й Исус.—Идва времето, когато
няма да е необходимо да сте на този хълм или в Ерусалим, за да
се покланяте на Отца. 22Вие, самаряните, се покланяте на нещо,
което не разбирате. Ние, юдеите, разбираме на какво се покланя-
ме, защото спасението идва от юдеите. 23Но идва времето—то
вече е настъпило—когато истинските поклонници ще се покла-
нят на Отца в дух и истина. Именно такива хора Отец иска да
му се покланят. 24Бог е дух и тези, които му се покланят, трябва
да се покланят в дух и истина.“

---

[1]**Юдеите не общуват със самаряните** Или: „Юдеите не използват нещата, които самаряните са използвали.“

25Жената каза: „Зная, че Месията† ще дойде, този, когото
наричат Христос. Когато дойде, той ще ни обясни всичко.“
26„Аз съм този—каза й Исус.—Аз, който разговарям сега с теб.“
27В този момент учениците на Исус се върнаха от града и се
учудиха, че той говори с жена. Но нито един от тях не го попи-
та: „Какво искаш?“ или „Защо говориш с нея?“
28Жената остави стомната си, върна се в града и каза на хора-
та: 29„Елате да видите един човек, който ми каза всичко, което
съм извършила през живота си. Да не би той да е Месията†?“ 30И
хората излязоха от града и отидоха при него.
31В същото време учениците на Исус го молеха: „Учителю,
хапни нещо!“
32Но той отговори: „Аз имам храна да ям, за която вие не знаете.“
33Тогава учениците му започнаха да се питат: „Дали някой не
му е донесъл нещо за ядене?“
34Исус им каза: „Храната ми е това да изпълнявам волята на
Онзи, който ме е изпратил, и да завърша делото, което ми е дал.
35Вие често казвате: «Още четири месеца и после—жътва.» А аз
ви казвам: отворете очите си и погледнете полята. Те са узрели
за жътва. 36Този, който жъне, вече е възнаграден и събира
реколта за вечен живот, така че сеячът може да се радва заедно
с жътваря. 37Има истина в поговорката: «Един сее, а друг прибира
плодовете.» 38Аз ви изпратих да прибирате плодове, за които
не сте се трудили. Други хора се трудиха, а вие се облагодетел-
ствате от техния труд.“
39Много от самаряните в този град повярваха в Исус заради
думите на жената, която свидетелстваше за него: „Той ми каза
всичко, което съм извършила.“ 40Те отидоха при Исус и го помо-
лиха да остане с тях. И той остана там два дни 41и много други
хора повярваха, като чуха думите му.
42Те казаха на жената: „В началото повярвахме заради твоите
думи, но сега вярваме, защото сами го чухме и знаем, че този
човек наистина е спасителят на света.“

Исус излекува сина на царски служител

(Мат. 8:5–13; Лука 7:1–10)

43След като прекара там два дни, Исус напусна това място и
отиде в Галилея. 44(Защото той самият беше казал, че пророкът не е
почитан в своята страна.) 45Когато пристигна в Галилея, хората там
го посрещнаха с радост, защото бяха видели всичко, което извърши
на празника в Ерусалим, където те също бяха ходили.
46Исус отново отиде в галилейския град Кана, където беше
превърнал водата във вино. В Капернаум живееше един царски
служител, чийто син беше болен. 47Когато този човек чу, че от

Юдея Исус е дошъл в Галилея, той отиде при него и го помоли
да слезе в Капернаум и да излекува сина му, който е на смъртно
легло. 48Исус му каза: „Докато не видите знамения и чудеса,
няма да повярвате.“

49Царският служител му каза: „Господине, ела, преди детето
ми да умре!“

50Исус отговори: „Върви си. Синът ти ще живее.“

Човекът повярва на това, което Исус му каза, и си отиде у
дома. 51По пътя към къщи слугите му го посрещнаха и му каза-
ха, че синът му е добре.

52Човекът попита: „По кое време синът ми започна да се чув-
ства по-добре?“

Слугите отговориха: „Треската му премина вчера около един часа.“

53Бащата разбра, че това е времето, по което Исус беше казал:
„Синът ти ще живее.“ И той, и всички хора в дома му повярваха.

54Това беше второто знамение, което Исус извърши, след като
дойде от Юдея в Галилея.

Исус излекува болен при една къпалня

5 После настъпи юдейски празник и Исус отиде в Ерусалим. 2В
Ерусалим до Овчата порта имаше къпалня с пет покрити
предверия, наречена на арамейски Витезда.[1] 3Под колоните на
тези предверия лежаха много болни. Едни бяха слепи, други—
сакати, а някои—парализирани.[2] [4][3] 5Там имаше и един човек,
който беше болен от тридесет и осем години. 6Когато го видя да
лежи и разбра, че е болен от толкова дълго време, Исус го попи-
та: „Искаш ли да оздравееш?“

7Болният отговори: „Господине, няма кой да ми помогне да
вляза във водата, когато тя се раздвижи. Всеки път, когато се
опитам да стигна пръв, някой друг ме изпреварва.“

8Тогава Исус му каза: „Стани! Вземи си постелката и ходи.“ 9В
същия миг човекът беше излекуван; взе постелката си и започна
да ходи.

Денят, в който се случи това, беше събота. 10Тогава юдеите
казаха на излекувания: „Днес е събота, законът не разрешава да
носиш постелката си.“

11А той им отговори: „Човекът, който ме излекува, ми каза:
«Вземи си постелката и ходи.»“

---

[1]**Витезда** Къпалня северно от храма в Ерусалим. [2]**Стих 3** Някои гръцки ръкописи добавят: „и чакаха водата да се раздвижи.“ [3]**Стих 4** Няколко по-късни гръцки ръкописи добавят стих 4: „От време на време Господен ангел слизаше до къпалнята и раздвижваше водата. Тогава първият човек, който влезеше във водата, оздравяваше, каквато и да бе болестта му.“

12Юдеите попитаха: „Кой е този, който ти каза да си вземеш
постелката и да ходиш?“
13Но излекуваният не знаеше кой беше той, тъй като там
имаше много хора и Исус незабелязано си беше отишъл.
14По-късно Исус го намери в храма и му каза: „Ето, сега си
здрав. Затова престани да съгрешаваш, за да не ти се случи нещо
по-лошо.“
15Човекът се върна при юдеите и им каза, че Исус е този,
който го е излекувал.
16Исус вършеше тези неща в събота и поради тази причина
юдеите започнаха да го преследват. 17Но той им каза: „Моят
Баща винаги работи, затова аз също работя.“
18Този отговор затвърди решението на юдеите да го убият—
той не само нарушаваше закона за съботата, но и наричаше Бога
свой Баща, приравнявайки се по този начин с Бога!

Властта на Исус е от Бога

19Но Исус отговори: „Уверявам ви: Синът не може да извърши
нищо сам, а само това, което вижда, че прави Отец. Това, което
върши Отец, върши и Синът. 20Отец обича Сина и му показва
всичко, което прави. Той ще му покаже още по-велики неща от
тези и вие ще се удивлявате. 21Както Отец възкресява мъртви и
им вдъхва живот, така и Синът дава живот на този, на когото
пожелае. 22Отец не съди никого, но е дал пълната власт на Сина да
съди, 23за да могат всички да почитат Сина така, както почитат
Отца. Който не почита Сина, не почита Отца, който го е изпратил.
24Уверявам ви: който чуе думите ми и повярва в Онзи, който
ме е изпратил, има вечен живот и няма да бъде съден. Той вече
е преминал от смърт към живот. 25Уверявам ви: идва времето—и
то вече е тук—когато мъртвите ще чуят гласа на Божия Син и
всички, които го чуят, ще живеят. 26Както Отец е източникът
на живот, така той е направил Сина източник на живот 27и му е
дал власт да съди, защото той е Човешкият Син.† 28Не се учуд-
вайте на това, защото идва времето, когато всички мъртви в гро-
бовете ще чуят неговия глас 29и ще излязат. Тези, които са вър-
шили добро, ще възкръснат и ще живеят, а тези, които са
вършили зло, ще възкръснат и ще бъдат осъдени.“

Исус продължава да говори на юдеите

30„Нищо не мога да извърша сам. Съдя само така, както Отец
ми казва. Моята присъда е правилна, защото не се опитвам да
върша онова, което аз искам, а онова, което Онзи, който ме е
изпратил, иска.

31Ако сам свидетелствам за себе си, свидетелството ми би било
недействително. 32Но има друг, който свидетелства за мен, и
зная, че това, което той свидетелства за мен, е истина.

33Изпратихте хора при Йоан и той потвърди истината.
34Нямам нужда от човек, който да свидетелства за мен; казвам
ви това, за да можете да се спасите. 35Йоан беше като лампа,
която гори и дава светлина, и вие с радост приемахте светлина-
та му за известно време.

36Но аз имам доказателство за себе си, което е по-силно от
това на Йоан, защото делото, което Отец ми е дал да извърша и
което върша сега, свидетелства за това, че Отец ме е изпратил.
37Дори моят Баща, който ме изпрати, свидетелства в моя полза.
Вие никога не сте чували гласа му, нито сте виждали как
изглежда 38и не пазите посланието му в сърцата си, защото не
вярвате в този, когото той изпрати. 39Изучавате внимателно
Писанията и мислите, че чрез тях ще намерите вечен живот, но
те самите свидетелстват за мен! 40И въпреки това вие отказвате
да дойдете при мен, за да имате живот.

41Не търся похвала от хората. 42Но аз ви познавам и зная, че в
сърцата ви няма любов към Бога! 43Дойдох в името на моя Баща
и въпреки това вие не ме приемате. Но дойде ли някой друг от
свое име, него ще приемете! 44Как можете да повярвате, след
като търсите похвала един от друг, а не се стремите да получите
похвала от единствения Бог? 45Не мислете, че аз ще ви обвиня
пред Отца. Този, който ви обвинява, е Моисей, в когото сте
положили надеждите си. 46Ако наистина вярвахте на Моисей,
щяхте да повярвате и на мен, защото той за мен писа. 47Но ако
не вярвате на това, което той писа, как тогава ще повярвате на
това, което аз казвам?“

Исус нахранва повече от 5000 души

(Мат. 14:13–21; Марк 6:30–44; Лука 9:10–17)

6 След това Исус премина на другия бряг на Галилейското
езеро (или Тивериадското езеро) 2и много хора го последваха,
защото бяха видели знаменията над болни хора, които бе извър-
шил. 3Исус се изкачи на хълма и седна там с учениците си.
4Наближаваше юдейският празник Пасха.†

5Исус вдигна поглед и като видя, че към него идват много
хора, каза на Филип: „Къде можем да купим достатъчно хляб, за
да нахраним всички тези хора?“ 6(Той каза това само за да изпи-
та Филип, защото вече знаеше какво ще направи.)

7Филип отговори: „И с двеста динария† пак няма да можем да
купим достатъчно хляб, за да нахраним тези хора—всеки ще
получи само по един залък.“

8Друг ученик на Исус (Андрей—братът на Симон Петър) му
каза: 9„Едно момченце тук има пет ечемичени хляба и две риби,
но какво е това за толкова много народ?“

10Исус отговори: „Кажете на хората да седнат.“ (На това място
имаше много трева.) Всички насядаха. (Мъжете бяха около пет
хиляди.) 11Тогава Исус взе хлябовете, благодари на Бога и разда-
де на седналите на тревата, като всеки взе колкото искаше.
Същото направи и с рибата.

12Когато всички се нахраниха, Исус каза на учениците си:
„Съберете останалите парчета, за да не се хвърли нищо!“ 13И уче-
ниците събраха останалото от петте ечемичени хляба и напълниха
дванадесет големи кошници с къшеи, след като всички бяха яли.

14Когато видяха знамението, което Исус извърши, хората
започнаха да говорят: „Този човек наистина е Пророкът, който
трябваше да дойде в света.“

15Исус разбра, че искат насила да го заставят да стане цар и
затова отново отиде на хълма сам.

Исус върви по водата

(Мат. 14:22–27; Марк 6:45–52)

16Привечер учениците му слязоха до езерото. 17Вече беше
тъмно, а Исус още не се беше върнал. Те се качиха на една лодка
и се отправиха през езерото към Капернаум. 18Духаше силен
вятър и вълните ставаха все по-големи. 19Бяха гребали пет-шест
километра, когато видяха Исус да върви по водата, приближавай-
ки се към лодката, и се изплашиха. 20Но той им каза: „Не се стра-
хувайте! Аз съм!“ 21Тогава учениците с радост го взеха в лодката
и тя веднага стигна до мястото, към което бяха тръгнали.

Хората търсят Исус

22На следващия ден множеството, което беше останало на дру-
гия бряг на езерото и знаеше, че там има само една лодка, раз-
бра, че Исус не се е качил на нея с учениците си и че те са зами-
нали сами. 23Тогава от Тивериада дойдоха няколко лодки и
спряха на брега близо до мястото, където хората бяха яли хляба,
след като Господ беше казал благодарствена молитва. 24И като
видяха, че нито Исус, нито учениците му са там, хората се качи-
ха в лодките и отидоха в Капернаум да го търсят.

Исус, хлябът на живота

25Когато го намериха на другия бряг на езерото, го попитаха:
„Учителю, кога дойде тук?“

26Исус отговори: „Уверявам ви: търсите ме не заради знамения-
та, които видяхте да върша, а защото ядохте хляб и се наситихте.

27Трудете се не за нетрайната храна, а за храната, която трае вечно
и носи вечен живот. Човешкият Син† ще ви даде тази храна, защо-
то върху него Бог Отец е положил своя печат на одобрение.“
28Хората го попитаха: „Какво трябва да правим, за да вършим
делата, които Бог изисква?“
29Исус отговори: „Това, което Бог иска от вас, е да вярвате в
Онзи, когото той изпрати.“
30А хората попитаха: „Какво знамение ще извършиш, за да
видим и да ти повярваме? Какво ще направиш? 31Нашите предци
ядоха манна в пустинята, както е казано в Писанията: «Даде им
да ядат хляб от небето.»[1]“
32Тогава Исус им отговори: „Уверявам ви: не Моисей ви даде
хляб от небето, а моят Баща ви дава истинския хляб от небето,
33защото Божият хляб е Този, който слиза от небето и дава
живот на света.“
34Те му казаха: „Господине, давай ни винаги този хляб.“
35Исус им каза: „Аз съм хлябът, който дава живот. Който
дойде при мен, никога няма да огладнее, и който повярва в мен,
никога няма да ожаднее. 36Но и по-рано ви казах, че ме видяхте,
и пак не вярвате. 37Всеки, който Отец ми дава, ще дойде при мен
и който дойде при мен, никога няма да го отпратя, 38защото сля-
зох от небето не да върша каквото аз искам, а каквото Онзи,
който ме е изпратил, иска. 39Това е волята на Онзи, който ме
изпрати: да не загубя нито един от тези, които той ми е дал, а да
възкреся всички в последния ден. 40Това е волята на моя Баща:
всеки, който види Сина и повярва в него, да има вечен живот и
аз ще го възкреся в последния ден.“
41Тогава юдеите започнаха да негодуват против него, защото
той каза: „Аз съм хлябът, слязъл от небето.“ 42„Това не е ли
Исус, синът на Йосиф? Ние познаваме баща му и майка му! Как
може сега да казва, че е слязъл от небето?“—говореха те.
43Исус им отвърна: „Престанете да негодувате помежду си.
44Никой не може да дойде при мен, освен ако Отец, който ме
изпрати, не го привлече. И аз ще го възкреся в последния ден.
45Пророците писаха: «И всички ще бъдат научени от Бога.»[2]
Всеки, който слуша Отца и се учи от него, идва при мен. 46Но
никой не е видял Отца, освен Онзи, който е дошъл от Бога. Той
е единственият, който е видял Отца. 47Уверявам ви: който вярва,
има вечен живот. 48Аз съм хлябът, който дава живот. 49Вашите
предци ядоха манна в пустинята, но и те умряха. 50Аз съм хля-
бът, който слиза от небето, и който яде от него, никога няма да
умре. 51Аз съм живият хляб, слязъл от небето, и който яде този

[1]**«Даде … небето»** Пс. 78:24. [2]**«И всички … Бога»** Ис. 54:13.

хляб, ще живее вечно. И хлябът, който ще дам, е моята плът,
която ще дам, за да живее светът.“
52Тогава юдеите започнаха да спорят помежду си: „Как може
да ни даде да ядем плътта му?“
53Исус им каза: „Уверявам ви: ако не ядете плътта на
Човешкия Син† и не пиете кръвта му, няма да имате живот в
себе си. 54Който яде плътта ми и пие кръвта ми, има вечен
живот и аз ще го възкреся в последния ден. 55Плътта ми е истин-
ската храна, а кръвта ми—истинското питие. 56Който яде плътта
ми и пие кръвта ми, живее в мен и аз живея в него. 57Както
Отец, който дава живот, ме изпрати и аз живея поради Отца,
така също и този, който яде от мен, ще живее поради мен.
58Вашите предци ядоха манна, но умряха, а това е хлябът, слязъл
от небето, и който яде този хляб, ще живее вечно.“ 59Исус каза
това, докато поучаваше в синагогата† в Капернаум.

Думи на вечен живот

60Като чуха това, много от учениците му казаха: „Трудно е
това учение. Кой може да го приеме?“
61Исус знаеше, че учениците му се оплакват за това и им каза:
„Тревожи ли ви това учение? 62Ами ако видите Човешкият Син† да
се връща там, където е бил преди? 63Не плътта дава живот, а духът.
Думите, които ви говорих, са дух и те дават живот, 64но някои от
вас не вярват.“ (Защото още от самото начало Исус знаеше кои са
хората, които не вярват, както и кой е този, който щеше да го пре-
даде.) 65Той добави: „Заради това ви казах, че никой не може да
дойде при мен, докато Отец не направи това възможно за него.“
66Оттогава много от учениците му се върнаха назад и преста-
наха да го следват.
67Исус попита дванадесетте: „И вие ли искате да си тръгнете?“
68Симон Петър отговори: „Господи, при кого да отидем? Ти
имаш думи, които дават вечен живот. 69Ние вярваме и знаем, че
ти си Святият на Бога.“
70Тогава Исус отвърна: „Не ви ли избрах аз вас дванадесетте?
Но един от вас е дявол.“
71(Той говореше за Юда, сина на Симон Искариот, защото Юда
щеше да го предаде, макар че бе един от дванадесетте.)

Исус и братята му

7 След това Исус тръгна из Галилея. Той не искаше да пътува
из Юдея, защото юдеите се опитваха да го убият.
2Наближаваше юдейският празник на шатрите.† 3Братята на
Исус му казаха: „Трябва да напуснеш това място и да отидеш в
Юдея, за да могат учениците ти там да видят делата, които

вършиш. 4Когато някой иска хората да знаят за него, той не
крие това, което прави. След като вършиш тези неща, покажи се
на света.“ 5(Дори братята му не вярваха в него.) 6Исус им каза:
„Все още не е дошло времето ми, но за вас всяко време е подхо-
дящо. 7Вас светът не може да мрази, той мрази мен, защото
непрекъснато му говоря, че делата му са зли. 8Вие идете на праз-
ника. Аз няма да отида на този празник, защото времето ми още
не е дошло.“ 9И като каза това, той остана в Галилея.

10След като братята му заминаха за празника, Исус също се
отправи натам, без никой да знае. 11На празника юдеите го тър-
сеха и се питаха: „Къде е онзи човек?“

12И сред народа много се говореше за Исус. Някои казваха:
„Той е добър човек.“ А други казваха: „Не, той заблуждава наро-
да.“ 13Но никой не се осмеляваше да говори открито за него,
защото се страхуваха от юдейските водачи.

Исус поучава в Ерусалим

14Около средата на празника Исус отиде в храма и започна да
поучава. 15Юдеите бяха удивени и казаха: „Как е научил толкова
много този човек, без да е ходил на училище?“

16Исус отговори: „Това, което поучавам, не е мое, а идва от
Онзи, който ме изпрати. 17Ако човек иска да върши волята на
Бога, той ще знае дали това, което поучавам, идва от Бога или
говоря от свое име. 18Който говори от свое име, се опитва да
спечели слава за себе си. Но който иска да прослави онзи, който
го е изпратил, е искрен и в него няма никакво двуличие. 19Нима
Моисей не ви даде закона? Но никой от вас не се подчинява на
този закон. Защо се опитвате да ме убиете?“

20Хората отговориха: „В теб се е вселил демон. Кой се опитва
да те убие?“

21Исус им каза: „Извърших чудо и вие всички сте удивени.
22Моисей ви даде закона за обрязването, въпреки че то всъщност
идва не от Моисей, а от предците ви, и вие обрязвате дори в
съботен ден. 23След като човек може да бъде обрязан в събота,
за да се спази Моисеевия закон, защо тогава ми се гневите за
това, че съм излекувал цялото тяло на човек в събота? 24Спрете
да съдите по външния вид, съдете справедливо.“

Исус ли е Месията

25Тогава някои от хората, които живееха в Ерусалим, казаха:
„Не е ли това човекът, когото се опитват да убият? 26Но той
поучава там, където всеки може да го види и чуе, и никой не му
казва нищо. Възможно ли е водачите да са решили, че той наисти-

на е Месията†? 27Но ние знаем къде е домът на този човек, а кога-
то истинският Месия дойде, никой няма да знае откъде е дошъл.“
28Когато поучаваше в храма, Исус каза високо: „Сигурни ли
сте, че ме познавате и знаете откъде съм? Но аз не съм дошъл от
себе си и Онзи, който ме изпрати, е истинен. Вие не го познава-
те, 29но аз го познавам, защото идвам от него и той ме изпрати.“
30Тогава те се опитаха да го хванат, ала никой не можа да го
докосне, защото времето му още не бе дошло. 31Но много от
хората повярваха в него и казваха: „Когато дойде Месията,†
нима ще извърши повече знамения, отколкото този човек?“

Юдеите се опитват да арестуват Исус

32Фарисеите† чуха какво си шушукат хората за него и заедно с
главните свещеници изпратиха стражи да го арестуват. 33Тогава
Исус каза: „Ще бъда с вас още малко време, а след това ще се
върна при Онзи, който ме изпрати. 34Ще ме търсите, но няма да
ме намерите, защото не можете да дойдете там, където ще бъда.“
35Юдеите започнаха да говорят помежду си: „Къде ли смята да
отиде, че да не го намерим? Може ли да отиде при нашите хора
в гръцките градове и да поучава там гърците? 36Какво означават
думите му: «Ще ме търсите, но няма да ме намерите» и «Не
можете да дойдете там, където ще бъда»?“

Исус говори за Святия Дух

37През последния, най-важен ден на празника Исус се изправи
и каза високо: „Който е жаден, нека дойде при мен и пие.
38Както казва Писанието, реки от жива вода ще бликнат от сър-
цето на този, който вярва в мен.“ 39Той говореше за Духа, който
щяха да получат тези, които вярваха в него. Духът още не беше
даден, защото Исус още не беше издигнат в слава.

Спорове относно Исус

40Като чуха тези думи, някои от хората казаха: „Този човек
наистина е Пророкът.“ 41Други говореха: „Той е Месията.†“
Трети казваха: „Месията няма да дойде от Галилея! 42Писанието
казва, че Месията ще бъде от рода на Давид† и ще дойде от
Витлеем—града, в който е живял Давид.“ 43И така, между хора-
та имаше разногласие относно Исус. 44Някои от тях искаха да го
арестуват, но никой не можа да го направи.

Юдейските водачи отказват да повярват

45Стражите се върнаха при главните свещеници и фарисеите.†
Те ги попитаха: „Защо не го доведохте?“
46Стражите отвърнаха: „Никой не е говорил така, както този човек!“

47Тогава фарисеите им казаха: „И вас ли ви заблуди? 48Някой
от водачите или фарисеите да е повярвал в него? 49Какво ли раз-
бира това простолюдие от закона! Те са прокълнати от Бога.“

50Но един от тях, Никодим, който беше ходил при Исус
по-рано, им каза: 51„Нима нашият закон ще ни позволи да осъ-
дим човек, без да го изслушаме и разберем какво е направил?“

52Те му отговориха: „Ти също ли си от Галилея? Изследвай
Писанията и ще видиш, че няма пророк, който да идва от
Галилея.“ 53И хората се разотидоха по домовете си.

Жената, заловена в изневяра

8 Исус отиде на Елеонската планина.† 2Рано сутринта той се
върна в храма. Всички хора се събраха около него и той
седна и започна да ги учи. 3Законоучителите и фарисеите† дове-
доха една жена, която беше уличена в съпружеска изневяра,
изправиха я пред множеството 4и казаха на Исус: „Учителю,
тази жена беше заловена на местопрестъплението, тя изневери
на съпруга си. 5Законът на Моисей ни заповядва да пребием с
камъни такава жена. Ти какво казваш?“ 6(Те използваха този
въпрос, за да намерят повод да го обвинят в нещо.) Но Исус се
наведе и започна да пише с пръст на земята. 7Те обаче продъл-
жиха да го питат и той се изправи и им каза: „Нека онзи от вас,
който е безгрешен, пръв хвърли камък по нея.“ 8След това отно-
во се наведе и започна да пише на земята.

9Когато чуха това, хората започнаха да си тръгват един по
един, като първи си тръгнаха по-възрастните, и Исус остана сам
с жената, която все още стоеше там. 10Той се изправи и я попита:
„Жено, къде са хората? Нито един от тях ли не те осъди?“

11Тя отговори: „Нито един, господине.“

Тогава Исус каза: „Аз също не те осъждам. Върви си и отсега
нататък не съгрешавай отново.“[1]

Исус, светлината на света

12По-късно Исус пак им говореше и им каза: „Аз съм светлина-
та за света. Който ме последва, никога няма да ходи в тъмнина,
а ще има светлината, която носи живот.“

13Тогава фарисеите† му казаха: „Ти сам свидетелстваш за себе
си и свидетелството ти не е валидно.“

14Исус отговори: „Въпреки че сам свидетелствам за себе си, сви-
детелството ми е вярно, защото зная откъде съм дошъл и къде
отивам. А вие не знаете откъде идвам и накъде отивам. 15Вие

---

[1]**Стихове 7:53–8:11** Най-старите и достоверни гръцки ръкописи не съдържат тези стихове.

съдите по човешки критерии. Аз не съдя никого. [16]Но ако съдя,
присъдата ми е вярна, защото не съдя сам, а заедно с Отца, който
ме изпрати. [17]Вашият закон казва, че ако двама свидетели твърдят
едно и също, трябва да приемете това, което казват. [18]Аз свидетел-
ствам за себе си, а другият ми свидетел е Отец, който ме изпрати.“

[19]Тогава го попитаха: „Къде е твоят Баща?“

Исус отговори: „Нито мен познавате, нито моя Баща. Ако
познавахте мен, щяхте да познавате и моя Баща.“ [20]Исус каза
тези неща, когато поучаваше в храма, близо до кутията за
събиране на дарения, но никой не го арестува, защото времето
му още не беше дошло.

Юдеите не разбират Исус

[21]И отново Исус им каза: „Аз си отивам и вие ще ме търсите, но
ще умрете с греха си. Не можете да дойдете там, където отивам.“

[22]А юдеите започнаха да се питат: „Нима ще се самоубие?
Дали това имаше предвид, когато каза: «Не можете да дойдете
там, където отивам»?“

[23]Исус им отговори: „Вие сте оттук—от долу. Аз дойдох от
горе. Вие принадлежите на този свят, а аз не принадлежа на този
свят. [24]Затова ви казах, че ще умрете с греха си. Да, с греха си
ще умрете, ако не повярвате, че АЗ СЪМ.[1] “

[25]Тогава го попитаха: „Кой си ти?“

Исус отговори: „Аз съм това, което ви говорих от самото нача-
ло. [26]Имам много неща да кажа за вас и мога да ви съдя. Но аз
говоря на света само това, което съм чул от Онзи, който ме е
изпратил, а той казва истината.“

[27](Те не разбраха, че той им говори за Отца.) [28]Исус продължи:
„Когато издигнете Човешкия Син,[†] ще разберете, че АЗ СЪМ и
че не върша нищо от себе си, а говоря само това, което Отец ме
е научил. [29]Онзи, който ме изпрати, не ме е оставил сам. Той е с
мен, защото аз винаги върша това, което го радва.“ [30]Докато
Исус говореше за тези неща, много хора повярваха в него.

Исус говори за освобождение от греха

[31]И Исус започна да говори на юдеите, които бяха повярвали в
него: „Ако продължите да спазвате моето учение, вие наистина
сте мои ученици. [32]Тогава ще познаете истината и истината ще
ви освободи.“

[33]Юдеите отговориха: „Ние сме потомци на Авраам и никога не
сме били роби на никого. Защо казваш, че ще бъдем освободени?“

---

[1]**АЗ СЪМ** Името на Бога, използвано в Изх. 3:14. Може също да означава „Аз съм този (Месията).” Споменава се още в 8:28, 58; 13:19.

34Исус отговори: „Уверявам ви: всеки, който върши грях, е роб
на греха. 35Робът не остава завинаги в семейството на господаря,
а синът ще бъде там завинаги. 36Ако Синът ви освободи, ще
бъдете наистина свободни. 37Зная, че сте потомци на Авраам, но
се опитвате да ме убиете, защото не желаете да приемете моето
учение. 38Аз ви говоря това, което съм видял от моя Баща, а вие
вършите онова, което сте чули от вашия баща.“

39Казаха му: „Нашият баща е Авраам.“

Исус отговори: „Ако наистина бяхте деца на Авраам, щяхте да
вършите делата, които Авраам вършеше. 40Аз съм човек, който ви
казва истината, която е чул от Бога, а вие се опитвате да ме убиете.
Авраам не вършеше такива неща. 41Вие постъпвате както баща си.“

Тогава те му казаха: „Ние не сме незаконнородени. Имаме
един баща: Бог.“

42Исус им отговори: „Ако Бог наистина беше ваш Баща, вие
щяхте да ме обичате, защото аз от Бога дойдох и сега съм тук.
Не дойдох от себе си: той ме изпрати. 43Защо не разбирате това,
което ви говоря? Защото не можете да приемете моето учение.
44Вашият баща е дяволът и вие искате да следвате желанията на
баща си. Дяволът бе убиец от самото начало и никога не е стоял
на страната на истината, защото в него няма никаква истина.
Когато говори лъжи, той открива истинската си същност, защо-
то е лъжец и баща на лъжите. 45Но понеже аз говоря истината,
вие не ми вярвате. 46Може ли някой от вас да ме уличи в грях?
Ако говоря истината, защо не ми вярвате? 47Който принадлежи
на Бога, приема Божиите думи. Вие затова не слушате, защото
не принадлежите на Бога.“

Исус говори за себе си и за Авраам

48Юдеите му отговориха: „Ние казваме, че си самарянин† и че
в теб се е вселил демон. Не сме ли прави?“

49Исус отвърна: „В мен няма демон. Аз почитам своя Баща, но
вие не ме почитате. 50Аз не се опитвам да спечеля слава за себе си.
Има друг, който иска тази слава за мен, и той е съдията. 51Уверявам
ви: ако човек спазва моето учение, никога няма да умре.“

52Юдеите казаха на Исус: „Сега със сигурност знаем, че в теб
се е вселил демон! Авраам и пророците умряха, а ти казваш:
«Ако човек спазва моето учение, никога няма да умре.» 53Нима
твърдиш, че си по-велик от нашия баща Авраам? Той умря,
умряха и пророците. Ти за кого се мислиш?“

54Исус отговори: „Ако търся слава сам за себе си, тази слава
нищо не значи. Мен ме прославя моят Баща, когото наричате
свой Бог, 55ала никога не сте го познавали, докато аз го позна-
вам. Ако кажа, че не го познавам, ще бъда лъжец като вас. Но

аз го познавам и изпълнявам това, което той казва. 56Вашият
праотец Авраам се радваше, че ще види деня, в който ще дойда.
Той видя този ден и беше щастлив.“
57Тогава юдеите казаха на Исус: „Как може да си виждал
Авраам? Та ти нямаш и петдесет години!“
58Исус им отговори: „Уверявам ви: преди да се роди Авраам,
АЗ СЪМ!“ 59След което те взеха камъни, за да ги хвърлят по
него, но Исус се скри и напусна храма.

Исус излекува слепец по рождение

9 По пътя Исус видя един слепец по рождение. 2Учениците му
го попитаха: „Учителю, заради чий грях този човек се е
родил сляп—негов или на родителите му?“
3Исус отговори: „Нито той, нито родителите му са извършили
грях. Родил се е сляп, за да може да се изяви действието на
Божията сила. 4Докато е още ден, трябва да продължим да вършим
делата на Онзи, който ме изпрати. Никой не може да работи, кога-
то настъпи нощта. 5Докато съм в света, аз съм светлина за света.“
6След като каза това, Исус плю на земята, направи кал от
слюнката и намаза с нея очите на слепеца. 7После му каза: „Иди
и се измий в къпалнята Силоам.“ (което означава „изпратен“)
Човекът отиде в къпалнята, изми се и се върна прогледнал.
8Съседите му и онези, които бяха свикнали да го виждат да
проси, казаха: „Това не е ли същият човек, който преди седеше
и просеше?“
9Някои казаха: „Да, той е.“ Други не се съгласиха: „Не, не е
той. Този само прилича на него.“
Тогава човекът каза: „Аз съм този, който преди беше сляп.“
10Хората го попитаха: „Как прогледна?“
11Той отговори: „Човекът, наречен Исус, направи малко кал и
намаза очите ми с нея. След това ми каза да отида в Силоам и да
се измия. И аз отидох, измих се и прогледнах.“
12Хората попитаха: „Къде е той?“
Човекът отвърна: „Не зная.“

Фарисеите разпитват прогледналия

13Тогава отведоха при фарисеите† човека, който преди това
беше сляп. 14(А денят, в който Исус направи калта и върна зре-
нието на слепия, беше събота.) 15И така, фарисеите отново
започнаха да го разпитват как е прогледнал.
Човекът им каза: „Той намаза очите ми с кал, аз се измих и
сега виждам.“
16Някои от фарисеите казваха: „Този човек не е от Бога, защо-
то не спазва съботния ден.“

Други пък питаха: „Но как може един грешен човек да извърши такива знамения?“ И между тях възникна спор.
17Те отново попитаха прогледналия слепец: „Какво ще кажеш за него, след като те излекува и сега виждаш?“

Човекът отговори: „Той е пророк.“

18Но юдеите все още не можеха да повярват, че човекът е бил
сляп и е прогледнал. Те извикаха родителите му 19и ги попитаха:
„Това ли е вашият син, за когото казвате, че е роден сляп? Тогава как така сега може да вижда?“

20Родителите му отговориха: „Знаем, че това е нашият син и че
е роден сляп. 21Но как може да вижда сега и кой е върнал зрението му, не знаем. Него питайте! Той е достатъчно голям, за
да отговори сам.“ 22(Родителите му казаха това, защото се страхуваха от юдейските водачи, които вече бяха решили да отлъчат
от синагогата† всеки, който признае Исус за Месията.† 23По тази
причина те казаха: „Той е достатъчно голям. Него питайте!“)

24Юдейските водачи за втори път извикаха прогледналия слепец и му казаха: „Отдай слава на Бога, като кажеш истината! Ние знаем, че този човек е грешник.“

25Той отговори: „Дали е грешник, не зная. Едно зная: че бях сляп, а сега виждам.“

26Те го попитаха: „Какво ти направи той? Как ти върна зрението?“

27Човекът отговори: „Вече ви казах, но вие не желаете да ме чуете. Защо искате да ви го повторя? Да не би и вие да искате да станете негови ученици?“

28Тогава юдейските водачи го наругаха: „Ти си негов ученик, а
ние сме ученици на Моисей. 29Знаем, че Бог е говорил на
Моисей, а този човек не знаем дори откъде идва.“

30Човекът каза: „Странно е, че не знаете откъде идва, а той ми
върна зрението. 31Всички знаем, че Бог не слуша грешните. Той слуша само онзи, който е благочестив и постъпва според волята
му. 32Никой досега не е излекувал слепец по рождение. 33Ако
този човек не беше от Бога, не би могъл да извърши нищо.“

34Юдейските водачи му отговориха: „Ти си роден потънал в грях! Нас ли се опитваш да учиш?“ И го изгониха навън.

35Исус чу, че юдейските водачи са го изгонили, намери го и му каза: „Вярваш ли в Човешкия Син†?“

36Човекът попита: „Кой е той, господине? Кажи ми, за да повярвам в него.“

37Исус му каза: „Ти вече си го видял. Той е този, който разговаря с теб сега.“

38Човекът отговори: „Вярвам, Господи!“ и му се поклони.

39Исус каза: „Да съдя дойдох на този свят, за да могат тези, които не виждат, да прогледнат, а тези, които виждат, да ослепеят.“

40 Някои от намиращите се наблизо фарисеи† чуха това и го
попитаха: „Нима искаш да кажеш, че ние също сме слепи?“
41 Исус им каза: „Ако наистина бяхте слепи, нямаше да сте винов-
ни в грях, но вие твърдите: «Виждаме!»—затова грехът ви остава.“

Притча за пастира и стадото

10 „Уверявам ви: този, който не влиза в кошарата през врата-
та, а се покатерва от друго място, е крадец и разбойник. 2 А
този, който влиза през вратата, е пастирът на стадото. 3 На него
пазачът отваря вратата и овцете чуват гласа му. Той вика своите
овце по име и ги извежда. 4 И когато ги изведе всичките, тръгва
пред тях и те го следват, защото познават гласа му. 5 Те никога
няма да тръгнат след непознат човек, а ще избягат от него,
защото не познават гласа му.“ 6 Исус им разказа тази притча, но
те не разбраха смисъла й.

Исус е добрият пастир

7 Затова Исус каза отново: „Уверявам ви: аз съм вратата за
овцете. 8 Всички, които дойдоха преди мен, са крадци и разбой-
ници и овцете не ги послушаха. 9 Аз съм вратата: който влезе
през мен, ще бъде спасен. Ще може да влиза и да излиза, и ще
намира всичко, от което се нуждае. 10 Крадецът идва единствено
да краде, да убива и да руши, а аз дойдох, за да дам живот—
живот в цялата му пълнота.
11 Аз съм добрият пастир. Добрият пастир живота си дава за
овцете. 12 Наемният работник не е като пастира, защото не е
стопанин на овцете и щом види, че идва вълк, ги изоставя и
избягва. Тогава вълкът напада овцете и те се пръсват на разни
страни. 13 Наемният работник побягва, защото само са го наели
и той не милее за овцете.
14 Аз съм добрият пастир. Аз познавам овцете си и овцете ми
ме познават, 15 също както Отец ме познава и аз познавам Отца.
Аз давам живота си за тези овце. 16 Имам и други овце, които не
са в това стадо. Трябва и тях да доведа. Те ще слушат гласа ми и
ще станат едно стадо с един пастир. 17 Отец ме обича, защото
давам живота си, за да го получа отново. 18 Никой не ми го отне-
ма, аз го давам по собствена воля. Имам право да го дам и имам
право отново да го получа. Това ми заповядва моят Баща.“
19 Тези думи отново предизвикаха спорове сред юдеите.
20 Много от тях казваха: „В него се е вселил демон и той е полу-
дял. Защо го слушате?“
21 Други говореха: „Това не са думи на човек, в който се е все-
лил демон. Нима демон може да върне зрението на слепец?“

Юдеите против Исус

22В Ерусалим дойде време за празника Освещение.† Беше зима.
23Исус се намираше в двора на храма при Соломоновия портик.†
24Юдеите се събраха около него и казаха: „Колко време ще ни
държиш в недоумение? Ако ти си Месията,† кажи ни го ясно.“

25Исус отговори: „Вече ви казах, но вие не вярвате. Делата,
които върша в името на моя Баща, показват кой съм. 26Но вие
не вярвате, защото не сте от моето стадо. 27Моите овце слушат
гласа ми. Аз ги познавам и те ме следват. 28Аз им давам вечен
живот. Те никога няма да умрат и никой не може да ги грабне
от ръката ми. 29Това, което моят Баща ми е дал, е по-важно от
всичко останало[1] и никой не може да ги грабне от ръката на
Отца. 30Аз и Отец сме едно.“

31Юдеите отново взеха камъни, за да го убият. 32Исус им каза:
„Аз извърших за вас много добри дела според заповедта на Отца.
За кое от тях искате да ме убиете с камъни?“

33Юдеите отвърнаха: „Искаме да те убием с камъни не заради
добро, което си извършил, а защото богохулстваш и макар че си
простосмъртен, се представяш за Бог.“

34Исус попита: „Не е ли написано във вашия закон: «Казах, че сте
богове»[2]? 35Той нарича богове хората, на които е дадено Божието
послание, а Писанията не могат да бъдат отменени. 36Защо тогава
казвате, че богохулствам, когато казах: «Аз съм Божият Син»? Аз
съм този, когото Отец избра и изпрати в света. 37Ако не върша
делата на моя Баща, не ми вярвайте. 38Но ако ги върша, дори и да
не вярвате на мен, трябва да вярвате на делата ми и тогава ще знае-
те и ще разберете, че Отец е в мен и аз съм в Отца.“

39Тогава юдеите отново се опитаха да го хванат, но той се
изплъзна от ръцете им.

40След това пак се върна на другия бряг на река Йордан, на
мястото, където Йоан беше кръщавал† по-рано, и остана там.
41Много хора дойдоха при него и казваха: „Йоан никога не
извърши знамение, но всичко, което каза за този човек, е
вярно.“ 42И мнозина там повярваха в Исус.

Смъртта на Лазар

11 Във Витания, където живееха Мария и сестра ѝ Марта, имаше
един болен човек на име Лазар. 2(Мария беше същата тази
жена, която помаза Господа с миро и избърса краката му с косата
си. Болният Лазар беше неин брат.) 3Затова сестрите изпратиха
човек да каже на Исус: „Господи, твоят скъп приятел е болен.“

---

[1]**Това … останало** Или: „Моят Баща, който ми ги е дал, е по-велик от всичко“.
[2]**«Казах … богове»** Пс. 82:6.

4Като чу това, Исус каза: „Тази болест не е смъртоносна, а е за
слава на Бога, за да може Божият Син да се прослави чрез нея.“
5(Исус обичаше Марта и сестра й, и Лазар.) 6Като чу, че Лазар е
болен, той остана още два дни на мястото, където беше. 7След
това каза на учениците си: „Да се върнем в Юдея.“

8Учениците отговориха: „Учителю, недей! Неотдавна юдеите се
опитваха да те убият с камъни. Нима искаш пак да се върнеш там?“

9Исус отговори: „Нали денят има дванадесет часа? Ако човек
върви през деня, няма да се спъне, защото вижда светлината на
този свят. 10Но когато върви през нощта, той се спъва, защото я
няма светлината да му помага.“

11Като каза това, Исус продължи: „Нашият приятел Лазар е
заспал, но аз отивам да го събудя.“

12Учениците отговориха: „Господи, щом спи, значи ще се оправи!“

13Исус говореше за смъртта на Лазар, но те помислиха, че има
предвид естествения сън. 14Затова Исус ясно им каза: „Лазар е
мъртъв. 15Заради вас се радвам, че не бях там, защото сега ще
повярвате. Но нека отидем при него.“

16Тогава Тома (наречен Близнак) каза на другите ученици: „Да
отидем и ние, за да умрем с Исус.“

Исус във Витания

17Когато Исус пристигна във Витания, тялото на Лазар вече
четири дни лежеше в гробницата. 18А Витания се намираше само
на около три километра от Ерусалим, 19така че много юдеи бяха
дошли при Марта и Мария да ги утешават за загубата на брат им.

20Марта чу, че Исус идва, и отиде да го посрещне, а Мария
остана у дома. 21Тогава Марта каза на Исус: „Господи, ако ти
беше тук, брат ми нямаше да умре. 22Но аз зная, че и сега Бог
ще ти даде всичко, което поискаш от него.“

23Исус й каза: „Брат ти ще възкръсне.“

24Марта отговори: „Зная, че ще възкръсне при възкресението в
последния ден.“

25Исус й каза: „Аз съм възкресението и животът. Който вярва
в мен, макар и да умре—ще живее, 26и всеки, който живее и
вярва в мен, никога няма да умре. Вярваш ли в това?“

27„Да, Господи!—отвърна тя.—Вярвам, че ти си Месията,†
Божият Син, който трябваше да дойде в света.“

Исус плаче

28След като каза това, Марта се върна, извика сестра си Мария и
когато бяха сами, й каза: „Учителят е тук и те вика.“ 29Щом чу
това, Мария бързо стана и отиде при него. 30(Исус още не беше
влязъл в селото, а стоеше там, където го беше посрещнала Марта.)

31Юдеите, които бяха в къщата заедно с нея и я утешаваха, видя-
ха, че Мария става и забързано излиза навън. Те я последваха,
мислейки, че тя отива да скърби при гробницата. 32Когато Мария
пристигна на мястото, където беше Исус, и го видя, падна в крака-
та му и каза: „Господи, ако ти беше тук, брат ми нямаше да умре.“

33Исус я видя как плаче и как плачат юдеите, дошли с нея, и
дълбоко се нажали и развълнува. 34Той попита: „Къде го погре-
бахте?“ Те му казаха: „Господи, ела да видиш.“

35Исус се просълзи.

36Тогава юдеите казаха: „Виж колко го е обичал!“

37А някои попитаха: „Нима този човек, който върна зрението
на слепеца, не можеше да спаси Лазар от смърт?“

Исус възкресява Лазар

38Исус отново се натъжи и отиде при гробницата, която беше
една пещера, затворена с голям камък. 39Исус каза: „Отместете
камъка!“

Марта, сестрата на починалия, отвърна: „Но Господи, тялото
сигурно вече се е вмирисало, тъй като Лазар е мъртъв от четири
дни!“

40Исус й отговори: „Не ти ли казах, че ако повярваш, ще
видиш Божията слава?“

41Тогава отместиха камъка. Исус вдигна поглед и каза: „Отче,
благодаря ти, че ме чу. 42Зная, че винаги ме чуваш, но казвам
това заради хората наоколо, за да повярват, че ти ме изпрати.“
43След това извика със силен глас: „Лазаре, излез!“ 44Мъртвият
излезе навън. Ръцете и краката му бяха обвити в платно, а лице-
то му беше покрито с кърпа.

Исус им каза: „Разповийте го и го оставете да си върви.“

Юдейските водачи кроят планове да убият Исус

(Мат. 26:1–5; Марк 14:1–2; Лука 22:1–2)

45Тогава много от юдеите, които бяха дошли при Мария и
видяха какво направи Исус, повярваха в него. 46Но някои от тях
отидоха при фарисеите† и им разказаха какво е извършил Исус.
47Тогава главните свещеници и фарисеите събраха Синедриона†
и казаха: „Какво да правим? Този човек върши много знамения.
48Ако го оставим да продължава така, всички ще повярват в
него. Тогава ще дойдат римляните, ще разрушат храма ни и ще
унищожат народа ни.“

49Но един от тях на име Каяфа, който беше първосвещеник
през онази година, им каза: „Вие не знаете нищо 50и не разбира-
те, че е по-добре един човек да умре за хората, отколкото целият
народ да бъде унищожен.“

[51]Каяфа не каза това от себе си. Тъй като през онази година
беше първосвещеник, той пророкува, че Исус ще умре за хората,
[52]и не само за юдейския народ, а за да събере всички Божии
деца, разпилени по света, и ги направи един народ.

[53]От този ден юдейските водачи започнаха да кроят планове
как да убият Исус. [54]Той престана да ходи открито сред юдеите,
напусна Ерусалим и отиде на едно място близо до пустинята, в
град Ефраим, където остана с учениците си.

[55]Наближаваше юдейският празник Пасха† и много хора от
областта бяха дошли в Ерусалим преди празника, за да се пре-
чистят. [56]Те търсеха Исус и в храма се питаха един друг: „Как
мислите, няма ли да дойде на празника?“ [57]Главните свещеници
и фарисеите† бяха издали заповед ако някой знае къде се намира
Исус, да им съобщи, за да го арестуват.

Исус във Витания с приятелите си

(Мат. 26:6–13; Марк 14:3–9)

12 Шест дни преди Пасхата† Исус отиде във Витания, където
живееше Лазар, когото той беше възкресил от мъртвите.
[2]Там му приготвиха вечеря и Марта поднасяше храната. Лазар
беше един от тези, които се хранеха заедно с Исус. [3]Тогава
Мария донесе около половин литър скъпо миро от чист нард[1] и
го изля върху нозете на Исус, а после ги избърса с косата си.
Благоуханието на маслото изпълни цялата къща.

[4]Един от учениците на Исус, Юда Искариотски, който по-късно
щеше да го предаде, каза: [5]„Това миро, което струва триста дина-
рия,† трябваше да бъде продадено и парите да се дадат на бедни-
те.“ [6](Той каза това не от загриженост за бедните, а защото беше
крадец—държеше касата и често си взимаше пари оттам.)

[7]Тогава Исус отговори: „Не я спирай! Нека направи това за
деня на моето погребение. [8]Бедните винаги ще бъдат с вас, но аз
няма винаги да съм с вас.“

Заговорът срещу Лазар

[9]Много от юдеите чуха, че Исус е във Витания и отидоха там
не само заради него, а и за да видят Лазар, когото Исус беше
възкресил от мъртвите. [10]Тогава главните свещеници решиха да
убият и Лазар, [11]защото заради него много юдеи ги оставяха и
започваха да вярват в Исус.

---

[1]**миро от чист нард** Много скъпо масло от корените на едноименното растение в Индия.

Исус влиза в Ерусалим като цар

(Мат. 21:1–11; Марк 11:1–11; Лука 19:28–40)

12На следващия ден многото хора, дошли в Ерусалим за
Пасхата,† чуха, че Исус ще пристигне в града. 13Те взеха палмо-
ви клонки и излязоха да го посрещнат с възгласи:

„«Осанна†!
Благословен да бъде този, който идва в името на Господа!»
Псалм 118:25–26

Благословен да бъде царят на Израел!“

14Исус намери едно магаренце и се качи на него, както е каза-
но в Писанието:

15 „Не се страхувай, Сионе[1]!
Виж! Твоят цар идва, възседнал магаренце.“ *Захария 9:9*

16(Първоначално учениците му не разбраха това, но когато
Исус бе издигнат в слава, те си спомниха, че това бе писано за
него и че те бяха направили тези неща за него.)

Хората разказват за Исус

17Тези, които бяха с Исус, когато възкреси Лазар от мъртвите
и му заповяда да излезе от гробницата, започнаха да разказват
на всички за станалото. 18Затова и множеството бе излязло да го
посрещне, защото бяха чули, че той е извършил това знамение.
19Тогава фарисеите† казаха помежду си: „Вижте, че не постига-
ме нищо! Ето, целият свят е тръгнал след него!“

Исус говори за живота и смъртта

20Сред дошлите в Ерусалим на поклонение за празника Пасха†
имаше и някои гърци. 21Те отидоха при Филип, който беше от
галилейския град Витсаида, и започнаха да го молят:
„Господине, искаме да видим Исус.“ 22Филип отиде и каза на
Андрей, след което двамата отидоха и казаха на Исус.
23Исус им отговори: „Дойде времето Човешкият Син† да се про-
слави. 24Уверявам ви: ако пшениченото зърно не падне на земята
и не умре, то си остава само едно, но ако умре, ражда много
зърна. 25Който обича живота си, ще го загуби, а който мрази
живота си на този свят, ще го запази за вечен живот. 26Който ми
служи, трябва да ме следва. Където съм аз, там трябва да бъде и
моят служител. Отец ще почете всеки, който ми служи.“

---

[1]**Сион** Ерусалим, градът на Божия избран народ.

Исус говори за своята смърт

27„Сега душата ми е развълнувана и не зная дали да кажа:
«Отче, избави ме от това страдание!» Но нали затова съм дошъл
на този свят, за да страдам! 28Отче, прослави името си!“
Тогава от небето се разнесе глас: „Прославил съм го и пак ще
го прославя!“
29Хората, които бяха там и чуха, помислиха, че това е гръм.
Други пък казаха: „Ангел му говори.“
30В отговор Исус им каза: „Не заради мен дойде този глас, а
заради вас. 31Настъпи часът този свят да бъде съден. Сега упра-
вителят на този свят ще бъде изгонен. 32Когато бъда издигнат от
земята, ще привлека всички хора към себе си.“ 33(Той каза това,
за да посочи с каква смърт ще умре.)
34Хората му отговориха: „Но от закона знаем, че Месията† ще
живее вечно. Защо казваш, че Човешкият Син† трябва да бъде
издигнат? Кой е този Човешки Син?“
35Тогава Исус им каза: „Светлината ще бъде сред вас още
малко. Затова вървете, докато имате светлината, за да не ви
погълне мракът. Който върви в тъмнина, не знае къде отива.
36Доверете се на светлината, докато все още я имате, за да стане-
те хора, които принадлежат на светлината.“ Като каза това,
Исус си тръгна и се скри от тях.

Юдеите отказват да повярват

37Въпреки че беше извършил тези знамения пред очите им, те
не повярваха в него, 38за да се изпълни казаното от пророк Исая:

„Господи, кой повярва на посланието ни?
И на кого Господ разкри силата си?“ *Исая 53:1*

39Затова те не можеха да повярват, защото Исая беше казал още:

40 „Бог заслепи очите им и вкамени сърцата им,
за да не видят с очите си, нито да разберат със сърцата си,
и се обърнат към мен, за да ги излекувам.“ *Исая 6:10*

41Исая каза това, защото видя славата на Исус и говори за него.
42Дори и сред юдейските водачи имаше много хора, които бяха
повярвали в Исус, но поради страх от фарисеите† не признаваха
това открито, за да не бъдат отлъчени от синагогата.† 43Те обича-
ха хорските хвалби повече, отколкото похвалите от Бога.

Учението на Исус ще съди хората

44Исус каза високо: „Който вярва в мен, вярва не само в мен,
но и в Онзи, който ме изпрати. 45И който вижда мен, вижда

Онзи, който ме изпрати. 46Дойдох на света като светлина, за да
не може никой, който вярва в мен, да остане в тъмнина.

47Ако някой чуе думите ми и не им се подчинява, аз няма да
го съдя, защото не съм дошъл, за да съдя света, а за да го спася.
48Има кой да съди този, който ме отхвърля и не приема думите
ми. Словото, което съм говорил, ще го съди в последния ден.
49Защото аз говорех не от себе си, а самият Отец, който ме
изпрати, ми заповяда какво да говоря и да поучавам. 50Аз зная,
че неговата заповед носи вечен живот. Така че това, което гово-
ря, е същото, което Отец ми каза.“

Исус измива краката на учениците си

13 Беше преди празника Пасха† и Исус знаеше, че е дошло
времето да напусне този свят и да отиде при Отца. Той
винаги бе обичал онези в света, които бяха негови, и сега им
показа цялата си любов.

2Бяха седнали да вечерят. Дяволът вече беше вложил в сърце-
то на Юда, сина на Симон Искариот, мисълта да предаде Исус.
3Но Исус знаеше, че Отец е предал всичко в ръцете му и че той
от Бога е дошъл и при Бога ще се върне. 4Той стана от масата и
свали горната си дреха, взе една кърпа и я завърза на кръста си.
5След това наля вода в един леген и започна да мие краката на
учениците и да ги бърше с кърпата, завързана на кръста му.

6Той стигна до Симон Петър, който му каза: „Господи, нима ти
ще измиеш краката ми?“

7Исус отговори: „Сега не разбираш какво правя, но по-късно
ще разбереш.“

8Петър му каза: „Никога няма да позволя да измиеш краката ми!“

А Исус отвърна: „Ако не те измия, няма да бъдеш един от
онези, които ми принадлежат.“

9Тогава Симон Петър му каза: „Господи, измий не само крака-
та ми, а и ръцете и главата ми!“

10Исус каза: „Когато човек се е изкъпал, цялото му тяло е
чисто и трябва да измие само краката си. Вие сте чисти, но не
всички.“ 11(Исус знаеше кой ще го предаде и затова каза: „Не
всички сте чисти.“)

12След като изми краката им, той отново облече горната си
дреха, върна се на мястото си и им каза: „Разбирате ли какво
направих за вас? 13Вие ме наричате «Учител» и «Господ» и сте
прави, защото наистина съм такъв. 14Както аз, вашият Учител и
Господ, измих краката ви, така и вие един на друг трябва да
миете краката си. 15Дадох ви пример, за да вършите за другите
това, което аз направих за вас. 16Уверявам ви: слугата не стои
по-високо от своя господар, нито пратеникът е по-велик от този,

който го изпраща. [17]Като знаете тези неща и ги изпълнявате, ще
бъдете благословени.

[18]Не говоря за всички вас. Познавам тези, които съм избрал, но
трябва да се сбъдне казаното в Писанието: «Човекът, с когото раз-
делих хляба си, се обърна срещу мен.»[1] [19]Казвам ви това сега,
преди то да се е случило, така че когато се случи, да повярвате, че
АЗ СЪМ. [20]Уверявам ви: който приеме изпратения от мен, приема
мен, а който приеме мен, приема Онзи, който ме изпрати."

Исус предсказва кой ще го предаде

(Мат. 26:20–25; Марк 14:17–21; Лука 22:21–23)

[21]След като изрече това, Исус дълбоко се развълнува и открито
заяви: „Уверявам ви: един от вас ще ме предаде."

[22]Учениците му започнаха да се споглеждат в недоумение за
кого говори. [23]Един от учениците, този, когото Исус обичаше,
седеше до Исус. [24]Тогава Симон Петър му направи знак да попи-
та Исус кого има предвид.

[25]И той се облегна назад върху гърдите на Исус и попита:
„Господи, кой е той?"

[26]Исус отговори: „Това ще бъде онзи, за когото натопя залъка
хляб и му го дам." След това натопи залъка и го подаде на Юда,
сина на Симон Искариот. [27]В момента, в който Юда взе хляба,
Сатана влезе в него. Тогава Исус му каза: „Направи бързо това,
което възнамеряваш да извършиш." [28]Никой от седящите на
масата не разбра защо Исус му казва това. [29]Някои помислиха,
че понеже Юда държи касата, Исус го праща да купи нещо необ-
ходимо за празника или да даде нещо на бедните.

[30]Юда взе залъка и веднага излезе. Беше нощ.

Исус говори за своята смърт

[31]След като той излезе, Исус каза: „Сега Човешкият Син† се
прославя и Бог се прославя чрез него. [32]Щом Бог се прославя
чрез него, то и Бог ще го прослави чрез себе си и ще направи
това много скоро.

[33]Дечица, няма да бъда с вас много дълго. Ще ме търсите и
това, което казах на юдеите, казвам и на вас сега: «Не можете
да дойдете там, където отивам.»

[34]Нова заповед ви давам: Обичайте се един друг! Както аз ви
обикнах, така и вие трябва да се обичате един друг. [35]Ако имате
любов един към друг, всички ще знаят, че сте мои ученици."

---

[1]**«Човекът … мен»** Пс. 41:9.

Исус предсказва, че Петър ще се отрече от него

(Мат. 26:31–35; Марк 14:27–31; Лука 22:31–34)

36Симон Петър го попита: „Господи, къде отиваш?“
Исус отговори: „Там, където отивам, ти не можеш да ме
последваш сега, но по-късно ще дойдеш.“
37Петър попита: „Господи, защо не мога да те последвам сега?
Живота си бих дал за теб!“
38Исус отговори: „Наистина ли ще дадеш живота си за мен?
Уверявам те: петелът няма да е пропял, преди да си се отрекъл
от мен три пъти.“

Исус успокоява учениците си

14 „Нека сърцата ви не се тревожат. Вярвайте в Бога и в мен
вярвайте. 2В дома на моя Баща има много стаи; нямаше да
ви го казвам, ако не беше така. Отивам да приготвя място за вас
3и след като отида и ви приготвя място, ще се върна отново и ще
ви взема при себе си, за да бъдете и вие там, където съм аз. 4И
вие знаете пътя до мястото, където отивам.“
5Тома каза: „Господи, ние не знаем къде отиваш! Как бихме
могли да знаем пътя?“
6Исус отговори: „Аз съм пътят, истината и животът. Само чрез
мен се стига до Отца. 7Ако бяхте познали мен, щяхте да познаете
също и моя Баща. Отсега нататък го познавате и сте го видели.“
8Филип му каза: „Господи, покажи ни Отца и това ще ни е
достатъчно.“
9Исус отговори: „Филипе, аз съм с вас толкова време, все още
ли не ме познаваш? Който е видял мен, е видял Отца. Как
можеш да кажеш «Покажи ни Отца»? 10Нима не вярваш, че аз
съм в Отца и Отец е в мен? Думите, които ви говоря, не идват от
мен, а Отец, който живее в мен, върши своите дела. 11Вярвайте
ми, когато казвам, че съм в Отца и Отец е в мен. Ако не, тогава
вярвайте заради самите дела. 12Уверявам ви: който вярва в мен,
също ще върши делата, които аз върша. Той ще върши дори и
по-велики неща, защото аз отивам при Отца. 13И ще направя
всичко, което поискате в мое име, така че Отец да се прослави
чрез Сина. 14Ако ме помолите нещо в мое име, ще го изпълня.“

Обещанието за Святия Дух

15„Ако ме обичате, ще се подчинявате на заповедите ми. 16Аз
ще помоля Отца и той ще ви даде друг Защитник,[1] който да е с
вас завинаги—17Духа на истината, когото светът не може да

---

[1]**Защитник** Или: Помощник, Утешител, т.е. Святия Дух. Отнася се също до 14:25; 15:26; 16:7.

приеме, защото не го вижда и не го познава. Но вие го познавате, защото той живее с вас и ще бъде във вас.
[18]Няма да ви оставя сираци. Ще се върна при вас. [19]Не след
дълго светът вече няма да ме вижда, но вие ще ме виждате и ще
живеете, защото аз живея. [20]В онзи ден ще разберете, че аз съм в
Отца, вие сте в мен и аз съм във вас. [21]Който приема моите заповеди и ги изпълнява, ме обича. А който ме обича, ще бъде обикнат от моя Баща и аз също ще го обикна и ще му се открия."
[22]Тогава Юда (не Юда Искариотски) го попита: „Господи, но защо ще се откриеш само на нас, а не и на света?"
[23]Исус му отговори: „Ако някой ме обича, ще постъпва според моето учение. Отец ще го обикне и ние ще дойдем при него и ще
живеем с него. [24]Който не ме обича, не постъпва според моите учения, въпреки че учението, което чувате, не идва от мен, а от Отца, който ме изпрати.
[25]Казах ви всичко това, докато все още съм с вас, [26]но
Защитникът, Святият Дух, когото Отец ще изпрати в мое име, ще ви научи на всичко и ще ви припомни всичко, което съм ви казвал.
[27]Мир ви оставям. Моят мир ви давам. Не ви го давам както
дава светът. Не допускайте в сърцата си тревога и страх. [28]Чухте
ме да ви казвам, че си отивам, но ще се върна при вас. Ако ме обичате, ще се радвате, че отивам при Отца, защото той е по-велик от мен. [29]Ето, казвам ви го преди да се е случило, така
че когато се случи, да повярвате. [30]Няма да говоря още дълго с
вас, защото управителят на този свят идва. Той няма власт над
мен, [31]но всичко това става, за да види светът, че обичам Отца и
постъпвам така, както Отец ми е заповядал.
Сега станете! Да напуснем това място."

Исус, истинската лоза

15 „Аз съм истинската лоза, а моят Баща е лозарят. [2]Той
отрязва онези мои пръчки, които не дават плод, и подрязва
и почиства онези, които дават, за да носят още повече плод. [3]Вие
вече сте чисти поради учението, което ви дадох. [4]Останете в мен
и аз ще остана във вас. Лозовата пръчка сама по себе си не може да дава плод, тя трябва да остане на лозата. Така и вие не можете да дадете плод, ако не останете в мен.
[5]Аз съм лозата, а вие сте пръчките. Който остане в мен, ще
даде много плод, защото без мен не можете да направите нищо.
[6]Ако някой не остане в мен, ще бъде изхвърлен като отрязана
пръчка и ще изсъхне. Такива пръчки се събират и се хвърлят в огъня, където изгарят.
[7]Ако останете в мен и моите учения останат във вас, каквото и
да желаете, поискайте го и ще го имате. [8]Моят Баща ще се про-

слави, когато давате много плод. Така ще докажете, че сте мои
ученици. [9]Обичам ви така, както Отец обича мен: Останете в
моята любов. [10]Ако изпълнявате заповедите ми, ще останете в
любовта ми, така както аз изпълних заповедите на своя Баща и
оставам в любовта му. [11]Казах ви тези неща, за да бъде радостта
ми във вас и вашата радост да бъде пълна. [12]Ето моята заповед:
Обичайте се един друг така, както аз ви обикнах. [13]Няма
по-голяма любов от това да дадеш живота си за приятелите си.
[14]Вие сте мои приятели, ако вършите това, което ви заповядвам.
[15]Вече не ви наричам «слуги», защото слугата не знае какво
прави господарят му. Наричам ви «приятели», защото ви извес-
тих всичко, което чух от своя Баща. [16]Не вие избрахте мен, а аз
избрах вас и ви определих да отивате и да давате плод, и искам
плодът ви да е траен. Тогава Отец ще ви даде каквото и да поис-
кате в мое име. [17]Това ви заповядвам: Обичайте се един друг!“

Исус предупреждава учениците си

[18]„Ако светът ви мрази, помнете, че първо е намразил мен.
[19]Ако принадлежахте на света, той щеше да ви обича като свои.
Но вие не принадлежите на света, защото аз ви избрах и отделих
от него: затова светът ви мрази. [20]Помнете думите, които ви
казах: «Слугата не е по-велик от своя господар.» След като пре-
следваха мен, ще преследват и вас. След като се подчиниха на
моето учение, ще се подчинят и на вашето. [21]Но те ще се отнесат
с вас така заради мен, защото не познават Онзи, който ме изпра-
ти. [22]Ако не бях дошъл и не бях им говорил, нямаше да имат
грях, но сега нямат оправдание за греха си. [23]Който мрази мен,
мрази и моя Баща. [24]Ако не бях извършил сред тях делата,
които никой друг не е извършвал, нямаше да имат грях. Но сега
видяха делата ми и въпреки това намразиха и мен, и моя Баща.
[25]Но това стана, за да се сбъдне писаното в закона им:
«Намразиха ме без причина.»[1]

[26]Когато дойде Защитникът, когото ще ви изпратя от Отца,
Духът на истината, който идва от Отца, той ще свидетелства за
мен. [27]Вие също ще свидетелствате, защото бяхте с мен от
самото начало.

16 Казах ви тези неща, за да не загубите вярата си. [2]Ще ви
изхвърлят от синагогите. Ще дойде време, когато ще ви
убиват с мисълта, че служат на Бога. [3]Ще постъпват така, защо-
то не познават нито Отца, нито мен. [4]Казвам ви тези неща сега,
така че когато дойде времето да се случат, да си спомните, че
съм ви предупредил.“

---

[1]**«Намразиха … причина»** Пс. 35:19 или Пс. 69:4.

Делото на Святия Дух

„Не ви казах това в началото, защото тогава бях с вас. 5Сега
обаче се връщам при Онзи, който ме изпрати, но никой от вас
вече не ме пита къде отивам. 6Сега, понеже ви казах тези неща,
сърцата ви се изпълниха с печал. 7Но истината ви казвам: за вас е
по-добре да си отида, защото ако не си отида, Защитникът няма
да дойде при вас. Но ако си отида, ще ви го изпратя. 8И когато
дойде, той ще докаже, че светът греши относно греха, правед-
ността и съда: 9относно греха, защото не вярват в мен, 10относно
праведността, защото отивам при Отца и няма да ме видите вече
11и относно съда, защото управителят на този свят вече е осъден.
12Имам да ви казвам още много неща, но те са повече от това,
което можете да понесете сега. 13Но когато дойде Духът на
истината, той ще ви води към цялата истина, защото няма да
говори от себе си, а ще говори това, което чува, и ще ви известя-
ва какво предстои да се случи. 14Той ще ме прослави, защото ще
ви известява това, което вземе от мен. 15Всичко, което Отец
има, е мое и затова казах, че Духът ще взима от това, което е
мое, и ще ви го известява.“

Скръбта ще се превърне в радост

16„Скоро вече няма да ме виждате, но скоро след това ще ме видите.“
17Някои от учениците казаха помежду си: „Какво означават
думите му: «Скоро вече няма да ме виждате, но скоро след това
ще ме видите» и «Защото аз отивам при Отца»?“ 18Питаха се
също: „Какво означава «скоро»? Не разбираме за какво говори.“
19Исус знаеше, че искат да го питат за това и им каза: „Питате
се един друг за значението на думите: «Скоро вече няма да ме
виждате, но скоро след това ще ме видите», нали? 20Уверявам
ви: ще плачете и ще ридаете, а светът ще се радва. Вие ще скър-
бите, но скръбта ви ще се превърне в радост. 21Когато жената
ражда, тя страда, защото времето ѝ е дошло, но щом детето се
роди, забравя болката заради щастието, че човек се е родил на
света! 22Така и вие сега сте натъжени, но аз ще ви видя отново и
сърцата ви ще се изпълнят с радост, и никой няма да отнеме
радостта ви. 23В онзи ден няма да ме питате нищо. Уверявам ви:
Отец ще ви даде каквото и да му поискате в мое име. 24Досега
не сте искали нищо в мое име. Искайте и ще получите, за да
бъде радостта ви пълна.“

Победа над света

25„Обясних ви тези неща с примери, но идва времето, когато
няма да използвам примери, а ще ви говоря ясно за Отца.

[26]Когато дойде онзи ден, вие ще искате в мое име. Не казвам, че
аз ще моля Отца заради вас, [27]защото той самият ви обича, поне-
же ме обикнахте и повярвахте, че дойдох от Бога. [28]Аз дойдох от
Отца в света и сега напускам света и се връщам при Отца."

[29]Тогава учениците му казаха: „Ето, сега ни говориш ясно и
без примери. [30]Сега виждаме, че знаеш всичко и предварително
ти е известно какво ще те попитат. Затова вярваме, че си
дошъл от Бога."

[31]Исус им каза: „Сега вярвате ли? [32]Чуйте! Идва такова време и
то вече е настъпило, когато ще се разпръснете всеки по дома си и
ще ме оставите сам. Но аз никога не съм сам, защото Отец е с мен.

[33]Казах ви това, за да имате мир в мен. В този свят ще страда-
те, но бъдете смели! Аз победих света!"

Исус се моли за учениците си

17 След като каза това, Исус вдигна поглед към небето и се
помоли: „Отче, настъпи часът. Прослави Сина си, за да
може и Синът ти да те прослави—[2]както му даде власт над всич-
ки хора, така и той да дари вечен живот на тези, които ти му
даде. [3]Това е вечният живот: да познават теб—единствения исти-
нен Бог и Исус Христос, когото ти изпрати. [4]Аз те прославих на
земята и изпълних делото, което ми възложи. [5]Сега, Отче, про-
слави ме в своето присъствие със славата, която имах с теб
преди светът да бъде сътворен.

[6]Изявих името ти на хората, които избра от света и ми повери.
Те ти принадлежаха, но ти ги даде на мен и те се подчиниха на
словото ти. [7]Сега знаят, че всичко, което си ми дал, идва от теб.
[8]Аз им предадох ученията, които ти ми даде. Те ги приеха и раз-
браха, че наистина дойдох от теб, и повярваха, че ти ме изпрати.
[9]За тях се моля. Не се моля за света, а за тези, които ти ми даде,
защото са твои. [10]Всичко мое принадлежи на теб и всичко твое
принадлежи на мен, и аз се прославих чрез тях. [11]Аз няма да
остана в света—ще дойда при теб, но те ще останат. Отче святи,
пази ги чрез силата на името си, което си ми дал, така че те да
бъдат едно, както сме ние. [12]Докато бях с тях, ги пазих чрез
силата на името ти, което ми даде. Закрилях ги и нито един не
бе изгубен, освен онзи, който сам избра да бъде изгубен. Всичко
това стана, за да се изпълни Писанието.

[13]Сега идвам при теб, но казвам тези неща, докато съм още в
света, за да са те изпълнени с моята радост. [14]Аз им дадох твоето
слово, но светът ги мразеше, защото не му принадлежаха, така
както не му принадлежа и аз. [15]Не те моля да ги вземеш от света, а
да ги пазиш от лукавия. [16]Те не принадлежат на света, така както и
аз не му принадлежа. [17]Посвети ги да ти служат чрез истината.

Твоето слово е истина. 18Както ти изпрати мен в света, така и аз
изпратих тях в света. 19Аз се посвещавам да ти служа заради тях,
за да могат и те също да се посветят да ти служат чрез истината.
20Моля се не само за тях, но и за всички, които ще повярват в
мен чрез тяхното послание, 21за да бъдат те едно цяло, както ти,
Отче, си в мен и аз съм в теб. Моля се те също да бъдат в нас, за
да повярва светът, че ти ме изпрати. 22Дадох им славата, която
ти ми даде, за да бъдат те едно, както ние сме едно. 23Аз ще бъда
в тях и ти—в мен, така че те да бъдат в съвършено единство и
светът да разбере, че ти ме изпрати и че обикна тях така, както
обикна мен.
24Отче, искам хората, които ти ми даде, да бъдат с мен там, къде-
то съм аз, за да видят славата ми, която ти ми дари, защото ме
обичаше преди още светът да бъде сътворен. 25Отче праведни, све-
тът не те познава, но аз те познавам и те знаят, че ти си ме изпра-
тил. 26Аз им показах кой си и ще продължавам да го правя, за да
бъде в тях любовта, с която си ме обикнал, и за да бъда аз в тях.“

Исус е арестуван

(Мат. 26:47–56; Марк 14:43–50; Лука 22:47–53)

18 След като се помоли, Исус излезе заедно с учениците си и
отиде на другия край на долината Кедрон. Там имаше гра-
дина, в която той и учениците му влязоха.
2Юда, предателят, също знаеше това място, защото Исус често
се срещаше там с учениците си. 3Той отиде в градината, водейки
след себе си група римски войници и стражи на храма, изпрате-
ни от главните свещеници и фарисеите.† Те бяха въоръжени и
носеха фенери и факли.
4Исус предварително знаеше всичко, което щеше да му се
случи. Той пристъпи напред и попита: „Кого търсите?“
5Отговориха му: „Исус от Назарет.“
Той им каза: „Аз съм.“ (Юда, предателят, стоеше сред тях.)
6Когато Исус им каза „Аз съм“, те се отдръпнаха назад и падна-
ха на земята.
7Той отново ги попита: „Кого търсите?“
„Исус от Назарет“—отвърнаха те.
8Исус отговори: „Казах ви, че това съм аз и след като търси-
те мен, оставете тези хора да си вървят.“ 9(Той каза това, за да
се изпълнят думите му: „Не изгубих нито един от онези, които
ми даде.“)
10Тогава Симон Петър, който имаше нож, го извади, удари слу-
гата на първосвещеника и отряза дясното му ухо. (Името на слу-
гата беше Малх.) 11Исус каза на Петър: „Прибери ножа си. Нима
не трябва да изпия чашата, която Отец ми даде?“

Исус е отведен пред Анна

(Мат. 26:57–58; Марк 14:53–54; Лука 22:54)

12Тогава римските войници, хилядникът† и юдейските стражи
арестуваха Исус, вързаха го 13и го отведоха първо при Анна—
тъста на Каяфа. Каяфа беше първосвещеник онази година.
14(Същият този Каяфа беше съветвал юдеите, че е по-добре един
човек да умре за целия народ.)

Петър се отрича от Исус

(Мат. 26:69–70; Марк 14:66–68; Лука 22:55–57)

15Симон Петър и още един ученик следваха Исус. Този ученик
бе познат на първосвещеника и влезе заедно с Исус в двора на
първосвещеника. 16Петър остана навън до вратата. Тогава други-
ят ученик, който беше познат на първосвещеника, излезе, пого-
вори с прислужницата на вратата и въведе Петър вътре. 17Тогава
прислужницата попита Петър: „Не си ли и ти един от учениците
на този човек?“

Той й отговори: „Не, не съм!“

18Беше студено. Слугите и стражите от храма бяха запалили огън
и се топлеха около него. Петър също стоеше с тях и се грееше.

Първосвещеникът разпитва Исус

(Мат. 26:59–66; Марк 14:55–64; Лука 22:66–71)

19Тогава първосвещеникът започна да разпитва Исус за учени-
ците му и за неговото учение. 20Исус му отговори: „Говорил съм
открито на всички, винаги съм проповядвал в синагогите† и в
храма, където се събират всички юдеи. Не съм казвал нищо
тайно. 21Защо разпитваш мен? Разпитай онези, които са ме слу-
шали. Те знаят какво съм говорил!“

22Когато каза това, един от стражите на храма, който стоеше
наблизо, удари плесница на Исус и каза: „Как смееш да отгова-
ряш така на първосвещеника!“

23Исус отговори: „Ако съм казал нещо невярно, кажи пред
всички къде греша. Но ако съм прав, защо тогава ме удряш?“

24Тогава Анна го изпрати вързан при първосвещеника Каяфа.

Петър отново се отрича от Исус

(Мат. 26:71–75; Марк 14:69–72; Лука 22:58–62)

25Докато Симон Петър стоеше край огъня и се топлеше, други-
те го попитаха: „Ти не си ли един от учениците на този човек?“

Но той отрече с думите: „Не, не съм!“

26Един от слугите на първосвещеника, роднина на човека,
чието ухо Петър беше отрязал, му каза: „Не те ли видях в гради-
ната с него?“

[27]Но Петър още веднъж отрече и в този момент пропя петел.

Исус е отведен пред Пилат

(Мат. 27:1–2; 11–31; Марк 15:1–20; Лука 23:1–25)

[28]Тогава заведоха Исус от къщата на Каяфа в двореца на упра-
вителя. Беше рано сутринта. Юдеите не искаха да влязат вътре,
за да не се осквернят ритуално,[1] иначе нямаше да могат да ядат
пасхалната храна. [29]Затова Пилат† излезе при тях и попита: „В
какво обвинявате този човек?“

[30]Те отговориха: „Ако не беше престъпник, нямаше да го пре-
дадем на теб!“

[31]Тогава Пилат им каза: „Вие го вземете и го съдете според
вашия закон.“

Юдеите отговориха: „На нас не ни е позволено да наказваме
със смърт.“ [32]Това се случи, за да се изпълни казаното от Исус
за начина, по който щеше да умре.

[33]Тогава Пилат се върна в двореца, извика Исус и го попита:
„Ти ли си царят на юдеите?“

[34]Исус му каза: „Ти ли ме питаш това или други хора ти казаха
за мен?“

[35]Пилат отговори: „Аз да не съм юдеин! Твоите хора и
главните свещеници те предадоха на мен. Какво си направил?“

[36]Исус отговори: „Моето царство не принадлежи на този свят.
Ако принадлежеше на този свят, слугите ми щяха да се борят да
не бъда предаден на юдеите. Но царството ми не е оттук.“

[37]Тогава Пилат му каза: „Значи все пак си цар?“

Исус отговори: „Сам казваш, че съм цар. Аз за това съм роден
и за това дойдох в света: да свидетелствам за истината. Всеки,
който е на страната на истината, слуша моя глас.“

[38]Пилат попита: „Какво е истина?“

Като каза това, отново излезе при юдеите и им каза: „Не нами-
рам причина да го осъдя. [39]Но вие имате традиция, според която
по време на Пасхата† винаги ви освобождавам някого. Искате ли
да ви пусна «царя на юдеите»?“

[40]Но те отново закрещяха: „Не! Не този! Освободи ни Варава!“
(А Варава беше един разбойник.)

19 Тогава Пилат† заповяда да отведат Исус и да го бичуват.
[2]Войниците сплетоха венец от тръни и го сложиха на гла-
вата му. Облякоха го в пурпурна мантия, [3]идваха към него с въз-
гласи: „Да живее царят на юдеите!“ и го биеха по лицето.

---

[1]**да не се осквернят ритуално** Влизане в място на езичници прави невалидно специалното обредно пречистване на юдеите преди празника Пасха. Вж. Йоан 11:55.

[4]Пилат отново излезе и им каза: „Ето, водя ви го, за да разберете, че не намирам причина да го осъдя.“ [5]След това Исус излезе с
венеца от тръни и пурпурната мантия и Пилат каза: „Ето човека.“

[6]Когато го видяха, главните свещеници и стражите завикаха: „Разпъни го на кръст! Разпъни го на кръст!“

Пилат им каза: „Вие го вземете и го разпънете на кръст! Аз не намирам причина да го осъдя.“

[7]Юдеите отговориха: „Ние имаме закон, според който той трябва да умре, защото твърди, че е Божият Син!“

[8]Когато чу това, Пилат много се изплаши. [9]Той отново влезе
в двореца и попита Исус: „Откъде си?“, но Исус не му отгово-
ри. [10]Тогава Пилат му каза: „Нима отказваш да разговаряш с мен? Не знаеш ли, че имам власт както да те пусна, така и да те разпъна на кръст?“

[11]Исус отговори: „Нямаше да имаш никаква власт над мен, ако не ти беше дадена от Бога. Ето защо онзи, който ме предаде на теб, има по-голям грях.“

[12]Когато чу това, Пилат се опита да освободи Исус, но юдеите крещяха: „Ако го освободиш, не си приятел на цезаря! Всеки, който твърди, че е цар, е враг на цезаря!“

[13]Когато чу тези думи, Пилат изведе Исус и седна на съдийското кресло на мястото, наречено Каменния паваж („Гавата“ на
арамейски). [14]Беше около обяд в петъка преди Пасхата.† Пилат
каза на юдеите: „Ето вашия цар!“

[15]Те закрещяха: „Отведи го! Отведи го! Разпъни го на кръст!“

Пилат ги попита: „Вие искате да разпъна на кръст вашия цар, така ли?“

Главните свещеници отговориха: „Ние нямаме друг цар освен цезаря.“

[16]Тогава Пилат им предаде Исус, за да го разпънат на кръст и войниците го отведоха.

Исус е разпънат на кръст

(Мат. 27:32–44; Марк 15:21–32; Лука 23:26–43)

[17]Като носеше сам кръста си, Исус стигна до мястото, нарече-
но Лобно („Голгота“ на арамейски). [18]Там го разпънаха, а с него
и още двама други мъже—по един от едната и от другата му
страна, а той в средата. [19]Пилат† нареди на кръста да поставят и
надпис: „ИСУС ОТ НАЗАРЕТ, ЦАРЯТ НА ЮДЕИТЕ.“ [20]И тъй като
мястото, където разпънаха Исус, беше близо до града, а надписът бе на арамейски, латински и гръцки, много юдеи го прочето-
ха. [21]Юдейските главни свещеници казаха на Пилат: „Не пиши «Царят на юдеите», а «Онзи каза: Аз съм Царят на юдеите.»“

[22]Пилат отговори: „Каквото съм написал, написал съм.“

23След като разпънаха Исус, войниците взеха дрехите му и ги
разделиха на четири—по една част за всеки. Взеха и туниката,
но тя беше без шевове—изтъкана от горе до долу от едно парче.
24Тогава войниците си казаха: „По-добре да не я късаме, а да
хвърлим жребий за нея и да видим на кого ще се падне.“ Това
стана, за да се изпълни казаното в Писанието:

„Разделиха дрехите ми помежду си,
а за облеклото ми хвърлиха жребий.“ *Псалм 22:18*

Войниците така и направиха.
25До кръста на Исус стояха майка му, сестра й, Мария—жена-
та на Клопа—и Мария Магдалина. 26Исус видя майка си и стоя-
щия наблизо ученик, когото обичаше. Той каза на майка си:
„Жено, това е твоят син.“ 27След това каза на ученика: „Това е
твоята майка.“ И оттогава ученикът я взе в своя дом.

Исус умира

(Мат. 27:45–56; Марк 15:33–41; Лука 23:44–49)

28Сега вече Исус знаеше, че всичко е завършено и за да се
изпълни Писанието, каза: „Жаден съм.“[1] 29Там имаше съд с
оцет. Напоиха в него гъба, сложиха я на прът от исоп и я
повдигнаха до устата му. 30След като вкуси от оцета, Исус каза:
„Свърши се.“ После отпусна глава и издъхна.
31Всичко това стана в петък, а телата не трябваше да висят на
кръстовете в събота, (тъй като онази събота бе много голям
празник). Затова юдеите помолиха Пилат† да нареди пищялите
да се счупят и телата да се свалят от кръстовете. 32Тогава войни-
ците дойдоха и счупиха пищялите първо на единия, а после и на
другия от разпънатите заедно с Исус. 33Но когато стигнаха до
Исус, видяха, че вече е мъртъв, и не му счупиха пищялите.
34Вместо това един от войниците прободе ребрата му с копието
си и от раната веднага бликнаха кръв и вода. 35(А човекът, който
беше очевидец, свидетелства за това и неговото свидетелство е
достоверно. Той знае, че говори истината, за да повярвате и вие.)
36Това се случи, за да се изпълни Писанието: „Нито една негова
кост няма да бъде счупена.“[2] 37А едно друго Писание казва: „Ще
гледат този, когото прободоха.“[3]

Погребението на Исус

(Мат. 27:57–61; Марк 15:42–47; Лука 23:50–56)

38След това Йосиф от Ариматея поиска разрешение от Пилат†
да свали тялото на Исус от кръста. Йосиф беше ученик на Исус,

---

[1] **„Жаден съм“** Вж. Пс. 22:15; 69:21. [2] **„Нито една … счупена“** Пс. 34:20. Идеята е взета от Изх. 12:46; Числ. 9:12. [3] **„Ще гледат … прободоха“** Зах. 12:10.

но поради страх от юдеите пазеше това в тайна. Пилат му разре-
ши и той дойде и прибра тялото на Исус. 39С него беше и
Никодим, който по-рано бе отишъл през нощта да говори с Исус.
Той донесе около тридесет литра смес от смирна и алое.[1] 40Те
взеха тялото на Исус и го повиха в ленено платно заедно с благо-
уханията, какъвто беше юдейският погребален обичай. 41До мяс-
тото, където беше разпънат Исус, имаше овощна градина, а в
нея—новоизсечена гробница, където още никой не беше погреб-
ван. 42И понеже беше петък, в който юдеите се подготвяха за
празника, а гробницата се оказа наблизо, те положиха Исус в нея.

Учениците намират гробницата празна

(Мат. 28:1–10; Марк 16:1–8; Лука 24:1–12)

20 Рано сутринта в първия ден на седмицата Мария Магдалина
отиде на гробницата, когато още беше тъмно, и видя, че
камъкът е отместен от нея. 2Тогава тя се втурна и отиде при
Симон Петър и другия ученик, когото Исус обичаше, и им каза:
„Взели са Господа от гробницата и не знаем къде са го положили!“

3Тогава Петър и другият ученик излязоха и отправиха към
гробницата. 4И двамата тичаха, но другият ученик изпревари
Петър и пръв стигна до гробницата. 5Той надникна и видя, че
ленените платна са там, но не влезе вътре. 6Тогава Симон Петър,
който го следваше, дойде и влезе в гробницата. Той видя ленените
платна 7и кърпата, с която беше повита главата на Исус, но тя не
беше заедно с ленените платна, а свита на отделно място.
8Другият ученик, който беше пристигнал пръв при гробницата,
също влезе, видя и повярва. 9(Защото те все още не разбираха
Писанието, според което той трябваше да възкръсне от мъртвите.)

Исус се явява на Мария Магдалина

(Марк 16:9–11)

10После учениците си отидоха по домовете. 11Мария остана
отвън при гробницата и плачеше. Както плачеше, тя се наведе да
погледне в гробницата 12и видя два ангела в бяло. Те седяха там,
където по-рано беше лежало тялото на Исус, един откъм главата
и един откъм краката му.

13„Жено, защо плачеш?“—попитаха я те.

Мария отговори: „Взели са моя Господ и не зная къде са го
положили.“ 14Когато каза това, тя се обърна и видя Исус да стои
там, но не знаеше, че е той.

15Исус й каза: „Жено, защо плачеш? Кого търсиш?“

---

[1]**смирна и алое** Благоуханни растения, с които тялото се подготвя за погребение.

Мария помисли, че това е градинарят, и му каза: „Господине, ако ти си го отнесъл, кажи ми къде си го положил, за да отида да го взема.“

16Исус ѝ каза: „Мария!“

Тя се обърна и му каза на арамейски: „*Равуни!*“ (което значи „Учителю!“)

17Исус ѝ каза: „Не се докосвай до мен, защото още не съм се възнесъл при Отца, но иди при братята ми и им кажи: «Аз отивам при моя Баща и вашия Баща, при моя Бог и вашия Бог.»“

18Мария Магдалина отиде и каза на учениците: „Видях Господа!“ И им предаде думите му.

Исус се явява на учениците си

(Мат. 28:16–20; Марк 16:14–18; Лука 24:36–49)

19Вечерта на същия ден, който беше първият ден от седмицата,
учениците бяха залостили вратите на къщата, в която бяха, защо-
то се страхуваха от юдеите. Тогава Исус дойде, застана сред тях
и им каза: „Мир на вас!“ 20След тези думи той им показа ръцете и
ребрата си и учениците се зарадваха, когато видяха Господа.

21Тогава Исус отново им каза: „Мир на вас! Както Отец изпра-
ти мен, така и аз изпращам вас.“ 22След тези думи той духна
върху тях и им каза: „Приемете Святия Дух. 23На когото про-
стите греховете, ще бъдат простени. На когото не простите гре-
ховете, ще останат непростени.“

Исус се явява на Тома

24Тома (наречен Близнак), един от дванадесетте, не беше с
тях, когато Исус дойде. 25Другите ученици му казваха:
„Видяхме Господа!“ Но той им отговори: „Докато не видя беле-
зите от пироните на ръцете му и не сложа пръст в раната на
ребрата му, няма да повярвам!“

26Седмица по-късно учениците отново бяха в къщата и Тома
беше с тях. Въпреки че вратите бяха залостени, Исус дойде,
застана сред тях и каза: „Мир на вас!“ 27После се обърна към
Тома: „Сложи пръста си тук и погледни ръцете ми. Протегни
ръка и я сложи на ребрата ми. Спри да се съмняваш и повярвай!“

28В отговор Тома му каза: „Господ мой и Бог мой!“

29Исус му каза: „Ти повярва, защото ме видя. Благословени са тези, които са повярвали, без да са видели.“

Целта на тази книга

30Исус извърши пред учениците си още много други знамения,
които не са записани в тази книга. 31Но тези неща бяха написа-

ни, за да повярвате, че Исус е Месията,† Божият Син, и за да
може като вярвате, да имате живот чрез неговото име.

Исус се явява на седем ученика

21 След това Исус отново се яви на учениците си при
Тивериадското езеро. Ето как стана това: 2Симон Петър,
Тома (наречен Близнак), Натанаил (от галилейския град Кана),
синовете на Зеведей и още двама от учениците бяха заедно.
3Симон Петър каза: „Отивам за риба.“ Останалите отговориха:
„И ние идваме с теб!“ Всички излязоха и се качиха на една
лодка, но не можаха да уловят нищо онази нощ.

4Вече се беше съмнало, когато Исус застана на брега, но уче-
ниците не знаеха, че е той. 5Исус ги попита: „Как е, приятели,
уловихте ли нещо?“

„Не“—отвърнаха те.

6Той им каза: „Хвърлете мрежата от дясната страна на лодката
и ще уловите.“ И те хвърлиха мрежата, но тя беше толкова
пълна с риба, че не можаха да я издърпат в лодката.

7Тогава ученикът, когото Исус обичаше, каза на Петър: „Това е
Господ!“ Когато чу, че това е Господ, Симон препаса около кръста
горната си дреха (защото се беше съблякъл) и скочи във водата.
8Другите ученици стигнаха до брега с лодката, теглейки мрежата
с риба (защото не бяха далеч, а само на стотина метра от брега).
9Когато излязоха на брега, видяха жарава с риба върху нея и хляб.
10Исус им каза: „Донесете от рибата, която току-що уловихте.“

11Симон Петър се качи в лодката и издърпа мрежата на сушата,
която макар че беше пълна със сто петдесет и три едри риби, пак не
се скъса. 12Исус им каза: „Елате да хапнете.“ И никой от учениците
не посмя да го попита: „Кой си ти?“, защото знаеха, че е Господ.
13Исус отиде, взе хляба и им го раздаде, след което им даде и риба.

14Това беше третият път, когато Исус се яви на учениците си,
след като възкръсна от мъртвите.

Исус говори на Петър

15Когато се нахраниха, Исус каза на Симон Петър: „Симоне, сине
Йоанов, обичаш ли ме повече, отколкото ме обичат тези другите?“

Петър отговори: „Да, Господи, знаеш, че те обичам.“

Исус му каза: „Грижи се за агънцата ми.“

16После още веднъж го попита: „Симоне, сине Йоанов, обичаш
ли ме?“

Петър отговори: „Да, Господи, знаеш, че те обичам.“

Исус му каза: „Грижи се за овцете ми.“

17Трети път го попита: „Симоне, сине Йоанов, обичаш ли ме?“

Петър се натъжи, че за трети път го пита дали го обича и отговори: „Господи, ти знаеш всичко. Знаеш, че те обичам."

Исус му каза: „Грижи се за овцете ми.
18Уверявам те: Когато беше млад, сам завързваше пояса си и отиваше където поискаш, но когато остарееш, ще протегнеш ръцете си и друг ще завърже пояса ти и ще те води не където искаш."
19(Исус каза това, за да покаже с каква смърт Петър ще прослави Бога.) След като изрече това, Исус му каза: „Следвай ме."

20Петър се обърна и видя ученика, когото Исус обичаше, да върви след тях. (Това беше този ученик, който по време на вечерята се облегна назад върху гърдите на Исус и попита: „Господи, кой е този, който ще те предаде?")
21И когато го видя, Петър каза на Исус: „Господи, а с него какво ще стане?"

22Исус му каза: „Ако искам той да остане, докато дойда, какво значение има това за теб? Ти ме следвай!"

23Така между братята се разнесе мълвата, че този ученик няма да умре. Но Исус не каза, че няма да умре. Само каза: „Ако искам той да остане, докато дойда, какво значение има това за теб?"

24Това е ученикът, който свидетелства за тези неща и който ги записа. И ние знаем, че казва истината.

25Има и много други неща, които Исус извърши, но ако се записваха едно по едно, мисля, че целият свят нямаше да може да побере книгите, които щяха да се напишат.

Делата на
апостолите

Пролог

1 В първата си книга, Теофиле, описах всичко, което Исус
извърши и на което учеше хората. 2Описах целия му живот
до деня, когато се възнесе на небето, след като чрез Святия Дух
даде напътствия на избраните от него апостоли. 3След смъртта
си Исус с убедителни доказателства им показа, че е жив. В тече-
ние на четиридесет дни им се явяваше и им говореше за
Божието царство. 4Веднъж, когато ядеше с тях, той им заповяда:
„Не напускайте Ерусалим! Чакайте онова, което ви обеща Отец
и за което сте слушали от мен. 5Йоан кръщаваше† с вода, а скоро
вие ще бъдете кръстени със Святия Дух.“

Исус се възнася на небето

6Когато се събраха заедно, апостолите го попитаха: „Господи,
сега ли ще върнеш на Израел царството?“

7Той им каза: „Вие не можете да знаете датите или времената,
които само Отец има власт да определя. 8Но ще получите сила,
когато Святият Дух дойде върху вас, и ще свидетелствате за мен в
Ерусалим и в цяла Юдея и Самария, и по всички краища на света.“

9След като каза това, той се издигна пред очите им към небето
и облак го скри от погледите им. 10Те се взираха в небето,
наблюдавайки как се възнася, когато до тях внезапно се изпра-
виха двама мъже в бели дрехи. 11„Галилейци—казаха те,—защо
стоите тук и се взирате в небето? Този Исус, който се възнесе на
небето, отделяйки се от вас, ще се върне по същия начин, както
го видяхте да се издига.“

Избиране на нов апостол

12Това стана на Елеонската планина,† намираща се на около
един километър от Ерусалим, и оттам те се върнаха в
Ерусалим. 13Когато пристигнаха, се качиха в горната стая,
където бяха отседнали: това бяха Петър, Йоан, Яков, Андрей,
Филип и Тома, Вартоломей и Матей, Яков—синът на Алфей,
Симон Зилотът† и Юда—синът на Яков.

14 Всички бяха заедно и постоянно се молеха. С тях бяха и
няколко жени, Мария—майката на Исус, и братята му.
15 След няколко дни вярващите се събраха (бяха около сто и
двадесет души) и Петър стана и каза: 16-17 „Братя, трябваше да се
изпълни Писанието, в което Святият Дух предрече чрез думите
на Давид,† че Юда, който беше един от нас и служеше с нас на
Бога, ще води онези, които арестуваха Исус.“
18 (С парите, които получи за своята зла постъпка, Юда си купи
нива, където падна на главата си, а тялото му се разпра и всич-
ките му вътрешности се изсипаха. 19 За това научиха всички
жители на Ерусалим и нарекоха нивата Акелдама, което на тех-
ния език означава „Нива на кръв“.)
20 „Защото в книгата на Псалмите е написано:

> «Да запустее домът му и никой да не живее там!» *Псалм 69:25*

И още:

> «Мястото му сред водачите да се заеме от друг.» *Псалм 109:8*

21-22 Затова трябва да изберем за свидетел на възкресението на
Исус един измежду тези, които ни придружаваха през цялото
време, докато Господ Исус беше с нас—от Йоановото кръщение
до деня, когато ни беше отнет и се възнесе на небето.“
23 Предложиха двама: Йосиф, наречен Варсава (наречен още и
Юст), и Матия. 24 След това апостолите се помолиха, казвайки:
„Ти, Господи, който познаваш всяко сърце, покажи ни кого от
тези двама души си избрал 25 да заеме мястото на апостол в това
служение, което Юда изостави, за да отиде, където му се пола-
га.“ 26 След това хвърлиха жребий и той се падна на Матия. Така
Матия стана апостол заедно с другите единадесет.

Идването на Святия Дух

2 Когато дойде денят на Петдесятница,† те всички бяха събрани
заедно на едно място. 2 Внезапно от небето се разнесе звук,
наподобяващ свистене на бурен вятър, и изпълни цялата къща,
където седяха. 3 Пред очите им се появи нещо, подобно на огнени
езици, които се разделиха и се спуснаха върху всеки един от тях.
4 Те всички се изпълниха със Святия Дух и започнаха да говорят
на различни езици, както Духът им даде сила да говорят.
5 В Ерусалим живееха набожни юдеи от всеки народ по света.
6 Когато този звук се разнесе, се събра тълпа. Хората бяха озада-
чени, тъй като всеки чуваше апостолите да говорят на неговия
роден език. 7 Поразени и недоумяващи, те се питаха един друг:
„Нали всички тези хора, които говорят, са галилейци? 8 Тогава

как става така, че всеки от нас ги чува да говорят на неговия
роден език? 9Сред нас има хора от Партия, Мидия и Елам, жите-
ли на Месопотамия, Юдея, Кападокия, Понт и Азия,† 10Фригия,
Памфилия, Египет, Ливийските области близо до Киринея, посе-
тители от Рим, 11юдеи по рождение и прозелити,† критяни и
араби. Тези хора тук разказват за чудните Божии дела и всеки от
нас чува това на своя роден език!“ 12Изумени и озадачени, те се
питаха един друг: „Какво ли значи това?“ 13А други се присмива-
ха на апостолите и казваха: „Напили са се със сладко вино.“

Петър говори на множеството

14Тогава Петър се изправи с останалите единадесет апостола и
високо заговори на множеството: „Братя юдеи и всички вие,
които живеете в Ерусалим! Нека ви обясня какво означава това.
Слушайте ме внимателно. 15Тези хора не са пияни, както си мис-
лите—та сега е само девет часа сутринта! 16Това, което днес
виждате, е предсказаното от пророк Йоил:

17 «Бог казва:
В последните дни ще излея Духа си върху всеки човек.
Синовете и дъщерите ви ще пророкуват
и младежите ви ще имат видения,
а старците ви ще сънуват особени сънища.
18 Да, в онези дни ще излея Духа си върху хората,
които ми служат—мъже и жени, и те ще пророкуват.
19 Ще покажа чудеса горе в небето
и знамения долу на земята.
Ще има кръв, огън и облаци от дим.
20 Слънцето ще потъмнее,
а луната ще стане кървавочервена,
преди да настъпи великият и славен Господен Ден.†
21 Тогава всеки, който призове името на Господа,
ще бъде спасен.» *Йоил 2:28–32*

22Израелтяни, чуйте тези думи: чрез Исус от Назарет Бог
извърши пред вас могъщи чудеса и знамения и с това ви засви-
детелства, че Исус е човекът, избран от него. Вие самите знаете
това. 23Този човек ви беше предаден според Божия установен
план и предварително знание. С помощта на беззаконници вие го
убихте, като го приковахте на кръст. 24Но Бог го възкреси и го
избави от смъртта, защото тя не можеше да има власт над него.
25Давид† говори за Исус:

«Винаги виждах Господа пред себе си.
Той е от дясната ми страна, за да ме закриля.

26 Затова сърцето ми е радостно и езикът ми ликува.
Да, дори тялото ми ще живее с надежда,
27 защото няма да изоставиш душата ми в света на мъртвите
и няма да позволиш Святият ти да изтлее в гроба.
28 Ти ми разкри пътищата на живота.
Твоето присъствие ще ме изпълва с радост.» *Псалм 16:8–11*

29Братя, за нашия праотец Давид† с увереност мога да ви кажа,
че той умря и беше погребан, и гробницата му и до днес е при
нас. 30Но той беше пророк и знаеше, че Бог с клетва му обеща да
възкачи един от неговите потомци на престола му.[1]
31Предвиждайки какво ще се случи, Давид говореше за възкресе-
нието на Месията,† когато каза:

«Той не бе изоставен в света на мъртвите,
нито тялото му изтля в гроба.» *Псалм 16:10*

32Бог възкреси този Исус и всички ние сме свидетели на това.
33След като беше издигнат отдясно на Бога, Исус получи от Отца
обещания Свят Дух, а после изля това, което вие виждате и чувате.
34Защото не Давид† беше възнесен в небесата. Самият той казва:

«Господ каза на моя Господ:
Седни от дясната ми страна,
35 докато подчиня твоите врагове на властта ти.[2] » *Псалм 110:1*

36Нека цял Израел знае със сигурност, че този Исус, когото
вие разпънахте на кръст, Бог направи и Господ, и Месия.†“

37Това, което чуха, жегна сърцата им и те попитаха Петър и
другите апостоли: „Какво да направим, братя?“

38Петър им каза: „Покайте† се! Всеки един от вас трябва да се
кръсти† в името на Исус Христос, за да му се простят греховете,
и ще получите дара на Святия Дух. 39Защото обещанието е за
вас, за децата ви и за всички, които са далеч—всички, които
Господ, нашият Бог, призове при себе си.“

40И с много други думи той ги предупреждаваше и умоляваше:
„Спасете се от това извратено поколение!“ 41Онези, които приеха
посланието му, се кръстиха† и в този ден към вярващите се присъ-
единиха около три хиляди души. 42Те постоянстваха в учението на
апостолите, в общението, в разчупването на хляб[3] и в молитвите.

---

[1]**Бог … престола му** Вж. II Цар. 7:12,13; Пс. 132:11. [2]**докато … властта ти** Букв.: „докато направя враговете ти столче за краката ти“. [3]**разчупване на хляб** Може да означава или обикновено ядене, или приемане на Господната вечеря, която Исус завещава на последователите си да извършват, за да го помнят (Лука 22:14–20).

Задружният живот на вярващите

43Страхопочитание изпълни всеки, защото апостолите извър-
шиха многобройни чудеса и знамения. 44Всички вярващи живее-
ха заедно и споделяха помежду си всичко, което имаха.
45Продаваха земите и вещите си и разпределяха парите на всеки
според нуждите му. 46Срещаха се в храма всеки ден, обединени
от общата цел; разчупваха хляб по домовете си и ядяха заедно с
весели и искрени сърца; 47възхваляваха Бога и се радваха на
одобрението на хората. И всеки ден Господ добавяше към тях
онези, които се спасяваха.

Петър излекува сакат човек

3 Един ден, когато беше време за следобедната молитва в три
часа, Петър и Йоан се качваха към храма. 2Пред храмовата
врата, наречена „Красива“, имаше един човек, куц по рождение,
когото носеха и оставяха всеки ден там, за да проси милостиня
от влизащите в храма. 3Когато видя Петър и Йоан пред входа на
храма, човекът им поиска пари. 4Те се вгледаха в него и Петър
каза: „Погледни ни!“ 5Той ги погледна в очакване да получи
нещо от тях. 6Но Петър каза: „Сребро и злато нямам, но каквото
имам, това ти давам: В името на Исус Христос от Назарет стани
и ходи!“ 7Петър го подхвана за дясната ръка и му помогна да
стане. Стъпалата и глезените му моментално заякнаха. 8Човекът
скочи на крака и започна да ходи, и влезе с тях в храма, като
ходеше и подскачаше, и възхваляваше Бога. 9Всички хора го
видяха да ходи и да възхвалява Бога 10и разбраха, че това е
същият този човек, който преди седеше и просеше пред
Красивата порта на храма. Те бяха изпълнени с изумление и
удивление от това, което му се беше случило.

Петър говори на народа

11Излекуваният не се отделяше от Петър и Йоан, а в това време
хората удивени се стичаха към тях в Соломоновия портик.†
12Като видя това, Петър им каза: „Израелтяни, защо се чудите на
станалото и сте се втренчили в нас така, като че ли ние с нашата
сила и набожност излекувахме този човек и той проходи? 13Бог
направи това: Богът на Авраам, Исаак и Яков, Богът на нашите
предци прослави своя слуга Исус, когото вие предадохте на
смърт и от когото се отрекохте пред Пилат,† след като беше
решил да го освободи. 14Отрекохте се от Святия и Праведния и
поискахте да ви бъде освободен един убиец.[1] 15Убихте Този,

---

[1]**убиец** Варава—човекът, освободен от Пилат вместо Исус по молба на юдеите. Вж. Лука 23:18.

който дарява живот, но Бог го възкреси от мъртвите и ние сме
свидетели на това. 16И защото повярвахме в Исус, неговото име
даде сила на този човек, когото виждате и познавате. Да, вярата,
която бе пробудена чрез името на Исус, напълно излекува този
човек пред очите ви.

17И сега, братя, аз зная, че и вие, и водачите ви постъпиха така
от незнание. 18Но по този начин се изпълни предреченото от
Бога чрез думите на всички пророци—че неговият Месия† тряб-
ва да страда. 19Затова покайте† се и се върнете при Бога, за да
бъдат заличени греховете ви; 20за да ви дари Господ времена на
духовна отмора; за да ви прати Исус—Този, когото той определи
да бъде за вас Месия. 21Той трябва да остане в небето, докато се
възстанови всичко, за което Бог отдавна ни е известил чрез
думите на святите си пророци. 22Защото Моисей е казал:
«Господ, вашият Бог, ще издигне от собствения ви народ пророк
като мен. Слушайте го за всичко, което ще ви каже. 23Всеки,
който не се вслуша в думите на този пророк, ще бъде отделен от
Божия народ и ще загине.»[1] 24Всички пророци, говорили някo-
га—и Самуил, и другите след него—предизвестиха тези дни. 25А
вие сте наследници на пророците и на завета, който Бог сключи
с предците ви. Той каза на Авраам: «Чрез твоето потомство ще
са благословени всички народи по земята.»[2] 26Бог възкреси от
мъртвите своя слуга и го изпрати най-напред при вас, за да ви
благослови, като отклони всеки един от вас от злите му пътища.“

Петър и Йоан пред юдейския съвет

4 Докато Петър и Йоан говореха на народа, при тях дойдоха
свещеници, началникът на храмовата стража и няколко саду-
кеи.† 2Те бяха раздразнени, защото поучавайки за Исус, Петър и
Йоан проповядваха възкресение от мъртвите. 3Арестуваха ги и
тъй като беше вече вечер, ги държаха затворени до сутринта.
4Но много от хората, които чуха посланието, повярваха и броят
на вярващите достигна пет хиляди.

5На другия ден в Ерусалим се събраха юдейските водачи, ста-
рейшини и законоучители. 6Там бяха и първосвещеникът Анна,
Каяфа, Йоан, Александър и всички, които бяха от първосвеще-
нически род. 7Изправиха апостолите отпред и започнаха да ги
разпитват: „С каква власт и от чие име извършихте това?“

8Тогава Петър, изпълнен със Святия Дух, каза: „Водачи на
народа и старейшини! 9Щом като вие днес ни разпитвате как
сме извършили едно добро дело—как сме излекували сакат

---

[1]**«Господ … загине»** Втор. 18:15,18,19. [2]**«Чрез … земята»** Бит. 22:18; 26:24.

човек—[10]нека всички вие и целият израелски народ знае, че това
стана в името на Исус Христос от Назарет, когото вие разпънах-
те на кръст и когото Бог възкреси от мъртвите. Чрез него този
човек стои пред вас здрав. [11]Исус е

«камъкът, който вие, зидари, отхвърлихте
и който стана крайъгълен камък». *Псалм 118:22*

[12]Единствено в него можете да намерите спасение, защото няма
друго име под небето, дадено на хората, чрез което трябва да се
спасим!“

[13]Юдейските водачи разбраха, че Петър и Йоан са най-обикно-
вени, необразовани хора, но като видяха смелостта, с която
говореха, останаха поразени и разбраха, че са били с Исус.
[14]Нищо не можаха да им възразят, тъй като пред очите на всич-
ки стоеше излекуваният заедно с Петър и Йоан. [15]Тогава им
заповядаха да излязат от Синедриона† и започнаха да се съветват
помежду си: [16]„Какво да правим с тези хора? Всички жители на
Ерусалим знаят, че извършиха изключително знамение и ние не
можем да го отречем. [17]Но за да не продължи да се разпростра-
нява това учение сред народа, ще ги предупредим повече на
никого да не говорят в това име.“

[18]След това ги повикаха в Синедриона† и им забраниха както
да казват, така и да поучават нещо в името на Исус. [19]Но Петър
и Йоан отговориха: „Сами решете кое е справедливо пред Бога—
вас или Бога да слушаме. [20]Защото ние не можем да не говорим
за това, което сме видели и чули.“ [21]И като ги заплашиха отно-
во, юдейските водачи ги пуснаха. Нямаше как да ги накажат,
защото хората прославяха Бога за случилото се. [22]Човекът, с
когото се случи това знамение и който оздравя, беше на повече
от четиридесет години.

Петър и Йоан се връщат при вярващите

[23]След като бяха освободени, Петър и Йоан отидоха при своите
и им съобщиха какво им бяха казали главните свещеници и ста-
рейшините. [24]След като ги изслушаха, всички вярващи заедно се
помолиха на Бога и казаха: „Господарю, ти сътвори небето,
земята, морето и всичко в тях. [25]Твои са думите, които слугата
ти Давид,† нашият баща, изрече, воден от Святия Дух:

«Защо беснееха народите?
Защо заговорничеха безсмислено?
26 Земните царе се подготвиха за битка
и всички владетели се събраха с една обща цел
срещу Господа и неговия Месия.†» *Псалм 2:1–2*

27Всичко това наистина се случи в този град, когато Ирод† и
Пилат Понтийски† се събраха с езичниците† и народа на Израел
срещу твоя свят слуга Исус, когото ти помаза, 28за да се изпълни
онова, което ръката ти и волята ти бяха предопределили. 29А
сега, Господи, чуй заплахите им и дай възможност на слугите си
да прогласят без страх словото ти, 30като ни покажеш силата на
ръката си: болни да оздравяват, знамения и чудеса да стават
чрез името на твоя свят слуга Исус!“

31В края на молитвата им мястото, където бяха събрани, се
разтресе. Всички се изпълниха със Святия Дух и започнаха да
говорят Божието слово без страх.

Задружният живот на вярващите

32Всички вярващи бяха като едно цяло—с едно сърце и една
душа. Никой не казваше за имота си, че е само негов, а всичко,
което имаха, споделяха помежду си. 33С голяма сила апостолите
свидетелстваха за възкресението на Господ Исус и Бог изобилно
благославяше всички тях. 34Никой не живееше в лишение, защо-
то онези, които имаха ниви или къщи, ги продаваха, донасяха
парите от продажбата, 35слагаха ги в краката на апостолите и
после те се раздаваха на всеки според нуждите му.

36Така постъпи и Йосиф—левит,† родом от Кипър, когото апос-
толите нарекоха Варнава, което в превод означава „син на уте-
шение“. 37Той продаде една своя нива, донесе парите и ги сложи
в краката на апостолите.

Анания и Сапфира

5 Един човек на име Анания и жена му Сапфира продадоха част
от имота си 2и Анания със знанието на жена си задържа част
от прихода, а останалото донесе и сложи в краката на апостоли-
те. 3Тогава Петър му каза: „Анания, защо позволи на Сатана така
да завладее сърцето ти, че да излъжеш Святия Дух и да задър-
жиш част от парите от продажбата на земята? 4Нали тази земя
беше твоя, преди да я продадеш! След като я продаде, парите бяха
твои да се разпореждаш с тях, както намериш за добре. Защо
намисли да извършиш това нещо? Ти излъга не хората, а Бога.“
5Като чу тези думи, Анания се свлече на земята и издъхна.
Всички, които научиха това, много се изплашиха. 6Младежите
станаха, покриха тялото му, после го изнесоха и го погребаха.

7След около три часа влезе жената на Анания, която не знаеше
какво се беше случило. 8Петър я попита: „Кажи ми, за толкова
ли пари продадохте нивата си?“

„Да, за толкова я продадохме“—отговори тя.

9Тогава Петър й каза: „Защо вие двамата сте се наговорили да
подлагате на изпитание Духа на Господа? Виж! Онези, които
погребаха мъжа ти, са стъпили вече на прага; и теб така ще
изнесат.“ 10В същия миг тя падна в краката му и издъхна.
Когато младежите влязоха, я намериха мъртва, изнесоха я и я
погребаха до мъжа й. 11Тогава цялата църква† и тези, които чуха
това, много се изплашиха.

Божии знамения

12Апостолите извършиха много знамения и чудеса сред хората.
Всички се събираха в Соломоновия портик,† обединени от обща-
та цел. 13Никой от останалите не смееше да се присъедини към
тях и всички ги възхваляваха. 14Все повече хора—и мъже, и
жени—вярваха в Господа и бяха прибавяни към редиците на
вярващите. 15Хората изнасяха болните си на улиците и ги слага-
ха на легла и постелки с надеждата, че когато Петър мине
покрай тях, сянката му може да докосне болните. 16В Ерусалим
идваха и много хора от околните градове. Те водеха болни и
хора, измъчвани от зли духове, и всички оздравяваха.

Юдейските водачи се опитват да спрат апостолите

17Тогава първосвещеникът и всички, които бяха с него (групата
на садукеите†), се изпълниха със завист. 18Те хванаха апосто-
лите и ги хвърлиха в затвора. 19Но през нощта Господен ангел
отвори вратите на затвора, изведе ги и им каза: 20„Идете в
храма, изправете се пред народа и разкажете на хората всичко за
този нов живот.“ 21Като чуха това, апостолите влязоха призори в
храма и започнаха да поучават.

Първосвещеникът и всички, които бяха с него, пристигнаха и
свикаха Синедриона† и целия съвет на старейшините на израел-
ския народ. Те изпратиха хора да доведат от затвора апостолите.
22Пазачите отидоха до затвора, но не ги намериха вътре. Те се
върнаха и съобщиха за това с думите: 23„Намерихме затвора
здраво залостен и стражата да пази отвън до вратите. Но когато
отключихме, вътре нямаше никой.“ 24При тези думи началникът
на храмовата стража и главните свещеници, озадачени, се зачу-
диха какво може да се е случило с апостолите. 25Тогава влезе
някакъв човек и им каза: „Хората, които затворихте, са в храма
и поучават народа.“ 26Тогава началникът на храмовата стража
отиде с войниците си и ги доведе, без да използва сила срещу
тях, тъй като се страхуваше, че народът може да убие с камъни
него и войниците му.

27Доведоха ги в Синедриона† и ги изправиха пред всички.
Първосвещеникът започна да ги разпитва: 28„Нали строго ви

забранихме да поучавате в това име! Защо въпреки това изпълвате Ерусалим с вашето учение и искате върху нас да стоварите вината за смъртта на този човек?“

29Петър и другите апостоли отговориха: „На Бога трябва да се
подчиняваме, а не на хората. 30Богът на нашите предци възкреси
Исус, когото вие убихте, като го разпънахте на кръст. 31Бог го
издигна до дясната си страна като Водач и Спасител, за да може
израелтяните да се покаят† и Бог да прости греховете им. 32Ние
сме свидетели на тези неща, свидетел е и Святият Дух, който
Бог е дал на онези, които му се подчиняват.“

33Като чуха това, членовете на Синедриона† страшно се разгне-
виха и искаха да ги убият. 34Но тогава един от фарисеите† в
Синедриона на име Гамалиил, уважаван от целия народ законо-
учител, стана и заповяда да изведат за малко апостолите навън.
35После каза на съвета: „Израелтяни, внимавайте какво ще пра-
вите с тези хора! 36Помните ли как преди време се появи Тевда,
който твърдеше, че е велик? Около него веднага се събраха
четиристотин последователи, но когато го убиха, всички се раз-
пръснаха и цялото нещо пропадна. 37После, по времето на пре-
брояването, се появи галилеецът Юда и увлече доста хора след
себе си. Но той също беше убит и всичките му последователи се
разпиляха. 38Затова сега ви казвам—стойте настрана от тези
хора и ги оставете на мира, защото ако този замисъл или това
дело идва от човек, то ще се провали; 39но ако идва от Бога,
няма да можете да ги унищожите и дори е възможно да се
окаже, че се борите против Бога.“

Те послушаха съвета му 40и извикаха апостолите. Заповядаха
да ги набият с камшици, след това им забраниха да говорят
повече за Исус и ги пуснаха. 41Апостолите излязоха от
Синедриона† радостни, че са били счетени за достойни да поне-
сат унижение заради името на Исус. 42Всеки ден в храма и от
къща на къща те не спираха да поучават и проповядват Благата
вест, че Исус е Месията.†

Избрани са седем помощника

6 В онези дни, когато броят на последователите непрекъснато
растеше, говорещите гръцки юдеи се оплакаха срещу говоре-
щите арамейски юдеи, изтъквайки, че вдовиците им били прене-
брегвани при ежедневното разпределение на храната.
2Дванадесетте апостола събраха всички последователи и казаха:
„Не е редно да изоставим Божието слово, за да се занимаваме с
осигуряването на храната. 3Затова, братя, изберете между вас
седем души с добра репутация, изпълнени с Духа и с мъдрост,

които да поставим на тази служба. 4А ние ще се отдадем на
молитва и на делото на проповядването.“

5Това предложение се хареса на всички. Те избраха Стефан
(мъж, изпълнен с вяра и със Святия Дух), Филип,[1] Прохор,
Никанор, Тимон, Пармен и Николай, прозелит† от Антиохия.
6Представиха ги на апостолите, които се помолиха и положиха
ръцете си† върху тях.

7И така Божието слово се разпространяваше, броят на последо-
вателите в Ерусалим се увеличаваше все повече и много юдей-
ски свещеници се подчиняваха на вярата.

Юдеите срещу Стефан

8Изпълнен с Божията благодат и сила, Стефан вършеше велики
чудеса и знамения сред хората. 9Но някои от така наречената сина-
гога† на либертинците† се надигнаха срещу него. Това бяха юдеи
от Киринея и Александрия, от Киликия и Азия.† Те завързаха спор
със Стефан, 10но бяха безсилни пред мъдростта и Духа, с които той
говореше. 11Тогава подкупиха няколко души да кажат: „Чухме го
да изрича богохулства срещу Моисей и Бога.“ 12По този начин те
подтикнаха народа, старейшините и законоучителите, които дой-
доха, заловиха го и го отведоха пред Синедриона.† 13Доведоха и
лъжесвидетели, които казаха: „Този човек непрестанно хули това
свято място и закона. 14Чухме го да казва, че онзи Исус от
Назарет ще разруши този храм и ще промени обичаите, които
Моисей ни предаде.“ 15Всички, които седяха в Синедриона, се вгле-
даха в него и видяха, че лицето му е като на ангел.

Речта на Стефан

7 Тогава първосвещеникът го попита: „Вярно ли е това?“
2Стефан отговори: „Братя и бащи, чуйте ме! Богът на славата
се яви на баща ни Авраам в Месопотамия, когато той още не се
беше заселил в Харан, 3и му каза: «Остави страната си и близки-
те си и иди в земята, която ще ти покажа.»[2] 4И Авраам напусна
Халдейските земи[3] и се засели в Харан. След смъртта на баща
му, Бог го накара да се пресели оттам в земята, където вие
живеете сега. 5Тук той не му остави дори една педя земя в
наследство, но обеща в бъдеще той и потомците му след него да
владеят тази земя, макар че Авраам тогава нямаше деца. 6Ето
какво му каза Бог: «Твоите потомци ще бъдат пришълци в
чужда земя, ще бъдат поробени и четиристотин години ще бъдат

---

[1]**Филип** Не апостол Филип. [2]**«Остави … покажа»** Бит. 12:1. [3]**Халдея** Друго име на Вавилония, област в южната част на Месопотамия. Вж. стих 2.

угнетявани. 7Но аз ще осъдя народа, на който ще робуват.»[1] Бог
каза: «И след това ще излязат от тази страна и тук на това място
ще ми служат.»[2] 8И Бог даде на Авраам завета на обрязването.
Авраам стана баща на Исаак и на осмия ден след раждането му
го обряза; Исаак стана баща на Яков и го обряза, а Яков обряза
своите синове, които станаха дванадесетте патриарха.[3]

9Патриарсите завиждаха на Йосиф и го продадоха в робство в
Египет, но Бог не го изостави 10и го спаси от всичките му беди,
дари му мъдрост и му помогна да спечели благоволението на
фараона, царя на Египет. И фараонът го направи главен управи-
тел на Египет и на цялото си домакинство. 11След това в цял
Египет и Ханаан настъпи глад и причини голямо страдание.
Прадедите ни не намираха храна. 12Когато чу, че в Египет има
жито, Яков изпрати там нашите прадеди. (Това беше първото им
пътуване до Египет.) 13При второто им посещение Йосиф се раз-
кри на братята си и фараонът научи за неговото потекло.
14Тогава Йосиф повика баща си Яков и целия си род—общо
седемдесет и пет души. 15Яков отиде в Египет и там той и дедите
ни живяха до смъртта си. 16Пренесоха ги обратно в Сихем и ги
положиха в гробницата, която Авраам беше купил със сребро от
синовете на Хамор в Сихем.

17Колкото повече наближаваше времето за изпълнение на обе-
щанието, дадено на Авраам от Бога, толкова повече растеше
броят на израелтяните в Египет, 18докато владетел на Египет
стана друг цар, който не познаваше Йосиф. 19Той хитро се въз-
ползва от нашия народ, беше жесток към предците ни и ги при-
нуждаваше да оставят новородените си навън, за да умрат. 20По
това време се роди Моисей, който беше много красиво дете. Три
месеца той расна в бащиния си дом. 21Когато го оставиха навън,
дъщерята на фараона го прибра и го отгледа като свой собствен
син. 22Моисей бе обучен в цялата египетска мъдрост и беше
силен на думи и дела.

23Когато стана на четиридесет години, той реши да посети бра-
тята си, израелтяните. 24Моисей видя, че един от тях е малтрети-
ран, защити го и отмъсти за малтретирания, като уби египтяни-
на. 25Той мислеше, че братята му ще разберат, че чрез него Бог
им изпраща спасение, но те не разбраха. 26На другия ден той
видя двама от тях, които се биеха, и се опита да ги помири, като
им каза: «Хора, нали сте братя, защо се отнасяте зле един към
друг?» 27Човекът, който малтретираше ближния си, блъсна

---

[1]**«Твоите … робуват»** Бит. 15:13–14. [2]**«И след това … служат»** Бит. 15:14; Изх. 3:12.
[3]**патриарси** Родоначалници на дванадесетте родови клана на юдеите. Синове на Яков, наречен още Израел. Вж. Бит. 35:10.

Моисей и каза: «Кой те постави да ни бъдеш водач и съдия? 28Да
не искаш да ме убиеш, както вчера уби египтянина?»[1] 29Като чу
това, Моисей избяга и се засели в чуждите Мадиамски земи.
Там му се родиха двама сина.

30Четиридесет години по-късно в пламъците на един горящ
храст в пустинята близо до планината Синай му се яви ангел.
31Моисей беше удивен от това, което видя. Като се приближи да
го разгледа, той чу гласа на Господа: 32«Аз съм Богът на твоите
предци, Богът на Авраам, Исаак и Яков.»[2] Трепперейки от страх,
Моисей не смееше да погледне. 33Тогава Господ му каза: «Събуй
си сандалите, защото мястото, на което си стъпил, е свята земя.
34Наистина видях как потискат народа ми в Египет, чух стенания-
та му и слязох да го освободя. Ела сега, ще те изпратя в Египет.»[3]

35Това беше същият Моисей, когото израелтяните отхвърлиха
с думите: «Кой те постави водач и съдия?»[4] Този Моисей Бог
изпрати като водач и освободител; изпрати го с помощта на
ангела, който той видя в горящия храст. 36Моисей ги изведе и
четиридесет години вършеше чудеса и знамения в Египет, край
Червено море и в пустинята. 37Това е същият Моисей, който
каза на израелтяните: «Бог ще издигне измежду братята ви про-
рок като мен.»[5] 38Той е този, който беше с народа на Израел,
събрал се в пустинята; той е този, на когото ангелът говори на
планината Синай, и той бе с бащите ни; той получи заповеди,
които дават живот, за да ни ги предаде.

39Но прадедите ни отказаха да му се подчинят. Отхвърлиха го
и в сърцата си се обърнаха към Египет. 40Те казаха на Аарон:
«Направи ни някакви богове, които да вървят пред нас и да ни
водят, защото с онзи Моисей, който ни изведе от Египет, не
знаем какво е станало.»[6] 41И тогава направиха изображение на
телец и на този идол принасяха жертва и празнуваха в чест на
онова, което ръцете им бяха създали. 42Но Бог се отвърна от тях
и ги остави да се покланят на небесното войнство, както е писа-
но в книгата на пророците:

«Не на мен, израелтяни, принасяхте заклани животни и жертви
четиридесет години в пустинята!
43 Вие носихте скинията на Молох
и звездата на вашия бог Ремфан—
идолите, които сами създадохте,
за да им се покланяте.
Затова ще ви прогоня отвъд Вавилон.» *Амос 5:25–27*

---

[1]**«Кой … египтянина»** Изх. 2:14. [2]**«Аз съм … Яков»** Изх. 3:6. [3]**«Събуй … Египет»** Изх. 3:5,7,8,10. [4]**«Кой … съдия»** Изх. 2:14. [5]**«Бог … мен»** Втор. 18:15. [6]**«Направи … станало»** Изх. 32:1.

44Прадедите ни в пустинята носеха Свещената скиния.[1] Бог
научи Моисей как да направи тази скиния по образеца, който му
беше показан. 45Прадедите ни, които наследиха скинията, я доне-
соха с Исус Навин, когато завладяха земите на други народи,
които Бог беше прокудил от лицето им. Тя остана там до време-
то на Давид.† 46Бог прояви благоволение към Давид и той поиска
позволение да построи дом за Бога на Яков. 47Ала Соломон бе
този, който построи храма.

48Но Всевишният не живее в храмове, изградени от човешка
ръка, както казва пророкът[2]:

«Господ казва:
Небето е моят престол,
49 а земята—място да отморя краката си.
Какъв дом ще ми построите?
Кое е мястото, където да отдъхна?
50 Нали аз съм сътворил всичко!»“ *Исая 66:1–2*

51Тогава Стефан им каза: „Вие, твърдоглави хора, които не
отдавате сърцата си на Бога и не се вслушвате в думите му!
Винаги сте против това, което ви казва Святият Дух. Правите
също както правеха прадедите ви. 52Има ли поне един пророк,
когото прадедите ви да не преследваха? Те дори убиха онези,
които отдавна предизвестиха идването на Праведника, а сега вие
станахте негови предатели и убийци. 53Вие, които получихте
закона, който Бог ви даде чрез ангелите си, но не го спазихте!“

Убийството на Стефан

54Като чуха тези думи, юдейските водачи побесняха и заскър-
цаха със зъби срещу него. 55А Стефан, изпълнен със Святия Дух,
погледна към небето и видя Божията слава и Исус, застанал
отдясно на Бога, 56и каза: „Ето! Виждам небесата разтворени и
Човешкия Син,† застанал отдясно на Бога.“

57При тези му думи те се развикаха силно и запушиха ушите
си. После всички заедно се спуснаха към него, 58отведоха го
извън града и започнаха да го замерват с камъни.
Лъжесвидетелите оставиха наметките си в краката на един мла-
деж на име Савел. 59Докато хвърляха камъни по него, Стефан се
молеше: „Господи Исусе, приеми духа ми!“ 60После коленичи и
извика високо: „Господи, не ги обвинявай за този грях!“ След
като каза това, умря.

---

[1]**Свещената скиния** Букв.: „Скиния на Свидетелството“. Подвижна шатра или палатка, в която се съхраняват десетте Божии заповеди и където Бог живее сред своя народ по времето на Моисей. [2]**пророкът** Исая, Божий пророк от 740–700 г. пр. Хр.

Савел преследва вярващите

8 Савел одобри убийството на Стефан. От този ден започна
жестоко гонение срещу църквата† в Ерусалим и всички, освен
апостолите, се пръснаха из цяла Юдея и Самария.
2Стефан беше погребан и оплакан от няколко благочестиви
мъже. 3Савел се опитваше да унищожи църквата,† като ходеше
от къща на къща, насила измъкваше мъже и жени и ги хвърля-
ше в затвора. 4Онези, които се разпръснаха, разнасяха Благата
вест навсякъде, където отиваха.

Филип проповядва в Самария

5Филип[1] отиде в Самария и там проповядваше за Месията.†
6Когато хората го чуха и видяха знаменията, които вършеше,
всички се вслушаха внимателно в това, което той им казваше. 7В
много случаи зли духове със силен вик излизаха от хората,
които бяха обладани от тях. Много парализирани и сакати бяха
излекувани. 8Голяма радост настъпи в този град.
9Там имаше един човек на име Симон, който от доста време се
занимаваше с магии и смайваше с тях жителите на Самария.
Той се хвалеше и наричаше себе си велик. 10Всички го слуша-
ха—от най-скромния до най-високопоставения—и казваха: „В
този човек е Божията сила, наречена «Велика сила».“ 11Слушаха
го, защото от доста време ги смайваше с магиите си. 12Но когато
повярваха на Филип, който проповядваше Благата вест за
Божието царство и за силата на Исус Христос, мъже и жени се
кръстиха.† 13Самият Симон също повярва, кръсти се и не се
отделяше от Филип. Той видя великите знамения и чудеса, които
се извършваха, и се смая.
14Апостолите, които бяха в Ерусалим, чуха, че в Самария са
приели Божието слово, и изпратиха там Петър и Йоан. 15Щом
пристигнаха, те се помолиха вярващите да получат Святия Дух,
16тъй като до този момент той все още не беше дошъл върху
никого от тях—те се бяха кръстили† само в името на Господ
Исус. 17Тогава двамата апостола започнаха да полагат ръцете си†
върху тях и те получаваха Святия Дух.
18Когато Симон видя, че всеки, върху когото апостолите пола-
гаха ръцете си,† получаваше Духа, той им предложи пари 19и
каза: „Дайте и на мен такава власт, за да може всеки, върху
когото положа ръцете си, да получи Святия Дух.“
20Петър му каза: „Да загинеш и ти, и парите ти заедно с теб, поне-
же помисли, че можеш с пари да купиш Божия дар! 21Не можеш да
участваш в това дело, защото сърцето ти не е чисто пред Бога!

---

[1]**Филип** Не апостол Филип.

22Така че покай† се! Отвърни се от злото си намерение и се моли на
Господа. Може би ще получиш прошка за това, което си помисли.
23Виждам, че те изпълва горчива завист и си пленник на греха.“

24Тогава Симон отговори: „Вие се молете за мен на Господа, за
да не ми се случи нищо от това, което казахте.“

25След като разказаха на хората за всичко, на което бяха сви-
детели, и съобщиха Божието послание, Петър и Йоан се върнаха
в Ерусалим. По пътя те проповядваха Благата вест в много сама-
рянски села.

Филип поучава един етиопец

26Господен ангел каза на Филип: „Приготви се и тръгни на юг
по пътя, който води през пустинята от Ерусалим до Газа.“
27Филип се приготви и тръгна. По пътя видя един етиопец—
евнух, важен служител на Кандакия, Етиопската царица, и отго-
варящ за цялата ѝ хазна. Той беше ходил на поклонение в
Ерусалим 28и сега се връщаше у дома си. Етиопецът седеше в
колесницата си и четеше книгата на пророк Исая. 29Тогава Духът
каза на Филип: „Иди до тази колесница и остани там.“ 30Като
настигна колесницата, Филип чу етиопеца да чете от книгата на
пророк Исая и го попита: „Разбираш ли това, което четеш?“

31„Как мога да го разбера, без някой да ми го обясни?“—отго-
вори той и покани Филип да се качи и да седне до него.
32Откъсът от Писанието, който той четеше, беше следният:

„Отведен бе, както водят овца в кланицата.
И както агнето е безмълвно пред този, който го стриже,
така и той дума не пророни.
33 Унизиха го и му отказаха справедливост.
Кой ли някога ще разкаже за потомците му?
Защото животът му на земята свърши.“ *Исая 53:7–8*

34Евнухът каза на Филип: „Кажи ми, за кого говори проро-
кът—за себе си или за някой друг?“ 35Тогава Филип заговори и
като започна от това Писание, му разказа Благата вест за Исус.

36По пътя стигнаха до едно място, където имаше вода и евну-
хът каза: „Ето, тук има вода! Какво ми пречи да се кръстя†?“
[37][1] 38И той заповяда да спрат колесницата. После двамата с
Филип влязоха във водата и Филип го кръсти. 39След като изля-
зоха от водата, Господният Дух грабна Филип и евнухът повече

[1]**Стих 37** Някои по-късни източници добавят: „Филип отговори: «Ако вярваш от цялото си сърце, можеш да се кръстиш.» Служителят каза: «Вярвам, че Исус Христос е Божият Син.»“

не го видя, но радостно продължи пътя си. 40А Филип се озова в
Азот и тръгна от град на град да проповядва Благата вест, дока-
то пристигна в Кесария.

Савел приема вярата

9 Междувременно Савел продължаваше да заплашва и да иска
да убие последователите на Господа. Той отиде при първосве-
щеника 2и му поиска писма до синагогите† на Дамаск, даващи
му право, ако открие там някакви последователи на Пътя†—
мъже или жени—да ги залови и доведе в Ерусалим.

3Савел наближаваше Дамаск, когато внезапно, както си вървe-
ше, край него проблясна светлина от небето. 4Той падна на земя-
та и чу глас да му казва: „Савле, Савле, защо ме преследваш?“

5А Савел попита: „Кой си ти, Господи?“

Гласът отговори: „Аз съм Исус, когото ти преследваш. 6Сега
стани и влез в града и там ще ти бъде казано какво трябва да
направиш.“

7Мъжете, които придружаваха Савел, стояха онемели, защото
чуха гласа, но не видяха никого. 8Савел стана от земята, но кога-
то отвори очи, не виждаше нищо. Хванаха го за ръка и го отведо-
ха в Дамаск. 9Три дни той не виждаше и нито яде, нито пи нещо.

10В Дамаск имаше един ученик на Исус на име Анания, при
когото Господ дойде във видение и каза: „Анания!“

„Ето ме, Господи!“—отвърна Анания.

11Господ му каза: „Стани и иди на улицата, която наричат Права.
Намери къщата на Юда и попитай за Савел от Тарс. Той е там и се
моли. 12Във видение е видял мъж на име Анания да влиза и да
полага ръцете си† върху него, за да може да възвърне зрението си.“

13Анания отговори: „Господи, мнозина са ми разказвали за този
човек. Чух за всички злини, които е сторил на святите ти хора в
Ерусалим. 14Сега е дошъл в Дамаск, упълномощен от главните
свещеници да арестува всеки, който призовава твоето име.“

15Но Господ му каза: „Върви, защото той е избраният от мен
инструмент да занесе името ми пред езичници,† царе и пред
израелския народ. 16Аз сам ще му покажа какви страдания тряб-
ва да понесе заради моето име.“

17Анания излезе, отиде в къщата и като положи ръцете си†
върху Савел, каза: „Братко Савле, Господ Исус, който ти се яви,
докато идваше насам, ме изпрати, за да можеш отново да виж-
даш и да се изпълниш със Святия Дух.“ 18В същия миг нещо
подобно на люспи падна от очите на Савел и той прогледна.
После стана и се кръсти.† 19След това хапна малко и почувства
как силите му се връщат.

Савел проповядва в Дамаск

Савел остана с последователите в Дамаск няколко дни. 20После
започна да ходи в синагогите† и да провъзгласява: „Исус е
Божият Син!“

21Всички, които го чуваха, се чудеха и казваха: „Нали този
човек се опитваше да унищожи в Ерусалим всички вярващи в
това име? Нали той дойде тук, за да ги арестува и отведе при
главните свещеници?“

22Но Савел ставаше все по-силен и объркваше юдеите, които
живееха в Дамаск, като по неоспорим начин доказваше, че
Исус е Месията.†

Савел се спасява от смърт

23Минаха доста дни и юдеите се наговориха да убият Савел.
24Ден и нощ те наблюдаваха градските порти, за да го убият, но
Савел узна за плановете им. 25Една нощ последователите му
помогнаха да избяга—сложиха го в кош, промушиха го през
една дупка в градската стена и го спуснаха долу на земята.

Савел в Ерусалим

26Щом пристигна в Ерусалим, той се опита да се присъедини
към последователите, но всички се страхуваха от него, защото
не вярваха, че наистина е ученик на Исус. 27Но Варнава го взе и
го заведе при апостолите. Той им обясни как Савел видял
Господа по пътя и как Господ му говорил, и колко смело в
Дамаск Савел проповядвал в името на Исус.

28Тогава Савел остана с апостолите. Той свободно влизаше и
излизаше от Ерусалим и смело проповядваше в името на
Господа. 29Често говореше с говорещите гръцки юдеи и спореше
с тях, а те търсеха начин да го убият. 30Когато узнаха за това,
братята го отведоха в Кесария и оттам го изпратиха в Тарс.

31За църквата† в цяла Юдея, Галилея и Самария настъпи
мирно време. Вярващите живееха в страх от Господа, а Святият
Дух ги насърчаваше и с негова помощ броят им растеше и
църквата укрепваше.

Петър в Лида и Йопия

32Обикаляйки по всички градове в околността, Петър пристигна
при Божиите хора, които живееха в Лида. 33Там завари един пара-
лизиран на име Еней, който от осем години беше прикован на
легло. 34Петър му каза: „Еней, Исус Христос те прави здрав, стани и
си оправи леглото!“ И той веднага стана. 35Всички, които живееха в
Лида и в равнината Сарон, го видяха и се обърнаха към Господа.

36В Йопия живееше една последователка на Исус на име
Тавита (на гръцки—Доркас, което значи „сърна“). Тя винаги
вършеше добрини и даваше милостиня на бедните. 37Докато
Петър беше в Лида, Тавита се разболя и умря. Изкъпаха я и я
поставиха в една стая на горния етаж на къщата. 38Когато
последователите научиха, че Петър е в Лида, недалеч от Йопия,
изпратиха при него двама мъже, които го помолиха: „Ела бързо
при нас!“ 39Петър се приготви и тръгна с тях. Като пристигна,
го заведоха в стаята на горния етаж. Всички вдовици го наоби-
колиха и плачейки, му показваха ризи и дрехи, ушити от
Доркас, докато е била жива. 40Петър поиска всички да излязат
от стаята, коленичи и се помоли. После се обърна към умрялата
и каза: „Тавита, стани!“ Тя отвори очи и като видя Петър, се
надигна и седна. 41Той ѝ подаде ръка и ѝ помогна да стане.
После повика Божиите хора и вдовиците и им я показа жива.
42Това се разчу из цяла Йопия и много хора повярваха в
Господа. 43Петър остана да живее в Йопия при един кожар на
име Симон още дълго време.

Петър и Корнилий

10 В Кесария имаше един човек на име Корнилий, който
беше стотник† в така наречения Италийски полк. 2Той,
както и цялото му семейство, беше набожен и богобоязлив
човек. Щедро даваше милостиня на бедните и непрестанно се
молеше на Бога. 3Веднъж, около три часа следобед, той имаше
видение и ясно видя как Божий ангел влезе и го повика:
„Корнилий!“

4Той се вгледа изплашено в ангела и попита: „Какво, господине?“

Ангелът му отговори: „Бог чу молитвите ти и видя щедростта
ти към бедните. Той те запомни. 5Изпрати сега в Йопия няколко
души да доведат тук Симон, наречен Петър. 6Той е отседнал при
Симон кожаря, чиято къща е край морето.“ 7Когато ангелът,
който му беше говорил, си отиде, Корнилий повика двама от
слугите си и един набожен войник, който бе сред помощниците
му. 8Той им разказа всичко, което се беше случило и ги изпрати
в Йопия.

9На другия ден около пладне, когато приближаваха града,
Петър се качи да се моли на покрива. 10Той почувства силен глад
и поиска да яде. Докато му приготвяха храната, изпадна в транс.
11Видя небето да се отваря и нещо, приличащо на голямо платни-
ще, опънато в четирите края, да се спуска долу към земята. 12В
него имаше всякакви земни животни, влечуги и небесни птици.
13Тогава глас каза на Петър: „Стани, Петре, заколи и яж!“

14Но Петър каза: „В никакъв случай, Господи! Никога не съм
ял нечиста и осквернена храна.“[1]

15Гласът отново се обърна към него: „Не наричай нечисто
онова, което Бог е обявил за чисто.“ 16Това се случи три пъти и
после всичко бе вдигнато обратно в небето.

17Междувременно хората, изпратени от Корнилий, разпитаха
за къщата на Симон и докато Петър се чудеше над смисъла на
своето видение, те застанаха пред портата 18и силно извикаха: „В
тази къща ли гостува Симон, наречен Петър?“

19Петър все още си мислеше за видението, когато Духът му каза:
„Чуй! Търсят те трима души. 20Стани, слез долу и тръгни с тях, без
да се колебаеш, защото аз съм ги изпратил.“ 21Петър слезе при
мъжете и им каза: „Аз съм този, когото търсите. Защо сте дошли?“

22Те отговориха: „Изпраща ни стотникът† Корнилий, праведен
и богобоязлив човек, уважаван от целия юдейски народ. Свят
ангел му е казал да те покани в дома си и да чуе нещата, които
имаш да кажеш.“ 23Петър покани хората да влязат и да останат
да пренощуват.

На сутринта той се приготви и тръгна с тях заедно с няколко
братя от Йопия. 24На другия ден пристигна в Кесария. Корнилий
беше събрал роднините си и близките си приятели и ги чакаше.
25Когато Петър влезе, Корнилий го посрещна и му се поклони,
като падна в краката му. 26Петър го изправи, като му каза:
„Стани! Аз също съм човек като теб.“ 27Разговаряйки с него,
Петър влезе в къщата и видя, че там са се събрали много хора.
28Той им каза: „Вие добре знаете, че законът не допуска юдеи да
се събират или сближават с хора от друг род. Но Бог ми показа,
че не трябва да наричам никого «нечист» или «осквернен».
29Затова, когато ме поканиха, дойдох без възражения. А сега ми
кажете защо ме повикахте.“

30Корнилий отговори: „Преди четири дни, по същото време—
към три часа следобед—си бях у дома и се молех. Внезапно пред
мен застана човек в блестящи дрехи 31и каза: «Корнилий, молит-
вата ти е чута. Бог видя щедростта ти към бедните. Той те
запомни. 32Прати хора в Йопия и покани Симон, наречен Петър,
да дойде тук. Той е отседнал при Симон кожаря, чиято къща е
край морето.» 33Затова веднага изпратих да те повикат и ти
направи добре, че дойде. Сега всички стоим пред Бога, за да
чуем всичко, което Господ ти е заповядал да ни кажеш.“

[1]**нечиста и осквернена храна** Според еврейските закони някои храни се смятат за нечисти и са забранени за ядене.

Петър проповядва в къщата на Корнилий

34Петър заговори: „Сега наистина разбирам, че Бог е безпри-
странстен. 35Не е важно откъде е човек—щом почита Бога и върши
това, което е правилно, Бог го приема. 36Ето Божието послание за
народа на Израел—това е Благата вест за мира, идващ чрез Исус
Христос, който е Господ на всички. 37Знаете за онова, което се
случи из цяла Юдея—всичко започна в Галилея след кръщението,
проповядвано от Йоан. 38Знаете как Бог помаза Исус от Назарет
със Святия Дух и с власт и той обиколи цяла Юдея, като върше-
ше добрини и лекуваше онези, които бяха под властта на дявола,
защото Бог беше с него. 39Ние сме свидетели на всичко, което
Исус извърши в страната на юдеите и в Ерусалим. Но те го убиха,
като го приковаха на дървения кръст. 40Но на третия ден Бог го
възкреси и му позволи да се яви на хората, 41но не на всички, а
само на предварително избрани от Бога свидетели, тоест на нас,
които ядохме и пихме с него, след като бе възкресен от мъртвите.
42Той ни заповяда да проповядваме на хората и да свидетелстваме,
че Бог избра него да бъде съдия на живите и мъртвите. 43Всички
пророци свидетелстват за него, че всеки, който вярва в него, ще
получи прошка на греховете чрез името му.“

Езичниците получават Святия Дух

44Още докато Петър казваше тези думи, Святият Дух слезе
върху всички, които чуха посланието. 45Вярващите юдеи,[1] които
бяха дошли с Петър, останаха смаяни, защото дарът на Святия
Дух се бе излял и върху езичниците,† 46тъй като ги чуха да гово-
рят на различни езици и да величаят Бога. Тогава Петър каза:
47„Може ли някой да попречи тези хора да бъдат кръстени† във
вода? И те като нас получиха Святия Дух.“ 48И им заповяда да
се кръстят в името на Исус Христос. След това те помолиха
Петър да им погостува за няколко дни.

Петър се връща в Ерусалим

11 Из цяла Юдея апостолите и братята чуха, че езичниците†
също са приели Божието слово. 2Когато Петър пристигна в
Ерусалим, вярващите юдеи спореха с него. 3„Ти влезе в дома на
необрязани хора и яде с тях!“—казаха те.

4Тогава Петър започна да им обяснява как точно се случи
всичко: 5„Бях в Йопия и се молех, и както бях в транс, ми се
яви видение: нещо подобно на голямо платнище, опънато в чети-

---

[1]**вярващите юдеи** Букв.: „тези, които са за обрязването“. Споменати още в 11:2. Може да означава юдеите, които смятат, че всички християни трябва да се обрежат и да спазват закона на Моисей (Вж. Гал. 2:12).

рите му края, се спускаше от небето, докато спря близо до мен.
6Внимателно се вгледах в него и видях четирикопитни земни
животни, диви зверове, влечуги и небесни птици. 7Тогава чух
глас, който ми каза: «Стани, Петре, заколи и яж!» 8Но аз отгово-
рих: «В никакъв случай, Господи! Никога не съм слагал в устата
си нещо нечисто или осквернено.» 9За втори път гласът от небе-
то проговори: «Не наричай нечисто онова, което Бог е обявил за
чисто.» 10И така това се случи три пъти. После всичко беше
отнесено обратно в небето. 11Точно в този момент в къщата,
където бях отседнал, дойдоха трима мъже. Те бяха изпратени
при мен от Кесария. 12Духът ми каза да тръгна с тях, без да се
колебая. С мен дойдоха и тези шест братя. Всички заедно вля-
зохме в къщата на онзи човек Корнилий. 13Той ни разказа как в
дома му се явил ангел и му казал: «Изпрати в Йопия хора да
извикат Симон, наречен Петър. 14Той ще ти каже думи, чрез
които ти и целият ти дом ще се спасите.» 15Едва бях започнал да
говоря, когато Святият Дух се спусна върху тях така, както и
върху нас в началото. 16Тогава си спомних какво бе казал
Господ: «Йоан кръщаваше† с вода, а вие ще бъдете кръстени със
Святия Дух.» 17Щом Бог даде на езичниците† същия дар, който
получихме и ние, когато повярвахме в Господ Исус Христос,
кой бях аз, че да преча на Бога?“

18Когато чуха това, вярващите престанаха да възразяват и
започнаха да славят Бога, казвайки: „Ето, дори и на езичниците†
Бог даде възможността да се покаят,† за да имат живот.“

Църквата в Антиохия

19Вярващите, разпръснати при гоненията след убиването на
Стефан, достигнаха до Финикия, Кипър и Антиохия, където
съобщаваха посланието само на юдеи. 20Някои от тези вярващи
бяха от Кипър и Киринея. Те пристигнаха в Антиохия и започ-
наха да говорят също и на езичниците,† проповядвайки им
Благата вест за Господ Исус. 21Силата на Господа беше с тях и
много хора повярваха и се обърнаха към Господа.

22Вестта за това стигна до църквата† в Ерусалим и оттам
изпратиха Варнава в Антиохия. 23Когато пристигна и видя как
Бог е благословил тези хора, Варнава се зарадва и започна да
насърчава всеки да остане верен на Господа с цялото си сърце,
24тъй като беше добър човек, изпълнен със Святия Дух и с вяра.
И много хора станаха последователи на Господа.

25След това Варнава замина за Тарс да търси Савел 26и като го
намери, го заведе в Антиохия. Те се срещаха с църквата† там и
поучаваха много хора в продължение на цяла година. В Антиохия
за първи път последователите на Исус бяха наречени „християни“.

27По същото време от Ерусалим в Антиохия дойдоха пророци.
28Един от тях на име Агав се изправи и чрез Духа предрече, че
по целия свят ще настъпи голям глад. (Това се сбъдна по време-
то на император Клавдий.) 29Тогава последователите решиха да
съберат според финансовите си възможности помощ за братята
и сестрите в Юдея. 30Така и направиха, а после по Варнава и
Савел я изпратиха на презвитерите† в Юдея.

Ирод Агрипа преследва църквата

12 По същото време цар Ирод† започна гонения срещу някои
хора от църквата.† 2Той заповяда да съсекат с меч Яков,
брата на Йоан. 3Като видя, че това се харесва на юдеите, Ирод
реши да арестува и Петър. (Беше в дните на празника на без-
квасните хлябове.†) 4Ирод залови Петър и го хвърли в затвора,
като заповяда на четири групи от по четири войника да го пазят.
Той възнамеряваше след Пасхата† да го изправи на съд пред
народа. 5Докато Петър беше в затвора, цялата църква горещо се
молеше на Бога за него.

Освобождаването на Петър от затвора

6През нощта преди Ирод† да го изведе на съд, Петър спеше,
окован с две вериги и пазен от двама войника. Вратите на затво-
ра също се охраняваха. 7Внезапно там се появи Господен ангел и
светлина озари килията. Ангелът побутна леко Петър по рамото,
събуди го и му каза: „Ставай бързо!“ И веригите паднаха от
ръцете му. 8Тогава ангелът му каза: „Облечи се и си обуй санда-
лите!“ Петър изпълни това. Ангелът продължи: „Загърни се с
наметката си и върви след мен!“ 9Петър го последва навън, без да
знае дали случката с ангела е действителност, мислейки си, че
това е видение. 10След като преминаха край първата и втората
стража, те стигнаха до желязната порта, водеща към града, която
сама се отвори пред тях и те излязоха навън. След като извървя-
ха разстояние от около една улица, ангелът внезапно изчезна.

11Чак тогава Петър дойде на себе си и каза: „Сега зная, че
Господ наистина изпрати своя ангел и ме избави от ръцете на
Ирод† и от всичко, което юдеите очакваха да ме сполети.“

12Когато осъзна случилото се, Петър отиде до къщата на
Мария—майката на Йоан, наречен още Марк, където се бяха
събрали много хора и се молеха. 13Петър почука на портата и
една слугиня на име Рода излезе да отвори. 14Щом позна гласа
на Петър, тя от радост забрави да му отвори вратата и вместо
това изтича вътре да съобщи, че Петър е пред вратата. 15Хората
в дома ѝ казаха: „Ти не си с ума си“, но тя продължи да твърди,
че той е там. „Това е неговият ангел“—отговориха ѝ те.

[16]А Петър продължаваше да хлопа. Когато му отвориха и го
видяха, те бяха смаяни. [17]Петър им направи знак с ръка да
замълчат и след като обясни как Господ го е извел от затвора,
им каза: „Разкажете това на Яков и братята.“ После излезе и
отиде на друго място.

[18]На сутринта сред стражите настъпи голям смут. Те се чудеха
какво ли се е случило с Петър. [19]Ирод† нареди да претърсят
навсякъде и като не го намери, извика на разпит стражите, а
после заповяда да ги убият. След това замина от Юдея за
Кесария, където и остана известно време.

Смъртта на Ирод Агрипа

[20]Ирод беше силно разгневен на жителите на Тир и Сидон. Те
всички дойдоха вкупом, за да се срещнат с него. След като
бяха получили подкрепа от царския управител Власт, те молеха
за мир, защото страната им получаваше храна от областите,
подвластни на Ирод.

[21]Ирод определи един ден, в който да се срещне с тях, облече
си царската мантия, седна на престола и започна да им говори.
[22]Хората завикаха: „Това е глас на бог, а не на човек!“ [23]Но Ирод
не отдаде славата на Бога и Господен ангел внезапно го порази.
Ирод умря, изяден от червеи.

[24]А Божието слово се разпространяваше и броят на вярващите
растеше.

[25]След като изпълниха делото си в Ерусалим, Варнава и Савел се
върнаха в Антиохия, като взеха със себе си и Йоан, наречен Марк.

Служението на Варнава и Савел

13 В църквата† в Антиохия имаше няколко пророка и учите-
ля—Варнава, Симеон (наречен Нигер), Луций от Киринея,
Манаил, израснал заедно с управителя Ирод,† и Савел. [2]Един път,
докато служеха на Господа и постеха, Святият Дух им каза:
„Отделете ми Варнава и Савел, за да изпълнят делото, за което
съм ги призовал.“

[3]След като църквата бе постила и се бе молила, те положиха
ръцете си† върху Варнава и Савел и ги изпратиха.

Варнава и Савел в Кипър

[4]И така, пратени от Святия Дух, Варнава и Савел отидоха в
Селевкия, а оттам отплаваха за Кипър. [5]Пристигнаха в Саламин
и започнаха да проповядват Божието слово в синагогите† на
юдеите, а Йоан им помагаше.

[6]Те прекосиха целия остров и накрая стигнаха до Пафос, къде-
то намериха един юдейски магьосник и лъжепророк на име

Вариисус. 7Той бе приближен на управителя Сергий Павел,
който беше умен човек. Управителят повика Варнава и Савел и
поиска да чуе Божието слово. 8Но магьосникът Елима (защото
така се превежда на гръцки името му) се опитваше да им попре-
чи, правейки всичко възможно, за да отклони управителя от
вярата. 9Тогава Савел, наречен още Павел, се изпълни със
Святия Дух и като се вгледа в Елима, 10каза: „Ти, който си
изпълнен с всякакви лъжи и коварства! Ти, сине на дявола и
враг на всичко праведно! Няма ли да престанеш да изкривяваш
правите пътища на Господа? 11Ето, ръката на Господа е върху
теб—ще ослепееш и известно време няма да виждаш слънцето.“

В същия миг всичко за Елима потъна в мрак и той започна да
се лута наоколо, опитвайки се да намери някой, който да го
води за ръка. 12Като видя това, управителят повярва, слисан от
учението за Господа.

Павел и Варнава отиват в Антиохия

13Павел и тези, които бяха с него, отплаваха от Пафос и при-
стигнаха в Пергия—град в Памфилия. Там Йоан се раздели с
тях и се върна в Ерусалим. 14От Пергия те продължиха до град
Антиохия в Писидия. В събота Павел и Варнава влязоха в сина-
гогата† и седнаха там. 15След като четоха от закона на Моисей и
от писанията на пророците, водачите на синагогата им изпратиха
съобщение: „Братя, ако имате какво да кажете като насърчение
за хората, говорете.“

16Павел стана, вдигна ръка за внимание и каза: „Вие, израелтя-
ни, и вие, които се покланяте на истинския Бог, слушайте!
17Богът на този израелски народ избра предците ни. Той направи
народа ни велик по времето, когато живееха в Египет като чуж-
денци. Всемогъщата му ръка ги изведе оттам. 18Цели четириде-
сет години, докато бяха в пустинята, Бог беше търпелив към
тях. 19Той унищожи седем народа в земята на Ханаан и даде
земята им на своя народ. 20Всичко това стана в продължение на
четиристотин и петдесет години.

После Бог им даде съдии до времето на пророк Самуил.[1]
21След това поискаха цар и Бог им даде Саул—син на Кис, от
рода на Вениамин, който царува около четиридесет години.
22След като отстрани Саул, Бог издигна Давид† за техен цар и
каза за него: «Давид, синът на Есей, е човек, който е като мен в
мисленето си. Той ще изпълни всичко, което поискам от него.»
23А от потомците на Давид Бог даде на Израел спасител, Исус,
както беше обещал. 24Преди неговото идване Йоан проповядваше

[1]**Самуил** Последният съдия и първият пророк на Израел.

на всички израелтяни да се кръстят† в знак, че искат да се пока-
ят.† 25Когато наближаваше краят на делото му, Йоан каза: «За
кого ме мислите? Аз не съм Месията,† но след мен идва Този, на
когото не съм достоен дори сандалите на краката да развържа.»

26На нас, братя, синове на Авраамовия род, и на всички вас,
които се покланяте на истинския Бог, е пратено посланието за
това спасение. 27Жителите на Ерусалим и управниците им не
познаха в Исус Спасителя: осъдиха го и така изпълниха думите
на пророците, които четем всяка събота. 28И макар че нямаха
никакво основание да го осъдят на смърт, всички те молеха
Пилат† той да бъде убит. 29И когато извършиха всичко писано за
него, те го свалиха от кръста и го погребаха. 30Но Бог го възкре-
си от мъртвите 31и в продължение на много дни Исус се явяваше
на онези, които дойдоха заедно с него от Галилея в Ерусалим.
Сега те са негови свидетели пред хората. 32Ние ви носим Благата
вест, че обещанието, което Бог даде на прадедите ни, 33той
изпълни за нас, потомците им, като възкреси Исус, както е напи-
сано във втория Псалм:

> «Ти си моят Син. Днес аз станах твой Баща.» *Псалм 2:7*

34За това, че възкреси Исус от мъртвите, за да не бъде никога
вече подчинен на изтление, Бог каза:

> «Ще ви дам святите и сигурни благословения,
> които обещах на Давид.†» *Исая 55:3*

35Така и на друго място той казва:

> «Няма да позволиш Святият ти да изтлее в гроба.»
> *Псалм 16:10*

36Приживе Давид† служеше на Божията воля, а когато умря,
беше погребан при дедите си и изгни в гроба. 37Но Онзи, когото
Бог възкреси, не изгни в гроба. 38-39Ето защо, братя, разберете
това, което ви възвестяваме, че чрез Исус ще получите прошка
за греховете си. Ако вярвате в него, можете да бъдете свободни
от всичко, от което законът на Моисей не можа да ви освободи.
40Затова внимавайте, за да не ви се случи казаното от пророците:

> 41 «Чуйте, присмехулници!
> Почудете се, а после умрете,
> защото по ваше време ще извърша нещо,
> в което няма да повярвате,
> дори и ако някой ви го обясни.»“ *Авакум 1:5*

42Когато Павел и Варнава излизаха от синагогата,† хората ги
помолиха да дойдат отново другата събота и да им разкажат

повече за тези неща. 43След събранието много юдеи и прозелити,† които се покланяха на истинския Бог, тръгнаха след Павел и Варнава, които разговаряха с тях и ги призоваха да останат верни на Божията благодат.

44На следващата събота почти целият град се събра да чуе посланието на Господа. 45Като видяха огромното множество, юдеите се изпълниха със завист и започнаха да обиждат Павел и да възразяват на казаното от него. 46Но Павел и Варнава смело заговориха: „Вие, юдеи, първи трябваше да чуете Божието слово. Но тъй като го отхвърляте и не се считате достойни за вечен живот, то ние се обръщаме сега към езичниците.† 47Защото ето какво ни заповядва Господ:

«Поставих те да бъдеш светлина за останалите народи,
за да покажеш на хората от цял свят
пътя към спасението.»“ *Исая 49:6*

48Като чуха това, езичниците† се зарадваха и прославиха посланието на Господа. И всички, които бяха определени да получат вечен живот, повярваха.

49Така Божието слово се разпространи из цялата околност. 50Но юдеите подтикнаха към недоволство някои уважавани религиозни жени и градските първенци. Те започнаха да преследват Павел и Варнава и ги прогониха от областта. 51Павел и Варнава изтърсиха праха от краката си[1] против тях и отидоха в Икония. 52А последователите на Исус в Антиохия бяха изпълнени с радост и със Святия Дух.

Павел и Варнава в Икония

14 В Икония, както навсякъде другаде, Павел и Варнава отидоха в синагогата† на юдеите и говориха така убедително, че много юдеи и езичници† повярваха. 2А онези юдеи, които не повярваха, насъскаха езичниците и насадиха в тях злоба срещу братята. 3Но Павел и Варнава останаха там дълго време и смело говореха за Господа, който потвърждаваше посланието за своята благодат, като им даваше силата да извършват знамения и чудеса. 4Жителите на града бяха разделени: едни подкрепяха юдеите, други—апостолите.

5Някои езичници† и юдеи, заедно с водачите си, се опитваха да посегнат на Павел и Варнава и да ги убият с камъни. 6Когато апостолите узнаха за това, те побягнаха към околностите на гра-

---

[1]**изтърсиха праха от краката си** Израз на презрение. Предупреждение за прекратяване на всякакви връзки с тях.

довете Листра и Дервия в Ликаония, [7]където продължиха да
проповядват Благата вест.

Павел в Листра и Дервия

[8]В Листра живееше един парализиран човек. Куц по рождение,
той никога не беше ходил. [9]Този човек седеше и слушаше думи-
те на Павел. Павел го погледна и като видя вярата му, че Бог
може да го излекува, [10]каза високо: „Изправи се на краката си!“
Човекът скочи и проходи. [11]Като видяха това, което Павел
извърши, хората започнаха да говорят високо на своя ликаонски
език: „Боговете са слезли при нас в образа на хора!“ [12]Нарекоха
Варнава „Зевс“, а Павел—„Хермес“, тъй като от тях двамата,
той говореше през по-голямата част от времето. [13]Жрецът на
Зевс, чийто храм беше близо до града, дойде до градската порта
с венци и волове, с намерение заедно с народа да ги принесе в
жертва на апостолите.

[14]Когато Варнава и Павел разбраха за това, разкъсаха дрехите
си и се втурнаха сред множеството, викайки: [15]„Хора, защо вър-
шите това? Ние не сме богове, а човешки същества като вас!
Дойдохме да ви съобщим Благата вест, за да се откажете от тези
безсмислени неща и се обърнете към живия Бог, който е сътво-
рил небето, земята, морето и всичко в тях. [16]В миналото той
остави всеки народ да върви по своя път, [17]макар че непрестанно
свидетелстваше за себе си с различни благодеяния: изпращаше ви
дъждове от небето и сезони на плодородие. Той ви дава храна и
изпълва сърцата ви с радост.“ [18]Но и с тези думи Павел и Варнава
едва успяха да убедят тълпите да не им принасят жертви.

[19]По това време от Антиохия и Икония дойдоха няколко
юдеи, които настроиха народа срещу Павел. Хората го пребиха
с камъни, повлякоха го и го захвърлиха извън града, като мис-
леха, че е мъртъв. [20]Но когато последователите се събраха
около него, той стана и се върна отново в града. На другия ден
замина заедно с Варнава за Дервия.

Варнава и Павел се връщат в Антиохия

[21]В Дервия Павел и Варнава проповядваха Благата вест и
направиха от много хора последователи на Исус. След това се
върнаха в Листра, Икония и Антиохия, [22]където укрепваха
душите на последователите, като ги насърчаваха да постоянстват
във вярата и им казваха: „Много страдания трябва да понесем по
пътя си към Божието царство.“ [23]След като поставиха презвите-
ри† за всяка църква,† Павел и Варнава с пост и молитви ги пове-
риха на Господа, в когото презвитерите бяха повярвали.

24Преминавайки през Писидия, те пристигнаха в Памфилия. 25В Пергия проповядваха посланието, а оттам отидоха в Аталия, 26откъдето отплаваха обратно за Антиохия—мястото, където вярващите ги бяха поверили на Божията благодат да извършат делото, което сега бяха изпълнили.

27Пристигайки в Антиохия, Павел и Варнава събраха църквата† и съобщиха всичко, което Бог бе извършил чрез тях, и как бе отворил за езичниците† вратата към вярата. 28Там те останаха с последователите дълго време.

Събранието в Ерусалим

15 Но в Антиохия пристигнаха хора от Юдея, които започнаха да учат братята измежду езичниците†: „Не можете да се спасите, ако не сте обрязани според закона на Моисей.“ 2Павел и Варнава им възразиха и помежду им се завърза ожесточен спор. Затова братята решиха да пратят в Ерусалим Павел, Варнава и още няколко души измежду тях, за да се посъветват там по този въпрос с апостолите и презвитерите.†

3Изпратени от църквата,† те тръгнаха на път, минавайки през провинциите Финикия и Самария, където разказваха подробно как езичниците† са се обърнали към Бога. Тези новини носеха голяма радост на всички вярващи. 4При пристигането си в Ерусалим те бяха посрещнати от апостолите, презвитерите† и цялата църква и им съобщиха всичко, което Бог беше извършил чрез тях. 5Но някои от повярвалите бяха фарисеи.† Те се изправиха и казаха: „Вярващите езичници трябва да бъдат обрязани и да им се заповяда да спазват закона на Моисей.“

6Тогава апостолите и презвитерите† се събраха да обсъдят този въпрос. 7След продължително разискване Петър стана и им каза: „Братя, знаете, че още от първите дни измежду всички вас Бог избра мен, за да чуят езичниците† от моята уста Благата вест и да повярват. 8Бог, който познава всяко сърце, показа, че приема тези хора, като им даде Святия Дух също както на нас. 9Той не направи разлика между нас и тях и очисти сърцата им чрез вярата. 10Защо сега изпитвате Бога, като поставяте на врата на последователите хомот, който нито предците ни, нито ние имахме сили да носим? 11Но ние вярваме, че чрез благодатта на Господ Исус и ние, и те ще бъдат спасени.“

12Тогава всички утихнаха и заслушаха разказа на Павел и Варнава за знаменията и чудесата, които Бог бе извършил чрез тях сред езичниците.† 13Когато свършиха, Яков заговори: „Чуйте ме, братя! 14Симон описа как най-напред Бог показа милостта си, като прие езичниците и ги направи свой народ. 15Думите на пророците потвърждават това, тъй като е писано:

16 «След това ще се завърна
и ще възстановя Давидовия† срутен дом;
ще го издигна от развалините и ще го възстановя,
17 така че останалата част от човечеството—всички езичници,
които също ми принадлежат, да търсят Господа.
Така казва Господ, който прави всички тези неща,
18 известни от векове.» *Амос 9:11–12*

19Затова мисля, че не трябва да обременяваме езичниците,†
които се обръщат към Бога. 20Вместо това трябва да им напи-
шем писмо, в което да им кажем да се въздържат от осквернена
от жертвоприношения на идоли храна, от сексуални грехове, от
месо от удушено животно и от кръв. 21Защото от памтивека във
всеки град винаги е имало хора, които проповядват закона на
Моисей, а думите му се четат в синагогите† всяка събота.“

Писмо до вярващите езичници

22Тогава апостолите и презвитерите† заедно с цялата църква†
решиха да изберат няколко души сред тях, за да ги изпратят в
Антиохия с Павел и Варнава. Избраха Юда, наречен Варсава, и
Сила—мъже, ползващи се с уважение сред братята. 23По тях
изпратиха следното писмо:

„Апостолите и презвитерите, ваши братя, поздравяват братята измежду езичниците† в Антиохия, Сирия и Киликия.

24Тъй като чухме, че някои от нас без наше знание са ви
посетили, смутили са ви с думите си и са объркали умовете
ви, 25всички ние единодушно решихме да изберем няколко
души и да ги пратим при вас заедно с обичните ни Варнава и
Павел, 26които посветиха живота си в служба на нашия
Господ Исус Христос. 27С тях изпращаме още Юда и Сила,
които лично ще потвърдят това, което ви пишем. 28Святият
Дух, както и ние, счита за правилно да не ви обременяваме с
друго, освен със следните необходими неща:

29Въздържайте се от месо, принесено в жертва на идоли, от
кръв, от месо на удушени животни и от сексуални грехове.

Добре ще сторите, ако се пазите от тези неща.
Сбогом.“

30И така, изпратиха ги и Варнава, Павел, Юда и Сила пристиг-
наха в Антиохия, където събраха вярващите и предадоха писмо-
то. 31Щом го прочетоха, вярващите от Антиохия се зарадваха и
бяха насърчени от написаното. 32Юда и Сила, които бяха и про-

роци, дълго говориха на братята, като ги насърчаваха и им дава-
ха сила. 33След като прекараха известно време там, Юда и Сила,
с благословението за мир от братята, се върнаха при онези,
които ги бяха изпратили. [34][1]

35Павел и Варнава останаха в Антиохия, където заедно с много
други поучаваха и възвестяваха словото на Господа.

Павел и Варнава се разделят

36След няколко дни Павел каза на Варнава: „Нека пак да посе-
тим всички градове, където проповядвахме словото на Господа,
за да видим какво правят братята там.“ 37Варнава искаше да взе-
мат със себе си Йоан, наречен Марк, 38но Павел настояваше да не
вземат със себе си този, който ги бе изоставил в Памфилия и не
продължи с тях делото, за което бяха изпратени. 39Между Павел
и Варнава избухна остър спор и накрая те се разделиха. Варнава
взе Марк и отплава за Кипър. 40Павел избра Сила и след като
братята го предадоха на благодатта на Господа, се отправи на
път. 41Той обикаляше Сирия и Киликия и укрепваше църквите.†

Тимотей тръгва с Павел и Сила

16 Павел пристигна в Дервия, а след това отиде в Листра. Там
имаше един ученик на име Тимотей, чиято майка беше
вярваща еврейка, а баща му—грък. 2Тимотей се ползваше с
добро име сред братята, които живееха в Листра и Икония.
3Павел поиска да го вземе за спътник, затова го обряза от уваже-
ние към юдеите, живеещи по онези места, които знаеха, че баща
му е грък. 4И от град на град те предаваха на вярващите решени-
ята, взети от апостолите и презвитерите† в Ерусалим, и ги учеха
да ги спазват. 5Така църквите† укрепваха във вярата и броят им
растеше от ден на ден.

Павел е призован в Македония

6Те преминаха през областта Фригия и Галатия, защото
Святият Дух им попречи да проповядват словото в Азия.† 7Като
стигнаха границите на Мизия, те се опитаха да влязат във
Витиния, но Духът на Исус не им позволи. 8Затова подминаха
Мизия и отидоха в Троада. 9През нощта на Павел му се яви виде-
ние—един човек от Македония стоеше пред него и го молеше:
„Ела в Македония и ни помогни!“ 10След това видение веднага се
приготвихме да тръгнем към Македония, защото разбрахме, че
Бог ни беше призовал да проповядваме там Благата вест.

---

[1]**Стих 34** Някои гръцки източници добавят стих 34: „Но Сила реши да остане там.“

Лидия приема вярата

11Отплавахме от Троада направо за Самотраки, а на другия
ден продължихме за Неапол. 12Оттам отидохме във Филипи,
римска колония и главен град на тази част от Македония, къде-
то прекарахме няколко дни.

13В събота излязохме край реката извън града, където мислех-
ме, че ще намерим място, определено за молитва. Там се бяха
събрали няколко жени и като седнахме при тях, започнахме да
им говорим. 14Сред тези, които ни слушаха, имаше една жена от
Тиатир на име Лидия, която търгуваше с пурпурни платове. Тя
почиташе истинския Бог и Господ отвори сърцето ѝ да слуша
внимателно това, което Павел казва. 15Заедно с всички от своя
дом тя се кръсти† и след това започна да ни моли с думите: „Ако
според вас истински вярвам в Господа, елате на гости в дома
ми!“ И тя настояваше, докато се съгласихме да отидем.

Павел и Сила в затвора

16Веднъж, когато отивахме към мястото за молитва, срещнах-
ме една робиня, в която се беше вселил дух, предсказващ бъде-
щето. Господарите ѝ печелеха много от нейните гадателски спо-
собности. 17Тя тръгна след Павел и нас, като викаше: „Тези
мъже служат на Всевишния Бог! Те ви известяват как можете
да се спасите!“ 18Това продължаваше много дни, докато Павел се
ядоса, обърна се и каза на духа: „В името на Исус Христос ти
заповядвам да излезеш от нея!“ И духът мигновено излезе.

19Като видяха това и разбраха, че надеждата им за печалба
изчезна, господарите на тази робиня сграбчиха Павел и Сила и
ги повлякоха към градския площад, където се събираха управни-
ците. 20Отведоха ги пред градските съдии и казаха: „Тези хора са
юдеи и бунтуват града ни, 21като проповядват обичаи, противни
на законите ни. Ние не можем нито да ги приемем, нито да ги
изпълняваме, защото сме римляни.“ 22Цялото множество там ги
подкрепи в обвиненията им срещу Павел и Сила. Съдиите разкъ-
саха дрехите им и наредиха да ги набият с тояги. 23След като
здраво ги наложиха, те ги хвърлиха в затвора и заповядаха на
тъмничаря зорко да ги охранява. 24При такава заповед тъмнича-
рят ги хвърли в най-вътрешната килия и окова краката им
между тежки дървени трупи.

25Около полунощ Павел и Сила се молеха и с химни прославя-
ха Бога, а затворниците ги слушаха. 26Изведнъж земята се раз-
тресе така силно, че основите на затвора се разклатиха. Всички
врати веднага се отвориха, а веригите на всички затворници пад-
наха. 27Тъмничарят се събуди и като видя, че вратите на затвора
са отворени, изтегли меча си и поиска да се самоубие, смятайки,

че затворниците са избягали. 28Тогава Павел извика високо: „Не
се наранявай! Всички сме тук!“

29Тъмничарят повика да му донесат светлина, втурна се вътре и
трепереЩ от страх, падна пред Павел и Сила. 30След това ги изве-
де и каза: „Господа, какво трябва да направя, за да бъда спасен?“

31Те му отговориха: „Повярвай в Господ Исус и ще бъдеш спа-
сен заедно с всички в твоя дом.“ 32После на него и на всички в
дома му възвестиха посланието на Господа. 33И въпреки че беше
късно през нощта, тъмничарят ги взе, изми раните им и веднага
се кръсти† заедно с всички, които живееха в дома му. 34След
това ги заведе в дома си и ги нахрани, а той и цялото му семей-
ство се радваха, че бяха повярвали в Бога.

35На сутринта съдиите изпратиха войници със заповед:
„Освободи онези хора!“

36Тъмничарят предаде тези думи на Павел, като му каза:
„Съдиите са изпратили заповед да ви освободя. Така че сега
напуснете и си вървете в мир.“

37Но Павел каза на войниците: „Без да докажат, че сме винов-
ни, те наредиха да бъдем бити пред всички, въпреки че сме рим-
ски граждани,[1] и ни хвърлиха в затвора. Нима сега искат да ни
накарат да си отидем тайно? Няма да стане! Те сами трябва да
дойдат да ни изведат оттук!“

38Войниците предадоха думите им на съдиите, които се упла-
шиха, като разбраха, че Павел и Сила са римски граждани.
39Дойдоха и им се извиниха, а след това ги изведоха и ги помо-
лиха да напуснат града. 40Като излязоха от затвора, Павел и
Сила отидоха в дома на Лидия, където завариха братята и ги
насърчиха. След това заминаха.

Павел и Сила в Солун

17Минавайки през Амфипол и Аполония, Павел и Сила при-
стигнаха в Солун, където имаше юдейска синагога.† 2Както
винаги, Павел влезе в синагогата да се срещне с юдеите. Три сед-
мици поред всяка събота той обсъждаше с тях Писанията.
3Обясняваше ги и доказваше от тях, че Месията† трябваше да умре
и след това да възкръсне от мъртвите и им казваше: „Този Исус,
който ви проповядвам, е Месията.“ 4Някои от юдеите се убедиха и
се присъединиха към Павел и Сила, а също и много гърци, които
вярваха в истинския Бог, както и немалко влиятелни жени.

5Но юдеите, които не повярваха, им завидяха. Те наеха некол-
цина лоши хора от града, които събраха тълпа и създадоха смут

---

[1]**римски граждани** Според римския закон римските граждани не могат да бъдат бити, без да са осъдени.

из града. След това отидоха в къщата на Ясон, опитвайки се да
открият Павел и Сила, за да ги изведат пред народа. [6]Но като не
ги намериха, завлякоха Ясон и няколко от братята пред градски-
те власти и завикаха: „Хората, които причиниха размирици
навред по света, сега са тук [7]и Ясон ги прие в дома си. Всички
те нарушават законите на императора и твърдят, че има някакъв
друг цар на име Исус.“

[8]Събралата се тълпа и градските управници останаха разтрево-
жени от тези думи. [9]Те накараха Ясон и другите да платят глоба,
след което ги пуснаха.

Павел и Сила отиват в Берия

[10]Още същата нощ братята отпратиха Павел и Сила в Берия. С
пристигането си те отидоха в юдейската синагога.† [11]Хората там
бяха по-сърдечни от онези в Солун и с огромна готовност при-
еха словото. Всеки ден те изучаваха Писанията, за да се уверят,
че проповядваното от Павел е истина. [12]Много юдеи повярваха, а
също и немалко високопоставени гъркини, както и гърци. [13]Но
когато юдеите в Солун научиха, че Павел проповядва Божието
слово и в Берия, те също отидоха там и започнаха да всяват
смут и да подстрекават народа. [14]Тогава братята веднага отпра-
тиха Павел към морето, а Сила и Тимотей останаха в града.
[15]Тези, които придружаваха Павел, го заведоха в Атина. После
поеха обратно, за да предадат на Сила и Тимотей поръката му
час по-скоро да дойдат при него.

Павел в Атина

[16]Докато чакаше Сила и Тимотей в Атина, Павел бе разстроен
при вида на този изпълнен с идоли град. [17]Той беседваше в сина-
гогата† с юдеите и богобоязливите гърци, а на пазара всеки ден
разговаряше с онези, които случайно минаваха оттам. [18]Някои
философи епикурейци† и стоици† започнаха да спорят с него.

Едни питаха: „Какво иска да каже този дърдорко?“ Други каз-
ваха: „Май че говори за чужди богове“, защото проповядваше за
Исус и възкресението. [19]Тогава го заведоха в Ареопага† и казаха:
„Искаме да знаем какво е това ново учение, което проповядваш,
[20]защото онова, което донасяш до ушите ни, ни се струва стран-
но. Какво означава?“ [21](Всички атиняни и чужденците, живеещи
в града, най-много от всичко обичаха да прекарват времето си,
като говорят или слушат за някаква най-нова идея.)

[22]Тогава Павел се изправи пред Ареопага† и каза: „Атиняни,
виждам, че сте много религиозни, [23]защото като вървях из града
и разглеждах светините ви, видях и един жертвеник, на който
пишеше: «На неизвестен Бог». Ето, този Бог ви изявявам, кого-

то вие почитате, без да познавате. 24 Бог, който сътвори света и
всичко в него, е Господ на небето и земята и затова не живее в
храмове, изградени от човешка ръка. 25 Той е Онзи, който дарява
на всички живот, дихание и всичко останало и не се нуждае от
помощта на хората. 26 От един човек той създаде всички народи,
за да населят цялата земя, като определи времето и мястото,
където да живеят. 27 Бог искаше хората да го търсят. Може би
ще протегнат ръка и ще го намерят, макар че той е близо до
всеки един от нас.

> 28 «Защото в него живеем, движим се и съществуваме.»

Както са казали и някои от вашите поети:

> «Защото ние сме негови деца.»

29 Щом сме Божии деца, не трябва да мислим, че божеството е
образ от злато, сребро или камък, изваян от човешкото умение и
въображение. 30 Бог погледна снизходително към времето на
незнанието, но сега заповядва на всички хора навсякъде да се
покаят.† 31 Защото той е определил ден, когато справедливо ще
съди целия свят чрез мъжа, избран от него. И като доказател-
ство възкреси този мъж от мъртвите.“

32 Като чуха за възкресение от мъртвите, някои се присмяха, а
други казаха: „Друг път ще ни разкажеш за това.“ 33 Павел ги
остави и излезе. 34 Някои повярваха и се присъединиха към него.
Сред тях бяха Дионисий—член на Ареопага,† една жена на име
Дамара, а също и някои други.

Павел в Коринт

18 След това Павел напусна Атина и отиде в Коринт. 2 Там
срещна Акила, юдеин родом от Понт, дошъл наскоро от
Италия с жена си Прискила (тъй като император Клавдий[1] беше
заповядал всички юдеи да напуснат Рим). Павел отиде да ги види
3 и тъй като имаше същия занаят като техния—правене на
шатри, той остана при тях и работеше с тях. 4 Всяка събота в
синагогата† Павел говореше с юдеите и гърците и се опитваше да
ги убеди да повярват.

5 Когато Сила и Тимотей пристигнаха от Македония, Павел се
отдаде изцяло на проповядването и ясно показваше на юдеите, че
Исус е Месията.† 6 Когато му се противопоставяха и го хулеха, той
изтърсваше праха от дрехите си[2] и им казваше: „Ваша ще е вината,
ако не бъдете спасени! Аз не съм отговорен. Отсега нататък ще
ходя при езичниците.†“ 7 Павел излезе и отиде в дома на един човек

---

[1] **Клавдий** Римският император през 41–54 г. сл. Хр. [2] **изтърсваше праха от дрехите си** Израз на презрение. Предупреждение за прекратяване на всякакви връзки с тях.

на име Тиций Юст, който се покланяше на истинския Бог и чиято
къща беше непосредствено до синагогата.† 8Главата на синагогата
Крисп и цялото му семейство повярваха в Господа. Повярваха и се
кръстиха† и много коринтяни, които чуха посланието.
9Една нощ Господ се яви в съня на Павел и му каза: „Не се
страхувай и не мълчи, а говори, 10защото аз съм с теб. Никой
няма да те нападне и да ти стори зло, защото имам много хора в
този град.“ 11Павел остана там година и половина и ги учеше на
Божието слово.

Павел е изправен пред Галион

12По времето, когато Галион беше губернатор на Ахая,† юдеите
се обединиха, нападнаха Павел и го отведоха в съда. 13Там те
казаха: „Този човек убеждава хората да се покланят на Бога по
начин, който е против закона.“
14Тъкмо когато Павел се готвеше да заговори, Галион каза на
юдеите: „Ако ставаше въпрос за престъпление или коварно зло-
деяние, би следвало да ви изслушам, юдеи. 15Но тъй като се
отнася до въпроси за думи и имена във връзка с вашия закон,
разрешете сами препирнята си. Отказвам да съм съдия на такива
спорове.“ 16И ги накара да напуснат съда.
17Тогава всички сграбчиха Состен, главата на синагогата,† и
започнаха да го бият пред съда. Но Галион не се трогна от това
ни най-малко.

Павел се връща в Антиохия

18Павел остана с братята още дълго време. После ги напусна и
отплава за Сирия. Заедно с него бяха Прискила и Акила. В Кенхрея
той остригa косата си, тъй като беше дал обет пред Бога. 19Когато
пристигнаха в Ефес, Павел ги остави там и влезе в синагогата,†
където започна спор с юдеите. 20Те го помолиха да остане още
малко там, но Павел не се съгласи. 21На тръгване той им каза: „Ако
Бог пожелае, ще се върна при вас.“ След това отплава от Ефес.
22Павел пристигна в Кесария, откъдето отиде в Ерусалим да
поздрави църквата.† След това се отправи към Антиохия. 23Той
остана там известно време, а после замина да обиколи Галатия и
Фригия. Пътувайки от град на град, Павел вдъхваше сила на
всички последователи.

Аполос проповядва в Ефес и Ахая (Коринт)

24В Ефес дойде един юдеин на име Аполос. Родом от
Александрия, той беше начетен човек и добре познаваше
Писанията. 25Аполос беше обучен в пътя на Господа, говореше

разпалено[1] и поучаваше правилно за Исус, макар че познаваше
само Йоановото кръщение. 26Той започна смело да говори в сина-
гогата.† Когато го чуха, Прискила и Акила го поканиха в дома си
и му обясниха по-точно пътя на Бога. 27Когато Аполос пожела да
отиде в Ахая,† братята го насърчиха и писаха на последователите
там да го посрещнат добре. Когато пристигна в областта, Аполос
помогна много на онези, които бяха повярвали чрез Божията
благодат. 28Той мощно оборваше юдеите пред очите на всички,
доказвайки чрез Писанията, че Исус е Месията.†

Павел в Ефес

19 Докато Аполос беше в Коринт, Павел пристигна в Ефес,
като по пътя посети някои места. В Ефес той намери
няколко последователи на Исус 2и ги попита: „Получихте ли
Святия Дух, когато повярвахте?“

„Не сме и чували за Свят Дух“—отговориха му те.

3Павел ги попита: „Тогава какво кръщение приехте?“

„Йоановото“—отговориха те.

4Павел каза: „Йоан проповядваше кръщение, което води до
покаяние,† и казваше на хората да вярват в Онзи, който идва
след него. Този човек е Исус.“

5Като чуха това, те се кръстиха† в името на Господ Исус.
6Тогава Павел положи ръцете си† върху тях и Святият Дух
дойде върху тях. Те започнаха да говорят на различни езици и
да пророкуват. 7Бяха общо около дванадесет мъже.

8Павел отиде в синагогата† и смело заговори. Той спореше с юде-
ите и ги убеждаваше относно Божието царство в продължение на
три месеца. 9Но някои от тях упорстваха и отказваха да повярват,
като хулеха пред народа Пътя.† Тогава Павел ги остави и отведе
последователите на Исус от синагогата. Той отиде в училището на
Тиран, където говореше всеки ден. 10Това продължи две години,
така че всички юдеи и езичници† в Азия† чуха Господното слово.

Синовете на Скева

11Чрез ръцете на Павел Бог извърши изключителни чудеса.
12Някои хора отнасяха със себе си носни кърпи и престилки,
които Павел беше използвал, слагаха ги върху болните, те оздра-
вяваха и злите духове ги напускаха.

13Някои юдеи също обикаляха из околностите и прогонваха
зли духове. Те се опитваха да използват името на Господ Исус,
за да прогонват вселилите се в хората демони, като казваха: „В
името на Исус, когото Павел проповядва, ви заповядвам да изле-

---

[1]**разпалено** Или: „запален от Духа“.

зете!“ 14Един юдейски първосвещеник на име Скева имаше
седем сина, които правеха това.
15Но веднъж един зъл дух им каза: „Исус познавам и за Павел
зная, но вие кои сте?“
16Тогава човекът, който беше обладан от злия дух, скочи върху
тях, надви ги и разкъса дрехите им. Те избягаха от онази къща
голи и ранени. 17Когато това се разчу сред юдеите и гърците,
живеещи в Ефес, всички бяха обзети от страх, а името на
Господ Исус се почиташе още повече. 18Много от повярвалите
идваха да се изповядват и открито признаваха греховете си.
19Много от онези, които се занимаваха с магии, събираха книги-
те си и ги изгаряха пред всички. Когато пресметнаха цената им,
тя се оказа петдесет хиляди сребърни монети.[1] 20По този мощен
начин словото на Господа все повече се разпространяваше и убе-
дително влияше върху все повече хора.

Павел планира пътуване

21След всички тези събития Павел реши да замине за
Ерусалим, минавайки през Македония и Ахая.† Той си каза:
„След като отида там, трябва да посетя и Рим.“ 22Павел изпрати
в Македония двама от своите помощници—Тимотей и Ераст, а
самият той остана още малко в Азия.†

Вълнения в Ефес

23По това време в Ефес настъпи голям смут заради Пътя.† Ето
как се случи всичко: 24В Ефес имаше един майстор на сребърни
изделия на име Димитрий, който правеше сребърни фигурки,
изобразяващи храма на богинята Артемида. Това носеше немал-
ка печалба на занаятчиите, които ги изработваха. 25Димитрий
събра тези занаятчии и други работници със сродни занаяти и
им каза: „Мъже, знаете, че получаваме добри пари от тази рабо-
та. 26Виждате и чувате, че не само в Ефес, но и в почти цяла
Азия† този човек Павел е убедил и променил много хора, като
им казва, че боговете, направени от човешка ръка, не са истин-
ски богове. 27Има опасност не само занаятът ни да се компроме-
тира, но и храмът на великата богиня Артемида да изгуби свое-
то значение и да бъде отнето величието на тази богиня, на която
се покланят всички в Азия и в целия свят.“
28Като чуха това, хората се разгневиха и закрещяха: „Велика е
Артемида, богинята на Ефес!“ 29В града настъпи суматоха.
Тълпата се втурна към театъра, влачейки след себе си двама от
спътниците на Павел—македонците Гай и Аристарх. 30Павел

---

[1]**сребърни монети** Вероятно драхми. Една монета се равнява на дневната надница на работниците.

искаше да излезе пред хората, за да им говори, но последователите го възпряха. 31Някои от управниците на провинция Азия,† които бяха приятели на Павел, му пратиха послание, умолявайки го да не рискува да ходи в театъра. 32В събранието цареше хаос: едни крещяха едно, други—друго, а и повечето не знаеха защо са се събрали. 33Юдеите избутаха напред един човек на име Александър, когото различни хора от тълпата съветваха какво да каже. Той махна с ръка за мълчание и искаше да обясни на народа за какво става въпрос. 34Но щом разбраха, че е юдеин, всички закрещяха в хор и около два часа викаха: „Велика е Артемида, богинята на Ефес!“

35Градският чиновник усмири тълпата и каза: „Жители на Ефес! Нима има някой в света, който да не знае, че град Ефес е пазител на храма на великата Артемида и на свещения камък,[1] паднал от небето? 36Щом това е неоспоримо, бъдете спокойни и не вършете необмислени неща. 37Довели сте тук тези хора, които нито са ограбили храм, нито са похулили нашата богиня. 38Ако Димитрий и занаятчиите с него имат оплаквания срещу някого, то съдилищата са отворени, а там има и проконсули—нека кажат обвиненията си пред съда. 39Ако имате други въпроси за разглеждане, направете това пред редовното събрание. 40А сега има опасност да бъдем обвинени в бунт заради днешния случай, защото не можем да предложим нито една причина, с която да оправдаем тази безредица.“ 41След като каза това, той разпусна събранието.

Павел в Македония и Гърция

20 Когато безредиците преминаха, Павел повика последователите, насърчи ги, сбогува се с тях и замина за Македония. 2Пътувайки из провинцията, Павел непрекъснато насърчаваше вярващите и така стигна до Гърция. 3Там остана три месеца, а когато се готвеше да отплава за Сирия, узна, че юдеите подготвят заговор срещу него и реши да се върне през Македония. 4Придружаваха го Сосипатър, синът на Пир от Берия, Аристарх и Секунд от Солун, Гай от Дервия, Тимотей и азиатците Тихик и Трофим. 5Те бяха пристигнали първи и ни чакаха в Троада. 6А ние отплавахме от Филипи след дните на безквасните хлябове† и пет дни по-късно ги настигнахме в Троада, където останахме седем дни.

[1]**свещения камък** Вероятно метеорит или камък, на който хората са се покланяли, тъй като са го оприличавали на богинята.

Последното посещение на Павел в Троада

7В първия ден на седмицата, докато бяхме събрани, за да разчупим хляб,[1] Павел, който се канеше да заминава на другия ден, заговори на всички и продължи да говори до полунощ.
8Бяхме се събрали в една стая на горния етаж, осветена от много лампи.
9На прозореца седеше младеж на име Евтих, който полека-лека се унасяше в сън, докато Павел продължаваше да говори, и когато сънят го надви, той се наклони и падна на земята от третия етаж. Когато отидоха да го вдигнат, беше мъртъв.
10Павел слезе, хвърли се върху него и като го прегърна, каза: „Не се безпокойте, животът още не го е напуснал.“
11След това се качи пак, разчупи хляба и яде. Той им говори още дълго време, чак до зори, и след това замина.
12Хората отведоха Евтих в дома му жив и радостта им бе неизмерима.

Пътуването от Троада до Милет

13Продължихме към кораба и отплавахме за Асос, където Павел щеше да се присъедини към нас. Той ни нареди така, защото беше решил да стигне дотам пеша.
14Когато се срещнахме с него в Асос, той се качи при нас на кораба и продължихме за Митилин.
15На другия ден отплавахме и спряхме на място, близо до остров Хиос. На следващия ден се отбихме на остров Самос, а след още един ден пристигнахме в град Милет.
16Павел беше решил да не спира в Ефес, за да не се налага да прекара много време в Азия,† тъй като бързаше да пристигне в Ерусалим по възможност за Петдесятница.†

Павел се сбогува с презвитерите в Ефес

17От Милет Павел изпрати послание до презвитерите† на църквата† в Ефес, като ги покани да дойдат при него.
18Когато дойдоха, той им каза: „Знаете как живях през цялото време, докато бях с вас—от първия ден, когато пристигнах в Азия.†
19Сполетяха ме многобройни изпитания заради заговорите на юдеите, но аз винаги служех на Господа, понякога през сълзи. Никога не съм мислил за себе си.
20Знаете, че не се колебаех и ви казвах всичко, което ви е от полза. Поучавах ви както публично, така и от дом на дом.
21Настоявах пред всички хора—и пред юдеи, и пред гърци—да се покаят,† да се обърнат към Бога и да повярват в нашия Господ Исус.
22А сега трябва да се подчиня на Святия Дух и да ида в Ерусалим, без да зная какво ме очаква там.
23Зная само, че във всеки град Святият Дух ме предупреж-

[1]**разчупване на хляб** Може да означава или обикновено ядене, или приемане на Господната вечеря, която Исус завещава на последователите си да извършват, за да го помнят (Лука 22:14–20).

дава, че в Ерусалим ме очакват затвор и страдания. 24Но за мен
животът ми няма никаква стойност. Всичко, което искам, е да
завърша делото и изпълня мисията, която получих от Господ
Исус—да свидетелствам за Благата вест за Божията благодат.

25А сега зная, че нито един от вас, сред които проповядвах
Божието царство, няма да ме види вече. 26Ето защо днес ви
заявявам, че не съм отговорен, ако някой от вас не бъде спасен,
27защото ви известих без колебание всичко, което Бог иска да
знаете. 28Бъдете внимателни по отношение на себе си и на цяло-
то стадо, което Святият Дух ви е поверил. Бъдете пастири на
Божията[1] църква,[†] която той купи със собствената си кръв.[2]
29Зная, че като си замина, сред вас ще дойдат свирепи вълци и
няма да пожалят стадото. 30И измежду вас самите ще се издиг-
нат някои, които ще говорят изопачени учения, за да подмамят
последователите на Исус след себе си. 31Затова бъдете нащрек!
Не забравяйте, че три години със сълзи на очи, ден и нощ,
непрекъснато предупреждавах всеки от вас.

32А сега ви предавам на Бога и на словото му, пълно с неговата
благодат, което може да ви изгради и ви даде наследство сред
всички, които са се посветили на Бога. 33Не съм пожелавал
ничие сребро, злато или дреха. 34Сами знаете, че с тези две ръце
служих на своите нужди и на нуждите на всички, които бяха с
мен. 35С всичко, което вършех, ви показвах, че трябва да се тру-
дим така, за да помагаме на слабите. Да помним думите на
Господ Исус, изречени от самия него: «По-благословено е да
даваш, отколкото да получаваш.»“

36Като каза това, Павел коленичи с всички тях и се помоли.
37Всички плакаха много, прегръщаха го и го целуваха,
38опечалени най-вече от думите му, че повече няма да го видят.
След това го придружиха до кораба.

Павел пътува за Ерусалим

21 След раздялата с тях отплавахме и без да се отклоняваме,
стигнахме остров Кос, а на другия ден—остров Родос и
оттам—Патара. 2Намерихме един кораб, който заминаваше за
Финикия, качихме се на борда и отплавахме. 3Минавайки на юг
от остров Кипър, продължихме за Сирия. В град Тир слязохме,
защото там корабът трябваше да бъде разтоварен. 4Намерихме
последователите от този град и останахме при тях седем дни, а
те, предупредени от Духа, казаха на Павел да не отива в
Ерусалим. 5Но когато свърши времето ни за посещение, ние си

[1]**Божията** Според някои гръцки ръкописи: „Господната“. [2]**собствената си кръв** Или: „кръвта на собствения си син“.

тръгнахме и продължихме пътуването си. Заедно с жените и
децата си всички ни изпратиха извън града и на брега колени-
чихме и се помолихме. 6Сбогувахме се един с друг и се качихме
на кораба, а те се върнаха по домовете си.

7Отплавахме от Тир и хвърлихме котва в Птолемаида. Там
поздравихме братята и останахме с тях един ден. 8На другия ден
заминахме и пристигнахме в Кесария, където отидохме в дома
на благовестителя Филип, един от седемте дякона,† и останахме
с него. 9Той имаше четири неомъжени дъщери, които притежа-
ваха пророческа дарба. 10След като прекарахме там няколко дни,
от Юдея пристигна пророк на име Агав. 11Той дойде при нас, взе
колана на Павел и като завърза с него ръцете и краката си, рече:
„Ето какво казва Святият Дух: «Така юдеите в Ерусалим ще
завържат собственика на този колан и ще го предадат в ръцете
на езичниците.†»“

12Като чухме това, и ние, и местните хора започнахме да молим
Павел да не отива в Ерусалим. 13Но той отговори: „Какво правите?
Защо плачете така и ми късате сърцето? Готов съм не само да ме
вържат, но и да умра в Ерусалим заради името на Господ Исус.“

14Тъй като не можахме да го убедим, престанахме да го молим
и казахме: „Да бъде волята на Господа!“

15След това се приготвихме и поехме към Ерусалим. 16С нас
тръгнаха някои последователи от Кесария и ни отведоха при
кипъреца Мнасон, един от първите последователи, при когото
трябваше да отседнем.

Павел посещава Яков

17Когато пристигнахме в Ерусалим, вярващите ни посрещнаха с
радост. 18На другия ден Павел заедно с нас отиде при Яков.
Дойдоха и всички църковни презвитери.† 19Павел ги поздрави и
им разказа едно по едно всички неща, които Бог бе извършил сред
езичниците† чрез неговото служение. 20Като чуха това, те просла-
виха Бога и казаха на Павел: „Братко, виждаш колко много хиля-
ди юдеи са повярвали и всички те ревностно поддържат закона.
21Казали са им за теб, че учиш всички юдеи, които живеят сред
езичници, да изоставят закона на Моисей, да не обрязват децата
си и да не спазват обичаите. 22Какво да правим? Те неминуемо ще
научат, че си дошъл. 23Ето защо направи каквото ти казваме: С
нас има четирима мъже, които са дали обет пред Бога. 24Вземи ги,
пречисти се с тях и им плати разноските за обреда, за да могат да
обръснат главите си. Тогава всички ще знаят, че няма нищо вярно
в това, което са чули за теб, и ще разберат, че ти самият живееш
според закона и му се подчиняваш. 25Що се отнася до вярващите
езичници, ние им изпратихме писмо за решението си да се въздър-

жат от храна, принесена в жертва на идоли, от кръв, от месо на
удушено животно и от сексуални грехове.“
[26]И така, Павел взе четиримата със себе си и на другия ден се
пречисти заедно с тях. После влезе в храма, за да съобщи кога
ще свършат дните на очистването им и кога ще бъде принесена
жертва за всеки от тях.
[27]Когато седемдневният срок почти беше изтекъл, няколко
юдеи от Азия† видяха Павел в храма. Те разбунтуваха цялата
тълпа и го заловиха [28]с викове: „Израелтяни, помогнете! Това е
човекът, който учи всички хора навсякъде против народа ни,
против закона и против този храм. А сега дори е довел езични-
ци† в храма и е осквернил това свято място.“ [29](Те говореха така,
защото преди това бяха видели ефесянина Трофим заедно с
Павел в града и предположиха, че Павел го е довел в храма.)
[30]Целият град се разбунтува, а хората се втурнаха вкупом към
Павел, сграбчиха го и го извлякоха вън от храма; вратите на
храма незабавно се затвориха. [31]Докато се опитваха да го убият,
хилядникът,† началникът на римския полк, получи донесение, че
целият Ерусалим е обхванат от вълнения. [32]Придружен от войни-
ци и стотници,† той веднага се втурна към юдеите. Щом видяха
хилядника и войниците, те престанаха да бият Павел. [33]Тогава
хилядникът се приближи, арестува Павел и заповяда да го оковат
с две вериги. После попита: „Кой е този човек и какво е напра-
вил?“ [34]Някои от тълпата крещяха едно, други—друго, но в тази
бъркотия той не можа да научи със сигурност истината и затова
заповяда да откарат Павел в казармите. [35]Когато стигнаха стъпа-
лата, войниците трябваше да го носят заради разяреното множест-
во. [36]Цялата тълпа го следваше и всички викаха: „Убийте го!“
[37]Пред входа на казармите Павел каза на хилядника†: „Мога ли
да те попитам нещо?“

А хилядникът отговори: „Ти знаеш гръцки! [38]Значи не си онзи
египтянин, който преди известно време вдигна бунт и изведе
четири хиляди убийци в пустинята?“
[39]Павел каза: „Не, аз съм юдеин от Тарс в Киликия и съм
гражданин на този прочут град. Моля те, разреши ми да погово-
ря на народа.“
[40]Хилядникът му разреши и Павел застана на стъпалата, вдиг-
на ръка за внимание и когато всички утихнаха, заговори на
арамейски:

Павел говори на хората

22 „Братя и бащи, изслушайте думите, с които искам да се
защитя пред вас.“ [2]Когато го чуха да им говори на арамей-
ски език, те се смълчаха още повече. Тогава той каза: [3]„Аз съм

юдеин, родом от киликийския град Тарс, но отраснах тук, в този
град. Учих при Гамалиил[1] и грижливо бях възпитан според зако-
на на нашите предци. Ревностно служех на Бога, точно както
вие сега му служите. 4Гонех до смърт онези, които следваха
Пътя.† Арестувах мъже и жени и ги хвърлях в затвора. 5Това
могат да потвърдят и първосвещеникът, и целият съвет на ста-
рейшините. От тях получих писма за братята в Дамаск и зами-
нах, за да заловя местните вярващи и да ги доведа в Ерусалим,
където да бъдат наказани.

Павел разказва как е приел вярата

6Ето какво се случи с мен: по пътя за Дамаск, около обяд,
когато наближавах града, ярка светлина от небето засия около
мен. 7Паднах на земята и чух глас, който ми каза: «Савле, Савле,
защо ме преследваш?» 8А аз попитах: «Кой си ти, Господи?» и
гласът отговори: «Аз съм Исус от Назарет, когото ти преслед-
ваш.» 9Онези, които бяха с мен, видяха светлината, но не чуха
гласа на този, който ми говореше. 10Аз попитах: «Какво да
направя, Господи?» и Господ ми отговори: «Стани и иди в
Дамаск. Там ще ти кажат всичко, което ти е отредено да извър-
шиш.» 11Тъй като ярката светлина ме беше ослепила, моите
спътници ме поведоха за ръка и така влязох в Дамаск.

12Там имаше един благочестив човек на име Анания.[2] Той
строго спазваше закона и всички юдеи в града го уважаваха.
13Той дойде и застана до мен, а после каза: «Братко Савле, про-
гледни!» Аз начаса прогледнах и го видях. 14Анания ми каза:
«Богът на нашите предци те избра да познаеш волята му, да
видиш Праведника и да чуеш думи от устата му. 15Ти ще свиде-
телстваш за него пред всички хора и ще разказваш какво си
видял и чул. 16А сега не се бави повече, стани, кръсти† се и се
очисти от греховете си, като призовеш името му.»

17Когато се върнах в Ерусалим, веднъж, докато се молех в
храма, изпаднах в транс 18и ми се яви Исус, който ми каза:
«Побързай и незабавно напусни Ерусалим, защото хората тук
няма да приемат свидетелството ти за мен.» 19Аз отговорих:
«Господи, тези хора знаят, че обикалях синагогите,† като хвър-
лях в затвора и биех онези, които вярваха в теб. 20Знаят, че кога-
то се проля кръвта на Стефан, твоя свидетел, аз бях там, гледах
одобрително и пазех дрехите на онези, които го убиваха.» 21Но
той ми каза: «Върви! Ще те изпратя далеч, при езичниците.†»“

---

[1]**Гамалиил** Известен и уважаван учител сред фарисеите, една от водещите юдейски религиозни групи (Вж. Дела 5:34). [2]**Анания** В „Делата на апостолите“ има трима души с това име. За останалите двама вж. 5:1 и 23:2.

22Юдеите, които дотогава го слушаха, след тези негови думи
започнаха да викат: „Убийте го! Премахнете го от лицето на
земята! Такъв човек не трябва да живее!“ 23Те крещяха, мятаха
палтата си и хвърляха прах във въздуха.[1] 24Хилядникът† заповя-
да да отведат Павел в казармите, да го набият с камшик и да го
разпитат, за да разберат защо всички така крещят срещу него.
25Но когато започнаха да го връзват, за да го бичуват, Павел
каза на стотника,† който стоеше наблизо: „Нима законът разре-
шава римски гражданин[2] да бъде бичуван без съд и присъда?“

26Като чу това, стотникът отиде при хилядника и му каза:
„Какво се каните да направите? Този човек е римски гражданин!“

27Хилядникът дойде при Павел и го попита: „Кажи ми, ти
наистина ли си римски гражданин?“

„Да“—отвърна Павел.

28Хилядникът каза: „Аз платих доста, за да стана римски
гражданин.“

„А аз съм такъв по рождение“—отговори Павел.

29Онези, които се готвеха да го разпитват, веднага се отдръпна-
ха. Хилядникът се изплаши, щом разбра, че е вързал римски
гражданин.

Павел говори на юдейските водачи

30На другия ден, воден от желанието да разбере в какво точно
юдеите обвиняват Павел, хилядникът† заповяда на главните
свещеници и на всички членове на Синедриона† да дойдат. После
махна оковите на Павел, доведе го и го изправи пред тях.

23 Павел внимателно огледа членовете на Синедриона† и каза:
„Братя, до този ден съм живял с чиста съвест пред Бога.“
2Първосвещеникът Анания нареди на хората, стоящи до Павел,
да го ударят през устата. 3Тогава Павел каза на Анания: „Теб Бог
ще удари, стено варосана![3] Затова ли стоиш там—да ме съдиш
според закона, а да заповядваш да ме удрят против закона?“

4Хората край Павел казаха: „Как се осмеляваш да обиждаш
Божия първосвещеник!“

5Павел отговори: „Братя, не знаех, че той е първосвещеникът.
Защото е писано: «Не казвай лоша дума за водача на народа си!»[4]“

6Една част от членовете на Синедриона† бяха садукеи,† а друга-
та—фарисеи.† Като съобрази това, Павел извика в Синедриона:
„Братя, аз съм фарисей и баща ми беше фарисей. Съдят ме зара-
ди надеждата ми за възкресението на мъртвите.“

---

[1]**мятаха … въздуха** Жестове, които изразяват силен гняв. [2]**римски гражданин** Според римския закон римските граждани не могат да бъдат бити, без да са осъдени. [3]**стена варосана** Разговорна фраза, изразяваща презрение. [4]**«Не казвай … народа си»** Изх. 22:28.

7При тези негови думи между фарисеите† и садукеите† започна
спор и присъстващите се разделиха на две групи. 8(Садукеите не
вярват, че има възкресение, и не вярват в ангели и духове, а
фарисеите вярват във всичко това.) 9Вдигна се голям шум.
Тогава станаха законоучители от групата на фарисеите и започ-
наха да спорят, казвайки: „За нас този човек не е извършил
нищо лошо. Може наистина да му е говорил дух или ангел.“

10Спорът толкова се разгорещи, че хилядникът† се уплаши да
не разкъсат Павел. Затова заповяда на войниците да слязат сред
множеството, да го измъкнат и да го отведат в казармите.

11През нощта Господ се яви на Павел и му каза: „Бъди смел!
Ти свидетелства за мен в Ерусалим, трябва да направиш същото
и в Рим.“

Заговорът на юдеите да убият Павел

12На сутринта юдеите се наговориха и се заклеха да не ядат и
да не пият, докато не убият Павел. 13Заговорниците бяха повече
от четиридесет. 14Те отидоха при главните свещеници и старей-
шините и им казаха: „Обвързали сме се с клетва да не ядем
нищо, докато не убием Павел. 15Затова искаме вие и целият
Синедрион† да помолите хилядника† да доведе Павел при вас под
предлог, че искате да го разпитате по-подробно. А ние ще сме
готови да го убием, преди да стигне дотук.“

16Обаче племенникът на Павел чу за устроената засада и отиде
в казармите, влезе при Павел и му разказа всичко. 17Павел повика
един от стотниците† и му каза: „Заведи този младеж при хилядн-
ника, понеже има нещо да му каже.“ 18Стотникът отведе младежа
при хилядника и каза: „Затворникът Павел ме повика и ме помо-
ли да доведа този младеж тук, защото имал да ти казва нещо.“

19Като го хвана за ръка, хилядникът го отведе настрана и го
попита: „Какво имаш да ми казваш?“

20Младежът отвърна: „Юдеите са се наговорили да те помолят
да доведеш утре Павел в Синедриона† под предлог, че искат да го
разпитат по-подробно. 21Но не им вярвай, защото над четириде-
сет души ще чакат Павел в засада, за да го убият. Те са се закле-
ли да не ядат и да не пият, докато не го убият. Готови са и само
чакат съгласието ти.“

22Хилядникът отпрати младежа, като му заповяда: „На никого
не казвай, че си ми съобщил това.“

Павел е изпратен в Кесария

23После повика двама от стотниците† си и им каза: „Да се пригот-
вят за тръгване двеста пехотинци, седемдесет конника и двеста

копиеносци. В девет часа вечерта да са готови да тръгнат за Кесария. 24Осигурете коне и за Павел, за да го отведете жив и здрав при управителя Феликс.“ 25Той написа писмо, в което се казваше:

26„От Клавдий Лисий

До Негово Превъзходителство Управителя Феликс:
Поздрави!

27Юдеите бяха заловили този човек и се готвеха да го убият, но аз отидох с войниците си и го спасих, понеже научих, че е римски гражданин. 28Тъй като исках да разбера причината, поради която го обвиняват, го отведох пред Синедриона† им. 29Открих, че го обвиняват относно спорове върху техния закон, но срещу него няма обвинения, които да заслужават смъртно наказание или затвор. 30И понеже ми съобщиха, че срещу него има заговор, веднага го изпратих при теб и наредих на обвинителите му да изложат пред теб обвиненията си против него.“

31Войниците изпълниха заповедта: взеха Павел и в онази нощ го отведоха в Антипатрида. 32На другия ден конниците продължиха с него, а войниците се върнаха в казармите. 33Когато конниците пристигнаха в Кесария, те връчиха писмото на управителя и му предадоха Павел. 34Той прочете писмото и запита Павел: „От коя провинция си?“ Като научи, че е от Киликия, 35той каза: „Ще те изслушам, когато обвинителите ти пристигнат“ и заповяда да държат Павел под стража в двореца, построен от Ирод.†

Някои юдеи обвиняват Павел

24 След пет дни в Кесария пристигнаха първосвещеникът Анания, няколко старейшини и един адвокат на име Тертил. Те дойдоха, за да изложат пред управителя обвиненията си срещу Павел. 2Като извикаха Павел, Тертил започна обвинителната си реч, обръщайки се към управителя:

„Достопочтени Феликс, благодарение на теб се радваме на мир. Твоята прозорливост позволи да се извършват нужните реформи сред народа ни. 3Винаги и навсякъде с дълбока признателност приемаме тези неща. 4За да не отнемаме повече от времето ти, благоволи да чуеш нашето кратко обвинение. 5Този човек е размирник, бунтува юдеите от цял свят и е водач на сектата на назаряните. 6Той дори се опита да оскверни храма, но ние го заловихме.[1] 8Разпитай го и сам ще можеш да научиш

[1]**Стихове 6б–8а** Някои гръцки източници добавят следните стихове: 6„Искахме да го съдим според нашия закон, 7но хилядникът Лисий дойде и със сила го измъкна от ръцете ни. 8Той заповяда на хората, които го обвиняват, да дойдат пред теб.“

всичко, в което го обвиняваме.“ 9Останалите юдеи го подкрепиха и потвърдиха, че всичко това е вярно.

Павел се защитава пред Феликс

10Управителят направи знак на Павел да говори и той каза: „Зная, че от дълго време си съдия на този народ и затова с радост ще се защитавам пред теб. 11Както сам можеш да се увериш, аз отидох на поклонение в Ерусалим преди не повече от дванадесет дни. 12Тези юдеи не са ме заварили нито да споря с някого в храма, нито пък да подстрекавам хората към бунт в синагогите† или където и да е другаде в града. 13Те не могат да докажат обвиненията, които отправят към мен сега. 14Изповядвам пред теб това: служа на Бога на предците ни според Пътя,† който те наричат секта. Вярвам във всичко, което казва законът и което е написано в книгите на пророците. 15Споделям същата надежда в Бога, която имат и те—надеждата, че ще има възкресение и за праведните, и за неправедните. 16Затова правя всичко възможно съвестта ми пред Бога и пред хората винаги да е чиста.

17След като отсъствах няколко години, аз дойдох в Ерусалим да донеса на своя народ благотворителни дарове и да принеса жертви. 18Докато вършех това, пречистен според обичаите, те ме намериха в храма. Нямаше тълпа, нито безпорядък. 19Няколко юдеи от Азия† бяха там—те трябваше да застанат пред теб и да предявят обвинения, ако имаха нещо против мен. 20Или нека тези тук да кажат откриха ли някакво прегрешение, когато се изправих пред Синедриона† в Ерусалим. 21Освен ако намерят за грешно единствено онова, което казах високо, когато застанах сред тях: «Днес ме съдите, защото вярвам във възкресението на мъртвите.»“

22Тъй като знаеше доста за Пътя,† Феликс прекъсна делото и каза: „Ще взема решение по твоя случай, когато дойде хилядникът† Лисий.“ 23Той заповяда на стотника† да държи Павел под стража, но не много строго, и да не пречи на приятелите му да се грижат за него.

Павел говори на Феликс и жена му

24След няколко дни Феликс дойде с жена си Друзила, по произход юдейка, и изпрати да доведат Павел. Феликс чу от него за вярата в Христос Исус. 25Но когато Павел заговори за праведност, за въздържание и за идващия съд, Феликс се изплаши и каза: „Засега си върви. Когато намеря време, ще те повикам.“ 26Същевременно той се надяваше, че Павел ще му даде подкуп и затова често го викаше и разговаряше с него.

27След две години на мястото на Феликс за управител беше
назначен Порций Фест. Понеже искаше да угоди на юдеите,
Феликс остави Павел в затвора.

Павел се отнася до императора

25 Фест дойде в провинцията и след три дни замина от Кесария
за Ерусалим. 2Главните свещеници и юдейските водачи му
представиха обвиненията си срещу Павел. Те умоляваха Фест 3да
покаже благосклонност към тях и да изпрати Павел в Ерусалим
(а всъщност възнамеряваха да го убият в засада по пътя). 4Но
Фест отвърна: „Не, Павел е затворник в Кесария и аз скоро ще
отида там. 5Нека с мен дойдат някои от водачите ви и в негово
присъствие да го обвинят, ако е извършил нещо нередно.“

6След като прекара в Ерусалим не повече от осем или десет
дни, Фест замина за Кесария. На другия ден след пристигането си
той зае своето място в съда и заповяда да доведат Павел. 7Когато
той се появи, юдеите, които бяха дошли от Ерусалим, го наобико-
лиха и започнаха да го обвиняват в многобройни и сериозни пре-
стъпления. Те обаче не можеха да докажат нито едно от тях. 8В
своя защита Павел каза: „С нищо не съм прегрешил нито срещу
юдейския закон, нито срещу храма, нито срещу императора.“

9Фест обаче искаше да угоди на юдеите и в отговор каза на
Павел: „Искаш ли да отидеш в Ерусалим и там да те съдя по
тези обвинения?“

10Павел отговори: „Нали сега съм изправен пред император-
ския съд, където трябва да бъда съден? Не съм причинил никак-
во зло на юдеите, както ти самият много добре знаеш. 11Ако съм
виновен и съм извършил нещо, което заслужава смъртно наказа-
ние, готов съм да умра. Но ако в обвиненията на тези хора
срещу мен няма нищо вярно, то никой не може да ме предаде в
ръцете им. Отнасям се до императора!“

12След като обсъди молбата на Павел със своите съветници, Фест
каза: „Отнасяш се до императора—при императора ще отидеш.“

Фест разпитва цар Агрипа за Павел

13След няколко дни в Кесария на посещение при Фест дойдоха
цар Агрипа† и Верникия.† 14След като прекараха там известно
време, Фест представи на царя случая на Павел така: „В затвора
има един човек, оставен там от Феликс. 15Когато бях в
Ерусалим, главните свещеници и старейшините на юдеите ми
казаха в какво го обвиняват и поискаха да го осъдя на смърт.
16Отговорих им, че римляните нямат обичая да осъдят някого,
преди той да се е срещнал лице в лице с обвинителите си и да е

имал възможност да се защити по обвиненията, повдигнати про-
тив него. 17Затова когато тези юдеи дойдоха тук с мен, не се
бавих, а още на другия ден заех мястото си в съда и заповядах
да доведат този човек. 18Когато обвинителите му се изправиха
срещу него, те не го обвиниха в нито едно от престъпленията,
които очаквах да чуя. 19Вместо това започнаха да спорят с него
по техни религиозни въпроси и за някакъв човек Исус, който
бил умрял, а Павел твърдеше, че е жив. 20Тъй като нямах пред-
става от нещата, за които спореха, го попитах иска ли да отиде в
Ерусалим и там да бъде съден по тези въпроси. 21Но Павел поже-
ла да остане в Кесария и се отнесе до императора да разреши
неговото дело. Затова заповядах да остане затворен тук, докато
уредя изпращането му пред императора.“

22Тогава Агрипа† каза на Фест: „Бих искал лично да чуя този човек.“

„Утре ще го чуеш“—отговори Фест.

23И така, на другия ден Агрипа† и Верникия† дойдоха с голяма
пищност и влязоха в съдебната зала заедно с хилядниците† и
градските първенци. Тогава Фест заповядя да доведат Павел 24и
каза: „Царю Агрипа и всички вие, които сте с нас! Това е чове-
кът, срещу когото недоволстват всички юдеи тук и в Ерусалим,
като крещят, че не трябва да му се позволи да живее. 25Но аз не
открих да е извършил нещо, заслужаващо смъртно наказание. И
тъй като той самият се отнесе до императора, реших да го изпра-
тя там. 26Аз обаче не зная какво точно да пиша на императора,
че е извършил. Ето защо го изправих пред вас и най-вече пред
теб, царю Агрипа, за да го разпитате и да ми кажете какво да
пиша на императора. 27Защото ми се струва неразумно да изпра-
щам затворник, без да посоча в какво е обвинен.“

Цар Агрипа разпитва Павел

26 Агрипа† се обърна към Павел и му каза: „Можеш да гово-
риш в своя защита.“ Тогава Павел вдигна ръката си и
започна защитната си реч:

2„Считам се за благословен, царю Агрипа, че днес тъкмо пред
теб ще се защитавам срещу всичко, в което ме обвиняват юдеите,
3особено след като познаваш обичаите на юдеите и техните спор-
ни въпроси. Затова те моля да имаш търпение да ме изслушаш.

4Всички юдеи знаят как съм живял от детските си години в
собствената си страна, а също и в Ерусалим. 5Те ме познават
отдавна и стига да искат, могат да потвърдят, че живях според
най-строгата секта на нашата религия—живях като фарисей.†
6Изправен съм сега на съд заради надеждата си в обещанието,
дадено от Бога на нашите предци—7обещанието, което нашите
дванадесет племена се надяват да получат. За него те ден и нощ

ревностно служат на Бога. Заради тази надежда, царю, ме обви-
няват юдеите. 8Защо, хора, ви е трудно да повярвате, че Бог
може да възкресява мъртвите?

9Самият аз мислех, че трябва да правя всичко възможно про-
тив името на Исус от Назарет 10и точно това вършех в
Ерусалим. Много от Божиите хора хвърлих в затвора, като
използвах дадената ми от главните свещеници власт. Когато ги
убиваха, аз одобрявах това. 11Много пъти, влизайки във всички
синагоги,† аз ги наказвах и се опитвах да ги накарам да богохул-
стват. Моето настървение срещу тях беше толкова силно, че
тръгнах да ги преследвам и в чужди градове.

Павел разказва как е видял Исус

12Упълномощен от главните свещеници и с разрешението им за
разправа с тези хора, веднъж пътувах за град Дамаск. 13Около
обяд, както си вървях по пътя, видях, царю, небесна светлина,
по-ярка от слънцето. Тя сияеше край мен и спътниците ми.
14Всички паднахме на земята и тогава чух глас, който ми каза на
арамейски: «Савле, Савле, защо ме преследваш? Като ми се проти-
вопоставяш, вредиш на себе си![1]» 15Аз попитах: «Кой си ти,
Господи?», а Господ отвърна: «Аз съм Исус, когото ти преследваш.
16А сега стани и се изправи на краката си. Явих ти се, за да те
направя свой служител и свидетел относно това, което си видял, и
това, което ще ти разкрия. 17Ще те избавя от собствения ти народ
и от езичниците,† при които ще те изпратя. 18Ти ще им отвориш
очите и ще ги обърнеш от тъмнина към светлина, от властта на
Сатана—към Бога, за да получат прошка за греховете си и място
сред онези, които Бог освети въз основа на вярата им в мен.»

Павел описва делата си

19И тъй, царю Агрипа,† аз се подчиних на това небесно видение
20и започнах да проповядвам най-напред на хората в Дамаск, после
на тези в Ерусалим и из цяла Юдея, а също и на езичниците.†
Казвах им да се покаят† и да се обърнат към Бога и с делата си да
докажат, че наистина са се покаяли. 21По тази причина ме хванаха
юдеите, докато бях в храма, и се опитаха да ме убият. 22Но Бог ми
помогна и продължава да ми помага и до днес, и с неговата помощ
аз стоя тук сега, като свидетелствам както пред хората със скром-
но положение, така и пред високопоставените. Не говоря нищо
друго, освен това, което са предрекли пророците и Моисей. 23А те
са казали, че Месията† ще умре и ще бъде първият възкръснал от
мъртвите, че ще донесе светлина на юдеите и езичниците.“

---

[1]**Като … себе си** Букв.: „Срещу ръжен не се рита!“

Павел се опитва да убеди Агрипа

24Докато Павел все още говореше в своя защита, Фест каза
високо: „Ти си луд, Павле, полудял си от толкова много учене!“
25„Не, Достопочтени Фесте, не съм луд—отвърна Павел.—
Напротив, думите ми са пълни с истина и здрав разум. 26Цар
Агрипа† знае за тези неща и аз мога спокойно да говоря пред
него. Сигурен съм, че нищо не е убягнало от вниманието му,
защото това стана открито пред всички. 27Царю Агрипа, вярваш
ли в думите на пророците? Зная, че вярваш.“
28Тогава Агрипа† му каза: „Да не мислиш, че толкова лесно
можеш да ме убедиш да стана християнин?“
29Павел отговори: „Дали лесно или трудно, моля се на Бога не
само ти, а и всички, които днес ме слушат, да станат като мен,
без, разбира се, тези окови.“
30Тогава царят, управителят, Верникия† и всички седящи с тях
станаха 31и излязоха от стаята. Отвън те си говореха помежду
си: „Този човек не е извършил нищо, което да заслужава смърт
или затвор.“ 32И Агрипа† каза на Фест: „Можехме да го освобо-
дим, ако не беше се отнесъл до императора.“

Павел отпътува за Рим

27 След като бе решено да отплаваме за Италия, Павел и
няколко други затворника бяха предадени на Юлий, стот-
ник† от специалната императорска войска. 2Качихме се на кораб,
който беше от Адрамит и се готвеше да отплава за пристанища
по крайбрежието на Азия,† и се отправихме на път. С нас беше и
Аристарх, македонец от Солун. 3На другия ден спряхме в Сидон.
Юлий се отнесе благосклонно към Павел и му позволи да отиде
при приятелите си, за да се погрижат за него. 4Отплавахме оттам
и се движехме по южния бряг на остров Кипър, за да се предпа-
зим от силния насрещен вятър. 5Прекосихме морето край
Киликия и Памфилия и пристигнахме в град Мира, провинция
Ликия. 6Там стотникът намери един александрийски кораб, пла-
ващ за Италия, и ни качи на него.
7Няколко дни се придвижвахме бавно и с голяма трудност
достигнахме Книд. Вятърът ни пречеше да следваме курса си и
затова продължихме от южния бряг на остров Крит покрай нос
Салмон. 8Плавайки с усилия покрай брега, стигнахме до мест-
ност, наречена Добри пристанища, недалеч от град Ласея.
9Бяхме изгубили доста време и плаването ставаше вече опасно,
а понеже и Постът† беше отминал, Павел ги предупреди:
10„Мъже, виждам, че пътуването ни е обречено да бъде тежко и
ще донесе много загуби не само за товара и кораба, но и за

живота ни.“ 11Но капитанът и собственикът на кораба успяха да
убедят стотника,† че няма опасност, и той не послуша Павел.
12Тъй като пристанището беше неподходящо за зимуване, мно-
зинството реши да отплаваме и се надяваха да стигнем до
Финикс, критско пристанище с излаз на югозапад и на североза-
пад, където да прекараме зимата.

Бурята

13Задуха лек южен вятър и хората на кораба си помислиха: „На
това се надявахме, за да постигнем целта си.“ Вдигнаха котва и
заплавахме много близо покрай Крит. 14Не след дълго обаче
откъм острова задуха бурен вятър, наречен Евроклидон.[1] 15Той
подхвана кораба и тъй като не беше възможно да се движим
срещу вятъра, оставихме се вълните да ни носят. 16Отминахме
едно островче, наречено Клавда, като едва успяхме да удържим
спасителната лодка. 17След като я вдигнаха, започнаха да укреп-
ват кораба с въжета. После, опасявайки се да не заседнат в пясъ-
ците край Сирт,[2] свиха платната и оставиха вятъра да носи кора-
ба. 18На другия ден бурята така силно се разрази, че започнаха да
изхвърлят товара зад борда, 19а на третия ден със собствените си
ръце изхвърлиха и корабните принадлежности. 20Дни наред не
бяхме виждали нито слънцето, нито звездите. Бурята продължа-
ваше да бушува и накрая изгубихме всяка надежда за спасение.

21От дълго време никой нищо не беше ял. Тогава Павел застана
пред тях и каза: „Трябваше да ме послушате и да не тръгваме от
Крит. Така нямаше да ни се случат тези беди и нямаше да има
никакви загуби. 22А сега ви призовавам да не губите кураж,
защото никой от вас няма да загине. Само корабът ще бъде уни-
щожен. 23Снощи ми се яви ангел, изпратен от Бога, на когото
принадлежа и служа. 24Той ми каза: «Не се страхувай, Павле! Ти
трябва да застанеш пред императора и заради теб Бог ще пощади
живота на всички онези, които пътуват с теб.» 25Така че не губе-
те кураж, мъже! Аз вярвам на Бога и зная, че ще стане така,
както ми беше казано. 26Ще бъдем изхвърлени на някой остров.“

27На четиринадесетата нощ ние все още се носехме из
Адриатическо море. Около полунощ моряците усетиха, че набли-
зо има земя. 28Те измериха дълбочината и откриха, че е около
тридесет и седем метра. След малко пак я измериха и тя беше
около двадесет и осем метра. 29Тъй като се страхуваха, че можем
да бъдем изхвърлени на скалист бряг, моряците хвърлиха четири
котви от кърмата и се молеха да се развидели. 30Моряците се опи-

---

[1]**Евроклидон** Бурен североизточен вятър. [2]**Сирт** Плитчина в морето близо до либийския бряг.

таха да избягат от кораба и като се престориха, че ще хвърлят
друга котва от носа, те спуснаха в морето спасителната лодка.
[31]Но Павел каза на стотника† и на войниците: „Ако тези мъже не
останат на борда, вие няма да се спасите.“ [32]Затова войниците
прерязаха въжетата на спасителната лодка и тя падна в морето.
[33]Точно преди изгрев Павел умоляваше всички да хапнат
малко, казвайки: „Минаха вече четиринадесет дни на напрегнато
очакване, а вие стоите гладни и нищичко не сте яли. [34]Сега ви
умолявам да хапнете нещо. Нуждаете се от това, за да оживеете.
И косъм няма да падне от главата ви.“ [35]Като каза това, Павел
взе хляб, благодари на Бога пред всички, след това го разчупи и
започна да се храни. [36]Това насърчи хората и те също започнаха
да ядат. [37](На кораба бяхме всичко двеста седемдесет и шест
души.) [38]След като ядоха колкото искаха, те започнаха да
изхвърлят житото в морето, за да олекне корабът.

Потъването на кораба

[39]Когато съмна, моряците видяха земя, която им беше непо-
зната. Те съгледаха някакво заливче с пясъчен бряг и решиха да
опитат да откарат кораба дотам. [40]Освободиха котвите, като сря-
заха въжетата, а след това отвързаха и кормилните въжета,
вдигнаха предното платно по посока на вятъра и насочиха кора-
ба към брега. [41]Но той се натъкна на някаква пясъчна преграда и
заседна. Носът се заби и не помръдваше, а вълните с всичка сила
се блъскаха в кърмата и я разбиха на парчета.
[42]Войниците решиха да избият затворниците, за да не би някой от
тях да избяга с плуване. [43]Стотникът† обаче искаше да спаси Павел
и затова им попречи да изпълнят намерението си. Той заповяда на
онези, които можеха да плуват, да скочат първи и да плуват към
земята. [44]Останалите трябваше да стигнат до брега на дъски или на
парчета от кораба. Така всички благополучно се добраха до сушата.

Павел на остров Малта

28 Когато се озовахме в безопасност на сушата, разбрахме, че
островът се нарича Малта. [2]Местните жители бяха изклю-
чително гостоприемни към нас—посрещнаха всички ни и запали-
ха огън, понеже валеше и беше студено. [3]Павел беше събрал куп
съчки и ги слагаше в огъня. Тогава, привлечена от топлината, се
появи една ехидна† и се впи в ръката му. [4]Когато местните жите-
ли видяха влечугото, увиснало на ръката му, те казаха помежду
си: „Този човек трябва да е убиец, защото макар и да не се удави
в морето, богинята на справедливостта не му позволи да живее.“
[5]Но Павел тръсна ръка, змията падна в огъня, а на него му няма-
ше нищо. [6]Хората очакваха да се подуе или внезапно да се стро-

поли мъртъв, но тъй като мина доста време, а нищо необикнове-
но не му се случи, започнаха да говорят друго: „Той е бог.“
7Близо до това място имаше ниви, собственост на главния
управник на острова, Поплий. Той ни прие в дома си и три дни
беше наш гостоприемен домакин. 8Бащата на Поплий лежеше
болен от треска и имаше дизентерия. Павел отиде да го види и
след като се помоли, положи ръцете си† върху него и го излеку-
ва. 9След тази случка всички други болни от острова дойдоха
при Павел и бяха излекувани. 10Те ни почетоха с различни даро-
ве и ни осигуриха всичко необходимо за пътуването ни.

От Малта към Рим

11След три месеца отплавахме на борда на един александрий-
ски кораб, който беше презимувал на остров Малта и на чийто
нос бяха изобразени Диоскурите.[1] 12Спряхме в Сиракуза, където
останахме три дни. 13Оттам отплавахме за Ригия. На другия ден,
след като задуха южен вятър, продължихме и ден по-късно при-
стигнахме в Потиоли. 14Там намерихме няколко вярващи, които
ни помолиха да останем с тях една седмица, след което пристиг-
нахме в Рим. 15Вярващите там бяха чули, че идваме, и дойдоха
чак до Апиевия пазар[2] и Трите кръчми[3] да ни посрещнат. Когато
ги видя, Павел благодари на Бога и се окуражи.

Павел в Рим

16Когато влязохме в Рим, разрешиха на Павел да живее в
отделна къща заедно с един войник, който го охраняваше.
17След три дни Павел извика при себе си най-видните юдеи и
щом се събраха, заговори: „Братя, макар че не съм извършил
нищо против народа ни или против обичаите на нашите предци,
в Ерусалим ме арестуваха и ме предадоха на римляните. 18Те ме
разпитаха и като разбраха, че няма никаква причина, поради
която да бъда убит, искаха да ме освободят. 19Юдеите обаче се
противопоставиха на това и аз бях принуден да се отнеса до
императора—но нямам никакви обвинения срещу своя народ.
20Затова исках да се срещна и да говоря с вас—окован съм зара-
ди вярата си в надеждата на Израел.“
21Юдеите му казаха: „Не сме получили никакви писма за теб от
Юдея. Никой от братята, пристигащи оттам, не ни е известил или
казвал нищо лошо за теб. 22Бихме искали да чуем какви са твоите
възгледи, защото знаем, че навсякъде се говори против тази секта.“
23Те се уговориха кога да се срещнат и на определения ден в
къщата, където беше настанен Павел, дойдоха много юдеи. От

---

[1]**Диоскурите** Гръцките богове-близнаци Кастор и Полукс. [2]**Апиевия пазар** Град на около 69 км от Рим. [3]**Трите кръчми** Град на около 48 км от Рим.

сутрин до вечер той им обясняваше и свидетелстваше за Божието
царство. Опитваше се да ги убеди да повярват в Исус, като
използваше откъси от закона на Моисей и от книгите на проро-
ците. 24Някои от тях повярваха на нещата, които говореше Павел,
ала други не повярваха. 25Спорейки помежду си, те започнаха да
се разотиват, но Павел им каза още нещо: „Истината изрече
Святият Дух, когато чрез пророк Исая каза на предците ви:

26 «Иди при този народ и кажи:
Ще слушате и ще чувате, но няма да разберете.
Ще гледате и ще виждате, но няма да проумеете видяното.
27 Защото умовете на този народ са притъпени.
Те имат уши, но не чуват,
и са затворили очите си за истината.
В противен случай щяха да видят с очите си,
да чуят с ушите си, да разберат с умовете си,
да се обърнат към мен и да ги излекувам.» *Исая 6:9–10*

28Затова знайте, че Божието спасение беше изпратено на езич-
ниците.† Те ще чуят!“ [29][1]

30Цели две години Павел остана в къщата, която бе наел, и
приемаше всички, които идваха да го посетят. 31Той проповядва-
ше за Божието царство и поучаваше за Господ Исус Христос
смело, без да му пречи никой.

[1]**Стих 29** Някои късни гръцки източници добавят стих 29: „След тези думи на Павел юдеите излязоха, спорейки разгорещено помежду си.“

Писмото на
Яков

1 Яков, слуга на Бога и на Господ Исус Христос, поздравява
всички Божии хора,[1] пръснати по света.

Вяра и мъдрост

2Радвайте се много, братя и сестри, всеки път, когато се изпра-
вяте пред всякакви изпитания, 3защото знаете, че чрез тях се
проверява вярата ви и се учите на търпение. 4А това търпение
трябва да свърши делото си докрай, така че да достигнете съвър-
шенство и пълнота, без да ви липсва нищо. 5Ако пък на някого
липсва мъдрост, да поиска от Бога, който щедро дава на всички
и никого не порицава, и той ще му я даде. 6Но тя трябва да се
поиска с вяра, без всякакви съмнения, защото който се съмнява,
е като морска вълна, подхвърляна и блъскана от вятъра. 7-8Такъв
човек се двоуми и в действията си е колеблив, затова да не се
надява, че ще получи нещо от Господа.

Истинското богатство

9Бедният брат да се гордее с това, че Бог му е дал духовно
богатство, 10а пък богатият брат—с това, че Бог му е пратил
смирение, защото ще изчезне, както цветът на полската трева.
11Слънцето изгрява и с палещите си лъчи изсушава растението.
Цветът му окапва и хубостта му загива. Така и богатият ще
повехне, докато крои планове за работата си.

Изкушенията не идват от Бога

12Благословен е този, който изтърпи изкушенията, защото след
като успешно издържи изпитанието, ще получи венеца на живо-
та, обещан от Бога на онези, които го обичат. 13Никой, когато е
изкушаван, не трябва да казва: „Това изкушение идва от Бога“,
защото Бог не може да бъде изкушен от злото и той никого не
изкушава. 14От собственото си желание всеки е изкушен, повле-
чен, съблазнен. 15После желанието зачева и ражда грях, а гре-
хът, когато се развие напълно, ражда смърт.

---

[1]**всички Божии хора** Букв.: „дванадесетте племена“.

16Не се заблуждавайте, скъпи братя и сестри! 17Всяко добро и
всеки съвършен дар са дадени от горе—те идват от Отца, творе-
ца на светлините, който не променя сиянието си, нито блещука
като небесните звезди. 18Той избра да ни направи свои деца чрез
посланието на истината, за да бъдем първите плодове сред всич-
ко, което е сътворил.

Слушане и спазване

19Знайте това добре, скъпи братя и сестри: бъдете готови да
слушате и не бързайте да говорите. Не се гневете прибързано,
20защото гневът пречи на човек да живее така, както иска Бог.
21Отхвърлете всяка морална нечистота и всяко зло, царящи
навред, и смирено приемете посятото в сърцата ви Божие слово,
което може да спаси душите ви.

22Бъдете изпълнители, а не само слушатели на Божието слово,
иначе сами себе си заблуждавате. 23Защото който само слуша
словото, без да го изпълнява, е като човек пред огледало—24той
вижда образа си там, а после си отива и веднага забравя как
изглежда. 25А този, който внимателно изучава Божия съвършен
закон, носещ свобода, и стои твърд в него, който не е само слу-
шател, бързо забравящ думите му, а и активен техен изпълнител,
ще бъде благословен, когато го спазва.

Как да служим на Бога

26Ако някой се мисли за религиозен, а не сдържа езика си,
заблуждава сам себе си и неговата „религия“ е без стойност.
27Чистата и непорочна религия пред Бога и Отца се изразява в
това да се грижиш за сираци и вдовици, когато са в нужда, и да
останеш неосквернен от света.

Обичайте всички хора

2 Братя и сестри, като вярващи в нашия славен Господ Исус
Христос не проявявайте пристрастия. 2Ако в събранието ви
влязат двама души—единият със златен пръстен и облечен в
скъпи дрехи, а другият беден и целият в дрипи—3и ако към бога-
то облечения проявите специални грижи и кажете: „Седни на това
хубаво място“, а на бедно облечения кажете: „Стой там прав“ или
„Седни при краката ми“, 4вие всъщност правите разлика между
хората и подбудени от зли мисли, решавате кой е по-добър.

5Чуйте, скъпи братя и сестри! Нали Бог избра бедните в очите
на света да бъдат богати с вяра и да наследят царството, обеща-
но от него на онези, които го обичат? 6А вие унижихте бедняка!
Нали богатите са тези, които ви потискат и ви влачат по съдили-

щата? 7Нали те хулят почтеното име, което ви е дадено от Онзи, който ви притежава?

8Ако спазвате царския закон, който според Писанието гласи: „Обичай ближния си както себе си!“,[1] правилно постъпвате. 9Но ако проявите пристрастие, извършвате грях и сте осъдени като закононарушители, 10защото ако някой спази целия закон, но не се подчини на една единствена заповед, той става виновен в престъпването на всички заповеди. 11Това е така, защото Онзи, който каза: „Не прелюбодействай!“,[2] каза също и „Не убивай!“[3] Затова ако не прелюбодействаш, но извършиш убийство, ти си закононарушител. 12Говорете и действайте като хора, които ще бъдат съдени по закона на свободата. 13Божият съд ще бъде безмилостен към този, който не е бил милостив, но милостта тържествува над съда.

Вяра и добри дела

14Каква е ползата, братя и сестри, ако някой каже, че има вяра, но няма дела? Ще го спаси ли тази вяра? 15Ако някой брат или сестра нямат с какво да се облекат или какво да ядат 16и ако някой от вас им каже: „Бог да ви благослови! Дано да се стоплите и нахраните!“, без да им даде онова, от което се нуждаят телата им, ще им помогне ли с това? 17Така и вярата сама по себе си е мъртва без дела.

18Някой може да каже: „Възможно е да имаш вяра и да не вършиш добри дела.“ Ще му отговоря: „Покажи ми вярата си без дела, а аз ще ти покажа моята вяра чрез делата си.“ 19Ти вярваш, че Бог е един. Добре. Но демоните също вярват и треперят.

20Искаш ли да разбереш, ти, глупав човече, че вярата без дела нищо не струва? 21Не беше ли нашият праотец Авраам оправдан чрез делата си, когато принесе върху жертвеника своя син Исаак? 22Виждаш, че вярата и делата му взаимно се допълваха и чрез делата вярата стана съвършена. 23Така се изпълни Писанието, което казва: „Авраам имаше вяра в Бога и заради нея Бог го прие за праведен“[4] и Авраам беше наречен „приятел на Бога“.[5] 24Виждате, че човек се оправдава чрез дела, а не само чрез вяра.

25Нали също така чрез дела беше оправдана и проститутката Раав, когато подслони съгледвачите и им помогна да избягат по друг път[6]?

26Защото както тялото е мъртво без дух, така и вярата е мъртва без дела.

---

[1]**„Обичай … себе си“** Лев. 19:18. [2]**„Не прелюбодействай!“** Изх. 20:14; Втор. 5:18. [3]**„Не убивай!“** Изх. 20:13; Втор. 5:17. [4]**„Авраам … праведен“** Бит. 15:6. [5]**„приятел на Бога“** II Лет. 20:7; Ис. 41:8. [6]**подслони … път** Историята за Раав се намира в Исус Навин 2:1–21.

Езикът

3 Братя и сестри, не трябва много от вас да се стремят да ста-
ват учители, защото знаете, че нас по-строго ще съдят.
2Всички ние често грешим. Ако човек е безгрешен в говоренето,
значи е съвършен и умее да владее цялото си тяло. 3В устата на
конете поставяме юзда, за да ни се подчиняват и така да владеем
цялото им тяло. 4Същото е и с корабите—макар че са така голе-
ми и движени от силни ветрове, едно малко кормило ги управля-
ва и те отиват където пожелае кормчията. 5Езикът ни също е
малка част от тялото, но се хвали с големи неща.

Помислете само какви големи гори могат да бъдат подпалени с
едно малко пламъче! 6Езикът също е като огън, като свят на
злото сред частите на тялото ни. Той заразява цялото тяло и под-
палва колелото на живота, а той самият е запален от пламъците в
пъкъла. 7Човек може да укроти и в действителност е укротил вся-
какъв вид диви животни, птици, влечуги и морски създания, 8ала
никое човешко същество не може да укроти езика—неуморимо
зло, пълно със смъртоносна отрова. 9С него славим Господа и
Отца и с него проклинаме хората, създадени по Божието подобие.
10Благословение и проклятие излизат от една и съща уста, а не
трябва да бъде така, братя и сестри. 11Може ли от един и същ
извор да блика сладка и горчива вода? 12Нима може, братя и сес-
три, смокиново дърво да ражда маслини? Или лоза да ражда смо-
кини? Така и един солен извор не може да дава добра вода.

Истинската мъдрост

13Този от вас, който е мъдър и учен, трябва да покаже своята
мъдрост чрез доброто си държание, чрез делата си, извършени
със смирението, което носи мъдростта. 14Но ако сърцата ви са
пълни с горчива завист и егоизъм, не се хвалете с мъдростта си,
не прикривайте истината с лъжа. 15Такава мъдрост не е от
горе—тя е земна, плътска, дяволска, 16защото където има завист
и егоизъм, там цари хаос и всякакво зло. 17А мъдростта, която
идва от горе, е първо чиста, а след това миролюбива, внимател-
на, лесно й се угажда, пълна със състрадание и добри дела, без-
пристрастна и искрена. 18Плодът на праведния живот събират
онези, които мирно се трудят, за да постигнат мир.

Посветете се на Бога

4 Откъде идват тези боричкания и спорове помежду ви? Нима
не се зараждат отвътре, от вашите страсти, които непрестан-
но воюват в телата ви? 2Желаете, но нямате и затова убивате и
завиждате на другите, но пак не можете да се сдобиете с жела-
ното и тогава се карате и се биете. Нямате, защото не молите

Бога да ви даде, 3а пък когато го помолите, не получавате нищо,
защото искате с погрешни мотиви—за да пропилеете всичко в
собствените си удоволствия. 4Вие, неверници, не знаете ли, че да
обичаш света означава да мразиш Бога и всеки, който иска да е
част от света,[1] става враг на Бога? 5Или може би мислите, че
Писанието напразно казва: „Духът, който Бог е вложил да
живее в нас, копнее ревностно да бъдем само негови“[2]? 6Но Бог
ни дава по-голяма благодат и затова Писанието казва: „Бог е
против горделивите, а на смирените дава благодат.“[3] 7Така че,
подчинете се на Бога, съпротивете се на дявола и той ще избяга
от вас. 8Приближете се към Бога и той ще се приближи към вас.
Измийте ръцете си, грешници, пречистете сърцата си, вие, които
непрекъснато се двоумите. 9Оплаквайте, скърбете и плачете;
смехът ви да се превърне в ридание, а радостта ви—в тъга.
10Смирете се пред Господа и той ще ви издигне.

Вие не сте Съдията

11Не се клеветете, братя и сестри, защото който клевети своя
брат или пък става негов съдник, клевети закона и става съдник
на закона. А когато съдиш закона, ти не си изпълнител на зако-
на, а съдия. 12Има един Законодател и Съдия и само той може да
спаси и да унищожи. Кой си ти, за да съдиш ближния си?

Оставете Бог да планира живота ви

13Чуйте вие, които казвате: „Днес или утре ще заминем за този
или онзи град, ще останем там една година, ще търгуваме и ще
спечелим пари.“ 14Та вие дори не знаете какво ще стане с живота
ви утре, защото сте като пара, която се появява за кратко и после
изчезва. 15Затова би трябвало да казвате: „Ако Господ желае, ще
сме живи и ще направим това или онова.“ 16А не както сега наду-
то се хвалите, защото такова самохвалство е погрешно. 17Всеки,
който знае кое е добро, а не го прави, извършва грях.

Бог ще накаже богаташите егоисти

5 Чуйте вие, които сте богати: ридайте и плачете с глас заради
нещастията, които ще ви сполетят. 2Богатството ви ще изгние
и молци ще изядат дрехите ви. 3Ръжда ще покрие златото и среб-
рото ви—ръжда, която ще е свидетелство срещу вас и ще разяде
плътта ви като огън. В последните дни сте натрупали своите
съкровища. 4Ето: викът на неплатените от вас заплати на онези,
които ожънаха нивите ви, и виковете на жътварите достигнаха

[1]**част от света** Букв.: „приятел със света“. [2]**„Духът … негови“** Или: „Духът, който Бог е вложил в нас, е ревнив.“ Вж. Изх. 20:5. [3]**„Бог … благодат“** Пр. 3:34 (Септуагинта).

до ушите на Господа на небесните войнства.[1] 5В разкош живяхте
на земята и добре се забавлявахте, угоихте сърцата си, както се
угояват животни за деня на заколението. 6Осъдихте и убихте
невинни, които не можеха да ви окажат никаква съпротива.

Бъдете търпеливи

7Бъдете търпеливи, братя и сестри, докато Господ дойде.
Вижте земеделецът как чака скъпоценния плод на земята—тър-
пеливо изчаква, докато паднат есенният и пролетният дъжд. 8С
такова търпение чакайте и вие, запазете надеждата в сърцата си,
защото не е далеч денят, когато Господ ще дойде. 9Престанете да
се оплаквате един от друг, братя и сестри, защото иначе ще бъде-
те осъдени. Вижте! Съдията е пред вратата. 10Братя и сестри,
вземете за пример страданието и търпението на пророците,
които говореха в името на Господа. 11Помнете, че ги наричаме
благословени, защото търпеливо понесоха страданията си.
Всички сте чували за търпението на Йов и знаете как накрая
Господ му помогна и показа, че е пълен със съчувствие и милост.

Внимавайте какво говорите

12Преди всичко, братя и сестри, не се кълнете нито в небето,
нито в земята, нито в каквото и да е друго. Нека вашето „да“
наистина означава „да“ и вашето „не“ наистина означава „не“, за
да не бъдете осъдени.

Силата на молитвата

13Ако някой от вас има неприятности—да се моли. Ако е щас-
тлив—да пее песни на възхвала. 14Ако е болен—да извика цър-
ковните презвитери,† за да се молят за него и да го помажат със
зехтин в името на Господа. 15Молитвата, казана с вяра, ще изле-
кува болния и Господ ще възстанови здравето му, а ако е извър-
шил грехове, ще му се простят. 16Изповядвайте греховете си
един на друг и се молете един за друг, за да бъдете излекувани.
Молитвата на праведния е мощна и ефективна. 17Илия† беше
човек като нас, но когато горещо се помоли да не вали, цели три
години и половина на земята не капна капка дъжд. 18След това се
помоли отново и от небето заваля дъжд и земята даде своя плод.

Спасяване на душа

19Ако някой от вас, братя и сестри, върне друг, който се е
отклонил от истината, 20нека знае, че всеки, който върне един
грешник от лъжливия му път, спасява душата му от смърт и
помага да бъдат простени много грехове.

---

[1]**Господ на небесните войнства** Букв.: „Господ Саваот“, което означава владетел на всички небесни сили.

Първото писмо на
Петър

1 От Петър, апостол на Исус Христос, до Божиите избраници,
чужденци на този свят, разпръснати из провинциите Понт,
Галатия, Кападокия, Азия и Витиния. 2Според плана, който Бог
Отец отдавна бе предначертал, вие бяхте избрани да станете
негов свят народ чрез действието на Духа, да му се покорявате и
да бъдете очистени чрез кръвта на Исус Христос. Благодат и
мир да изобилстват над вас.

Жива надежда

3Благословен да бъде Богът и Бащата на нашия Господ Исус
Христос! В голямата си милост той ни възроди за жива надеж-
да чрез възкресението на Исус Христос от мъртвите 4и за
нетленно, неопетнено и неувяхващо наследство, което се пази
за вас в небесата. 5Чрез вярата ви Божията сила ви брани,
докато получите спасението, готово да се разкрие в края на
времето. 6Радвайте се на това, въпреки че сега за кратко раз-
лични изпитания ще ви причинят скръб. 7Всички те са нужни,
за да може, веднъж изпитана, вярата ви, която е много
по-ценна от златото, което макар и изпитано с огън, е нетрай-
но, да заслужи похвала, слава и чест, когато Исус Христос се
яви. 8Въпреки че не сте го виждали, го обичате. Въпреки че
сега не го виждате, вярвате в него и се изпълвате с неизразима
и славна радост, 9защото получавате крайната цел на своята
вяра—спасението на душите си.

10Пророците, които предсказаха за благодатта, която идваше
при вас, прилежно и с най-голямо старание разпитваха за това
спасение. 11Те търсеха да открият какво време и какви обстоя-
телства сочеше Христовият Дух в тях, когато предричаше пред-
стоящите страдания на Христос и идващата след тях слава.
12Разкрито им беше, че не на себе си, а на вас служеха, когато
говореха за нещата, които сега са ви съобщени от онези, които
ви проповядваха Благата вест чрез Святия Дух, изпратен от
небето—неща, за които дори ангелите копнеят да узнаят.

Призив към свят живот

13И така, бъдете въздържани и с бистър ум. Изцяло възложете
своите надежди на благодатта, която ще получите, когато Исус
Христос се яви. 14Като послушни деца, престанете да живеете
водени от страстите, които имахте преди, когато не бяхте про-
светени. 15Във всички свои дела постъпвайте като святи хора,
както е свят Онзи, който ви призова. 16Както е писано: „Бъдете
святи, защото аз съм свят.“[1]

17И щом наричате Баща този, който безпристрастно съди хора-
та според делата им, докато сте чужденци на този свят, живейте
в страхопочитание. 18Вие знаете, че от безсмисления начин на
живот, който наследихте от предците си, ви избавиха не такива
преходни неща като сребро или злато, 19а безценната кръв на
непорочния и чист като агне Христос. 20Той беше избран преди
сътворението на света, но се яви в тези последни времена заради
вас. 21Чрез него вие повярвахте в Бога, който го възкреси от
мъртвите и му даде слава, за да е в Бога вярата и надеждата ви.

22Сега, след като очистихте душите си чрез подчинение на
истината, можете да покажете искрена братска любов и да се
обичате един друг горещо, от чисто сърце.[2] 23Защото се възро-
дихте не от смъртно, а от безсмъртно семе—Божието слово,
което дава живот и пребъдва вечно. 24Писанието казва:

„Като трева са всички хора
и цялата им слава—като цвета на полската трева.
Тревата изсъхва и цветът окапва,
25 но словото на Господа ще живее вечно.“ *Исая 40:6–8*

И това е словото, което ви бе проповядвано.

Живият камък и святият народ

2 Затова изхвърлете от себе си всякаква злоба, всякакво лукав-
ство, лицемерие, завист и всякаква клевета. 2Като новородени
бебета, жадувайте за чисто духовно мляко, с което да пораснете
и бъдете спасени, 3сега, когато „вече сте вкусили колко е добър
Господ“.[3]

4Приближете се към него, живия камък, отхвърлен от хора-
та, но безценен за Бога и избран от него. 5Вие също сте като
живи камъни, които Бог използва, за да изгради духовен храм,
където да му служите като свято свещенство и да принасяте
духовни жертви, които Бог ще приеме чрез Исус Христос.
6Така е казано в Писанието:

---

[1] **„Бъдете … свят“** Лев. 11:44,45; 19:2; 20:7. [2] **от чисто сърце** В някои гръцки източници: „от цялото си сърце“. [3] **„вече … Господ“** Пс. 34:8.

„Виж! Избрах безценен крайъгълен камък
и в Сион[1] го полагам.
Който повярва в него, никога няма да се посрами.“
Исая 28:16

7За вас, които вярвате, той е безценен, а за невярващите е

„камъкът, който зидарите отхвърлиха
и който стана крайъгълен камък“, *Псалм 118:22*

8а също и

„камък, в който хората се препъват,
и скала, която ги кара да падат.“ *Исая 8:14*

Препъват се, защото не се подчиняват на словото и това им бе отредено.
9Но вие сте избран род, царски свещеници, свят народ, хора,
които принадлежат на Бога, за да възвестявате могъщите дела
на Онзи, който ви призова от тъмнина в своята чудна светлина.
10Вие, които някога не бяхте народ, сега сте Божият народ; вие,
на които не беше показана милост, сега сте получили милост.

Живейте за Бога

11Скъпи мои, като чужденци и пришълци на този свят, ви при-
зовавам да отбягвате плътските страсти, които воюват с душата
ви. 12Нека поведението ви сред езичниците† бъде толкова добро,
че макар да ви обвиняват в злосторничество, като видят добрите
ви дела, да прославят Бога в деня на идването му.

Подчинявайте се на всяка човешка власт

13Подчинявайте се на всяка човешка власт заради Господа—и
на царя, който представлява върховната власт,14 и на управници-
те, които са изпратени от него да наказват престъпниците и да
хвалят онези, които вършат добро. 15Защото такава е Божията
воля: с добрите си постъпки да затваряте устата на невежите
глупци. 16Живейте като свободни хора, но не използвайте свобо-
дата си за прикриване на злосторничество. Живейте като Божии
слуги. 17Уважавайте всеки човек, обичайте братята и сестрите си
в Христос, бойте се от Бога и почитайте царя.

Примерът на Христовото страдание

18Роби, подчинявайте се на господарите си с пълното дължимо
уважение: не само на добрите и внимателните, но и на суровите.
19Похвално е, ако някой, с мисълта за Бога, понесе болката на

---

[1]**Сион** Ерусалим, градът на Божия избран народ.

несправедливи страдания. 20Защото нима заслужавате похвала, ако
изтърпите, когато ви бият заради извършени от вас престъпления?
Но ако изтърпите, когато страдате заради добри дела, заслужавате
Божията похвала. 21Нали за това сте призовани—да последвате
примера, оставен от Христос, който също изтърпя страдания за вас.

22 „Той не извърши грях,
нито се намери лукавство в устата му.“ *Исая 53:9*

23Когато го обиждаха, не отвръщаше с обиди; когато страдаше,
не заплашваше, а повери себе си на справедливия Съдия. 24Той
взе греховете ни върху себе си в своето тяло на кръста, за да
умрем за греха и да заживеем за праведността. С неговите рани
се излекувахте. 25Лутахте се като заблудени овце, но сега се
завърнахте при Пастира и Пазителя на душите ви.

Съпруги и съпрузи

3 По същия начин и вие, жени, се подчинявайте на своите
мъже, за да може, ако някои от тях не са се покорили на
Божието слово, да бъдат спечелени чрез поведението на вас, тех-
ните жени, без да е изречена и една дума, 2защото ще видят чис-
тия ви и богобоязлив живот. 3Нека ви украсява не външното—
красиво сплетените коси или златните накити, или скъпите
дрехи. 4Красотата ви трябва да идва отвътре—неувяхващата кра-
сота на един нежен и спокоен дух, защото това е много ценно в
очите на Бога. 5Такава беше красотата на святите жени от мина-
лото, които се надяваха на Бога. Те се подчиняваха на мъжете
си, 6също както и Сара се подчиняваше на Авраам и го нарича-
ше свой господар. Вие сте нейни дъщери, ако вършите добро,
без да се боите от нищо.

7Така и вие, мъже, отнасяйте се с разбиране към жените си и
ги почитайте като по-слабия пол, защото те също са наследници
на благодатта, която дарява живот. Правете това, за да не пречи
нищо на молитвите ви.

Страдания поради праведен живот

8Най-накрая, живейте всички в единство на мисълта и чувствата,
обичайте братята и сестрите си, бъдете състрадателни и смирени
един към друг. 9Не отвръщайте на лошото с лошо, нито на обидата
с обида, а благославяйте, защото това бяхте призовани да вършите,
за да наследите Божието благословение. 10Както казва Писанието:

„Който иска да се наслади на живота и да види добри дни,
да въздържа от зли думи езика си и от измами—устните си;
11 да обърне гръб на злото и да върши добро;
да търси мир и да се стреми към него.

12 Защото очите на Господа гледат към праведните
и ушите му чуват молитвите им,
а на вършещите злини Господ е обърнал гръб.“
Псалм 34:12–16

13Нима може някой да ви стори зло, ако ревностно се стремите
да вършите добро? 14Но дори и да страдате, защото сте извърши-
ли онова, което е правилно, вие сте благословени, затова „не се
страхувайте от заплахите им и не се смущавайте.“[1] 15В сърцата
си почитайте Христос като Господ. Бъдете винаги готови да
дадете отговор на всеки, който ви разпитва за основанията за
вашата надежда. 16Отговаряйте кротко и почтително и съвестта
ви да е чиста, за да се посрамят онези, които ви клеветят и
хулят злонамерено доброто ви държание в Христос. 17По-добре е
да страдате заради това, че сте извършили добро, ако е такава
Божията воля, отколкото за това, че сте извършили зло.
18Защото и самият Христос, за да ни отведе при Бога, умря за
греховете ни веднъж завинаги—праведният умря за неправедни-
те, като тялото му беше умъртвено, но той оживя в духа. 19Чрез
този дух той отиде и проповядва на затворените духове, 20които
бяха непокорни в миналото, когато Бог търпеливо чакаше, а
Ной строеше своя кораб. Само няколко души, и по-точно осем,
влязоха в него и се спасиха чрез водата. 21Тази вода е символ на
кръщението,† което днес спасява и вас. Кръщението не е отстра-
няване на нечистотата на тялото, а молба към Бога за чиста
съвест. То ви спасява чрез възкресението на Исус Христос. 22Той
се възнесе на небето и е отдясно на Бога, като на него са подчи-
нени и ангелите, и властите, и силите.

Променен живот

4 Тъй като Христос премина през телесни страдания, въоръже-
те се и вие със същото мислене, защото който изтърпи теле-
сни страдания, престава да съгрешава. 2Така ще можете да
посветите останалата част от земния си живот не на човешки
страсти, а на изпълнението на Божията воля. 3Достатъчно дълго
досега живяхте, вършейки това, което езичниците† харесват—
бяхте отдадени на разврат и похотливи страсти, на пиянство,
оргии, гуляи и гнусно идолопоклонство. 4Сега им се струва
странно, че не се втурвате с тях в същата широка река на без-
пътството, и ви хулят. 5Тези хора ще отговарят пред Христос,
който е готов да съди и живите, и мъртвите. 6Затова Благата
вест бе проповядвана и на мъртвите, така че макар да са били

---

[1] **„Не се страхувайте … смущавайте“** Ис. 8:12.

осъдени на физическа смърт, както всички хора, чрез Духа да
живеят вечно, както Бога.

Бъдете добри управители на Божиите дарби

7Наближава краят на всички неща, затова бъдете благоразумни и
водете дисциплиниран живот, за да можете да се молите. 8Преди
всичко запазете любовта си един към друг неизменна, защото
любовта скрива много грехове. 9Бъдете гостоприемни един към
друг, без да се оплаквате. 10Всеки да използва дарбата, която е
получил, за да служи на другите, като добър управител на Божията
благодат в разнообразните ѝ форми. 11Който говори, да говори
думи от Бога. Който служи, да служи със силата, която Бог осигу-
рява, така че във всичко да се прославя Бог чрез Исус Христос. На
него принадлежи славата и силата за вечни векове! Амин.

Страдания заради Христос

12Скъпи мои, не се учудвайте на огненото изпитание, на което
сте подложени, сякаш ви се е случило нещо необикновено, 13а се
радвайте, че вземате участие в страданията на Христос, за да
може да ликувате, когато се разкрие неговата слава.
14Благословени сте, ако ви обиждат заради името на Христос,
защото Божият славен Дух почива върху вас. 15Затова никой от
вас не трябва да страда като убиец, крадец, престъпник или като
натрапник в чужди дела. 16Но ако някой страда за това, че е
християнин, да не се срамува, че носи това име, а да прослави
Бога за него. 17Дойде времето за съд и той започва от Божието
семейство. А щом започва с нас, какъв ще е краят за онези,
които отхвърлят Благата вест от Бога? 18И „щом за праведника е
изключително трудно да се спаси, какво очаква безбожника и
грешника?“[1] 19Затова онези, които страдат, защото такава е
Божията воля, трябва да поверят душите си на верния Създател
и да продължат да вършат добро.

Божието стадо

5 Сега се обръщам към презвитерите† между вас, защото и аз
съм презвитер и свидетел на страданията на Христос, а също
и участник в бъдещата слава, която предстои да се открие:
2грижете се за Божието стадо, което ви е поверено. Пазете го не
по принуда, а доброволно, както Бог иска. И го правете не от
алчност за пари, а от стремеж да служите. 3Не се дръжте като
господари с онези, които са ви поверени, а бъдете пример на ста-

---

[1] **„Щом … грешника“** Пр. 11:31 (Септуагинта).

дото. 4И когато дойде Върховният Пастир, ще получите неувях-
ващия венец на славата.
5По същия начин вие, по-младите, се подчинявайте на презви-
терите† и се отнасяйте със смирение един към друг, защото:

„Бог е против горделивите,
а на смирените дава благодат.“ *Притчи 3:34 (Септуагинта)*

6Така че смирете се под Божията мощна ръка, за да ви издигне,
когато му дойде времето. 7Оставете всички свои грижи на него,
защото той се грижи за вас.
8Бъдете с бистър ум и стойте нащрек, защото врагът ви, дяво-
лът, като ревящ лъв обикаля наоколо, търсейки кого да погълне.
не. 9Съпротивете му се и бъдете твърди във вярата си, като зна-
ете, че на същите страдания са подложени и вашите братя и
сестри по целия свят.
10След тези краткотрайни страдания сам Бог ще оправи всич-
ко. Бог, който е източник на всяка благодат и който ви призова
да споделите вечната му слава в Христос Исус, ще ви подкрепи,
ще ви даде сила и ще ви предпази от падане. 11Цялата власт е
негова завинаги! Амин.

Поздрави

12С помощта на Силуан, когото смятам за верен брат, ви написах
това кратко писмо, за да ви насърча и да засвидетелствам пред
вас, че това е истинската Божия благодат. Останете твърди в нея.
13Поздравява ви църквата във Вавилон,[1] избрана, както сте
избрани и вие. Поздрави и от Марк, моя син в Христос.
14Поздравете се един друг с целувка на християнска обич.

Мир на всички ви, които сте в Христос.

---

[1]**Вавилон** Както в „Откровение“, и тук думата има преносно значение и вероятно се отнася до Рим.

Второто писмо на
Петър

1 От Симон Петър, слуга и апостол на Исус Христос, до всички вас, които благодарение на праведността на нашия Бог и Спасител Исус Христос получихте вяра толкова ценна, колкото и нашата:

2Благодат и мир да изобилстват над вас чрез пълното ви познаване на Бога и на Исус, нашия Господ.

Бог ни е дал всичко, от което се нуждаем

3Божествената сила ни даде всичко, което ни е нужно, за да
живеем и служим предано на Бога, защото напълно познаваме
Онзи, който ни призова чрез славата и могъщите си дела. 4Чрез
тях той ни даде онези велики и безценни дарове, които бе обе-
щал и чрез които можете да участвате в божествената природа и
да избягате от покварата в този свят, идваща от човешките
страсти.

5Именно заради това, направете всичко възможно да прибавите
към вярата си добродетелност, към добродетелността си—знание,
6към знанието—въздържание, към въздържанието—търпение,
към търпението—благочестие, 7към благочестието—братска обич
и към братската обич—любов. 8Ако тези качества ги има във вас
и се увеличават, те ще ви помогнат да станете дейни и продуктив-
ни и ще ви доведат до пълното познаване на нашия Господ Исус
Христос. 9А който не притежава тези качества, е късоглед до сле-
пота и е забравил, че е бил очистен от предишните си грехове.

10Затова, братя и сестри, още по-настойчиво се стремете да
докажете, че сте призовани и избрани, защото, ако вършите тези
неща, никога няма да се препънете и паднете. 11По този начин
ще ви бъде оказано щедро посрещане във вечното царство на
нашия Господ и Спасител Исус Христос.

12Ето защо постоянно ще ви припомням всичко това, независи-
мо че вече го знаете и сте здраво утвърдени в истината, която
имате. 13Смятам за съвсем правилно, докато съм жив тук, на
земята, да ви подтиквам с напомняне, 14защото зная, че скоро
животът ми на този свят ще свърши, както ясно ми бе показано

от нашия Господ Исус Христос.[1] 15Ще направя всичко възмож-
но, така че и след смъртта ми винаги да помните тези неща.

Ние видяхме славата на Христос

16Когато ви говорехме за могъщото идване на нашия Господ
Исус Христос, не се осланяхме на хитро скроени измислици, а
на това, че бяхме очевидци на неговото величие. 17Исус получи
чест и слава от Бог Отец, когато от царствената слава до него
стигна глас, който каза: „Това е моят възлюбен Син. Той е
избраникът ми.“ 18И ние чухме този глас, който дойде от небето,
когато бяхме с него на святата планина.[2]

19Имаме и думите на пророците, които са потвърдени чрез
всички тези неща. Добре е, че не ги пренебрегвате, защото те са
като свещ, горяща в тъмна стая, докато проблесне светлината на
деня и в сърцата ви изгрее Зорницата. 20Най-важно е да разбере-
те, че никое пророчество в Писанието не изразява тълкуването
на пророка, който го е написал. 21Защото по волята на човека
никога не се е раждало пророчество, а водени от Святия Дух,
хората са изричали послания от Бога.

Лъжеучители

2 В миналото сред народа е имало лъжепророци, също както и
сред вас ще се появят лъжеучители. Те ще въведат пагубни
възгледи, ще се отрекат от Господаря, който ги откупи, и така
ще предизвикат скорошната си гибел. 2Мнозина ще ги последват
в плътските им страсти и ще донесат лоша слава за Пътя на
истината. 3Алчни за пари, те ще ви използват, като ви говорят
измислени от тях учения. Присъдата им отдавна е изречена и те
няма да избегнат гибелта си.

4Бог не пожали ангелите, които съгрешиха, а ги запрати в
мрачните подземия на ада, където да бъдат държани до съда.
5Той не пожали древния свят—свят, пълен с безбожници—и им
прати потоп, от който спаси само Ной, който проповядваше пра-
веден живот, и още седем души. 6Той осъди на унищожение гра-
довете Содом и Гомор† и ги изпепели, като ги превърна в пример
за всички безбожници, показвайки им какво ги очаква. 7Той
избави праведния Лот, който се измъчваше от развратното пове-
дение на хората, които не спазваха закона. 8Живеейки сред тях,
всеки ден праведната душа на този праведен човек се терзаеше
от беззаконието, което виждаше и чуваше. 9Всичко това показ-
ва, че Господ знае как да избави благочестивите, когато са в
беда, и как да държи неправедните наказани до деня на съда—

[1]**зная … Христос** Вж. Йоан 21:18–19. [2]**Исус получи … планина** Вж. Мат. 17:1–9.

10особено онези, които следват порочните страсти на грешната
си човешка природа и презират властта на Господа.

Тези хора са дръзки и самонадеяни и не се страхуват да зло-
словят срещу славните ангели.[1] 11А ангелите, макар че са
по-силни и с повече власт, не ги обвиняват и клеветят пред
Господа. 12Тези лъжеучители злословят за неща, които не разби-
рат. Те са като неразумни животни, които действат според
инстинкта си и са родени да бъдат ловени и избивани. И като
тях те също ще бъдат унищожени. 13За своите злини и неправди
ще получат в отплата страдания. За тях е удоволствие да гуляят
посред бял ден. Те са мръсни петна и лекета и се наслаждават в
измамните си пътища, докато седят с вас на една и съща маса.
14Очите им са пълни с прелюбодейство и ненаситни за грях, те
съблазняват колебливите. Сърцата им са научени на алчност.
Всички те са прокълнати! 15Тези хора се отклониха от правия
път и се заблудиха, тръгвайки по пътя на Валаам, сина на
Восор.[2] Той обичаше да му плащат за извършено зло, 16но беше
порицан за престъплението си от едно нямо магаре, което прого-
вори с човешки глас и предпази пророка от безумни постъпки.

17Тези лъжеучители са пресъхнали извори и тласкани от буря
облаци. За тях се пази място в най-непрогледния мрак. 18Думите
им са празно самохвалство и като използват страстите на грешна-
та човешка природа, те съблазняват онези, които едва са започна-
ли да се отдръпват от живеещите в заблуда. 19Обещават им свобо-
да, а те самите са роби на покварата, защото всеки е роб на онова,
което го е завладяло. 20Ако са избягали от заразите на света чрез
пълното познаване на нашия Господ и Спасител Исус Христос, но
после отново се забъркват с тях и им стават подвластни още вед-
нъж, то последното им състояние е по-лошо от първоначалното.
21По-добре е никога да не са познавали праведния път, отколкото
след като са го познали, да обърнат гръб на дадената им свята
заповед. 22Това, което е станало с тях, е изразено в тази вярна
поговорка: „Кучето се връща в собствения си бълвоч.“[3] И в още
една: „Окъпаната свиня пак отива да се търкаля в калта.“

Исус ще дойде пак

3 Това, скъпи мои, е второто писмо, което ви пиша. И в двете
се опитвам да събудя у вас чисти мисли, като ви напомням
тези неща. 2Помнете думите на святите пророци от миналото и
заповедта на нашия Господ и Спасител, предадена от вашите
апостоли. 3Важно е да разберете, че в последните дни ще дойдат

---

[1]**славните ангели** Букв.: „славите“ или „славните“. [2]**Восор** Някои гръцки източници използват името „Веор“. [3]**„Кучето … бълвоч“** Пр. 26:11.

присмехулници, които ще ви се подиграват. Те ще живеят отда-
дени на собствените си страсти [4]и ще питат: „Нали обеща да
дойде? Къде е? Предците ни починаха, а всичко продължава да е
същото, както при началото на сътворението.“ [5]Говорейки така,
те умишлено забравят какво се случи в миналото—по Божията
заповед имаше небеса и земя, която беше сътворена от вода и
съществуваше чрез вода. [6]А след това, пак с вода, онзи свят бе
залят и загина. [7]Но чрез същата тази заповед сегашните небеса и
земя се съхраняват, за да бъдат унищожени с огън. Пазят се за
деня, когато всички безбожници ще бъдат осъдени и унищоже-
ни.

[8]Но това нещо не забравяйте, скъпи мои: един ден за Господа е
като хиляда години, а хиляда години—като един ден.[1] [9]Господ
не бави изпълнението на обещанието си, както някои тълкуват
забавянето. Напротив: той показва търпение към вас, защото не
иска никой да бъде погубен и иска всички да се покаят.[†]

[10]Но Денят на Господа ще дойде неочаквано, както се промък-
ва крадец. Тогава небесата ще изчезнат с тътен, огън ще погълне
небесните тела, а земята и всичко на нея ще загине.[2] [11]Щом
всичко това ще бъде унищожено, какви хора трябва да сте вие
тогава? Трябва да живеете свято и да служите на Бога, [12]като
очаквате Божия Ден и работите, за да ускорите идването му. В
този ден небесата ще изгорят в пламъци и небесните тела ще се
стопят в огъня. [13]Но ние очакваме обещаните от Бога нови небе-
са и нова земя, където ще живее праведността.

[14]Затова, скъпи мои, след като очаквате тези неща, постарайте
се да се изправите пред Бога неопетнени, непорочни и да бъдете
в мир с него. [15]Не забравяйте, че търпението на Господа означава
нашето спасение, както ви писа с дадената му от Бога мъдрост
нашият любим брат Павел. [16]Той говори по тези въпроси във
всичките си писма. В тях има и трудни за разбиране неща, които
някои невежи и със слаба вяра хора изопачават. Те постъпват
така и с другите Писания и по този начин сами се погубват.

[17]Затова, скъпи мои, след като знаете всичко това предварител-
но, внимавайте да не бъдете подведени от заблудите на тези раз-
юздани хора, за да не паднете от своята здрава основа. [18]Напротив:
растете в благодатта и познаването на нашия Господ и Спасител
Исус Христос. На него да бъде славата сега и завинаги! Амин.

---

[1]**хиляда … ден** Пс. 90:4. [2]**ще загине** В някои гръцки ръкописи: „ще се разкрие“ или „ще изгори“. В един ръкопис: „ще изчезне“.

Първото писмо на
Йоан

1 То съществуваше от самото начало.

Ние го чухме,
видяхме със собствените си очи,
наблюдавахме и
докосвахме с ръцете си.

Говорим за Словото, което дава живот. 2Този живот се яви, ние
го видяхме и свидетелстваме за него. Известяваме ви вечния
живот, който беше с Отца и ни се откри. 3Ние го видяхме и
чухме, и сега го известяваме и на вас, за да имате и вие общение
с нас. А нашето общение е с Отца и с неговия Син Исус
Христос. 4Пишем ви това, за да бъде радостта ни[1] пълна.

Бог прощава греховете ни

5Посланието, което чухме от него и известяваме на вас, е, че
Бог е светлина и в него няма никаква тъмнина. 6Ако казваме, че
имаме общение с Бога, но продължаваме да живеем в тъмнината,
значи сме лъжци и не следваме истината. 7Но ако живеем в свет-
лината, както той е в светлината, тогава имаме общение един с
друг и кръвта на неговия Син Исус ни очиства от всякакъв грях.
8Ако казваме, че сме безгрешни, сами заблуждаваме себе си и
истината не е в нас. 9Но ако признаваме греховете си, Бог ще ни
прости. Той ще ни очисти от всички злини, които сме извърши-
ли, защото държи на думата си и е справедлив. 10Ако казваме, че
не сме съгрешавали, обявяваме Бога за лъжец и словото му
няма място в живота ни.

Исус е наш защитник

2 Дечица мои, пиша ви това, за да не грешите, но ако някой
извърши грях, имаме пред Отца свой защитник—праведникът
Исус Христос. 2Той е изкупителната жертва за нашите грехове и
не само за тях, но и за греховете на целия свят.

---

[1]**ни** В някои гръцки ръкописи: „ви“.

[3]Ако изпълняваме заповедите му, можем да бъдем сигурни, че наистина познаваме Бога. [4]Този, който казва: „Познавам го!“, а не изпълнява заповедите му, е лъжец и истината не е в него. [5]Но ако човек се подчинява на словото му, значи любовта му към Бога наистина е достигнала съвършенство в него. Ето как можем да бъдем сигурни, че сме в Бога: [6]всеки, който казва, че живее в него, трябва сам да живее така, както живя Исус.

Бог ни заповяда да се обичаме

[7]Скъпи мои, пиша ви не някаква нова заповед, а същата стара заповед, която имахте от началото. Тази стара заповед е посланието, което чухте. [8]Същевременно заповедта, която ви пиша, е нова и вие можете да видите нейната истинност в Исус и в самите себе си, защото тъмнината отминава и истинската светлина вече блести.

[9]Всеки, който казва, че е в светлината, а мрази брат си, все още е в тъмнината. [10]Който обича брат си, живее в светлината и нищо в живота му не го въвлича в грях. [11]А който мрази брат си, е в тъмнината и в тъмнината крачи, без да знае накъде върви, защото тъмнината го е ослепила.

12 Пиша на вас, дечица,
защото греховете ви са простени чрез Христос.
13 Пиша на вас, бащи,
защото сте познали Онзи, който съществува от началото.
Пиша на вас, младежи,
защото сте победили лукавия.
14 Пиша на вас, деца,
защото сте познали Отца.
Пиша на вас, бащи,
защото сте познали Онзи, който съществува от началото.
Пиша на вас, младежи,
защото сте силни, Божието слово живее във вас
и вие сте победили лукавия.

[15]Не обичайте света, нито светските неща. Ако някой обича света, в него няма любов към Отца. [16]Защото всичко светско:

онова, което пожелава грешната ни човешка природа,
онова, което пожелават очите ни,
и гордостта, че притежаваме материални блага

не е от Отца, а е от света. [17]А светът отминава, заедно с всички страсти, които поражда, но който изпълнява Божията воля, живее вечно.

Не следвайте антихристи

18Деца, краят е близо. Нали чухте, че ще дойде антихристът?
Сега се появиха много антихристи и по това познаваме, че краят
е близо. 19Те излязоха измежду нас, но в действителност не бяха
част от нас, защото ако бяха, щяха да останат с нас. Но те си
тръгнаха и показаха, че нито един от тях не е част от нас.
20А вие имате дара,[1] който ви даде Святият, така че всички зна-
ете истината. 21Пиша ви не затова, че не знаете истината, а понеже
я знаете и понеже от истината не може да дойде никаква лъжа.
22Кой е лъжецът? Не е ли този, който отрича, че Исус е
Месията†? Такъв човек е антихристът. Той отрича и Отца, и
Сина. 23Който отрича Сина, не може да има Отца, а който при-
знава Сина, има и Отца.
24Нека посланието, което чухте от самото начало, остане във вас.
И ако това послание остане във вас, тогава ще останете в Сина и в
Отца. 25Ето обещанието, което той ни даде—вечен живот.
26Пиша ви всичко това заради онези, които се опитват да ви
заблудят. 27Но вие получихте специален дар и той остава във вас,
затова нямате нужда да ви учи някой. Този дар ви учи на всич-
ко. Той е истински, а не лъжлив, затова останете в Христос,
както дарът ви учеше.
28А сега, дечица, живейте в Христос, така че когато се яви, да
имаме увереност и да не се посрамим пред него, когато дойде.
29Щом знаете, че той е праведен, тогава знаете, че и всеки,
който постъпва праведно, е Божие дете.

Ние сме деца на Бога

3 Помислете само каква любов е показал към нас Отец, щом ни
е позволил да се наречем деца на Бога! И наистина сме таки-
ва! Но светът не разбира това, защото не е познал него. 2Скъпи
мои, сега сме деца на Бога. Какви ще бъдем в бъдеще, още не ни
е разкрито, но знаем, че когато Христос се яви, ще бъдем като
него, защото ще го видим такъв, какъвто е. 3Който има тази
надежда в него, очиства себе си, както Христос е чист.
4Всеки, който извършва грях, нарушава закона, защото грехът
е нарушаване на закона. 5Знаете, че Христос дойде, за да пре-
махне греховете на хората. В него няма грях. 6Който живее в
него, вече не съгрешава, а който продължава да съгрешава, нито
го е виждал, нито някога го е познавал.
7Дечица, не позволявайте на никого да ви заблуждава. Всеки,
който постъпва праведно, е праведен, както е праведен Христос.

---

[1]**дара** Споменат още в 2:27. Букв.: „помазването“. Може да означава Святия Дух или да се отнася до послание или истина, както в 2:24.

8Всеки, който продължава да съгрешава, принадлежи на дявола,
защото дяволът съгрешава от самото начало. Затова дойде
Божият Син—за да унищожи делата на дявола.
9Всеки, който е станал дете на Бога, не продължава да съгреша-
ва, защото новият живот, който Бог му е дал,[1] остава в него. Той
не може да продължава да съгрешава, защото е станал Божие дете.
10Децата на Бога и децата на дявола се разпознават по това: който
не постъпва праведно и не обича брат си, не принадлежи на Бога.

Да се обичаме един друг

11Ето посланието, което чухте от самото начало: да се обичаме
един друг. 12Не трябва да бъдем като Каин,[2] който принадлеже-
ше на лукавия и уби брат си. А защо го уби? Защото неговите
постъпки бяха зли, а тези на брат му—праведни.
13Не се учудвайте, братя и сестри, ако хората от света ви мразят.
14Ние знаем, че сме преминали от смърт към живот, защото обича-
ме братята и сестрите си. Който не обича, остава в смъртта.
15Който мрази своя брат, е убиец,[3] а вие знаете, че в никой убиец
няма вечен живот. 16Ето как можем да познаем истинската любов:
Исус даде живота си за нас. Така и ние трябва да дадем своя живот
за братята и сестрите си. 17Ако някой има материални блага, но
като види своя брат в нужда, не се смили над него, как може да
твърди, че обича Бога? 18Дечица, нека любовта ни не е само на
думи или приказки, а да бъде истинска и да се изразява на дело.
19По това ще се уверим, че принадлежим на истината, и ще
успокоим сърцата си пред Бога, 20когато съвестта ни осъжда;
защото Бог е по-голям от съвестта ни и знае всичко.
21Скъпи мои, ако съвестта ни не ни осъжда, то с увереност
можем да пристъпим към Бога 22и ще получим това, което поис-
каме от него, защото спазваме заповедите му и вършим това, от
което той е доволен. 23А неговата заповед е да вярваме в името
на Сина му, Исус Христос, и да се обичаме един друг, както
Исус ни е заповядал. 24Който спазва Божиите заповеди, живее в
Бога и Бог живее в него. Ето как можем да разберем, че Бог
живее в нас: по Духа, който ни е дал.

Предупреждение за идването на лъжепророци

4 Скъпи мои, не вярвайте на всеки дух. Винаги проверявайте
духовете, за да видите дали са от Бога, защото по света наиз-
лязоха много лъжепророци. 2Ето как ще разпознаете Божия
Дух: всеки дух, който признава, че Исус Христос дойде на земя-

---

[1]**новият … дал** Букв.: „неговото семе“. [2]**Каин** Син на Адам и Ева, който от завист към брат си Авел го убива. Вж. Бит. 4:1–16. [3]**Който … убиец** Според учението на Исус, когато човек мрази своя брат, той мислено се превръща в негов убиец. Вж. Мат. 5:21–26.

та в човешко тяло, е от Бога. 3А всеки дух, който не признава
Исус, не е от Бога. Той е духът на антихриста, за когото сте
чули, че идва, а сега е вече в света.

4Дечица, вие принадлежите на Бога и сте победили лъжепро-
роците, защото Онзи, който е във вас, е по-велик от онзи, който
е в света. 5Тези хора принадлежат на света, затова говорят
езика на света, и светът ги слуша. 6Но ние принадлежим на
Бога и който познава Бога, слуша нас, а който не принадлежи
на Бога, не ни слуша. По това можем да разпознаем духа на
истината и духа на заблудата.

Любовта идва от Бога

7Нека се обичаме, скъпи мои, защото любовта идва от Бога и
който обича, е станал дете на Бога и познава Бога. 8Който не
обича, не познава Бога, защото Бог е любов. 9Ето как Бог показа
любовта си към нас: той изпрати в света своя единствен Син, за
да ни даде живот чрез него. 10Истинска любов е не нашата любов
към Бога, а Божията любов към нас, която той показа, като
изпрати своя Син да бъде изкупителна жертва за греховете ни.

11Скъпи мои, щом Бог ни обича така, значи и ние трябва да се
обичаме един друг. 12Никой никога не е видял Бога, но ако се
обичаме един друг, Бог живее в нас и любовта му е станала
съвършена в нас.

13А ние знаем, че живеем в Бога и Бог живее в нас, защото ни
е дал от Духа си. 14Видяхме, че Отец изпрати своя Син, за да
бъде Спасител на света и свидетелстваме за това. 15Ако някой
признае, че Исус е Синът на Бога, Бог живее в него и той живее
в Бога. 16И така, ние познаваме и сме се доверили на любовта,
която Бог има към нас.

Бог е любов. Който живее в любов, живее в Бога и Бог живее в
него. 17По този начин любовта става съвършена в нас, за да можем
без страх да посрещнем деня на съда, защото в този свят сме като
Христос. 18В любовта няма страх; тъкмо обратното—съвършената
любов прогонва страха, защото страхът е свързан с наказание. Ето
защо любовта не е съвършена в този, който се страхува.

19Ние обичаме, защото Бог пръв ни обикна. 20Който казва:
„Обичам Бога“, а мрази брат си, е лъжец. Лъжец е, защото
който не обича брат си, когото е видял, не може да обича Бога,
когото не е виждал. 21Христос ни даде тази заповед: „Който
обича Бога, трябва да обича и своя брат.“

Божиите деца побеждават света

5 Всеки, който вярва, че Исус е Месията,† е Божие дете; а
всеки, който обича Отца, обича и неговото дете. 2Ето как раз-

бираме, че обичаме Божиите деца: като обичаме Бога и се под-
чиняваме на заповедите му. [3]А любовта към Бога означава да
спазваме заповедите му, които не са непосилно бреме за нас.
[4]Това е така, защото всеки, който е дете на Бога, побеждава
света. И ето как извоювахме тази победа над света: чрез нашата
вяра. [5]Кой тогава побеждава света, ако не онзи, който вярва, че
Исус е Синът на Бога?

Бог свидетелства за своя Син

[6]Този, който дойде при нас чрез вода[1] и кръв,[2] е Исус Христос—
не само чрез вода, но чрез вода и кръв. Това свидетелство идва от
Духа, защото Духът е истината. [7]Три са тези, които свидетел-
стват—[8]Духът, водата и кръвта, като и трите са в съгласие. [9]Щом
като приемаме свидетелството на хора, трябва да признаем, че
свидетелството на Бога е по-значимо. Това е Божието свидетел-
ство: той е свидетелствал за своя Син. [10]Който вярва в Божия
Син, носи това свидетелство в себе си. Който не вярва на Бога, го
е обявил за лъжец, защото не е повярвал на свидетелството, което
Бог е дал за Сина си. [11]А свидетелството е това, че Бог ни е дал
вечен живот и този живот е в неговия Син. [12]Който има Сина,
има този живот. Който няма Божия Син, няма този живот.

Сега имаме вечен живот

[13]Всичко това пиша на вас, които вярвате в името на Божия
Син, за да знаете, че имате вечен живот. [14]С увереност можем
да пристъпим към Бога, защото той ни слуша, когато го молим
за нещо, което е по волята му. [15]Щом знаем, че Бог ни слуша,
за каквото и да го помолим, знаем, че получаваме това, за
което сме го помолили.

[16]Ако някой види свой брат да извършва грях—но не смъртен
грях—нека да се моли за него и Бог ще му даде живот. Говоря
за тези, които не са извършили смъртен грях. Има смъртен грях
и не казвам да се молите за него. [17]Всяка неправда е грях, но
има грях, който не е смъртен.

[18]Знаем, че всеки, който е станал Божие дете, не продължава
да греши, защото Божият Син го пази[3] и лукавият не го докосва.
[19]Знаем, че ние принадлежим на Бога и че целият свят е под
властта на лукавия. [20]Знаем, че Божият Син дойде и ни даде раз-
биране да познаем истинския Бог. Ние сме в истинския Бог, тъй
като сме в неговия Син Исус Христос. Той е истинският Бог и
вечният живот. [21]Дечица, пазете се от лъжливи богове!

---

[1]**вода** Вероятно се има предвид Исусовото кръщение. [2]**кръв** Вероятно се има предвид Исусовата смърт. [3]**Божият Син го пази** Букв.: „Роденият от Бога го пази“ или „ … пази себе си“.

Второто писмо на
Йоан

От презвитера[1] до избраната от Бога госпожа[2] и нейните деца,[3]
които обичам като участници в истината, а и не само аз, но и
всички, които са познали истината. 2Обичаме ви, защото истина-
та живее в нас и ще бъде с нас завинаги.
3Благодат, милост и мир да бъдат с нас от Бог Отец и от Исус
Христос, Сина на Отца, в истина и любов.
4Бях много щастлив да науча, че някои от децата ти следват
истината, така както ни заповяда Отец. 5А сега те умолявам,
скъпа госпожо, като ти пиша не някаква нова заповед, а същата,
която имахме от самото начало—да се обичаме един друг. 6А
любовта се изразява в това: да живеем според неговите заповеди.
Това е заповедта, която сте чули от началото: да живеете в любов.
7Много измамници са излезли в света, които не признават, че
Исус Христос е дошъл в човешко тяло. Такъв човек е измамникът
и антихристът. 8Внимавайте относно себе си, за да не изгубите
онова, за което сме работили, а да получите своята пълна награда.
9Всеки, който отива извън учението за Христос и не се държи
здраво за него, няма Бога. Но този, който се държи здраво за
това учение, има и Отца, и Сина. 10Ако някой дойде при вас и не
носи това учение, не го приемайте в дома си, нито го поздравя-
вайте. 11Който го поздравява, става съучастник в злите му дела.
12Макар че имам още много да ви пиша, предпочитам да не
използвам за това хартия и мастило. Надявам се скоро да се
видим и да си поговорим очи в очи, за да бъде така щастието ни
пълно. 13Поздравяват те децата на твоята избрана от Бога сестра.[4]

---

[1]**презвитера** Вероятно апостол Йоан. Под „презвитер“ се има предвид по-възрастен мъж или ръководител в църквата (вж. Речника). [2]**госпожа** Може да означава жена или местна църква. [3]**деца** Ако обръщението е към църква, „деца“ може да са наречени вярващите от църквата. [4]**сестра** Сестрата на „госпожата“ от ст. 1. Може да се отнася до друга жена или друга църква.

Третото писмо на Йоан

От презвитера[1] до моя скъп приятел Гай, когото обичам като
участник в истината:
2Скъпи приятелю, моля се да имаш добро здраве и всичко при
теб да върви добре, както зная, че е добре душата ти. 3Много се
зарадвах, когато няколко наши братя пристигнаха и потвърдиха
истината в твоя живот и това, че продължаваш да следваш исти-
ната. 4Няма по-голяма радост за мен от това да чуя, че децата
ми следват истината.
5Скъпи приятелю, ти си верен във всичко, което вършиш за
нашите братя, въпреки че са ти непознати. 6Те разказаха пред
църквата† за твоята любов. Моля те да ги изпратиш по начин,
който Бог би одобрил. 7Те тръгнаха, за да служат на Христос,[2] и
не приеха помощ от невярващите. 8Затова ние, вярващите, тряб-
ва да подпомагаме такива хора, като по този начин работим
заедно с тях за истината.
9Писах до църквата,† но Диотреф, който обича да се разпорежда
като най-важен сред тях, не иска да ни послуша. 10Затова, когато
дойда, ще изтъкна нещата, които той върши, като ни клевети със
злобни думи. Не му стига това, но и не приема нашите братя, а
пречи и на онези, които искат да ги приемат, и ги гони от църквата!
11Скъпи приятелю, не подражавай на злото, а на доброто.
Всеки, който върши добро, е от Бога, а всеки, който върши зло,
никога не е виждал Бога.
12За Димитрий всички говорят добре, свидетелство за това е и
самата истина. Добри думи за него казваме и ние, а ти знаеш,
че говорим истината.
13Имам да ти пиша много неща, но не искам да върша това с
перо и мастило. 14Надявам се скоро да те видя и тогава да си
поговорим очи в очи. 15Мир на теб. Поздравяват те всички твои
приятели. Поздрави лично всеки от приятелите ни там.

---

[1]**презвитера** Вероятно апостол Йоан. Под „презвитер“ се има предвид по-възрастен мъж или ръководител в църквата (вж. Речника). [2]**на Христос** Букв.: „заради името“.

Писмото на
Юда

От Юда, слуга на Исус Христос и брат на Яков, до призованите, обичани от Бог Отец и пазени за[1] Исус Христос:
2Милост, мир и любов да изобилстват над вас.

Бог ще накаже хората, които грешат

3Скъпи мои, въпреки че много ми се искаше да ви пиша за общото ни спасение, почувствах, че е нужно да ви пиша и да ви убедя да се борите за вярата, която Бог веднъж завинаги даде на своите святи хора. 4Защото сред вас са се промъкнали някои, за чието осъждане Писанията отдавна са пророкували. Това са безбожници, които изопачават благодатта на нашия Бог, за да оправдаят своя разгулен живот, и отричат Исус Христос, нашия единствен Господар и Господ.

5Искам да ви припомня, независимо че всичко това вече ви е известно, че Господ, който веднъж завинаги спаси своя народ от земята на Египет, след това погуби онези, които не повярваха. 6Припомнете си и ангелите, които не удържаха поверените им позиции на власт, а напуснаха своя дом—Бог ги държи в тъмнина, във вечни окови, докато бъдат осъдени, когато дойде великият ден. 7Не забравяйте Содом, Гомор† и околните градове, които също както ангелите се отдадоха на разврат и неестествени сексуални връзки. Подложени на наказанието на вечния огън, те представляват изрично предупреждение за нас.

8По същия начин тези хора сред вас, водени от сънищата си, оскверняват телата си, отхвърлят властта на Господа и хулят славните ангели.[2] 9Дори архангел Михаил, когато спореше за тялото на Моисей, не се осмели да осъди дявола с хулни думи, а само каза: „Господ да те укори!“ 10Но тези хора хулят онова, което не разбират; а пък нещата, които инстинктивно усещат, както глупави животни—точно те ги унищожават. 11Толкова по-зле за тях! Те избраха пътя на Каин.[3] Заради парите се отдадоха на заблудата на Валаам, разбунтуваха се като Корей и като

---

[1]**за** Или „чрез“. [2]**славните ангели** Букв.: „славите“ или „славните“. [3]**Каин** Син на Адам и Ева, който от завист към брат си Авел го убива. Вж. Бит. 4:1–16.

него са унищожени. [12]Тези хора са опасни рифове[1] през специал-
ното време, в което споделяте храната си. Те безсрамно[2] ядат с
вас. Грижат се само за себе си. Те са безводни облаци, носени от
ветровете; окапали дървета, които—недали плод през есента и
изкоренени—са умрели два пъти. [13]Те са бурни морски вълни,
които оставят на брега единствено пяната на своя позор; блуж-
даещи звезди, за които Бог е запазил най-черния мрак завинаги.

[14]За тях пророкува и Енох, седмият след Адам, казвайки: „Ето!
Господ идва с десетки хиляди свои святи ангели, [15]за да съди цяло-
то човечество и да обяви за виновни всички хора за всички безбож-
ни дела, които са вършили по безбожен начин и за всички ужасни
думи, които безбожните грешници са говорили против него.“

[16]Тези хора винаги недоволстват, постоянно обвиняват другите
и следват собствените си егоистични желания. Те говорят над-
менно и ласкаят другите с користни цели.

Предупреждения и наставления

[17]А вие, скъпи мои, помнете какво предрекоха апостолите на
нашия Господ Исус Христос. [18]Те ви казваха: „В последното
време ще се появят хора присмехулници, които ще следват свои-
те безбожни желания.“ [19]Те създават разцепления, управлявани
са от инстинктите си и нямат Духа.

[20]Но вие, скъпи мои, се изграждайте един друг върху своята
най-свята вяра и се молете в Святия Дух. [21]Пазете себе си в
Божията любов, като очаквате нашия Господ Исус Христос,
който в милостта си ще ви даде вечен живот.

[22]Помагайте на тези, които се съмняват. [23]Спасявайте други,
като ги изтръгвате от огъня. Към трети проявявайте милост,
примесена със страх, като ненавиждате дори дрехите им, опетне-
ни от делата на грешната им човешка природа.

Прославяйте Бога

[24]А на него, който е способен да ви пази от падане и да ви
представи безгрешни и радостни пред своето славно присъствие,
[25]на единствения Бог, нашия Спасител, чрез Исус Христос,
нашия Господ, да бъде слава, величие, сила и власт за всички
минали времена, сега и завинаги! Амин.

---

[1]**опасни рифове** Или: мръсни петна. [2]**безсрамно** Или: без страх.

Писмото до
римляните

1 От Павел, слуга на Христос Исус, призован да бъде апостол,
избран да проповядва Божията Блага вест, 2която Бог отдавна
беше обещал чрез пророците си в Святите Писания.
3Благата вест е за неговия Син, нашия Господ Исус Христос,
който като човек произлезе от Давидовия† род, 4но вследствие
възкресението от мъртвите беше обявен за могъщия Божий Син
в царството на Святия Дух. 5Чрез Христос ми бе дадена приви-
легията да бъда апостол, за да работя сред всички езичници,
така че да повярват и да се подчинят на Бога. Върша това заради
Христос. 6Вие също сте сред тях и сте призовани да принадле-
жите на Исус Христос.
7Пиша до всички вас, живеещи в Рим, които Бог обича и при-
зова да станете негови святи хора.
Благодат и мир на вас от Бога, нашия Баща, и от Господ Исус
Христос.

Благодарствена молитва

8Първо, благодаря на моя Бог чрез Исус Христос за всички
вас, защото за вашата вяра се говори по целия свят. 9Бог, на
когото служа всеотдайно, като проповядвам Благата вест за
неговия Син, ми е свидетел, че всеки път ви споменавам в
молитвите си 10и винаги се моля най-накрая да успея да дойда
при вас, ако такава е Божията воля. 11Защото жадувам да ви
видя и да ви предам някой духовен дар, за да станете силни 12и
докато съм сред вас, да се насърчаваме един друг с вярата си,
вие—мен и аз—вас. 13Братя и сестри, знайте, че много пъти
исках да дойда при вас, за да пожъна плодове и сред вас, така
както сред другите езичници, но досега все нещо ми пречеше.
14Длъжник съм на всички—на гърци и варвари, на образовани
и неуки. 15Затова съм готов да проповядвам Благата вест и на
вас, които живеете в Рим.
16Защото аз не се срамувам от Благата вест, тъй като тя е
Божията сила за спасение на всеки вярващ—първо на юдеина, а
след това и на езичника. 17Защото в нея се разкрива как Бог

прави хората праведни от вяра към вяра, както е писано:
„Праведният чрез вяра ще живее.“[1]

Всички хора са грешни

18Несъмнено Божият гняв от небето е отправен към всяко зло
и грешно дело на хората, които потулват истината с неправда.
19Бог изявява гнева си, защото хората знаят всичко, което е
известно за Бога, тъй като сам той им го показа. 20От сътворени-
ето на света невидимата вечна сила и божественост на Бога ясно
могат да бъдат разбрани, защото си проличават от Божиите
дела. Ето защо хората нямат оправдание, 21тъй като, макар и да
познаваха Бога, не го почетоха като Бог и не му благодариха, а
вместо това се отдадоха на суетни мисли и глупавите им сърца
се изпълниха с мрак. 22И макар да твърдяха, че са помъдрели, те
станаха глупци 23и замениха славата на безсмъртния Бог с
идоли, изобразяващи смъртни хора, птици, животни и влечуги.

24Затова Бог ги предаде на злите желания на сърцата им и на
сексуални грехове и ги остави да оскверняват телата си един с
друг. 25Те замениха истината за Бога с лъжа и се покланяха и
служеха на създаденото, а не на неговия Създател, който е бла-
гословен завинаги. Амин.

26Затова Бог ги предаде на срамни страсти. Жените замениха
естествените сексуални връзки с противоестествени. 27Също и
мъжете изоставиха естествените сексуални връзки с жени и разпа-
лени от страст един към друг, вършеха срамни неща с други мъже.
За своята извратеност те получават в телата си заслуженото.

28И понеже не счетоха, че си струва да имат истинското позна-
ние за Бога, той ги предаде на поквареното им мислене, за да вър-
шат непристойни дела. 29Тези хора са изпълнени с всякакви грехо-
ве—зло, алчност, ненавист, завист, убийство и разпра, измама и
злост. Те сплетничат, 30клеветят и мразят Бога. Те са грубияни,
горделивци, самохвалковци, измислят нови начини да вършат зло,
непокорни са към родителите си, 31глупци, не държат на думата си
и нямат обич и милост в сърцата си. 32Въпреки че знаят праведната
Божия заповед, която казва, че такива дела заслужават смърт, те
не само ги вършат, а и одобряват, когато други ги вършат.

Божият справедлив съд

2 Който и да си ти, човече, нямаш извинение, когато съдиш
някого, защото съдейки друг човек, произнасяш присъда и над
себе си, тъй като ти, който съдиш, вършиш същите неща. 2Знаем,
че Божията присъда над хората, които вършат такива дела, е

---

[1] **„Праведният … живее“** Ав. 2:4.

справедлива. 3Но ти, човече, който съдиш хората, които вършат
тези неща, а в същото време ги вършиш и ти, нима мислиш, че
ще избегнеш Божия съд? 4Или презираш богатата доброта, сниз-
хождение и търпение на Бога и не разбираш, че той е добър към
теб, защото те чака да се покаеш†? 5Но поради своята упоритост
и нежелание да се покаеш ти правиш наказанието си по-тежко и
ще го получиш в деня, когато Божият гняв и справедлив съд
бъдат разкрити. 6Бог ще възнагради всеки според делата му. 7Ще
даде вечен живот на онези, които търсят слава, почест и без-
смъртие чрез постоянството си да вършат добро, 8и ще стовари
наказанието и гнева си върху онези, които поради своето себе-
любие отказват да следват истината и следват злото. 9Скръб и
страдание ще изпрати Бог на всеки, който върши зло, първо на
юдеите, а после и на езичниците. 10А на всеки, който върши
добро, ще даде слава, почест и мир, първо на юдеите, а после и на
езичниците. 11Защото Бог съди всички безпристрастно.

12Тези, които познават закона, и тези, които никога не са чува-
ли за него, са равни, когато извършват грях. Които не познават
закона и извършват грях, ще бъдат обречени на смърт, а които
познават закона и извършват грях, ще бъдат съдени според него.
13Защото праведни пред Бога са не тези, които чуват закона, а
тези, които го спазват, и те ще бъдат оправдани. 14(Така че, кога-
то езичниците, които нямат закона, вършат от само себе си това,
което той изисква, въпреки че не го познават, те са закон за себе
си, 15защото поведението им показва, че изискваното от закона е
написано в сърцата им. Свидетел за това е и съвестта им.
Понякога разумът им подсказва, че са извършили грях, и това ги
прави виновни, а друг път разбират, че са извършили добро, и
това ги прави невинни.) 16Всички тези неща ще се случат в деня,
когато Бог чрез Исус Христос ще съди тайните мисли на хората,
както казва Благата вест, която проповядвам.

Юдеите и закона

17А ти, който наричаш себе си юдеин и уповаваш на закона, и
се гордееш с взаимоотношението си с Бога, 18и знаеш каква е
волята му и кое е наистина важно, защото законът ти го казва,
19и си убеден, че водиш слепите, че си светлина за онези, които
тънат в мрак, 20че си наставник на неуките и учител на децата, и
си сигурен, че законът те снабдява със знания и истина, 21защо
ти, който учиш другите, не учиш и себе си? Защо ти, който про-
повядваш, че не трябва да се краде, крадеш? 22Защо прелюбодей-
стваш ти, който казваш, че човек не трябва да прелюбодейства?
Защо крадеш от храмовете ти, който мразиш идолите? 23Ти,
който се хвалиш със закона, защо носиш срам за Бога, като

нарушаваш неговия закон? [24]Както е писано: „Заради вас се
хули Божието име сред езичниците.“[1]

[25]Обрязването има смисъл, ако спазваш закона, но ако го наруша-
ваш, все едно че никога не си бил обрязан. [26]Ако необрязан човек
изпълнява изискванията на закона, все едно че е обрязан. [27]Този,
който не е физически обрязан и изпълнява закона, ще те осъди теб,
който, въпреки че го имаш написан и си обрязан, го нарушаваш.

[28]Не е истински юдеин онзи, който е юдеин само външно, нито
обрязването на тялото е истинско обрязване. [29]Истински юдеин
е онзи, който е юдеин вътрешно, и истинското обрязване е в сър-
цето и е извършено от Духа, а не от писания закон. Похвалата,
която такъв човек получава, идва не от хората, а от Бога.

3 И така, какво предимство имат юдеите и каква е ползата от
обрязването? [2]Голяма във всяко отношение. Първо, защото на
тях Бог повери ученията си. [3]И какво от това, че някои не бяха
верни на Бога? Нима тяхната невярност ще го възпре да изпълни
обещаното от него? [4]Не, разбира се! Бог ще продължи да бъде
верен, дори и всеки човек да е лъжец. Както казва Писанието:

„Ще докажеш, че си прав, когато говориш,
и ще спечелиш, когато те съдят.“ *Псалм 51:4*

[5]И така, какво да кажем, щом като нашите грехове само
показват Божията праведност? Нима Бог е несправедлив, когато
ни наказва? (Казвам това, което някои хора могат да си помис-
лят.) [6]Не, разбира се! Иначе как ще съди света?

[7]Може да кажеш: „Щом като Божията слава расте от това, че
моята лъжа показва по-ясно неговата истина, защо ме съдят
като грешник?“ [8]Все едно казваш: „Нека вършим зло, за да
дойде доброто!“ Има хора, които ни клеветят и говорят, че ние
поучаваме точно това. Тези хора заслужават да бъдат осъдени.

Всички хора са виновни

[9]И така, ние, юдеите, по-добри ли сме от останалите? Съвсем
не! Вече поставихме обвинението, че както юдеите, така и езич-
ниците са под властта на греха. [10]Както е писано:

„Няма нито един човек без грях.
11 Няма нито един, който разбира.
Няма нито един, който търси Бога.
12 Всички му обърнаха гръб и всички се поквариха.
Няма нито един, който да върши добро.
Няма дори и един!“ *Псалм 14:1–3*

---

[1]**„Заради вас … езичниците“** Ис. 52:5; Ез. 36:20.

13 „Устите им са отворени гробове
и езиците им служат само за да мамят другите.“ *Псалм 5:9*

„Думите им са змийска отрова.“ *Псалм 140:3*

14 „Устите им са пълни с проклятия и жлъч.“ *Псалм 10:7*

15 „Винаги са готови да пролеят кръв,
16 навсякъде, където отидат, носят разруха и нещастие
17 и не познават пътя към мира.“ *Исая 59:7–8*

18 „Те нямат страхопочитание към Бога.“ *Псалм 36:1*

19Сега знаем, че това, което законът казва, се отнася за онези,
които са под закона, за да се сложи край на всички оправдания,
които хората си намират, и да се покаже, че Бог ще съди цялото
човечество. 20Никой няма да бъде оправдан пред Бога заради
подчинение на закона, защото законът само показва греха ни.

Как Бог прави хората праведни

21Но сега се разкрива как Бог прави хората праведни. Това става
отделно от закона, въпреки че законът и пророците свидетелстват
за него. 22Бог прави хората праведни чрез вярата в Исус Христос
и това се отнася за всички, които вярват, понеже няма разлика
между хората, 23защото всички съгрешиха и са лишени от
Божията слава. 24Но Бог ги прави праведни чрез своята благодат
даром, като ги освобождава от греха чрез Христос Исус. 25Чрез
кръвта на Исус Бог го представи като изкупителна жертва за гре-
ховете на онези, които имат вяра. Така показа, че е бил справед-
лив, когато, поради снизхождението си, в миналото не е наказал
хората за греховете им. 26Бог извърши това, за да докаже, че е
справедлив в настоящето и че ще продължи да бъде справедлив и
същевременно да прави праведен всеки, който вярва в Исус.

27Защо да се хвалим тогава? Няма за какво. Това е изключено не
от закона на делата, а от закона на вярата. 28Защото вярваме, че
човек става праведен чрез вярата, а не чрез делата, които е извър-
шил, за да се подчини на закона. 29И нима Бог принадлежи само на
юдеите? Нима той не е Бог и на езичниците? Разбира се, че е.
30Тъй като Бог е един, той ще направи праведни както юдеите, така
и езичниците[1] чрез вяра. 31Означава ли това, че чрез вяра унищо-
жаваме закона? Не, в никакъв случай! Ние се съгласяваме с него.

---

[1]**както юдеите, така и езичниците** Букв.: „както обрязаните, така и необрязаните“.

Примерът на Авраам

4 Какво тогава можем да кажем, че е открил за вярата Авраам,
нашият праотец по плът?[1] 2Защото, ако е станал праведен
чрез делата си, той има основание да се хвали, но не пред Бога.
3Писанието казва: „Авраам повярва в Бога и той прие вярата му
и го счете за праведен."[2]

4Този, който работи, получава заплата за труда си не като пода-
рък, а защото я е заслужил. 5Но ако някой се доверява не на делата
си, а на Бога, който прави праведни грешните, Бог приема вярата
на този човек и го счита за праведен. 6Така Давид говори за щасти-
ето на онзи, когото Бог приема за праведен, без да гледа делата му:

7 „Благословени са онези, чиито беззаконни дела са простени
и чиито грехове са покрити.
8 Благословен е онзи, когото Бог приема така,
сякаш не е извършил грехове." *Псалм 32:1–2*

9Дали това щастие се отнася само за обрязаните или и за тези,
които не са обрязани? Защото казахме: „Бог прие вярата на
Авраам и го счете за праведен." 10А кога бе счетен за праведен?
Преди или след като бе обрязан? Бог го счете за праведен преди,
а не след обрязването. 11По-късно Авраам се обряза като доказа-
телство, че благодарение на вярата той бе праведен пред Бога още
преди да бъде обрязан. И така той стана баща на всички, които
вярват и са приети от Бога като праведни, въпреки че не са обря-
зани, 12и на тези, които са обрязани, но същевременно следват
вярата, която нашият баща Авраам показа преди да бъде обрязан.

Божието обещание, получено чрез вярата

13Обещанието, дадено на Авраам и потомците му, че ще бъде
наследник на света, дойде не чрез закона, а чрез праведността,
която произтича от вярата. 14Защото ако тези, които следват
закона, са наследници на света, вярата губи смисъл и обещание-
то е без стойност. 15Защото законът може само да предизвика
Божия гняв, ако бъде нарушен, но където няма закон, няма и
нарушаване на закона.

16Божието обещание идва благодарение на вярата и затова е
подарък. А щом е подарък, то е за всички потомци на Авраам—
не само за тези, които живеят под закона, но и за тези, които
живеят с вяра като Авраам. Той е баща на всички нас, 17както е
писано: „Направих те баща на много народи."[3] Това е истина

[1] **Стих 1** Или: „Какво да кажем тогава? Открили ли сме, че Авраам е нашият праотец по плът?" [2] **„Авраам … праведен"** Бит. 15:6. [3] **„Направих те … народи"** Бит. 17:5.

пред Бога, в когото Авраам вярваше—Бога, който дава живот на
мъртвите и създава онова, което не е съществувало.

18Въпреки че нямаше надежда Авраам да има деца, той вярва-
ше и се надяваше. И така стана баща на много народи, както му
беше казано: „Ще имаш безбройно потомство.“[1] 19И вярата му
не отслабна, въпреки че беше почти на сто години и добре знае-
ше, че тялото му е вече неспособно да създава потомство и че
Сара е безплодна. 20Но той не спря да вярва и не се усъмни в
Божието обещание. Напротив: вярата му ставаше все по-силна и
той прослави Бога. 21Авраам бе напълно сигурен, че Бог може да
изпълни онова, което е обещал. 22Ето защо е казано: „Бог прие
вярата му и го счете за праведен.“[2] 23Но не само за него бе писа-
но: „Бог прие вярата му“, 24а и за нас, които ще бъдем считени за
праведни, защото вярваме в Онзи, който възкреси от мъртвите
нашия Господ Исус, 25който бе предаден на смърт заради нашите
грехове и бе възкресен, за да станем праведни пред Бога.

Праведност пред Бога

5 Тъй като сме станали праведни пред Бога чрез вяра, ние сме
в мир с него чрез нашия Господ Исус Христос. 2Защото
повярвахме в Христос, той ни доведе в тази благодат, в която
сега живеем, и радостно се хвалим заради надеждата, че ще спо-
делим Божията слава. 3Радостно се хвалим и с изпитанията си,
защото знаем, че изпитанията раждат търпение, 4а търпението—
твърдост, която ражда надежда. 5Надеждата няма да ни разоча-
рова, защото Божията любов се изля в сърцата ни чрез Святия
Дух, който ни беше даден.

6Още когато бяхме безсилни да се спасим, в нужното време
Христос умря за нас, които живеехме против Бога. 7Много
малко хора биха умрели за някой друг човек, дори и ако той
спазва изискванията на закона. Ако е наистина добър, може
някой да се реши да умре за него. 8Бог показва любовта си към
нас с това, че още докато бяхме грешни, Христос умря за нас.

9Сега, когато сме станали праведни чрез смъртта на Христос, то
чрез него със сигурност ще се спасим от Божия гняв. 10Защото,
ако докато бяхме врагове на Бога, той ни помири със себе си
чрез смъртта на Сина си, то със сигурност сега, когато сме поми-
рени, ще ни спаси чрез живота на Христос. 11И това не е всичко:
ние радостно се хвалим с онова, което Бог е направил чрез нашия
Господ Исус Христос, чрез когото сега сме помирени с Бога.

---

[1]**„Ще имаш … потомство“** Бит. 15:5. [2]**„Бог … праведен“** Бит. 15:6.

Адам и Христос

12Така както грехът дойде на света чрез един човек, а чрез
греха дойде смъртта, така и чрез греха смъртта се разпространи
във всички хора, защото всички съгрешиха. 13Грях е имало на
света още преди появата на закона, но когато няма закон, никой
не може да бъде обвинен в грях. 14От времето на Адам до
Моисей царуваше смъртта, дори и над тези, които не са извър-
шили грях както Адам, който наруши Божията заповед.

Адам беше като Онзи, който трябваше да дойде. 15Но Божият
подарък не е като греха на Адам. Всички хора умряха заради
греха на този един човек, но благодатта на Бога и подаръкът,
който бе даден безплатно чрез един човек—Исус Христос—се
изляха изобилно върху човечеството. 16И Божият дар не може
да се сравни по своето влияние с греха на Адам, защото Адам
съгреши само веднъж и беше осъден, а Божият подарък дойде
след много грехове и направи хората праведни пред Бога. 17Ако
заради един човек смъртта царуваше благодарение на греха на
този един човек, много повече онези, които получават изобилна-
та благодат и дара на праведността, ще имат истински живот и
ще царуват чрез един човек—Исус Христос.

18Както осъждението над всички хора дойде чрез едно прегреше-
ние, така също чрез едно праведно дело дойде оправданието, носе-
що живот за всички хора. 19Както чрез непокорството на един
човек всички хора станаха грешни, така чрез покорството на един
човек всички хора ще станат праведни пред Бога. 20Законът дойде,
за да се увеличат греховете, но там, където те растяха, Божията
благодат растеше още повече, 21за да може както грехът царуваше
чрез смъртта, така Божията благодат да царува чрез праведността
и да донесе вечен живот чрез нашия Господ Исус Христос.

Мъртви за греха, но живи в Христос

6 Какво да кажем? Че трябва да продължим да грешим, за да
се умножи Божията благодат? 2Не, разбира се! Как можем
ние, които умряхме за греха, да продължим да живеем в него?
3Или не знаете, че ние, които бяхме кръстени† в Христос Исус,
бяхме кръстени в смъртта му? 4И чрез кръщението в неговата
смърт бяхме погребани заедно с него, за да може както Христос
бе възкресен от мъртвите чрез славата на Отца, така и ние също
да живеем нов живот.

5Защото ако сме били съединени с него в смърт като неговата,
ще бъдем съединени с него и във възкресение като неговото.
6Знаем, че старата ни същност бе разпъната на кръста заедно с
Христос, за да бъдат унищожени грешните ни тела и да не

бъдем вече роби на греха, 7защото този, който е умрял, е освобо-
ден от властта на греха.

8И след като умряхме с Христос, вярваме, че и ще живеем с
него, 9защото Христос, който възкръсна от мъртвите, вече няма
да умре и смъртта вече не господства над него. 10Когато умря с
тази смърт, Христос умря за греха веднъж и завинаги, а живо-
тът, който сега живее, е живот с Бога. 11Така и вие смятайте
себе си мъртви за греха, но живи за Бога чрез Христос Исус.

12Грехът не трябва да господства над земното ви тяло, за да не
се подчинявате на неговите грешни желания, 13а също и не
позволявайте никоя част от вашето тяло да бъде използвана като
оръдие на греха в служба на злото. Служете на Бога като хора,
възкръснали от мъртвите и живи сега. Нека телата ви бъдат оръ-
дия на Бога в служба на доброто. 14Грехът няма да господства
над вас, защото живеете не под закона, а под Божията благодат.

Роби на праведността

15Какво да правим тогава? Да грешим, защото живеем не под
закона, а под Божията благодат? Не, разбира се! 16Не знаете ли,
че когато служите на някого и му се покорявате, сте негови
роби—или роби на греха, което води до смърт, или роби, поко-
ряващи се на Бога, което води до оправдание? 17Вие бяхте роби
на греха, но се подчинихте с цялото си сърце на учението, което
ви бе дадено. Благодарим на Бога за това! 18Бяхте освободени от
греха и станахте роби, които вършат онова, което Бог изисква.
19За да стане ясно, използвам пример от живота, защото ви е
трудно да разберете. Както бяхте роби на нечистотата и злото и
живеехте за злото, така сега трябва да станете роби, които вър-
шат онова, което Бог изисква, и да се посветите на Бога.

20Когато бяхте роби на греха, не бяхте задължени да вършите
онова, което Бог изисква. 21И какви плодове пожънахте тогава?
Дела, от които сега се срамувате и които накрая водят до смърт.
22Но сега, когато сте освободени от греха и сте роби на Бога,
плодовете, които жънете, водят към посвещение на Бога и
накрая—до вечен живот. 23Заплатата за греха е смърт, а Божият
подарък е вечен живот чрез Христос Исус, нашия Господ.

Освобождение от закона

7 Нима не знаете, братя и сестри (защото говоря на хора, които
познават закона), че законът господства над човека, докато
той е жив? 2Например, според закона омъжената жена е обвърза-
на със съпруга си, докато той е жив, но ако съпругът ѝ умре, тя
се освобождава от брачния закон. 3И така, ако тя стане жена на
друг мъж, докато съпругът ѝ е жив, законът казва, че е прелюбо-

дейка, но ако съпругът й умре, тя е свободна от брачния закон и
няма да извърши прелюбодеяние, ако стане жена на друг мъж.

[4]Така, братя и сестри, вие също умряхте за закона чрез
Христовото тяло, за да можете да принадлежите на друг—на
Онзи, който възкръсна от мъртвите, за да принасяме плодове за
Бога. [5]Когато живеехме според грешната си човешка природа,
нашите греховни страсти, подбудени от закона, вършеха своето
дело в телата ни, за да дадат плодове, които водят към смърт.
[6]Но сега, след като умряхме за закона, чиито пленници бяхме,
ние сме освободени от него. Сега служим на Бога по нов начин,
ръководени от Духа, а не по стария начин—според писания
закон.

Борбата с греха

[7]Можем ли тогава да кажем, че грехът и законът са едно? Не,
разбира се! Но ако не беше законът, нямаше да зная какво е
грях. Всъщност, ако законът не беше казал: „Не пожелавай това,
което принадлежи на друг“,[1] нямаше да зная какво е да пожела-
еш нещо, което принадлежи на друг. [8]Но грехът намери начин
чрез тази заповед да ме накара да пожелавам всякакви неща,
които не ми принадлежат, защото без закона грехът е безсилен.
[9]Имаше време, когато бях жив без закона, но грехът отново
започна да действа, когато заповедта на закона дойде при мен,
[10]и аз умрях. Така заповедта, чието предназначение бе да донесе
живот, ми донесе смърт, [11]защото грехът успя да ме измами и
използва заповедта да ме убие.

[12]Законът е свят и заповедта е свята, справедлива и добра.
[13]Означава ли това, че доброто ми донесе смърт? Не, разбира се!
За да разбера какво е грях, грехът ми донесе смърт, като се въз-
ползва от доброто. Това стана, за да може чрез тази заповед да
се покаже колко ужасно грешен е грехът.

Вътрешният конфликт

[14]Знаем, че законът е духовен, а аз не съм. Аз съм човек от
плът и бях продаден в робство на греха. [15]Не зная какво върша,
защото върша не това, което искам, а нещата, които мразя, тях
върша! [16]А щом върша точно това, което не искам, значи се
съгласявам със закона и признавам, че е добър. [17]Но всъщност
не аз върша тези неща, а грехът, който живее в мен. [18]Да, зная,
че нищо добро не живее вътре в мен, тоест в моята недуховна
човешка природа. Имам желание за добри дела, но нямам
силата да ги върша. [19]Върша не доброто, което искам, а

[1]**„Не пожелавай … друг“** Изх. 20:17; Втор. 5:21

злото, което не искам. 20А щом върша точно това, което не
искам, то не аз го върша, а грехът, който живее в мен.

21Откривам в себе си това правило: когато искам да извърша
добро, злото винаги е с мен. 22Дълбоко в себе си аз с радост при-
емам Божия закон. 23Но виждам друг закон да действа в тялото
ми. Той е във вражда със закона, който ръководи ума ми. Този
друг закон, който действа в тялото ми, е законът на греха и той
ме превръща в свой пленник. 24Аз съм един окаян човек! Кой ще
ме спаси от това тяло, подвластно на смъртта? 25Бог го прави
чрез нашия Господ Исус Христос и аз съм благодарен!

И така, с ума си служа на Божия закон, но с грешната си
човешка природа служа на закона, наложен ми от греха.

Живот в Духа

8 Така сега няма осъждение за онези, които са в Христос Исус.
2Защото законът на Духа, който носи живот, в Христос Исус
те освободи от закона на греха, който води до смърт. 3Бог извър-
ши това, което законът на Моисей, загубил силата си чрез наша-
та човешка природа, не можа. Като изпрати на земята собстве-
ния си Син, който прие тяло, подобно на нашите човешки тела, с
които грешим, за да плати за греха, Бог осъди греха чрез това
тяло. 4Той направи това, за да станем праведни според изисква-
нията на закона и сега ние живеем, като следваме Духа, а не
грешната си човешка природа.

5Защото онези, които живеят според грешната си природа, след-
ват желанията на грешната си природа, а тези, които живеят спо-
ред Духа, следват желанията на Духа. 6Умът, управляван от неду-
ховната човешка природа, води към духовна смърт, а умът,
управляван от Духа, води към живот и мир. 7Умът, управляван от
недуховната човешка природа, е против Бога, защото не се покоря-
ва и не може да се покори на Божия закон 8и онези, които живеят
според грешната си природа, не могат да се харесат на Бога.

9Но ако Божият Дух наистина живее във вас, ръководи ви не
грешната природа, а Духът. А ако някой няма Христовия Дух, този
човек не принадлежи на Христос. 10От друга страна, ако Христос е
във вас, дори телата ви да са мъртви вследствие на греха, Духът ви
дава живот, защото сте станали праведни пред Бога. 11Бог възкреси
Исус от мъртвите и сега във вас живее Божият Дух. Онзи, който
възкреси Христос от мъртвите, ще даде живот на вашите смъртни
тела чрез своя Дух, който живее във вас.

12Затова, братя и сестри, ние не трябва да живеем според зако-
ните на грешната природа, защото не сме задължени да следваме
нейните желания. 13Онези, които живеят според грешната си
природа, ще умрат, а онези, които чрез Духа умъртвят греховни-

те си желания, ще живеят, 14защото истинските Божии деца са
онези, които са ръководени от Божия Дух. 15Вие приехте не дух,
който ви прави роби и отново ви кара да се страхувате, а Духа,
който ви прави Божии деца. Чрез него викаме „*Авва*,[1] Отче!“ 16и
същият този Дух заедно с нашия дух свидетелства, че сме
Божии деца. 17И понеже сме негови деца, ние също сме Божии
наследници и наследници заедно с Христос, и след като страда-
ме заедно с него, ще получим и слава като неговата.

Бъдещата слава

18Сигурен съм, че страданията ни в този живот са нищо в срав-
нение с бъдещата слава, която ще ни бъде дадена. 19Създаденият
от Бога свят с нетърпение очаква времето, когато ще се разкрие
кои са Божиите деца. 20Светът беше променен така, че всичко в
него се обезсмисли. Това стана не защото той го искаше, а защо-
то Бог реши да го промени с надеждата, 21че създаденото от него
ще бъде освободено от своето робство на разруха и ще се радва
на славната свобода, която принадлежи на Божиите деца.

22Защото знаем, че досега всичко, сътворено от Бога, стене и
страда като жена в родилни болки. 23И не само всичко сътворе-
но, а и ние, които имаме Духа като начало на Божието благо-
словение, стенем в себе си, докато с нетърпение очакваме пълно-
то осиновяване от Бога, когато телата ни ще бъдат освободени.
24Ние бяхме спасени и затова имаме тази надежда в сърцата си.
Ако можехме да видим онова, което очакваме, то това нямаше
да е истинска надежда, защото кой се надява на нещо, което
вече вижда? 25Но ние се надяваме на нещо, което още не вижда-
ме, и търпеливо го очакваме.

26Духът идва на помощ в слабостта ни. Ние не знаем за какво
и как да се молим, а той самият се моли за нас със стенания,
които не могат да се изразят с думи. 27Бог вижда това, което е в
сърцата ни, и знае какво иска Духът, защото той се моли за
Божиите святи хора така, както Бог желае.

28И знаем, че във всичко Бог работи за доброто на онези, които
го обичат, онези, които призова, защото такъв бе планът му. 29Още
преди сътворението на света той познаваше хората, които предва-
рително отдели да бъдат подобни на неговия Син, за да може
Божият Син да бъде първородният[2] сред много братя и сестри.
30Бог не само ги отдели предварително, но ги и призова; които
призова, направи праведни; и които направи праведни, прослави.

---

[1]**„*Авва*“** е арамейската дума за „баща“ или „татко“. [2]**първородният** Това вероятно означава, че Христос е първият в Божието семейство, който споделя Божията слава.

Божията любов в Христос Исус

31Какво да кажем за това? Ако Бог е за нас, кой може да е
против нас? 32Нима Онзи, който не пожали собствения си Син, а
го изпрати да умре за всички ни, няма да ни даде, заедно с Исус,
и всичко останало? 33Кой може да обвини избраните от Бога?
Никой! Защото Бог е този, който ги обявява за невинни. 34Кой
може да ги осъди? Никой! Христос Исус умря и, което е още
по-важно, беше възкресен, и сега седи от дясната страна на Бога
и се застъпва за нас. 35Кой ще ни отдели от любовта на Христос?
Неприятностите, трудностите, преследванията, липсата на храна
или дрехи, опасностите или мечът? 36Както е писано:

„Заради теб ни убиват непрестанно
и гледат на нас като на овце, обречени на заколение.“

Псалм 44:22

37Не, във всички тези неща ние печелим славна победа чрез
Онзи, който ни обикна. 38Защото твърдо вярвам, че нито смърт-
та, нито животът, нито ангелите, нито управляващите духове,
нито нещо в настоящето, нито нещо в бъдещето, нито други
сили, 39нито нещо във висините, нито нещо в дълбините, нито
каквото и да е от създаденото може да ни отдели от Божията
любов, която имаме в Христос Исус, нашия Господ.

Бог и израелският народ

9 Говоря истината в Христос. Не лъжа и съвестта ми, водена от
Святия Дух, ми е свидетел, 2че сърцето ми е изпълнено с
голяма скръб и непрестанна болка. 3Защото дори бих предпочел
аз да бъда прокълнат и отделен от Христос заради братята и сес-
трите си, своите земни сродници, 4народа на Израел. Те са избра-
ни да бъдат Божии деца. На тях Бог разкри славата си, на тях
даде заветите, закона, правилния начин на поклонение и обеща-
нията. 5Техни са великите патриарси и те са земният род на
Христос, който е Бог над всичко и благословен завинаги![1] Амин.
6Не че Божието обещание не се изпълни, но не всички от
народа на Израел са наистина Божий народ. 7И това, че са
потомци на Авраам, не означава, че всички са негови истински
деца. Както Бог каза на Авраам: „Само чрез Исаак ще придоби-
еш истински потомци.“[2] 8Това означава, че Божии деца са не
децата, родени по естествен начин, а децата, родени според обе-
щанието. 9А ето какво беше обещанието: „По това време догоди-
на ще се върна и Сара ще е родила син.“[3]

---

[1]**Христос, който … завинаги** Или: „Христос. Бог, който властва над всичко, да бъде благословен завинаги!“ [2]**„Само … потомци“** Бит. 21:12. [3]**„По това време … син“** Бит. 18:10,14.

10И това не е всичко, тъй като Ревека също роди синове от един
мъж—нашия праотец Исаак. 11-12И още преди да се родят синове-
те й и преди да са извършили каквото и да е добро или зло, Бог
каза на Ревека: „По-големият син ще служи на по-малкия."[1] Бог
каза това, за да се осъществи планът му, който действа чрез него-
вия избор и е основан не на делата на човека, а на този, който
призовава. 13Както е писано: „Обикнах Яков, а намразих Исав."[2]

14Какво да кажем тогава? Нима Бог е несправедлив? Не, раз-
бира се!15 Той каза на Моисей: „Към когото реша да проявя
милост, ще я проявя и към когото реша да проявя съжаление, ще
го проявя."[3] 16Така че всичко зависи не от желанието или усър-
дието на човека, а от Бога, който показва милост. 17Защото спо-
ред Писанието Бог каза на фараона: „Аз те сложих на престола,
за да покажа чрез теб властта си и за да се прогласи името ми по
целия свят."[4] 18Затова Бог проявява милост към този, когото
избере, и закоравява сърцето на онзи, когото поиска.

19Сигурно ще ми кажеш: „Щом Бог ръководи делата ни, защо
тогава ни вини за тях? Нима някой може да се противопостави на
волята му?" 20Но кой си ти, човече, за да възразяваш на Бога? И
може ли сътвореното да каже на твореца си: „Защо си ме създал
такъв?" 21И няма ли власт грънчарят над глината, когато превръ-
ща парче глина в специален съд или съд за всекидневна употреба?

22Така и Бог, понеже искаше да прояви гнева си и да покаже
силата си, понасяше търпеливо онези, които бяха предмет на гнева
му и бяха готови за своето унищожение. 23Той чакаше, за да пока-
же богатата си слава на онези, които бяха предмет на милостта
му. Те бяха подготвени от Бога да получат неговата слава. 24Ние
сме тези хора, които той призова не само измежду юдеите, а
измежду езичниците. 25Както казва Писанието в книгата на Осия:

„Тези, които не бяха мой народ, ще нарека свой народ,
и нелюбимия народ ще назова любим." *Осия 2:23*

26 „И на същото място, където Бог им каза:
«Вие не сте мой народ»,
там ще бъдат наречени деца на живия Бог." *Осия 1:10*

27А Исая възкликва за Израел:

„Въпреки че децата на Израел са така многобройни, както
песъчинките в морето, много малко от тях ще бъдат спасени,
28защото Господ ще изпълни присъдата си над земята бързо и
докрай."[5]

---

[1]**„По-големият … по-малкия"** Бит. 25:23. [2]**„Обикнах … Исав"** Мал. 1:2–3. [3]**„Към когото … проявя"** Изх. 33:19. [4]**„Аз те сложих … свят"** Изх. 9:16 [5]**„Въпреки че … докрай"** Ис. 10:22–23.

29Както Исая предсказа:

„Ако всемогъщият Бог не беше оставил някои хора от своя народ, сега щяхме да бъдем като Содом† и да станем като Гомор.†“[1]

30Какво да кажем тогава? Езичниците, които не търсеха да
станат праведни пред Бога, станаха праведни, понеже повярваха.
31А народът на Израел, който следваше закон, за да стане праве-
ден, не успя. 32И защо? Защото се опитваше да стане праведен не
чрез вярата, а чрез делата си. Той се препъна в камъка, в който
хората ще се спъват. 33Както е писано:

„Виж, поставям в Сион[2] камък, в който хората ще се спъват,
скала, която ще ги кара да падат.
Но този, който повярва в него, няма да се посрами.“

Исая 8:14; 28:16

10 Братя и сестри, от цялото си сърце желая юдеите да бъдат
спасени и се моля за това на Бога, 2защото съм им свиде-
тел, че те имат ревност за Бога, но нямат правилното знание. 3Те
не познаваха начина, по който Бог прави хората праведни, и се
опитваха да станат праведни по свой начин, като не приеха
Божия начин да станат праведни. 4Христос сложи край на зако-
на, за да стане праведен всеки, който вярва.
5За оправданието, постигнато чрез подчинение на закона,
Моисей пише: „Който следва закона, ще живее чрез него.“[3] 6Но
за оправданието, постигнато чрез вярата, Писанието казва: „Не
питайте сърцето си: «Кой ще се качи на небето?»“ (което значи:
„Кой ще се качи на небето да доведе Христос долу на земята?“)
7и не казвайте: «Кой ще слезе в бездната?» (което значи: „Кой
ще слезе в бездната да изведе Христос от мястото на мъртвите?“)
8Ето какво казва Писанието: „Словото е близо до теб. То е на
устните ти и в сърцето ти.“[4] Това е посланието за вярата, което
ние проповядваме: 9ако изповядаш, че Исус е Господ и повярваш
в сърцето си, че Бог го възкреси от мъртвите, ще бъдеш спасен.
10Защото вярваме със сърцата си и това води до нашето оправда-
ние, и изповядваме с устните си и това води до нашето спасение.
11В Писанието е казано: „Всеки, който повярва в него, няма да се
посрами.“[5] 12Казано е „всеки“, тъй като няма разлика между
юдеи и езичници, понеже същият Господ е Господ за всички и
дава богатствата си на всички, които го призовават. 13Защото
„всеки, който призове името на Господа, ще бъде спасен.“[6]

---

[1]**„Ако … Гомор“** Ис. 1:9. [2]**Сион** Ерусалим, градът на Божия избран народ. [3]**„Който … него“** Лев. 18:5. [4]**„Не питайте … сърцето ти“** Втор. 30:12–14. [5]**„Всеки … посрами“** Ис. 28:16. [6]**„Всеки … спасен“** Йоил 2:32.

14Но как хората да потърсят помощ от Бога, ако не вярват в
него? А как да повярват, ако не са чували за него? И как да чуят,
ако никой не проповядва сред тях? 15Както е казано в Писанието:
„Колко прекрасни са нозете на онези, които носят добри вести!“[1]

16Но не всички юдеи приеха Благата вест. Исая каза:
„Господи, кой повярва на посланието ни?“[2] 17Вярата идва след
като хората чуят Благата вест, а те я чуват, когато някой про-
повядва за Христос.

18Но аз питам: „Нима хората не чуха Благата вест?“ Разбира
се, че я чуха, както е казано в Писанието:

„Гласът им се разнесе по цялата земя
и думите им стигнаха до всички краища на света.“
Псалм 19:4

19И отново питам: „Нима народът на Израел не разбра?“ Първо
Моисей каза:

„Ще ви накарам да ревнувате чрез народ, който не е народ.
Ще ви разгневя чрез народ, който не разбира.“
Второзаконие 32:21

20След това Исая имаше смелостта да каже:

„Намериха ме онези, които не ме търсеха.
Разкрих се на онези, които не питаха за мен.“ *Исая 65:1*

21Бог каза това чрез Исая за другите народи, а за народа на
Израел казва: „По цял ден протягам ръцете си към хора, които
отказват да ми се покоряват и да ме следват.“[3]

Бог не е забравил своя народ

11 Питам тогава: „Нима Бог е отхвърлил своя народ?“ Не, раз-
бира се! Нали аз също съм израелтянин, потомък на
Авраам, от племето на Вениамин. 2Бог не е отхвърлил своя
народ, когото предварително е избрал! Или не знаете какво
казва Писанието за Илия,† който умолявал Бога против народа
на Израел: 3„Господи, те убиха пророците ти и разрушиха олта-
рите ти. Аз съм единственият, който остана, а искат и мен да
убият.“[4] 4Но какво му отговорил Бог?—„Запазих за себе си
седем хиляди мъже, които не са се поклонили пред Ваал.[5]“[6]
5Така и сега са останали няколко души, които Бог е избрал чрез
благодатта си. 6И щом са избрани чрез Божията благодат, то

---

[1]**„Колко … вести“** Ис. 52:7. [2]**„Господи … посланието ни“** Ис. 53:1. [3]**„По цял ден … следват“** Ис. 65:2. [4]**„Господи … убият“** III Цар. 19:10,14. [5]**Ваал** Името на лъжлив бог. [6]**„Запазих … Ваал“** III Цар. 19:18.

изборът не зависи от делата им, защото ако беше така, Божията
благодат не би била благодат.

7Ето какво се случи: народът на Израел не успя да намери
това, което търсеше. Избраните от Бога го постигнаха, а остана-
лите закоравиха сърцата си. 8Както е казано в Писанието:

„Бог ги направи безчувствени.“ *Исая 29:10*

„Той им даде очи, които не виждат,
и уши, които не чуват, и така е и досега.“ *Второзаконие 29:4*

9А Давид казва:

„И нека собствените им пирувания станат примка и капан за тях.
И нека паднат и получат наказанието си.
10 Нека очите им се замъглят, за да не виждат
и нека завинаги се превият под нещастията си.“
Псалм 69:22–23

11И питам: „Когато юдеите се препънаха и паднаха, падането
им окончателно ли беше?“ Не, разбира се! Но чрез тяхното пре-
пъване дойде спасение за езичниците и това накара юдеите да
завиждат. 12И ако тяхното препъване донесе богати благослове-
ния на света и тяхната загуба донесе богати благословения на
езичниците, то колко повече ще донесе влизането на пълния
брой юдеи в Божието царство!

13Сега се обръщам към вас, които не сте юдеи. Точно защото
съм апостол на езичниците, придавам такова значение на служе-
нието си 14с надеждата, че мога да накарам хората от своя народ
да ревнуват и да спася някои от тях. 15Защото, ако като ги
отхвърли, Бог се помири със света, какво би могло да донесе
приемането им от Бога, освен живот от мъртвите?

16Ако първият залък се даде в дар на Бога, целият хляб се осве-
щава. Ако коренът на дървото е свят, то и клоните му са святи.

17И ако някои от клоните са били отчупени, а ти, който си
клонка от дива маслина, си бил присаден сред тях и споделяш
корена и богатите сокове на дървото, 18не трябва да се хвалиш
пред клоните, които са отчупени. И ако се хвалиш, помни, че не
ти храниш корена, а той—теб. 19Ще кажеш: „Да, но за да бъда
присаден, други клони бяха отчупени.“ 20Вярно е. Те бяха отчу-
пени, защото нямаха вяра, а ти поради вярата си остана. Затова
трябва не да се гордееш, а да се страхуваш, 21защото щом Бог не
пощади клоните, които по природа принадлежат на дървото, той
няма да пощади и теб.

22Трябва да запомниш и Божието милосърдие, и строгостта
му—строгост към онези, които са се отрекли от него, и мило-

сърдие към теб, ако останеш в това милосърдие. Защото ако не
останеш, и ти ще бъдеш отрязан от дървото, 23а юдеите ще бъдат
присадени обратно, ако не упорстват в неверието си, тъй като
Бог е способен да ги присади отново. 24Щом като ти, който беше
отрязан от диво маслиново дърво, на което принадлежеше по
природа, и—противно на природата—беше присаден към облаго-
родено маслиново дърво, толкова по-лесно е тези, които по при-
рода са облагородени маслинови клонки, да бъдат присадени
отново към дървото, на което принадлежат по природа.

25Братя и сестри, искам да разберете тази скрита истина (за да
не разчитате твърде много на собствената си мъдрост): част от
народа на Израел упорито отказа да повярва, но това ще се про-
мени, когато пълният брой езичници дойдат при Бога. 26И по
този начин целият Израел ще се спаси. Както казва Писанието:

„От Сион[1] ще дойде освободител
и ще отстрани всяко безчестие от рода на Яков.[2]
27 И аз ще сключа с тях този завет,
когато премахна греховете им.“ *Исая 59:20–21; 27:9*

28Отказвайки да приемат Благата вест, юдеите стават врагове
на Бога заради вас, езичниците, но Бог избра юдеите и ги обича
заради обещанията си към предците им. 29Защото Бог никога не
променя решението си за тези, които призовава, и за това, което
дава. 30Както вие някога не се покорявахте на Бога, но сега
получихте неговата милост заради непокорството на юдеите,
31така сега те станаха непокорни, защото Бог прояви милост към
вас, за да могат те също да получат Божията милост. 32Защото
Бог е заключил всички хора в затвора на непокорството, за да
може да покаже милост към всички.

Възхвала на Бога

33Колко дълбоки са Божиите богатства и неговата мъдрост и
знание! Колко необясними са присъдите му и неразбираеми—
пътищата му! 34Както казва Писанието:

„Кой знае ума на Господа?
Кой може да му бъде съветник?“ *Исая 40:13*

35 „Кой е дал нещо на него,
за да е длъжен Бог да му се отплати?“ *Йов 41:11*

36Защото всичко е създадено от Бога и съществува чрез него и
за него. Слава на Бога завинаги! Амин.

---

[1]**Сион** Ерусалим, градът на Божия избран народ. [2]**Яков** Родоначалник на дванадесетте племена на Израел.

Посветете живота си на Бога

12 Ето защо, братя и сестри, заради великата милост, която
Бог ви предложи, ви моля да принесете себе си като жива
и свята жертва, угодна на Бога. Това е вашето духовно служение
пред него. [2]И не бъдете повече ръководени от критериите на
този свят, а се променяйте, като непрекъснато обновявате умо-
вете си, за да сте способни да разпознавате какво желае Бог и
какво е добро, угодно на него и съвършено.

[3]Бог ми даде специален дар и затова казвам на всички вас: не
възвеличавайте себе си повече, отколкото е редно, а разсъжда-
вайте разумно според количеството вяра, която Бог е раздал на
всеки от вас. [4]Защото както тялото ни се състои от много части
(въпреки че не всички имат еднакви функции), [5]така и ние всич-
ки сме едно тяло в Христос и всеки от нас принадлежи на други-
те. [6]Ние получаваме различни дарби според благодатта, която
Бог ни дава. Който има дарбата да пророкува, трябва да я
използва според вярата си. [7]Който има дарбата да служи, трябва
да се посвети на това служение. Който има дарбата да поучава,
трябва да се посвети на поучаването. [8]Който има дарбата да
насърчава, трябва да се посвети на това. Който има дарбата да
споделя благата си, нека го прави щедро. Който има дарбата да
ръководи, нека го прави с усърдие. Който има дарбата да върши
добрини, нека го прави с радост.

[9]Любовта ви трябва да е искрена. Ненавиждайте злото.
Дръжте се здраво за доброто. [10]Показвайте привързаност в
любовта си към другите вярващи и отдавайте повече почит на
останалите, отколкото на себе си. [11]Не бъдете мързеливи в усър-
дието и служете на Бога с пламенен дух. [12]Радвайте се в надеж-
дата, бъдете търпеливи в нещастията и постоянствайте в молит-
вата. [13]Споделяйте благата си с Божиите хора, които са в нужда,
и бъдете гостоприемни.

[14]Благославяйте онези, които ви преследват. Благославяйте ги,
не ги проклинайте. [15]Радвайте се заедно с онези, които се радват,
и плачете заедно с онези, които плачат. [16]Живейте в съгласие
един с друг. Не бъдете горделиви и не надценявайте себе си, а се
сприятелявайте с хората със скромно положение.

[17]Не отвръщайте на злото със зло, а си поставете за цел да вър-
шите тези неща, които всички смятат за добри. [18]Доколкото
зависи от вас и ако е възможно, живейте в мир с всички хора.
[19]Не отмъщавайте за себе си, скъпи мои, а оставете това на
Божия гняв, защото Бог казва в Писанията: „Мое е отмъщение-
то. Аз ще отплатя.“[1] [20]А „ако врагът ти е гладен, нахрани го, ако

[1]**„Мое … отплатя“** Втор. 32:35.

е жаден—дай му да пие. Защото ако направиш това, ще го нака-
раш да се засрами.[1]“[2] 21Не оставай злото да те побеждава, а ти го
побеждавай с добро.

13 Всеки трябва да се подчинява на по-висшите власти, защото
няма власт, която да не е дадена от Бога, и онези, които сега
управляват, са определени от Бога. 2Така че, който не се подчиня-
ва на властта, се изправя срещу това, което Бог е наредил, и онези,
които постъпват така, ще си навлекат наказание. 3Управниците
вдъхват страх не у тези, които вършат добро, а у онези, които вър-
шат зло. Ако искаш да не се боиш от властите, върши добро и ще
получиш тяхната похвала, 4защото те са Божии служители, които
работят за твое добро. Но ако вършиш зло, тогава се страхувай,
защото те имат властта да накажат и се очаква да я използват, тъй
като са Божии служители да наказват тези, които вършат зло.
5Ето защо трябва да се подчинявате—не само поради страх от
Божието наказание, а и заради собствената си съвест.

6Затова плащате и данъци—защото управниците служат на
Бога и са се посветили на това. 7Давайте на всеки дължимото:
данъци—на тези, на които дължите данъци, такси—на тези, на
които дължите такси, уважение—на тези, на които дължите ува-
жение, и почести—на тези, на които дължите почести.

Единственият закон е да се обичаме

8Не допускайте никакъв дълг към никого, освен дълга да се
обичате един друг, защото който обича другите, е изпълнил
всяко изискване на закона. 9Защото заповедите „Не прелюбодей-
ствай!“, „Не убивай!“, „Не кради!“, „Не пожелавай това, което не
ти принадлежи!“,[3] както и всички други заповеди се съдържат в
думите: „Обичай ближния си както себе си!“[4] 10Любовта кара
хората да не вършат зло на ближния си. Затова любовта води до
изпълнението на закона.

11Трябва да постъпвате така, защото знаете в какво време живе-
ем. Знаете, че е дошъл часът да се събудите от сън, защото сега
спасението ни е по-близо, отколкото тогава, когато повярвахме.
12Нощта е към своя край, денят е вече близо. Нека отхвърлим
делата, които принадлежат на мрака, и си сложим оръжията,
които принадлежат на светлината. 13Нека се държим благоприс-
тойно, както подобава на хора, които принадлежат на деня—не в
разточителни пирове и пиянство, не в сексуални грехове и разгу-
лен живот, не в раздори и завист. 14Вместо това се облечете с

---

[1]**ще го накараш да се засрами** Букв.: „ще поръсиш главата му с горещи въглени“. В старозаветните времена хората често поръсват главите си с горещи въглени като знак, че страдат дълбоко или че съжаляват за нещо. [2]**„Ако … засрами“** Пр. 25:21–22. [3]**„Не прелюбодействай … принадлежи“** Изх. 20:13–15,17. [4]**„Обичай … себе си“** Лев. 19:18.

Господ Исус Христос и не мислете как да задоволите грешната си човешка природа и как да изпълните злите си желания.

Не осъждайте другите

14 Приемайте този, чиято вяра е слаба, и не спорете с него,
независимо от това, че мислите по различен начин. 2Един
вярва, че може да яде всичко, а друг, чиято вяра е слаба, яде
само зеленчуци. 3Който яде всичко, не трябва да презира онзи,
който не яде някои неща. И този, който не яде някои неща, не
трябва да осъжда онзи, който яде всичко, защото Бог го е приел.
4Кой си ти, че да съдиш чуждия слуга? Неговият господар реша-
ва дали той стои или пада. И ще стои, защото Господ има власт-
та да го направи да стои.

5Така също един човек цени определени дни повече от други, а
друг цени еднакво всички дни. Всеки трябва да постъпва в съответ-
ствие с убежденията си. 6Този, който счита някои дни за по-специ-
ални, го прави за Господа, и този, който яде всякаква храна, го
прави за Господа, защото благодари на Бога. И този, който не яде
всякаква храна, също го прави за Господа и благодари на Бога.
7Защото никой от нас не живее за себе си и никой не умира за себе
си. 8Ако живеем—живеем за Господа, ако умираме—умираме за
Господа и му принадлежим и в живота, и в смъртта си.

9Затова и Христос умря и се върна към живота, за да бъде Господ
и на мъртвите, и на живите. 10Така че ти—защо осъждаш своя
брат? Или ти—защо го презираш? Всички ние ще бъдем изправени
пред Бога да бъдем съдени от него. 11Защото Писанието казва:

„Всички ще превият коляно пред мен
и ще признаят, че аз съм Бог.
И както е истина, че съм жив,
така е истина и че това ще се случи—казва Господ.“

Исая 45:23

12И така, всеки от нас ще отговаря пред Бога за своя собствен живот.

Не бъдете причина другите да съгрешават

13Затова, нека престанем да се съдим един друг, а да решим да
не поставяме пречки или неща, които карат нашите братя и сес-
три да падат. 14Като човек в Господ Исус зная и съм убеден, че
няма храна, която сама по себе си да е нечиста, освен за този,
който я смята за нечиста; тогава за него тя наистина е нечиста.
15Ако заради храната, която ядеш, нараниш брат си, ти не
постъпваш така, както изисква любовта. Недей чрез храната,
която ядеш, да погубваш този, за когото умря Христос. 16Не дей-
ствайте така, че това, което смятате за добро, да се злослови от

другите. 17Защото в Божието царство са важни не храната и
питието, а праведността, мирът и радостта, които дава Святият
Дух. 18Който служи на Христос, като живее така, ще радва Бога
и ще има одобрението на другите хора.

19Ето защо нека се стремим към това, което носи мир, и това,
което ни помага да се укрепваме взаимно. 20Не позволявай храна-
та ти да унищожи Божието дело. Всичко е чисто и можеш да го
ядеш, но е грешно да ядеш нещо, което ще накара някой друг да
извърши грях. 21По-добре е да не ядеш месо, да не пиеш вино и да
не вършиш нищо, което може да накара брат ти да извърши грях.

22Нека убежденията ти бъдат тайна между теб и Бога.
Благословен е онзи, който не се чувства виновен, когато
постъпва така, както смята за добре. 23Но този, който се съмня-
ва дали нещо е правилно или грешно, ще бъде осъден от Бога,
ако изяде храна, която смята, че трябва да избягва, защото той
не вярва, че това, което върши, е правилно, а всичко, което не
се прави от убеждение, е грях.

15 Ние, които сме силни във вярата, трябва да помагаме и
носим заедно слабостите на онези, които не са силни, а не
да угаждаме на себе си. 2Всеки от нас трябва да се опитва да
върши онова, което е угодно и полезно за ближния, и да му
помага да укрепи вярата си. 3Дори Христос не живя да угоди на
себе си. Както казва Писанието за него: „Хулите на онези, които
обиждаха теб, паднаха върху мен."[1] 4Всичко, което е казано в
Писанията, е казано за наше поучение, за да можем чрез търпе-
нието и насърчението, които Писанията ни дават, да имаме
надежда. 5И нека Богът на търпението и насърчението ви дари с
разбирателство помежду ви така, както Христос Исус иска, 6и
всички заедно в един глас да прославяте Бога и Бащата на
нашия Господ Исус Христос. 7Затова, приемайте се един друг,
както Христос ви прие. Така Бог ще се прослави. 8Казвам ви, че
Христос стана слуга на юдеите заради Божията истина, за да
потвърди, че Бог ще изпълни обещанията си, дадени на предци-
те, 9и за да може езичниците да прославят Бога за милостта му
към тях. Както казва Писанието:

„Затова ще ти благодаря между езичниците
и ще възпявам твоето име." *Псалм 18:49*

10Казано е също:

„Радвайте се, езичници,
заедно с онези, които принадлежат на Бога."
Второзаконие 32:43

---

[1] **„Хулите … мен"** Пс. 69:9

11И още:

„Възхвалявайте Господа, всички вие, езичници,
и нека всички народи го възхваляват.“ *Псалм 117:1*

12А Исая казва:

„Ще се появи потомък от рода на Есей[1]
и ще се въздигне да царува над езичниците,
и в него ще бъде тяхната надежда.“ *Исая 11:10*

13Нека Богът на надеждата ви изпълни с радост и мир, като уповавате на него, за да прелива надеждата ви чрез силата на Святия Дух.

Павел говори за делото си

14Братя и сестри, уверен съм, че сте изпълнени с добро и с
всяко знание и можете сами да се учите един друг. 15Но аз ви
писах открито за някои неща, които искам да ви напомня отно-
во. Направих това, защото Бог ме дари с тази специална дарба
16да служа на Христос Исус сред езичниците. Аз служа на
Бога, като проповядвам неговата Блага вест. Правя това, за да
може езичниците да станат принос, който Бог ще приеме и
освети чрез Святия Дух.
17Гордея се в Христос Исус с труда си за Бога. 18Не се осмеля-
вам да говоря за това, което аз извърших, а за това, което
Христос извърши чрез мен, за да доведе езичниците до подчине-
ние на Бога, чрез моите думи и дела, 19чрез силата на знамения
и чудеса и чрез властта на Духа. Проповядвах Благата вест за
Христос по всички земи от Ерусалим до Илирик и вече завър-
ших това свое дело. 20Винаги съм искал да проповядвам там,
където името на Христос не е било чуто, за да не градя върху
основата на друг, 21а както казва Писанието:

„Тези, на които не е говорено за него, ще видят
и тези, които не са чули за него, ще разберат.“ *Исая 52:15*

Планът на Павел да посети Рим

22Ето защо много пъти бях спиран да дойда при вас. 23Но сега,
когато приключих делото си по тези земи, и тъй като от много
години желая да дойда при вас, 24надявам се да ви посетя на път
за Испания. Да, надявам се да ви видя при това свое пътуване и
да получа вашата подкрепа за пътуването ми, след като първо
имам щастието да постоя с вас известно време. 25Но сега отивам

---

[1]**Есей** Есей е бащата на Давид—цар на Израел около 1000 г. пр. Хр. От същия род е и Исус.

в Ерусалим, за да служа на Божиите хора там, 26защото вярва-
щите в Македония и Ахая† решиха да дадат помощ на Божиите
хора в Ерусалим, които са бедни. 27Да, те решиха да направят
това, а имат и задължения към тях, защото както юдеите споде-
лиха с езичниците духовните си блага, така и езичниците трябва
да споделят с тях материалните си блага. 28Когато завърша своя-
та мисия и предам събраните пари в ръцете на бедните в
Ерусалим, ще се отправя към Испания, минавайки през вашия
град. 29И зная, че когато дойда при вас, ще дойда с цялото
Христово благословение.

30Моля ви, братя и сестри, чрез нашия Господ Исус Христос и
чрез любовта, която Духът ни дава, борете се заедно с мен в
молитвите си към Бога за мен 31да бъда избавен от невярващите
в Юдея и помощта, която нося в Ерусалим, да бъде приета добре
от Божиите хора там, 32за да мога, ако такава е Божията воля,
да дойда при вас с радост и да се освежа заедно с вас. 33Богът на
мира да бъде с всички ви. Амин.

Последни поздрави

16 Препоръчвам ви Фива, наша сестра, дякониса† в църквата†
в Кенхрея. 2Приемете я в Господа, както подобава на
Божии хора, и й помогнете с всичко, от което се нуждае от вас,
защото тя много е помагала и на мен, и на други хора.

3Поздравете Прискила и Акила, които работят заедно с мен в
Христос Исус. 4Те рискуваха живота си, за да спасят моя, за
което не само аз съм им благодарен, но и всички църкви† на езич-
ниците. 5Поздравете и църквата, която се събира в техния дом.

Поздравете и моя скъп приятел Епенет, който беше първият в
Азия,† повярвал в Христос. 6Поздравете Мария, която много се
труди за вас. 7Поздравете Андроник и Юния, мои сродници,
които бяха в затвора заедно с мен и са едни от най-видните
сред[1] апостолите. Те станаха християни още преди мен.
8Поздравете Амплий, моя скъп приятел в Господа. 9Поздравете
Урбан, който работи заедно с мен в Христос, и моя скъп приятел
Стахий. 10Поздравете Апелий, който беше поставен на изпитания
и доказа, че е истински християнин. Поздравете всички от
семейството на Аристовулий. 11Поздравете сродника ми
Иродион и всички от семейството на Наркис, които принадле-
жат на Господа. 12Поздравете Трифена и Трифоса, които упори-
то се трудят в Господа. Поздравете моята скъпа приятелка
Персида, която също много се труди в Господа. 13Поздравете
Руф, избрания в Господа, и майка му, която е и моя майка.

---

[1]**сред** Или: „според“.

[14]Поздравете Асинкрит, Флегонт, Ермий, Патрова, Ерм и всички
братя в Христос, които са с тях. [15]Поздравете Филолог и Юлия,
Нирей и сестра му, Олимпан и всички Божии хора с тях.
[16]Поздравете се един друг със свята целувка. Всички Христови
църкви† ви поздравяват.

[17]Братя и сестри, моля ви да внимавате много с тези, които
причиняват разногласия сред хората и смущават вярата им, про-
тивно на учението, което сте приели. Стойте далеч от тях,
[18]защото такива хора служат не на нашия Господ Христос, а на
собствените си апетити и с ласкателни приказки и мили думи
заблуждават хората, които не познават злото. [19]Вестта за вашето
покорство стигна до всички вярващи и аз съм много щастлив за
вас, но искам да постъпвате мъдро по отношение на доброто и да
съхраните невинността си по отношение на злото.

[20]Богът на мира скоро ще смачка Сатана и ще ви даде власт
над него.

Благодатта на нашия Господ Исус да бъде с вас.

[21]Тимотей, който работи заедно с мен, ви поздравява.
Поздравяват ви също и сродниците ми Луций, Ясон и Сосипатър.

[22]Поздравявам ви в Господа и аз, Тертий, който записвам това
послание.

[23]Гай, в чийто дом живея аз и се събира цялата църква,† също
ви поздравява. Поздравяват ви още Ераст, градският ковчежник
тук, и нашият брат Кварт. [24][1]

[25]Слава на Бога, който може да укрепи вярата ви чрез Благата
вест, която проповядвам. Това е посланието за Исус Христос,
тайната истина, която Бог разкри и която векове наред беше
скрита. [26]Но сега тя бе изявена чрез написаното от пророците и
според заповедта на вечния Бог се извести на всички народи, за
да повярват и да му се подчинят. [27]На единствено мъдрия Бог да
бъде слава завинаги чрез Исус Христос! Амин.

---

[1]**Стих 24** Някои гръцки ръкописи добавят стих 24: „Благодатта на нашия Господ Исус Христос да бъде с всички вас. Амин.“

Първото писмо до коринтяните

1 От Павел, чрез Божията воля призован да бъде апостол на Христос Исус, и от брат Состен.

2 До църквата† на Бога в Коринт, до хората, посветили се на служба в Христос Исус, призовани да бъдат Божий свят народ, заедно с всички, които където и да са, призовават името на нашия Господ Исус Христос—техния и наш Господ.

3 Благодат и мир на вас от Бога, нашия Баща, и от Господ Исус Христос.

Павел благодари на Бога

4 Винаги благодаря на моя Бог за вас заради благодатта, която
Бог ви е дал чрез Христос Исус, 5 защото чрез него бяхте богато
благословени: във всяко слово и всяко знание. 6 Свидетелството
за Христос бе затвърдено сред вас 7 и вие не сте лишени от нито
един дар, докато копнеете нашият Господ Исус Христос да се
открие. 8 Той ще ви пази силни до края, така че никой да не
може да ви обвини в Деня† на нашия Господ Исус Христос.
9 Верен е Бог, който ви призова да имате общение с неговия Син
Исус Христос, нашия Господ.

Разделения в църквата в Коринт

10 Но аз ви умолявам, братя и сестри, в името на нашия Господ
Исус Христос, всички да сте съгласни помежду си и да няма раз-
деления сред вас, а да бъдете напълно единни в помислите и
целите си. 11 Защото разбрах от хората от дома на Хлоя, че
помежду ви има раздори. 12 Имам предвид това, че всеки от вас
говори: „Аз принадлежа на Павел“, „Аз принадлежа на Аполос“,
„Аз принадлежа на Кифа[1]“ или „Аз принадлежа на Христос“.
13 Нима Христос е разделен? Павел ли умря на кръста за вас? И в
името на Павел ли бяхте кръстени†? 14 Благодаря на Бога, че не
кръстих никого от вас освен Крисп и Гай, 15 за да не може нито
един от вас да каже, че е кръстен в моето име. 16 Кръстих също и
хората от дома на Стефанино, но друг не помня да съм кръща-
вал. 17 Защото Христос ме изпрати не да кръщавам, а да пропо-

[1] **Кифа** Еврейското име на Петър, един от дванадесетте апостола.

вядвам Благата вест: не като говоря с човешка мъдрост, за да не
изгуби силата си посланието за Христовия кръст.

Христос—Божия сила и мъдрост

18Посланието за кръста е глупост за онези, които се изгубват, но
то е Божията сила за онези, които се спасяват. 19Писанието казва:

„Ще унищожа мъдростта на мъдрите
и ще направя безполезен ума на умните.“ *Исая 29:14*

20Къде е мъдрият човек? Къде е ученият? Къде е философът
на този свят? Не е ли направил Бог глупава мъдростта на света?
21Затова, след като светът не позна Бога чрез мъдростта си, Бог
в своята мъдрост избра чрез „глупостта“ на посланието, което
проповядваме, да спаси онези, които вярват. 22Така юдеите искат
знамения, гърците търсят мъдрост, 23а ние проповядваме
Христос, разпънат на кръста—послание, което за юдеите е
обида, а за езичниците—глупост. 24Но за онези, които са призо-
вани, както сред юдеите, така и сред гърците, Христос е
Божията сила и Божията мъдрост. 25Защото Божията „глупост“
е по-мъдра от човешката мъдрост и Божията „слабост“ е
по-силна от човешката сила.
26Братя и сестри, помислете какви бяхте, когато Бог ви призо-
ва. Малко от вас бяха мъдри според човешките критерии. Малко
от вас имаха власт и малко от вас бяха от благородно потекло.
27Но Бог избра това, което светът смята за глупаво, за да засра-
ми мъдрите. Бог избра това, което светът смята за слабо, за да
засрами силните. 28Бог избра това, което светът смята за унизе-
но и презряно, това, което е „нищо“, за да премахне онова, което
е „нещо“, 29така че никой да не може да се хвали пред Бога. 30Но
той е изворът на вашия живот в Христос Исус, който според
действието на Бога стана наша мъдрост, праведност, освещение
и изкупление, 31за да може, както казва Писанието: „Който се
хвали, да се хвали с това, което Господ е направил.“[1]

Посланието за Христос на кръста

2 Братя и сестри, когато дойдох при вас, аз не дойдох, за да ви
изявя Божията тайна истина с превзети думи или човешка
мъдрост. 2Защото реших докато съм сред вас, да забравя всичко
освен Исус Христос и неговата смърт на кръста. 3Така че когато
дойдох при вас, бях слаб и целият треперех от страх, 4и поучавах
и проповядвах не с мъдри думи, които убеждават хората, а със
силни доказателства от Духа, 5за да се основава вярата ви не на
човешката мъдрост, а на Божията сила.

---

[1] **„Който … направил“** Ер. 9:24.

Божията мъдрост

6Ние учим на мъдрост онези, които са зрели, но не на мъдростта
на този свят, нито на мъдростта на управниците на този свят, чиято
власт е към своя край. 7Ние учим на тайната Божия мъдрост,
която бе скрита от хората и която Бог бе предназначил за наша
слава още преди сътворението на света. 8Нито един от управниците
на света не знаеше тази мъдрост, защото ако я знаеха, нямаше да
разпънат на кръста славния Господ, 9но както казва Писанието:

„Нито око е виждало, нито ухо е чувало,
нито човешки ум си е представял
това, което Бог е подготвил за онези, които го обичат.“
Исая 64:4

10Но Бог ни разкри тази мъдрост чрез Духа, който изследва
всичко, дори тайните дълбини на Бога. 11Защото никой не знае
мислите на друг човек освен духът, който живее в този човек.
Така никой освен Божият Дух не знае мислите на Бога. 12Но на
нас ни бе даден не духът, който принадлежи на света, а Духът,
който идва от Бога, за да разберем всичко, с което Бог ни е
дарил. 13Когато говорим за тези неща, ние не го правим с думи,
научени от човешката мъдрост, а с думи, на които Духът ни
научи, и обясняваме духовните неща на онези, които имат Духа.
14Без Духа човек не приема истините, които Божият Дух раз-
крива, защото за него те са глупост и той не може да ги разбере,
тъй като те могат да бъдат преценени само духовно. 15А който
има Духа, преценява всичко, но него никой не може да го прецe-
ни, защото, както казва Писанието:

16 „Кой знае ума на Господа,
за да може да му дава съвети?“ *Исая 40:13 (Септуагинта)*

Но ние имаме ума на Христос.

Следвайте не хората, а Христос

3 Но аз, братя и сестри, в миналото не можех да ви говоря като
на хора, които имат Духа, а трябваше да ви говоря като на
хора от този свят, като на бебета в Христос. 2Храних ви с мляко,
а не с твърда храна, защото не бяхте готови да я приемете, както
и сега не сте готови, 3понеже сте все още хора от света. Защото
щом като между вас има завист и раздори, нима това не показва,
че сте хора от света и че постъпвате напълно по човешки?
4Когато един казва: „Аз принадлежа на Павел“, а друг: „Аз при-
надлежа на Аполос“, не постъпвате ли като хора от света?

5Кой е Аполос и кой е Павел? Те са само служители, чрез
които вие повярвахте, и извършиха делото си така, както Бог бе

възложил на всеки един. 6Аз посях семето, Аполос го поля, но
Бог го направи да порасне. 7Ето защо, важен е не този, който сее,
нито този, който полива, а Бог, който прави посятото да расте.
8Този, който сее, и този, който полива, работят с една цел и
всеки ще получи своята награда според труда си. 9Ние заедно
работим за Бога, а вие сте Божията нива и Божията постройка.

10Според дарбата, която Бог ми даде, аз поставих основата
като мъдър майстор-строител, а друг гради върху нея, но всеки
трябва да внимава как гради. 11Защото никой не може да поло-
жи основа, различна от тази, която вече е положена, и тази
основа е Исус Христос. 12Когато хората градят върху тази осно-
ва, независимо дали използват злато, сребро, скъпоценни камъ-
ни, дърво, сено или слама, 13работата на всеки ще се види ясно,
защото Денят,† който ще дойде с огън, ще направи всичко ясно и
същият този огън ще изпита работата на всеки, за да определи
каква е. 14И ако работата на някого—онова, което е построил
върху основата—издържи, този човек ще получи награда. 15Ако
изгори, този, който го е построил, ще понесе щети, самият той
обаче ще се спаси, но така, както се спасява човек, който успява
да избяга от горяща сграда.

16Нима не знаете, че вие сте Божият храм и Божият Дух
живее във вас? 17Ако някой разруши Божия храм, Бог ще го
унищожи, защото Божият храм е свят, а този храм сте вие.

18Не се заблуждавайте! Ако някой сред вас се смята за мъдър
според стандартите на този свят, нека стане „глупав“, за да стане
наистина мъдър. 19Защото мъдростта на този свят е глупост в
очите на Бога. Писанието казва: „Бог улавя мъдрите в техните
хитрувания.“[1] 20Казано е също: „Господ знае, че мислите на мъдри-
те са безполезни.“[2] 21Ето защо никой не трябва да се хвали с хора,
защото всичко е ваше: 22Павел, Аполос и Кифа,[3] светът, животът и
смъртта, настоящето и бъдещето. Всичко принадлежи на вас, 23а
вие принадлежите на Христос, който принадлежи на Бога.

Служението на апостолите

4 Ето как трябва да се гледа на нас: като на Христови слуги и
хора, на които са поверени тайните Божии истини. 2И това,
което се изисква от онези, на които е поверено нещо, е да оправ-
даят оказаното доверие. 3Но за мен няма никакво значение дали
ще ме съдите вие или който и да е човешки съд, нито аз съдя себе
си, 4защото—макар и съвестта ми да е чиста—не тази е причина-
та да бъда оправдан. Господ е този, който ме съди. 5Затова не

---

[1]**„Бог … хитрувания“** Йов 5:13. [2]**„Господ … безполезни“** Пс. 94:11. [3]**Кифа** Еврейското име на Петър, един от дванадесетте апостола.

съдете за нищо преждевременно, преди да е дошъл Господ. Той
ще освети скритото в мрак и ще разкрие намеренията на сърцата.
Тогава Бог ще даде на всеки похвалата, която е заслужил.

6Братя и сестри, казах тези неща за Аполос и за мен заради
вас, като пример, от който да разберете значението на думите:
„Следвайте само това, което е писано“, за да не се възгордявате
и да не отдавате предпочитания на един за сметка на друг. 7Кой
казва, че ти си по-добър от останалите? И кое от това, което
имаш, не ти е било дадено? А след като всичко ти е било дадено,
защо тогава се гордееш така, сякаш не ти е било подарено?

8Мислите, че сега имате всичко, което ви е нужно, и сте вече
богати. Мислите, че сте станали царе без нас. Бих искал наисти-
на да сте царе, за да царуваме и ние с вас! 9Защото мисля, че
Бог отреди на нас, апостолите, последното място, като на мъже,
обречени на смърт, тъй като станахме зрелище за цял свят—и за
ангелите, и за хората. 10Ние сме глупави заради Христос, но вие
сте мъдри в Христос. Ние сме слаби, но вие сте силни. Вие сте
почитани, а ние—презрени. 11Дори и сега все още сме гладни и
жадни, облечени в дрипи, бити и бездомни. 12Работим неуморно,
за да изкараме прехраната си. Когато ни проклинат—благосла-
вяме, когато ни преследват—търпим, 13когато ни хулят—отвръ-
щаме с добра дума. И досега хората се отнасят с нас като с бок-
лука на света, измета на обществото.

14Пиша това не за да ви накарам да се срамувате, а ви предуп-
реждавам като свои скъпи деца. 15Защото дори и да имате десет
хиляди наставника в Христос, нямате много бащи, понеже аз
съм този, който стана ваш баща в Христос Исус чрез Благата
вест. 16Ето защо ви умолявам: подражавайте ми. 17Затова изпра-
тих при вас Тимотей, мое скъпо и вярно дете в Господа, който
ще ви напомня принципите, които следвам в своя живот в
Христос Исус, както ги поучавам навсякъде във всички църкви.†

18Мислейки, че няма отново да ви посетя, някои се възгордяха.
19Но аз ще дойда при вас скоро, ако такава е Божията воля, и
тогава ще видя не колко красноречиви, а колко силни са тези,
които са се възгордели. 20Защото Божието царство не е въпрос
на красноречие, а на сила. 21Кое предпочитате:

> С пръчка в ръка ли да дойда при вас, за да ви накажа,
> или с любов и кротък дух?

Аморалност в църквата

5 Говори се, че сред вас има сексуални грехове, които не се
срещат дори сред езичниците: казват, че някой живее с маще-
хата си! 2А вие сте се възгордели, макар че по-скоро би трябвало

да скърбите. Този, който е извършил това дело, трябва да бъде
отстранен от вашата общност. 3Що се отнася до мен, въпреки че
тялом не съм с вас, аз присъствам духом и вече съм осъдил
човека, който е извършил този грях. 4Съберете се заедно в
името на нашия Господ Исус. Моят дух ще бъде сред вас. Със
силата на нашия Господ Исус 5трябва да предадете такъв човек
на Сатана, за да се погуби грешната му човешка природа, така
че в Господния Ден† духът му да бъде спасен.

6Вашето самодоволство не е добро. Не знаете ли, че „малко
мая заквасва цялото тесто“? 7Изхвърлете старата мая, за да
бъдете ново тесто. Вие сте безквасен хляб,[1] защото Христос,
нашето пасхално агне, беше пожертван заради нас. 8Затова нека
непрестанно празнуваме Пасхата не с хляб, приготвен със стара-
та мая, която е маята на злината и злобата, а с безквасен хляб—
хляба на искреността и истината.

9Писах ви в писмото си, че не трябва да общувате с онези,
които вършат сексуални грехове. 10Не искам да кажа, че изобщо
не трябва да общувате с всички хора в този свят, които вършат
сексуални грехове или са алчни, измамници или идолопоклонни-
ци, защото тогава ще трябва да се изолирате от целия свят.
11Това, което ви писах, е да не общувате с някой, който нарича
себе си брат в Христос, а върши сексуални грехове и е алчен,
идолопоклонник, клеветник, пияница или измамник. Дори не
сядайте да се храните с такъв човек!

12-13Защото нима аз съм този, който трябва да съди хората
извън църквата? Тях Бог ще ги съди. Но вие трябва да съдите
хората, които са част от църквата. Писанието казва: „Изгонете
злия човек сред вас.“[2]

За отсъждането при спорове между християни

6 Ако някой от вас има спор с друг човек, защо се осмелява да се
обръща към съда на грешниците вместо към Божиите святи
хора? 2Или не знаете, че Божиите святи хора ще съдят света? А
след като вие ще съдите света, нима не сте достойни да отсъдите
относно най-незначителни въпроси? 3Не знаете ли, че ще съдим
дори и ангелите? А какво остава за обикновените житейски неща!
4Затова, когато имате обикновени житейски спорове, не давайте
правосъдието в ръцете на хора, които нямат думата в църквата.†
5Казвам това, за да се засрамите. Нима няма сред вас някой
мъдър човек, който да разреши споровете между двама братя, 6та
става така, че един брат се съди с друг, и то пред невярващи?

---

[1]**безквасен хляб** Специалният хляб без мая, който евреите ядат по време на Пасхата. Павел иска да каже, че християните са освободени от греха, също както пасхалният хляб е „освободен“ от маята. [2]**„Изгонете … вас“** Втор. 22:21,24.

7Всъщност вече сте победени, щом се съдите един друг. Защо
вместо това не оставите да извършат неправда към вас? Защо не
оставите да ви ограбят? 8Напротив: самите вие вършите неправ-
ди и ограбвате, и при това своите братя и сестри в Христос!

9Нима не знаете, че хората, които вършат зло, няма да насле-
дят Божието царство? Не се заблуждавайте! Няма да го насле-
дят нито онези, които вършат сексуални грехове, нито идоло-
поклонниците, нито прелюбодейците, нито мъжете, които
позволяват да бъдат използвани за хомосексуални връзки, нито
мъжете, които практикуват хомосексуализъм, 10нито крадците,
нито алчните, нито пияниците, нито клеветниците, нито измам-
ниците. 11А такива бяха някои от вас, но бяхте очистени, бяхте
отделени за служба на Бога и станахте праведни в името на
Господ Исус Христос и чрез Духа на нашия Бог.

Прославете Бога с телата си

12„Всичко ми е позволено“, но не всичко е полезно. Да, „всич-
ко ми е позволено“, но няма да позволя на нищо да ме владее.
13„Храната е за стомаха и стомахът е за храната“—това е вярно,
но Бог ще сложи край и на едното, и на другото. Нашите тела не
са за сексуални грехове, а за да служим на Господа, и Господ е
за телата ни. 14Бог не само възкреси Господа, но чрез своята
власт ще възкреси и нас. 15Не знаете ли, че телата ви са части на
Христос? Нима ще взема това, което е част на Христос, и ще го
свържа с проститутка? В никакъв случай! 16Или не знаете, че
този, който се свързва физически с проститутка, става едно цяло
с нея? Писанието казва: „Двамата ще станат едно цяло.“[1] 17А
този, който се свързва с Господа, се слива в един дух с него.

18Бягайте от сексуалния грях. Всеки друг грях, който човек
може да извърши, е извън тялото му, но който върши сексуален
грях, върши грях срещу собственото си тяло. 19Нима не знаете,
че тялото ви е храм на Святия Дух, който е във вас и който ви е
даден от Бога, и че не принадлежите на себе си? 20Бог ви купи и
заплати цената; затова прославете Бога с телата си.

За брачния живот

7Сега за онова, за което ми писахте: добре е човек да не се
жени, 2но поради опасността от сексуални грехове, всеки
мъж трябва да има своя съпруга и всяка жена трябва да има
свой съпруг. 3Мъжът трябва да дава на жена си това, което ѝ
дължи като на съпруга, а така също жената трябва да дава на
мъжа си това, което му дължи като на съпруг. 4Не жената е

---

[1] **„Двамата … цяло“** Бит. 2:24.

господар на тялото си, а мъжът ѝ. Така също не мъжът е госпо-
дар на тялото си, а жена му. 5Не се лишавайте един от друг,
освен ако сте се споразумели да бъде така за известно време, за
да се посветите на молитва и след това отново да бъдете заедно,
за да не може Сатана да ви изкушава поради вашата неспособ-
ност да се владеете. 6Но казвам това само като съвет, а не като
заповед. 7Бих искал всички хора да са като мен, но всеки е
получил различен дар от Бога и един живее по един начин, а
друг—по друг.

8А сега за неженените и вдовиците ще кажа следното: добре е,
ако те останат неженени като мен. 9Но ако не могат да се въз-
държат, нека да се оженят, защото е по-добре да се оженят,
отколкото да изгарят в желание.

10А за тези, които са женени, давам заповед (всъщност не аз я
давам, а Господ): жената не трябва да напуска мъжа си, 11а ако
го напусне, трябва да не се омъжва отново или да се върне при
мъжа си. Мъжът също не трябва да се развежда с жена си.

12За останалите казвам (и го казвам аз, а не Господ): ако някой
брат има невярваща жена и тя е съгласна да живее с него, той не
трябва да се развежда с нея. 13И ако някоя жена има невярващ
мъж и той е съгласен да живее с нея, тя не трябва да се развеж-
да с него, 14защото невярващият мъж се освещава чрез връзката
си с вярващата жена и невярващата жена се освещава чрез връз-
ката си с вярващия брат. Ако не беше така, децата ви щяха да
бъдат нечисти, а сега са осветени.

15Но ако невярващият поиска да се разведе, оставете го да
направи това. В такъв случай вярващият брат или сестра са сво-
бодни. Бог ни призова да живеем в мир. 16Защото откъде знаеш,
жено, дали няма да спасиш своя мъж? Или откъде знаеш, мъжо,
дали няма да спасиш своята жена?

Живейте така, както Бог ви е призовал

17Всеки трябва да живее така, както Господ е определил за
него и както Бог го е призовал. Така наставлявам във всички
църкви.† 18Ако някой е бил вече обрязан, когато Бог го е призо-
вал, не трябва да крие обрязването си. Ако някой е бил призо-
ван, без да бъде обрязан, не трябва да се обрязва. 19Обрязването
или необрязването не означават нищо—важно е следването на
Божиите заповеди. 20Всеки трябва да остане така, както е бил,
когато Бог го е призовал. 21Роб ли си бил, когато Бог те е призо-
вал? Това не трябва да те тревожи. Но ако можеш да станеш
свободен, използвай възможността. 22Защото този, който е бил
роб, когато Бог го е призовал, е свободен в Господа, така както
този, който е бил свободен, когато Бог го е призовал, е роб на

Христос. [23]Той ви купи и заплати цената; затова не ставайте
роби на хора. [24]Братя и сестри, всеки трябва да остане пред Бога
такъв, какъвто е бил, когато Бог го е призовал.

Въпроси относно неженените и вдовиците

[25]Сега за онези, които не са женени: нямам заповед от
Господа, но ви давам мнението си като човек, на когото можете
да вярвате, защото Господ ми е показал милост. [26]Ето какво
мисля аз: поради сегашните трудни времена добре е човек да
остане неженен като мен. [27]Ако си свързан с жена, не търси
освобождение, а ако си се освободил, не си търси жена. [28]Но ако
се ожениш, не вършиш грях. И ако девойка се омъжи, не върши
грях. Но такива хора ще трябва да понасят трудности в този
живот, а аз се опитвам да ви предпазя от това.

[29]Ето какво ще ви кажа, братя и сестри: времето изтича.
Отсега нататък онези, които имат жени, трябва да живеят
така, сякаш нямат, [30]онези, които скърбят—така, сякаш не
скърбят, онези, които се радват—така, сякаш не се радват,
онези, които купуват—така, сякаш не притежават нищо, [31]а
онези, които се ползват от всичко, което светът им предлага—
така, сякаш не се ползват от нищо, защото светът, такъв,
какъвто е сега, е преходен.

[32]Искам да нямате грижи. Неженениият човек се грижи за
Господните дела и как да угоди на Господа. [33]А жененият
човек се грижи за житейски неща и как да угоди на жена си
[34]и затова е раздвоен. Така неомъжената жена или девойка се
грижи за Господните дела, за да бъде тя свята в тяло и в дух, а
омъжената жена се грижи за житейските неща и как да угоди
на мъжа си. [35]Казвам това за ваше добро, не за да ви налагам
ограничения, а заради добрия ред и за да сте посветени на
Господа, без нищо да ви отвлича.

[36]Ако някой смята, че не постъпва както е редно към годени-
цата си, ако страстите му са толкова силни, че мисли, че трябва
да се оженят, той трябва да направи това, което иска: не върши
грях. [37]Но този, който е твърд в сърцето си, никой не го принуж-
дава, господар е на желанията си и е решил в сърцето си да
задържи годеницата си, без да се жени за нея, ще направи добре.
[38]И така, този, който се оженва за годеницата си, постъпва
добре, а този, който не се оженва за нея—още по-добре.

[39]Жената е свързана в брак, докато мъжът ѝ е жив, но ако той
умре, е свободна да се омъжи за когото иска, при условие, че
бракът е в Господа. [40]Но според мен тя ще е по-щастлива, ако
остане така, както е, а мисля, че и аз имам Божия Дух.

За храната, принесена в жертва на идоли

8 А сега за храната, принесена в жертва на идоли: знаем, че
„всички имаме знание“. Но знанието възгордява, а любовта
укрепява. [2]Ако някой мисли, че знае нещо, той не знае нищо така,
както трябва да го знае. [3]Но ако някой обича Бога, Бог го познава.

[4]И така, по въпроса за храната, принесена в жертва на идоли—
знаем, че истински идол в света не съществува и че Бог е само
един. [5]И въпреки че и на небето, и на земята има много „бого-
ве“, както хората ги наричат (а наистина има много „богове“ и
много „господари“), [6]за нас има само един Бог—Отец, от когото
идва всичко и за когото живеем, и има само един Господ—Исус
Христос, чрез когото съществува всичко и чрез когото живеем.

[7]Но не всички хора знаят това. Някои доскоро се покланяха на
идоли и когато ядат месо, принесено в жертва, гледат на него
като на посветено на идол и слабата им съвест се осквернява.
[8]Но храната не ни приближава към Бога и нито губим, ако не
ядем, нито печелим, ако ядем.

[9]Само внимавайте това ваше право да не стане причина слабите
да паднат. [10]Защото ако някой, който е слаб, види теб, който имаш
знание, да ядеш в езически храм, няма ли съзнанието на слабия да
го насърчи до такава степен, че да започне да яде месото, принесе-
но в жертва на идоли? [11]Слабият ще бъде погубен заради твоето
знание, същият твой брат, за когото Христос умря! [12]И така, съгре-
шавайки спрямо своите братя и сестри, като ги карате да извършат
нещо, противно на слабата им съвест, вие съгрешавате спрямо
Христос. [13]Затова, ако храната изкушава моя брат да съгреши,
никога няма да ям месо, за да не го изкушавам да съгреши.

9 Не съм ли свободен? Не съм ли апостол? Не съм ли видял
Исус, нашия Господ? Не сте ли вие моето дело в Господа?
[2]Дори и да не съм апостол за другите, за вас съм апостол, защото
вие сте печатът, който доказва моето апостолство в Господа.

[3]На тези, които ме разпитват, казвам в своя защита така:
[4]Нямам ли право да ям и да пия? [5]Нямам ли право да се оженя за
вярваща жена както другите апостоли и Господните братя, и
Кифа[1]? [6]И нима само аз и Варнава трябва да работим за прехрана-
та си? [7]Кой служи войник на свои разноски? Кой сади лозе и не
яде плодовете му? И кой се грижи за стадо и не пие млякото му?

[8]Не казвам всичко това само от човешка гледна точка. Нима и
законът не казва същото? [9]Защото в закона на Моисей е писано:
„Не връзвай устата на вол, който вършее.“[2] Но нима за воловете
се грижи Бог? [10]Не казва ли това за нас? Да, за нас е написано

---

[1]**Кифа** Еврейското име на Петър, един от дванадесетте апостола. [2]**„Не връзвай … вършее“** Втор. 25:4.

това, защото този, който оре, трябва да оре с надежда и този,
който вършее—с очакване да получи своя дял от реколтата. [11]А
нима е твърде много ние, които посяхме у вас зърното на духов-
ното, да искаме да пожънем от вас материални блага? [12]Ако
други имат правото да вземат неща от вас, нямаме ли ние повече
основания от тях? Но ние не сме се възползвали от това свое
право и понасяме всичко, за да не поставяме пречки по пътя на
Благата вест за Христос. [13]Не знаете ли, че онези, които работят
в храма, получават храната си от храма и онези, които служат
редовно при олтара, си делят помежду си това, което е принесе-
но в дар? [14]Така и Господ заповядва онези, които изявяват
Благата вест, да получават прехраната си от това.

[15]Но аз не съм се възползвал от никое от тези свои права. И
написах това не за да се приложи в моя случай, защото по-скоро
ще умра, отколкото да позволя на някого да ми отнеме правото
да се гордея. [16]Защото нямам причина да се гордея с това, че про-
повядвам Благата вест, понеже това е мое задължение и горко
ми, ако не го изпълнявах! [17]Ако правя това по свой избор, заслу-
жавам награда, но ако ми е поверена тази задача и правя това не
по свой избор, [18]каква е наградата ми тогава? Тя е в това, че мога
да проповядвам Благата вест безплатно и да не се възползвам от
правата, които ми дава проповядването на Благата вест.

[19]Защото, въпреки че съм свободен от всички, аз станах роб на
всички, за да мога да спечеля повечето от тях. [20]За юдеите ста-
нах като юдеин, за да мога да ги спечеля. За онези, които са
подчинени на закона, станах като човек, който е подчинен на
закона (въпреки че аз самият не съм подчинен на закона), за да
мога да ги спечеля. [21]За онези, които не са подчинени на закона,
станах като човек, който не е подчинен на закона (въпреки че аз
не съм без Божий закон—подчинен съм на Христовия закон), за
да мога да ги спечеля. [22]Станах слаб за слабите, за да ги спечеля.
Станах всичко за всички, за да мога по всякакъв начин да спася
част от тях. [23]Правя всички тези неща заради Благата вест, за да
мога да споделя благословенията й.

[24]Нима не знаете, че всички състезатели на стадиона бягат, но
само един получава наградата? Бягайте така, че вие да я спече-
лите! [25]Всеки участник в едно състезание упражнява самокон-
трол във всичко, за да бъде увенчан с тленен лавров венец, а ние
се състезаваме, за да спечелим венец, който трае вечно. [26]Ето
така бягам аз—като човек, който има цел, и така се боксирам—
като човек, който не нанася удари във въздуха. [27]Изтощавам и
подчинявам тялото си, за да не стане така, че проповядвайки на
други, аз самият да бъда отхвърлен от Бога.

Не бъдете като юдеите

10 Братя и сестри, искам да знаете, че всичките ни предци
бяха под закрилата на облака и всички пресякоха морето.
2Всички те бяха кръстени† в облака и в морето като последователи на Моисей. 3Всички ядоха една и съща духовна храна 4и всички пиха едно и също духовно питие, защото пиеха от духовния
камък, който ги съпровождаше, и този камък беше Христос. 5Но
повечето бяха погубени в пустинята, защото Бог им се разгневи.

6Всичко това се случи като пример за нас, така че да не бъдем
хора, които желаят да вършат зло като тях. 7Не бъдете идолопоклонници като някои от тях. Както казва Писанието: „Хората
седнаха да ядат и да пият и станаха да играят.“[1] 8И нека не вършим сексуални грехове като някои от тях, което беше причина
двадесет и три хиляди да умрат само за един ден! 9И нека не
изпитваме Христос като някои от тях, поради което загинаха от
змиите. 10И не се оплаквайте като някои от тях, поради което
бяха погубени от ангела на смъртта.

11Тези неща се случиха с тях като пример и бяха записани, за
да предупредят нас, които живеем във време, когато светът е към
своя край. 12Ето защо този, който мисли, че стои здраво, трябва
да внимава, за да не падне. 13Когато сте подложени на изпитание,
помнете, че и други са били изпитани по същия начин. Но Бог
държи на думата си. Той няма да позволи изпитанието пред вас
да е по-голямо, отколкото можете да понесете, и заедно с изпитанието ще ви посочи и изход, за да можете да устоите.

14В заключение, скъпи мои, ще ви кажа да бягате от идолопоклонството. 15Говоря ви като на разумни хора. Отсъдете сами
това, което казвам. 16Нали чашата на благословение, за която
благодарим, е начин да имаме общение в кръвта на Христос и
хлябът, който разчупваме—начин да имаме общение в тялото на
Христос? 17И щом има един хляб, значи всички ние сме едно
тяло, защото всички споделяме този един хляб.

18Вижте народа на Израел. Нали тези, които ядат принесеното в
жертва, имат общение в олтара? 19Не искам да кажа, че храната,
принесена в жертва на идоли, значи нещо или че идолите значат
нещо. 20Напротив—това, което принасят в жертва, е жертвоприношение пред демони, а не пред Бога, и не искам вие да имате
общение с демоните! 21Не можете да пиете и от Господната чаша,
и от чашата на демоните. Не можете да участвате и в трапезата
на Господа, и в трапезата на демоните. 22Нима се опитваме да
накараме Господа да ревнува и нима сме по-силни от него?

---

[1] **„Хората … играят“** Изх. 32:6.

Използвайте свободата си за слава на Бога

23„Всичко ни е позволено.“ Да, но не всичко е полезно. „Всичко
ни е позволено“, но не всичко укрепява. 24И нека всеки се грижи
не за собствените си интереси, а за интересите на другите.
25Яжте всяко месо, което се продава на пазара, без да разпитва-
те откъде е, за да успокоявате съвестта си. 26Защото, както казва
Писанието: „Земята и всичко на нея принадлежи на Господа.“[1]
27Ако някой от невярващите ви покани и решите да отидете,
яжте всичко, което сложат пред вас, без да разпитвате за месото
заради съвестта си. 28Но ако някой ви каже, че то е било прине-
сено в жертва на идол, не яжте заради човека, който ви го е
казал и заради съвестта. 29Като казвам „съвест“, имам предвид
не вашата, а тази на другия човек. Защото свободата ми не тряб-
ва да бъде ограничавана от нечия чужда съвест. 30И ако се
нахраня с благодарност, няма причина да ме обвиняват в бого-
хулство заради нещо, за което благодаря на Бога.
31Така че, дали ядете или пиете, или вършите нещо друго, пра-
вете всичко за Божия слава. 32Не пречете нито на юдеи, нито на
гърци или на тези, които принадлежат на Божията църква,[†]
33така както аз самият се опитвам всякак да угодя на всички,
като търся не това, което е добро за мен, а това, което е добро за
всички, за да бъдат те спасени.
11 Следвайте моя пример, както аз следвам примера на
Христос.

Жените по време на богослужението

2Аз ви хваля, защото ме помните във всичко и следвате точно
ученията, така както ви ги предадох. 3Но искам да знаете, че
Христос е глава на всеки мъж и мъжът е глава на жената, а Бог
е глава на Христос. 4Всеки мъж, който се моли или пророкува с
покрита глава, посрамва главата си. 5А всяка жена, която се
моли или пророкува с непокрита глава, посрамва главата си.
Защото това е същото както ако обръсне главата си. 6Ако жена-
та не покрива главата си, може също и да отреже косите си. Но
понеже е срамно една жена да отреже косите си или да обръсне
главата си, тя трябва да покрива главата си. 7А мъжът не трябва
да покрива главата си, защото той е Божият образ и слава, а
жената е славата на мъжа, 8защото не мъжът бе създаден от
жената, а жената—от мъжа. 9И не мъжът бе създаден за жената,
а жената—за мъжа. 10Затова жената трябва да покрива главата
си в знак на това, че е подвластна, а също и заради ангелите.

---

[1] **„Земята … Господа“** Пс. 24:1; 50:12; 89:11.

[11]Но в Господа нито жената е независима от мъжа, нито
мъжът е независим от жената, [12]защото както жената е създаде-
на от мъжа, така и мъжът е роден от жена, а всичко е от Бога.
[13]Сами преценете дали е прилично една жена да се моли на Бога
с непокрита глава. [14]Нима самата природа не ви учи, че за мъжа
е срамно да остави косата си дълга, [15]а за жената е чест да я
носи дълга, защото косата й е дадена, за да покрива главата си?
[16]Някои може да поискат да спорят, но нека подчертая, че нито
ние, нито Божиите църкви† следваме тяхната практика.

Господната вечеря

[17]А с това, което сега ще ви кажа, няма да ви хваля, защото се
събирате не за по-добро, а за по-лошо. [18]Първо, чувам, че когато
се съберете, между вас има разцепления и вярвам, че в това има
някаква истина. [19]А и трябва да има разделения сред вас, за да
може достойните да изпъкнат! [20]И така, когато се съберете, вие
всъщност не ядете Господната вечеря,[1] [21]защото когато се храни-
те, никой не чака останалите и един се напива, а друг остава гла-
ден. [22]Нямате ли си къщи, в които да ядете и пиете? Или презира-
те Божията църква† и се опитвате да засрамите бедните? Какво
да ви кажа? Да ви похваля ли? За това няма да ви похваля.

[23]Защото от Господа получих учението, което ви предадох:
вечерта, когато бе арестуван, Господ Исус взе един хляб [24]и след
като благодари, го разчупи и каза: „Това е моето тяло, което
давам за вас. Правете това, за да ме помните.“ [25]Също така, след
като бяха свършили вечерята, взе чашата с вино и каза: „Тази
чаша е новият завет, запечатан с моята кръв. Винаги, когато
пиете това вино, правете го, за да ме помните. [26]Защото винаги,
когато ядете този хляб и пиете тази чаша, вие известявате
смъртта на Господа, докато той дойде.“

[27]Който яде хляба или пие Господната чаша по недостоен
начин, ще бъде виновен в грях срещу Господното тяло и кръв.
[28]Но човек трябва да изпита себе си и тогава може да яде хляба
и пие чашата. [29]Защото този, който яде и пие недостойно, си
навлича присъда, понеже не разпознава тялото. [30]Ето защо има
сред вас много слаби, болни и много умират. [31]Но ако изпитвах-
ме себе си, нямаше да бъдем съдени. [32]А когато Господ ни съди,
тогава получаваме наставление, за да не бъдем осъдени заедно с
другите хора от този свят.

[33]И така, братя и сестри, когато се събирате да се храните,
изчаквайте се един друг. [34]Ако някой е гладен, да се нахрани

---

[1]**Господната вечеря** Хлябът и виното, които Исус завещава на последователите си да приемат, за да го помнят. Вж. Лука 22:14–20.

вкъщи, за да не предизвиквате Божията присъда с вашите съби-
рания. А останалото ще наредя, когато дойда.

Дарби от Святия Дух

12 Сега за духовните дарби, братя и сестри—не искам да оста-
нете в неведение. 2Знаете, че когато бяхте езичници, ви
отклоняваха и служехте на неми идоли. 3Затова искам да ви
осведомя, че никой, който говори чрез Божия Дух, няма да
каже: „Проклет да е Исус!“ И само чрез Святия Дух човек може
да каже: „Исус е Господ!“

4Има различни духовни дарби, но Духът, който дава тези
дарби, е един и същ. 5Има различни начини да се служи, но
всички те са от един и същ Господ. 6И има различни начини, по
които Бог действа, но един и същ Бог върши всичко сред всички
хора. 7На всеки е дадено да се прояви у него Духът за всеобщо
благо. 8На един чрез Духа е дадена способността да говори с
мъдрост, а на друг, чрез същия Дух—способността да говори със
знание. 9На един е дадена вяра чрез същия Дух, а на друг, също
чрез него—дарби да лекува. 10На някого е дадена силата да
върши чудеса, а на друг—да пророкува. На един е дадена способ-
ността да различава добрите от лошите духове, на друг—да гово-
ри различни езици, а на трети—да обяснява езиците. 11Но един и
същ е Духът, който върши всичко това и определя различно за
всеки—така, както пожелае.

Христовото тяло

12И също както човешкото тяло е едно, но има много части,
които, въпреки че са много, заедно оформят едно тяло, така е и
с Христос. 13Защото всички бяхме кръстени† от действието на
един Дух, за да станем част от едно тяло, независимо дали сме
юдеи или езичници, роби или свободни, и на всички ни бе даде-
но да пием от един Дух.

14Човешкото тяло не се състои от една, а от много части. 15И
ако кракът каже: „Аз не принадлежа на тялото, защото не съм
ръка“, нима това е причина той да престане да е част от тялото?
16И ако ухото каже: „Аз не принадлежа на тялото, защото не
съм око“, нима това е причина то да престане да бъде част от
тялото? 17Ако цялото тяло беше око, как щяхме да чуваме? И
ако цялото тяло беше ухо, как щяхме да усещаме ароматите?
18Но всъщност Бог е поставил всяка една част в тялото така,
както той е пожелал, и е определил мястото на всяка от тях. 19И
ако всички те бяха само една част, къде щеше да е тялото?
20Сега частите са много, а тялото е само едно.

21Окото не може да каже на ръката: „Нямам нужда от теб.“ И
главата не може да каже на краката: „Нямам нужда от вас.“
22Точно обратното—частите на тялото, които изглеждат слаби,
са най-необходими. 23И към частите, които зачитаме по-малко,
ние се отнасяме с по-голямо уважение. И към тези части, които
не са представителни, се отнасяме със специално внимание,
24защото нашите по-представителни части нямат нужда от тако-
ва отношение. Бог е създал тялото по такъв начин, че да даде
по-голяма почит на по-несъвършените части, които са лишени от
нея, 25за да няма разделения в тялото, а различните части да се
грижат еднакво една за друга. 26Ако една част от тялото страда,
всички други страдат заедно с нея. Ако на една част се окаже
почит, всички части споделят радостта ѝ.

27Така вие сте тялото на Христос и всеки от вас е част от него.
28Бог постави в църквата† първо апостолите, след това пророците,
после учителите, после хората със сила да вършат чудеса, после
хората с дарба да лекуват, после хората, които помагат с делата
си, хората с дарба да ръководят и хората с дарба да говорят други
езици. 29Нима всички са апостоли? Нима всички са пророци?
Нима всички са учители? Нима всички вършат чудеса? 30Нима
всички имат дарбата да лекуват? Нима всички говорят други
езици? Нима всички обясняват езици? 31Но трябва да се стремите
към по-големите дарби и сега ще ви покажа най-добрия път.

Любовта

13 Ако мога да говоря езиците на различните народи и дори
тези на ангелите, но нямам любов в сърцето си, съм само
една шумна камбана или дрънкащ цимбал. 2Ако имам дарбата да
пророкувам и зная всички Божии тайни, и имам цялото божест-
вено знание и такава вяра, че да премествам планини, но нямам
любов в сърцето си, аз съм нищо. 3И ако едно по едно раздам
всичко, което имам, за да нахраня онези, които са в нужда, и
дори ако дам тялото си да бъде изгорено, но нямам любов в сър-
цето си, нищо не печеля.

4Любовта е търпелива и блага. Тя не завижда, не се хвали, 5не
се възгордява и не е груба и егоистична. Любовта не е избухли-
ва и злопаметна. 6Тя не се радва на злото, а споделя радостта от
истината. 7Любовта винаги търпеливо приема всичко, винаги
вярва, винаги се надява и винаги устоява.

8Любовта никога няма да свърши, а пророческата дарба ще се
прекрати, езиците ще престанат, знанието ще се прекрати.
9Защото и знанието, и пророчествата ни са само частични. 10А
когато дойде съвършенството, това, което е частично, ще се пре-
крати. 11Когато бях дете, говорех по детски, мислех по детски и

разсъждавах по детски. Но сега, когато съм вече мъж, съм оста-
вил детинското. 12Сега виждаме мътно отражение в огледало, но
когато дойде съвършенството, ще видим лице в лице. Сега зна-
нието ми е частично, но тогава то ще е пълно, така както Бог ме
познава напълно. 13А дотогава остават тези три неща: вяра,
надежда и любов; и най-велика от тях е любовта.

Използвайте духовните дарби в помощ на църквата

14 Стремете се към любовта и ревностно желайте духовни
дарби, и особено дарбата да пророкувате. 2Този, който има
дарбата да говори друг език, говори не на хората, а на Бога,
защото никой не може да разбере какво казва. Той говори тайни
чрез Духа. 3А този, който пророкува, говори неща, които укреп-
ват, насърчават и утешават хората. 4Който има дарбата да гово-
ри друг език, укрепва себе си, а който има дарбата да пророкува,
укрепва църквата.† 5Искам всички вие да имате дарбата да гово-
рите други езици, но още повече искам да имате дарбата да про-
рокувате. Този, който пророкува, е по-велик от този, който гово-
ри други езици, освен ако той може да обясни това, което казва,
за да се укрепи цялата църква.

6Братя и сестри, ако дойда при вас и говоря други езици, каква
полза ще имате, ако не ви донеса откровение, божествено знание,
пророчество или учение? 7Същото е и с неодушевените предмети,
които издават звук, като флейтата и лирата—ако тези звуци не
се различават ясно, как хората ще разберат каква мелодия свири
флейтата или лирата? 8И ако тръбата изсвири неясно, кой ще се
подготви за битка? 9Така и вие, ако произнасяте неразбираеми
звуци, кой ще разбере какво сте казали? Ще говорите на вятъра.
10В света несъмнено съществуват много езици и нито един от тях
не е без свое значение. 11Ето защо ако не зная значението на
думите, ще бъда чужденец за този, който говори, и този, който
говори, ще бъде чужденец за мен. 12Същото се отнася и за вас:
след като се стремите към духовни дарби, постарайте се да полу-
чите колкото можете повече от тях за укрепването на църквата.†

13Следователно този, който говори друг език, трябва да се
моли също и да може да обясни думите си. 14Защото ако се моля
на друг език, духът ми се моли, но умът ми остава безплоден.
15Какво да правя тогава? Ще се моля с духа си, но също и с ума
си. Ще пея песни на възхвала с духа си, но също и с ума си.
16Защото ако изречеш благословение само с духа си, как обик-
новеният слушател ще каже „Амин“† на твоята благодарствена
молитва, ако не разбира това, което казваш? 17Може да благода-
риш много хубаво, но не помагаш на другия човек да укрепне.

18Аз благодаря на Бога, че моята дарба да говоря други езици е
по-голяма от тази на всеки един от вас, 19но в църквата† предпо-
читам да изрека пет думи, които могат да се разберат, отколкото
десет хиляди думи на друг език, така че да поуча и другите.

20Братя и сестри, не бъдете като деца в мисленето си, а раз-
съждавайте като зрели хора, но по отношение на злото бъдете
като невръстни деца. 21Законът казва:

„Чрез хора, които говорят други езици,
и чрез устните на чужденци
ще говоря на тези хора,
но дори и тогава те няма да ме послушат.“ *Исая 28:11–12*

Това казва Господ.

22Така и дарбата за други езици е знак не за вярващите, а за
невярващите. Пророческата дарба е знак не за невярващите, а за
вярващите. 23Ето защо ако цялата църква† се събере и всички
говорят други езици, ако влязат външни хора или невярващи,
няма ли да кажат, че сте полудели? 24Но ако всички пророкуват,
когато влезе невярващ или външен човек, той ще осъзнае греха
си чрез думите им, ще бъде осъден чрез думите им, 25тайните на
неговото сърце ще бъдат изявени и тогава той ще падне по очи и
ще се поклони на Бога, казвайки: „Бог наистина е сред вас!“

Събирайте се, за да укрепявате църквата

26Какво да правим тогава, братя и сестри? Когато се съберете,
един има псалм, друг—поучение, трети—откровение, един говори
чужд език, а друг обяснява думите му. Всичко трябва да се прави
за укрепването на църквата. 27Ако някой говори друг език, трябва
да говорят двама или най-много трима, и то един по един, а някой
да обяснява това, което се говори. 28А ако няма кой да обяснява,
те трябва да мълчат в църквата† и да говорят на себе си и на Бога.

29Двама или трима пророци трябва да говорят, а другите—да
изпитват думите им. 30Ако нещо бъде разкрито на друг човек,
който седи, говорещият трябва да замълчи, 31защото всички
можете да пророкувате един след друг, за да може всички да се
поучат и всички да бъдат насърчени. 32Духовете, които вдъхно-
вяват пророците, са под контрола на пророците. 33Защото Бог
носи не безредие, а мир.

Както във всички църкви† на Божиите святи хора, 34жените
трябва да мълчат в църквите. На тях не им е позволено да гово-
рят и те трябва да се подчиняват, както казва и законът. 35Ако
искат да научат нещо, нека попитат мъжете си вкъщи, защото е
срам за една жена да говори в църквата. 36Нима от вас излезе
Божието слово? И само до вас ли стигна?

[37]Ако някой смята, че е пророк или че има духовна дарба, тряб-
ва да разпознае, че това, което ви пиша, е заповед от Господа.
[38]Ако някой не приеме това, и той няма да бъде приет от Бога.
[39]И така, братя и сестри, стремете се да пророкувате и не
забранявайте да се говорят други езици, [40]но нека всичко се
върши както трябва и с ред.

Благата вест за Христос

15 Братя и сестри, искам да ви припомня Благата вест, която
ви проповядвах и вие приехте, в която стоите твърдо [2]и
която ви носи спасение, ако запазите посланието ми в съзнание-
то си (освен ако не сте повярвали напразно).
[3]Защото ви предадох онова, което и аз получих. Съобщих ви
най-важното: че Христос умря за греховете ни, както казват
Писанията, [4]и че бе погребан, а на третия ден—възкресен, както
казват Писанията, [5]че се яви на Кифа,[1] а след това на дванаде-
сетте апостола. [6]След това веднъж се яви на повече от петстотин
братя и повечето от тях са все още живи, макар и някои да са
мъртви. [7]След това се яви на Яков и отново на всички апостоли
[8]и най-накрая и на мен като на човек, роден преждевременно.
[9]Аз съм най-незначителният сред апостолите и дори не съм
достоен да се нарека апостол, защото преследвах Божията църк-
ва.† [10]Но благодарение на Божията благодат аз съм това, което
съм. И благодатта, която той прояви към мен, не бе напразна.
Напротив: трудех се по-упорито от всички останали, въпреки че
не аз го правех, а Божията благодат, която беше в мен. [11]И така,
дали ви проповядвам аз или те, това е, което всички проповядва-
ме, и това е, в което вие повярвахте.

Нашето възкресение

[12]Но след като проповядваме, че Христос бе възкресен от
мъртвите, защо някои от вас казват, че няма възкресение на
мъртвите? [13]Ако няма възкресение на мъртвите, значи Христос
не е бил възкресен. [14]А ако Христос не е бил възкресен, безсмис-
лено е проповядването ни, безсмислена е и вярата ви. [15]А се
оказваме и лъжесвидетели относно Бога, защото пред него сви-
детелствахме под клетва, че той е възкресил Христос. Но ако,
както казват, мъртвите не възкръсват, то и Бог не е възкресил
Христос. [16]А ако мъртвите не възкръсват, то Христос не е бил
възкресен, [17]а ако Христос не е бил възкресен, вярата ви е безпо-
лезна, вие все още сте в греховете си [18]и онези, които са били в

---

[1]**Кифа** Еврейското име на Петър, един от дванадесетте апостола.

Христос, когато са умрели, са изгубени. [19]Ако имахме надежда в
Христос само за този живот, ние бихме били най-достойните за
съжаление сред всички хора.

[20]Но Христос наистина бе възкресен от мъртвите и бе първият
от тях, [21]и ако смъртта дойде чрез човек, чрез човек дойде и
възкресението на мъртвите. [22]Защото както всички умират в
Адам, така всички ще възкръснат за нов живот в Христос, [23]но
всеки по своя ред: Христос е първият плод на възкресението, а
когато той дойде, ще възкръснат онези, които му принадлежат.
[24]След това ще дойде краят, когато Христос предаде царството
на Бога и Отца, когато унищожи всеки управник, всяка власт и
всяка сила. [25]Защото Христос трябва да царува, докато Бог не
постави всички врагове под краката му. [26]Последният враг,
който ще бъде унищожен, е смъртта. [27]Защото „Бог е подчинил
всичко на Христос."[1] Когато Писанието казва, че „всичко" е
било подчинено, ясно е, че това изключва самия Бог, който е
подчинил всичко на Христос. [28]И когато всичко е подчинено на
Христос, самият Син ще бъде подчинен на Онзи, който подчини
всичко на него, за да бъде Бог всичко за всички.

[29]Ако не беше така, какво ще правят онези, които са кръстени†
заради мъртвите, ако мъртвите изобщо не възкръсват? Защо са
кръстени заради тях?

[30]И защо сме изправени пред опасности всеки час? [31]Аз уми-
рам всеки ден. Братя и сестри, гордостта, която изпитвам заради
вас в Христос Исус, нашия Господ, ме кара да заявя това. [32]Ако
в Ефес се бях борил с диви зверове като обикновен човек, какво
щях да спечеля? Ако мъртвите не възкръсват, тогава „нека ядем
и пием, защото утре ще умрем!"[2]

[33]Не се заблуждавайте: „Лошите приятели развалят добрия
характер." [34]Елате на себе си, както е редно, и престанете да вър-
шите грехове, защото някои от вас не познават Бога. Казвам
това, за да ви засрамя.

Какви ще бъдат телата ни

[35]Някой може да попита: „Как възкръсват мъртвите? Какви ще
бъдат телата им?" [36]Колко глупави въпроси! Това, което засяваш,
трябва първо да умре в земята, за да получи нов живот. [37]А когато
сееш, онова, което заравяш в земята, не е тялото, което ще израсне,
а само обикновено зърно, независимо дали е пшеница или някакво
друго семе. [38]След това Бог му дава тялото, което е избрал: за
всяко семе—различно тяло. [39]Плътта на живите същества не е една

---

[1]**„Бог … Христос"** Пс. 8:6. [2]**„Нека … умрем"** Ис. 22:13; 56:12.

и съща: една е за хората, друга—за зверовете, различна е за птици-
те, а също и за рибите. 40Има небесни тела и земни тела. Небесните
тела имат един блясък, а земните—друг. 41Слънцето има един бля-
сък, луната—друг, а звездите—още по-друг, като всяка звезда се
различава по блясъка си от останалите.

42Така е и възкресението на мъртвите. Тялото, което се заравя
в земята, е тленно, а тялото, което възкръсва, е нетленно.
43Тялото, което се заравя в земята, е без слава, а възкръсва в
слава. Тялото, което се заравя в земята, е слабо, а възкръснало-
то—силно. 44Това, което се заравя в земята, е физическо тяло, а
това, което възкръсва—духовно.

Както има физическо тяло, така има и духовно тяло. 45Така
казва Писанието: „Първият човек, Адам, стана живо същество.“[1]
А последният Адам стана дух, който дава живот. 46Не духовно-
то, а физическото е първо, а след него—духовното. 47Първият
човек дойде от земята и бе създаден от пръст. Вторият човек
дойде от небето. 48Какъвто е създаденият от пръст човек, такива
са хората от пръст, а какъвто е небесният човек, такива са
небесните хора. 49И както сме носили образа на създадения от
пръст човек, така ще носим образа на небесния човек.

50Това ви казвам, братя и сестри: нашите земни тела от кръв и
плът не могат да наследят Божието царство. Нито може тленно-
то да наследи нетленното. 51Чуйте ме, ще ви разкрия една тайна:
няма всички да умрем, но всички ще бъдем променени 52в един
миг, кратък като премигване на око, при звука на последната
тръба. Защото тръбата ще изсвири и мъртвите ще бъдат възкре-
сени в нетленност, а ние, които все още сме живи, ще се проме-
ним. 53Защото това тленно тяло трябва да се облече в нетлен-
ност и това смъртно тяло—в безсмъртие. 54И когато това тленно
тяло се облече в нетленност и това смъртно тяло се облече в без-
смъртие, ще се изпълни казаното в Писанието:

„Смъртта бе погълната, победата е пълна!“ *Исая 25:8*

55 „Къде е победата ти, смърт?
Къде е жилото ти, смърт?“ *Осия 13:14*

56Жилото на смъртта е грехът, а силата на греха е законът.
57Но да благодарим на Бога, който ни даде победата чрез
нашия Господ Исус Христос!

58И така, скъпи мои братя и сестри, бъдете твърди и непокла-
тими. Винаги се отдавайте изцяло на Господното дело, защото
знаете, че трудът ви в Господа не е напразен.

---

[1] **„Първият … същество“** Бит. 2:7.

Събиране на помощи за вярващите

16 Сега за събирането на пари в помощ на Божиите хора—
правете същото, което заповядах на църквите† в Галатия:
2 нека всеки първи ден от седмицата всеки от вас да отделя
настрана според прихода си, за да не се събират пари, когато
дойда. 3 Когато пристигна, ще изпратя с препоръчителни писма
мъжете, които вие одобрите, да занесат вашия дар в Ерусалим.
4 А ако е добре и аз да отида с тях, те ще тръгнат с мен.

Плановете на Павел

5 Ще дойда при вас след като мина през Македония, защото
плановете ми са да мина оттам. 6 А може и да остана известно
време или дори да прекарам зимата при вас, за да ми помогнете
по-нататък по моя път. 7 Не искам да ви посетя сега, когато само
минавам през земята ви, защото се надявам да остана известно
време с вас, ако Господ позволи. 8 Ще остана в Ефес до
Петдесятница,† 9 защото пред мен широко се отвори врата, която
ми дава възможност да работя успешно, но има и много хора,
които са против мен.

10 Ако пристигне Тимотей, постарайте се да не се страхува от
нищо по време на престоя си с вас, защото и той като мен се
труди за Господното дело. 11 Нека никой не гледа на него отвисо-
ко, а му помогнете да продължи пътя си с мир, за да може да
дойде при мен, защото го чакам да пристигне с другите братя.

12 Сега за брат ни Аполос: аз настойчиво го подтиквах да ви
посети с другите братя, но той твърдо беше решил да не идва
сега. Ще дойде, когато има възможност.

Павел завършва писмото си

13 Бъдете нащрек. Бъдете твърди във вярата. Бъдете смели и
силни. 14 Всичко, което вършите, вършете с любов.

15 Вие познавате рода на Стефанино и знаете, че те бяха първи-
те, които повярваха в Ахая,† и се посветиха на служба на
Божиите хора. Моля ви, братя и сестри, 16 да приемете водачест-
вото на хора като тях и всеки, който се присъединява към дело-
то и който работи за Господа.

17 Щастлив съм, че са тук Стефанино, Фортунат и Ахаик, защо-
то те запълниха празнината от вашето отсъствие. 18 Те успокоиха
и моя, и вашия дух—признавайте хора като тях.

19 Църквите† в Азия† ви поздравяват. Сърдечно ви поздравяват
в името на Господа Акила и Прискила заедно с църквата, която
се събира в техния дом. 20 Всички братя и сестри ви поздравяват.
Поздравете се един друг със свята целувка.

21Аз, Павел, пиша този поздрав със собствената си ръка.
22Ако някой не обича Господа, нека бъде прогонен с проклятия!
О Господи, ела![1]
23Благодатта на Господ Исус да бъде с вас.
24Любовта ми да бъде с всички вас в Христос Исус.

---

[1]**О Господи, ела!** Превод на арамейското: „*marana tha*“.

Второто писмо до
коринтяните

1 От Павел, апостол на Христос Исус чрез Божията воля, и от
нашия брат Тимотей.

До Божията църква† в Коринт и до всички Божии хора в
цяла Ахая.†

2Благодат и мир на вас от Бога, нашия Баща, и от Господ Исус
Христос.

Павел благодари на Бога

3Благословен да бъде Богът и Бащата на нашия Господ Исус
Христос, милостивият Баща и Богът, който е изворът на всяка
утеха. 4Той ни утешава във всички наши скърби, за да утешава-
ме и ние онези, които скърбят, така както Бог утешава самите
нас. 5Защото както участваме в безбройните страдания на
Христос, така чрез Христос безграничната ни утеха стига до
вас. 6Ако ние имаме скърби, то е, за да бъдете вие утешени и
спасени. Ако ние получим утеха, то е, за да можете вие да бъде-
те утешени и търпеливо да понасяте страданията, които и ние
понасяме. 7И надеждата ни за вас е твърда, защото знаем, че
както участвате в страданията ни, така участвате и в утехата ни.

8Братя и сестри, искаме да знаете за бедите, които ни сполетя-
ха в Азия.† Бремето върху нас бе толкова тежко и непоносимо,
че дори бяхме загубили всякаква надежда за живот. 9Да, в сър-
цата си чувствахме, че смъртната ни присъда вече е произнесе-
на. Това се случи, за да не се доверяваме на себе си, а на Бога,
който възкресява мъртвите. 10Той ни избави от ужасна смърт и
ще продължава да ни избавя. В него е надеждата ни и той и в
бъдеще ще ни избавя, 11ако и вие ни помагате с молитва, така че
мнозина да благодарят от наше име за благословението, с което
Бог ще ни дари заради многото молитви.

Промяна в плановете на Павел

12Ето с какво се гордеем—с това, че можем да кажем с чиста
съвест: всичко, което сме извършили в този свят, е било с чисто-
тата и искреността, идваща от Бога. Не с мъдростта на света, а с
Божията благодат сме се отнасяли към хората и особено към

вас. 13Да, защото не ви пишем нищо друго освен това, което
можете да прочетете и наистина да разберете. И се надявам, че
ще ни разберете напълно, 14както винаги сте ни разбирали отчас-
ти, и ще видите, че можете да се гордеете с нас, както ние ще се
гордеем с вас в Деня,† когато нашият Господ Исус дойде.

15И уверен в това, аз реших първо да посетя вас, за да бъдете
благословени два пъти. 16Възнамерявах да ви посетя на път за
Македония, а когато се връщам оттам, да дойда отново при вас,
за да ми помогнете при пътуването ми до Юдея. 17Нима мисли-
те, че лесно променям решенията си? Или смятате, че съм пра-
вил плановете си като светски човек, който казва едновременно
„Да, да!“ и „Не, не!“?

18Но Бог държи на думата си и той ще свидетелства, че никога
не ви казваме „да“ и „не“ за едно и също нещо. 19Защото Божият
Син Исус Христос, когото ние—Силуан, Тимотей и аз—пропо-
вядвахме сред вас, не беше едновременно и „да“, и „не“. Точно
обратното: в него бе произнесено окончателно „Да!“. 20И незави-
симо от това колко обещания е дал Бог, в него е потвърждение-
то на всички тях. Ето защо чрез него казваме „Амин“† за слава
на Бога. 21Бог е този, който прави вас и нас силни в Христос и
който ни помаза. 22Той ни беляза като своя собственост и ни
даде Духа, който е в сърцата ни като гаранция, че ще получим
онова, което ни е обещал.

23Призовавам Бога за свидетел и залагам живота си на това,
че не дойдох отново в Коринт, защото исках да ви пощадя. 24Не
искам да кажа, че се опитваме да контролираме вярата ви,
защото в нея вие стоите силни; по-скоро се трудим заедно с вас
за вашето щастие.

2 Ето защо реших следващото ми посещение при вас да не е
болезнено, 2защото ако аз ви причиня болка, кой тогава ще
ме зарадва, ако не вие, които съм наранил? 3И затова ви писах,
за да може когато дойда, да не ми бъде причинена болка от
онези, които трябва да ме зарадват, защото бях сигурен за всич-
ки вас, че моята радост ще бъде и ваша. 4Писах ви със сърце,
изпълнено с мъка и болка, и с много сълзи, не за да ви нараня, а
за да разберете колко голяма е любовта ми към вас.

Простете на този, който ви е наранил

5Ако някой е причинил болка, то той я е причинил не на мен, а
на всички вас, поне до известна степен (защото не искам да пре-
увеличавам). 6Наказанието, наложено на такъв човек от вашето
мнозинство, е достатъчно за него. 7Вие обаче трябва да му про-
стите и да го насърчите, за да не да бъде той завладян от преко-
мерна тъга. 8Ето защо ви умолявам да потвърдите любовта си

към него. 9Затова ви писах: за да видя дали можете да издържи-
те изпитанието и да се подчините във всичко. 10Ако простите на
човек нещо, аз също му прощавам. А каквото съм простил (ако е
имало какво да се прощава), направил съм го заради вас в присъ-
ствието на Христос, 11за да не ни надхитри Сатана, чиито коварни намерения много добре знаем.

Тревогата на Павел в Троада

12Когато отидох в Троада да проповядвам Благата вест за
Христос, Господ бе отворил врата пред мен, 13но аз много се раз-
тревожих, защото не намерих своя брат Тит. Ето защо се сбогувах с хората там и тръгнах за Македония.

Победа чрез Христос

14Но да благодарим на Бога, който чрез Христос винаги ни
води в победно шествие и чрез нас разпространява навсякъде
благоуханието на знанието за него. 15Защото за Бога ние сме
Христовият аромат сред тези, които вървят към спасение, и сред
онези, които вървят към гибел. 16За онези, които вървят към
гибел, ние сме мирисът, който идва от смъртта и води към
смърт. За тези, които вървят към спасение—ухание, което идва
от живота и води към живот. И кой е достоен за такава задача?
17Ние не сме амбулантни търговци, които продават Божието
слово, за да печелят, както правят мнозина. Не, в Христос говорим искрено пред Бога като хора, изпратени от Бога.

Служители на Божия нов завет

3 Нима отново започваме да се хвалим? И нима като някои
други имаме нужда от препоръчителни писма до вас или от
вас? 2Самите вие сте нашето писмо, написано в сърцата ни, което
всички хора знаят и четат. 3Вие доказвате, че сте писмо от
Христос, изпратено чрез нас и написано не с мастило, а с Духа на живия Бог, не върху каменни плочи,[1] а върху човешките сърца.

4Чрез Христос имаме увереността да твърдим това пред Бога.
5Не казвам, че ние сами можем да извършим нещо. Не, нищо
подобно не твърдим. Бог е този, който ни помага да вършим
всичко. 6Той дори ни направи способни да служим на нов завет,
който е основан не на писан закон, а на Духа, защото писаният закон убива, а Духът дава живот.

Новият завет носи по-голяма слава

7Ако служението, което донесе смърт (законът, издълбан върху каменни плочи), бе славно и израелтяните не можеха да

[1]**каменни плочи** Споменати още в 3:7. Вж. Изх. 24:12; 25:16.

задържат поглед върху лицето на Моисей, защото то блестеше с
такава слава, макар че това бе слава, която скоро щеше да
избледнее, 8нима служението на Духа няма да бъде още
по-славно? 9И ако служението, което осъждаше хората, бе слав-
но, колко по-славно ще бъде служението, което ги прави пра-
ведни! 10Защото онова, което по-рано бе изпълнено със слава,
сега губи славата си пред лицето на превъзхождащата слава на
новото служение. 11И ако служението, обречено да изчезне, бе
придружено от слава, колко повече слава ще има служението,
което остава завинаги!

12И така, понеже имаме тази надежда, ние говорим много смело.
13Не сме като Моисей, който покриваше лицето си, за да не могат
израелтяните да видят, че славата избледнява и изчезва. 14Но тех-
ните умове бяха заслепени и дори до днес същото покривало оста-
ва, когато се чете Старият Завет. То не е свалено, защото може да
се отмахне само чрез Христос. 15И досега, когато се чете законът
на Моисей, сърцата им остават с покривало, 16но когато се обърнат
към Господа, покривалото пада. 17Този „Господ“, за когото говоря,
е Духът, а там, където е Духът на Господа, има свобода. 18Тогава
всички ние с открити лица, докато съзерцаваме Господната слава
като в огледало, се преобразяваме в неговия образ с все по-голяма
слава и това преобразяване е от Господа, който е Духът.

Духовно съкровище в глинени делви

4 Затова, като имаме това служение по Божията милост, ние не
се отчайваме, 2а сме решили да не вършим никакви тайни и
срамни дела. Ние не използваме измами, нито изопачаваме
Божието послание, а по-скоро ясно изявяваме истината, така че
всеки да знае в сърцето си какви хора сме пред Бога. 3И ако
Благата вест, която проповядваме, е неясна, то това е така само за
онези, които вървят към гибел. 4Богът на този свят е заслепил
умовете на невярващите, за да не могат да видят светлината на
Благата вест за славата на Христос, който е Божият образ. 5Ние
не проповядваме себе си, а ви учим, че Исус Христос е Господ и
че ние сме ваши слуги заради Исус. 6Защото Богът, който е казал:
„Светлината ще изгрее от мрака“, е същият, който изгря в сърца-
та ни, за да познаем Божията слава в лицето на Исус Христос.

7Ние имаме това съкровище, но сме само като глинени делви,
в които то се пази, за да стане ясно, че надминаващата всички
останали сила идва не от нас, а от Бога. 8Непрекъснато ни пости-
гат всякакви беди, но не сме сломени; в безизходица сме, но
успяваме да намерим изход; 9преследвани сме, но Бог не ни изо-
ставя; повалят ни, но не загиваме. 10Винаги носим в телата си
смъртта на Исус, за да се види ясно в тях и животът му. 11Ние,

живите, непрекъснато сме излагани на смърт заради Исус, за да
се види ясно неговият живот в нашите смъртни тела.
[12]Следователно смъртта работи в нас, а животът—във вас.

[13]Но ние имаме същата вяра, за която Писанието казва:
„Повярвах, затова говорих."[1] Ние също вярваме, затова и гово-
рим, [14]защото знаем, че Онзи, който възкреси Господ Исус, ще
възкреси и нас както Исус и заедно с вас ще ни изправи пред
него. [15]Всичко става заради вас, за да може Божията благодат да
достигне до все повече и повече хора и да доведе до изобилни
благодарствени молитви в прослава на Бога.

Живот с вяра

[16]Ето защо ние не се отчайваме и въпреки че външно стареем
и отслабваме, вътрешно се подновяваме с всеки изминал ден.
[17]Нашите краткотрайни и нищожни скърби ни носят вечна
слава, която е несравнимо по-голяма от тях. [18]Ние съсредоточа-
ваме вниманието си не върху онова, което може да се види, а
върху онова, което не може да се види, защото видимото е пре-
ходно, а невидимото—вечно.

5 Знаем, че когато тялото ни—палатката, в която живеем тук
на земята—бъде унищожено, Бог ни дава дом, вечен дом на
небето, който не човешки ръце, а сам той е построил. [2]И докато
сме в земния дом, стенем, защото жадуваме да бъдем облечени с
небесния. [3]Като сме облечени с него, няма да бъдем голи.
[4]Онези от нас, които са в земното си тяло, са обременени и сте-
нат. Нашето желание е не да се освободим от земното си тяло, а
да се облечем с небесното, за да може смъртното да бъде погъл-
нато от живота. [5]Този, който ни подготви за това, е Бог, който
ни даде Духа като залог, че ще получим обещаното от него.

[6]Ние винаги имаме увереност, защото знаем, че докато живе-
ем в телата си, сме далеч от Господа, [7]тъй като живеем въз осно-
ва на това, в което вярваме, а не на това, което виждаме. [8]Ето
защо сме уверени и предпочитаме да напуснем земните си тела и
да отидем да живеем с Господа. [9]Независимо дали живеем тук
или там, имаме само едно желание, и то е да вършим онова,
което му е угодно. [10]Всички трябва да се явим пред Христос, за
да ни съди и всеки да получи заслуженото и за доброто, и за
злото, което е извършил, докато е бил в земното си тяло.

Служението на помирението

[11]И понеже знаем какво е страх от Господа, ние убеждаваме
хората да приемат истината. Бог ни познава напълно, но аз се

[1]**„Повярвах … говорих"** Пс. 116:10.

надявам, че и вие също ни познавате така. 12Ние не се опитваме
отново да се препоръчваме пред вас, а по-скоро ви даваме въз-
можност да се гордеете с нас, за да имате отговор за онези, които
се гордеят с онова, което се вижда, а не с онова, което е в сърце-
то. 13Защото ако сме безумци, то е за Бога, и ако сме с ума си, то
е за вас. 14Христовата любов ни управлява, защото сме заключи-
ли, че ако един човек е умрял за всички хора, тогава всички са
умрели. 15А той умря за всички, за да може живите да не живеят
вече за себе си, а за него, който умря и бе възкресен за тях.

16Ето защо отсега нататък не оценяваме никого от човешка
гледна точка. Въпреки че някога оценявахме Христос от човеш-
ка гледна точка, сега вече не го оценяваме така. 17Затова, ако
някой е в Христос, той е ново творение. Старото си отиде.
Новото дойде! 18И всичко това идва от Бога, който чрез Христос
ни помири със себе си и ни повери служението на помирението
на хората с Бога. 19Ние носим послание, че Бог помирява света
със себе си чрез Христос, без да държи хората отговорни за пре-
грешенията им. Той ни повери посланието на помирението.
20Така че ние работим като Христови посланици и Бог ви увеща-
ва чрез нас. От името на Христос ви умоляваме: „Помирете се с
Бога!“ 21Бог направи този, който нямаше грях, да стане грях
заради нас, за да може чрез него да станем праведни пред Бога.

6 Като Божии съработници ние също ви увещаваме да не
позволите да се осуети Божията благодат, която получихте.
2Бог казва:

„Чух те, когато трябваше.
Да, помогнах ти в деня за спасение.“ *Исая 49:8*

Чуй! Сега е това време. Виж! Сега е денят за спасение.

3Ние се опитваме да не пречим на никого, за да не винят хората
нашето служение. 4Точно обратното: по всякакъв начин показва-
ме, че сме Божии служители—като търпеливо понасяме беди,
трудности и големи проблеми. 5Показваме го, когато ни бичуват,
хвърлят в затвори, бият при бунтове, когато изнемогваме от
работа, прекарваме безсънни нощи и гладуваме. 6Показваме го с
чистотата на живота си, с познанията си, с търпението и доброта-
та си, с даровете от Святия Дух, с искрената си любов, 7като
говорим истината и действаме чрез Божията сила. Живеейки
праведно, ние се защитаваме от всичко. 8Някои ни почитат, други
ни позорят. Някои ни хулят, други ни възхваляват. Честни сме, а
гледат на нас като на измамници; 9въпреки че сме добре извест-
ни, ни считат за неизвестни; смятат ни за умиращи, но вижте—
ние сме живи! Подлагат ни на страдание, но не ни убиват;
10гледат на нас като на скърбящи, въпреки че ние винаги сме

радостни; смятат ни за бедни, въпреки че правим богати много хора; мислят, че нямаме нищо, въпреки че притежаваме всичко.

11Коринтяни, говорихме ви напълно открито. Сърцата ни са
широко отворени за вас. 12Не ние възпираме чувствата си на
обич към вас: вие възпирате чувствата си на обич към нас.
13Като на свои деца ви говоря—отворете сърцата си за нас,
както ние отворихме сърцата си за вас.

Предупреждение относно езичниците

14Не ставайте неподходящи партньори с невярващи, защото
каква връзка могат да имат праведността и беззаконието? Или
какво общение да съществува между светлината и мрака? 15И
как могат да постигнат съгласие Христос и Велиал[1]? Или какво
има да споделя вярващият с невярващия? 16И могат ли Божият
храм и идолите да бъдат на едно и също място? Защото ние сме
храмът на живия Бог, както Бог каза:

„Ще живея сред тях и ще ходя сред тях,
ще бъда техният Бог и те ще бъдат моят народ.“
Левит 26:11–12

17 „Затова ги напуснете и се отделете—
казва Господ.
Не докосвайте нищо нечисто и аз ще ви приема.“ *Исая 52:11*

18 „Аз ще бъда ваш Баща,
а вие ще сте мои синове и дъщери—
казва всемогъщият Господ.“ *II Царства 7:14; 7:8*

7 Скъпи мои, след като имаме тези обещания, нека се очистим
от всичко, което прави тялото и духа ни нечисти, като живеем посветени на Бога поради страхопочитанието си към него.

Радостта на Павел

2Направете място за нас в сърцата си. Ние не сме сторили зло
на никого, не сме подкупили никого и не сме измамили никого.
3С тези думи не искам да ви обвинявам, защото съм ви казвал и
по-рано: обичаме ви толкова много, че сме готови както да
умрем, така и да живеем с вас. 4Говоря ви с огромна увереност,
много се гордея с вас, вие изключително ме насърчавате и във
всичките ни беди аз съм преизпълнен с радост.

5Когато дойдохме в Македония, нямахме покой. Напротив:
неприятности ни дебнеха отвсякъде—разпри отвън и страхове
отвътре. 6Но Бог, който утешава съкрушените, утеши и нас с

---

[1]**Велиал** В някои гръцки ръкописи: „Велиар“. Еврейска дума, която означава „зъл“ или „безполезен“. Име на Сатана.

идването на Тит 7и не само с идването му, а и с утехата, която
вие сте му дали. Той ни разказа как жадувате да ни видите и
съжалявате за това, което сте извършили, а също и колко сте
загрижени за мен, което ме зарадва още повече.

8Не съжалявам, че написах писмото си до вас, дори и ако то ви
е натъжило. А дори и да съм съжалявал, сега виждам, че то ви е
натъжило само за кратко време. 9И сега съм радостен, не защото
бяхте натъжени, а защото тъгата ви ви накара да се покаете.†
Вие бяхте натъжени така, както Бог искаше, и не бяхте наране-
ни от нас по никакъв начин. 10Тъгата, която Бог желае да имате,
кара човек да се покае. Това води до спасение, за което не тряб-
ва да съжаляваме. Тъгата обаче, която светът има, носи смърт.
11Вижте какви ви направи тъгата, която Бог желае да имате:
по-сериозни, с голямо желание да оправдаете себе си, възмутени,
страхуващи се от последиците, жадуващи да ме видите, загриже-
ни за мен, копнеещи да се постъпва справедливо. Вие доказахте,
че сте невинни във всичко това. 12Писах ви не заради този,
който е сторил зло, не дори заради този, на когото е сторено
злото, а за да разберете пред Бога огромната си загриженост за
нас. 13Ето защо бяхме успокоени.

И в успокоението си се зарадвахме още повече, когато видях-
ме колко щастлив бе Тит за това, че всички му бяхте помогнали
да се чувства като у дома си. 14Аз ви бях хвалил пред Тит, а сега
нямаше защо да се срамувам от хвалбите си. Защото както беше
истина всичко, което ви говорихме, така и хвалбите ни за вас
пред Тит се оказаха верни. 15А неговата обич към вас е дори
по-силна, когато си спомни как всички сте били готови да му се
подчините и сте го посрещнали с уважение и страх. 16Щастлив
съм, че мога да ви се доверя напълно.

Християнското милосърдие

8 А сега, братя и сестри, искаме да знаете за Божията благодат,
дадена на църквите† в Македония. 2Вярващите там бяха под-
ложени на сурови изпитания в нещастията, които преживяха, и
въпреки крайната си бедност те дадоха изобилно поради блика-
щата от тях радост. 3Аз съм свидетел, че дадоха толкова, колко-
то можеха, и дори повече от това и го направиха по своя соб-
ствена воля. 4Те много настойчиво ни молеха да им окажем
привилегията да участват в служението за Божиите хора. 5И
дадоха не така, както бяхме очаквали—първо дадоха себе си на
Господа и на нас според Божията воля. 6Ето защо помолихме
Тит, който беше вече започнал това милосърдно дело, да ви
помогне да го завършите. 7И както сте богати с всякакви даро-
ве—с вяра, със слово, с познание, със загриженост за всичко, с

любовта, която научихте от нас, така да сте богати и с този
дар—да бъдете милосърдни.
[8]Не казвам това като заповед, а чрез загрижеността на другите
изпитвам искреността на вашата любов. [9]Знаете благодатта,
която нашият Господ Исус Христос прояви: въпреки че беше
богат, той стана беден заради вас, за да станете вие богати чрез
неговото обедняване.
[10]Ето какво ви съветвам да направите и то е във ваш интерес.
Миналата година вие бяхте не само първите, които искаха да
дадат, но и първите, които дадоха. [11]Завършете сега онова, което
започнахте, и дайте от това, което имате, за да бъде делото ви
равно на голямото ви желание за него. [12]И ако сте готови да
дадете, дарът ви ще бъде приет въз основа на това, което имате,
а не на онова, което нямате. [13]Защото искаме да има равенство:
не вие да сте затруднени, а другите—облекчени. [14]Сега вие
имате много и можете да помогнете на другите да имат и те
онова, от което се нуждаят, така че по-късно, когато те имат
много, да ви помогнат във вашите нужди, за да има равенство.
[15]Както казва Писанието:

„Този, който събра много, нямаше излишък,
и този, който събра малко, не изпитваше липса.“

Изход 16:18

Тит и спътниците му

[16]Да благодарим на Бога, че вложи в сърцето на Тит същата
загриженост за вас. [17]Защото той не само прие нашата молба, но и
понеже е особено загрижен, тръгва към вас по своя собствена
воля. [18]С него изпращаме и брата, когото всички църкви† възхва-
ляват заради служението му в благовестието. [19]Освен това той
беше избран от църквите да ни придружи в нашето пътуване, за да
може начинът, по който извършим това милосърдно дело, да бъде
за слава на Господа и да покаже нашата готовност да помогнем.
[20]Искахме да сме сигурни, че никой няма да намери повод да
ни критикува за начина, по който се разпореждаме с тази значи-
телна сума пари. [21]Поставяме си за цел да вършим нещата така,
както трябва, не само пред Господа, а и пред хората.
[22]С тях изпращаме и наш брат, който много пъти и при много
случаи е доказал, че е готов да помогне. А сега той има още
по-голямо желание да помогне, защото ви има огромно доверие.
[23]За Тит искам да кажа, че е мой съдружник и сътрудник в уси-
лията ми да ви помогна. А другите братя са изпратени от църквите†
и прославят Христос. [24]Затова докажете им любовта си, покажете
им защо се гордеем с вас, за да могат всички църкви да го видят.

Помощ за събратята християни

9 Излишно е да продължавам да ви пиша за тази помощ за
Божиите хора, 2защото зная вашата готовност да помогнете и
продължавам да се хваля с това на македонците. Разказвам им,
че вие в Ахая† сте готови още от миналата година и вашият
ентусиазъм подтикна повечето от тях към действие. 3Но аз
изпращам братята при вас, за да не бъдат хвалбите ни с вас
напразни в това отношение и да сте готови да дадете, така както
казах, че ще дадете. 4Иначе, ако някои македонци дойдат с мен
и ви намерят неподготвени, ние ще се срамуваме (а да не говоря
за срама, който вие ще изпитвате!) заради тази увереност, която
имахме във вас. 5Затова счетох за нужно да помоля братята да
тръгнат към вас преди нас и предварително да приготвят дара,
който обещахте, за да бъде готов и да е дар, даден от желание, а
не изтръгнат насила.

6Запомнете това: който посади малко, малко и ще пожъне, а
който посади много, много и ще пожъне. 7Всеки трябва да даде
толкова, колкото е решил в сърцето си, не със съжаление или по
принуда, защото Бог обича онзи, който дава с радост. 8А Бог
може да ви отрупа с всякакви дарове така, че винаги да имате
всичко, от което се нуждаете, и дори повече, за да изобилствате
във всякакви добри дела. 9Както казва Писанието:

> „Той дава щедро на бедните и благостта му трае вечно.“
>
> *Псалм 112:9*

10А Онзи, който осигурява семе на сеяча и хляб, който ни храни,
ще осигури и умножи вашето семе, и ще увеличи плодовете на
вашата благост. 11Вие ще станете богати във всичко, за да можете
винаги да проявявате щедрост. И като давате чрез нас, хората ще
благодарят на Бога. 12Защото служението, което извършвате, не
само снабдява нуждите на Божиите хора, но и носи все повече и
повече благодарности към Бога. 13Заради това служение, което е
доказателство за вярата ви, те ще прославят Бога за покорността
ви към Благата вест за Христос, която изповядвате, и за щедрост-
та, с която споделяте с тях и с всички. 14И когато се молят за вас,
ще жадуват да ви видят заради превъзхождащата Божия благодат
към вас. 15Да благодарим на Бога за този неописуем дар!

Павел защитава служението си

10 Аз, Павел, за когото някои казват, че съм смирен, когато
съм сред вас, и дързък, когато съм далеч, се обръщам към
вас и ви умолявам с нежността и благостта на Христос. 2Моля
ви да не ме принуждавате да съм дързък с вас, така както възна-

мерявам да бъда с някои, които си мислят, че живеем според
човешки стандарти. [3]Защото макар и да живеем в този свят, ние
не воюваме както воюва той. [4]Оръжията, с които ние се сража-
ваме, не са светски, а имат Божията сила да рушат крепости. С
тях ние оборваме доводи, [5]премахваме всяко препятствие, което
се изправя срещу познанието за Бога, и пленяваме всяка мисъл,
за да я накараме да се покори на Христос. [6]Готови сме да нака-
жем всяко непокорство, след като вие се покорите напълно.

[7]Погледнете фактите пред себе си! Ако някой е убеден, че при-
надлежи на Христос, трябва отново да премисли и да разбере, че
и ние принадлежим на Христос така, както и той. [8]И ако съм се
хвалил малко повече с властта, която Господ ни даде, за да ви
помогнем да укрепнете духовно, а не да ви сринем, не се сраму-
вам. [9]Но няма да продължавам, за да не помислите, че се опит-
вам да ви плаша с писмата си. [10]Някои хора казват: „Писмата му
са много властни и силни, но той самият е слаб и думите му не
значат нищо.“ [11]Но този, който казва това, трябва да помни, че
няма разлика между думите в писмата ни, когато сме далеч, и
делата ни, когато сме сред вас.

[12]Ние не се осмеляваме да се приравняваме или да се сравнява-
ме с някои хора, които си въобразяват, че са много велики.
Мерейки се един с друг и сравнявайки се един с друг, те показ-
ват, че не са разбрали нищо. [13]Ние обаче няма да се хвалим
извън всякакви граници, а само в пределите, които Бог установи
за нашето дело. Тези предели включват и вас. [14]Не се хвалим
повече, отколкото трябва, както щеше да стане, ако не бяхме
първите, които дойдоха при вас с Благата вест за Христос. [15]Не
се хвалим извън всякакви граници с труда на други хора, а се
надяваме, че вярата ви ще расте и ще ни помогнете да разширим
делото си сред вас [16]и да проповядваме Благата вест в земите
отвъд вашия град. Не искаме да се хвалим с вече извършеното
от друг. [17]Както казва Писанието: „Който се хвали, да се хвали с
това, което Господ е направил.“[1] [18]Защото не този, който сам се
препоръчва, е одобрен, а този, когото Господ препоръчва.

Павел и лъжеапостолите

11 Бих искал да сте търпеливи с мен дори и когато съм малко
неразумен. Да, бъдете търпеливи с мен! [2]Аз проявявам към
вас ревност, която идва от Бога, защото съм ви сгодил за
Христос—той ще бъде вашият съпруг—и искам да ви предам на
него чисти и неопетнени. [3]Но се страхувам, че както змията с
хитростта си измами Ева, така и вашите мисли могат да бъдат

---

[1]**„Който … направил“** Ер. 9:24.

отклонени от предаността и чистотата, които дължим на
Христос. 4Щом сте така търпеливи към хора, които проповядват
друг Исус, не този, когото ние проповядвахме, и приемате дух
или благовестие, различни от Духа и Благата вест, които приех-
те, значи можете да сте търпеливи и с мен!

5Мисля, че по нищо не отстъпвам на тези „велики апостоли“.
6Може и да не съм изкусен оратор, но имам знания. И по всяка-
къв начин ви доказахме това!

7И нима като ви проповядвах Благата вест от Бога безплатно,
извърших грях, смирявайки се, за да бъдете вие възвисени?
8Ограбвах други църкви,† като приемах заплащане от тях, за да
мога да служа на вас. 9А когато бях сред вас и се нуждаех от
нещо, не обремених никого, защото братята, които дойдоха от
Македония, ми дадоха каквото ми бе нужно. По никакъв начин
не ви бях, и никога няма да ви бъда, в тежест. 10И в цяла Ахая†
никой не може да ми попречи да се хваля за това. Казвам тези
думи с Христовата истина в сърцето си. 11Защо? Защото не ви
обичам ли? Бог знае, че ви обичам.

12Но ще продължа да върша това, което върша сега, за да не
позволя на тези хора да намерят причина тяхното апостолство, за
което се хвалят, да бъде смятано за равно на нашето. 13Тези хора
са лъжеапостоли. Те са измамни работници, които се маскират
като Христови апостоли. 14И нищо чудно: дори самият Сатана се
маскира като ангел на светлината! 15Така че какво странно има в
това, че неговите слуги се маскират като слуги на праведността?
Но накрая те ще си получат заслуженото за делата си.

Павел разказва за страданията си

16Пак ви казвам: никой да не мисли, че съм безумец. Но дори и
да мислите така, приемете ме, както бихте приели един безумец,
за да мога и аз да се похваля малко. 17Това, което сега казвам,
идва не от Господа—просто се хваля с увереността на безумец.
18След като много хора се хвалят с човешките си постижения, и
аз ще се хваля. 19Вие, които сте толкова разумни, с такава готов-
ност понасяте безумците! 20Защото сте така търпеливи, когато
някой ви зароби, когато ви експлоатира, когато ви изиграе, кога-
то се величае и когато ви удари плесница. 21Казвам това за свой
срам: ние бяхме слаби, като сами не сторихме същото!

Но щом други имат достатъчно смелост да се хвалят, аз също
ще се хваля. (Говоря като безумец!) 22Тези хора евреи ли са? Аз
също съм. Израелтяни ли са? Аз също съм. Потомци на Авраам
ли са? Аз също съм. 23Служители на Христос ли са? (Лудост е да
говоря така!) Аз съм по-добър служител от тях. Работих много
повече, лежах в затвора много повече, биха ме жестоко и много

пъти бях излаган на смърт. 24Пет пъти юдеите ме наказваха с по
тридесет и девет удара с камшик. 25Три пъти ме биха с тояги,
веднъж едва не ме убиха с камъни, три пъти претърпях корабо-
крушение и веднъж прекарах във водата цяло денонощие.
26Много пъти съм бил по пътищата и съм бил застрашен от реки,
застрашен от разбойници, застрашен от своя собствен народ,
застрашен от езичници, застрашен в градове, застрашен извън
градове, застрашен в морето и застрашен от лъжливи братя и
сестри. 27Вършил съм изнурителна и непосилна работа, много
пъти не съм спал, бил съм гладен и жаден, много пъти не съм ял,
бил съм гол и съм мръзнел. 28И без да смятам другите проблеми,
върху мен ежедневно тежи бремето на загрижеността ми за
всички църкви.† 29Слаб съм винаги, когато някой е слаб, и горя
от гняв винаги, когато някой е воден към грях.

30Ако трябва да се хваля, ще се хваля с онези неща, които са
свързани със слабостите ми. 31Богът и Бащата на Господ Исус
знае, че говоря истината. Благословено да бъде името му завина-
ги! 32Когато бях в Дамаск, управителят по времето на цар Арета
искаше да ме арестува и беше поставил стражи в града. 33Тогава
ме спуснаха с кош от един прозорец в градската стена и така се
изплъзнах от ръцете му.

Особено благословение в живота на Павел

12 Трябва да продължа да се хваля. Няма какво да спечеля, но
ще говоря за видения и откровения от Господа. 2Познавам
един човек[1] в Христос, който преди четиринадесет години бе граб-
нат и отнесен до третото небе. (Дали в тялото си или извън тялото
не зная—само Бог знае.) 3И зная, че този човек (дали с тяло или
без тялото си не зная—само Бог знае) 4бе грабнат и отнесен в рая
и чу думи, които не могат да бъдат изречени и които човешко
същество няма право да произнесе. 5Ще се похваля с такъв човек,
но със себе си няма да се хваля освен със слабостите си. 6Ако
реша да се хваля, няма да съм безумец, защото ще говоря истина-
та. Но се опитвам да се въздържам, за да не мисли никой за мен
повече от това, което вижда да правя или чува да казвам.

7И за да не се възгордявам прекалено заради чудните открове-
ния, ми бе даден трън в плътта—изпратен ми бе ангел от Сатана
непрекъснато да ме измъчва, за да не се възгордявам прекалено.
8Три пъти умолявах Господа да го махне от мен, 9но той ми
каза: „Стига ти моята благодат, защото силата ми се проявява
най-добре в слабост.“ Затова с най-голямо удоволствие ще се
хваля със слабостите си, за да може силата на Христос да почи-

[1]**един човек** В 12:2–5 Павел вероятно говори за себе си в трето лице.

ва върху мен. 10И заради Христос се радвам на слабостите си, на
обидите, на трудностите, на гоненията и на големите проблеми,
защото именно когато съм слаб, съм наистина силен.

Любовта на Павел към християните в Коринт

11Говоря като безумец, но вие ме принудихте. Вие трябваше да
ме хвалите, защото по нищо не отстъпвам на онези „велики
апостоли“, макар и да съм нищо. 12Когато бях сред вас, ви доказ-
вах, че съм апостол, като вършех знамения, чудеса и могъщи
дела с огромно търпение. 13В какво отношение сте по-долу от
другите църкви† освен в това, че не ви бях в тежест? Простете
ми тази несправедливост!
14Ето, сега съм готов да ви посетя за трети път и няма да ви
бъда в тежест, защото търся не онова, което притежавате, а
самите вас. Не децата трябва да спестяват за родителите си, а
родителите—за децата си. 15И аз с най-голяма радост ще дам за
вас всичко, което имам, и дори самия себе си. Ако ви обичам
повече, по-малко ли ще ме обичате?
16Ясно е, че не съм ви бил в тежест, но казвате, че съм лукав и
с хитрост съм взимал от вас. 17Нима ви използвах чрез тези
хора, които изпратих при вас? 18Помолих Тит да дойде при вас и
изпратих един от братята с него. Нима Тит ви използва? Не вър-
шихме ли ние едно и също нещо с един и същ дух?
19Нима мислите, че през цялото това време се опитваме да се
оправдаем пред вас? Ние говорим пред Бога като Христови
последователи и всичко, скъпи мои, е за да ви укрепим духовно.
20Страхувам се, че когато дойда, може да ви намеря не такива,
каквито искам да бъдете и вие може да ме намерите не такъв,
какъвто искате да бъда. Боя се да няма сред вас раздори, завист-
ливост, ревност, гняв, егоистични домогвания, клеветничество,
клюки, горделивост и бъркотия. 21Боя се, че когато ви посетя
отново, моят Бог може да ме унизи пред вас и да скърбя за мно-
гото, които в миналото са съгрешили и не са се покаяли,† като
съжалят за своя нечист живот, сексуални грехове и разгуленост.

Последни предупреждения и поздрави

13 Това ще бъде третото ми идване при вас. Както казва
Писанието: „Всяко обвинение трябва да се подкрепи от
двама или трима свидетели.“[1] 2Когато за втори път бях сред вас,
ви предупредих, и сега, когато съм далеч, отново ви предупреж-
давам. На тези, които са съгрешили преди, и на всички останали
казвам: ако дойда отново, няма да ви пощадя. 3Ще ви накажа

---

[1]**„Всяко … свидетели“** Втор. 19:15.

като доказателство за това, че чрез мен говори Христос. Той не
е слаб спрямо вас, а е силен сред вас. 4Истина е, че той бе слаб,
когато бе разпънат на кръста, но сега живее чрез Божията сила.
Истина е също и че ние сме слаби в него, но заради вас ще
живеем с него чрез Божията сила.

5Себе си проверете дали живеете във вярата. Себе си изпитай-
те. Нима не съзнавате, че Исус Христос живее във вас? Освен,
разбира се, ако не издържите изпитанието. 6Надявам се поне да
разберете, че ние сме издържали изпитанието. 7Молим се на
Бога да не вършите нищо грешно. Важно е не ние да се покажем
издържали, а вие да вършите добро, дори и ние да изглеждаме
провалили се. 8Не можем да правим нищо против истината, а
само в подкрепа на истината. 9Радваме се, когато ние сме слаби,
а вие—силни. За това се молим: да станете съвършени. 10Пиша
ви тези неща сега, когато съм далеч, за да не трябва, когато съм
сред вас, да проявявам строгост според властта, която Господ ми
е дал, за да укрепявам, а не да сривам.

11Сега, братя и сестри, се сбогувам. Стремете се към съвър-
шенство, насърчавайте се, бъдете единомислени, живейте в мир
и Богът на любовта и мира ще бъде с вас. 12Поздравете се един
друг със свята целувка. 13Всички Божии хора ви поздравяват.

14Благодатта на Господ Исус Христос, любовта на Бога и
общението на Святия Дух да бъдат с всички вас.

Писмото до
галатяните

1 От Павел, призован да бъде апостол не от хора, нито изпратен
чрез някой човек, а чрез Исус Христос и Бог Отец, който
възкреси Исус от мъртвите.
2Това писмо до църквите† в Галатия[1] е и от всички братя и
сестри, които са с мен.
3Благодат и мир на вас от Бога, нашия Баща, и Господ Исус
Христос, 4който принесе в жертва себе си, за да премахне гре-
ховете ни и да ни освободи от покварения свят, в който живе-
ем. Това бе волята на Бога, нашия Баща. 5На него да бъде слава
за вечни векове! Амин.

Има само едно истинно благовестие

6Изумен съм, че толкова скоро обръщате гръб на Онзи, който
ви призова чрез Христовата благодат, и се насочвате към друго
благовестие. 7Друго благовестие обаче няма. Има само хора,
които ви объркват и се опитват да преиначат Благата вест за
Христос. 8Но дори ако някой от нас или ангел от небето започне
да ви проповядва благовестие, различно от това, което ви пропо-
вядвахме, проклет да бъде! 9Казвали сме го и преди, и сега пак
го повтарям: ако някой ви проповядва благовестие, различно от
това, което приехте, проклет да бъде!
10Как мислите: чие одобрение търся—на хората или на Бога?
И на хората ли искам да се харесам? Ако все още желаех да се
харесам на хората, нямаше да съм слуга на Христос.

Властта на Павел е от Бога

11Братя и сестри, искам да знаете, че Благата вест, която ви
проповядвах, не е човешко послание, 12тъй като нито от някой
човек съм го получил, нито съм бил научен на него. Исус
Христос ми го разкри.
13Чували сте за живота, който водех като юдеин, и знаете, че
безмилостно преследвах Божията църква† и се опитвах да я уни-
щожа. 14В практикуването на юдейската религия бях изпреварил

---

[1]**Галатия** Вероятно областта, в която Павел основава църкви по време на първата си мисия. Вж. Дела 13 и 14.

повечето от връстниците си юдеи, тъй като ревностно следвах
традициите на своите предци.
[15]Бог ме избра още преди да се родя и в благодатта си ме при-
зова да му служа. [16]И когато реши да ми открие своя Син, за да
мога да проповядвам Благата вест за него сред езичниците, аз не
се посъветвах с никого, [17]нито пък отидох в Ерусалим, за да се
срещна с тези, които бяха станали апостоли преди мен. Вместо
това, веднага заминах за Арабия, а после се върнах в Дамаск.
[18]Три години по-късно отидох в Ерусалим, за да се запозная с
Кифа,[1] и останах при него само петнадесет дни. [19]Но освен Яков,
Господния брат, други апостоли не видях. [20]Бог ми е свидетел,
че това, което пиша, не е лъжа.
[21]После отидох в провинциите Сирия и Киликия, [22]но
Христовите църкви† в Юдея не ме познаваха лично. [23]Те само
бяха чували хората да казват: „Човекът, който преди ни преслед-
ваше, сега проповядва вярата, която някога се опитваше да уни-
щожи.“ [24]И прославяха Бога заради мен.

Другите апостоли приемат Павел

2 След четиринадесет години отново отидох в Ерусалим.
Придружаваше ме Варнава, като със себе си бях взел и Тит.
[2]Отидох, защото Бог ми разкри, че трябва да го направя. Когато
се срещнах насаме с най-почитаните там хора, аз изложих пред
тях Благата вест по същия начин, по който я проповядвам сред
езичниците, за да не бъде пропилян трудът, който вече съм
положил, нито да отидат напразно сегашните ми усилия. [3]Но
дори Тит, който беше с мен, не бе заставен да се обреже, въпре-
ки че е грък. [4]Въпросът беше повдигнат от тези, които се пред-
ставяха за наши братя и тайно се бяха присъединили към нас, а
всъщност се бяха промъкнали да проучат каква е свободата,
която имаме в Христос Исус, за да могат да ни поробят. [5]Но ние
не се поддадохме нито за миг, за да остане сред вас истината,
въплътена в Благата вест.
[6]Нищо не получих от тези, които бяха считани за видни хора.
(За мен няма значение какви са, защото пред Бога всички хора
са равни.) Тези уважавани мъже не добавиха нищо към моето
послание. [7]Точно обратното—те видяха, че на мен ми бе поверe-
но да проповядвам Благата вест сред езичниците, така както на
Петър бе поверено да проповядва Благата вест сред юдеите.
[8]Защото този, който направи Петър апостол на юдеите, направи
мен апостол на езичниците. [9]Така Яков, Кифа[1] и Йоан, които
бяха известни като водачи в църквата, признаха правото да бъда

---

[1]**Кифа** Еврейското име на Петър, един от дванадесетте апостола.

апостол, което Бог ми бе дал, ръкуваха се с Варнава и с мен в
знак, че ни приемат и са съгласни ние да проповядваме на езич-
ниците, а те—на юдеите. 10Помолиха ни единствено да не забра-
вяме да помагаме на бедните,[1] а аз не само бях готов, но и горях
от желание да върша точно това.

Павел показва, че Петър е сгрешил

11Но когато Кифа[2] дойде в Антиохия, аз открито му се проти-
вопоставих, защото грешеше. 12Преди да пристигнат няколко
души, изпратени от Яков, Петър се хранеше заедно с езичници-
те, но когато тези хора се появиха, той се отдръпна и отдели,
защото се страхуваше от онези, които принадлежаха към групa-
та на обрязаните. 13Останалите юдеи също го последваха в лице-
мерието му до такава степен, че увлякоха след себе си дори и
Варнава. 14Когато видях, че поведението им не съответства на
истината на благовестието, казах на Кифа[2] пред всички: „След
като ти, който си юдеин, живееш като езичник, а не като юдеин,
как може да караш езичниците да следват юдейските обичаи?“

15Ние сме юдеи по рождение и не сме част от „грешните езични-
ци“, 16но знаем, че човек става праведен пред Бога не като спазва
закона, а като вярва в Исус Христос. Затова ние положихме вяра-
та си в Христос Исус, за да станем праведни пред Бога, защото
сме повярвали в Христос, а не защото сме спазили закона, понеже
никой няма да стане праведен пред Бога, като спазва закона.

17Но ако поради това, че се стремим да станем праведни в
Христос, ние, юдеите, се окажем грешници като езичниците,
значи ли, че Христос ни прави грешници? 18В никакъв случай!
Защото ако отново започна да поучавам това, което съм изоста-
вил, ставам закононарушител. 19Защото чрез закона аз умрях
спрямо закона, за да живея за Бога. Разпънат бях на кръста заед-
но с Христос, 20така че вече не самият аз живея, а Христос живее
в мен. Животът, който сега живея в тялото си, живея го с вяра в
Божия Син, който ме обикна и пожертва себе си заради мен. 21Не
отхвърлям Божия дар, защото ако правилното взаимоотношение
с Бога се постига чрез закона, Христос умря напразно!

Божието благословение идва чрез вярата

3 О, глупави галатяни! Някой ви е омагьосал, макар смъртта на
Исус Христос на кръста да бе изписана пред очите ви! 2Едно
искам да разбера от вас: като спазвахте закона ли получихте Духа
или като чухте и повярвахте в благовестието? 3Как може да сте
толкова глупави, че да се опитвате да усъвършенствате с човешки

---

[1]**бедните** По всяка вероятност ст. 10 се отнася до юдеите християни в Ерусалим. Вж. Римл. 15:26. [2]**Кифа** Еврейското име на Петър, един от дванадесетте апостола.

усилия живота, който започнахте с Духа? 4Нима напразно преживяхте толкова много? Надявам се да не е така! 5Нима Бог ви дава Духа и върши чудеса сред вас заради това, че спазвате закона, а не заради това, че чухте и повярвахте в благовестието?

6Точно както Авраам, който според Писанието „повярва в Бога и той прие вярата му и го счете за праведен“[1]. 7Знайте, че именно онези, които имат вяра, са истинските потомци на Авраам. 8Писанието предрече, че Бог ще направи езичниците праведни заради вярата им, и предварително обяви на Авраам Благата вест: „Всички народи ще бъдат благословени чрез теб.“[2] 9Онези, които имат вяра, са благословени заедно с повярвалия Авраам, 10а всички, които разчитат на спазването на закона, живеят под проклятие, защото Писанието казва: „Проклет е всеки, който не постоянства в спазването на всичко, което е написано в книгата на закона.“[3] 11Ясно е, че никой няма да стане праведен пред Бога чрез закона, защото, както казва Писанието: „Този, който е праведен чрез вяра, ще живее.“[4] 12А законът не се основава на вярата. Според него „този, който изпълнява заповедите, ще живее чрез тях.“[5] 13Христос ни освободи от проклятието на закона, поемайки върху себе си това проклятие, защото Писанието казва: „Проклет е всеки, който виси на дърво.“[6] 14Христос ни освободи, за да може благословението, дадено на Авраам, да бъде дадено на езичниците чрез Христос Исус, така че чрез вяра да получим Духа, обещан ни от Бога.

Законът и обещанието

15Нека ви дам пример от живота, братя и сестри. Също както никой не може да обяви за невалидно или да добави нещо към човешко завещание, което вече е написано, така е и в този случай. 16Обещанията бяха дадени на Авраам и неговия потомък. Забележете, че не се казва: „и на потомците му“, сякаш се отнася за много хора. Говори се по-скоро за един човек: „и на твоя потомък“,[7] който е Христос. 17Ето какво имам предвид: законът, който дойде четиристотин и тридесет години по-късно, не може да отмени завещанието, вече одобрено от Бога, и така да анулира обещанието. 18Защото ако наследството зависеше от закона, то вече не би зависело от обещанието, но Бог го даде в дар на Авраам въз основа на обещанието.

19Каква, тогава, бе целта на закона? Той бе добавен към обещанието, за да покаже колко често хората престъпват волята на Бога, и бе предназначен за времето, докато дойде този Потомък, на кого-

[1]**„Авраам повярва … праведен“** Бит. 15:6. [2]**„Всички … теб“** Бит. 12:3. [3]**„Проклет … закона“** Втор. 27:26. [4]**„Този … живее“** Ав. 2:4. [5]**„Този, който … тях“** Лев. 18:5. [6]**„Проклет … дърво“** Втор. 21:23. [7]**потомък** Букв.: „семе“. Вж. Бит. 12:7.

то бе дадено обещанието. Законът бе даден чрез ангели, които
използваха посредник. 20Посредникът не представлява само една от
страните, а Бог е един и обещанията му не зависят от никой друг.

Целта на Моисеевия закон

21Значи ли това, че законът противоречи на Божиите обеща-
ния? В никакъв случай! Защото ако беше даден закон, който да
може да донесе живот на хората, то щяхме да станем праведни,
като следваме този закон. 22Но Писанието казва, че всички са в
плен на властта на греха, така че обещаното да бъде дадено на
тези, които вярват, въз основа на вярата в Исус Христос.

23Преди да дойде тази вяра, бяхме държани от закона като
затворници, докато идващата вяра не се откри. 24Законът бе
нашият настойник, който трябваше да ни отведе при Христос, за
да станем праведни чрез вярата. 25Но сега, когато тази вяра е
дошла, законът вече не ни е настойник.

26Чрез вярата всички сте Божии деца в Христос Исус,
27защото всички вие, които се кръстихте† в Христос, с Христос
се облякохте. 28Няма разлика между юдеин и езичник, роб и
свободен, мъж и жена, защото всички сте едно в Христос Исус.
29А щом принадлежите на Христос, вие сте потомци на Авраам и
наследници според обещанието, което Бог му даде.

4 Искам да кажа, че докато наследникът е още дете, той по
нищо не се отличава от един роб, макар и да е господар на
всичко. 2Той е подвластен на настойници и попечители, докато
не дойде времето, определено от неговия баща. 3Така и ние, кога-
то бяхме „деца“, робувахме на елементите[1] на този свят. 4Но
щом дойде времето, Бог изпрати Сина си, който се роди от жена
и живя според закона, 5за да освободи всички, които се намираха
под властта на закона, и за да бъдем осиновени като Божии деца.

6Тъй като сте негови деца, Бог изпрати Духа на Сина си в сърца-
та ви и той вика: „*Авва*,[2] Отче!“ 7Така ти вече не си роб, а Божие
дете. И понеже си негово дете, Бог те е направил и свой наследник.

Любовта на Павел към християните в Галатия

8По-рано, когато не познавахте Бога, вие служехте на лъжливи
богове. 9А сега, когато го познавате (или по-скоро сега, когато
Бог ви познава), защо се връщате към онези слаби и безполезни
елементи, на които отново се опитвате да робувате? 10Спазвате
специални дни, месеци, сезони и години. 11Боя се за вас!
Страхувам се, че целият ми труд е бил напразен.

---

[1]**елементите** Споменати още в 4:9. Може да означава „основни принципи“ или „стихийни духове“, т.е. демонични сили, които потискат човечеството. [2]**„*Авва*“** е арамейската дума за „баща“ или „татко“.

12Братя и сестри, умолявам ви: станете като мен, защото и аз
бях като вас. Никога не сте ми причинили злина. 13Знаете, че
бях болен, когато за първи път дойдох при вас и ви проповядвах
Благата вест. 14Въпреки че моето състояние бе голямо бреме за
вас, вие не ме презряхте и не се отвратихте, а ме приехте като
Божий ангел, така, сякаш бях самият Христос Исус! 15Къде
остана щастието ви? Защото аз съм свидетел, че ако можехте,
щяхте да извадите собствените си очи и да ми ги дадете. 16Нима
ви станах враг, като ви казах истината?

17Тези, които искат да следвате закона, проявяват интерес към
вас с лоши намерения. Те се опитват да ви отделят от мен, за да
проявите интерес към тях. 18Добре е някой да мисли за вас, но
когато е за добро и не само когато аз съм помежду ви. 19Деца мои,
заради вас още веднъж преживявам родилните болки и ще бъде
така, докато не станете като Христос. 20Бих искал сега да съм с вас
и да ви говоря по друг начин, защото не зная какво да ви правя.

Примерът с Агар и Сара

21Кажете ми вие, които искате да следвате закона: нима не
чувате какво казва законът? 22Той казва, че Авраам имал двама
сина—един от робиня и един от свободна жена. 23Синът от роби-
нята бил роден по обикновения, човешки начин, а синът от сво-
бодната жена—според Божието обещание.

24Това има преносно значение. Двете жени представляват два
завета. Единият бе от планината Синай и сложи началото на род,
обречен на робство. Агар олицетворява този завет. 25Тя въплъщава
планината Синай в Арабия и е образ на земния Ерусалим, защото
е в робство заедно с децата си. 26Но божественият Ерусалим—
нашата майка—е свободен. 27Защото Писанието казва:

„Радвай се, бездетна, която не си раждала.
Възкликни с радостен вик ти,
която не си страдала в родилни болки,
защото децата на изоставената жена са по-многобройни
от децата на тази, която има съпруг.“ *Исая 54:1*

28Вие, братя и сестри, също като Исаак сте родени според
Божието обещание. 29Но и сега, както и тогава, роденият по
естествения начин преследва родения чрез силата на Духа. 30А
какво казва Писанието? „Отпрати тази робиня и сина ѝ, защото
синът на робинята няма да бъде наследник със сина на свободна-
та жена.“[1] 31Следователно, братя и сестри, ние не сме деца на
робинята, а на свободната жена.

---

[1] **„Отпрати … жена“** Бит. 21:10.

Запазете свободата си

5 Христос ни освободи, за да живеем в свобода. Затова останете
твърди и не допускайте отново да ви поробят. 2Чуйте! Аз,
Павел, ви казвам, че ако се върнете към закона, като се обреже-
те, обезсмисляте онова, което Христос е направил за вас! 3Още
веднъж заявявам на всеки, който позволява да бъде обрязан, че
той се задължава да спазва целия закон. 4Тези от вас, които се
опитват да станат праведни пред Бога чрез закона, вече нямат
нищо общо с Христос—те са вън от благодатта. 5Но чрез вяра, с
помощта на Духа, ние с нетърпение очакваме да станем праведни
пред Бога. 6Защото в Христос Исус не обрязването или необряз-
ването имат значение, а вярата, която действа чрез любовта.

7Вие се справяхте така добре! Кой ви накара да спрете да след-
вате истината? 8Каквото и да ви е убедило в това, то не идва от
Бога, който ви призова. 9„Съвсем малко мая заквасва цялото
тесто.“ 10Но в Господа аз съм уверен, че няма да приемете друго
освен това, на което съм ви научил. А този, който ви обърква,
ще си получи заслуженото, който и да е той.

11Братя и сестри, ако все още проповядвах (както твърдят
някои) необходимостта от обрязването, защо продължавам да
бъда преследван? Ако това беше вярно, тогава посланието за
кръста нямаше да се смята за скандално. 12Бих искал онези,
които ви смущават, и да се кастрират (не само да се обрязват)!

13А вие, братя и сестри, бяхте призовани от Бога да живеете в
свобода. Но нека свободата ви не бъде повод да угаждате на
грешната си природа—вместо това с любов служете един на друг.
14Защото целият закон се свежда до едно единствено изречение:
„Обичай ближния си както себе си!“[1] 15Но ако продължавате да
се хапете и ядете, внимавайте да не се унищожите взаимно.

Духът и човешката природа

16Казвам ви: нека Духът ви направлява и тогава няма да следва-
те желанията на грешната си природа. 17Защото това, което греш-
ната ни природа желае, е против Духа и това, което Духът желае,
е против грешната ни природа. Това са две напълно противопо-
ложни неща, следователно не може да правите каквото си поиска-
те. 18Но ако ви направлява Духът, вие не сте подчинени на закона.

19Делата на нашата грешна природа са добре известни. Това са
блудство, нечистота, похотливост, 20идолопоклонство, магьосни-
чество, омраза, свади, ревност, гняв, разпри, разногласия, разцеп-
ления, 21завист, пиянство, оргии и други подобни. Предупреждавам

---

[1]**„Обичай … себе си“** Лев. 19:18.

ви, както съм го правил и по-рано: за тези, които вършат такива
неща, няма място в Божието царство. 22А плодът на Духа е любов,
радост, мир, търпение, благост, доброта, вярност, 23тактичност,
въздържание. Срещу такива неща няма закон. 24Тези, които при-
надлежат на Христос Исус, са разпънали грешната си природа с
нейните страсти и желания. 25Тъй като Духът е източникът на
нашия нов живот, нека следваме него. 26Да не бъдем надменни, да
не се предизвикваме един друг и да не си завиждаме.

Помагайте си един на друг

6 Братя и сестри, ако откриете, че някой е съгрешил, вие,
които живеете според Духа, трябва да му помогнете да се
поправи, като се отнасяте тактично към него. Но внимавай и за
себе си, да не би ти също да бъдеш изкушен. 2Носете заедно
товарите си и по този начин ще се подчинявате на Христовия
закон. 3Ако някой се мисли за нещо, когато всъщност е нищо, се
самозалъгва. 4Всеки трябва да преценява собственото си поведе-
ние и едва тогава да се гордее с това, което е постигнал, без да
се сравнява с някой друг, 5защото всеки ще отговаря за себе си.
6Този, който се учи на Божието слово, трябва да споделя всич-
ки свои блага с онзи, който го учи.

Животът е като засяването на нива

7Не се заблуждавайте! С Бога не може да се подигравате,
защото каквото посеете, това и ще пожънете. 8Който сее в нива-
та на грешната си природа, ще пожъне от нея разруха, а който
сее в нивата на Духа, ще пожъне от него вечен живот. 9Да не се
уморяваме да вършим добро, защото ще дойде времето да пожъ-
нем онова, което ни се полага, ако устоим докрай. 10И така,
отдаде ли ни се удобен случай, нека вършим добро на всички и
особено на тези, с които споделяме една и съща вяра.

Павел завършва писмото си

11Вижте само какви големи букви ви пиша със собствената си
ръка! 12Всички, които искат да спечелят одобрението на хората,
се опитват да ви принудят да се обрежете, но те правят това
само за да не ги преследват заради Христовия кръст. 13Защото
дори и тези, които се обрязват, не спазват закона, но искат вие
да се обрежете, за да могат да се хвалят с това, че сте се подчи-
нили на този ритуал. 14Що се отнася до мен, да не дава Бог да се
гордея с друго освен с кръста на нашия Господ Исус Христос!
Чрез него светът е мъртъв за мен и аз съм мъртъв за света.
15Защото няма никакво значение дали си обрязан или не.

Важното е да бъдеш ново създание. 16Мир и милост да бъде над
всички, които следват това правило—над целия Божий народ.

17Накрая искам да ви помоля никой да не ме безпокои повече,
защото нося белезите на Исус по тялото си.

18Благодатта на нашия Господ Исус Христос да бъде с вас,
братя и сестри. Амин.

Писмото до ефесяните

1 От Павел, апостол на Христос Исус чрез Божията воля, до
Божиите святи хора, които живеят в Ефес[1] и са вярващи в
Христос Исус.
2Благодат и мир на вас от Бога, нашия Баща, и от Господ Исус
Христос.

Духовни благословения в Христос

3Благословен да бъде Богът и Бащата на нашия Господ Исус
Христос! В Христос Бог ни дари с всяко духовно благословение
в небесните владения. 4В Христос още преди сътворението на
света Бог ни избра да бъдем святи и неопетнени пред него. И
заради любовта си към нас 5той ни предопредели да бъдем него-
ви деца чрез Исус Христос, защото такава бе целта и желанието
му. 6Той извърши това, за да го възхвалим за славната му благо-
дат, която щедро ни дари чрез любимия си Син. 7В Христос ние
сме изкупени чрез неговата кръв. Греховете ни са простени чрез
неговата богата благодат, 8с която той щедро ни дари с пълна
мъдрост и прозрение. 9Бог ни изяви тайния си план, защото така
искаше. Той бе замислил да го осъществи чрез Христос.
10Божията цел бе да изпълни този план, като обедини всичко под
водителството на Христос—всичко небесно и всичко земно—
когато дойде подходящото време.
11В Христос ние бяхме избрани и вече предопределени от
намерението на Бога, който върши всичко според своя план и
желание, 12за да можем ние, чиято надежда вече беше положена
в Христос, да възхвалим Божията слава. 13Чрез Христос вие
също бяхте запечатани със Святия Дух, обещан от Бога, когато
чухте посланието на истината, Благата вест за вашето спасение,
и повярвахте в Христос. 14Святият Дух е само гаранцията, че ще
получим своето наследство, докато Бог даде окончателно изкуп-
ление на онези, които му принадлежат. Целта на това е да въз-
хвалим Божията слава.

---

[1]**които живеят в Ефес** Някои ръкописи не съдържат тези думи.

Молитвата на Павел

[15-16]Затова винаги ви споменавам в молитвите си и не спирам
да благодаря на Бога за вас. Правя това постоянно, откакто чух
за вярата ви в Господ Исус и любовта ви към всички Божии
хора. [17]Моля се на Бога на нашия Господ Исус Христос и Баща
на славата да ви дари с дух на мъдрост и откровение, за да
можете да го познаете напълно. [18]Моля се очите на сърцата ви
да се просветят, за да разберете към каква надежда ви е призо-
вал, колко богато и славно е наследството, което той ще дари на
всички свои святи хора, [19]и колко несравнимо велика е мощта
му за нас, вярващите, както и проявата на всемогъщата му сила,
[20]която той показа чрез Христос, като го възкреси от мъртвите и
го постави от дясната си страна в небесните владения. [21]Бог
постави Христос над всеки управник, над всяка власт, сила и
господар и над всяко име, което съществува не само в сегашния
свят, а и в бъдещия. [22]Бог сложи всичко под неговата власт и го
направи глава на всичко в църквата.[†] [23]Църквата е Христовото
тяло. Тя е цялостта, в която Христос със своята пълнота изпълва
всичко по всякакъв начин.

От смърт към живот

2 В миналото вие бяхте мъртви духовно поради престъпленията
и греховете си, [2]живеехте според законите на този свят и
следвахте господаря на злите сили, владеещи земята. Той сега
продължава да действа в непокорните. [3]Някога и ние живеехме
като тях: следвахме страстите на грешната си човешка природа
и вършехме онова, което нашите тела и умове желаеха. В поло-
жението, в което бяхме, ние, както всички останали хора, бяхме
обречени да изпитаме върху себе си Божия гняв.

[4]Но Бог е богат на благодат и благодарение на великата любов,
с която ни обикна, [5]още докато бяхме мъртви духовно поради
престъпленията си, той ни даде живот заедно с Христос. Вие сте
спасени чрез Божията благодат. [6]Бог ни възкреси заедно с
Христос и ни постави заедно с него на своя престол в небесните
владения—нас, които сме в Христос Исус. [7]Бог извърши това, за
да покаже във всички бъдещи времена несравнимото богатство
на своята благодат с добрината си към нас в Христос Исус.
[8]Защото по Божията благодат сте спасени чрез вярата и това не
идва от вас самите, а е дар от Бога. [9]То не е резултат от нечие
дело, така че никой не може да се хвали с това. [10]Бог ни направи
това, което сме сега. Той ни създаде в Христос Исус за добрите
дела, които вече бе подготвил, за да ги вършим в живота си.

Едно в Христос

[11]Ето защо трябва да помните, че някога вие, родените езичници
и наричани „необрязани“ от онези юдеи, които наричат себе си
„обрязани“ (тяхното обрязване е нещо, което самите те извърш-
ват), [12]по онова време бяхте без Христос, бяхте изключени от
общността на Израел, бяхте чужди на заветите, свързани с
Божието обещание, и живеехте в този свят без надежда и без Бог.
[13]Но сега в Христос Исус вие, които някога бяхте далеч от Бога,
сте близо до него заради Христовата кръв. [14]Защото самият той е
нашият мир. Той направи юдеите и езичниците един народ и като
принесе в жертва тялото си, срина разделящата ги стена на враж-
дебност. [15]Той отмени закона с неговите правила и заповеди, за да
може да донесе мир, създавайки в себе си от две групи хора един
нов народ. [16]Чрез смъртта си на кръста той унищожи враждеб-
ността между двете групи, за да ги помири с Бога в едно тяло. [17]И
дойде и проповядваше Благата вест за мир сред вас, които бяхте
далеч от Бога, и сред онези, които бяха близо до него, [18]защото
чрез него ние всички се приближаваме до Отца в един Дух.

[19]Ето защо вие вече не сте чужденци и посетители, а граждани
заедно с Божиите святи хора и членове на Божието семейство.
[20]Вие сте сградата, построена върху основата на апостолите и
пророците, а самият Христос Исус е крайъгълният камък.
[21]Цялата сграда е сглобена чрез него и се издига в свят храм в
Господа. [22]В него вие сте вграждани заедно с останалите, за да
бъдете дома, в който Бог живее чрез Духа.

Делото на Павел за езичниците

3 Това е причината аз, Павел, да съм затворник за Христос
Исус заради вас, езичниците. [2]Вие сигурно сте чули за това
дело, което Бог ми даде чрез своята благодат за ваша полза. [3]Той
ми изяви тайната си истина чрез откровение, както вече накрат-
ко ви писах, [4]и ако прочетете това, ще можете да разберете
моето прозрение в тайния план за Христос. [5]Тази тайна истина
не бе изявена на хората от предишните поколения така, както е
разкрита сега чрез Духа на неговите святи апостоли и пророци.
[6]Тайната истина е, че чрез Благата вест езичниците са наследни-
ци заедно с юдеите, те са част от същото тяло и заедно участват
в обещанието, което Бог даде в Христос Исус.

[7]Чрез благодатта, с която Бог ме дари, като използва силата си,
станах служител, който проповядва Благата вест. [8]И макар да
съм по-незначителен и от най-незначителните сред Божиите
хора, на мен бе даден този дар да проповядвам на езичниците
Благата вест за неизчерпаемото богатство на Христос [9]и да обяс-

нявам на всички хора плана за тайната истина. Още от самото начало тази тайна истина бе останала скрита в Бога, който създаде всичко, 10за да може чрез църквата† да покаже сега на управниците и властите в небесните владения многообразната Божия мъдрост във всичките ѝ форми. 11Според Божия вечен замисъл той изпълни всичко чрез Христос Исус, нашия Господ. 12Чрез вяра в Христос в него ние имаме смелостта и увереността да се приближим до Бога. 13Ето защо се моля да не се обезсърчавате от страданията, които понасям заради вас. Те са вашата слава.

Христовата любов

14Това е причината да коленича пред Отца, 15от когото всеки род на небето и на земята е получил името си. 16Моля се той, според богатството на своята слава, да ви даде сила чрез Духа си да се укрепите вътрешно 17и Христос да живее в сърцата ви чрез вярата, а животът ви да бъде вкоренен и основан в любовта. 18Моля се да можете заедно с всички святи Божии хора да разберете ширината, дължината, височината и дълбочината на Христовата любов 19и да познаете тази любов, която надминава всяко познание, за да бъдете изпълнени с цялата Божия пълнота.

20Със своята сила, действаща в нас, Бог е способен да извърши безкрайно повече от това, за което се молим или си представяме. 21На него да бъде слава в църквата† и в Христос Исус през всички поколения за вечни векове! Амин.

Единството на Тялото

4 Аз, който съм затворник, защото принадлежа на Господа, ви умолявам да живеете по начин, достоен за призванието, което сте получили от Бога. 2Винаги проявявайте смирение, тактичност и търпение и с любов се приемайте един друг такива, каквито сте. 3Старайте се да запазите единството, в което Духът ви е свързал. Нека мирът ви сплотява. 4Има едно тяло и един Дух, също както една е надеждата, към която Бог ви е призовал. 5Има един Господ, една вяра, едно кръщение.† 6Има един Бог и Баща на всички, който е над всичко, чрез всичко и във всичко. 7На всеки от нас е дадена специална дарба и всеки е получил това, което Христос е пожелал да му даде. 8Ето защо Писанието казва:

„Той се издигна във висините, взе пленници със себе си
и даде дарове на хората.“ *Псалм 68:18*

9Когато се казва „Той се издигна“, не означава ли това, че той първо се е спуснал долу на земята? 10Този, който се спусна, е същият, който се издигна по-високо от всички небеса, за да

изпълни всичко. [11]И той самият възложи на едни да бъдат апос-
толи, на други—пророци, на трети—да съобщават Благата вест, а
на някои—да бъдат пастири и учители. [12]Христос даде тези даро-
ве, за да подготви святите Божии хора за делото на служението,
за укрепването на Христовото тяло, [13]докато всички ние се
съединим в едно във вярата и в пълното познаване на Божия
Син и станем зрели хора, достигайки висотата на Христос в
неговото съвършенство.
[14]Това е така, за да не бъдем вече невръстни деца, подхвърляни
насам-натам от вълните и носени от вятъра на всякакви учения
чрез коварството на хората и измамните им планове. [15]Нека
вместо това с любов да говорим истината и да израстваме, за да
станем подобни на Христос във всяко отношение. Той е главата,
[16]от която зависи цялото тяло. Всички части на това тяло са
сплотени и свързани в едно и всяка част изпълнява своята функ-
ция и така цялото тяло расте и става по-силно чрез любовта.

Как да живеем

[17]Казвам това и ви предупреждавам в името на Господа: не
живейте вече като езичниците с техните безполезни мисли.
[18]Умовете им тънат в мрак и те са отделени от живота, който идва
от Бога, защото са невежи и са закоравили сърцата си. [19]Те са
загубили чувството си за срам, отдали са се на сладострастие и
необуздано се наслаждават да вършат всякакъв вид нечисти дела.
[20]Но това не е този Христос, на който бяхте научени. [21]И несъмне-
но сте чули за него и като негови последователи сте били научени
на истината—истината действително е в Исус. [22]А що се отнася до
предишния ви начин на живот, бяхте научени да отхвърлите от
себе си старата същност, която гние поради измамните си страсти,
[23]да се обновите в своя ум и дух [24]и да си сложите новата същност,
създадена по Божие подобие, истински праведна и свята.
[25]Затова отхвърлете от себе си лъжата! „Всеки трябва да казва
истината на ближния си“,[1] защото всички сме части от едно и
също тяло. [26]„Гневете се, но не вършете грях.“[2] И нека гневът ви
се стопи, преди слънцето да е залязло. [27]Не позволявайте на
дявола да ви победи. [28]Който е крал, не трябва вече да краде, а
да работи и да върши нещо полезно със собствените си ръце, за
да има какво да споделя с онзи, който е в нужда.
[29]Никаква гнила дума да не излиза от устните ви, а само онова,
от което хората се нуждаят, което е добро за духовното им
изграждане, така че да помага на онези, които ви слушат. [30]И не

---

[1]**„Всеки … ближния си“** Зах. 8:16. [2]**„Гневете се … грях“** Пс. 4:4.

наскърбявайте Божия Свят Дух, защото той е доказателство, че
принадлежите на Бога, до деня, в който Бог ще ви освободи.
31Всякаква язвителност, ярост, гняв, викане и клевета трябва да
се премахнат от вас заедно с всяко зло. 32Бъдете благи и състра-
дателни един към друг и винаги си прощавайте, така както Бог
ви прости в Христос.

5 Вие сте Божии деца, които той обича. Затова се старайте да
бъдете като него 2и живейте в любов, както и Христос ни
обикна и даде живота си за нас, като се принесе в благоуханна
жертва пред Бога.

3Сред вас не трябва дори и да се говори за сексуални грехове,
всякакъв вид морална нечистота и алчност, както е редно за
святи хора. 4Нито трябва да се чуват срамни думи, глупави при-
казки или мръсни шеги, които не ви подхождат, а напротив—да
има думи на благодарност. 5Знайте, че няма да наследи царство-
то на Христос и на Бога този, който върши сексуални грехове
или морално нечисти постъпки и който е алчен, което е същото
като да е идолопоклонник.

6Не позволявайте никой да ви заблуди с празни думи. Поради
всички тези неща Божият гняв ще се стовари върху онези,
които не се покоряват. 7Не участвайте заедно с тях в делата им.
8Казвам това, защото имаше време, когато тънехте в тъмнина,
но сега сте изпълнени със светлина в Господа. Живейте като
хора, които принадлежат на светлината. 9Светлината носи всяка
благост, праведен живот и истина. 10Винаги се старайте да разпо-
знавате какво се харесва на Господа. 11Не участвайте в делата,
които принадлежат на тъмнината и които не носят нищо добро,
а напротив—разобличавайте ги. 12Защото е срамно дори да се
говори за тайните им дела. 13Когато обаче се изложат на светли-
ната, се виждат съвсем ясно какви са. 14И всичко, което може
лесно да се види, става светлина. Ето защо казваме:

„Събуди се, ти, който спиш!
Стани от мъртвите и Христос ще те осветли.“

15Внимавайте как живеете и не постъпвайте неразумно, а като
мъдри хора, 16които използват всяка възможност да вършат
добро, защото времената са зли. 17Не бъдете глупави, а разберете
какво иска Господ от вас. 18И не се напивайте вече с вино, защо-
то това ще ви унищожи духовно, а се изпълвайте с Духа.
19Поучавайте се един друг с псалми, химни и духовни песни.
Пейте и съчинявайте мелодии на Господа със сърцата си 20и
винаги за всичко благодарете на Бога и Отца в името на нашия
Господ Исус Христос.

Съпруги и съпрузи

21 Покорявайте се един на друг поради страхопочитанието си
към Христос.
22 Жени, покорявайте се на мъжете си както се покорявате на
Господа, 23 защото мъжът е главата на жената, така както
Христос е главата на църквата.† Самият той е спасителят на
тялото. 24 И както църквата се покорява на Христос, така и
жените трябва във всичко да се покоряват на мъжете си.
25 Мъже, обичайте жените си както Христос обикна църквата†
и даде живота си за нея, 26 за да я направи свята чрез словото,
след като я бе очистил, измивайки я с вода, 27 за да може да я
представи пред себе си като славна невеста, чиста и безупречна,
без петънце и порок или друго подобно нещо. 28 По този начин и
мъжете трябва да обичат жените си така, както обичат собстве-
ните си тела. Който обича жена си, обича себе си. 29 Защото
никой никога не мрази собственото си тяло, а го храни и се
грижи за него, както Христос храни и се грижи за църквата,
30 защото ние сме части от неговото тяло. 31 Както казва
Писанието: „Затова човек ще напусне баща си и майка си и ще
се привърже към жена си, и двамата ще станат едно.“[1] 32 Тази
тайна истина е много важна—говоря за Христос и за църквата.
33 Но всеки от вас трябва също да обича и жена си така, както
обича себе си, а жената трябва да уважава мъжа си.

Деца и родители

6 Деца, покорявайте се на родителите си така, както Господ
иска, защото това е правилно. 2 „Уважавай баща си и майка
си!“[2]—това е първата заповед, в която има обещание, 3 и то е: „за
да благоуспяваш и да имаш дълъг живот на земята.“[3]
4 А вие, бащи, не разгневявайте децата си, а ги възпитавайте с
поучението и наставлението от Господа.

Слуги и господари

5 Слуги, покорявайте се на земните си господари с уважение и
страх. Правете го с искреност в сърцата си така, както се поко-
рявате на Христос. 6 Работете не само когато ви гледат, сякаш
търсите одобрение от хората, а работете като слуги на Христос,
които с целите си сърца вършат това, което Бог иска. 7 С радост
предлагайте да служите, сякаш служите не на хората, а на
Господа. 8 Помнете, че Господ ще възнагради всеки от вас, който
извърши добро, независимо дали е роб или свободен. 9 И вие, гос-

---

[1] **„Затова … едно“** Бит. 2:24. [2] **„Уважавай … майка си“** Изх. 20:12; Втор. 5:16. [3] **„за да благоуспяваш … земята“** Изх. 20:12; Втор. 5:16.

подари, се отнасяйте със слугите си по същия начин и не ги заплашвайте. Помнете, че вашият и техният Господар е в небесата и че той е безпристрастен.

Пълното Божие снаряжение

[10]И накрая ви казвам: бъдете силни в Господа и с неговата
велика мощ. [11]Носете пълното снаряжение, дадено от Бога, за да
можете да устоите на хитрите планове на дявола. [12]Защото ние
се борим не срещу човешки същества, а срещу управниците,
срещу властите, срещу могъщите владетели на този тъмен век,
срещу злите духовни сили в небесните владения. [13]Затова вземе-
те пълното снаряжение, осигурено от Бога, за да сте способни да
устоите, когато дойде злият ден, и да продължите да стоите,
след като сте направили всичко възможно. [14]Стойте силни!
Завържете истината като колан на кръста си и си сложете като
броня праведността. [15]Обуйте краката си с готовността да съоб-
щавате Благата вест за мира. [16]И преди всичко вземете вярата
като щит, с който ще можете да угасите всички огнени стрели
на лукавия. [17]Вземете спасението като шлем, а също и меча,
който дава Духът. Този меч е Божието послание. [18]Молете се в
Духа по всяко време с всяка молитва и искайте всичко, от което
се нуждаете. За да извършите това, винаги бъдете нащрек и
никога не преставайте да се молите за всички Божии хора.

[19]Молете се и за мен, за да ми бъде дадено слово, когато отво-
ря устата си, и да мога смело да изявявам тайната истина на
Благата вест, [20]на която съм посланик в окови. Молете се да я
проповядвам смело—така, както трябва да говоря.

Последни поздрави

[21]Тихик ще ви разкаже всичко, за да знаете и вие как съм и какво
правя. Той е наш скъп брат и верен дякон† в Господа [22]и го изпра-
щам при вас, за да получите вести за мен и да утеши сърцата ви.

[23]Мир и любов на вас, братя и сестри, а също и вяра от Бог Отец
и от Господ Исус Христос. [24]Божията благодат да бъде с всички,
които обичат нашия Господ Исус Христос с неумираща любов

Писмото до
филипяните

1 От Павел и Тимотей, слуги на Христос Исус, до всички святи
Божии хора в Христос Исус, които живеят във Филипи, и до
техните епископи† и дякони.†
2Благодат и мир на вас от Бога, нашия Баща, и от Господ Исус
Христос.

Молитвата на Павел

3Благодаря на моя Бог всеки път, когато си спомням за вас, 4и
винаги, при всяка своя молитва за всички ви, се моля с радост
5заради помощта ви, когато проповядвах Благата вест от самото
начало, щом повярвахте, чак досега. 6Уверен съм в това, че
Онзи, който започна добро дело сред вас, ще го доведе до завър-
шек в Деня,† когато Христос Исус дойде.
7Зная, че имам право да мисля така за всички вас, защото сте
на сърцето ми. Всички вие споделяте с мен Божията благодат и
когато съм затворник, и когато защитавам и утвърждавам
Благата вест. 8Бог ми е свидетел, че копнея да ви видя всички и
ви обичам с любовта на Христос Исус.
9Това е молитвата ми:

Любовта ви да расте все повече и повече
и заедно с нея да имате пълно познание и всякакво прозрение;
10 да различавате доброто от злото и да изберете доброто;
да бъдете чисти и неопетнени в Деня,† когато Христос дойде;
11 да извършите много добри дела чрез Исус Христос,
за слава и възхвала на Бога.

Изпитанията на Павел подпомагат Господното дело

12Братя и сестри, искам да знаете, че всичко, което ми се случи,
по-скоро помогна за разпространението на Благата вест. 13Вече и
на цялата дворцова стража, и на всички други хора е ясно, че съм
в затвора, защото вярвам в Христос. 14Освен това повечето братя
и сестри в Господа са насърчени от това, че съм затворен, и ста-
ват все по-смели и проповядват Божието слово без страх.
15Вярно е, че някои проповядват Христос от завист и заядли-
вост към мен, но други проповядват от добри намерения,

16защото имат любов в сърцата си и знаят, че Бог ми повери да
защитавам Благата вест. 17А другите проповядват Христос пора-
ди егоистични амбиции и от нечисти мотиви, като мислят, че
така ще ми докарат повече беди, докато съм в затвора.

18Но какво от това? Важното е, че и едните, и другите пропо-
вядват Христос, независимо дали се преструват или го правят
искрено. Това ме радва и ще продължавам да се радвам, 19защото
зная, че вашите молитви и подкрепата на Духа на Исус Христос
ще доведат до моето освобождаване. 20Твърдата ми надежда е,
че няма да се посрамя по никакъв начин, а както винаги, така и
сега с пълна смелост ще прославям Христос с цялото си същест-
во, независимо от това дали ще живея или ще умра. 21За мен
животът е Христос, а смъртта—печалба. 22Но ако продължа да
живея в това тяло, ще се радвам на плодовете на своето дело и
не зная кое да предпочета. 23Трудно ми е да избера между тези
две неща. Искам да си отида от този живот и да бъда с Христос,
защото това е много по-добре. 24Но за вас е по-необходимо да
остана тук в тялото си. 25И понеже съм убеден в това, зная, че
ще остана тук и ще продължавам да работя с всички вас за духо-
вния ви напредък и за радостта, която идва от вярата. 26И така,
като съм отново с вас, да можете още повече да се гордеете с
мен в Христос Исус.

27Само внимавайте да живеете по начин, достоен за Благата
вест за Христос, така че независимо дали ще дойда да ви видя
или съм далеч, да чувам за вас, че стоите твърдо с една обща цел
и всички заедно се борите за вярата, която е изложена в Благата
вест, 28и че не се боите по никакъв начин от онези, които ви се
противопоставят. Вашата смелост е доказателство за тяхната
гибел, а за вас тя е доказателство за спасението ви и това дока-
зателство идва от Бога. 29Защото заради Христос ви бе дадено не
само да вярвате в него, но и да страдате за него. 30И вие също се
борите така, както ме видяхте да се боря, когато бях с вас, и
както сега чувате, че се боря.

Бъдете единни и се грижете един за друг

2 Ако има някакво насърчение в Христос, ако има някаква
утеха, идваща от любов, ако има някакво общение с Духа,
ако има някакво милосърдие и състрадание, 2направете щастието
ми пълно, като мислите по един и същ начин, обичате се еднак-
во един друг, единни сте по дух и имате обща цел. 3Не вършете
нищо от егоистични амбиции и празно високомерие, а със сми-
рение гледайте на другите като на по-добри от вас. 4И нека
всеки се грижи не само за нещата, които засягат лично него, а и
за онези, които засягат останалите.

Учете се от Христос на себеотрицание

5Трябва да мислите както Христос Исус.
6Макар и да бе Бог в самото си естество, той не сметна, че
равенството с Бога е нещо, за което трябва да се държи здраво.
7Отказа се от всичко и прие образа на слуга и стана като хора-
та. И когато външно стана като човек, 8той се смири и стана
покорен до смърт—до смърт на кръст.
9Ето защо и Бог го издигна на най-високото място и му даде
името, което е над всички имена, 10за да се преклонят с почит
пред името на Исус всички—и тези в небесата, и тези на земята,
и тези под земята, 11и всеки открито да признае, че Исус
Христос е Господ за слава на Бог Отец.

Бъдете такива, каквито Бог иска

12Скъпи мои, така, както винаги сте се покорявали на Бога—не
само когато съм с вас, а още повече сега, когато съм далеч—про-
дължавайте делото си и постигнете вашето спасение със страх и
треперене. 13Защото Бог е този, който ви вдъхва желание да пра-
вите това, което го радва, и ви дава сили да го осъществите.
14Вършете всичко без да се оплаквате или спорите. 15Така ще
сте невинни, неопетнени и безупречни деца на Бога. И въпреки
че живеете сред поколение извратено и заблудено от правия път,
вие греете като звезди в този тъмен свят 16и им предлагате
посланието, което носи живот. Аз ще мога да се гордея с вас в
Деня,† когато Христос дойде и видя, че не напразно съм живял и
не напразно съм се трудил.
17И въпреки че собствената ми кръв ще трябва да се пролее на
олтара заедно с вашата жертва—вярата ви—която принасяте,
като живеете, служейки на Бога, аз съм щастлив и се радвам
заедно с всички вас. 18И вие също трябва да сте щастливи и да се
радвате заедно с мен.

Вести за Тимотей и Епафродит

19Надявам се с помощта на Господ Исус скоро да изпратя при
вас Тимотей, за да мога да получа вести за вас, които да ме насър-
чат. 20Искам да изпратя него, понеже няма друг, който да споделя
чувствата ми и да е искрено загрижен за благото ви. 21Защото
всички останали се грижат за своите собствени интереси, а не за
тези на Исус Христос. 22А вие познавате Тимотей и знаете, че
заедно с мен разпространяваше Благата вест и служеше така,
както син служи на своя баща. 23Ето защо се надявам да го изпра-
тя при вас, щом видя как вървят нещата при мен. 24И вярвам, че с
помощта на Господа аз самият скоро ще мога да дойда.

25Реших да изпратя при вас Епафродит, мой брат в Христос и
съратник, който работи заедно с мен. Вие ми го изпратихте,
когато имах нужда от помощ. 26Реших да го върна при вас,
защото той жадува да ви види и се тревожи, че сте чули за
болестта му. 27Той наистина беше болен и близо до смъртта, но
Бог се смили над него (и не само над него, а също и над мен), за
да не ми причинява още една мъка. 28Изпращам го при вас с
голямо желание, за да бъдете пак щастливи, като го видите, и за
да престана да се тревожа за вас. 29Приемете го в Господа с
много радост и почитайте хора като него, 30защото той едва не
умря за Христовото дело и рискува живота си, за да ми помогне.
Това бе помощ, която запълни липсващото в служението, което
трябваше да ми окажете.

Няма нищо по-важно от Христос

3 Накрая, братя и сестри, радвайте се в Господа. За мен не е
уморително да ви пиша едно и също, а за вас е безопасно.
2Пазете се от злите хора! Те са като кучета! Пазете се от онези,
които изискват рязане на тялото. 3Защото ние сме истински
обрязаните, ние се покланяме на Бога с Духа му[1] и се гордеем с
Христос Исус, и не се доверяваме на човешките предимства,
4въпреки че аз самият имам основания да се доверя на тези пре-
димства. Ако някой друг има причини да им се довери, то аз
имам още повече. 5Обрязан съм на осмия ден след раждането си,
по произход израелтянин, от племето на Вениамин, чистокръвен
евреин, а според отношението си към закона—фарисей.† 6Моята
религия беше толкова важна за мен, че започнах да преследвам
църквата.† Не можех да бъда обвинен в нищо, що се отнася до
онова, което законът смята за праведност. 7Но това, което за мен
бе придобивка, сега поради Христос смятам за безполезно. 8И не
само това, а и всичко друго сега смятам за безполезно в сравне-
ние с величието да познавам Христос Исус, моя Господ. Заради
него се отрекох от всичко и всичко смятам за ненужен боклук,
за да спечеля Христос 9и да бъда намерен в него не с моята пра-
ведност, основана на закона, а с праведност, която идва чрез
вярата в Христос, праведността, която идва от Бога и чрез вяра-
та. 10Искам да позная Христос и силата на възкресението му,
искам да споделя страданията му и да бъда като него в смъртта
му, 11надявайки се така да постигна възкресението от мъртвите.

---

[1]**ние се покланяме на Бога с Духа му** Или: „ние се покланяме чрез Божия Дух“.

Старайте се да постигнете целта

[12]Не мисля, че вече съм това, което Бог би искал да бъда, че
съм станал съвършен, но продължавам да се стремя да спечеля
наградата, заради която бях спечелен от Христос Исус. [13]Братя и
сестри, не мисля, че съм я постигнал, но има едно нещо, което
винаги правя—забравям онова, което е зад мен, и правя всичко
възможно, за да достигна това, което е пред мен. [14]Продължавам
да се стремя към целта, за да спечеля наградата, за която чрез
Христос Исус Бог ме призова към живот в небесата.

[15]И нека всеки от нас, който е духовно зрял, също мисли така.
А ако за нещо мислите по друг начин, Бог ще ви разкрие и това.
[16]Но трябва да следваме истината, до която сме достигнали.

[17]Братя и сестри, подражавайте ми и наблюдавайте онези,
които живеят, както ние ви дадохме пример. [18]Защото, както
вече много пъти ви казвах, а сега дори плача, казвайки го отно-
во, много хора живеят като врагове на Христовия кръст.
[19]Животът им ги води към гибел, техен бог е коремът им, гор-
деят се с това, от което трябва да се срамуват, и мислят само за
земни неща. [20]А нашата родина е в небесата и оттам очакваме
Спасителя, Господ Исус Христос, [21]който с властта, чрез която
може да покори всичко на себе си, ще преобрази унизените ни
тела, за да станат като неговото славно тяло.

Някои наставления

4 Братя и сестри, обичам ви и жадувам да ви видя, вие ми
носите радост и ме карате да се гордея с вас. Следвайте твър-
до Господа, както вече съм ви казвал.

[2]Моля Еводия и Синтихия за единомислие помежду им в
Господа. [3]Моля и теб, мой верни съдружнико, да помогнеш на
тези жени, които наред с Климент и останалите мои сътрудници
се бориха заедно с мен за разпространяването на Благата вест и
чиито имена са записани в книгата на живота.[1]

[4]Винаги се радвайте в Господа. Още веднъж ще го кажа: радвайте се!

[5]И нека всички хора видят, че сте благоразумни. Господ е
близо. [6]Не се тревожете за нищо, а винаги чрез молитва, молба и
благодарност представяйте нуждите си пред Бога. [7]И мирът,
идващ от Бога, мир, който надхвърля всяка човешка представа,
ще пази сърцата и умовете ви в Христос Исус.

[8]В заключение, братя и сестри, мислете за нещата, които са
добродетелни и заслужават възхвала, които са истински и благо-
родни, праведни, чисти, красиви и достойни за възхищение.

---

[1]**книгата на живота** Вж. Откр. 3:5; 21:27.

[9]Вършете онова, което сте научили, получили, чули или видели
от мен, и Богът на мира ще бъде с вас.

Павел благодари на християните от Филипи

[10]Бях много радостен в Господа, че отново показахте загриже-
ността си за мен. Разбира се, вие винаги сте били загрижени, но
нямахте възможност да го покажете. [11]Казвам ви тези неща не
защото имам нужда от нещо, тъй като се научих да се задоволя-
вам с каквото имам. [12]Зная как да живея и с по-малко, и с повече,
отколкото ми е нужно. Винаги и във всичко научих тайната да
съм доволен, когато съм сит и когато съм гладен, когато имам
предостатъчно и когато нямам необходимото. [13]Способен съм да
посрещна всички обстоятелства чрез Христос, който ми дава сили.
[14]Но вие сторихте добре, като споделихте заедно с мен неприят-
ностите ми. [15]Вие, филипяни, знаете, че когато започнах да пропо-
вядвам Благата вест и напуснах Македония, нито една църква,†
освен вашата, не ми помогна с нищо. [16]Когато бях в Солун, вие
няколко пъти ми изпращахте помощ за нуждите ми. [17]Аз не се
стремя да получавам дарове от вас: заинтересован съм ползата да
се добавя към вашата сметка. [18]Имам всичко, от което се нуждая,
и дори повече. Имам предостатъчно, защото получих от
Епафродит нещата, изпратени от вас. Те са благоуханен дар, жерт-
ва, приета от Бога, която го радва. [19]Моят Бог, който е много богат
със славата на Христос Исус, ще ви снабди с всичко, от което се
нуждаете. [20]Слава на нашия Бог и Баща за вечни векове! Амин.

Последни поздрави

[21]Поздравете всички Божии хора в Христос Исус. Братята и
сестрите, които са с мен, ви пращат поздрави. [22]Всички Божии
хора тук ви поздравяват, и специално тези от кесаревия дом.
[23]Благодатта на Господ Исус Христос да бъде с вас.

Писмото до
колосяните

1 От Павел, апостол на Христос Исус чрез Божията воля, и от
брат Тимотей.
2До святите и верни братя и сестри в Христос, които живеят
в Колос.

Благодат и мир на вас от Бога, нашия Баща.

3Когато се молим за вас, винаги благодарим на Бога, Бащата на
нашия Господ Исус Христос, 4защото чухме за вярата ви в
Христос Исус и любовта ви към всички Божии хора. 5Вашата вяра
и любов са породени от надеждата ви и всичко, за което се надява-
те, ви очаква в небесата. Това вие чухте за първи път чрез словото
на истината—Благата вест, 6която стигна до вас. Тя се разнася из
целия свят, дава плод и продължава да се разпространява така,
както стана и при вас, от деня, в който чухте за Божията благодат
и разбрахте истината за нея. 7Научихте я от Епафрас—нашия скъп
брат, който служи заедно с нас и е верен Христов дякон† заради
нас. 8Той ни каза за вашата любов, вдъхновена от Духа.
9Ето защо от деня, в който чухме за това, ние също не спираме
да се молим за вас, като искаме:

да познаете напълно Божията воля
  и заедно с това познание да сте изпълнени с мъдрост
    и да разбирате духовните неща;
10 да живеете така, както е достойно за хора,
  които принадлежат на Господа,
    и да го радвате по всякакъв начин;
да вършите всякакво добро
  и да растете в пълното познаване на Бога;
11 да ви даде Бог своята велика мощ и вие да станете силни,
  да имате пълна твърдост и търпение

и с радост 12да благодарите на Отца, който ви направи достойни
да получите своя дял от наследството, принадлежащо на Божиите
хора, които живеят в светлината. 13Бог ни избави от властта на
тъмнината и ни пренесе в царството на своя възлюбен Син, 14чрез
когото ние сме изкупени и имаме опрощението на греховете си.

Когато гледаме Христос, виждаме Бога

15Той е видимият образ на невидимия Бог и стои над всичко
сътворено. 16Всичко в небесата и на земята бе сътворено от
него—и видимото, и невидимото, било то престоли, власти, гос-
подари или управници. Всичко бе сътворено чрез Христос и за
Христос. 17Той съществуваше преди всичко друго и всичко се
крепи чрез него. 18И той е главата на тялото—тялото е църква-
та.† Той е източникът на всичко и той е първородният, възкре-
сен от мъртвите, за да заеме първото място във всичко. 19Защото
в него Бог избра да живее в цялата си пълнота 20и чрез него да
върне към себе си всичко—и земните, и небесните неща, като
чрез кръвта му, пролята на кръста, донесе помирение.

21Имаше време, когато заради помислите си и злите си дела
вие се бяхте отдалечили от Бога и бяхте негови врагове. 22Но
сега чрез физическата си смърт Христос ви помири с Бога, за да
ви представи пред него святи, неопетнени и безупречни. 23Ще
бъде така, ако продължите да стоите във вярата твърди и непо-
клатими и не се отклоните от надеждата, която ви даде Благата
вест, проповядвана на всеки под небето—Благата вест, която
чухте и на която аз, Павел, станах служител.

Делото на Павел за църквата

24Сега се радвам в страданията си заради вас и със собственото
си тяло понасям страданията, които Христос все още трябва да
изтърпи заради своето тяло—църквата.† 25Бог ми възложи зада-
чата да стана един от служителите ѝ заради вашето благо: да
съобщавам Божието послание. 26Това послание е тайната истина,
скрита от векове и поколения, която сега Бог изяви на своите
святи хора. 27Той реши да им извести колко велико е славното
богатство на тази тайна истина. Тя е за всички народи и е сами-
ят Христос, който е във вас и е нашата надежда, че ще споделим
Божията слава. 28Ето защо ние продължаваме да го проповядва-
ме. Наставляваме и поучаваме всеки с пълна мъдрост, за да
може всички да бъдат представени пред Бога зрели в Христос.
29Затова се трудя и боря със силата, която Христос ми дава и
която мощно работи в мен.

2 Искам да знаете, че с всички сили се опитвам да помогна на
вас, на хората в Лаодикия и на всички, които не са ме вижда-
ли лично, 2за да бъдат сърцата им утешени и да са свързани в
любов, да бъдат богати с увереността, която идва от разбиране-
то, и да познаят напълно Христос—Божията тайна истина, 3в
когото са скрити всички съкровища на мъдростта и познанието.

4Казвам това, за да не може никой да ви заблуди с привидно
правдоподобни доводи. 5Защото макар и тялом да не съм с вас,

аз съм с вас духом и съм щастлив да видя реда във вашия живот
и твърдата ви вяра в Христос.

Продължавайте да живеете в Христос

6Така, както приехте Исус като Христос и Господ, продължа-
вайте да живеете в единство с него. 7Нека той бъде основата ви
и в него израствайте, укрепвайте във вярата, както бяхте науче-
ни, и винаги благодарете на Бога.
8Внимавайте никой да не ви пороби с лъжливи идеи и празни
приказки, които произлизат от човешките традиции и от елемен-
тите[1] на този свят, а не от Христос. 9Защото Бог в своята пълно-
та живее в този, който прие човешки образ, 10а вие сте цялостни
в него, който е главата на всички управници и всяка власт.
11В Христос вие бяхте обрязани не с обрязване от човешки
ръце, а с обрязване от Христос, когато бяхте освободени от
властта на грешната си природа. 12Това се случи, когато бяхте
кръстени†—старата ви същност умря и бе погребана заедно с
Христос, и вие бяхте също и възкресени заедно с Христос чрез
вярата си в силата на Бога, която той показа, възкресявайки
Христос от мъртвите. 13Вие бяхте духовно мъртви поради грехо-
вете си и поради това, че не бяхте обрязани, но Бог ви съживи
заедно с Христос и щедро ни прости всички грехове. 14Той зали-
чи документа на дълга, който беше против нас, заедно с всички-
те му наредби и го премахна, като го прикова на кръста. 15Бог
обезоръжи духовните управници и власти и с кръста ги поведе
като пленници в победно шествие.

Не следвайте правила, създадени от хората

16Така че нека никой не ви осъжда за онова, което ядете или
пиете, или за празници, новолуние† или съботни дни. 17Те са
само сянка на това, което трябваше да дойде, а истинското тяло,
причинило тази сянка, принадлежи на Христос. 18Не позволявай-
те на никого, който обича да се представя за смирен и се покла-
ня на ангелите, да ви накара да загубите наградата си. Такива
хора винаги говорят за виденията си и земният им ум ги кара да
се гордеят безпричинно. 19Те не се придържат към Христос—
главата, благодарение на която цялото тяло, поддържано от
стави и свръзки, е сплотено и расте според Божия план.
20Вие умряхте с Христос и бяхте освободени от елементите на
този свят. Защо тогава живеете така, сякаш все още принадле-
жите на света, и се подчинявате на заповеди като: 21„Не хващай

---

[1]**елементи** Споменати още в 2:20. Може да означава „основни принципи“ или „стихийни духове“, т.е. демонични сили, които потискат човечеството.

това", „Не вкусвай онова" или „Не докосвай другото"? 22Тези
заповеди се отнасят до земни неща, които, веднъж използвани,
се развалят. Това са само едни човешки правила и учения. 23Те
изглеждат основани на мъдрост и са част от създадена от хората
религия, която кара човек да се преструва на смирен и да се
отнася сурово към тялото, но нямат никаква стойност, що се
отнася до битката с желанията на грешната ни човешка природа.

Новият ви живот в Христос

3 И така, след като бяхте възкресени заедно с Христос, стреме-
те се към нещата, които са горе, където Христос седи отдясно
на Бога. 2Мислете за нещата, които са горе, а не за тези, които
са на земята. 3Защото умряхте и животът ви е скрит заедно с
Христос в Бога. 4Когато Христос, който е нашият живот, се яви,
вие също ще се явите с него в слава.

5Затова умъртвете всичко във вас, което принадлежи на земята—
сексуални грехове, неблагоприличие, похот, зли желания и алчност,
която е вид идолопоклонство. 6Заради тези неща ще се стовари
Божият гняв.[1] 7И вие някога живеехте така и вършехте тези неща.

8Но сега отстранете всичко това—гняв, ярост, злоба, хула и
цинично говорене. 9Не се лъжете един друг, защото сте отхвър-
лили от себе си старата същност и нейните дела 10и сте си сло-
жили новата същност, която непрекъснато се обновява по образа
на своя Създател до пълно познаване на Бога. 11В този нов
живот няма разлика между грък и юдеин, между обрязан и не-
обрязан, между варварин, скит,[2] роб или свободен, а Христос е
всичко и във всичко.

12Затова, като избраници на Бога, святи и обичани, правете
всичко със състрадание, доброта, смирение, тактичност и търпе-
ние. 13Приемайте се един друг такива, каквито сте, и си проща-
вайте винаги, когато някой от вас се оплаче от друг. Както
Господ ви прости, така и вие трябва да си прощавате. 14Но
най-вече имайте любов, която да ви свързва всички заедно в
съвършено единство. 15И нека мирът, който идва от Христос,
властва в сърцата ви. Всички бяхте призовани в едно тяло, за да
имате мир. Винаги благодарете на Бога. 16Христовото слово
трябва да живее във вас в цялото си богатство. С пълна мъдрост
се поучавайте и се съветвайте един друг. Пейте псалми, химни и
духовни песни с благодарност към Бога в сърцата си. 17И всич-
ко, което казвате или правите, трябва да е в името на Господ
Исус, като благодарите чрез него на Бог Отец.

[1]**Стих 6** Някои гръцки източници добавят: „върху непокорните". [2]**скити** Известни като диви и нецивилизовани хора.

Новият ви живот с другите хора

18Жени, покорявайте се на мъжете си, както подобава в Господа.

19Мъже, обичайте жените си и не бъдете груби с тях.

20Деца, покорявайте се на родителите си във всичко, защото
това се харесва на Господа.

21Бащи, не раздразняйте децата си, за да не паднат духом.

22Слуги, покорявайте се на земните си господари във всичко, не
само когато ви гледат, сякаш се опитвате да спечелите благово-
лението им. Правете го с искрено сърце от страхопочитание към
Господа. 23Каквото и да вършите, работете от цялото си сърце,
така, сякаш се трудите не за хора, а за Господа. 24Помнете, че
Господ ще ви даде вашето наследство като награда. Служете на
Христос, истинския ви Господар. 25Защото който върши зло, ще
бъде съответно наказан за злото, а Бог е безпристрастен.

4 Господари, давайте на слугите си каквото е редно и справед-
ливо. Помнете, че вие също имате Господар в небето.

Някои наставления

2Посветете се на молитва, с буден ум и благодарни сърца.
3Същевременно се молете и за нас: Бог да ни даде възможност
да проповядваме Благата вест и да говорим тайната истина за
Христос, заради която съм в затвора. 4Молете се да мога да
говоря така, че да я направя ясна за хората, както съм длъжен.

5Бъдете мъдри в отношението си към онези, които не са част
от църквата, и използвайте времето си възможно най-добре.
6Нека говоренето ви да е винаги благо, подправено с мъдрост, за
да знаете как трябва да отговаряте на всеки.

Вести за хората с Павел

7Тихик, скъп брат и верен дякон,† който заедно с мен служи на
Господа, ще ви разкаже всичко за мен. 8Изпращам го при вас
точно с тази цел—да получите вести за нас и да ви насърчи.
9Изпращам го заедно с Онисим, верния и скъп брат, който е
един от вас, и те ще ви разкажат всичко, което става тук.

10Поздравява ви Аристарх, затворен заедно с мен, а също и
Марк, братовчедът на Варнава. (За него вече получихте поръче-
ния да го приемете, ако дойде.) 11Поздравява ви и Исус, наречен
Юст. Те са единствените сред юдеите християни, които работят
с мен за Божието царство и ми бяха голяма утеха.

12Поздравява ви и Епафрас, един от вашите, който служи на
Христос Исус. Той винаги горещо се моли да станете духовно
зрели и да сте твърдо убедени относно всичко, което Бог иска.
13Аз съм свидетел, че той упорито се труди за вас и за онези,

които са в Лаодикия и Йерапол. [14]Поздравяват ви и скъпият
доктор Лука и Димас.

[15]Поздравете братята и сестрите в Лаодикия, а също Нимфана
и църквата,† която се събира в нейния дом. [16]И след като това
писмо се прочете при вас, погрижете се то да бъде прочетено и
на църквата в Лаодикия. Постарайте се да прочетете и писмото
ми до Лаодикия. [17]А на Архип кажете да изпълнява служението,
което е приел в Господа.

[18]Поздравявам ви аз, Павел, и пиша това със собствената си
ръка. Помнете, че съм в затвора. Божията благодат да бъде с вас.

Първото писмо до
солунците

1 От Павел, Силуан и Тимотей, до църквата† на солунците,
които принадлежат на Бог Отец и на Господ Исус Христос.
Благодат и мир на вас.

Животът и вярата на солунците

2Винаги благодарим на Бога за всички вас и ви споменаваме в
молитвите си. 3Непрекъснато помним пред нашия Бог и Баща
това, което постигнахте поради вярата си, усилията ви, породени
от любовта ви, и постоянството ви, вдъхновено от надеждата в
нашия Господ Исус Христос. 4Братя и сестри, Бог ви обича;
знаем, че той ви е избрал, 5защото ви донесохме Благата вест не
само с думи, а също и със сила, със Святия Дух и с дълбоко
убеждение. Вие знаете как живеехме, когато бяхме сред вас.
Правехме го за ваше добро. 6Вие подражавахте на нас и на
Господа и сред много страдание приехте посланието с радост,
която идва от Святия Дух. 7Така станахте пример за всички вяр-
ващи в Македония и Ахая.† 8Защото Господното послание тръг-
на от вас и не само се разпространи в Македония и Ахая, но
вашата вяра се прочу навсякъде, така че няма нужда ние да каз-
ваме нещо. 9Защото хората навсякъде говорят за това как добре
ни приехте и как обърнахте гръб на идолите, за да служите на
живия и истински Бог 10и да очаквате неговия Син, който ще
дойде от небето—Сина, когото Бог възкреси от мъртвите, Исус,
който ни спасява от идващия Божий гняв.

Делото на Павел в Солун

2 Братя и сестри, самите вие знаете, че посещението ни при вас
не бе напразно, 2но както знаете, преди това бяхме понесли
страдания и обиди във Филипи. И все пак, въпреки многото
пречки, с Божията помощ имахме смелостта да ви кажем
Благата вест от Бога. 3Ние не проповядваме поради заблуда или
от нечисти подбуди, нито пък се опитваме да измамим някого.
4Точно обратното: говорим като хора, избрани от Бога да им
бъде поверена Благата вест, и не се опитваме да се харесаме на
хората, а на Бога, който изпитва нашите мотиви. 5Както знаете,

никога не се обърнахме към вас с ласкателства, нито използвах-
ме посланието си, за да прикрием някаква алчност. Бог ни е сви-
детел за това! 6Не търсехме похвала от хората—нито от вас,
нито от някой друг, 7въпреки че можехме да използваме властта
си на Христови апостоли да поставяме изисквания.

Но ние бяхме нежни сред вас[1] също както дойка, която се
грижи за собствените си деца. 8Чувствахме се толкова привърза-
ни към вас, че бяхме готови да споделим с вас не само Благата
вест от Бога, а и собствените си души, защото ни станахте
много скъпи. 9Братя и сестри, вие помните нашия упорит труд.
Ние работехме ден и нощ, за да не сме в тежест на никого от
вас, докато ви проповядвахме Благата вест от Бога.

10И вие, и Бог сте свидетели колко предано, праведно и без-
укорно бе поведението ни към вас, вярващите, 11и добре знаете,
че се отнасяхме с вас така, както баща със собствените си деца.
12Насърчавахме ви, утешавахме ви и ви подтиквахме да живее-
те по начин, достоен за Бога, който ви призовава в своето цар-
ство и слава.

13Ние непрекъснато благодарим на Бога и за това, че когато
получихте Божието послание, което чухте от нас, вие го приехте
не като послание от хора, а като Божие послание, каквото то
наистина е и действа във вас, вярващите. 14Вие, братя и сестри,
последвахте примера на Божиите църкви† в Христос Исус в
Юдея. И вие понесохте от своите сънародници същите страда-
ния, които те понесоха от юдеите, 15които убиха Господ Исус и
пророците, а нас прогониха, които разгневяват Бога и са против
всички хора. 16Те се опитват да ни попречат да говорим на езич-
ниците, че могат да се спасят, като с това непрекъснато трупат
нови и нови грехове, но Божият гняв сега вече с пълна сила се е
стоварил върху тях.

Желанието на Павел да ги посети отново

17А ние, братя и сестри, бяхме разделени от вас за кратко
време—разделени само телесно, но не и в мислите си—и се
изпълнихме с нетърпение и огромно желание да ви видим. 18Да,
ние много искахме да дойдем при вас. Аз, Павел, много пъти се
опитвах да го направя, но Сатана ни пречеше. 19Защото кой друг
освен вас е нашата надежда, радост и венец, с който да се горде-
ем пред нашия Господ Исус, когато той дойде? 20Наистина, вие
сте нашата слава и нашата радост!

---

[1]**Но ние бяхме нежни сред вас** Според някои ръкописи: „Но ние станахме бебета сред вас“.

3 Затова, понеже не можехме да чакаме повече, решихме да останем сами в Атина 2и изпратихме Тимотей, наш брат, който заедно с нас работи за Бога и проповядва Благата вест за Христос. Изпратихме го, за да ви укрепи и насърчи във вашата вяра, 3за да не бъде никой разстроен от тези гонения, тъй като вие сами знаете, че съдбата ни е такава. 4Всъщност, когато бяхме с вас, ние ви предупреждавахме, че ще бъдем преследвани, и както добре знаете, точно така и стана. 5Ето защо не можех да чакам повече и изпратих Тимотей да разучи за вашата вяра, защото се боях, че изкусителят може да ви е изкушил и да се окаже, че трудът ни е бил напразен.

6Но Тимотей току-що се върна от Солун и ни съобщи добрата вест за вашата вяра и любов. Той ни каза, че винаги си спомняте за нас с добро и жадувате да ни видите, така както ние жадуваме да видим вас. 7Така, сред всичките ни трудности и беди, ние се утешихме за вас поради вярата ви, братя и сестри. 8Да, сега нашият живот е наистина пълен, защото знаем, че вие стоите силни в Господа. 9Как да се отблагодарим на Бога за вас и за цялото щастие, което изпитваме пред Бога заради вас? 10Ден и нощ най-усърдно се молим да можем да ви видим отново и да ви дадем всичко, от което се нуждаете, за да укрепне вярата ви още повече.

11Нека сам нашият Бог и Баща, а също и нашият Господ Исус ни доведат при вас 12и нека Господ умножи и увеличи любовта ви един към друг и към всички, 13така както ние преливаме от любов към вас, за да укрепи сърцата ви и да ги направи безгрешни и святи пред нашия Бог и Баща, когато нашият Господ Исус дойде с всички свои святи хора[1].

Живот, който радва Бога

4 И накрая, братя и сестри, искам да ви кажа още някои неща. Вие научихте от нас как да живеете живот, който радва Бога, и всъщност така и живеете, но ви молим и ви увещаваме в името на Господ Исус все повече да се стараете да го правите. 2Вие знаете какви наставления ви дадохме чрез властта на Господ Исус. 3Ето какво иска Бог: да му се посветите. Иска да се пазите от сексуални грехове 4и всеки от вас да се научи да владее тялото си, така че да живее по начин свят и почтен,[2] 5а не в похотливи страсти като езичниците, които не познават Бога. 6Също така не трябва да постъпвате несправедливо към своя брат или сестра във вярата или да ги мамите в това отношение, защото, както вече ви казахме и предупредихме, Господ ще накаже хората за

[1]**всички свои святи хора** Букв.: „всички свои святи“. Може да се отнася до ангелите. Вж. Зах. 14:5; Мат. 25:31; 2 Сол. 1:7. [2]**Всеки от вас … почтен** Или: „Всеки от вас да се научи да живее с жена си по начин свят и почтен“.

всички такива грехове. 7Защото Бог ни призова да живеем
свято, а не в нечистота. 8Така че, който отхвърля това учение,
отхвърля не хора, а Бога, който ви дава и своя Свят Дух.

9За любовта към братята и сестрите в Христос не е нужно ние
да ви пишем нещо, защото самите вие сте научени от Бога да се
обичате един друг 10и вие така се и отнасяте към всички свои
братя и сестри из цяла Македония. Но ние ви призоваваме,
братя и сестри, да се стараете още повече.

11Стремете се да водите спокоен и мирен живот, да се интере-
сувате от своите дела и да изкарвате хляба си със собствените си
ръце, както ви заповядахме, 12така че, живеейки по този начин,
да спечелите уважението на невярващите и да не зависите от
никого за нещата, от които се нуждаете.

Идването на Господа

13Искаме да знаете, братя и сестри, какво ще стане с онези,
които са умрели, за да не скърбите като другите, които нямат
надежда. 14Защото щом вярваме, че Исус умря и след това въз-
кръсна, така също, заради Исус, Бог ще събере с него онези,
които са умрели. 15Това, което сега ви казваме, е послание от
Господа: че ние, които ще сме останали живи при идването на
Господа, няма да изпреварим онези, които са умрели. 16Когато
сам Господ слезе от небето със заповед, с гласа на архангела и
със звуците на Божия тръба, онези, които са умрели в Христос,
ще възкръснат първи. 17След това ние, още живите, които сме
оцелели, ще бъдем грабнати в облаците заедно с тях, за да срещ-
нем Господа във въздуха и така ще бъдем с Господа завинаги.
18Утешавайте се един друг с тези думи.

Бъдете готови за идването на Господа

5 Братя и сестри, не е нужно да ви пиша за времената и датите,
2защото вие сами много добре знаете, че Господният Ден† ще
дойде както крадец в нощта. 3Хората ще казват: „Всичко е мирно
и сме в безопасност“, но изведнъж разрухата ще ги връхлети,
както болките—бременната жена, и те няма да могат да избягат!
4Но вие, братя и сестри, не живеете в тъмнина, за да ви изненада
Денят като крадец, 5защото всички вие принадлежите на светли-
ната и деня. Ние не принадлежим на нощта и тъмнината. 6Нека да
не спим като другите, а да сме нащрек и да владеем себе си.
7Онези, които спят, спят през нощта, и онези, които се напиват, се
напиват през нощта. 8Но тъй като ние принадлежим на деня, нека
владеем себе си. Нека си сложим като броня вярата и любовта и
като шлем—надеждата, че ще бъдем спасени. 9Защото Бог ни
избра не за да изпитаме неговия гняв, а да получим спасение чрез

нашия Господ Исус Христос, 10който умря за нас, за да можем—
живи или мъртви, когато той дойде—да живеем с него.
11Утешавайте се един друг и си давайте сили, както правите и сега.

Последни наставления и поздрави

12Молим ви, братя и сестри, да уважавате онези, които се тру-
дят сред вас и които са ваши ръководители в Господа и ви
наставляват. 13Молим ви да ги цените особено високо и да ги
обичате заради делото им. Живейте в мир един с друг.

14Призоваваме ви, братя и сестри: предупреждавайте мързели-
вите, насърчавайте боязливите, помагайте на слабите, бъдете
търпеливи към всички. 15Не позволявайте никой да отвръща на
злото със зло, а винаги се старайте да вършите добро един на
друг и на всички хора.

16Винаги бъдете изпълнени с радост. 17Молете се непрекъснато
18и при всички обстоятелства благодарете на Бога, защото имен-
но това иска Бог от вас в Христос Исус.

19Не подтискайте действието на Духа. 20Не презирайте думите на
пророците, 21а се научете да изпитвате всичко. Дръжте се здраво
за онова, което е добро, 22и стойте настрана от всякакъв вид зло.

23И нека Богът на мира ви освети съвършено и опази цялото
ви същество—дух, душа и тяло—безукорно, когато дойде наши-
ят Господ Исус Христос. 24Онзи, който ви призова, ще направи
това. Той държи на думата си.

25Молете се и за нас, братя и сестри. 26Поздравете всички
братя и сестри със свята целувка. 27Заклевам ви в Господа това
писмо да бъде прочетено на всички братя и сестри.

28Благодатта на нашия Господ Исус Христос да бъде с вас.

Второто писмо до
солунците

1 От Павел, Силуан и Тимотей, до църквата† на солунците,
които принадлежат на Бога, нашия Баща, и на Господ Исус
Христос.
2 Благодат и мир на вас от Бога, нашия Баща, и от Господ Исус
Христос.
3 Винаги трябва да благодарим на Бога за вас, братя и сестри, и
е редно да го правим, защото вярата ви расте все повече и повече
и любовта, която всички вие имате един към друг, става все
по-голяма и по-голяма. 4 И ние самите се хвалим с вас сред
Божиите църкви† заради вашето търпение и вяра въпреки всич-
ките гонения и страдания, които преживявате.

Павел говори за Божия съд

5 Това е доказателство, че Бог е прав, като е отсъдил, че може
да бъдете счетени за достойни да влезете в Божието царство, за
което сега страдате. 6 И е правилно в очите на Бога да отвърне
със страдания на онези, които ви карат да страдате, 7 и да донесе
покой на вас, които сега страдате, а също и на нас, когато
Господ Исус се разкрие. Той ще дойде от небето с могъщите си
ангели, 8 в пламтящ огън и ще донесе наказание на онези, които
не познават Бога и които не се покоряват на Благата вест за
нашия Господ Исус. 9 Те ще бъдат наказани с вечна гибел и няма
да им е позволено да бъдат с Господа и да видят неговата славна
власт 10 в онзи Ден,† когато той дойде да бъде прославен сред сво-
ите святи хора и да покаже своето величие пред всички вярва-
щи. Вие също ще бъдете сред тях, защото повярвахте на свиде-
телството, което ви донесохме.
11 Ето защо винаги се молим за вас нашият Бог да ви счете за
достойни за живота, който ви е призовал да живеете, и със сво-
ята власт да доведе до изпълнение всяко добро, което искате да
извършите, и всяко дело, което идва от вашата вяра, 12 така че
името на нашия Господ Исус да се прослави чрез вас и вие да се
прославите чрез него според благодатта на нашия Бог и Господ
Исус Христос.

Човекът на Беззаконието

2 Относно идването на нашия Господ Исус Христос и срещата
ни с него, ви умоляваме, братя и сестри, 2да не загубите
изведнъж разума си или да не бъдете непрекъснато тревожени
от някого, който претендира, че има пророчески дух, или от
нечие учение или от писмо, което уж е писано от нас, където се
твърди, че Господният Ден† е вече дошъл. 3Внимавайте никой да
не ви заблуди по никакъв начин. Казвам това, защото
Господният Ден няма да дойде преди да е настъпило времето на
отстъпничеството и се открие Човекът на Беззаконието, който е
обречен на гибел. 4Той ще се противи и ще се превъзнася над
всичко, което се нарича „Бог“, и над всичко, на което хората се
покланят—до такава степен, че ще влезе в Божия храм, ще
седне на престола и сам ще се провъзгласи за Бог.

5Нима не помните, че ви говорих за тези неща, когато бях сред
вас? 6Сега вече знаете какво задържа Човека на Беззаконието,
така че той да се открие, когато дойде времето му. 7Казвам това,
защото тайната сила на беззаконието вече действа, но този,
който сега го задържа, ще продължи, докато не бъде отстранен,
8и тогава Човекът на Беззаконието ще се открие и Господ Исус
ще го убие с дъха на устата си и унищожи със славното си идва-
не. 9Идването на Човека на Беззаконието ще е дело на Сатана и
ще бъде съпроводено от голяма сила, лъжливи знамения и чуде-
са 10и от всякакви престъпни измами спрямо онези, които
вървят към гибел, защото отказаха да обичат истината и да
бъдат спасени. 11Затова Бог изпраща непреодолимо заблуждение
да работи в тях и те да повярват в онова, което е лъжа, 12за да
бъдат осъдени всички, които не са повярвали в истината, а са
избрали да приемат злото.

Вие сте избрани за спасение

13Братя и сестри, винаги трябва да благодарим на Бога за вас,
които Господ обича и от самото начало ви е избрал да бъдете
спасени чрез Духа, който ви посвещава на Бога, и чрез вярата ви
в истината. 14Към това спасение Бог ви призова чрез Благата
вест, която ви проповядвахме, за да получите славата, която при-
надлежи на нашия Господ Исус Христос. 15Затова, братя и сес-
три, стойте силни и се дръжте здраво за ученията, които ви пре-
дадохме: било устно, било в писмо от нас.

16Молим се сам нашият Господ Исус Христос и Бог, нашият
Баща, който показа своята любов към нас и чрез благодатта си
ни даде вечна утеха и добра надежда, 17да утеши сърцата ви и ви
даде сила винаги да вършите и казвате онова, което е добро.

Молете се за нас

3 И накрая искаме да ви кажем още някои неща: братя и сес-
три, молете се за нас. Молете се Господното послание да се
разпространи бързо и да се посрещне с почит, както беше при
вас. 2Молете се също да бъдем защитени от лоши и зли хора
(защото не всички вярват).
3Но Господ държи на думата си. Той ще ви даде сили и ще ви
пази от лукавия. 4В Господа ние ви имаме доверие и сме сигур-
ни, че вършите и ще продължите да вършите това, което ви каз-
ваме. 5Молим се Господ да води сърцата ви да обичате като Бога
и да бъдете търпеливи като Христос.

Задължението да се трудим

6Братя и сестри, в името на нашия Господ Исус Христос ви
заповядваме да стоите настрана от всеки брат, който е мързелив
и не живее според учението, което е получил от нас. 7Казвам
това, защото вие сами знаете как трябва да ни подражавате,
защото не бяхме мързеливи, докато живяхме сред вас, 8нито
ядохме храната на някого, без да си платим. Ние се трудихме и
работихме усилено ден и нощ, за да не бъдем в тежест на никого
от вас. 9Не че нямаме правото да поискаме от вас помощ; но ние
работихме, за да ви дадем себе си като пример за подражание.
10Когато бяхме с вас, ви дадохме такава заповед: „Който не иска
да работи, не трябва да яде“.
11Чуваме, че някои от вас са мързеливи, нищо не правят и се
месят в работите на другите. 12Заповядваме на тези хора и ги
умоляваме заради Господ Исус Христос да се трудят кротко и да
печелят собствения си хляб. 13А вие, братя и сестри, не се умо-
рявайте до вършите добро.
14Ако някой не се покорява на напътствията, които ви даваме в
това писмо, забележете кой е този човек и не общувайте с него,
за да се засрами. 15Но не се отнасяйте с него като с враг, а го
предупредете като брат.

Последни думи

16Молим се самият Господ на мира да ви дава мир винаги и по
всякакъв начин. Господ да бъде с всички вас.
17Аз, Павел, пиша този поздрав със собствената си ръка; това
е начинът, по който подписвам всяко писмо, за да покажа, че е
от мен.
18Благодатта на нашия Господ Исус Христос да бъде с всич-
ки вас.

Първото писмо до
Тимотей

1 От Павел, апостол на Христос Исус според заповедта на Бога,
нашия Спасител, и на Христос Исус, нашата надежда.
2До Тимотей, мой истински син във вярата.
Благодат, милост и мир на теб от Бог Отец и Христос Исус,
нашия Господ.

Предупреждения за лъжливи учения

3Искам да останеш в Ефес, както те молих настойчиво, когато
бях на път за Македония, за да заповядаш на някои хора да
спрат да проповядват лъжливи учения 4и да не обръщат внима-
ние на митове и безкрайни родословия, водещи предимно до спо-
рове, вместо до Божието дело, което се постига чрез вярата. 5А
целта на тази заповед е любов, която идва от чисто сърце, чиста
съвест и искрена вяра. 6Някои хора не постигнаха тези неща и
сега са се отклонили в следване на празни приказки. 7Те искат да
бъдат учители на закона, но не разбират това, което казват, не
разбират дори и нещата, за които говорят така уверено.
8Ние, обаче, знаем, че законът е добър, ако човек го прилага
както трябва, 9тоест осъзнавайки, че законът не е предназначен
за праведните, а за онези, които го нарушават, за непокорните,
непочтителните и грешниците, за онези, които не са святи и
нямат религия, за онези, които убиват баща си и майка си, за
убийците, 10сексуално неморалните, мъжете, които практикуват
хомосексуализъм, за онези, които търгуват с роби, за лъжците,
клетвопрестъпниците и за онези, които вършат всичко, което
противоречи на правилното учение 11съгласно славната Блага
вест на благословения Бог, която той ми повери.

Благодарност за Божията милост

12Благодаря на Христос Исус, нашия Господ, който ми даде
сила, защото ме счете за верен и ме назначи да му служа,
13въпреки че преди го хулех, преследвах и оскърбявах. Но той
прояви милост към мен, защото тогава не бях вярващ и не знаех
какво върша. 14Но благодатта на нашия Господ ми бе дадена изо-

билно и заедно с нея дойдоха вярата и любовта, които са в
Христос Исус.
[15]Това, което казвам, е истина и заслужава да се приеме напъл-
но—Христос Исус дойде на света да спаси грешниците. Аз съм
най-големият сред тях, [16]но именно поради тази причина ми бе
оказана милост, за да може чрез мен, като първи по рода си слу-
чай, Христос Исус да покаже своето безгранично търпение за
пример на онези, които по-късно щяха да повярват в него и да
получат вечен живот. [17]На вечния Цар, на безсмъртния и неви-
димия, на единствения Бог—чест и слава за вечни векове! Амин.
[18]Давам тази заповед на теб, Тимотей, който си ми като син.
Тя е в съгласие с пророчествата, изречени много отдавна за теб,
за да воюваш в добрата война [19]с вяра и чиста съвест. Някои не
послушаха съвестта си и спряха да вярват в Христос, също както
кораб се разбива в скалите. [20]Сред тях са Именей и Александър,
които предадох на Сатана, за да се научат да не богохулстват.

Някои указания относно молитвата

2 Преди всичко искам да се отправят молби, молитви, застъп-
ничества и благодарения за всички хора, [2]за царе и за всички
управници. Молете се да водим спокоен и мирен живот, изцяло
посветен на Бога и изпълнен с почит към него. [3]Това е добро и
радва Бога, нашия Спасител, [4]който иска всички хора да бъдат
спасени и напълно да познаят истината. [5]Защото има само един
Бог и само един е посредникът между Бога и хората: Христос
Исус, който сам бе човек. [6]Той даде себе си като откуп за грехо-
вете на всички и така доказа Божията любов към хората точно
когато трябваше. [7]За да разпространя това доказателство, аз бях
назначен за проповедник и апостол. (Истината казвам, не лъжа!)
Бях избран също да уча езичниците на вярата и истината.
[8]Искам мъжете навсякъде да се молят и да вдигат ръце в
молитва, посветени на Бога, без гняв и препирни.
[9]Също така искам жените да се обличат скромно, в прилични
дрехи и да се владеят. Да не си правят сложни прически и да се
кичат не със злато, перли или скъпи дрехи, [10]а с добри дела,
както е редно за жени, които твърдят, че почитат Бога.
[11]Жената трябва да се учи тихо и в пълно подчинение. [12]Не
позволявам жена да поучава мъжа или да има власт над него. Тя
трябва да мълчи. [13]Казвам това, защото първо бе създаден Адам,
а после—Ева. [14]И не Адам бе измамен, а жената, и тя падна в
грях. [15]Но жените ще бъдат спасени, като изпълняват майчиния
си дълг и живеят с вяра и любов, в святост и себевладение.

Ръководителите в църквата

3 Това, което казвам, е истина—ако някой желае да работи като епископ,† значи се стреми към добро дело. 2Епископът трябва да води безупречен живот. Той трябва да има само една съпруга, да е разумен, разсъдлив, с добро държание и гостоприемен. Трябва да е добър учител, 3да не е пристрастен към пиенето и да не е свадлив. Той трябва да е търпелив и спокоен, а също и да не обича парите. 4Трябва добре да управлява семейството си и децата му да му се подчиняват с пълно уважение. 5(Защото нима може да се грижи за Божията църква† някой, който не може да се грижи за собственото си семейство?) 6Не трябва да е човек, приел вярата скоро, за да не се възгордее и да бъде осъден както дявола. 7Също така епископът трябва да е уважаван от хората, които не са част от църквата, за да не бъде укоряван и да се хване в капана на дявола.

Помощниците в църквата

8Така също дяконите† трябва да са достойни за уважение и на думите им да може да се вярва. Те не трябва да са склонни към прекомерно пиене и не трябва да се стремят да забогатеят по нечестен път. 9Трябва да се държат здраво за тайната истина на вярата и да са с чиста съвест. 10Тези мъже трябва първо да бъдат изпитани и ако няма нищо против тях, могат да служат като дякони. 11Също така и жените[1] трябва да бъдат достойни за уважение, да не са клеветници, да са здравомислещи и да заслужават доверие във всичко. 12Мъжете дякони трябва да имат само една жена и трябва добре да управляват децата и семействата си. 13Тези, които служат добре, си осигуряват почетно място и голяма увереност в своята вяра в Христос Исус.

Тайната на нашия живот

14Въпреки че се надявам да те посетя скоро, ти пиша всичко това, 15така че ако се забавя, да знаеш как трябва да се държи човек в Божия дом, който е църквата† на живия Бог, опората и основата на истината. 16Неоспоримо велика е тайната истина на нашата религия:

Той се яви в човешки образ,
  Духът доказа правотата му, видян бе от ангели.
Благата вест за него бе проповядвана сред народите,
  светът повярва в него, издигнат бе в слава.

---

[1]**жените** Възможно е тези „жени“ да са жените на дяконите, но по-вероятно е това да са дякониси—жени, които са назначени да изпълняват специално служение. Вж. Римл. 16:1.

Предупреждение за лъжеучители

4 Духът ясно казва, че в последните времена някои ще изоста-
вят вярата и ще последват измамни духове и учения, идващи
от демони 2и лицемерни лъжци, чиято съвест е жигосана. 3Те
забраняват на хората да се женят и им говорят, че трябва да
избягват някои храни, които Бог създаде, за да се приемат с бла-
годарност от онези, които вярват и знаят истината. 4Защото
всичко, създадено от Бога, е добро и нищо не трябва да се
отхвърля, ако се приема с благодарност, 5защото се освещава
чрез Божието слово и чрез молитва.

Бъди добър служител на Христос Исус

6Ако посочваш тези неща на братята и сестрите, ще бъдеш
добър служител на Христос Исус, човек, закърмен с истините на
вярата и на доброто учение, които си последвал. 7Избягвай свет-
ските глупави митове и непрекъснато се учи да служиш на Бога.
8Физическите упражнения са полезни в известно отношение, а
служенето на Бога е полезно във всяко отношение, защото обе-
щава благословение и в сегашния живот, и в бъдещия. 9Това,
което казвам, е истина и заслужава да бъде напълно прието:
10затова се трудим упорито и се борим, защото сме положили
надеждата си в живия Бог, който е Спасителят на всички хора и
най-вече на онези, които вярват.

11Това са нещата, които трябва да заповядваш и поучаваш. 12Не
позволявай никой да гледа на теб отвисоко само защото си млад,
а бъди пример за вярващите с думите си, с поведението си, с
любовта, която показваш, с вярата, която имаш, и с чистия си
живот. 13Докато дойда, посвети се на четене на Писанията, на
насърчение и поучение. 14Не забравяй да използваш дарбата си,
която ти бе дадена чрез пророчество, когато групата презвитери†
положи ръце† върху теб. 15Продължавай да прилагаш на дело
тези неща и им отдавай цялото си внимание, така че успехът ти
да се вижда от всички хора. 16Внимавай за себе си и за учението
си. Постоянствай в това, защото така ще спасиш и себе си, и
онези, които те слушат.

Отговорности и задължения

5 Никога не укорявай по-възрастен човек, а се обръщай към
него като към баща. Към по-младите мъже се отнасяй като
към братя, 2към по-възрастните жени—като към майки, а към
по-младите—като към сестри, със съвършено чисти помисли.

3Почитай вдовиците, които са вдовици в пълния смисъл на
думата. 4Но ако една вдовица има деца или внуци, нека те първо

се научат да почитат собственото си семейство и така да отпла-
тят дължимото на родителите си, защото това радва Бога. 5А
вдовицата, в пълния смисъл останала сама, се надява на Бога и
ден и нощ отправя молби и молитви. 6Вдовицата, която се отдава
на удоволствия, е всъщност мъртва, макар и да живее. 7Казвай
им тези неща, за да бъдат безупречни. 8И ако някой не се грижи
за близките си, и особено за семейството си, той се е отрекъл от
вярата и е по-лош и от невярващ.

9Към списъка на вдовиците прибавяй такава жена, която е на
не по-малко от шестдесет години и е имала само един мъж,
10която се слави с добрите си дела, с това, че е отгледала деца, че
е била гостоприемна, че е мила краката на Божиите хора, че е
помагала на изпаднали в беда и е вършила всякакви добрини.

11Но отказвай да включваш по-младите вдовици, защото често
физическите им страсти ги отвличат от служенето на Христос и
те искат да се омъжат отново. 12Те ще бъдат осъдени, защото са
нарушили първоначалната си клетва. 13Освен това придобиват
навика да обикалят безцелно от къща на къща и не само стават
мързеливи, а започват и да клюкарстват, да се месят в работите на
другите и говорят неща, които не трябва. 14Ето защо искам млади-
те вдовици да се омъжват, да имат деца, да се грижат за дома си и
да не дават на враговете ни повод за укори. 15Казвам това, защото
някои вдовици вече са се отклонили и следват Сатана.

16Ако някоя вярваща жена[1] има вдовици в семейството си, трябва
да се грижи за тях, за да не се товари църквата,† така че тя да може
да се грижи за онези, които са вдовици в пълния смисъл на думата.

17Презвитерите,† които ръководят добре църквата, трябва да се
смятат достойни за двойна почит, особено тези, които проповяд-
ват и поучават. 18Писанието казва: „Не връзвай устата на вол,
когато вършее“[2] и „Всеки работник заслужава заплатата си“[3].

19Не приемай обвинение против презвитер,† ако не е подкрепе-
но от двама или трима свидетели. 20Порицавай пред цялата
църква онези, които продължават да съгрешават, за да се стра-
хуват и другите.

21Пред Бога, пред Христос Исус и пред избраните ангели те
заклевам да спазваш тези неща без предразсъдъци и да не вър-
шиш нищо от пристрастие.

22Никога не полагай прибързано ръцете си† върху някого. Не
ставай участник в греховете на другите. Пази себе си чист.

23Спри да пиеш само вода, а пий и малко вино заради стомаха
си и честите си боледувания.

---

[1]**някоя вярваща жена** Според някои гръцки ръкописи: „някой вярващ (мъж или жена)“. [2]**„Не връзвай … вършее“** Втор. 25:4. [3]**„Всеки … заплатата си“** Лука 10:7.

24Греховете на някои хора са очевидни и показват техния
идващ съд, а греховете на други се виждат по-късно. 25Така и
добрите дела са очевидни, но дори и тези, които не се виждат
така лесно, не могат да останат скрити.

6 Всички, които носят хомота на робството, трябва да показват
на господарите си пълно уважение, за да не се хули Божието
име и нашето учение. 2А робите, чиито господари са вярващи, не
трябва да им показват по-малко уважение поради това, че госпо-
дарите са техни братя. Точно обратното: те трябва да служат на
господарите си още по-добре, защото тези, които получават
облагите от тяхната служба, са вярващи, които те обичат.

Лъжливото учение и истинското богатство

Това са нещата, които трябва да поучаваш и да насърчаваш хора-
та да ги спазват. 3Ако някой поучава нещо друго и не смята за
вярно посланието на нашия Господ Исус Христос, а също и не се
съгласява с ученията на нашата религия, 4той е високомерен, нищо
не знае и има болестната склонност да се препира и спори. От тези
неща идват завистта, разприте, клеветите, злите подозрения 5и без-
крайните раздори от хора с развратен ум, които са лишени от
истината и мислят, че служението на Бога е начин да забогатеят.

6Служението на Бога наистина носи голямо богатство на човека,
когато той е доволен от това, което има. 7Защото нищо не сме
донесли на света и трябва да осъзнаем, че и нищо не можем да
отнесем от него. 8И трябва да се радваме, когато имаме храна и
дрехи. 9А онези, които искат да са богати, се изкушават и се хва-
щат в капана на многото глупави и вредни желания, които потапят
хората в гибел и разруха. 10Защото любовта към парите е коренът
на всички злини и в стремежа си към богатство някои хора се
отклониха от вярата и сами си навлякоха много страдания.

Лични наставления

11Но ти, като Божий човек, стой далеч от тези неща и се стре-
ми да живееш праведно, да служиш на Бога, да имаш вяра,
любов и търпение, да бъдеш любезен и внимателен към остана-
лите. 12Да запазиш вярата си е като да участваш в състезание.
Бори се за победа в него и завоювай вечния живот, за който бе
призован, когато изповяда великата истина пред много свидете-
ли. 13Заклевам те пред Бога, който дава живот на всичко, и пред
Христос Исус, който изповяда великата истина пред Пилат
Понтийски†: 14изпълнявай заповедите, които са ти дадени, за да
бъдеш безгрешен и безукорен, когато се яви нашият Господ
Исус Христос. 15Бог ще направи това да стане, когато дойде вре-
мето. Той е благословеният и единствен Владетел, Царят на

царете, Господарят на господарите. [16]Той единствен е безсмър-
тен, той живее в светлина, до която хората не могат да се при-
ближат. Никой никога не го е виждал и никой не може да го
види. На него да бъдат чест и вечна власт! Амин.

[17]Наставлявай онези, които са богати с благата на този свят, да
не се възгордяват и да не уповават на парите, които са нещо толко-
ва несигурно, а да положат надеждата си в Бога, който щедро ни
снабдява с всичко за наша наслада. [18]Нека да вършат добро, да са
богати с добри дела, да са щедри и с готовност да споделят с дру-
гите онова, което имат. [19]Така те ще съберат за себе си съкрови-
ще—добра основа за бъдещето, за да завоюват истинския живот.

[20]Тимотей, съхрани това, което ти е било поверено. Отбягвай
богохулното празнодумство и хората, които са против истината и
говорят за нещо, което те—лъжливо—наричат „познание“.
[21]Някои, които твърдят, че го притежават, се отклониха от вярата.

Божията благодат да бъде с вас.

Второто писмо до
Тимотей

1 От Павел, апостол на Христос Исус чрез Божията воля,
изпратен да известява обещанието за живот в Христос Исус.
2До Тимотей, мой скъп син.
Благодат, милост и мир на теб от Бог Отец и от Христос Исус,
нашия Господ.

Благодарност и насърчение

3Благодаря на Бога, на когото служа с чиста съвест както пра-
дедите ми. Непрекъснато те споменавам в молитвите си ден и
нощ. 4Помня сълзите ти за мен и жадувам да те видя, за да се
изпълня с радост. 5Припомням си искрената ти вяра, която първо
имаха баба ти Лоида и майка ти Евника, и съм убеден, че сега я
имаш и ти. 6Ето защо ти напомням да поддържаш огъня на
Божия дар, който получи, когато положих ръцете си† върху теб.
7Защото Духът, който Бог ни даде, не ни прави плахи, а ни
изпълва със сила, любов и себевладение.
8Така че не се срамувай да свидетелстваш за нашия Господ,
нито се срамувай от мен, който съм затворник заради него, а
бъди готов да страдаш за Благата вест заедно с мен, като разчи-
таш на силата, която Бог ти дава. 9Той ни спаси и ни призова към
свят живот не заради нещо, което ние самите сме извършили, а
заради собственото си намерение и благодат, която вече ни бе дал
в Христос Исус преди началото на времето, 10но ни я показа сега
с идването на Христос Исус, нашия Спасител. Той сложи край на
властта на смъртта и чрез Благата вест разкри вечния живот. 11За
да разпространявам тази Блага вест, аз бях назначен за проповед-
ник, апостол и учител. 12И заради това понасям тези страдания,
но не се срамувам, защото познавам Онзи, в когото съм положил
вярата си, и съм сигурен, че той може да опази онова, което ми е
поверил, до онзи Ден.† 13Имай за образец правилното учение,
което чу от мен, и го следвай с вярата и любовта, които трябва да
имаме в Христос Исус. 14С помощта на Святия Дух, който живее
в нас, пази истината, която ти бе поверена.
15Както знаеш, всички от Азия† ме изоставиха, включително
Фигел и Ермоген. 16Моля се Бог да е милостив към семейството

на Онисифор, защото той много пъти ме разведряваше и не се сра-
муваше от това, че бях в затвора. 17Точно обратното—когато
дойде в Рим, претърси навсякъде, докато ме намери. 18Моля се
Господ да даде той да получи милост от Господа в онзи Ден†! Ти
най-добре знаеш колко много ми беше полезен, когато бях в Ефес.

Верен войник на Христос Исус

2 А ти, сине мой, бъди силен чрез благодатта, която е в
Христос Исус. 2Вземи каквото си чул от мен в присъствието
на много свидетели и го предай на верни хора, които ще са спо-
собни да научат и други. 3Като добър войник на Христос Исус
бъди готов да страдаш заедно с мен. 4Нито един войник не се
заплита в житейски дела, защото се старае да се хареса на този,
който го е наел. 5И никой участник в атлетическо състезание не
се увенчава с победа, ако не се състезава според правилата.
6Трудещият се упорито земеделец трябва пръв да получи дял от
реколтата. 7Помисли върху това, което казвам, и Господ ще ти
помогне да разбереш всички тези неща.

8Помни Исус Христос, възкресен от мъртвите, потомък на
Давид.† Това е Благата вест, която проповядвам. 9Заради нея
понасям страдания и дори съм окован, като някой престъпник.
Но Божието послание не е оковано. 10Ето защо понасям всичко
заради Божиите избраници, за да получат и те спасението, което
е в Христос Исус, заедно с вечна слава.

11Това, което казвам, е истина:

Ако сме умрели с него, с него и ще живеем.
12 Ако издържим, с него и ще царуваме.
Ако отречем, че го познаваме, и той ще отрече, че ни познава.
13 Ако не сме верни, той пак ще бъде верен,
защото не може да се отрече от собствената си природа.

Одобрен работник

14Продължавай да напомняш на хората за тези неща. Заклевай
ги пред Бога да не се препират заради думи, защото от това няма
никаква полза, а само вреди на онези, които слушат. 15Прави всич-
ко възможно да заслужиш одобрението на Бога като работник,
който няма от какво да се срамува и вярно поучава истинското
послание. 16Но отбягвай безбожните празнодумства, защото те
само отдалечават хората от Бога 17и учението на онези, които ги
изричат, ще се разпространи като гангрена. Сред тях са Именей и
Филет, 18които се отклониха от истината, като казват, че възкре-
сението вече е станало, и срутват вярата на някои хора. 19Обаче
здравата основа, положена от Бога, стои стабилно и на нея е напи-

сано: „Господ познава онези, които му принадлежат“[1] и „Всеки, който казва, че вярва в Господа, трябва да се отвърне от злото.“

20В една голяма къща има съдове не само от злато и сребро, а също и от дърво и глина. И някои са за специална употреба, а други—за обикновена. 21Така, ако човек се пречисти, той ще бъде съд за специална употреба, ще бъде осветен, полезен за господаря и готов за всяко добро дело.

22Бягай от младежките страсти и се стреми към праведен живот, вяра, любов и мир, заедно с всички, които се доверяват на Господа с чисти сърца. 23Винаги стой настрана от глупави и безполезни разисквания, защото знаеш, че те водят до препирни. 24Господният служител не трябва да се препира, а да е благ с всички, да е добър учител и да е толерантен. 25Той трябва тактично да наставлява онези, които му се противопоставят, с надеждата, че Бог може да им даде възможност да се покаят,† за да познаят напълно истината 26и да дойдат на себе си, да се освободят от капана, в който дяволът ги е държал и ги карал да изпълняват волята му.

Последните дни

3 Помни това, че в последните дни ще настъпят трудни времена. 2Хората ще станат егоисти, алчни, самохвалци, горделиви, оскърбители, непокорни на родителите си, неблагодарни, безбожни, 3без обич и милост в сърцата си, клеветници, невъздържани, жестоки, против доброто, 4предатели, избухливи, надменни и обичащи по-скоро удоволствията, отколкото Бога. 5Външно те ще продължават да изглеждат религиозни, но с начина си на живот ще отричат силата на вярата, която изповядват. Стой далеч от тях. 6Казвам това, защото някои от тях се промъкват в къщите и завладяват лекомислени жени, които са пълни с грехове и са водени от всякакви желания. 7Тези жени винаги се опитват да научат, но никога не успяват напълно да познаят истината. 8Така както Яний и Ямврий се противопоставиха на Моисей, така и тези хора се противопоставят на истината. Това са хора с извратени умове и са се провалили във вярата. 9Но те няма да стигнат далеч, защото всички ще видят глупостта им, също както стана с Яний и Ямврий.

Последни наставления

10Ти обаче знаеш какво е моето учение, моето поведение, моята цел, моята вяра, моето търпение, моята любов, моята издръжливост, 11преследванията и страданията ми. Знаеш какво

[1] **„Господ … принадлежат“** Числ. 16:5.

ми се случи в Антиохия, Икония и Листра и какви преследвания
изтърпях! Но Господ ме избави от всички тях. 12Всъщност всич-
ки, които искат да живеят като последователи на Христос Исус,
ще бъдат преследвани. 13Но злите хора и измамниците ще отиват
към по-лошо, като мамят другите и те самите бъдат мамени.

14А ти продължавай да следваш нещата, които си научил и в
които си се убедил. Знаеш от кого ги научи. 15Ти познаваш
Свещените Писания още от ранно детство. Те могат да ти дадат
мъдростта, която води към спасение чрез вяра в Христос Исус.
16Цялото Писание е вдъхновено от Бога и е полезно за поучава-
не на истината, изобличаване на заблудите, поправяне на греш-
ките и наставляване към праведен живот, 17така че Божият
човек да бъде способен и снабден с всичко необходимо да
върши всякакви добри дела.

4 Заклевам те пред Бога и пред Христос Исус, който ще съди
живите и мъртвите; заклевам те също и в идването и царува-
нето му: 2проповядвай посланието! Бъди готов да изпълняваш
дълга си по всяко време: уместно и неуместно. Изобличавай
хората, порицавай ги, когато са сгрешили, насърчавай ги и
върши всичко това, като ги учиш с голямо търпение. 3Защото
ще дойде време, когато няма да искат да слушат правилното уче-
ние, а ще си събират учители, които да отговарят на собствените
им желания и да им казват неща, за които ги сърбят ушите. 4Ще
престанат да слушат истината и ще се обърнат към митовете.
5Но ти трябва винаги да се владееш, да понасяш страданията, да
вършиш делото на проповедник на Благата вест и да изпълняваш
службата, която ти е дадена.

6Що се отнася до мен, аз вече съм пролят на олтара и времето,
когато ще си отида от този живот, дойде. 7Воювах в добрата
борба, финиширах в състезанието, опазих вярата. 8Сега ме очак-
ва венецът на победител, награда за праведен живот. Господ,
справедливият съдия, ще ми го даде в онзи Ден,† и не само на
мен, а и на всички, които с любов са го очаквали да се върне.

Лични поръки

9Направи всичко възможно да дойдеш при мен колкото може
по-скоро, 10защото Димас ме изостави, понеже обикна този свят,
и отиде в Солун. Крискент отиде в Галатия, а Тит—в Далмация.
11Само Лука е все още с мен. Когато идваш, вземи Марк и го
доведи със себе си, защото той може да ми бъде от помощ в слу-
жението. 12Тихик изпратих в Ефес.

13Когато идваш, донеси връхната дреха, която оставих в
къщата на Карп в Троада, а също и книгите, особено свитъците
от пергамент.

[14]Ковачът Александър ми причини много злини. Господ ще му
отплати за стореното. [15]Ти също се пази от него, защото той
ожесточено се противопоставяше на нашето учение.

[16]Когато трябваше да се защитавам за първи път, никой не ме
подкрепи, а всички ме изоставиха. Дано това не им се счете за
грях. [17]Но Господ застана до мен и ми даде сила, за да може
чрез мен посланието да бъде напълно провъзгласено и да го чуят
всички езичници. И аз бях избавен от устата на лъва. [18]Господ
ще ме избави от всяко зло и благополучно ще ме заведе в небес-
ното си царство. На него да бъде слава за вечни векове! Амин.

Последни поздрави

[19]Поздрави Прискила и Акила и семейството на Онисифор.
[20]Ераст остана в Коринт, а Трофим беше болен и го оставих в
Милет. [21]Направи всичко възможно да дойдеш преди зимата.
Поздравява те Евул, както и Пуд, Лин, Клавдия и всички братя
и сестри.

[22]Господ да бъде с теб. Божията благодат да бъде с вас.

Писмото до
Тит

1 От Павел, слуга на Бога и апостол на Исус Христос, изпратен да укрепва вярата на избраните от Бога хора, да им помага напълно да познаят истината, която води към служение на Бога, 2и да им даде надеждата за вечен живот. Бог, който не лъже, им обеща този живот преди началото на времето, 3а когато настъпи определеният момент, той разкри своето послание чрез проповядването, което ми бе поверено според заповедта на Бога, нашия Спасител.

4До Тит, мой истински син във вярата, която споделяме.

Благодат и мир на теб от Бог Отец и от Христос Исус, нашия Спасител.

Делото на Тит в Крит

5Причината, поради която те оставих в Крит, беше да приведеш в ред онова, което остана недовършено, и да назначиш презвитери† във всеки град, както ти бях поръчал. 6Презвитерът трябва да бъде безукорен, да има само една съпруга и децата му да са вярващи, а не разпуснати или непокорни. 7Защото епископът,† като човек, който отговаря за Божието дело, трябва да бъде безукорен, да не бъде неотстъпчив и избухлив, да не е пристрастен към пиенето и да не обича да се бие, да не се стреми да забогатее по нечестен начин. 8Трябва да е гостоприемен, да обича доброто, да е благоразумен, да живее праведно, да бъде свят и да умее да се владее. 9Трябва да се държи твърдо за истинското учение, което получихме, за да може чрез правилното учение да насърчава хората и оборва онези, които се противопоставят.

10Това е важно, защото има много непокорни хора, които говорят празни приказки и заблуждават останалите. Говоря най-вече за юдеите християни.[1] 11Те трябва да бъдат накарани да замълчат, защото срутват цели домове, като поучават каквото не трябва, за да печелят пари по нечестен начин. 12Дори един от техните собствени пророци е казал: „Критяните винаги са лъжци, свирепи зверове и лениви чревоугодници“. 13Тези думи са верни.

[1]**юдеите християни** Букв.: „тези от обрязването“. Това са юдеите, които учат, че езичниците трябва да се обрежат, преди да станат християни.

Затова трябва да ги мъмриш строго, за да бъдат силни в своята
вяра [14]и да не обръщат повече внимание на юдейските митове и
заповедите на хора, които са обърнали гръб на истината. [15]За
чистите всичко е чисто, но за омърсените с грях, които не вяр-
ват, няма нищо чисто, защото умът и съвестта им са омърсени.
[16]Те твърдят, че познават Бога, но с делата си се отричат от него.
Те са противни, непокорни и неспособни за никакви добри дела.

Правилното учение

2 Но ти винаги говори онова, което е в съгласие с правилното
учение. [2]Учи по-възрастните мъже да бъдат трезвомислещи,
почтени, благоразумни, да се държат за истинската вяра, любов
и търпение.

[3]Учи също по-възрастните жени да живеят почтено, да не кле-
ветят, да не бъдат роби на виното, да учат на добро, [4]за да могат
да съветват младите жени да обичат мъжете и децата си, [5]да
бъдат благоразумни и чисти, да се грижат за домовете си, да са
добри и да се покоряват на мъжете си, за да не може никой да
хули Божието послание.

[6]Така също насърчавай по-младите мъже да са благоразумни.
[7]Във всичко бъди пример за добри дела, достойни за подража-
ние. Когато поучаваш, бъди искрен и сериозен. [8]Използвай пра-
вилни думи, които не могат да бъдат критикувани, за да се
засрамят онези, които са против теб, тъй като няма какво лошо
да кажат за нас.

[9]Учи робите да се подчиняват на господарите си във всичко,
да вършат онова, от което те са доволни, да не им противоре-
чат, [10]да не крадат от тях, а да им засвидетелстват пълна вяр-
ност, за да покажат с поведението си, че учението на Бога,
нашия Спасител, е добро.

[11]Защото Божията благодат, която носи спасение за всички
хора, се откри. [12]Тя ни учи да се откажем от неблагочестивия
начин на живот и светските желания и да живеем в този свят
мъдро и праведно, за да покажем, че служим на Бога. [13]Така
трябва да живеем, докато чакаме благословената надежда, която
е славата на нашия велик Бог и Спасител Исус Христос.[1] [14]Той
се пожертва за нас, за да ни избави от всички злини и да пречис-
ти за себе си народ, който ще принадлежи единствено на него,
народ, който ще гори от желание да върши добри дела.

---

[1]**нашия велик Бог и Спасител Исус Христос** Или: „великия Бог и Исус Христос, нашия Спасител“.

15Продължавай да говориш, да насърчаваш и да порицаваш за
тези неща. Върши го с пълна увереност и власт и нека никой не
гледа на теб отвисоко.

Правилният начин на живот

3 Не преставай да напомняш на хората да са покорни на управ-
ници и власти, да им се подчиняват, да са готови да извършат
всякакво добро дело, 2да не хулят никого, да са тихи и търпели-
ви и да се отнасят тактично към всички.
3Някога ние също бяхме глупави, непокорни и заблудени.
Бяхме роби на всякакви страсти и удоволствия, живеехме в
омраза и завист, другите ни ненавиждаха и ние се мразехме
един друг. 4Но когато се откри благостта на Бога, нашия
Спасител, и любовта му към хората, 5той ни спаси. Това стана не
заради някакви дела, които ние сме извършили, за да бъдем
оправдани от Бога, а защото той е милостив. Той ни спаси чрез
умиването, в което се родихме отново, и обновлението, извърше-
но от Святия Дух, 6който Бог щедро изля върху нас чрез Исус
Христос, нашия Спасител, 7така че сега, когато сме оправдани от
Бога чрез неговата благодат, да станем наследници и да получим
вечния живот, за който се надяваме.
8Това, което казвам, е вярно и аз искам да затвърждаваш тези
неща в хората, като поучаваш настойчиво, така че онези, които
са повярвали в Бога, да си поставят за цел да вършат добри дела.
Тези неща са добри и полезни за хората.
9Но избягвай глупави спорове, разговори за родословия, кавги
и разпри относно закона, защото те са безполезни и безсмисле-
ни. 10След като веднъж или два пъти си предупредил човека,
който предизвиква спорове, и той не те послуша, нямай нищо
общо с него, 11защото знаеш, че такъв човек се е отклонил от
правия път и съгрешава. Той сам се е осъдил.

Последни наставления

12Когато изпратя при теб Артема или Тихик, направи всичко
възможно да дойдеш при мен в Никополис, защото реших там да
прекарам зимата. 13Направи всичко възможно да помогнеш на
Зина прависта и Аполос с това, от което се нуждаят за пътуването
си, за да не им липсва нищо. 14Нашите хора трябва да се научат да
си поставят за цел да вършат добри дела, за да посрещат неотлож-
ните материални нужди, и така няма да водят безплоден живот.
15Всички, които са с мен, те поздравяват. Поздрави онези,
които ни обичат във вярата.
Божията благодат да бъде с всички вас.

Писмото до
Филимон

От Павел, затворник, защото служа на Христос Исус, и от брат
Тимотей.

До Филимон, наш скъп приятел, заедно с когото работим, 2а
също и до сестра Апфия, до нашия съратник Архип и до църква-
та,[†] която се събира в твоя дом.

3Благодат и мир на вас от Бога, нашия Баща, и от Господ Исус
Христос.

Любовта и вярата на Филимон

4Винаги благодаря на моя Бог, когато те споменавам в молит-
вите си, 5защото чувам за твоята вяра в Господ Исус и за любов-
та ти към всички Божии хора. 6Моля се вярата, която споделяш
с нас, да въздейства така, че те да видят всичкото добро, което
имаме в Христос. 7Твоята любов, братко, много ме радва и уте-
шава, защото тя ободрява сърцата на Божиите хора.

Приеми Онисим като брат

8Бих искал да те помоля, Филимоне, за една услуга, макар че—
нека бъда напълно откровен с теб—като твой брат в Христос
мога да ти заповядам да изпълниш това като свой дълг. 9Но все
пак, от любов, предпочитам да се обърна с молба към теб. Аз,
Павел, вече остарял човек, сега съм затворник, защото служа на
Христос Исус. 10Моля те относно Онисим, който тук в затвора
стана мой син. 11По-рано той беше безполезен за теб, но сега
наистина е полезен[1] и на теб, и на мен.

12Изпращам го обратно при теб и за мен това е все едно да
откъсна част от сърцето си. 13Бих искал да го задържа при себе
си, за да ми помага вместо теб, докато съм в затвора заради
Благата вест. 14Но без твоето съгласие не искам да правя нищо,
за да не вършиш добрина по принуда, а по желание. 15Може би
той ти бе отнет за известно време с цел да може да се върне при
теб завинаги, 16но вече не просто като роб, а повече от роб—
като брат. Той ми е много скъп и вярвам, че ще стане още
по-скъп на теб—и като човек, и като брат в Господа.

---

[1]**полезен** Игра на думи: името „Онисим“ означава „полезен“.

[17]Така че, ако ме смяташ за приятел, приеми го по същия
начин, както би приел мен. [18]И ако те е онеправдал в нещо или
ти дължи нещо, пиши го на моя сметка. [19]Аз, Павел, със собстве-
ната си ръка пиша: „Ще се разплатя с теб“. А да не говорим за
това, че ти ми дължиш и собствения си живот. [20]Да, братко, бих
искал да си ми полезен в Господа. Ободри сърцето ми в Христос.
[21]Пиша ти това писмо, защото съм убеден, че ще отговориш на
молбата ми и дори ще направиш повече, отколкото моля.

[22]Освен това приготви стая за мен. Надявам се да бъда освобо-
ден благодарение на молитвите ви и да ви посетя.

Последни поздрави

[23]Поздравява те Епафрас, затворник заедно с мен, защото
служи на Христос Исус, [24]а също и Марк, Аристарх, Димас и
Лука, заедно с които работя.

[25]Благодатта на Господ Исус Христос да бъде с вас.

Писмото до евреите

Бог ни говори чрез своя Син

1 В миналото много пъти и по различни начини Бог говори на
прадедите ни чрез пророците. 2Но през тези последни дни той
говори на нас чрез своя Син, когото определи да бъде наследник
на всичко и чрез когото сътвори вселената. 3Синът е сиянието на
неговата слава и точното отражение на неговата същност. Той
крепи всичко чрез могъщото си слово. След като жертва себе си,
за да очисти хората от греховете им, той седна от дясната страна
на Величието във висините. 4Бог го направи да превъзхожда анге-
лите, също както и името, което наследи, превъзхожда тяхното.
5Защото нима има ангел, на когото Бог някога е казвал:

„Ти си моят Син. Днес аз станах твой Баща"? *Псалм 2:7*

Или пък е казвал:

„Аз ще му бъда Баща, а той ще ми бъде Син"? *II Царства 7:14*

6Когато представя на света своя първороден Син, Бог казва:

„Всички Божии ангели да му се поклонят."[1]
Второзаконие 32:43

7За ангелите той казва:

„Във ветрове[2] превръща ангелите си
и в огнени пламъци—служителите си." *Псалм 104:4*

8Докато за Сина си казва:

„Престолът ти, о Боже, ще е вечен.
Със справедливост ще управляваш царството си.
9 Ти винаги си обичал правдата и си мразил неправдата.
Затова Бог, твоят Бог, те е помазал с по-голяма радост,
отколкото онези, които са с теб." *Псалм 45:6–7*

10Бог казва още:

---

[1]**Всички … поклонят** Цитат от Септуагинта и част от ръкописа на книгата, намиращ се сред свитъците, открити край Мъртво море. [2]**ветрове** Гръцката дума означава също „духове".

„В началото ти положи основите на земята, Господи,
небесата са дело на твоите ръце.
11 Те ще изчезнат, но ти ще останеш.
Ще овехтеят като всяка дреха.
12 Ще ги сгънеш като наметало
и също както става с дрехите, те ще се променят.
Но ти оставаш същия и твоите години нямат край.“

Псалм 102:25–27

13Нима има ангел, на когото Бог някога е казвал:

„Седни от дясната ми страна,
докато подчиня твоите врагове на властта ти[1]“?

Псалм 110:1

14Нали всички ангели са духове, които служат на Бога и са изпратени да помагат на онези, които ще наследят спасение?

Нашето спасение е по-велико от закона

2 Затова трябва да отдаваме по-голямо внимание на нещата,
които сме чули, 2за да не се отклоним от верния път. Защото
законът, който бе даден чрез ангели, имаше такава сила и всяко
негово нарушаване и неподчиняване получи своето заслужено
наказание. 3Възможно ли е тогава да избегнем наказанието, ако
пренебрегнем такова велико спасение? Пръв Господ провъзгласи
това спасение, а след това пред нас го потвърдиха всички, които
го бяха чули. 4Към тяхното свидетелство Бог добави своето,
като вършеше знамения, чудеса и различни чудотворства, и даваше на хората различни дарби на Святия Дух според волята си.

Христос прие човешки образ, за да спаси хората

5Не на ангелите Бог подчини бъдещия свят, за който говорим.
6По-скоро някъде в Писанията се казва:

„Какво е човекът, че да си загрижен за него?
Или човешкият син,[2] че да мислиш за него?
7 За малко го постави по-долу от ангелите,
увенча го със слава и чест
8 и всичко подчини на властта му.“ *Псалм 8:4–6*

Като подчини всичко на властта му, Бог не остави нищо, което да не му е подвластно. Но засега все още не виждаме той да

---

[1]**докато … властта ти** Букв.: „докато направя враговете ти столче за краката ти“.
[2]**човешкият син** Може да означава всеки човек, но обикновено с името „Човешки Син“ се нарича Исус (Вж. Речника). Исус показва какви трябва да бъдат хората според Божия план.

управлява така. 9Исус беше поставен за малко по-долу от ангели-
те, но вече го виждаме увенчан със слава и чест заради начина,
по който страда и умря. Според Божията благодат Исус трябва-
ше да умре за цялото човечество.
10Бог е този, за когото и чрез когото всичко съществува. Той
искаше да има много синове и дъщери, които да споделят него-
вата слава. И извърши онова, което трябваше—направи съвър-
шен Онзи, който ги поведе към спасение. Бог направи Исус
истински Спасител чрез неговото страдание.
11Онзи, който прави хората святи, и онези, които са станали
святи, имат един и същ Баща и затова Исус не се срамува да ги
нарече свои братя и сестри. 12Той казва:

„Ще известя името ти на братята и сестрите си,
ще те прославя с песен в църквата.†“ *Псалм 22:22*

13И отново:

„На Бога ще се надявам.“ *Исая 8:17*

И още:

„Ето ме: мен и децата, които Бог ми даде.“ *Исая 8:18*

14И тъй като тези деца са хора от плът и кръв, той стана точно
като всички останали човешки същества, за да може чрез смърт-
та си да унищожи този, който има власт над нея—дявола, 15и да
освободи онези, които заради страха си от смъртта цял живот са
били държани в робство. 16Съвсем ясно е, че не на ангелите пома-
га Исус, а на Авраамовите потомци. 17Затова той трябваше по
всичко да прилича на братята и сестрите си, за да стане милостив
и верен първосвещеник в служба на Бога и да заличи греховете
на хората. 18И понеже самият той беше подложен на изкушения и
страдания, сега може да помага на онези, които са изкушавани.

Исус е по-велик от Моисей

3 Затова, святи братя и сестри, които участвате в небесното
призвание, помислете за Исус, Божия пратеник и първосвеще-
ник на вярата, която изповядваме. 2Той беше верен на Бога,
който го постави на този пост, също както бе поставил Моисей,
и направи всичко, което Бог искаше от него в Божия дом. 3Но
Исус заслужи по-голяма почит от Моисей, също както строите-
лят получава по-голяма почит от дома, който е построил. 4Всеки
дом е построен от някого, а строителят на всичко е Бог. 5Моисей
беше верен като служител в целия Божий дом и свидетелстваше
за онова, което Бог щеше да каже в бъдеще. 6А Христос е верен

като Син в Божия дом и този дом сме ние, ако успеем да запазим смелостта и надеждата, с която радостно се гордеем.

Продължавайте да следвате Бога

7Затова, както казва Святият Дух:

„Ако днес чуете Божия глас,
8 не закоравявайте сърцата си както в миналото,
когато се разбунтувахте срещу Бога,
както в онзи ден на изкушение в пустинята.
9 Там предците ви изпитаха мен и търпението ми
и четиридесет години гледаха могъщите ми дела.
10 Затова се разгневих на хората от онова поколение и казах:
«Те винаги се заблуждават в мислите си
и никога не са познавали моите пътища.»
11 И в гнева си се заклех:
«Никога няма да влязат в моята почивка!»“ *Псалм 95:7–11*

12И така, братя и сестри, внимавайте никой от вас да няма зло, невярващо сърце и да изостави живия Бог. 13Напротив: насърчавайте се един друг всеки ден, докато все още е „днес“, така че никой да не бъде измамен от греха и да стане коравосърдечен. 14Защото сме участници заедно с Христос и така ще бъде, ако до края се държим здраво за увереността, която имахме в началото. 15Както е казано:

„Ако днес чуете Божия глас, не закоравявайте сърцата си
както в миналото, когато се разбунтувахте срещу Бога.“
Псалм 95:7–8

16Кои чуха Божия глас и се разбунтуваха? Не бяха ли това всички онези, които Моисей изведе от Египет? 17Към кого беше Божият гняв четиридесет години? Не беше ли към всички онези, които съгрешиха и оставиха костите си в пустинята? 18За кои Бог се закле, че никога няма да влязат в неговата почивка? Не бяха ли това непокорните? 19И така, виждаме, че тези хора не можаха да влязат, защото не вярваха.

4 А Божието обещание да влезем в неговата почивка все още остава, затова да внимаваме никой от вас да не го пропусне. 2Нали както на нас, така и на тях бе проповядвана Благата вест, но посланието, което чуха, не им помогна, защото когато го чуха, не го приеха с вяра. 3А ние, които повярвахме, можем да влезем в тази почивка, както Бог каза:

„И в гнева си се заклех:
«Никога няма да влязат в моята почивка!»“ *Псалм 95:11*

Той каза това, въпреки че със сътворението на света бе свършил
делото си. 4Някъде в Писанията ето какво казва за седмия ден:
„И в седмия ден Бог си почина от всичките си дела.“[1] 5А на
друго място в Писанията повтаря: „Никога няма да влязат в
моята почивка.“[2]

6Някои все пак ще влязат там. Но тези, които първи чуха
Благата вест, не влязоха поради неподчинението си. 7Ето защо
Бог отново определя ден, наричайки го „днес“, за който говори
много години по-късно чрез Давид в цитирания по-горе откъс:

„Ако днес чуете Божия глас, не закоравявайте сърцата си.“

Псалм 95:7–8

8Ако Исус Навин[3] ги беше завел в обещаната от Бога почивка,
по-късно Бог не би говорил за друг ден. 9Значи за Божия народ
съботната почивка все още предстои. 10Защото всеки, който
влезе в Божията почивка, също си почива от своя труд, точно
както Бог си почина от своя. 11Затова да направим всичко въз-
можно да влезем в тази почивка и никой да не падне, следвайки
същия пример на непокорство.

12Божието слово е живо и действено. То е по-остро от кама—
врязва се дълбоко в нас чак до мястото, където се разделят душа
и дух, стави и костен мозък; съди мислите и намеренията на
сърцето 13и няма нищо в цялото творение, което може да остане
скрито от погледа му—всичко е голо и открито пред очите на
Онзи, пред когото ще отговаряме.

Исус—великият първосвещеник

14Имаме велик първосвещеник, който е преминал през небеса-
та—това е Исус, Синът на Бога—затова нека се държим здраво
за вярата, която изповядваме. 15Защото нашият първосвещеник
не е такъв, че да не може да разбира слабостите ни. Напротив:
имаме първосвещеник, който като нас беше изкушаван по всяка-
къв начин, но никога не съгреши. 16Затова да пристъпим уверено
към престола на благодатта, за да получим милост и намерим
благодат, която да ни помага при нужда.

5 Всеки първосвещеник се избира измежду хората, за да служи
на Бога от тяхно име и да принася дарове и жертви за грехо-
ве. 2Той е в състояние да разбере как се чувстват онези, които са
невежи и правят грешки, понеже слабостта е част и от неговата
природа, 3а щом има слабости, трябва да принася жертви както
за греховете на хората, така и за своите грехове.

---

[1]**„И в седмия ден … дела“** Бит. 2:2. [2]**„Никога … почивка“** Пс. 95:11. [3]**Исус Навин** След смъртта на Моисей Исус Навин става водач на израелтяните и ги завежда в обещаната от Бога земя.

4Да бъдеш първосвещеник е чест, която никой не си присвоява
сам. Бог удостоява с нея единствено онзи, когото призовава,
както беше Аарон.[1] 5Така и Христос не си присвои сам славата
на първосвещеничеството, а Бог го избра, като каза:

„Ти си моят Син. Днес аз станах твой Баща.“ *Псалм 2:7*

6А в друго Писание казва:

„Ти си свещеник завинаги, също като Мелхиседек.†“
Псалм 110:4

7В дните на своя земен живот със силни викове и сълзи Исус
отправяше молитви и молби към Онзи, който можеше да го спаси
от смърт. Исус беше чут заради своето почтително смирение.
8Макар че беше Божият Син, чрез страданията си той се научи на
послушание. 9След като бе направен съвършен, той стана източни-
кът на вечно спасение за всички, които му се подчиняват. 10Тогава
Бог го издигна за първосвещеник, също като Мелхиседек.†

Авторът предупреждава

11Много можем да говорим за тези неща, но е трудно да ви
бъдат обяснени, тъй като сте станали хора, които бавно проумя-
ват. 12Би трябвало сега вече вие да сте учители, а отново имате
нужда някой да ви учи на основните начала на Божиите учения;
нуждаете се от мляко, а не от твърда храна! 13Всеки, който се
храни с мляко, е още бебе и е неопитен в правилното учение. 14А
твърдата храна е за зрели хора, които чрез постоянно практикува-
не са обучили духовните си сетива да различават доброто от злото.
6 Затова да оставим зад гърба си началните уроци за Христос и
да продължим напред към зрелостта. Да не се връщаме пак
към онова, с което започнахме. Започнахме с това, че се пока-
яхме† от делата, водещи към смърт, и повярвахме в Бога.
2Бяхме научени за кръщенията,[2] а също и за полагането на
ръце,† за възкресението на мъртвите и за вечния съд. 3И с
Божието позволение ще сторим това.

4Не е възможно да накараме да се променят онези, които вед-
нъж са били просветени, вкусили са от небесния дар, получили
са от Святия Дух, 5опитали са добротата на Божието слово и
силите на Божия бъдещ свят, 6а след всичко това са отпаднали.
Невъзможно е да ги накараме да се покаят† и да положат ново

---

[1]**Аарон** Първият еврейски първосвещеник; брат на Моисей. [2]**кръщения** Тук думата „кръщения“ може да означава християнското кръщение (кратко потапяне във вода, символично „погребение“) или да се отнася до еврейските церемониални измивания.

начало, защото те отново разпъват на кръста Божия Син и го
излагат да бъде позорен пред всички.
7Земя, която попива падащия върху нея дъжд и дава реколта,
полезна за онези, които я обработват, получава Божието благо-
словение. 8А земя, която ражда тръни и бодили, е ненужна и е
заплашена от проклятие, и ще бъде унищожена с огън.
9Макар че говорим така, за вас, скъпи мои, с увереност очакваме
нещо по-добро, нещо, което ще ви донесе спасение. 10Защото Бог е
справедлив и няма да забрави труда ви и любовта ви към него,
изразена в служението, което оказахте и продължавате да оказва-
те към хората му. 11Нашето желание е всеки от вас да показва
същото усърдие до края, за да получите онова, за което се надява-
те, 12да не ставате мързеливи, а да подражавате на онези, които
чрез вяра и търпение наследяват обещанията, дадени от Бога.
13Когато Бог даде своето обещание на Авраам, той се закле в
себе си, тъй като нямаше друг по-велик, в когото да се закълне.
14Той каза: „Щедро ще те благословя и ще ти дам многобройно
потомство.“[1] 15Авраам търпеливо чакаше и получи обещаното.
16Хората винаги се заклеват в някой по-велик от тях, потвърж-
давайки с клетвата истинността на думите си, и това слага край
на всички спорове. 17Бог искаше ясно да покаже на наследници-
те на обещанието неизменността на намерението си и затова даде
гаранция, като се закле. 18Направи го, така че чрез тези две не-
отменими действия, в които е невъзможно Бог да лъже, ние,
които сме прибягнали при него, търсейки безопасност, да бъдем
силно насърчени да се държим за надеждата, която ни се пред-
лага. 19За душата ни тази надежда е като здрава и сигурна котва.
Тя влиза във вътрешното светилище зад завесата, 20където като
предвестник заради нас влезе Исус и стана първосвещеник за
вечни времена, също като Мелхиседек.†

Свещеникът Мелхиседек

7 Този Мелхиседек† беше цар на Салим и свещеник на
Всевишния Бог. Той посрещна Авраам, който се връщаше
след победата си над царете, и го благослови. 2Авраам му даде
една десета от спечеленото. А името на Мелхиседек има две зна-
чения: първото е „цар на правдата“, а второто—„цар на Салим“,
което означава „цар на мира“. 3Не се знае кой е баща му и коя е
майка му, нито пък от кой род е; не се знае кога е роден, нито
кога е умрял. И той като Божия Син остава свещеник завинаги.
4Виждате колко велик е бил този човек, щом даже патриархът
Авраам му даде една десета от плячката си. 5Законът повелява на

[1]**„Щедро … потомство“** Бит. 22:17.

онези потомци на Левий, които встъпват в свещеническа служба,
да събират десятък от народа, тоест от собствените си сънарод-
ници, макар че те също са потомци на Авраам. 6А Мелхиседек†
не беше от рода на Левий, но взе десятък от Авраам и го благо-
слови—благослови този, който имаше Божиите обещания.
7Несъмнено е, че благославящият стои по-високо от благославя-
ния. 8Свещениците, които събират десятък, са смъртни, а за
Мелхиседек Писанието твърди, че още е жив. 9Би могло дори да
се каже, че Левий, който получава десятъци, в действителност
плати своя десятък чрез Авраам, 10защото Левий е бил в тялото
на своя праотец, когато Мелхиседек го е срещнал.

11Но ако можеше да се постигне съвършенство чрез левитско-
то свещеничество (въз основа на което хората получиха закона),
защо тогава трябваше да се появи друг свещеник: като
Мелхиседек,† а не като Аарон[1]? 12А когато има промяна в свеще-
ничеството, трябва да има промяна и в закона. 13Този, за когото
говорим, не беше от племето на Левий и никога никой от него-
вото племе не е служил пред олтара. 14Всеки знае, че нашият
Господ е от племето на Юда, а за свещеници от това племе
Моисей не споменава нищо.

Исус е свещеник като Мелхиседек

15Всичко става още по-ясно, когато идва този друг свещеник,
който е като Мелхиседек.† 16Той бе издигнат за свещеник не по
човешките правила и закони, а по силата на живот, който е
неунищожим. 17За него е свидетелствано в Писанието: „Ти си
свещеник завинаги, също като Мелхиседек.“[2]

18Сега предишната заповед се отменя, понеже беше безсилна и
безполезна. 19Законът не доведе до съвършенство, а сега ни се
дава по-добра надежда, чрез която да се приближим до Бога.

20Важно е, че всичко това стана с даване на клетва, докато дру-
гите ставаха свещеници без даване на клетва. 21Исус бе издигнат
за свещеник с даване на клетва от страна на Бога, който му каза:

> „Господ се закле и няма да измени на думата си:
> «Ти си свещеник завинаги.»“ *Псалм 110:4*

22Това означава, че Исус е гаранция за по-добър завет.

23Другите свещеници бяха много, защото никой от тях не
можеше да продължи своята служба, след като смъртта я пре-
установи. 24Но щом Исус живее вечно, значи неговото свещени-
чество е непреходно. 25Затова той може завинаги да спаси онези,

---

[1]**Аарон** Първият еврейски първосвещеник; брат на Моисей. [2]**„Ще бъдеш … Мелхиседек“** Пс. 110:4.

които идват при Бога чрез него, защото винаги живее да се застъпва за тях.

26Такъв първосвещеник ни трябва—свят, невинен и чист, отделен от грешниците и въздигнат над небесата. 27Той, за разлика от другите първосвещеници, не е длъжен всеки ден да принася жертви първо за своите грехове, а после и за греховете на народа, защото той извърши това веднъж завинаги, когато принесе в жертва самия себе си. 28Законът поставя за първосвещеници хора с човешки слабости, а обещанието, изречено с Божието полагане на клетва, което стана след закона, постави за първосвещеник Сина, станал съвършен завинаги.

Исус е нашият първосвещеник

8 Същността на това, което говорим, е, че имаме такъв първосвещеник, който седна отдясно на престола на Величието в небесата 2и служи в Най-Святото Място в истинската скиния, издигната от Господа, а не от човек.

3Всеки първосвещеник се поставя, за да принася дарове и жертви, така че и нашият първосвещеник трябваше да има нещо, което да принесе. 4Ако живееше на земята, той нямаше да бъде дори свещеник, защото вече има свещеници, които принасят даровете, изисквани от закона. 5Тяхната служба е само подобие или сянка на небесните неща. Затова Бог предупреди Моисей, когато той се готвеше да издигне скинията: „Постарай се да направиш всичко по образеца, който ти беше показан в планината.“[1] 6Но Исус бе поставен на служба, която далеч превъзхожда тяхната, точно както новият завет, чийто посредник е той, далеч превъзхожда стария и се основава на обещания за по-добри неща.

7Ако първият завет беше без недостатъци, нямаше да се търси друг, който да го замени. 8Но Бог обвини хората с думите:

„Виж! Идва времето, казва Господ,
когато ще сключа нов завет
с народа на Израел и народа на Юда.
9 Той няма да е като онзи завет,
който сключих с предците им в деня,
когато ги хванах за ръка, за да ги изведа от Египет,
защото те не останаха верни на моя завет
и аз се отвърнах от тях, казва Господ.
10 Това е заветът, който ще сключа с народа на Израел[2]
след онези дни, казва Господ.

---

[1]**„Постарай се … планината“** Изх. 25:40. [2]**народа на Израел** Първоначално така се нарича еврейският народ, но името „Израел“ също се използва, за да обозначи целия Божий народ—всички хора, които са святи и принадлежат на Бога.

В умовете им ще вложа законите си
и върху сърцата им ще ги напиша.
Аз ще бъда техният Бог и те ще бъдат моят народ.
11 И няма да е нужно вече никой да учи
своя съгражданин или сънародник
и да му казва: «Познай Господа!»,
защото всички ще ме познават—
от най-ниско до най-високопоставения.
12 Ще им простя всички злодеяния
и никога вече няма да си спомня греховете им.“

Еремия 31:31–34

13Бог нарече този завет „нов“, като с това призна първия за стар, а всичко, изживяло времето си и вече остаряло, скоро изчезва.

Богослужението по времето на стария завет

9 Първият завет имаше правила, по които да се служи на Бога,
и земно светилище за поклонение. 2Издигната бе скиния, в
чиято първа част, наречена „Святото Място“, бяха поставени
светилникът и масата за присъствените хлябове,[1] принесени на
Бога. 3Зад втората завеса беше онази част, наречена
„Най-Святото Място“, 4а в нея се намираха златният жертвеник
за изгаряне на тамян и ковчегът на завета, целият обкован в
злато. В ковчега бяха поставени златният съд с манна,
Аароновият жезъл, който някога се беше разлистил, и каменни-
те плочи с десетте заповеди на завета. 5Над ковчега бяха херуви-
мите на славата, простирели криле над мястото на умилостивени-
ето.[2] Но сега не е нужно да говорим подробно за всичко.

6Когато тези неща бяха подредени по описания начин, свеще-
ниците всеки ден влизаха в първата част, където извършваха
богослужението. 7А във втората част имаше право веднъж
годишно да влиза само първосвещеникът, който винаги трябва-
ше да носи жертвена кръв и да я принася пред Бога за своите
грехове и за греховете, извършени от хората поради незнание. 8С
тези две отделни части Святият Дух ни учи, че пътят към
Най-Святото Място не е бил отворен, докато все още е съществ-
вувала първата част, 9символизираща настоящето. Това означава,
че принесените дарове и жертви не могат да очистят съвестта на
онези, които ги принасят, и така да ги направят съвършени,
10защото се отнасят само до ястия и питиета, и различни ритуал-

[1]**присъствените хлябове** 12 безквасни хляба, дар за Бога, поставяни в храма в Ерусалим всяка събота. Само свещениците имат право да ядат този хляб. Вж. Лев. 24:5–9. [2]**мястото на умилостивението** Място върху ковчега на завета, където веднъж годишно първосвещеникът слага кръвта на жертвеното животно, за да плати за греховете на хората.

ни измивания. Това са само външни правила, които Бог постанови, докато дойде новият ред.

Богослужението по времето на новия завет

11Но сега дойде Христос като първосвещеник на всичко добро,
което вече е настояща действителност. Той служи в скиния
по-велика и по-съвършена—скиния, която не човешки ръце са
създали и която не е част от този сътворен свят. 12Той не използ-
ва кръвта на кози и телци, а влезе в Най-Святото Място веднъж
и завинаги със своята собствена кръв, като с нея ни осигури
вечно изкупление. 13Щом кръвта на кози и телци и пепелта на
една юница, поръсени върху нечистите, могат да ги осветят и да
ги очистят външно, 14колко по-голяма сила ще има тогава кръв-
та на Христос! Чрез вечния Дух той предложи на Бога себе си
като съвършена жертва. Неговата кръв ще очисти съвестта ни от
делата, водещи до смърт, за да можем да служим на живия Бог.
15Затова Христос е посредникът на един нов завет, като със
смъртта си изкупи греховете, извършени по време на първия, за
да могат сега призованите от Бога да получат обещаното им
вечно наследство.
16Щом има завещание,[1] трябва да е налице и доказаната смърт
на този, който го е направил, 17защото завещанието влиза в сила
само след смъртта на завещателя и не може да бъде изпълнено,
докато той е жив. 18Ето защо и първият завет не влезе в сила без
кръв, 19затова след като извести на всички хора всяка заповед на
закона, Моисей взе кръвта на телци и кози, смеси я с вода, черве-
на вълна и исоп, напръска с това книгата със закона и всички
хора, 20като каза: „Това е кръвта на завета, който Бог ви заповядва
да спазвате.“[2] 21По същия начин той напръска скинията и всичко,
което се използва при богослужението. 22Според закона почти
всичко се очиства с кръв и няма опрощение, ако не се пролее кръв.

Жертвата на Христос премахва греховете

23С такива жертви трябваше да се очистят подобията на небесни-
те неща, но за самите небесни неща трябваха по-добри жертви.
24Христос не влезе в светилище, издигнато от човешки ръце—
подобие на истинското, а отиде в самото небе да застане сега пред
Бога от наше име. 25Той не влезе да се принесе в жертва много-
кратно, както всяка година прави първосвещеникът, влизайки в
Най-Святото Място с чужда кръв. 26Защото ако беше така, то от
сътворението на света до днес той би трябвало много пъти да стра-

---

[1]**завещание** Гръцката дума също се превежда като „завет“ или „споразумение, договор“. [2]**„Това … спазвате“** Изх. 24:8.

да. Вместо това Христос се яви веднъж и завинаги сега, в края на
времената, за да премахне греха, като принесе в жертва себе си.
27Участта на човек е да умре веднъж и след това се изправя пред
съд. 28Така и Христос принесе себе си в жертва веднъж, за да пре-
махне греховете на много хора, и ще се яви втори път: не за да
изкупва грехове, а за да спаси онези, които го чакат с нетърпение.

Жертвата на Христос ни прави съвършени

10 Законът ни дава само неясни контури на бъдещите блага, а
не истинския им образ, и никога не може с едни и същи
жертви, принасяни постоянно година след година, да направи
съвършени онези, които идват с тях да се поклонят на Бога.
2Нали ако можеше да стори това, вече нямаше да се принасят
жертви, защото онези, които се покланят, щяха да бъдат очисте-
ни веднъж завинаги и нямаше да се чувстват виновни за грехо-
вете си. 3Вместо това, жертвоприношенията всяка година напом-
нят на хората за греховете им. 4Невъзможно е кръвта на юнци и
кози да премахне греховете.
5Затова, когато дойде в света, Христос каза:

„Ти не искаше жертва и принос, но приготви тяло за мен.
6 Теб не те радваха всеизгаряния и жертви за грехове.
7 Тогава казах: «Ето ме!
Както пише за мен в книгата на закона,
дойдох да изпълня волята ти, о Боже!»“ *Псалм 40:6–8*

8Първите му думи бяха: „Ти не искаше жертви и приноси, нито
те радваха всеизгаряния и жертви за грехове“, (макар че зако-
нът изисква да бъдат принесени). 9А след това каза: „Ето ме!
Дойдох да изпълня волята ти.“ По този начин той отмени първа-
та система и постави начало на втората. 10Според тази воля ние
станахме святи чрез жертвата на тялото на Исус Христос,
извършена веднъж и завинаги.
11Всеки ден свещеникът се изправя да изпълни задълженията
си и отново и отново принася едни и същи жертви, които никога
не могат да премахнат греховете. 12А Христос принесе една
единствена жертва за греховете и тази жертва е достатъчна за
всички времена. След това той седна отдясно на Бога. 13Сега
чака, докато враговете му бъдат подчинени на властта му,[1]
14защото с една жертва той направи онези, които са станали
святи, съвършени завинаги.
15Святият Дух също ни потвърждава това. Първо той казва:

---

[1]**докато … властта му** Букв.: „докато враговете му бъдат направени столче за краката му“.

[16] „Това е заветът, който ще сключа с тях
след онези дни, казва Господ:
в сърцата им ще вложа законите си,
в умовете им ще ги напиша.“ *Еремия 31:33*

[17]А след тези думи допълва:

„И греховете и злодеянията им
никога вече няма да си спомня.“ *Еремия 31:34*

[18]Щом те са простени, значи жертва за грях повече не е нужна.

Приближете се към Бога

[19]Братя и сестри, чрез кръвта на Исус можем уверено да влезем
в Най-Святото Място [20]по нов и жив път, който той отвори за нас
през завесата, тоест чрез своето тяло. [21]Имаме велик свещеник над
Божия дом. [22]Затова, след като сърцата ни са напръскани, за да се
очистим от виновна съвест, и след като сме измили телата си с
чиста вода, да се приближим към Бога с искрени сърца и непоко-
лебима вяра. [23]Нека здраво се хванем за надеждата, която изповяд-
ваме, защото Онзи, който даде обещанието, държи на думата си.

Подкрепяйте се един друг

[24]Да се отнасяме с разбиране един към друг и да се насърчава-
ме към любов и добри дела. [25]Да не преставаме да се събираме,
какъвто навик имат някои, и да се подкрепяме помежду си; и
все по-често да го правим, виждайки, че Денят† наближава.

Не отхвърляйте Христос

[26]Ако съзнателно продължаваме да съгрешаваме, след като
напълно сме познали истината, за нашите грехове няма да има
друго жертвоприношение. [27]Остава ни само ужасяващото очак-
ване на съда и яростния огън, който ще погълне онези, които се
противопоставят на Бога. [28]Всеки, който отказва да се подчини
на закона на Моисей, безмилостно се осъжда на смърт въз осно-
ва на показания на двама или трима свидетели. [29]Помислете
тогава какво по-страшно наказание заслужава онзи, който е
потъпкал Божия Син, показал е пълно неуважение към кръвта
на завета, чрез която е станал свят, и е обидил Духа на благодат-
та! [30]Познаваме Онзи, който каза: „Мое е отмъщението. Аз ще
отплатя.“[1] и също: „Господ ще съди своя народ.“[2] [31]Ужасно е да
попаднеш в ръцете на живия Бог.

---

[1]**„Мое … отплатя“** Втор. 32:35. [2]**„Господ … народ“** Пс. 135:14.

Не губете предишната си смелост и радост

32Спомнете си дните в началото, когато бяхте току-що просве-
тени. Вие трябваше да понесете предизвикателството на жестоки
страдания. 33Понякога търпяхте обиди и мъчения пред очите на
всички, друг път споделяхте страданията на онези, които бяха
подложени на такова отношение. 34И не само бяхте съпричастни
към мъките на хвърлените в затворите, но и когато отнемаха
имота ви, приемахте това с радост, понеже знаехте, че притежа-
вате нещо по-добро, нещо непреходно.
35Не губете смелостта си и ще бъдете богато възнаградени.
36Трябва да постоянствате, за да получите Божието обещание,
след като сте изпълнили волята му. 37Защото:

„Още малко и Идващият ще дойде и няма да се забави.
38 Моят праведник чрез вяра ще живее,
но ако от страх се отдръпне,
душата ми няма да се радва в него.“ *Авакум 2:3–4 (Септуагинта)*

39Ние не сме от хората, които се отдръпват от страх и са изгубе-
ни, а сме онези, които имат вяра и са спасени.

Вярата

11 Вярата е сигурност в това, на което се надяваме, убеденост
в неща, които не можем да видим. 2Заради тази вяра Бог
похвали хората, живели в древността.
3Защото вярваме, ние разбираме, че вселената е сътворена по
заповедта на Бога и видимото се е родило от невидимото.
4Защото вярваше, Авел[1] принесе на Бога по-добра жертва от
тази на Каин. Бог одобри даровете му и го нарече праведен; и
сега, макар и мъртъв, той все още ни говори чрез вярата си.
5Защото вярваше, Енох бе пренесен в друг живот, без някога
да умре. Тялото му не беше открито—Бог бе пренесъл Енох, и
съществува свидетелството, че преди да бъде пренесен, той е
радвал Бога. 6Ако човек няма вяра, е невъзможно да радва Бога.
Който отива при Бога, трябва да вярва, че той съществува и въз-
награждава всеки, който наистина го търси.
7Защото вярваше, когато Ной бе предупреден за неща, които
никой още не виждаше, той прие всичко за истина и построи
своя кораб, за да спаси семейството си. Чрез вярата си Ной
осъди света и наследи праведността, която идва чрез вяра.
8Защото вярваше, Авраам послуша Бога, когато той го призова
да тръгне към обещаната му в наследство земя, и замина, макар че
не знаеше къде всъщност отива. 9Защото вярваше, той живя в обе-

[1]**Авел** Син на Адам и Ева, убит от брат си Каин. Вж. Бит. 4:8.

щаната земя като чужденец. Живя в шатри с Исаак и Яков, които
бяха наследници заедно с него на същото обещание, 10защото
очакваше града[1] с вечни основи, чийто архитект и строител е Бог.

11Защото вярваше, Авраам се сдоби с дете въпреки напреднала-
та си възраст и безплодието на Сара, понеже счете за верен Онзи,
който бе дал обещанието. 12И така, от този човек, който бе на
прага на смъртта, се народиха потомци, многобройни като звез-
дите на небето и неизброими като песъчинките на морския бряг.

13До последния си ден всички тези хора живяха, вярвайки. Те
не получиха обещанията, а само ги зърнаха отдалеч и ги привет-
стваха. Те открито признаваха, че са само чужденци, които
посещават земята. 14Хора, които говорят така, показват, че тър-
сят страна за своя родина. 15Ако имаха предвид тази, която бяха
напуснали, можеха да се завърнат там. 16Но те копнееха за
по-добра—тоест за небесна страна. Заради това Бог не се сраму-
ва да се нарече техен Бог, защото им е приготвил град.

17Защото вярваше, Авраам бе готов да принесе в жертва Исаак,
когато Бог поиска да го изпита. Да, този, който получи обеща-
нията, бе готов да принесе в жертва единствения си син, 18за
когото Бог му бе казал: „Чрез Исаак ще дойдат потомците ти.“[2]
19Авраам разсъди, че Бог може дори да възкресява от мъртвите,
и в известен смисъл сякаш си върна Исаак оттам, когато Бог го
възпря да извърши това жертвоприношение.

20Защото вярваше, Исаак благослови Яков и Исав за онова,
което им предстоеше. 21Защото вярваше, Яков благослови всеки
от синовете на Йосиф, когато умираше, и се поклони на Бога,
подпирайки се на бастуна си.

22Защото вярваше, в края на живота си Йосиф говори за изли-
зане на израелтяните от Египет и даде наставления какво да пра-
вят с тленните му останки.

23Защото вярваха, родителите на Моисей го криха три месеца,
след като се роди. Те видяха какво хубаво дете е и не се страху-
ваха от нареждането на царя.

24Защото вярваше, когато порасна, Моисей отказа да го нари-
чат сина на фараоновата дъщеря. 25Вместо да се радва на крат-
котрайните наслади на греха, той предпочете да страда заедно с
Божия народ. 26За него позорът, изстрадан заради Месията,†
беше по-ценен от съкровищата на Египет, тъй като погледът му
беше отправен напред към обещаната му награда. 27Защото вяр-
ваше, той напусна Египет, без да се бои от гнева на царя и остана
твърд, сякаш можеше да види Онзи, който е невидим. 28Защото

---

[1]**града** Духовният „град“, наречен още „небесния Ерусалим“, където Бог живее със своя народ (Евр. 12:22). [2]**„Чрез Исаак … потомците ти“** Бит. 2:12.

вярваше, Моисей отпразнува Пасхата† и поръси с кръвта, за да не може Унищожителят[1] да докосне първородните на Израел.

29Защото вярваха, хората пресякоха Червено море, сякаш вървяха по суша. Но когато египтяните се опитаха да сторят същото, се издавиха.

30Защото израелтяните вярваха, стените на Ерихон се срутиха, след като бяха обкръжени в продължение на седем дни.

31Защото вярваше, Раав проститутката, която приятелски прие съгледвачите, не беше убита с непокорните.

32Какво още да добавя? Няма да ми стигне времето да разкажа
за Гедеон, Варак, Самсон, Йефта, Давид, Самуил и пророците.
33Тези хора имаха вяра и затова побеждаваха царства, раздаваха
правосъдие, получаваха обещания от Бога, затваряха усти на
лъвове, 34потушаваха огромни пожари, спасяваха се от острието
на меча, от слабостта печелеха сила, в битките ставаха могъщи
и обръщаха в бяг чуждите войски. 35Жените получаваха обратно
своите мъртви, които бяха възкресени. Други биваха измъчвани,
но отказваха освобождение, за да бъдат възкресени за по-добър
живот. 36Някои трябваше да търпят подигравки и бичуване, а
други—окови и затвор. 37С камъни ги умъртвяваха, с триони на
две ги разрязваха, с мечове ги убиваха. Те се скитаха облечени в
овчи и кози кожи—бедни, гонени, малтретирани. 38Светът не ги
заслужаваше. Скитаха се из пустини и планини, криеха се в
пещери и дупки в земята.

39Заради вярата си всички тези хора бяха похвалени, но не
получиха обещаното. 40За нас Бог бе предопределил нещо
по-добро, така че само заедно с нас да могат да станат съвършени.

Следвайте примера на Исус

12 Заобиколени сме от тези многобройни свидетели, затова да
отхвърлим от себе си всичко, което ни пречи, и греха,
който толкова лесно ни оплита, и с упорито постоянство да
тичаме по трудния път на надбягването, който лежи пред нас.
2Нека винаги пред погледа ни бъде Исус, който ни води в нашата
вяра и я прави съвършена. Заради радостта, която го очакваше,
той изтърпя смъртта на кръста и презря срама й, и сега е седнал
отдясно на Божия престол. 3Помислете за него—той изтърпя
такава съпротива от страна на грешниците, за да ви помогне да
не се изморите и отчаяте.

[1]**Унищожителят** За да накаже египтяните, Бог изпраща ангел да убие първородния във всеки дом (Изх. 12:29–32).

Бог е като баща

4В борбата си против греха вие още не сте се изправяли пред
смъртта. 5Нима сте забравили насърчителните думи, с които Бог
се обръща към вас като към синове:

„Сине мой, не гледай лекомислено на възпитанието от Господа.
Не се отчайвай, когато той те изобличава.
6 Защото Господ възпитава онези, които обича,
и наказва всеки, когото приема за свой син"?

Притчи 3:11–12

7Търпеливо понасяйте възпитанието, защото то показва, че Бог
се отнася към вас като към синове. Нима има син, чийто баща
да не го възпитава? 8А не ви ли възпитават като всички останали,
значи сте незаконни, а не истински синове. 9Ние всички сме
имали земни бащи, които са ни възпитавали, и ние сме ги уважавали.
Колко по-голямо тогава трябва да е подчинението ни
към нашия духовен Баща, за да живеем! 10Нашите земни бащи
ни възпитаваха за кратко и така, както считаха за най-добре, а
Бог ни възпитава за наше добро, за да можем да станем святи
като него. 11Когато ни възпитават, това не носи радост, а скръб,
но по-късно, след като сме се поучили, получаваме мир, защото
започваме да живеем праведно.

Внимавайте как живеете

12И така, повдигнете отпуснатите си ръце и заякчете слабите
си колене! 13Вървете по прави пътеки, за да не се изкълчи куцият
крак, а напротив—да оздравее.

14Старайте се да живеете в мир с всички хора и животът ви да
е свят, защото без святост никой няма да види Господа.
15Внимавайте да няма някой, който да не успее да получи
Божията благодат, да не поникне някой горчив корен, който да
причини вреда и да оскверни много други хора. 16И никой да не
върши сексуални грехове, нито да е със светски ум като Исав,
който за едно ядене продаде правото си на първороден. 17Както
знаете, по-късно той поиска да получи благословията на баща си,
но беше отхвърлен и по никакъв начин не можа да промени стореното,
въпреки че се молеше със сълзи на очи.

18Вие не сте дошли при онова, което може да бъде усетено
чрез сетивата и което изгаря с огън, нито при тъмнина, мрак
или буря,[1] 19нито при тръбен звук, нито при говорещ глас, накарал
онези, които го чуха, да се молят никога повече да не го

[1]**Стихове 18–21** Имат се предвид събитията, преживяни от народа на Израел в планината Синай и записани в Изход 9.

чуят, [20]защото не можеха да понесат това, което им се заповяд-
ваше: „Дори ако животно се докосне до планината, ще бъде
убито с камъни."[1] [21]Наистина гледката беше толкова ужасяваща,
че Моисей каза: „Треперя от страх!"[2]

[22]Не, вие сте дошли при планината Сион, при града на живия
Бог, при небесния Ерусалим, при десетките хиляди ангели,
събрали се с радост, [23]при църквата† на първородните, чиито
имена са записани в небесата, при Бога, съдията на всички хора,
при духовете на праведните, които са станали съвършени. [24]И
сте дошли при Исус, посредника на новия завет, и при поръсена-
та кръв, която говори за по-добри неща от кръвта на Авел.[3]

[25]Внимавайте да не откажете да слушате Онзи, който ви говори.
Щом не можаха да избегнат наказание онези, които отказаха да
се вслушат в гласа на този, който ги предупреждаваше на земята,
то колко по-малка е надеждата да избегнем наказанието, ако се
отвърнем от Онзи, който ни предупреждава от небесата! [26]Тогава
гласът му разтърси земята, но сега той е обещал: „Още веднъж ще
разтърся не само земята, но и небето."[4] [27]Думите „още веднъж"
показват, че всичко, което може да се поклати, ще изчезне—а
само сътвореното може да се поклати; непоклатимото ще остане.

[28]И така, щом получаваме непоклатимо царство, нека се
изпълним с признателност, за да служим на Бога по начин,
който го радва, с уважение и страхопочитание, [29]защото нашият
Бог е всепоглъщащ огън.

13 Продължавайте да се обичате като братя и сестри в
Христос. [2]Не забравяйте да сте гостоприемни, защото така,
без да знаят, някои са посрещали в домовете си ангели.
[3]Спомняйте си за затворниците сякаш сте заедно с тях в затвора.
Не забравяйте страдащите, защото и вие имате тяло, което може
да бъде подложено на страдания.

[4]Бракът трябва да се почита от всички и брачното легло да се
пази неопетнено, защото Бог ще съди сексуално неморалните и
прелюбодейците. [5]Не робувайте на любовта към парите и се
задоволявайте с това, което имате, защото Бог е казал:

„Никога няма да те изоставя. Никога няма да те напусна."
Второзаконие 31:6

[6]Затова уверено можем да кажем:

„Господ ми помага, няма защо да се страхувам.
Какво би могъл да ми стори човек?" *Псалм 118:6*

---

[1]**„Дори ако … камъни"** Изх. 19:12,13. [2]**„Треперя от страх"** Втор. 9:19. [3]**Авел** Син на Адам и Ева, убит от брат си Каин. Вж. Бит. 4:8. [4]**„Още веднъж … небето"** Агей 2:6.

7Помнете водачите си, които ви учеха на Божието послание—
размислете как живяха и как умряха, и бъдете като тях във
вярата. 8Исус Христос е същият и вчера, и днес, и завинаги.

9Не се оставяйте да ви отклонят различни учения, чужди на
Благата вест. За предпочитане е да укрепвате сърцата си с благо-
дат, а не с правила за храни, които не помогнаха на онези, които
ги спазваха.

10Имаме олтар, от който свещениците, служещи в скинията,
нямат право да ядат. 11Първосвещеникът отнася кръвта на жерт-
вените животни в Най-Святото Място като принос за греховете, а
телата на тези животни се изгарят вън от стана. 12Така и Исус
страда и умря извън градската порта, за да направи хората святи
чрез собствената си кръв. 13Затова да отидем при него извън стана
и споделим с него срама му. 14Защото тук нямаме постоянен град,
а търсим бъдещия. 15И нека чрез Исус непрестанно принасяме на
Бога жертва на възхвала, тоест плода на устните ни, изповядващи
неговото име. 16Не пропускайте да вършите добро и да споделяте
каквото имате, защото именно такива жертви радват Бога.

17Слушайте водачите си и им се подчинявайте, защото те бдят за
душите ви и ще отговарят за вас. Така те ще могат да вършат рабо-
тата си с радост, а не с болка и скръб, което няма да ви е от полза.

18Молете се за нас. Уверени сме, че съвестта ни е чиста и винаги
се опитваме да постъпваме правилно. 19Най-настоятелно ви моля
за това, за да мога час по-скоро да бъда отново изпратен при вас.

Последни думи и поздрави

20Нека Богът на мира, който чрез кръвта на вечния завет въз-
креси от мъртвите великия пастир на овцете—нашия Господ
Исус, 21ви снабди с всичко добро, за да изпълните волята му. И
нека чрез Исус Христос постигне в нас онова, което го радва. На
Исус Христос да бъде славата завинаги! Амин.

22Моля ви, братя и сестри, търпеливо да изслушате това посла-
ние, с което искам да ви насърча. То е съвсем кратко. 23Знайте,
че нашият брат Тимотей е пуснат на свобода и веднага щом при-
стигне, ще го взема със себе си и двамата ще дойдем да ви видим.

24Поздравете всички свои водачи и всички Божии хора.
Вярващите, които са в Италия, ви пращат поздрави.

25Божията благодат да бъде с всички вас.

Откровение

Йоан говори за тази книга

1 Това е откровението от Исус Христос. Бог му го даде, за да
покаже на своите слуги онова, което скоро трябва да се
случи. Христос го изяви на своя слуга Йоан, като изпрати ангела
си при него. 2Йоан свидетелства за всичко, което видя. Това е
посланието от Бога. Това е истината, която Исус Христос раз-
кри. 3Благословен е този, който чете на глас, и тези, които слу-
шат това пророческо послание и спазват написаното там, защото
времето наближава.

Йоан пише за посланията на Исус до църквите

4От Йоан до седемте църкви† в Азия†:

Благодат и мир на вас от Онзи, който е, който беше и който
идва, от седемте духа пред неговия престол 5и от Исус
Христос, верния свидетел, първия възкресен от мъртвите и вла-
детел на земните царе.

Христос ни обича и с кръвта си ни освободи от греховете ни,
6обедини ни в царство и ни направи свещеници, които да слу-
жат на Бога, неговия Баща. На него да бъде славата и силата
завинаги! Амин.

7Ето! Той идва с облаците и ще го видят всички, включително
и онези, които го пронизаха.[1] И всички народи на земята ще
скърбят заради него. Да, така ще стане! Амин.

8„Аз съм Алфата и Омегата[2]—казва Господ Бог,—Този, който
е, който беше и който идва, Всемогъщият.“

9Аз, Йоан, вашият брат, заедно с вас споделям страданието,
царството и търпението, които са в Исус. Бях заточен на остров
Патмос,[3] понеже проповядвах Божието послание и истината,
която Исус разкри. 10В Господния ден Духът ме завладя и чух
зад себе си силен, звучащ като тръба глас, 11който каза: „Запиши
това, което виждаш, в книга и я изпрати до седемте църкви†: до
Ефес, Смирна, Пергам, Тиатир, Сарди, Филаделфия и Лаодикия.“

---

[1]**онези, които го пронизаха** Вж. Йоан 19:34. [2]**Алфа и Омега** Първата и последната буква от гръцката азбука. [3]**Патмос** Малък остров в Егейско море, близо до бреговете на Мала Азия (днешна Турция).

12Обърнах се, за да видя кой ми говори. Тогава видях седем
златни свещника 13и сред свещниците един, който „приличаше на
Човешки Син“.[1] Той беше облечен в дълга до земята роба и зла-
тен пояс опасваше гърдите му. 14Главата и косата му бяха бели
като вълна—вълна, бяла като сняг, а очите му пламтяха като
огън. 15Стъпалата му бяха като нажежен в пещ излъскан бронз,
гласът му—като тътена на водопад. 16В дясната си ръка държеше
седем звезди, а от устата му излизаше меч, остър и от двете стра-
ни. Лицето му сияеше, както блести слънцето, когато е най-ярко.

17Щом го видях, аз паднах като мъртъв в краката му. Той
сложи дясната си ръка върху мен и каза: „Не се страхувай! Аз
съм Първият и Последният, 18Този, който живее. Бях мъртъв, но
погледни—сега съм жив за вечни векове и държа ключовете на
смъртта и ада. 19Затова запиши това, което видя, което става и
което ще се случи по-късно. 20Ето скритият смисъл на седемте
звезди, които видя в дясната ми ръка, и на седемте златни свещ-
ника: седемте звезди са ангелите на седемте църкви,[†] а седемте
свещника са тези седем църкви.“

Писмото на Исус до църквата в Ефес

2 „До ангела на църквата[†] в Ефес напиши:
«Ето думите на Този, който държи седемте звезди в дясната
си ръка и върви между седемте златни свещника: 2Зная делата
ти, усърдния ти труд, твоето постоянство. Зная, че не търпиш
злите хора. Ти изпита онези, които твърдят, че са апостоли, но
не са, и откри, че са лъжци. 3Прояви постоянство и понесе труд-
ности заради името ми, без да се умориш.

4Но едно имам против теб: ти изостави любовта, която имаше
в началото. 5Затова, спомни си къде беше преди да паднеш,
покай[†] се и прави това, което вършеше в началото. В противен
случай ще дойда при теб и ще отнема свещника ти от мястото
му. 6В твоя полза обаче е това, че мразиш делата на николаити-
те.[2] Аз също ги мразя.

7Който може да чува, да слуша това, което Духът казва на
църквите.[†]

На този, който победи, ще позволя да яде от дървото на живо-
та, което е в Божията градина.»“

---

[1]**приличаше на Човешки Син** Вж. Дан. 7:13–14. Исус често нарича себе си с името „Човешки Син“. [2]**николаити** Религиозна група от провинция Мала Азия, която следва лъжливи вярвания и идеи. Спомената още в 2:15.

Писмото на Исус до църквата в Смирна

8„До ангела на църквата† в Смирна напиши:
«Ето думите на Първия и Последния, който умря и отново
оживя: 9Зная за твоето страдание и бедност (макар че в действи-
телност ти си богат). Зная и за клеветите на онези, които казват,
че са юдеи, а не са. Те са синагога на Сатана. 10Изобщо не се
плаши от страданията, които те очакват. Казвам ти, че дяволът
ще хвърли някои от вас в затвора, за да ви изпита, и ще страдате
десет дни. Но бъди верен до смърт и ще ти дам венеца на живота.
11Който може да чува, да слуша това, което Духът казва на
църквите.†
Който победи, няма да пострада от втората смърт.»“

Писмото на Исус до църквата в Пергам

12„До ангела на църквата† в Пергам напиши:
«Ето думите на Този, който има меча, остър и от двете страни:
13Зная, че живееш там, където е престолът на Сатана, но въпре-
ки това оставаш верен на името ми и не се отрече от вярата си в
мен дори по времето на Антипа, моя верен свидетел, убит в
града ви, където живее Сатана.
14Въпреки това обаче, имам някои неща против теб. Сред теб
има някои последователи на учението на Валаам,[1] който подучи
Валак да вкара в грях народа на Израел, като яде храна, принесе-
на в жертва на идоли, и върши сексуални грехове.[2] 15Така е и с
теб: има някои, които следват николаитското учение. 16Затова,
покай† се! В противен случай скоро ще дойда при теб и ще се
боря срещу тези хора с излизащия от устата ми меч.
17Който може да чува, да слуша това, което Духът казва на
църквите.†
На този, който победи, ще дам от скритата манна.[3] Ще му дам
и бял камък с написано на него ново име, което ще знае само
този, който го получи.»“

Писмото на Исус до църквата в Тиатир

18„До ангела на църквата† в Тиатир напиши:
«Това са думите на Божия Син, чиито очи пламтят като огън, а
стъпалата му блестят като излъскан бронз: 19Зная делата ти,
любовта и вярата ти. Зная как служиш и познавам постоянството
ти. Зная, че сега делата ти са повече, отколкото в началото. 20Но
ето какво имам против теб—позволяваш на онази жена Йезавел

---

[1]**учението на Валаам** Вж. Числ. 22:20–25:5. [2]**сексуални грехове** Пророците в Стария Завет често наричат идолопоклонството на Израел „проституция“ (в духовен смисъл). Вж. Ер. 3:6–10; 5:7 и Ез. 16:1–43. [3]**манна** Небесна храна, изпратена от Бога на израелтяните по време на скитането им из пустинята. Вж. Изх. 16:4–36 и Евр. 9:4.

да прави каквото си иска. Тя нарича себе си пророчица,[1] с учение-
то си подмамва моите слуги да вършат сексуални грехове[2] и да
ядат храна, принесена в жертва на идоли. 21Дадох й време да се
покае,† но тя отказва да го направи и да се отвърне от сексуалните
си грехове. 22Затова ще я тръшна на легло, а онези, които прелю-
бодействат с нея, ще страдат много, ако не се променят и отвър-
нат от делата си с нея. 23Ще унищожа децата й с чума и всички
църкви† ще знаят, че аз съм Този, който познава мислите и чув-
ствата на хората. На всеки от вас ще въздам според делата му.

24А на останалите в Тиатир—вие, които не следвате това уче-
ние и не сте навлезли в това, което наричат сатанински дълби-
ни—казвам: с друго бреме няма да ви товаря; 25само се дръжте
здраво за онова, което имате, докато дойда.

26На този, който победи и до края продължава да изпълнява
каквото заповядвам, ще дам власт над народите.

27 «Той ще властва над тях с железен жезъл
и ще ги натроши на парчета като глинени съдове.»

Псалм 2:9

28Това е същата власт, която получих от своя Баща. На такъв
човек ще дам също и Зорницата.

29Който може да чува, да слуша това, което Духът казва на
църквите.†»“

Писмото на Исус до църквата в Сарди

3 „До ангела на църквата† в Сарди напиши:
«Ето думите на Този, който държи седемте Божии духа и
седемте звезди: Зная делата ти. За теб говорят, че си жив, но в
действителност си мъртъв. 2Събуди се и укрепи онези от теб,
които все още са живи, тъй като има опасност да умрат, защото
не сметнах делата ти за достатъчно добри за моя Бог. 3Така че
помни какво си получил и чул. Изпълнявай го и се покай†!
Събуди се, защото ще дойда неочаквано, като крадец, без да
знаеш кога ще те изненадам. 4Но имаш няколко души в Сарди,
които не опетниха дрехите си. Те ще вървят с мен, облечени в
бяло, защото са достойни. 5Който победи, ще бъде облечен като
тях в бели дрехи. Няма да изтрия името му от книгата на живо-
та, а ще го призная пред моя Баща и ангелите му.

6Който може да чува, да слуша това, което Духът казва на
църквите.†»“

---

[1]**пророчица** Йезавел е лъжепророчица. Тя твърди, че говори от името на Бога, но всъщност не изявява Божията истина. [2]**сексуални грехове** Пророците в Стария Завет често наричат идолопоклонството на Израел „проституция“ (в духовен смисъл). Вж. Ер. 3:6–10; 5:7 и Ез. 16:1–43.

Писмото на Исус до църквата във Филаделфия

7„До ангела на църквата† във Филаделфия напиши:
«Ето думите на Святия и Истинния—Този, който притежава
ключа на Давид. Каквото той отвори, никой не може да затвори,
и каквото той затвори, никой не може да отвори[1]: 8Зная делата
ти. Виж! Поставил съм пред теб отворена врата, която никой не
може да затвори. Зная, че си слаб, но опази учението ми и не се
отрече от името ми. 9Чуй! Ще накарам да дойдат и да паднат в
краката ти онези, които принадлежат на синагогата на Сатана.
Те казват, че са юдеи, но не са—те са лъжци. Ще разберат, че
съм обикнал теб. 10Ти изпълни заповедта ми търпеливо да пона-
сяш и затова аз на свой ред ще те пазя в часа на изпитание,
който ще дойде за целия свят, за да изпита живеещите на земята.
11Ще дойда скоро. Дръж се здраво за онова, което имаш, така
че никой да не може да ти отнеме венеца. 12Който победи, ще го
направя стълб в храма на моя Бог и той ще остане там завинаги.
Върху него ще напиша името на моя Бог и името на града на
моя Бог—новия Ерусалим, който ще слезе от небето от моя
Бог—и новото си име ще напиша.
13Който може да чува, да слуша това, което Духът казва на
църквите.†»“

Писмото на Исус до църквата в Лаодикия

14„До ангела на църквата† в Лаодикия напиши:
«Ето думите на Този, който се нарича «Амин»,† верния и
истински свидетел, владетел над всички Божии създания: 15Зная
делата ти. Зная, че не си нито студен, нито горещ. Как бих искал
да бъдеш или студен, или горещ! 16И понеже си хладък—нито
студен, нито горещ—ще те изплюя от устата си. 17Ти казваш:
„Богат съм. Забогатях и от нищо нямам нужда“, а не осъзнаваш,
че си окаян, жалък, беден, сляп и гол. 18Съветвам те да си купиш
от мен злато, пречистено в огън, за да станеш истински богат.
Купи си и бели дрехи, с които да прикриеш срамната си голота,
а също и мехлем да намажеш очите си, за да прогледнеш!
19Изобличавам и възпитавам онези, които обичам, затова поло-
жи всяко усилие и се покай†! 20Виж! Стоя пред вратата и хло-
пам. Ако някой чуе гласа ми и отвори вратата, ще вляза при
него и ще ям с него, и той ще яде с мен.
21На този, който победи, ще позволя да седне с мен на моя пре-
стол, както и аз седнах с моя Баща на неговия престол, когато
победих.

---

[1]**отвори … затвори** Вж. Ис. 22:22.

22Който може да чува, да слуша това, което Духът казва на
църквите.†»“

Йоан вижда небето

4След това погледнах и там пред мен в небето беше отворена
врата. Чух гласа, който ми бе говорил преди. Той звучеше като
тръба и ми каза: „Качи се тук и ще ти покажа какво трябва да се
случи след това.“ 2В същия миг Духът ме завладя. Пред мен в
небето имаше престол, на който седеше някой. 3Лицето на Този,
който седеше на него, сияеше като яспис и сард. Дъга с цвят на
изумруд заобикаляше престола. 4Около него имаше други двадесет
и четири престола и на престолите седяха двадесет и четири ста-
рейшини,† облечени в бяло и носещи на главите си златни венци.
5От престола идваха светкавици, тътени и гръмотевици, а пред
него горяха седем факли. Те са седемте Божии Духа. 6Пред пре-
стола имаше нещо като стъклено море, прозрачно като кристал.

Пред престола и от всичките му страни стояха четири живи
същества.[1] Те имаха очи навсякъде—и отпред, и отзад. 7Първото
живо същество приличаше на лъв, второто—на вол, третото
имаше човешко лице, а четвъртото приличаше на летящ орел.
8Всяко от тези четири живи същества имаше по шест крила и
очи, които ги покриваха навсякъде—и отвън, и отвътре. Ден и
нощ тези същества повтаряха безспир:

„Свят, свят, свят е Господ, Всемогъщият Бог,
който беше, който е и който идва!“

9Всеки път, когато тези живи същества отдават слава, чест и
благодарност на Седналия на престола и Живеещия за вечни
векове, 10двадесет и четиримата старейшини† падат пред
Седналия на престола и се покланят на Живеещия за вечни
векове. Те хвърлят венците си пред престола и казват:

11 „Господи, Боже наш!
Ти си достоен да получиш слава и чест, и власт,
защото ти сътвори всичко.
Всичко съществува и е сътворено,
защото такава бе волята ти.“

5Тогава в дясната ръка на Този, който седеше на престола, видях
свитък, изписан от двете страни и запечатан със седем печата.
2И видях един могъщ ангел, който силно извика: „Кой е достоен
да разчупи печатите и да разгърне свитъка?“ 3Но никой в небето,
нито на земята или под земята не можеше да разгърне свитъка,

---

[1]**четири живи същества** Вж. Ез. 1:1–14.

нито да надникне в него. 4И аз горчиво заплаках, защото не се
намери никой, достоен да разгърне този свитък или да погледне в
него. 5Тогава един от старейшините† ми каза: „Не плачи! Виж!
Лъвът от племето на Юда, потомъкът на Давид, победи и може да
разгърне свитъка и да счупи седемте му печата.“

6Тогава видях едно Агне да стои точно по средата пред престо-
ла. То бе заобиколено от четирите живи същества и старейшини-
те† и приличаше на заклано. Агнето имаше седем рога и седем
очи, които са седемте Божии духа, пращани по цялата земя. 7То
се приближи и взе свитъка от дясната ръка на Седналия на пре-
стола. 8И когато взе свитъка, четирите живи същества и дваде-
сет и четиримата старейшини паднаха пред Агнето. Всеки от тях
държеше арфа и златни купи, пълни с тамян, които са молитви-
те на Божиите хора. 9Те пееха нова песен:

„Ти си достоен да вземеш свитъка и разчупиш печатите му,
защото бе пожертван и с кръвта си купи за Бога
хора от всяко племе и език, раса и народ.
10 Направи ги царство и свещеници за нашия Бог
и те ще царуват на земята.“

11След това погледнах и чух гласовете на много ангели, които
бяха заобиколили престола, живите същества и старейшините.†
Техният брой бе хиляди пъти по хиляда и десетки хиляди пъти
по десет хиляди 12и те казваха със силен глас:

„Агнето, принесено в жертва, е достойно
да получи власт, богатство, мъдрост,
сила, чест, слава и благословение!“

13Тогава чух как всяко създание в небето и на земята, под
земята и в морето—да, всяко същество в цялата вселена—казва:

„На Седналия на престола, и на Агнето
да бъде благословение, чест, слава и власт за вечни векове!“

14„Амин!“—отговаряха четирите живи същества, а старейши-
ните† падаха и се покланяха.

6 Гледах как Агнето разчупва първия от седемте печата и тога-
ва чух едно от четирите живи същества да казва с подобен на
гръмотевица глас: „Ела!“ 2Погледнах и видях пред себе си бял
кон. Ездачът му държеше лък и му беше даден венец. Той дойде
като победител, за да победи.

3Когато Агнето разчупи втория печат, чух как второто живо
същество каза: „Ела!“ 4Тогава излезе друг, червен кон. На него-
вия ездач беше дадена власт да отнеме мира от земята и да нака-
ра хората да се избиват помежду си. Даден му бе и голям меч.

5Когато Агнето разчупи третия печат, чух третото живо сsærщест-
во да казва: „Ела!“ Погледнах и видях пред себе си черен кон.
Ездачът му държеше в ръката си везни. 6Тогава чух нещо като
глас, който идваше от мястото, където бяха четирите живи същест-
ва. Гласът каза: „Един хиникс† жито за един динарий† и три хиник-
са ечемик за един динарий, но не повреждай зехтина и виното!“
7Когато Агнето разчупи четвъртия печат, чух гласа на четвърто-
то живо същество да казва: „Ела!“ 8Погледнах и видях пред себе си
блед кон. Името на ездача му беше „Смърт“[1] и зад него следваше
адът. На тях бе дадена власт над една четвърт от земята, власт да
убиват, като използват войни, глад, напасти и дивите земни зверове.
9А когато разчупи петия печат, видях под олтара душите на
онези, убити заради това, че са били верни на Божието послание
и на истината, за която са се държали. 10„Докога, святи и истин-
ни Господарю?—викаха силно те.—Колко още ще чакаш, за да
осъдиш хората на земята и ги накажеш за смъртта ни?“ 11На
всеки от тях бе дадена бяла роба и им казаха да почакат още
малко, докато някои от братята и сестрите им, с които служат
заедно, загинат като тях; така броят им ще стане пълен.
12После гледах, когато той разчупи шестия печат. Настъпи
силно земетресение. Слънцето потъмня като власеница,[2] цялата
луна стана кървавочервена. 13Звездите от небето се изсипаха
върху земята като неузрели смокини, обрулени от дървото при
силен вятър. 14Небето се разцепи и се нави като свитък, а всяка
планина и остров се премести от мястото си.
15Тогава царете на земята и високопоставените, пълководците,
богатите и властните, всеки роб и всеки свободен човек се изпо-
криха в пещери и сред планински скали 16и казваха на планините
и скалите: „Срутете се върху нас и ни скрийте от очите на
Седналия на престола и от гнева на Агнето! 17Дойде великият
ден на гнева им! Кой може да го понесе?“

Сто четиридесет и четири хиляди на Израел

7 След това видях четири ангела, които стояха в четирите краи-
ща на земята и държаха четирите земни ветрове, за да не духа
вятър нито върху земята или морето, нито в дърветата. 2После
видях друг ангел, който идваше от изток и носеше печата на
живия Бог. Той извика високо на четирите ангела, които имаха
власт да навредят на земята и морето: 3„Не причинявайте вреда
на земята или на морето, нито на дърветата, докато не сложим
печат на челата на слугите на нашия Бог.“ 4Тогава чух колко

---

[1]**Смърт** Гръцката дума за „смърт“ може също да означава „напаст, чума“. Така е използвана във втората част на стиха. [2]**власеница** Груба дреха, носена при оплакване на починал.

души бяха белязани с печата—сто четиридесет и четири хиляди. И сред тях имаше хора от всяко племе на народа на Израел:

5 Белязани с печата бяха
дванадесет хиляди от племето на Юда
дванадесет хиляди от племето на Рувим,
дванадесет хиляди от племето на Гад,
6 дванадесет хиляди от племето на Асир,
дванадесет хиляди от племето на Нефталим,
дванадесет хиляди от племето на Манасий,
7 дванадесет хиляди от племето на Симеон,
дванадесет хиляди от племето на Левий,
дванадесет хиляди от племето на Исахар,
8 дванадесет хиляди от племето на Завулон,
дванадесет хиляди от племето на Йосиф
и дванадесет хиляди от племето на Вениамин.

Огромното множество

9Тогава погледнах и видях пред себе си огромна тълпа, неиз-
броимо много хора—от всяко племе и раса, от всеки народ и
език. Те стояха пред престола и пред Агнето, облечени в бели
роби и с палмови клонки в ръцете си, 10и викаха: „Победата при-
надлежи на нашия Бог, който е седнал на престола, и на
Агнето!“ 11Около престола, старейшините† и четирите живи
същества стояха всички ангели и те паднаха по очи пред престо-
ла и се поклониха на Бога, 12като казаха: „Амин!†
Благословение, слава, мъдрост, благодарност, чест, власт и сила
да бъде на нашия Бог за вечни векове. Амин!“

13Тогава един от старейшините† ме попита: „Кои са тези хора,
облечени в бели роби? Откъде дойдоха?“

14„Ти знаеш, господине“—отговорих му аз.

А той ми каза: „Това са хората, преминали голямото страда-
ние. Те изпраха робите си в кръвта на Агнето и ги направиха
чисти и бели. 15Затова сега са пред Божия престол и ден и нощ
му се покланят в неговия храм, а Седналият на престола ще ги
закриля. 16Те никога вече няма да са гладни, нито пък жадни;
нито слънце ще ги гори, нито жега. 17Агнето по средата пред
престола ще бъде техният пастир и ще ги заведе при извори с
животворна вода, а Бог ще изтрие всяка сълза от очите им.“

Седмият печат

8 Когато Агнето разчупи седмия печат, в небето се възцари
тишина за около половин час. 2И видях седемте ангела, които
стоят пред Бога. Дадоха им седем тръби.

3Тогава дойде друг ангел—със златно кандило—и застана до
олтара. Дадоха му много тамян, за да го принесе заедно с молит-
вите на всички Божии хора върху златния олтар пред престола.
4Димът от тамяна се издигна от ръката на ангела към Бога заед-
но с молитвите на Божиите хора. 5Тогава ангелът взе кандилото,
напълни го с огън от олтара и го хвърли на земята. Чуха се гръ-
мотевици и тътен, блеснаха светкавици и земята се разтресе.

Седемте ангела надуват тръбите си

6Тогава седемте ангела със седемте тръби се приготвиха да ги
надуят.

7Първият ангел наду тръбата си и над земята бяха хвърлени
град и огън, смесени с кръв, и изгоря една трета от земята, една
трета от дърветата и цялата зелена трева.

8Вторият ангел наду тръбата си и тогава нещо, подобно на
пламтяща огромна планина, бе хвърлено в морето и една трета
от него се превърна в кръв. 9Умря една трета от живите същест-
ва в морето и една трета от корабите бе унищожена.

10Третият ангел наду тръбата си и огромна звезда като горяща
факла падна от небето върху една трета от реките и върху вод-
ните извори. 11Името на звездата е Пелин и затова една трета от
водата се превърна в пелин и много хора, които пиха от тази
вода, умряха, защото тя беше станала горчива.

12Четвъртият ангел наду тръбата си и тогава една трета от
слънцето, една трета от луната и една трета от звездите бяха
поразени. Една трета от небесните светила стана тъмна и затова
една трета от деня и една трета от нощта останаха без светлина.

13Докато наблюдавах това, чух как един орел, летящ високо в
небето, извика силно: „Горко! Горко! Горко на жителите на
земята, когато се чуе звукът на другите тръби, които останалите
три ангела ще надуят.”

9 Петият ангел наду тръбата си и видях една звезда да пада от
небето на земята—на нея бе даден ключът от ямата, водеща
към бездната.[1] 2Тя отключи ямата, водеща към бездната и оттам
излезе дим като от огромна пещ. Слънцето и въздухът потъмня-
ха от този дим. 3Тогава от дима наизлязоха скакалци върху
земята, на които беше дадена сила като тази на земните скорпи-
они. 4Казаха им да не причиняват вреда нито на тревата по земя-
та, нито на някое от растенията, нито на някое от дърветата, а
само на хората, които нямат Божия печат на челата си. 5На тях
им бе дадена сила не да убиват хората, а само да ги мъчат пет
месеца и те да страдат така, както страда човек, ужилен от скор-

[1]**бездна** Вж. Откр. 20:1–3.

пион. 6През онези дни хората ще търсят смъртта, но няма да я
намерят; ще копнеят да умрат, но смъртта ще им се изплъзва.

7Скакалците приличаха на готови за битка коне. На главите си
носеха нещо подобно на златни венци, а лицата им бяха като на
хора. 8Косите им бяха като женски коси, а зъбите им—като на
лъвове. 9Гърдите им бяха като железни брони, а шумът от кри-
лете им—като грохот от многобройни, препускащи в бой коне и
колесници. 10Скакалците имаха опашки с жило като на скорпио-
ни. В тези опашки беше силата им да нараняват хората пет месе-
ца. 11Скакалците имаха цар, който беше ангелът на бездната.
Неговото име на еврейски е Авадон, а на гръцки—Аполион.[1]

12Първото горко премина, но ето, след него идват още две.

13Шестият ангел наду тръбата си и чух глас, идващ откъм
четирите рога на златния олтар пред Бога. 14Гласът каза на шес-
тия ангел с тръбата: „Освободи четирите ангела, които са вързa-
ни край голямата река Ефрат.“ 15И тогава бяха освободени чети-
рите ангела, които бяха подготвяни точно за този час, ден,
месец и година. Те бяха освободени, за да убият една трета от
човечеството. 16Чух колко конника има в тяхната войска. Броят
им бе двеста милиона.

17Във видението ми конете и техните ездачи ми изглеждаха
така: бяха облечени в брони червени като огън, сини като хиа-
цинт и жълти като сяра. Главите на конете бяха като лъвски, а
от устите им излизаше огън, дим и сяра. 18Една трета от хората
на земята бяха избити от тези три напасти—огъня, дима и сяра-
та, които излизаха от устите им. 19Силата на конете беше в усти-
те и в опашките им. Опашките им приличаха на змии и имаха
глави, с които хапеха и нараняваха хората.

20Останалите хора по земята, които не бяха убити от тези
напасти, въпреки всичко не се покаяха† и не се отвърнаха от сто-
реното от ръцете им. Те продължиха да се покланят на демони и
идоли, направени от злато, сребро, бронз, камък и дърво, които
не могат нито да виждат, нито да чуват, нито да вървят. 21Те не
се покаяха† и не се отвърнаха нито от убийствата си, нито от
магиите си, нито от сексуалните си грехове, нито от кражбите си.

Ангелът и малкият свитък

10 После видях да слиза от небето един друг силен ангел,
който беше обвит в облак. Той имаше дъга около главата
си, лице като слънце и крака като огнени стълбове. 2В ръката си
държеше малък разгърнат свитък. С десния си крак стъпи върху
морето, а с левия—върху земята 3и извика силно като рев на

---

[1]**Авадон, Аполион** И двете имена означават „унищожител“. В Стария Завет Авадон е
името на мястото на смъртта (Йов 26:6; Пс. 88:11).

лъв. След като извика, гласовете на седемте гръмотевици прого-
вориха 4и веднага щом седемте гръмотевици бяха говорили, аз
се приготвих да пиша, но чух глас от небето: „Не записвай това,
което казаха седемте гръмотевици! Запази го в тайна!“

5Тогава ангелът, когото видях да стои върху морето и земята,
вдигна дясната си ръка към небето 6и се закле в Онзи, който живее
за вечни векове, който сътвори небето и всичко в него, земята и
всичко в нея, морето и всичко в него. Ангелът каза: „Повече отла-
гане няма да има. 7Но когато дойде време да се чуе седмият ангел,
когато той се готви да надуе тръбата си, ще се изпълни тайният
план на Бога, както Бог го възвести на своите слуги—пророците.“

8Тогава отново чух същия глас, който идваше от небето. Той
ми каза: „Иди и вземи разтворения свитък в ръката на ангела,
който стои върху морето и земята.“

9И така, аз отидох при ангела и го помолих да ми даде малкия
свитък. Той ми каза: „Вземи го и го изяж—на стомаха ще ти
загорчи, но в устата ти ще бъде сладък като мед.“ 10Взех малкия
свитък от ръката на ангела и го изядох. В устата ми беше сла-
дък като мед, но когато го изядох, на стомаха ми загорча.
11Тогава той ми каза: „Отново трябва да пророкуваш за много
народи, раси, езици и царе.“

Двамата свидетели

11 Тогава ми дадоха пръчка за мерене—една тръстика—и ми
казаха: „Иди и измери Божия храм и олтара и преброй
онези, които се покланят там. 2Но подмини външния двор и не
го измервай, защото е даден на езичниците. Четиридесет и два
месеца те ще тъпчат святия град. 3И аз ще дам власт на моите
двама свидетели, които ще пророкуват в продължение на хиляда
двеста и шестдесет дни и ще бъдат облечени във власеници.[1]“
4Тези свидетели са двете маслинови дръвчета и двата свещника,
които стоят пред Господа на земята. 5Ако някой се опита да ги
нарани, от техните усти ще излезе огън, който ще погълне вра-
говете им. И така ще умре всеки, който поиска да им навреди.
6Тези свидетели имат силата да заключат небето, за да не падне
и капка дъжд през дните, когато пророкуват. Те също имат сила
да превърнат водите в кръв и могат да поразят земята с всякакви
напасти, когато си пожелаят.

7Щом свършат мисията си, звярът, който излиза от бездната,
ще воюва против тях. Той ще ги победи и ще ги убие. 8Труповете
на двамата свидетели ще останат да лежат на улицата на големия
град, наречен символично Содом[†] и Египет—градът, където тех-

---

[1]**власеница** Груба дреха, носена при оплакване на починал.

ният Господ беше разпънат на кръст. 9Три дни и половина хора от
всяка раса, племе, език и народност ще гледат труповете им, но
няма да разрешат да ги погребат. 10Жителите на земята ще зло-
радстват над телата им, ще празнуват и ще си изпращат подаръци,
защото тези двама пророци бяха измъчвали земните жители.

11Но след тези три дни и половина Бог отново им вдъхна
живот. Те се изправиха на крака и ужас обзе онези, които ги
видяха. 12Тогава двамата пророци чуха силен глас от небето,
който им каза: „Елате тук горе!“ И те се издигнаха към небето в
облак пред очите на враговете си.

13Точно в този момент земята силно се разтресе и една десета
от града се срути. Седем хиляди души бяха убити при земетресе-
нието, а останалите много се изплашиха и отдадоха слава на
Бога на небето.

14Премина второто горко, но скоро идва третото.

Седмата тръба

15И седмият ангел наду тръбата си и тогава в небето се разне-
соха силни гласове:

„Властта над света сега принадлежи
на нашия Господ и на неговия Месия†
и той ще царува за вечни векове!“

16Двадесет и четиримата старейшини,† които седяха на престо-
лите си пред Бога, паднаха по очи и се поклониха на Бога, 17като
казаха:

„Господи, Боже Всемогъщ, който си и който беше!
Благодарим ти за това, че упражни огромната си власт
и започна да царуваш!
18 Езичниците се бяха разгневили,
но сега дойде твоят гняв.
Настъпи времето да съдиш мъртвите
и да възнаградиш своите слуги—пророците,
святите ти хора и всички, които те почитат—
ниско и високопоставени.
Настъпи времето да унищожиш онези,
които унищожават земята!“

19Тогава Божият храм в небето се разтвори и вътре в храма му
се видя ковчегът с неговия завет.[1] И се явиха светкавици, тътен и
гръмотевици, стана земетресение и заваля силна градушка.

[1]**ковчегът с неговия завет** В Най-Святото Място в старозаветния храм има ковчег (кутия, сандък), който съдържа завета, сключен от Бога с неговия народ (Изх. 25:10–22; III Цар. 8:1–9; Евр. 9:4).

Жената и змеят

12 И тогава в небето се яви велико знамение—жена, облечена
със слънцето, стъпила върху луната, и с корона от дванадесет
звезди на главата си. [2]Тя беше бременна и викаше от болки, защо-
то започваше да ражда. [3]След това в небето се яви и друго знаме-
ние—огромен червен змей със седем глави, десет рога и седем
диадеми—по една на всяка от главите му. [4]Опашката му повлече
една трета от звездите на небето и ги хвърли на земята. Змеят
застана пред жената, която щеше да ражда, защото искаше да
изяде детето й веднага щом се роди. [5]Тя роди момче, син, опреде-
лен да управлява всички народи с железен жезъл. Детето й обаче
беше грабнато и отнесено при Бога и неговия престол. [6]Жената
избяга в пустинята, където Бог й беше приготвил място, за да
може там да се грижат за нея хиляда двеста и шестдесет дни.

[7]Тогава в небето избухна война: Михаил[1] и ангелите му се сра-
жаваха срещу змея, а змеят се сражаваше срещу него заедно със
своите ангели. [8]Но не беше достатъчно силен и той и ангелите му
загубиха мястото си в небето. [9]Големият змей—тази древна змия,
наричана дявол и Сатана, която заблуждава целия свят—беше
свален от небето. Изхвърлиха го на земята заедно с ангелите му.

[10]Тогава чух силен глас в небето: „Сега дойде спасението и
силата, и царството на нашия Бог, и властта на неговия Месия,[†]
защото беше изхвърлен обвинителят на братята и сестрите ни,
който ден и нощ ги обвинява пред нашия Бог. [11]Те го победиха
чрез кръвта на Агнето и чрез истината, която известиха. Те не
милееха за живота си и не се страхуваха от смъртта. [12]Така че
радвайте се, небеса, и вие, които живеете в тях! Но горко на вас,
земя и море, защото дяволът слезе при вас, изпълнен с гняв,
понеже знае, че не му остава много време.“

[13]Когато змеят видя, че е изхвърлен на земята, започна да гони
жената, родила момчето. [14]Но жената получи двете крила на
огромния орел, за да може да прелети в пустинята до мястото,
където да се грижат за нея три години и половина и да бъде
далеч от змията. [15]Тогава змията изля от устата си вода като
река след жената, за да я помете и удави. [16]Но земята помогна на
жената, като разтвори устата си и погълна реката, която змеят бе
излял от устата си. [17]Тогава змеят страшно се разгневи на жената
и тръгна да воюва с останалите й потомци—онези, които спазват
заповедите на Бога и се държат за истината, която Исус разкри.

[18]Змеят застана на морския бряг.

---

[1]**Михаил** Архангелът—водач на Божиите ангели. Вж. Юда 9.

Двата звяра

13 Тогава видях от морето да се издига звяр, който имаше
десет рога и седем глави. На всеки рог имаше диадема, а на
главите му бяха написани богохулни имена. 2Звярът, който
видях, приличаше на леопард, но лапите му бяха като на мечка,
а устата му—като на лъв. Змеят даде на звяра силата си, престо-
ла си и голяма власт. 3Една от главите на звяра изглеждаше като
смъртноранена, но смъртоносната рана заздравя и цялата земя
се смая и тръгна след звяра. 4Всички се покланяха на змея,
защото беше дал власт на звяра. Покланяха се и на звяра и каз-
ваха: „Кой е като звяра? Кой може да излезе насреща му?“
5На звяра беше позволено да изрича горди думи и богохулства
и да упражнява властта си четиридесет и два месеца. 6И той
отвори устата си за хули против Бога, оскърбяваше името му,
обиталището му и онези, които живеят в небето. 7Разрешено му
бе да воюва против Божиите святи хора и да ги победи; дадена
му бе власт над всяко племе, раса, език и народ. 8Всички земни
жители ще му се поклонят—всички от началото на света, чиито
имена не са записани в книгата на живота. А това е книгата на
Агнето, принесено в жертва.
9Който може да чува, да слуша:

10 „Ако на някого е отредено да бъде пленник,
пленник ще бъде.
Ако на някого е отредено да загине от меч,
от меч ще загине.“

Това означава, че Божиите святи хора трябва търпеливо да
понасят и да имат вяра.
11Тогава видях друг звяр, издигащ се от земята. Той имаше два
рога като на агне, но говореше като змей. 12Този звяр стоеше
пред първия звяр и имаше същата власт и я използваше така, че
да накара земята и нейните жители да се поклонят на първия
звяр—онзи, чиято смъртоносна рана беше заздравяла. 13Вторият
звяр извърши велики знамения и дори можа да свали от небето
огън на земята пред очите на хората. 14С тези знамения, които
му бе позволено да върши в присъствието на първия звяр, той
измами жителите на земята. Убеди ги да направят идол по обра-
за на първия звяр—онзи, който бе ранен с меч и въпреки това
оживя. 15И понеже му беше дадена власт, вторият звяр вдъхна
живот на образа на първия звяр. Идолът можеше не само да
говори, но и да заповядва да бъдат убивани всички, които не са
се поклонили на образа му. 16Вторият звяр накара всички хора—
ниско и високопоставени, богати и бедни, свободни и роби—да
бъдат белязани на дясната си ръка или на челото си, 17така че

никой да не може нито да купува, нито да продава, ако няма
този белег, който е името на звяра или числото, съответстващо
на името му. 18Който е умен, може да открие значението на чис-
лото на звяра. За това е нужна мъдрост, защото то съответства
на името на човек. Числото му е 666.

Песента на откупените

14 Тогава погледнах и видях пред себе си Агнето, застанало
на планината Сион.[1] С него бяха сто четиридесет и четири
хиляди души, на чиито чела беше написано името му и името на
неговия Баща. 2И от небето чух глас като тътен от прииждаща
вода, като силен гръм. Гласът, който чух, звучеше като арфисти,
свирещи на арфите си. 3Те пееха нова песен пред престола, чети-
рите живи същества и старейшините.† Никой друг освен тези сто
четиридесет и четири хиляди души, откупени от света, не може-
ше да научи тази песен. 4Това са хората, които не се омърсиха с
жени и останаха чисти.[2] Те следват Агнето навсякъде и бяха
откупени измежду останалите хора. Те са първата част от жът-
вата, отделена за Бога и Агнето. 5Техните усти не произнесоха
нито една лъжа. Те са неопетнени.

Трите ангела

6Тогава високо в небето видях да лети друг ангел. Той имаше
вечно благовестие, за да го проповядва на жителите на земята—
на всеки народ, племе, език и раса. 7Ангелът каза високо:
„Страхувайте се от Бога и го прославяйте, защото настъпи часът
на неговия съд. Поклонете се на Този, който сътвори небето,
земята, морето и водните извори.“

8След него се появи втори ангел и каза: „Падна! Падна велика-
та Вавилон, която накара всички народи да пият виното на ней-
ното блудство, което предизвиква Божия гняв!“

9Последва ги друг, трети ангел, който каза високо: „Който се
покланя на звяра и на неговия идол и бъде белязан със знака му на
челото си или на ръката си, 10също ще пие от виното на Божия
гняв, приготвено неразредено в чашата на неговата ярост, и с горя-
ща сяра ще бъде измъчван пред святите ангели и пред Агнето.
11Димът от мъченията на тези хора ще се издига за вечни векове.
Ден и нощ няма да има покой за онези, които се покланят на звяра
и идола му и които са белязани с името му. 12Това означава, че
Божиите святи хора трябва търпеливо да понасят, трябва да изпъл-
няват заповедите на Бога и да пазят вярата си в Исус.“

[1]**Сион** Ерусалим. Тук означава духовния град, където Божият народ ще живее с Бога.
[2]**чисти** Букв.: „девствени“. Вж. 2 Кор. 11:2.

13Тогава чух глас от небето, който каза: „Запиши! Отсега нататък
благословени ще са хората, които бяха в Господа, когато умряха“.

„Да—казва Духът,—така е. Сега те могат да отпочинат от
тежкия си труд, защото делата им ще ги следват.“

Земната жътва

14Тогава погледнах и видях пред себе си бял облак, а на облака
седеше един, който приличаше на Човешки Син,[1] със златен
венец на главата и остър сърп в ръката. 15След това от храма
излезе друг ангел и извика високо към Този, който седеше на
облака: „Хващай сърпа и жъни! Дойде времето за жътва—пло-
дът на земята е узрял.“ 16Седящият на облака размаха сърпа си
над земята и реколтата беше ожъната.

17После от храма в небето излезе още един ангел с остър сърп
в ръката. 18След това от олтара излезе друг, който имаше власт
над огъня, и високо извика към онзи с острия сърп: „Хващай
острия си сърп и обери гроздето от лозата на земята, защото
гроздовете ѝ са зрели“. 19Ангелът размаха сърпа си над земята,
обра гроздето ѝ и го хвърли в големия лин[2] на Божия гняв.
20Гроздето беше стъпкано в лина извън града. От лина потече
кръв, достигна до юздите на конете и заля всичко в радиус от
около триста километра.

Ангелите с последните напасти

15 Тогава в небето видях друго знамение. То беше голямо и
удивително: седем ангела носеха седемте напасти, послед-
ните, с които свършва Божият гняв.

2След това видях нещо, което приличаше на стъклено море,
примесено с огън. До него стояха всички, които бяха победили
звяра, идола му и числото на името му. Те държаха арфите,
които Бог им бе дал, 3и пееха песента на Божия слуга Моисей
и песента на Агнето:

„Велики и чудни са делата ти, Господи, Боже Всемогъщ!
Правилни и верни са пътищата ти, Царю на народите!
4 От теб, Господи, ще се страхува всеки
и името ти ще прославя,
защото само ти си свят.
Всички народи ще дойдат и ще ти се поклонят,
защото всеки видя справедливите ти присъди.“

---

[1]**Човешки Син** Вж. Дан. 7:13–14. Исус често нарича себе си с името „Човешки Син“.
[2]**лин** Голям съд (бъчва), в който се слага гроздето и се смачква за вино.

5След това погледнах и видях как небесният храм (шатрата на
свидетелството[1]) се отвори. 6Седемте ангела, които носеха седем-
те напасти, излязоха оттам, облечени в чист и искрящ фин лен,
със златни пояси около гърдите. 7Едно от четирите живи същест-
ва подаде на седемте ангела седем златни чаши, пълни с гнева на
Бога, който живее за вечни векове. 8Храмът се изпълни с дима
от Божията слава и сила. Никой не можеше да влезе в него,
преди да се изпълнят седемте напасти, носени от седемте ангела.

Купите, пълни с Божия гняв

16 Тогава от храма чух силен глас, който каза на седемте
ангела: „Вървете и излейте върху земята седемте купи с
Божия гняв."

2Излезе първият ангел и изля върху земята своята купа. Тогава
всички, които имаха белега на звяра и които се покланяха на
неговия идол, се покриха с ужасни, болезнени рани.

3Вторият ангел изля купата си в морето и то се превърна в кръв,
подобна на кръвта на мъртвец, и всичко живо в морето измря.

4Третият ангел изля купата си върху реките и водните извори
и те се превърнаха в кръв. 5И чух ангелът на водите да казва:

„Ти, който си и който беше, Святият!
Справедлив си, като даваш тези присъди.
6 Проляха кръвта на святите хора и пророците,
сега им даде да пият кръв. Това заслужават!"

7Тогава чух олтарът да казва:

„Да, Господи, Боже Всемогъщ,
истинни и правилни са присъдите ти!"

8Четвъртият ангел изля купата си върху слънцето. Разреши се
на слънцето да изгаря хората с огън 9и то ги изгори със силна
жега. Хората похулиха името на Бога, който имаше власт над
тези напасти, но отказаха да се покаят† и не го прославиха.

10Петият ангел изля купата си върху престола на звяра и него-
вото царство потъна в мрак. Хората си прехапаха езиците от
болка, 11похулиха Бога на небето заради болките и раните си, но
отказаха да се покаят† и отвърнат от делата си.

12Шестият ангел изля купата си върху великата река Ефрат.
Водите й пресъхнаха, за да се подготви пътя на царете, които

---

[1]**шатра на свидетелството** В Стария Завет така се нарича онази част от Святото Място, където се пазят Десетте Заповеди, написани на каменни плочи. Те са „свидетелството" или „доказателството" за Божия Завет с народа му. Там е Божието присъствие (Вж. Изх. 25:8–22) и имат право да влизат единствено първосвещениците веднъж годишно.

трябваше да дойдат от изток. 13Тогава видях три зли духа, прили-
чащи на жаби. Те излязоха от устата на змея, от устата на звяра
и от устата на лъжепророка. 14Те са демонски духове и имат
власт да вършат знамения. Те отидоха при царете на целия свят,
за да ги съберат за битката във великия Ден на Всемогъщия Бог.

15„Чуйте! Ще дойда неочаквано, както идва крадец. Благословен
е онзи, който е нащрек и пази дрехите си, за да не ходи гол и да
не гледат хората онова, което се срамува да покаже пред другите.“

16Злите духове събраха царете на мястото, наречено на еврей-
ски Армагедон.

17Седмият ангел изля купата си върху въздуха и откъм престола
в храма се чу силен глас, който каза: „Свърши се!“ 18И се засвят-
ка, затрещя и загърмя. Земята силно се разтресе. Това беше
най-страшното земетресение от появата на човека на земята.
19Великият град се разцепи на три, а градовете на езичниците се
срутиха. Бог не забрави да накаже и великата Вавилон и й даде
чашата с виното на своя яростен гняв. 20Всички острови изчезнаха
и вече нямаше планини. 21Огромни камъни, всеки тежък по един
талант,† се изсипаха като градушка от небето върху хората. Те
похулиха Бога заради напастта с градушката, която беше жестока.

Жената върху звяра

17 Тогава един от седемте ангела с купите дойде и ми каза: „Ела
и ще ти покажа наказанието, което ще сполети голямата
блудница, седяща над много води. 2С нея земните царе блудстваха,
жителите на земята се опиха с виното на нейното блудство.“

3След това бях завладян от Духа и ангелът ме отнесе в пусти-
нята. Там видях жена, възседнала ален звяр със седем глави и
десет рога, който бе целият изписан с богохулни имена. 4Жената
беше облечена в пурпурно и алено, беше обкичена със злато,
скъпоценни камъни и перли. В ръката си държеше златна чаша,
пълна с гнусотии и с мръсотията на блудството й. 5На челото й
беше написано име с тайно значение:

ВЕЛИКАТА ВАВИЛОН,
МАЙКАТА НА БЛУДНИЦИТЕ
И НА ВСИЧКИ ЗЕМНИ ГНУСОТИИ

6Видях, че жената беше пияна от кръвта на Божиите святи
хора и кръвта на онези, които бяха убити, защото се държаха за
истината, известена от Исус.

Бях напълно смаян, когато я видях, 7а ангелът ми каза: „Защо
се чудиш? Ще ти разкрия тайната на жената и на звяра, който е
възседнала—звяра със седемте глави и десетте рога. 8Звярът,
който видя, някога беше жив, а сега не е, но той ще излезе от

бездната и ще тръгне към своята гибел. Жителите на земята, чиито имена не са записани в книгата на живота от сътворението на света досега, ще останат смаяни, когато видят звяра, защото той беше, а вече не е, и все пак ще дойде.

9За да се разбере това, е нужен мъдър ум. Седемте глави са седем хълма, върху които седи жената. Те са също и седем царе.
10Първите пет са вече мъртви, един царува сега, а последният още не е дошъл, но когато дойде, ще остане само за малко.
11Звярът, който някога беше жив, а сега не е, е осмият цар. Той е един от седемте и върви към своята гибел.

12Десетте рога, които видя, са десет царе, които още не са започнали да царуват. Те ще получат власт да царуват един час със звяра.
13Тяхната цел е еднаква и ще дадат силата и властта си на звяра.
14Те ще воюват против Агнето, но Агнето ще ги победи, защото е Господар на господарите и Цар на царете. То ще ги победи заедно с избраните си верни последователи, които е призовало.“

15И ангелът ми каза: „Нали видя водите, върху които седи блудницата? Това са хората от различните раси, народи и езици.
16Звярът и десетте рога, които видя, ще мразят блудницата, ще й отнемат всичко и ще я оставят гола. Те ще изядат плътта й и ще я изгорят в огън.
17Защото Бог ги накара да искат да изпълнят намерението му: водени от една цел, да дадат царската си власт на звяра, докато се изпълнят Божиите думи.
18Жената, която видя, е великият град, който властва над земните царе.“

Разрушението на Вавилон

18 След това видях от небето да се спуска друг ангел, който имаше голяма власт и блясъкът му озари земята.
2Той извика с мощен глас:

„Падна! Падна великата Вавилон
и стана жилище на демони
и свърталище на всякакви зли духове,
свърталище на всякакви нечисти и омразни птици,
3 защото всички народи
пиха от виното на блудството й,
което предизвиква Божия гняв.
Земните царе блудстваха с нея
и земните търговци забогатяха
благодарение на великия й разкош.“

4Тогава чух друг глас от небето да казва:

„Излезте от нея, народе мой,
за да не участвате в греховете й
и да не ви сполетят напастите, които я очакват,

5 защото греховете й стигнаха чак до небето
и Бог си спомни престъпленията й.
6 Отплатете й се така, както тя ви се отплати.
Отплатете й се двойно за делата й:
в чашата, която тя приготви за другите,
пригответе за нея двойно по-силно вино.
7 Колкото възхваляваше себе си и живееше в разкош,
толкова мъчения и скръб й върнете,
защото в сърцето си тя казва:
«Седя като царица, не съм вдовица и никога няма да ридая.»
8 Затова в един ден ще я сполетят напастите,
определени за нея:
смърт, ридание и глад, и огън ще я погълне,
защото силен е Господ Бог, който я съди!“

9Когато видят дима от изгарянето й, земните царе, които са
блудствали с нея и са живяли в разкоша й, ще ридаят и ще я оплак-
ват. 10Ужасени от мъченията й, те ще стоят надалеч и ще казват:

„Горко, горко ти, граде велик,
Вавилоне, граде могъщ!
За един час присъдата ти се изпълни!“

11Ще плачат и ще скърбят за нея и земните търговци, защото
няма да има вече кой да купува стоките им—12стоки от злато и
сребро, скъпоценни камъни и перли, фин лен, пурпурен плат,
коприна, ален плат, различни видове цитрусово дърво и изделия
от слонова кост, от скъпо дърво, бронз, желязо и мрамор,
13канела, мехлем и тамян, миро и ливан, вино и зехтин, брашно
и пшеница, добитък и овце, коне и колесници, човешки тела и
човешки живот. 14И ще кажат:

„Отидоха си от теб всички хубави неща,
за които копнееше.
Изчезнаха разкошът и блясъкът ти
и никога вече не ще ги имаш.“

15Ужасени от мъченията й, търговците ще стоят надалеч. Те
забогатяха, като й продаваха тези стоки и ще плачат и скърбят
за нея, 16и ще казват:

„Горко, горко ти, граде велик!
Ти, която бе облечена във фин лен, в пурпурно и алено,
и бе обкичена със злато, скъпоценни камъни и перли!
17 Защото цялото това богатство
бе унищожено само за един час!“

Капитаните на кораби и всички, които пътуват по море, моря-
ците и онези, които се прехранват от морето, се спряха далеч от
Вавилон 18и като видяха дима от изгарянето й, извикаха: „Нима
някога е имало град, велик като този?“ 19Хвърлиха прах на гла-
вите си и ридаейки, през сълзи извикаха:

„Горко, горко ти, граде велик!
Благодарение на нейното богатство забогатяха всички,
които имат кораби в морето,
но само за час бе унищожена!
20 Радвай се за това, небе!
Радвайте се, Божии свети хора, апостоли и пророци!
Бог я наказа за това, което ви стори!“

21Тогава един силен ангел вдигна камък, голям колкото воде-
ничен, хвърли го в морето и каза:

„Така стремително ще бъде сринат
великият град Вавилон,
за да не бъде никога вече открит.

22Никога вече не ще се чуе в теб музиката на арфисти и музи-
канти, на флейти и тръби. Никога вече в теб няма да работи нито
един майстор от какъвто и да е занаят. Никога вече в теб няма да
се чуе шум от воденичен камък. 23Никога вече в теб няма да
бъде запалена светлина. Никога вече в теб няма да говорят мла-
доженец и невестата му. Твоите търговци бяха най-великите
хора на света. Всички народи бяха заблудени от магиите ти.
24Вавилон е виновна за кръвта на пророците, на Божиите свети
хора и на всички, заклани на земята.“

Хората на небето прославят Бога

19 След това чух силен глас като огромни тълпи от хора в
небето, които пееха:

„Алилуя!
Спасение, слава и сила на нашия Бог!
2 Истинни и правилни са неговите присъди.
Той осъди великата блудница,
която поквари земята с блудството си.
Той й отмъсти за кръвта на своите слуги.“

3И отново запяха:

„Алилуя!
Димът от нейното изгаряне ще се издига за вечни векове!“

4Тогава двадесет и четиримата старейшини† и четирите живи
същества паднаха пред Бога, който бе седнал на престола, покло-
ниха му се и казаха:

„Амин! Алилуя!“

5И от престола се чу глас, който каза:

„Възхвалете нашия Бог,
всички вие, които сте негови слуги,
и всички вие, ниско и високопоставени,
които го почитате!“

6После чух нещо, което приличаше на гласа на огромни
тълпи. То звучеше като грохот на мощен водопад, като тътен от
силни гръмотевици:

„Алилуя!
Нашият Господ, Богът Всемогъщ, започна да царува!
7 Да се радваме и веселим, и прославяме Бога,
защото дойде време за сватбата на Агнето
и невестата му вече се е приготвила.
8 Дадоха й да облече фин лен, чист и блестящ.“

(Финият лен представлява праведните дела на Божиите святи хора.)
9Тогава ангелът ми каза: „Запиши: Благословени са поканени-
те на сватбеното празненство на Агнето“. И после ми каза: „Това
са истинските думи на Бога.“
10Аз паднах в краката му да му се поклоня, но той ми каза:
„Не прави това! И аз съм слуга като теб и братята ти, които се
държат за истината, която Исус разкри. На Бога се поклони,
защото истината, която Исус разкри, е Духът на пророчеството.“

Ездачът на белия кон

11Тогава видях небето разтворено, а пред мен—бял кон, чийто
ездач се наричаше Верен и Истинен, защото справедливо съди и
воюва. 12Очите на конника пламтяха като огън, а на главата си
имаше много диадеми. Върху него беше написано име, което
никой друг освен него не знае. 13Облечен бе в роба, потопена в
кръв, и името му бе „Божието Слово“. 14Облечени във фин
лен—бял и чист, възседнали бели коне, го следваха небесните
войски. 15От устата на конника излизаше остър меч, за да порази
с него народите. Той ще ги управлява с железен жезъл и ще
стъпче гроздето в лина на яростния гняв на Всемогъщия Бог.
16На робата му и на бедрото му беше написано името му:

ЦАР НА ЦАРЕТЕ И ГОСПОДАР НА ГОСПОДАРИТЕ

17Тогава видях един ангел, застанал върху слънцето, който
силно извика към всички птици, летящи високо в небето: „Елате
и се съберете за великото празненство на Бога, 18за да ядете от
плътта на царе, пълководци и храбреци, от плътта на коне и тех-
ните ездачи, от плътта на всички—свободни и роби, ниско и
високопоставени.“

19Тогава видях звяра и земните царе заедно с войските им,
събрани за войната срещу конника и неговата войска. 20Звярът
беше пленен, а с него и лъжепророкът, който вършеше знаменията
в негово присъствие. С тях лъжепророкът заблуждаваше хората,
които бяха белязани с печата на звяра и се покланяха на идола му.
И звярът, и лъжепророкът бяха хвърлени живи в огненото езеро с
горяща сяра, 21а войските им бяха избити с меча, излизащ от уста-
та на конника, и всички птици ядоха от плътта им до насита.

Хилядата години

20 И видях от небето да се спуска ангел, който държеше в
ръката си ключа за бездната и една голяма верига. 2Той
хвана змея—древната змия—който е дяволът или Сатана, и го
върза за хиляда години. 3После го хвърли в бездната, заключи я
и я запечата над змея, за да не може той да подмамва народите,
докато не изтекат тези хиляда години. След това той щеше да
бъде пуснат за малко на свобода.

4После видях няколко престола, върху които седяха онези, на
които бе дадена властта да съдят. Видях и душите на хората,
които бяха обезглавени заради това, че са били верни на истина-
та, която Исус разкри, и на Божието послание. Те не се бяха
поклонили на звяра, нито на идола му, и не бяха приели печата
му върху челата или ръцете си. Тези хора оживяха и царуваха с
Христос хиляда години. 5(Другите мъртъвци не оживяха, докато
не свършиха хилядата години.) Това е първото възкресение.
6Благословени и святи са онези, които участват в първото въз-
кресение. Над тях втората смърт няма власт. Те ще бъдат свеще-
ници на Бога и на Христос и ще царуват с него хиляда години.

Поражението на Сатана

7Когато изтекат тези хиляда години, Сатана ще бъде пуснат от
затвора си 8и ще тръгне да подмамва народите по четирите краи-
ща на света—Гог и Магог—и ще ги свика за война. Те ще са
многобройни като песъчинките на морския бряг. 9Войската на
Сатана прекоси цялата земя и обкръжи лагера на Божиите святи
хора и града, който Бог обича. Но падна огън от небето и ги
погълна. 10А дяволът, който ги мамеше, беше хвърлен в езерото

с горяща сяра при звяра и лъжепророка, където ще се мъчат ден
и нощ за вечни векове.

Последният съд

11Тогава видях голям бял престол и Седналия на него. Земята
и небето побягнаха от присъствието му и изчезнаха безследно.
12След това видях мъртвите—високо и нископоставени, застана-
ли пред престола. Отворени бяха няколко книги. И една друга
книга бе отворена—книгата на живота. Мъртвите бяха съдени
според делата им, записани в книгите. 13Морето предаде мъртви-
те, които бяха в него, смъртта и адът предадоха мъртвите, които
бяха в тях, и всеки беше съден според делата си. 14Тогава смърт-
та и адът бяха хвърлени в огненото езеро. Огненото езеро е вто-
рата смърт. 15Всеки, чието име не бе записано в книгата на
живота, беше хвърлен в огненото езеро.

Новият Ерусалим

21 И тогава видях ново небе и нова земя.[1] Първото небе и пър-
вата земя бяха изчезнали и морето вече го нямаше. 2И
видях святия град, новия Ерусалим. Той идваше от Бога и се
спускаше от небето, приготвен като невеста, красиво пременена
за своя съпруг. 3И чух силен глас от престола, който каза: „Сега
Божието обиталище[2] е с хората и той ще живее с тях. Те ще
бъдат неговият народ, а сам Бог ще бъде с тях и ще бъде техният
Бог. 4Той ще изтрие всяка сълза от очите им и смърт вече няма
да има, нито ридание, плач или болка, защото старото изчезна.“

5Тогава Седналият на престола каза: „Виж! Правя всичко
ново.“ И ми каза: „Запиши това, защото тези думи са истинни и
може да им се вярва.“

6После каза: „Свърши се! Аз съм Алфата и Омегата,[3] Началото
и Краят. На всеки, който е жаден, ще дам да пие даром от изво-
ра с животворна вода. 7Който победи, ще наследи всичко това.
Аз ще бъда негов Бог, а той ще бъде мой син. 8Но страхливите и
невярващите, онези, които вършат гнусни неща, убийците,
онези, които вършат сексуални грехове, магьосниците, идоло-
поклонниците и всички лъжци ще намерят дела си в огненото
езеро с горяща сяра. Това е втората смърт.“

9Тогава дойде един от седемте ангела, които държаха седемте
купи, пълни със седемте последни напасти, и ми каза: „Ела! Ще
ти покажа невестата, съпругата на Агнето“. 10И докато бях завла-
дян от Духа, ангелът ме заведе на голяма, висока планина, къде-

---

[1]**ново небе и нова земя** Вж. Ис. 65:17; 66:22; 2 Петър 3:13. [2]**Божието обиталище** Букв.: „скинията“, светилището, където Бог живее със своя народ. [3]**Алфа и Омега** Първата и последната буква от гръцката азбука.

то ми показа святия град, Ерусалим, който идваше от Бога и се
спускаше от небето. 11Градът имаше Божията слава. Блясъкът му
бе като на прескъпоценен камък, подобен на кристално чист
яспис. 12Имаше голяма, висока стена, с дванадесет порти и двана-
десет ангела—по един при всяка. На портите бяха написани име-
ната на дванадесетте израелски племена. 13На изток имаше три
порти, на север—три, на юг—три и на запад—три. 14Стената на
града бе издигната върху дванадесет основи и на тях бяха напи-
сани дванадесет имена—тези на дванадесетте апостола на Агнето.

15Ангелът, който ми говореше, имаше златна пръчка за мерене,
за да измери града, портите му и стената му. 16Градът беше
построен като квадрат с еднаква дължина и ширина. Ангелът го
измери с пръчката—беше дванадесет хиляди стадия.[1] Дължината,
ширината и височината му бяха равни. 17След това ангелът изме-
ри стената му. Тя беше висока сто четиридесет и четири лакти[2]—
човешката мярка, която ангелът използваше. 18Стената беше
направена от яспис, а градът—от чисто злато като прозрачно
стъкло. 19Основите на стената на града бяха украсени с всякакви
скъпоценни камъни: първата—с яспис, втората—със сапфир, тре-
тата—с халцедон, четвъртата—с изумруд, 20петата—със сардо-
никс, шестата—със сард, седмата—с хризолит, осмата—с берил,
деветата—с топаз, десетата—с хризопрас, единадесетата—с тюр-
коаз, а дванадесетата—с аметист. 21Дванадесетте порти бяха два-
надесет перли, като всяка порта бе изваяна от една перла.
Улицата на града беше от чисто злато, прозрачно като кристал.

22Там не видях храм, защото Господ, Всемогъщият Бог, и
Агнето бяха неговият храм. 23На града не му е нужно нито слън-
це, нито луна, които да му дават светлина. Божията слава го
осветява, а Агнето е светилото му. 24Народите ще ходят под
светлината на града, а земните царе ще донасят в него своята
слава. 25Портите му няма да се затварят през деня, а нощ там
няма да има. 26Величието и честта на народите ще бъдат донася-
ни в града. 27В него няма да влезе нищо нечисто и никой, чиито
пътища са гнусни или лъжливи. Ще влязат само онези, чиито
имена са записани в книгата на живота, която Агнето има.

22 Тогава ангелът ми показа реката с животворна вода. Тя беше
бистра като кристал и течеше от престола на Бога и на Агнето
2надолу през града по средата на улицата му. От двете страни на
реката растеше дървото на живота, което има дванадесет реколти и
дава плод всеки месец. Листата му могат да лекуват народите. 3В
града няма да има нищо, което е проклето от Бога. Там ще бъде
престолът на Бога и на Агнето, а слугите му ще му служат. 4Те ще

---

[1]**дванадесет хиляди стадия** Около 2 200 км. [2]**четиридесет и четири лакти** Около 72 м.

видят лицето му и името му ще бъде изписано на челата им. 5Вече
няма да има нощ и хората няма да се нуждаят нито от слънчева
светлина, нито от друго светило, защото Господ Бог ще пръска над
тях светлината си и те ще царуват за вечни векове.
6Ангелът ми каза: „Тези думи са истинни и може да им се вярва.
Господ, Богът на духовете на пророците, изпрати своя ангел да
покаже на слугите си онова, което скоро трябва да се случи.“
7„Чуй! Аз скоро ще дойда! Благословен е онзи, който спазва
пророческите думи в тази книга!“
8Аз, Йоан, чух и видях всичко това. След като го чух и видях,
аз паднах в краката на ангела, който ми разкри тези неща, за да
му се поклоня, 9но той ми каза: „Не прави това! И аз съм слуга
като теб и братята ти, пророците и онези, които спазват думите,
написани в тази книга. На Бога се поклони!“
10После ми каза: „Не пази в тайна пророческите думи в тази
книга, защото близо е времето, когато всичко това ще се сбъдне.
11Нека злодеят продължава да върши зло; мръсният продължава
да върши мръсни неща; праведникът продължава да постъпва
праведно; святият продължава да бъде свят!“
12„Чуй, аз скоро ще дойда! Ще донеса със себе си награда за
всеки—всеки ще получи отплата за делата си. 13Аз съм Алфата и
Омегата,[1] Първият и Последният, Началото и Краят.
14Благословени са онези, които изпраха робите си. Те ще имат
право да ядат от дървото на живота, да минат през портите и да
влязат в града. 15Отвън ще останат псетата и магьосниците,
блудстващите и убийците, идолопоклонниците и всеки, който
обича лъжата и лъже.
16Аз, Исус, изпратих своя ангел да ви даде това свидетелство
за църквите.† Аз съм потомъкът от рода на Давид. Аз съм свет-
лата Зорница.“
17Духът и невестата казват: «Ела!» И нека всеки, който чуе,
каже: «Ела!» И жадният нека дойде и който иска, нека вземе
даром от животворната вода.
18Предупреждавам всеки, който слуша пророческите думи в
тази книга: ако някой добави нещо към тях, на него Бог ще
добави напастите, описани в тази книга. 19Ако някой отнеме
някои от думите на пророчеството в тази книга, Бог ще отнеме
неговия дял от дървото на живота и от святия град, които са
описани в тази книга.
20Този, който свидетелства за всичко това, казва: „Да, аз скоро
ще дойда.“
Амин! Ела, Господи Исусе!
21Благодатта на Господ Исус да бъде с всички.

---

[1]**Алфа и Омега** Първата и последната буква от гръцката азбука.

License Agreement for Bible Texts

World Bible Translation Center
Last Updated: September 21, 2006

These Scriptures:

- Are copyrighted by World Bible Translation Center.
- Are not public domain.
- May not be altered or modified in any form.
- May not be sold or offered for sale in any form.
- May not be used for commercial purposes (including, but not limited to, use in advertising or Web banners used for the purpose of selling online add space).
- May be distributed without modification in electronic form for non-commercial use. However, they may not be hosted on any kind of server (including a Web or ftp server) without written permission. A copy of this license (without modification) must also be included.
- May be quoted for any purpose, up to 1,000 verses, without written permission. However, the extent of quotation must not comprise a complete book nor should it amount to more than 50% of the work in which it is quoted. A copyright notice must appear on the title or copyright page using this pattern: "Taken from the HOLY BIBLE: EASY-TO-READ VERSION™ © 2006 by World Bible Translation Center, Inc. and used by permission." If the text quoted is from one of WBTC's non-English versions, the printed title of the actual text quoted will be substituted for "HOLY BIBLE: EASY-TO-READ VERSION™." The copyright notice must appear in English or be translated into another language. When quotations from WBTC's text are used in non-saleable media, such as church bulletins, orders of service, posters, transparencies or similar media, a complete copyright notice is not required, but the initials of the version (such as "ERV" for the Easy-to-Read Version™ in English) must appear at the end of each quotation.

Any use of these Scriptures other than those listed above is prohibited. For additional rights and permission for usage, such as the use of WBTC's text on a Web site, or for clarification of any of the above, please contact World Bible Translation Center in writing or by email at distribution@wbtc.com.

World Bible Translation Center
P.O. Box 820648
Fort Worth, Texas 76182, USA
Telephone: 1-817-595-1664
Toll-Free in US: 1-888-54-BIBLE
E-mail: info@wbtc.com

WBTC's web site – World Bible Translation Center's web site: http://www.wbtc.org

Order online – To order a copy of our texts online, go to: http://www.wbtc.org

Current license agreement – *This license is subject to change without notice. The current license can be found at:* http://www.wbtc.org/downloads/biblelicense.htm

Trouble viewing this file – If the text in this document does not display correctly, use Adobe Acrobat Reader 5.0 or higher. Download Adobe Acrobat Reader from:
http://www.adobe.com/products/acrobat/readstep2.html

Viewing Chinese or Korean PDFs – To view the Chinese or Korean PDFs, it may be necessary to download the Chinese Simplified or Korean font pack from Adobe. Download the font packs from:
http://www.adobe.com/products/acrobat/acrrasianfontpack.html